This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

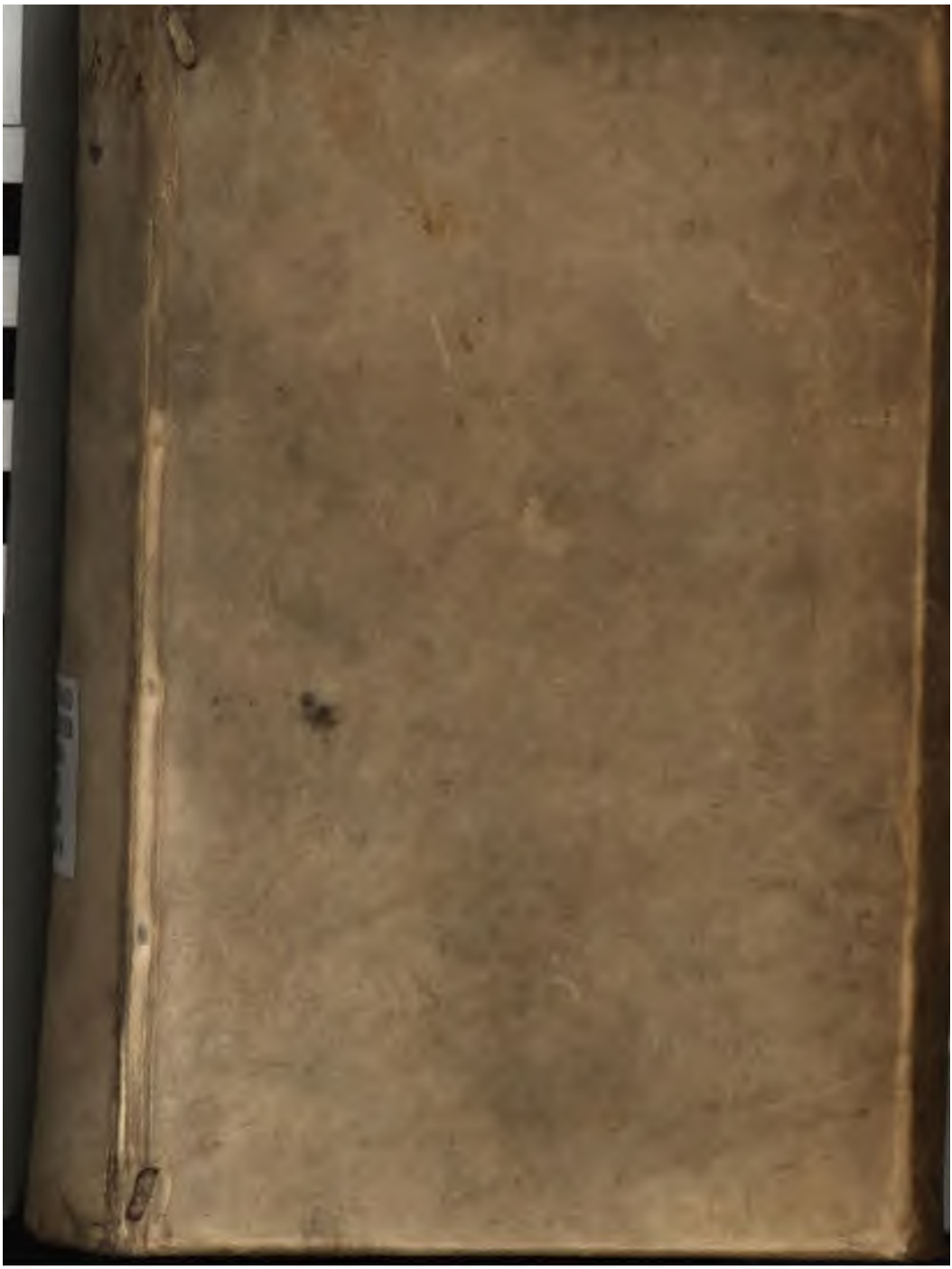

5.17.4.6
P.L. 888
T6
E 56
1614

Thucydidis Athenienſis

DE BELLO PE

LOPONNESIACO LIBRI OCTO,

è GRÆCO SERMONE IN LATI-

num nova interpretatione

converſi:

CVM ANNOTATIONIBVS IN EVN-

dem perpetuis: nominum item propriorum tam ho-

minum, quàm Regionum, Inſularum, Vrbium,

Fluminum, Montium, &c. deſcri-

ptionibus.

CHRONOGRAPHIA INSVPER IN THV-

cydidem: & veteris Græciæ Geographia, æneis

typis ſeorſim excuſa.

Cum Indice rerum & verborum præcipuorum.

AVCTORE

GEORGIO ACACIO ENENCKEL,

L. Barone Hoheneccio.

ARGENTORATI.

Sumptibus LAZARI ZETZNERI Bibliop.

Anno M. DC. XIX.

K.H.

TYPOGRAPHUS L. S.

Generoſo Vino, Benevole Lector, hedera non ſuſpenditur, nec proba merx emptori ſupplicare ſolet: idem optimis & probatiſſimis libris accidit, alieno quippe encomio non indigent, ſuâ contenti virtute & eruditione omnes omnis bonæ literaturæ Candidatos in ſui amorem alliciunt, & aut in emptionem, aut ſi hæc decollavit, deſiderium vocant.

Talis eſt verſio hæc Generoſi & Illuſtris Baronis GEORGII ACACII ENENCKEL *&c. qua, ut ſapies ex doctiſſimis viris me audiviſſe memini, tantùm ſolidæ eruditionis, tantùm optimi ſeculi Latinitatis, tantùm totius Græciæ & Linguæ & Locorum cognitionem, tantùm denique induſtriæ & ſedulitatis alit, ut in parili labore & conatu prætulerint neminem, & dempto titulo Romæ Thucydidem natum eſſe & ſcripſiſſe non paucis imponi poſſe affirmârint. Unde factum eſt, ut prioris editionis exemplaria avidis animis empta, & ad unum omnes diſtracta fuerint: Ego verò quotidianis flagitationibus compulſus verſionem iſthanc Thucydideam ſub prælum revocare, & tanto hominum ſtudioſorum deſiderio, quod in me eſſet, ſatisfacere voluerim. Debuiſſem quidem hanc reiterationem inconſulto Illuſtri Autore non ſuſcipere: quia verò fama, eum in vivis eſſe deſiſſe mihi impoſuit, atque poſt abſolutum ferè opus latius demum nuntium advolavit, quod priorem famam damnavit, meq; do Generoſitatis eius vitæ (quam longævam ex animo precor) certiorem reddidit: Spero Generoſum Autorem nullam indignandi habiturum occaſionem, cùm opus ipſum eâ perfectione ſe commendet, quæ nec additionem nec detractionem admittit.*

Faxit DEUS, *ut hoc opere & reiterato labore, in Reipub. literariæ commodum, utriuſque linguæ propagationem, & tam ſedulum quàm neceſſarium conjugium feliciter diuq; fruaris. Vale.*

INTER-

INTERPRETIS AD LECTOREM PRÆFATIO.

CUM SEMPER, EX QUO INgenuis instituti artibus cœpi, id unum omnium mihi in hac vita antiquissimum ducendum putarem, ut de Republica patriaque (pro qua mori nos, & cui nos totos dare, & in quaomnia nostra ponere, & quasi consecrare debere, Cicero ait) benè aliquando & honestè mererer: eò mihi omnem juventutis meæ rationem transmittendam, omnesque opes & vires ab cœlesti numine datas conferendas, judicavi; ut postquam veræ pietatis, scientiarum ac honestatis principiis animum informassem, reliquum omne ad civiles pacis bellique artes, Rerumpublicarum inde à condito mundo rationes, percipiendas intelligendasque conferrem; & quid in unaquaq; boni vitiive, quid perpetuitatem, quid perniciem singulis potissimùm attulisset, cognoscerem. quod ex historiarum præcipuè lectione fieri posse, sapientissimi viri tradiderunt. Est enim historia velut animata quædam, potesque ad mentes hominum permovēdas, Philosophia; quòd universalia illa & generalia sapientum præcepta, animos quidem sublimi

falsi veriq́ue cognitione instruunt: sed quia longiùs ab sensibus, quibus ferè reguntur actiones nostræ, recedunt, minùs ad imitandum agendumq́ue stimulare solent, quàm singularia historiarum notata personis ac locis aliisq́ue circumstantibus exempla. Quin plus ad imitandum intelligendumq́ue historiarum interdum documenta prosunt, ac ea in quibus quotidie versamur, quæq; sub oculis nostris contingunt. Ab nostris enim quæ geruntur, ea plerunque favore vel odio, spe vel metu, misericordia vel ira, aliisq́ue affectionibus animorum perturbati, haud sanè integro judicio considerare solemus: & quibus favemus, ab his omnia rectè & laudabiliter gesta prædicamus; quos odio habemus, omnia negligenter, ineptè, improbè gessisse censemus. sic fit ut ex neutris, quod ex usu sit nostro nostræq́ue Reipublicæ discamus. At historiarum monumenta, quæ de diversæ vel ætatis vel gentis locive hominibus & rebus gestis narrant, liberum nullisque affectibus impeditum lectoris animum admittunt. ac licet partium quandoque studiis capiatur, levis tamen is affectus, & discuti facilè, & syncerum lectoris de unoquoq; judicium pati potest: qui super cætera eo quoque commodo juvatur, quod quæ alii suis malis cladibusque sunt edocti, ipse metu liber extraq; discriminis aleam, per nosscere & ad animum revocare

potest,

poteſt, tutoque adeò in littore conſiſtens,
Neptunum procul è terra ſpectare furentem.

Non eò hæc dico, quòd ſine uſu rerum & experientia, ex ſola ſcientiarum & hiſtoriarũ cognitione, ſatis poſſe ad virtutem prudentiamque civilem hauriri putem: ſed illud inprimis contendo, eos demum utiles eſſe ſalutaresq; patriæ cives, qui non impetu quodam animi, nec forte quadã aut generis nuda prærogativa, ſed ex præparato inſtructoque, & excelſarum rerum ſcientia exculti, & illuſtrium exemplorũ documentis firmati, rempub. capeſſunt. Quippe ut viridis humidaque materia, quæ minus igneæ in ſe continet naturæ, difficilimè & ſuccenditur & ſuccẽſa retinetur; arida contra ſiccaq;, vel levi injecta ſcintilla inflammatur, conceptumque ſemel ignẽ firmiſſimè retinet, & ipſo etiã motu ac agitatione auget: ſic quicunq; imparâti inculticq; ad negotia & res gerendas, quarum ſimile nihil priùs viderunt vel legerunt, accedunt, ægerrimè & plerunque multis ſuis ſuorumque damnis ad aliquem rerum uſum & peritiam perveniunt qua tamen, ut parùm rectè formatis ad virtutem animis, ſæpè ad res pravas abutuntur, ſæpè inopinato aliquo & gravi objecto caſu, & ipſi fœdè labuntur, & patriam ſecum in præceps trahunt. at qui iam priùs ad veram pietatem honeſtatemq; animos conformârunt, eoſdem rerũ exem-

plorumq; plurimorum notitia inſtruxerũt: hi vel parva rerum experiẽtia (cùm nihil hodie novi fiat, ſed quæ jam olim facta ſunt locis ſolùm perſonisq; mutatis gerãtur (ad magnam prudentiã & in rebus gerendis induſtriã pervenire ſolent: quæ quia veris innititur fundamentis, ſtabilis eſt inſuper perpetuaq;, & magno patriæ emolumento majorib. indies incremẽtis augetur. Igitur mihi, qui ab pueritia plurimùm hiſtorias amare, excellentium q́ue belli & pacis artibus virorum gloriam ſuſpiciens, me eorum ſimilem fieri optare, ſolebam: T. Liviũ & Thucydidẽ, Romanæ illum, hunc Græcæ, hiſtoriæ haud dubiè principes, optimus fidiſſimusq; Præceptor meus MICHAEL ZIEGLERUS, Philoſophiæ Profeſſor, aſſiduè legendos voluendosq; commendavit. Cujus præceptũ ſecutus, cùm brevi magno utrunque ſcriptorem amore & veneratione complecti cœpiſſem: in Thucydide tamẽ, ob breve denſumque dicendi genus, multa obſcura & difficilia ad intelligendum inveni: nec ab interpretibus, quos tunc habebam, L. Vallã & V. Winsheimio, ſatis auxilii erat; quòd interdum non aptè Thucydidis exprimere ſenſum, interdum æquè vel magis etiam breves & obſcuri eſſe videbantur. Nectamen abſterritus tanta difficultate, cùm utique aſſidua lectione omnes me hujus ſcriptoris ſalebras ſuperaturum ſperarem: quo magis & ſingula

verba ſententiasque ponderarem, & ſe-
animo concepta retinerem; univerſum
ræco in Latinum ſermonem convertere
i: paulatimque uſu dictioni Thucydidiæ
ſcens, ſimul quæ ſcripſeram itendidem
ens & emendans; magis magisq;, etiam
priùs obſcuriſſima viſa fuerant, apertiora
ieri ſenſi. Itaque cum nihil jam dubita-
, cuin univerſam Thucydidis in hiſtoria
tem diligentia & aſſiduitate aſſequi poſ-
idem meus Præceptor ZIEGLERUS,
nihi primus in manus dederat, ut in pu-
um ederē Thucydidis converſionem au-
& hortator factus; ad diverſum omninò
ore inſtituto conſilium animum cōver-
Quippe qui meo judicio nihil hujuscemo-
hac ętate moliri auſus fuiſſem, jure quo-
me obſequi debere ei viro judicavi, cui
nultos jam annos, exiſtimationem meā
ommodi non minus quàm propria curæ
e ſcieban; cui ingenium meum & vires,
iquam alteri, in tali re notas eſſe crede-
; quem denique in aliis omnibus ad id
rum felici ſemper eventu me ſecutū te-
am. Major itaq; conatu rem aggreſſus,
ndoquidem liorum editiones id potiſſi-
n ſpectare vili, ut ipſum Thucydidem,
ua ſcripſit lingua, legere volentibus ſub-
m ferant, nec am hiſtoriam exponant,
m Græcam linguam expoliant, diverſi

generis conversionem quandam instituendã judicavi, quæ mentem historici ritè exprimẽs, nec extra sententiæ limites egrediens, nonita tamen verbis & contextui inhæreret, ut ron Latinitati integritatiqúe sermonis, quantum fieri posset, locus daretur. Indisertum namque interpretem Cicero vocat, qui verbum èverbo exprimere conatur: cùm sit verbum quod idem declaret magis minúsvè usitatum, interdumque quod uno Græco, Latinis pluribus verbis sit exponendum. Et Gellius libr9. non omnia omninò verba, in eum in quem dicta sunt modum, ex Græcis vertenda, monet. perdunt enim gratiam pleraque, si quasi in vita & recusantia violentiùs transferantur. Quocirca qui Græcum legere Thucydiden vel nequeunt vel nolunt, quiqúe historam magis civilesqúe virtutes atq; artes quàn Græcam (quanquam & hac in parte mea cæteris juncta utilia erunt) linguam ex Thucydide discere volunt: his ego præsentem conversionem aptam accommodatamqúe puto. Nam & genus dicendi secutus sum liberum, exque Titi Livii eloquentissimi viri sermone, quantum à me fieri potuit, formatum, & annotationes explicationesqúe ejusmodi, quales cæteri non ediderunt, adjeci. Aiorum nanq; annotationes vel circa Græca Thucydidem totæ sunt occupatæ, lectiones in eo emendantes instaurantesqúe, vel nudam sententiam

Thucy-

ıcydidis explanant, ulteriora vel nihil vel
ım attingentes. viri enim doctiſſimi, ſuũ
q; inſtitutum ſunt ſecuti. In meis autem,
ſolùm converſionis quandoq; cauſſas &
ones oſtendi; orationes & concionesin
es Rhetoricè diſtinxi; argumenta ſingu-
m & rationes indicavi: ſed & quæcunq;
mediocriter obſcura apud Thucydidem
fuerunt, quanta potui diligentia patefe-
reſpub. & magiſtratus domi militiæque,
rum mentio occurrit, explanavi; quæ ab
ıcydide in hiſtoria vel leviter attinguntur
breviùs dicuntur, ex aliorum Scriptorum
numentis enarravi; quæ ab aliis qui eadẽ
psêre vel paulò aliter vel fuſiùs narrãtu r,
a item dictaq́; & ſententias aliorum co n-
iles multas, adjunxi. nam & jucundu m,
ıutile ſolùm eſſe putavi, quæ alii de eiſdẽ
us ſcripsêre cognoſci. Deniq; quid in uni-
ſa hiſtoria, quid in hac vel illa parte, vel ad
tandum vel ad vitãdum in vita civili diſci
ſit, meam quoq; interdum ſententiam &
ones(quod cuique in ſuo liberum eſt)in-
ponens, oſtendi. Hiſce annotationibus ex-
ationum inſuper duos ordines adjunxi.
er hominum propria nomina complecti-
,& quæ in aliis præter Thucydidem aucto-
ıs, ad hiſtoriam noſtram accommodata
eni, ſubminiſtrat. Alter gentes, inſulas, ur-
, montes, flumina, quorum eſt in Thucy-

dide mentio, breviter deſcribit: ut ſi quid eorum in lectione ſcriptoris occurrat, inibi extemplò, qui ſitus, origo, facta, aliaq; huc pertinẽtia inveniri poſſint. Vterq; multa ad Thucydidis lectionem partim neceſſaria, partim non indigna, in annotationibus prætermiſſa, ſuppeditabit. nam quia eiuſdem ſæpè hominis eiuſdemq; loci, non una, ſed pluribus in partibus, mentio occurrit: rectè me facturũ judicavi, ſi ſemel certo loco de unoquoque, quod omnibus ſatisfaceret, indicarem. quod in annotationibus ipſis ſi facere inſtituiſſem, vel moleſtam plerunque eiuſdem in diverſis locis repetitionem, vel eius quod una parte dixiſſem, in altera deſiderium attuliſſet: cùm hoc quem tenui modo, quiſq; quod in eo genere requirit, promptè expediteq; certo loco inveſtigare poſſit. Poſtremò cùm illuſtria duo hiſtoriarum lumina, temporum locorumq; eſſe notitiam, nemo ignoret: hac quoque in parte lectorem meum juvandi conſilium cepi. Nam Græciæ temporum deſcriptionem, à Cecrope primo Athenarum rege, uſque ad finem belli Peloponneſiaci (quo ſpacio omnes ferè, quæ apud Thucydidem leguntur, res geſtæ ſunt) ſum perſecutus: & ex Romanorum ac Hebræorum hiſtoriis eiuſdem temporis res inſigniores adjeci: ut non Thucydidiæ ſolùm hiſtoriæ ſeries & intervalla ob oculos ponerentur, ſed aliorum quoque cum Græcis tempo-

temporibus conveniētia perſpiceretur: quæ res & ad cognoſcendum jucunda, & ad reminiſcendum idonea eſſe ſolet. Geographicam verò terrarum deſcriptionem, talem mihi perficiendam ſumpſi, quæ tum aliis rerum Græcarum ſcriptoribus, veluti Herodoto, Xenophonti, Diodoro, Plutarcho, nec non T. Livio, &c. legendis utilis eſſet; tum verò inprimis Thucydidi inſerviret, omnesq; Græciæ & huic finitimarum regionum, quæ apud eum memorantur, gentes, flumina, montes, oppida, inſulas, &c. (pauciſſima excipio, quæ ſpaciorum anguſtiis excluſa non magnoperè deſiderabuntur; unumque item & alterum, quorum ſitum nec ex Thucydide, nec alio auctore vel levitor conjicere potui) contineret. Ptolemæi nanq;, quæ hodie extat, deſcriptio, non ſolùm multorum locorum gentiūque etiam ſitus non habet, ſed & illa quæ tradit, perſæpè & ab Thucydide & ab aliorum narratione diſſentiunt. ſimul quia aliquot ætatibus recentior Thucydide Herodotoque fuit Ptolemæus, urbium & locorum nomina, regionum termini & appellationes, aliter interdum, quàm antiquioribus temporibus fuerant, produntur. Igitur cùm Ptolemæum ſequi me non poſſe viderem; recentioris autem Græciæ deſcriptores non parùm ab Ptolemæo diſcrepanteis, quemadmodum aliarum regionum poſitus exquiſitiùs tradūt, ſic

Græciam

Græciam quoque accuratiùs deſcripſiſſe putarem; quin & vetuſtis ſcriptoribus aptiùs interdum Ptolemæo congruentes invenirem: decrevi tandem horum fundamenta, quantum licebat, ſequendo, aliorumq; hiſtoricorũ & geographorum traditiones obſervando, ejuſmodi conſtruere deſcriptionẽ, quæ quoad fieri poſſet majori aut fide digniori parti conſentiret. Fuit id mihi longè difficilimum, quòd inter ſe jam noſtrates, jam priſci, jam hi cum illis, aut unus eorũ cum cæteris, pugnare ac diſſentire videbantur. Veruntamẽ operi inſiſtens, ſtudio tandem ac labore, nũc ſingulos inter ſe conciliando, nunc quid magis minúſve ſequendum probabiliter judicando, defunctus opere, hanc deſcriptionẽ peregi; quæ, ut dixi, Thucydide prçcipuè, & ſecundum eũ aliis quoq; ſcriptorib. legendis intelligendisq; utilis & accommodata eſſet. Hunc in modum confectam inſtructamq; Thucydidis converſionem, cùm inſuper clariſſimo Latinis Græcisque literis Viro, M. CRUSIO, DAVIDI item MAGIRO, utriuſque Juris Doctori & Profeſſori, viro, ut omnis civilis rationis, humaniorũq; literarũ peritiſſimo, ita mihi longè clariſſimo multũq; honorando: legendam ac cenſendam dediſſem; hique & probarent operam meam, & uti in publicum ederẽ hortarentur: tandẽ quo & præceptorũ meorum voluntati obtemperarem, & publicæ uti-

cæ utilitati hoc qualicunque labore meo inſerviendi principium facerem : Thucydidis converſionem cum annotationibus reliquisque his adjunctis in lucem publicumq; prodire ſivi: non ſanè quòd doctiſſimorum virorum, qui ante me in hoc genere elaborârunt, gloriæ obtrectare, aut alios premendo me efferre vellem : ſed ut nobiliſſimum hunc ſcriptorem, noſtrisq; temporibus & Rebuspubl. multis de cauſis aptiſſimum utiliſſimumque, quàmplurimis commendarem ; ac monerē, ut id potiſſimùm ex tali monumento peteret unuſquiſque, cujus gratia ipſe Thucydides ſe hiſtoriam ſcripſiſſe profitetur ; dum in Exordio, non aurium ab ſe voluptati inſervitum, ſed iis, qui res præteritas accuratè noſſe, & in his, quæ iterum eodem conſimilique modo ſint uſuventura, hæc ad ſuum commodum velint adhibere, κτῆμα ἐς ἀεὶ præparatum compoſitumque ſcribit. Nam profectò ut hiſtoriam ſcribere res ardua difficilisque eſt, ita vix alius fideliter æquè dextreq; hiſtorici munus expleviſſe videtur. Non enim externa & longinqua negotia, quæ fama potiùs plerunque quàm incorruptis teſtimoniis nituntur, ſed ſuæ gentis, ſuę ætatis res ſcripſit: nec terminato demum bello, aut hortatu aut gratia cujuſquam motus ad ſcribendum animum adjecit ; ſed primo initio aſpectuque belli excitatus, ut omnia ſingulorum conſilia, facta, dicta-

dictaq; accuratè noſceret, nullis nec ſumptibus, nec laborib. pepercit. Nec is fuit, qui non ipſe in repub. & rebus gerēdis verſatus, ſuum tantùm imperitum civilium negotiorum judicium ſecutus (qui multorum eſt error) non debita res prudentia uſuq; ſcripſerit: ſed qui clariſſimo genere natus, divitiis & opibus præpollens, interque primos ſuæ patriæ cives, hoc ipſo bello militum præfectus, ea in hiſtorias retulerit, quibus partim ipſe interfuit, partim ab aliis qui interfuerunt tanta cum cura & diligentia perquiſivit, ut memoriæ proditum ſit, certis eum hominibus in ſuis hoſtium q; caſtris pecunias dare ſolitum fuiſſe, qui ut quodque ab utraq; parte geſtum eſſet, diligenter notatum referrent. Evenit inſuper, ut quod aliis calamitoſum eſſe ſolet, id ipſius inſtituto magnam cōmoditatem afferret. quippe in exilium ab civibus præter meritum pulſus, & ad hoſtes ſe recipere coactus, non ſuorum tantùm, ſed hoſtium quoq; res per ſe & ſine periculo cognovit. ſimul otium nactus, omnia ſtudioſè elaborandi, uniq; huic rei ſe totum dedendi, amplam habuit facultatē Ac profectò quanta cum fide & veritate ſcripſerit hiſtoriam, ſi ex alia re nulla æſtimari poſſet, vel hoc ſatis erat; quòd cùm alioquin etiā excellentes hiſtoricos ſuæ gentis gloriæ & dignitati nonnihil tribuere videamus, adeò ſuis Athenienſibus non

ercit, adeò hoſtium, ac præſertim La-
niorum, gloriæ rectèque factis nihil
ut ipſi Athenienſes eum λακωνίζειν in
hoc eſt, Lacedæmoniorum partibus
dicârint: quamvis ipſe nec ſuorum
leat, nec Lacedæmoniorũ vitia pec-
rætermittat. Enimverò Thucydides
geſtas ſolũ factaq́; egregia fide ſum-
dicio enarrat, ſed conſilia ſingulorũ,
; & rationes tanta prudentia recen-
ut inutile admiſtum, nihil neceſſariũ
iſſum, videatur. Adeò nanq; attentũ
imque, multitudine & varietate uti-
m rerum ſe dignum retinet lectorẽ,
epiùs legitur expenditurq́;, hoc plura
ra ad uſum civilẽ ſubminiſtret. Athe-
ivitatis imperium, remq́; publicam,
lti deſcripſerint auctores, non ſanè
n æquè utiliter prudenterq́; tradidiſ-
r. accuratè enim & ſapienter per to-
ıceps hiſtoriam docet, per quos vi-
usq́; artibus, domi & militiæ, & par-
ıctum ſit imperium: tum qua forma,
onſiliis moribusq́; per breve tempus
ratum: deniq; quibus vitiis quibus-
atis mox præcipites ire cœperint A-
es, & paulatim collabente domi diſ-
noribus, foris ſubditorum animis
tis & alienatis, & imperio & digni-
na ſint ſpoliati. Athenienſes nanq;

Lace-

Lacedæmoniorum priùs, perinde ut cæteræ Græciæ urbes, ductum auctoritatemq; ſecuti fuerunt. Sed poſteaquam Perſicis bellis virtus eorum & fortuna enituiſſet, & Lacedæmonii tum in ipſa adminiſtratione belli ſegniores, q̃ eo perfecto ob Pauſaniæ violentum imperiũ, ſociis inviſi facti fuiſſent: maior ſociorũ Græciæ pars, ſpretis auſpiciis Lacedæmoniorum, qui negotiorum laborumq; impatientes, & ex præcedentium armorum tædio feſſi, ſe tantarum adminiſtratione rerum liberari non ægrè patiebantur, ad Athenienſiũ ſigna ſe contulerunt. Qui receptis in fidem ſuam tutelamque Græcis, & ipſi privatim ſuam urbem munierunt, & publico nomine Perſarum bellum acriter terra mariq; perſequentes, ſocios ſumma juſtitia, comitate, moderatione, rexerunt. Florebat tunc ingens conſilio ſolertiaq; Themiſtocles, patriæ ſuæ univerſæque Græciæ ſalutaris civis: & inclytus juſtitia Ariſtides, non vectigalia quæ Athenienſibus penderentur, ſed tributum quod in commune Græci contra barbaros conferrent, tanta æquitate deſcripſit, ut ſocii felicem Græciam & florentem & æternam illa moderatione cenſentes, Athenienſium imperio gauderent. tum Cimon excellens militari virtute ac fortuna imperator, & bella contra barbaros ſumma felicitate gerendo, & comitate Græcos alliciendo, fines imperii longè lateque propaga-

pagavit. Enimverò veriſſimè ab Saluſtio dictum, quodvis imperium facilè his artibus retineri, quibus initiò partum eſt. unde enim Romanus populus ad tantum faſtigii pervenit, niſi quod non minore fide ac juſtitia ſubditos rexit, atq; initiò in ſuum imperium tutelamq; recepit? ibi enim pax fida eſt, ubi voluntarii ſubjecti ſunt: & neque diuturna poſſeſſio eſt, in quam ſolo gladio inducimur, nec ubi ſervitutem eſſe cupis, fidē ſperare potes. Quòd ſi Athenienſes qua virtute & moderatione ad principatum venerunt, eadem deinceps Græcos continuiſſent, ducesq; ipſorum quàm domini, principes quàm tyranni, eſſe maluiſſent: cui dubium eſt, quin & diuturnius, & minore cum invidia, imperium habiturifuiſſent? Verùm enimverò Athenienſes, velut deſiderabilem efficere vellent Lacedæmonium principatum, ut primùm & barbarorum eis timor deceſſit, & privatim munitis opibus, ſatis collectum virium tam adverſus Lacedęmonios quàm ſocios putabāt: omnia mox diſparia primis initiis oſtenderunt, exutaq; qua priùs uſi fuerant humanitate, aſperè ſociis imperârunt, vectigalia militiamque acerbè exegerunt, parere nolentes vi & armis adegerūt. ita dū ſinguli impares opprimūtur, cæteriq; inter ſe diſſentientes mutuam opem non ferunt, nec conjunctis viribus reſiſtūt, & Lacedæmonii ἀναίσθητοι, ut ab Corinthiis li-

vocantur, opē implorantibus nō mature succurrūt: omnes paulatim amissa libertate Atheniensiū jugū acceperunt. Callido nanq; consilio Atheniēses, quia si ex aperto sine honesta aliqua juris specie socios in servitutem petere vellent, facilè futurum videbant, ut & illi præsenti manifestoq; periculo suo cōmoti, & Lacedæmonii ex diutino veterno excitati, velut ad commune incēdium extinguendum concurrerent: captim & ad singulos extendendo imperium, & κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὰς πόλεις χωροῦντες, alios ob militiam tributúmve recusatum, alios dissensionibus ipsorumque bellis invitati, alios seditionib. suisq; ipsos peccatis opportunos, alios alia juris specie & prętextu oppugnātes, omnes paulatim sub imperium redegerunt. Nec ut injusti impotentesq; erga socios, ita in sua quoq; disciplina institutisque protinùs degenerârūt. quin iis artibus omnes celebratæ virtutis Respub. æquassent, ni fœda dominandi libidine (quæ ingentia sæpè decora ingrata invisaque reddit) occæcati, opibus & nervis suis ad privatum potiùs dominatum, quàm Græciæ emolumentum abusi essent. Non inferam hîc multifarias eorū, & imperii augendi avidis aptissimas virtutes dotesque; quarum plurimas lib. 1. Thucydidis hostes eorum Corinthii, plurimas lib. 2. Pericles recensent: quibus omnibus haud dubiè ad majores certioresque opes pervenissent,

ſent, niſi tot ac tanta decora aliis plerunq; vitiis & flagitii corrupiſſent. Humani nanque ingenii corruptam potiùs naturam, quàm rationem æquitatemque, ſequentes, & quod multorum exemplo faciebant, jure ſe facere putantes: imperandi cupidinem cauſſam juſtam bellorum dominatusq; habebant, ſemperque id quod omnem inter homines juſtitiam, fidem, conſortiumque tollit, ut maximè conveniens humanæ naturæ, in ore gerebant; jure ab valentiore ſubigi infirmiorem. Quid, quòd diſertè fatentur, ſe metu Lacedæmoniorum, honore & utilitate ſua, compulſos, & primùm imperiũ ſibi quæſiſſe, & quæſitum hactenus retinuiſſe. quorum trium ut nullum juſta piaque imperii cauſſa eſſe poteſt, ſic hodie permultis communes cum Athenienſibus imperandi rationes eſſe videmus. At enimverò non tutela, non honor, non emolumenta imperantis, ſed ſalus ſubjectorum unica juſti principatus cauſſa eſſe debet: quidquid ultra exceſſeris, tyrannidem ſpirat. Quare cui obſcurum eſſe poteſt, cur diuturnum aliis imperium, aliis brevius, pacatum florensq; aliis, aliis tumultuoſum afflictumq;, cœleſtis omnipotentia largiatur? favet enim pietati, juſtitiæ, fideique etiam civili Deus: quod iniquum eſt, quod violentum, odit deprimitque. Vnde Romanos, qui clemẽtia adverſus victos, fide in ſocios, juſti-

tia erga quosvis, cunctas nationes superârũt, in ampliſſimo idem omnium ætatum imperio collocavit: Athenienſibus ob iniquitatem perfidiamque, non modò inviſum, laborioſum, moleſtumque dominatum fecit, ſed & breviſſimo temporis intervallo ademit. Hi quippe ut ſociis è ſua ſolùm re imperârunt, ſic clades & pericula ipſorum parvi fecerunt: ipſoq; hoc bello Platæenſes fideliſſimos ſocios, fidemq; ſuam ſecutos diuturna obſidione, ne minimo quidem conatu ad liberandum eos edito, in conſpectu propè urbis ſuæ expugnari ab hoſte & trucidari ſiverũt. Quid aſperitatem in mediocriter ſuſpectos, crudelitatem in victos, ſævitiam in proprios cives, memorem? Quippe non benevolentia ſuos in fide retinentes, nec in ipſorum charitate ſpei quidquam reponentes; cùm metu ac terrore ſibi imperium tutandum putarent: ſedibus vel exigua ſuſpicione contactos ejecerunt; bello etiam ob levem cauſſam victos internecione deleverũt, clariſſimos optimeque meritos cives ob cæcas tantummodò ſuſpiciones, non tetra ſolùm invidia lacerârunt, ſed ne conſeneſcere, ne mori in conſervata auctaque patria inviolati poſſent, alios in vinculis occiderunt, alios ad hoſtes transfugere coegerunt. Iam inteſtina diſcordia, & ex certaminibus factionum ortæ ſeditiones; dum optimates & plebs ad ſe quisque omnia

trahunt,

trahunt, magisq; quorum in manu sit Respublica quàm ut incolumis sit, quærunt; & nunc ab civitate dissidet exercitus, nūc ipsa secum civitas discors intestinisq; odiis flagrans, viribus adversus hostes comparatis secum ipsa certans abutitur: omnia ad interitum spectantia urbis. Adde his oratores civesq; pravos, & sui tantùm commodi sine cura Reipublicæ studiosos: quos & aluit plebs, & in summum locum favore extulit, & optimo cuique in Republica civi opposuit. ac licet malignos pravosq; eorum mores notos interdum haberet; non invitus tamen improbitate talium & ventoso ingenio ad principes suos exagitandos, libidines flagitiaque perpetrandi, utebatur. Hi velut in id delecti, Rēpublicam præmii loco positam in medio habentes, alii (quorum principem Cleonē Thucydides depingit) quia in pacata & tranquilla civitate vel nullos se usquam vel conspicuos improbitate fore videbant, malæ se rei, quàm nullius, turbarum pessimorumq; consiliorū, duces & auctores esse malle: alii (quos inter Alcibiades eminet) opibus dotibusque suis ad insatiabilem cupiditatem & ambitionem explendā abuti; pernicioſa semper consilia moliri, quæ secunda cedentia, privatis emolumento, adversa reipub. exitiosa essent; & dum se quisq; principem esse contendunt, & ipsi invicem gloriæ aliorum obtrectare &

certatim plebi indulgentes, regi magis à multitudine quàm regere, & ad libidinem effrænati vulgi remp. ut navem ſine certo gubernaculo vagã, adminiſtrare. boni interim prudentesque cives ſilere, & pernicioſa talia improborum conſilia exequi cogi; ac ſeu malè res geſtæ eſſent, ipſi præcipuè iram impetumque multitudinis ſuis capitibus ſuſtinere, ſeu ſecunda rerum fortuna eſſet, inhonorati & ſine auctoritate deterioribus obnoxii degere. Athenienſi nanq; populo nulla gens unquam ſecundæ fortunæ intolerantior fuit: ut contrà Romanos eo fuit invictus, quòd in ſecundis rebus & ſapere, & conſulere ſibi ſciebat. Videre eſt tota hac hiſtoria Athenienſes in adverſis caſibus & cautos prudentesq; ſatis, & periculis manifeſtis conſtanti magnoq; animo occurrentes: at in ſecundis rebus, neque ſtatuere modum felicitati, neque cohibere ſe efferentem fortunam, adeoque nec victos nec victores quieſcere poſſe. Nunquã domi militiæque res Athenienſium magis proſperæ viſæ ſunt, quàm ante Syracuſanum bellum. cæcati autem captique tanta indulgentia fortunæ, bellum ut non neceſſarium, ſic ingens, ſibi concitârunt, veteribusq; inſuper in ſe hoſtibus irritatis, licet ardere omnia circa ipſorum urbem videbantur; non priùs tamen Sicilia abſtiterunt, quàm victi profligatique tantum pœnarum dederunt, ut orbi terrarum

terrarum documento eſſent. Caſtigati toti-
ctibus fortunæ rurſus ad ſaniora conſilia re-
verſi, cùm jam deleti extinctique viderentur,
reſtiterunt tamen animo conſilioque: & ad-
verſa ſecundis penſantes, acciſisq; velut ſtir-
pibus recreſcentes; ut primùm res ipſorum
meliores eſſe cœperunt, vix dum ex naufra-
giis priorum cladium emerſi, ad priſtinum
ingenium redierunt, pacem petentes Lace-
dæmonios repudiârunt, nec ullo deniq; mo-
do quietem pati potuerunt; donec ad ultimũ
amiſſo imperio victi captique, quanto altiùs
clati erant, eo fœdiùs corruerunt. Sed de his
in præſentia ſatis. Plura his majoraque alia
rerum utiliſſimarum exempla & prudentiæ
documenta, ex ipſo quisque Thucydide di-
ſcet: intelliget q; profectò, vix alium hodie eſ-
ſe vetuſtatis ſcriptorem, qui noſtris tempori-
bus convenientiora & aptiora tradat: tamq;
adeò quid in tali rerum ſtatu cavendum fu-
giendumque, quàm quid ſequendum & imi-
tandum, in illuſtri monumento ante oculos
ponat. Ego ſi illud hac mea editione conſecu-
tus fuero, ut tantæ utilitatis auctor pluribus
innoteſcat, pluresque inde quid ſibi ſuæque
Reipublicæ ſit utile & frugiferum diſcant:
inſtituto meo laborique abun-
dè ſatisfactum pu-
tabo.

THVCYDIDIS
VITA EX MARCELLINO, Suida, Aphthonio, Plutarcho, & ipſius hiſtoria, breviter congeſta.

à

G. A. E.

HVCYDIDES HISTORIArum ſcriptor, patrem habuit Olorum (quidam Orolus ſcribendum tradũt) ex Thracia regibus oriundum, matrem Hegeſipylam, & ipſam ſummo loco, Miltiadis & Cimonis clariſſimorum ducum gente, prognatam. Puer etiamnum ardentis amore virtutis literarumque, & qua utrunq; conſequitur gloria, animi fuit: adeò ut cùm aliquando in frequentiſſimo Græcia conventu Herodotum hiſtorias ſuas recitantem audiſſet, accẽſus emulatione laudum, lacrymârit. Quod videns intelligensq; tum Herodotus, patri Thucydidis: Beatum te, inquit, Olore, hac prolis felicitate prædico, filij tui indolem admirabili literarum ſtudio fervere cerno. Præceptorei in Philoſophia contigit, idem qui & Periclis, Anaxagoras, ſed cùm, ut alii id temporis Philoſophi, ſic & Anaxagoras tanquam minùs benè de diis ſentiens vulgò ſuſpectus haberetur, Thucydidem quoque atheiſmi ſuſpicio nonnulla aſperſit. In Rhetoricis magiſtrum habuiſſe fertur Antiphontem, cujus & octavo hiſtoriæ libro, ut prudentis

& ela-

& eloquentis viri, cum honore meminit. Filium habuisse fertur nomine Timotheum: & uxorem à Scapte syla Thracia, ditissimam, & metallorum auri fodinas ibidem possidentem. Cùm initio Peloponnesiaci belli horrendus Atticam morbus, quem lib. 2. accuratissimè describit, invasisset, ipse quoq; eodem contagio correptus, multis millibus circa eum civium absumptis, divinitùs tamen, velut natus ad id ut propriis calamitatibus in prodenda historia juvaretur, liberatus est. Sunt qui eum postquam ad virilem atatem venit, & foro & Repub. consultò se abstinuisse dicant. Alij tamen caussas egisse, & contra Periclem aliquando dicentem, vicisse, asserunt. Rempublicam quidem certè in parte jam capessierat, ac si diutiùs in patria ipsi morari licuisset, ad majoris haud dubio dignitatis fastigiũ ascendisset. Hujus enim ipsius belli anno octavo, in Thraciam prefecturam, infelici quamvis exitu, gessit. Oppugnabat tum Athenienseus in regionibus Thracia finitimis Brasidas Lacedamonius, multosq; illorum subditos, non tam vi & armis, quàm variis artibus, & singulari inprimis comitate, ab Athenienstum societate aversos in suas partes pertraxit. Is inter alia Amphipolin quoque ejus regionis urbem, Athenienstum coloniam tentaturus, cùm capto per traditionem Strymonis fluvij ponte, inopinato adventu omnem circa urbem regionem in potestatem redegisset, multos in agris cives suis rebus intentos cepisset, extemplò Amphipolitanos ad deditionem urgere cœpit. Non deerant

& florentiſſima parte. annos enim quadraginta in principio belli natum fuiſſe, A. Gellius lib. 15. c. 23. Noct. Att. ſcribit. Primo itaque exordio eius, quia utrinque tam Peloponneſios quàm Athenienſes florere coepiſſe belli, cæteram etiam omnem Græciã commotam in partes paulatim diſcedere, videbat: inſigne & memorabile imminere bellum prudenter conijciens, extemplò eius deſcribendi ſtudio incenſus, animum ut accuratè omnia pernoſceret applicavit. Eò igitur omnia in ipſum à natura fortunaq; congeſta bona impendens, multa Athenienſium & Peloponneſiorum militibus, multa aliis, largitus eſt, ut res omnes ſibi in bello geſtas dictasq; referrent. Horum tamen indicia non omnia promiſcuè accepta literis mandavit, ſed magno hac in parte judicio uſus, nihil, niſi cui vel ipſe interfuiſſet, vel ab aliis exquiſitè didiciſſet, evulgavit. Cùm autem initio belli collegiſſet ſolùm & conſignaſſet omnia dicta & facta, per exilium poſtea otij abundè nactus conſcripſit omnia, perpoliendoq; & in ordinem redigendo ornamentis convenientibus illuſtravit. Vniverſè autem in hiſtoria ſcribenda, utilitatem magis & fructum lectoris, quàm voluptatem, propoſitam habuit. itaque quamvis non paucas habeat mirè jucundas narrationes, nunquam tamen ob id rigida veritatis ſyncerique candoris limites voluit excedere. Eos nanque qui ſolam in hiſtoriis voluptatem venantur, ut indignos omni rerum utilium & honeſtarum cognitione, à ſua quoque hiſtoria non immeritò removendos

vendos censuit: prudentibus autem sobriisq; lectoribus tanto suam historiam acceptiorem & jucundiorem fore, quanto majore veritatis amantes fabulas odio prosequuntur. Aemulatus est autem, ut Marcellinus scribit, Homeri quidem dispositionē, Pindari verò grande & sublime genus dicendi. Librum octavum huius historiæ quidam Thucydidis esse negant: sunt qui eum filiæ tribuant: sunt etiam qui Xenophonti. Sed cùm ille liber, non æquè quidem ut priores elaboratus, aliorum tamen etiā maximorum scriptorum monumentis nihil cedere, videatur: muliebris ingenij opus esse haudquaquam potest. Xenophontis quoque non esse, haud agrè judicabunt, qui rationem dicendi utriusque scriptoris observant. Verissima eorum sententia, qui Thucydidis eum esse, (quod & ipse stylus non obscurè evincit) sed rudiorem adhuc, neque ex voluntate & voto auctoris elaboratum, ajunt. Totum enim hocce bellum cùm scribere instituisset, invida mors ei præclaros & immortales conatus interrupit. Obijt quinquagenario major, in Thracia, ut quidam ajunt. Alij Athenis violenta morte sublatum tradunt, cùm post Sicilienſem cladem omnibus exulibus, præterquam Pisistratidis, reditum Athenienses dedissent: sepultumq; in Cimonijs monumentis,

Cicero

Cicero lib. 2. de Oratore.

Thucydides omnes dicendi artes, meâ ſententia, facilè vicit. qui ita creber eſt rerum frequentia, ut verborum propè numerum ſententiarum numero conſequatur : ita porrò verbis aptus & preſſus, ut neſcias, utrùm res oratione, an verba ſententiis, illuſtrentur. Atque ne hunc quidem, quanquam eſt in Republica verſatus, ex numero accepimus eorum, qui cauſas dictitârunt : & hos libros tum ſcripſiſſe dicitur, cùm à Republica remotus, atque, id quod optimo cuique Athenis accidere ſolitum eſt, in exilium pulſus eſſet.

Fabius lib. 10. cap. 1.

Hiſtoriam multi ſcripſére præclarè : ſed nemo dubitat, duos longè cæteris præferendos, quorum diverſa virtus laudem penè eſt parem conſecuta. Denſus, & brevis, & ſemper inſtans ſibi Thucydides : dulcis, & candidus, & fuſus Herodotus. ille concitatis, hic remiſſis affectibus melior; ille concionibus, hic ſermonibus; ille vi, hic voluptate.

Ad

Ad Lectorem.

Aſteriſcos, Lector, quos paſſim
n hiſtoria Thucydidis ſparſos vi-
les, principio ſemper verborum, ad
uæ aliquid in Annotationibus meis
lixi, apponendos curavi. Ideò feci,
ut Annotationes illas cognoſcere
volens, quærendi moleſtia ſublevа-
us, ipſo protinùs aſpectu, ad quæ
dictum aliquid annotatumq;
inventurus ſis, ſcire
poſſis.

Hoc loco inſerenda eſt obſidio Syracuſarum, &c. in Tabella ſeorſim depicta.

NOTA *Tabella hæc ante initium primi libri Thucydidis glutino, ut Geographicæ tabulæ ſolent, opiè inſeri debet: ne vel complicanda ſit, vel acu compunctà, picturam oculis plenè non exhibeat.*

DESCRIPTIO

SYRACUSARUM IN SICILIA, VICINAEQVE REGIONIS, & obſidionis Athenienſium; pertinens ad illuſtrationem eorum, quæ à Thucydide lib. 6. & 7. ſcribuntur.

A. *Vrbs Syracuſarum.*
B. *Inſula.*
C. *Leon.*
D. *Caſtra Athenienſ. ad Trogilum.*
E. *Trogilus.*
F. *Murus Athenienſium ad Trogilum.*
G. *Portus minor.*
H. *Temenites.*
I. *Munitio Syracuſarum ad Epipolas.*
K. *Epipolæ.*
L. *Labdalum.*
M. *Euryalus.*
N. *Caſtra Athenienſium ad Sycen.*
O. *Duplex murus Athenienſium circa Syracuſas.*
P. *Lyſimelea palus.*
Q. *Munitio Syracuſanorum per paludem.*
R. *Anapus fl.*
S. *Portus magnus.*
T. *Helorina via.*
V. *Olympieum caſtellum.*
X. *Caſtra & navalia Athenienſium ad magnum portum.*
Y. *Daſcon.*
Z. *Plemmyrium promontorium.*

SEP
L
K
M
OCCASVS
P
V

TEN.
D
C
E
F
I
H
G
B
A
S
K
Z
X
Y
ORTVS

THVCYDIDIS ATHENIENSIS HISTORIÆ DE BELLO PELOPONNESIACO, ex Græco sermone in Latinum conversæ

A GEORGIO ACACIO ENENCKEL, L. BARONE HOHENECCIO.

LIBER PRIMVS.

Epitome in eundem.

EPIDAMNII bello pressi, cùm, Corcyræis auxilium negantibus, Corinthiorum imploràssent opem: colonos ab ipsis præsidium q. acceperunt. Ob id Corcyræi Epidamnum circumsidunt: ipsis q. navali acie Corinthijs victis, oppidum capiunt. Cùm verò vi maiore vltionem Corinthij parárent: Corcyræi ad societatem Atheniensium confugiunt, & impetrato subsidio, navali prælio cum Corinthijs decernunt. in eo Athenienses cum Corinthijs manus conseruerunt. Sic fœdus violatum. Potidæa ab Atheniensibus defecit. eam Athenienses, prælio fusis Corinthijs, qui subsidio venerant, obsidione cinguntur. Lacedæmonij concilio sociorum advocato: ruptum ab Atheniensibus fœdus censent; bellum decernunt. Hinc cùm, sæpè missis vtrò citrò q. legatis, non convenirent: Athenienses & ipsi, auctore Pericle, bellum intulerunt. Athenienses præterea Reipub. incrementa, Pausaniæ q. & Themistoclis interitus, referuntur.

Proœmium Thucydidis.

*HVCYDIDES ATHENIENSIS, * conscripsit bellum, quod inter se gesserunt Peloponnesij & Athenienses, orsus à primis ejus initijs, * sperans q. magnũ id * & superioribus memorabilius futurum: quã do quidem eos vtrinq; * omni genere apparatus instructos, & cæteros Græciæ populos conjungi cũ alterutris, alios protinùs, alios * re priùs deliberata, videbat. Maximus enim hic motus fuit, qui nõ Græciam solùm ipsam, sed etiã * ex parte bar-

baros, adeoq;, ut sic dicam, majorem partē mortalium. cōcussit. * Quæ hæc antecesserunt, quæq; his antiquiora sunt, sat cerni ob temporis intervallum nequibant. cæterū signis quibusdā, quæ mihi longissimè superiora repetēti fidem faciunt, adducor: ut credā, non valdè magna, sive bella spectes, * sive alia, extitisse. * Hæc.n. regio, quam nūc * Helladem nominamus, non ab ijsdē semper hominibus antiquitùs habitata; sed migrationibus crebris prioribus tēpestatibus obnoxia fuisse, videtur: cùm facilè quilibet suum, pulsi semper à multitudine maiore, desererent agrum. Quippe cùm nullas negotiationes, nullum commercium inter se terra marive tutum haberent; quisque, quantum ad rudem victum satis esset, possiderent; nec pecuniarum copijs abundarent; nec * tertam colerent; (incerti, quando quis alius, cum maximè muris etiam carerent, superveniens eriperet) necessariumq; * indies victum ubique se inventuros sperarent: * haud gravatim cedebant & ob eam causam, nec urbium magnitudine, nec alio apparatu valuerunt. Vt verò quæq; terra optima erat, ita assiduas cultorum sustinuit mutationes: uti ea, quam Thessaliā hodie vocant, & Bœotia, Peloponnesi item præter Arcadiam, maior pars, & quæcunq; alia erat præstantissima. Propter agri enim bonitatem, viribus convalescebant. vnde seditionib. in semetipsos versi, seipsos pessundabant, & simul externorum * insidijs opportuniores fiebant. Atticam proinde, minùs plerunq; seditionū * ob soli sterilitatem proceilis agitatam, * ijdem perpetuò homines incoluerūt Cujus meæ sententiæ, & illud non minimum argumentum esse potest, quod ob migrationes illas, * nulla re æquè atq; hominū multitudine, aucta fuit. Ex cætera enim Græcia potentissimi quiq;, bello aut seditione * pulsi, Athenas, velut stabilem sedem, sese cōferebant: * acceptiq; in civitatē, iam inde à principio hominum numero urbem auxerūt. adeò ut postea etiā in Ioniam, velut Attica nō sufficiente, miserint colonias. Adhæc non minimè veterum imbecillitatem arguit, quod Græciam nihil, ante Trojana tempora, unanimi consensu, & viribus egisse scimus. imò ne nomen quidem hoc universam obtinuisse crediderim: ac ante Hellenem Deucalionis filium omninò id non fuisse; singulas verò gentes, Pelasgicam cum primis, propria sibi nomina induisse. Cæterùm Hellene liberisque ejus in Phthiotide rerum potitis; * cùm sese illi in alias civitates, utilitatis caussa, ingererent: singuli paulatim ex commercio Hellenes cæpti vocari. nec tamen inter omnes ejus nominis usurpatio potuit, nisi longò tempore, teneri.

Testis

ianum bellum gesserunt. Eam vero ipsam expedi-
:ùm jam mari frequentiùs uterentur, susceperunt.
ium, antiquissimus eorum quos fama accepimus,
iabuit, & majorem ejus, quod nunc Græcum vocãt,
rtem obtinuit: subjectisq; imperio Cycladibus in-
ius complures colonias, pulsis Caribus, deduxit, &
sijs præfecit. Prædonibus idẽ, ut credibile est, mare,
i potuit, purgavit, ut reditus sibi proventusque tu-
umpliores redderet. Græci enim antiquitùs, & qui
um * continentis oram insulasque tenebant; po-
i frequentiùs ad se mutuò navibus transire cœpe-
atrocinia conversi sunt, ducentibus etiam præcipuè
hominibus, partim proprii compendii gratia, par-
tum infirmioribus pararent. Hi urbeis, nullis mœni-
,vicatimque habitatas, adorti, diripere, vitæque in-
rem partem sustentare. tantum enim aberat, ut id
probro daretur, ut aliquid potiùs etiam gloriæ inde
e consequerentur. Quòd ita se habere, hodie quoq;
ni parte continentis incolarum, cernere licet: apud
li ducitur hoc exercitii, cũ * quadam moderatione
ini, genus. ac veteres etiam Poëtæ ubique eodem
pellenteis interrogari faciunt; * Ecquid prædones
uã nec illi, qui interrogarentur, pudori sibi ducerẽt
genus: nec qui id scire cuperent, convitiandi studio
irent. Cæterùm terrâ quoq; se mutuò deprædaban-
ab antiquis accepta consuetudo adhuc multis in lo-

rum, degebant. quod cùm ab iſtis etiam hodie retineatur, argumento eſt, id tunc vitæ genus apud omnes pariter fuiſſe receptum. Primi verò Athenienſes, polito ferro, molliore cultu & lautiore vitæ genere uti cœperunt. nec multum temporis abijt, ex quo qui è majoribus natu locupletiores erant, ob delicatiorem cultum, lineas tunicas geſtare, & capillos capitis nexu aurearũ cicadarum * intorquere, deſierũt. quem cultum Ionum quoque ſeniores, ex cognatione diu retinuerunt. Lacedæmonij contra primi mediocritatem in veſtitu, ad horum ferè temporum conſuetudinem tenuêre: & in reliquo etiam cultu * opulẽtiores æqualitatem cũ multitudine ſervárunt. * Hi primùm, publicè depoſitis veſtibus, * nudo corpore oleoq; uncti, certamina ediderunt: cùm olim in Olympicis quoq; certaminibus, ſubligaculis tuccinctι pugiles decertaſſent, qui mos apud ipſos nõ multos ante annos deſijt: ſed etiamnum durat apud barbaros, maximè Aſianos; ubi propoſitis præmijs, pugiles luctatoresq; ſpectacula, induti ſubligaculis edunt. Multis ad hæc alijs, noſtri ævi barbaris veteres Græcos moribus ſimiles fuiſſe, demonſtrari poſſet. Quæcunq; autem urbes noviſſimè ſunt conditæ, cùm iam & mari liberiùs uterentur, & opibus divitijsq; florerent: in ipſis littoribus expoſitæ, mœnib. cingebantur; oraſq; & peninſulas tum negotiationis gratiâ, tum ut adverſus finitimos firmiores eſſent, occupabant. Quæ verò vetuſtiores ſunt urbes, eæ omnes, tam in contineẽte, quàm inſulis, retractiores à mari, metu prædonũ, quibus diu reſtiterant, conditæ cernuntur. deprędabantur enim ſe mutuò & alios, qui rudes in re navali mare accolebant, & illi in hunc uſq; diem remotiùs ab mari colunt. Necminus etiam latrocinijs aſſueverant, qui inſulas incolebant, Cares Phœnicesq;. eos enim plerasque tenuiſſe inſulas, hoc ipſo bello perſpectum eſt: * cùm Delum Athenienſes luſtrârunt, & defunctorum ſepulcra omnia ex inſula removerunt, amplius quippe dimidia parte, Carum ea fuiſſe, cognitum eſt * ex genere armorum, quæ cum defunctis poſita erant, & ritu ſepeliendi, quo etiam hodie utuntur. Cæterùm poſteaquam Minos claſſe valuit, iam liberiùs navibus commeare cœperunt. ipſe enim prædones ex inſulis eiecit: & eodẽ complures colonias deduxit: iamq; homines maritimi, maioribus divitiarum copijs inſtructi, magis ſeſe muniverunt. quidam etiam opulentiores, quàm priùs fuerant, facti, muris ſuas urbes cinxerunt. inde * ſtimulante avaritia, inferiores ſuperiorum imperia pati, qui potentia opibusq; præſtabant, ciuitates inſulares ſibi ſubijcere. * Iis iam moribus, ut plurimùm

rimùm, viventes: Trojanam poſtea expeditionē ſuſceperunt. Agamemnon autem, magis quòd potentia præſtabat, quàm religione jurisjurādi, quo * ab Tyndareo proci Helenæ fuerant adacti, claſſem coegiſſe videtur. Nam & illi perhibēt, qui res geſtas Peloponneſiorū à majoribus ſuis diligentiſſimè traditas acceperunt: Pelopem primùm, * pecuniarum, quas ſecum ex Aſia attulerat, copia, inter homines egentes potentiam adquiſiviſſe: ut quamvis advena eſſet, * nomen tamē regioni dederit: quam poſteri deinceps ejus majorem fecerunt. * Euryſtheo in Attica ab liberis Herculis interfecto. Is namq; in expeditionem eam profectus, Mycenas reliquumque regnum Atreo, qui tunc patrem, ob necem Chryſippi, fugiebat, propter propinquitatem, (* avunculus enim erat) adminiſtrandum interea tradiderat. Inde cum non reverteretur Euryſtheus, Atreus, ipſis id volentibus Mycenæis, tum metu Heraclidarum, tum quia ipſe potens validusq; videbatur, & animos ſibi multitudinis conciliaverat: Mycenæorum totumque, quod Euryſtheus tenuerat, regnum accepit. factiq; ſunt hac ratione * Perſidis longè potētiores * Pelopidæ. His mihi viribus inſtructus Agamemnon, & re navali præ cæteris pollens, non tam benevolentia, quàm imperio, exercitum collegiſſe videtur. Claſſe enim eum ingenti profectum, certum eſt: & * Arcadibus quoq; præbuiſſe naves, ſi Homero credimus: qui & * inſceptri traditione, plurimis eum inſulis, & omni Argivæ regioni imperitare dicit. Quòd ſi claſſe non valuiſſet, haud equidem mediterraneis viribus inſulis potiri, niſi circumjectis, potuiſſet: quæ paululæ tamen fuiſſent. Ex hoc itaque etiam exercitu, conjecturam capere de vetuſtioribus licet. quem ſi quis minorem opinatur fuiſſe, quàm quantum Poetæ canunt, & fama obtinuit; quòd * parvæ fuerint Mycenæ, aut ſi aliud quoddam ejus ætatis oppidum nunc non magni momenti videatur: * incerta penitùs nititur conjectura. Nam ſi nunc Lacedæmoniorum deſolaretur urbs, templis ſolùm & ædificiorum relictis areis: incredibilem poſteris, poſt longius elapſum tempus, eorum potentiam gloriamque fore crediderim. qui tamen nunc, ex quinque * Peloponneſi partibus, duas ipſi tenent; * univerſæ autem & multis extra eam ſocijs præſunt. Verum quia urbs, neque tectis frequens, nec templis ſumptuoſisque ædificijs exornata eſt, vicatim antiquo Græciæ more habitata: impar fama ſuæ videretur. Sin idem eveniat in Athenienſiū urbem: duplo major, quàm eſt revera, eorum potentia, urbis faciem intuenti cenſeretur. Non igitur his fides derogan-

da eſt. neq; ex aſpectu urbis de ejus potentia judicandum: ſed ita habendum, majorem quidem cunctis ſuperioribus eum exercitum fuiſſe; his verò noſtris minimè comparandum. Ac licet Homero fidem habeamus, quem credibile eſt intemperantiùs rem, * more Poëtarũ, auxiſſe: tamẽ minor deprehẽdetur. facit enim * mille ducẽtas naves; Bœotorum ſingulas cẽ enũm ac vicenũm virũm, Philoctetę quinquagenũm: maximas, uti reor, minimasque prodens. quippe reliquarũ magnitudinis nullam in navium enumeratione mentionẽ facit. Remiges præterea eoſdem in Philoctetæ navib. militesq; fuiſſe declarat, cùm ait; Omnes fuiſſe ſagittarios qui remigabãt. cæterorũ nanq; qui nihil in navigando operę præſtarẽt, haud multos vnâ navigaſſe, præterquam reges ac principes, puto: maximè cum tãtum maris trajecturi eſſent, cũ omni apparatu militari, neq; tectas naves, ſed prędatoriè magis priſco more inſtructas, haberẽt. Iam ſi maximas minimasq; comparando, * mediũ teneas numerũ; cogites etiam publico conſilio ab univerſa Græcia miſſas: paucis certè ad id bellum convenìſſe apparebit. Cujus cauſa non tam hominum, quàm pecuniarũ, penuria fuit. ob rei nanq; frumentarię difficultatẽ pauciores adduxerunt milites, nec plures, quàm quot illic, dũ bellum gererent, ali poſſe credebant. Eò etiam cum venerũt prędio viciſſe certũ eſt. (aliàs qui * Vallum caſtris circumdediſſent?) cæterùm neque ibi totis viribus rem agreſſi ſunt: cùm deficiente commeatu ad agros in Cherroneſo colendo & latrocinia verterentur. Vnde non ægrè eos ita diductos decem annos ſuſtinuére Trojani, pares ſemper viribus relictæ in urbis obſidione parti. Quod ſi commeatu ſuppetente, cõjunctis viribus, miſſis latrociniis & agricultura, cõtinenter bello incubuiſſent: haud difficulter acie profligatis hoſtibus, urbem cepiſſent quandoquidem nunquam univerſi. cum parte tantùm exercitus, ut quæq; fortè aderat, reſiſtebant: qui ſi continente obſidione hoſtibus inſtitiſſent, & breviore utique tempore & labore minore Trojam expugnaſſent. Nunc pecuniarum inopia, & his priora levia fuére: & hoc ipſum celebratiſſimum negocium, oſtendit, revera ea multò minora fuiſſe, quàm quæ de ijs fama, aut Poetarum fabulis, celebrantur. * Atque etiam poſt bellum Trojanum Græci, ſubinde regiones ſedemq; mutantes, cùm non quieſcerent, creſcere & vires colligere nequibant. tardior quippe ab Ilio reditus, multas ſecum res novas invexit: crebræq; in urbibus ſeditiones exarſerunt. unde pulſi, urbes hinc inde cõdiderunt. Nam qui hodie Bœoti vocantur, ſexageſimo poſt Ilium captum anno,

aſſim civitates ſubigi; (priùs hæreditaria erãt regna,
tis honoribus conditionibusq; definita) & Græcia
li ſtudere; mari etiam frequentiùs uti. Primi omnium
ij feruntur, quàm proximè noſtri temporis morẽ rem
nſtruere cœpiſſe: primaſq;, quas Græcia habuit, trire-
rinthi ædificatas. Anninoclẽ etiam Corinthium nau-
mijs quatuor naves feciſſe ſcimus, trecẽtis fermè an-
ijus belli annis. neq; pugnam navalem vetuſtiorẽ ul
m Corinthiorum adverſus Corcyræos, invenimus:
ſa ducẽtis ſummũ & ſexaginta ante hæc tẽpora an-
eſt. Corinthij ſiquidẽ cum * in iſthmo ſitam tene-
;, frequentẽ cunctis propè tempeſtatib. mercatũ ha-
riſci nanq, Græcorũ terrâ potiùs, quàm mari, nego-
, & qui Peloponneſum, quiq; extra eam incolebant.
regionem, cõmerciorum cauſſa, commeabant. un-
gnas creverũt opes: ut Poetarũ quoq; priſcorũ verſi-
es ipſorũ urbs cognominetur. Nã Græci iam prudẽ-
navalis, cõparatis navibus, mare latrocinijs purgâ-
uitrinq; mercatu inſtituto, urbẽ proventuum copia
item effecerunt. Multò poſt hæc. Cyri primi Perſarũ
ij ejus Cambyſis temporib., Iones habuêre claſſem.
rerſus Cyrũ bellum gerentes, mare vicinũ aliquan-
uêre, Polycrates etiam Samiorũ tyrannus, claſſe in-
tũ alias ſibi inſulas ſubjecit, tum Rheneã captã De-
iniſacrã fecit. * Phocæenſes præterea, qui * Maſ-

rum: magnum triremium numerum* Siciliæ tyranni & Corcyræi habuerunt. quæ vltimæ in Græcia fuerunt, ante Xerxis expeditionem, nominis alicuius classes. Aeginetæ enim & Athenienses, & si qui alij, paucas habuerũt naves, & eas maiore parte quinquagenum remigum: seroque tandẽ Athenienses in bello aduersus Aeginetas, cùm etiam barbarorũ expectarent aduentum, *Themistoclis consilio, naves (nec tamen ipsas penitùs tectas) instruxerunt. quibus & in pugna postea sunt usi. Ad hunc ferè modum, res nauali Græcorũ, tum antiquis, tum sequentibus temporibus comparata fuit. Non mediocre tamen robur viresq;, si qui huic rei incubuerunt, fuit adepti. id enim pecuniarum reditus, & imperium in alios exhibuit: cùm nauibus circũeuntes, insulas subiugarẽt: maximè si quibus ager suus parùm sufficiebat. Terrâ nullum bellũ, vnde aliquę opes accederẽt, gerebatur: & si qua etiam extiterunt, intra finitimos se continebant. In lõginquas verò expeditiones, ad subigendum alios, nõ solebant Græci exire. neque enim subditæ ciuitates maioribus se cõiungebant, neque ipsi publicè ex æquo bella gerebant: priuatim potiùs armis inter se finitimi contendebant. maximè tamen in* antiquo illo Chalcidẽsium Eretrienſiumque bello, reliqua Græcia in auxilium partis vtriusq; discessit. A lijs porro alia, quo seciùs vires colligerẽt, impedimẽta fuêre. tũ verò Ionas, cùm iam latissimè eorũ opes paterent, Cyrusque & Persæ, everso Crœso, & omni regione intra Halyn fluvium mare versus in potestatem redacta; armis vexavêre, urbesq; cõtinentis imperium accipere coegere. Insulas verò Darius postea Phœnicũ classe subegit. Qui per Græciæ ciuitates tyranni erant, *sua modò emolumenta, corporisq; custodiã, & familiæ spectãtes incrementum: vrbes sibi, quàm poterant, tutissimas reddebãt. Itaq; hi omnes nihil memorabile gesserunt: nisi quòd finitimos interdũ armis lacessebant. hinc enim Siciliæ tyrãni magnas sibi opes fecerũt. Ita universa Græcia per multas ætates deses iacuit: vt nihil publicè insignis operis ederet; singulæ verò urbes multò minùs auderẽt. Tandem* Lacedæmonij Atheniẽsiũ & reliquæ Græciæ, quæ priùs etiam iniusto dominatu premebatur, plerosq; & postremos, præter Siciliæ tyrãnos sustulerũt. Lacedæmõ quippe, ex quo eam Dorienses, à quibus hodie tenetur, cõdiderunt; assiduis, quod continens memoria sit, *seditionibus iactata: tamen ab antiquissimis inde tẽporibus, semper * optimis legibus administrata, & libera nullisq; tyrãnis obnoxia fuit. quadringẽti enim sunt & pauci præterea vsque ad finem huius belli anni, per quos eandem

ım fuerant, alij ad Athenienses, alij ad Lacedæmonios,
esserunt: quarum civitatum præ cæteris potentia emine-
ıuius terra, illius mari. Cæterùm breve tēpus integra so-
s mansit; cùm orta simulate inter Lacedæmonios Athe-
sesque, inde ad arma bellumque concursum est. ad quod
n socios vtrinque suos assumpserunt: & si qui in Græcia
lebant, in societatem partium harum discesserunt. * Ita à
ıco vsque ad præsens bellum, tum fœderibus iungendis,
bellis, aut inter se, aut adversus socios rebelles, gerendis:
giè ab re militari instructi, vsu etiam peritiores, periculis
que cladibus edocti, evaserūt. A socijs suis Lacedæmo-
ibutū non exigebāt: * paucorum tantùm potestate, vt ip-
n legibus institutisque convenienter viverent, regebāt.
:nienses autem naves ab ijs qui hostes fuerant, successu
ɔoris pro imperio sumebant; præterquam à Chijs & Les-
& stipendium certum imperabāt. ex quo ad hoc bellum
is instructi copijs domesticis fuerunt; quàm vnquam an-
ùm maximè sociali fide & opibus floruerūt. Hæc ferè de
s antiquorum comperta habeo; * difficilia sanè ad fidem,
is omnibus argumētis. Homines enim quæ de rebus præ-
s audierūt; etiamsi propriè ad eos pertineant: æquè in-
ideratè à se mutuò accipiunt. Ita sanè Athenienſiū vul-
* Hipparchum cùm tyrannus esset ab Harmodio & Ari-
ıtone interfectum rētur: ignari, quòd Hippias, maximus
filiorum Pisistrati, patri successerit: Hipparchus autem &

nando Panathenaico ſolenni occupatum, eum obtruncârũt. De multis præterea alijs, quæ etiamnum extãt, nec dum vetuſtate obliterata ſunt, reliqui quoque Græci perperã ſentiunt. veluti, quòd Lacedæmoniorum reges, * nõ vno vtrumque calculo ſuffragium ferre, ſed duobus, arbitrãtur: & Pitanaten apud eos cohortem eſſe, quæ nunquã fuit. adeò à plerisque, dum obvia quæque, & quæ magis in promptu ſunt, conſectantur, ſtudium negligitur veritatis. Cæterùm quicunque ex modò commemoratis argumentis talia hæc, vti percenſui, iudicaverit: & neque Poëtis, qui de hiſce canentes in maius vero rẽ extollũt, auſcultaverit; neque aureis ijs præbuerit, * quæ logographi, iucũdiora quàm veriora, nullisq; inquiſita argumentis prodiderunt; quorum pleraque tẽporum longinquitate fabulis implicata involutaque ſunt: haud equidem aberaverit: cùm videat omninò ſatis, ex manifeſtiſſimis ſignis, quemadmodũ ſe res priſcæ habuerint, perveſtigatum eſſe. * Ipſum hoc bellum; quãvis hominibus ſemper quod in manibus eſt maximum videatur; finito verò eo, antiqua magis ijdem admirentur: tamen qui ex ipſis rebus geſtis cõtemplabitur, facilè illis maius fuiſſe putabit * Orationes porrò ſingulorum, * quas vel ante commiſſum bellum, vel iam in eo verſantes, habuerunt: immenſi ſanè operis fuiſſet, exquiſitè, vti verbis nũcupatæ ſunt, referre; ſive ipſe audiviſſem, ſive ab alijs mihi aliunde narratæ eſſent. Veruntamẽ vt quiſque maximè ad rem præſentẽ accommodatè dixiſſe videbatur: ſequendo quàm proximè orationis * reipſa habitæ ſententiam, commemoravi. In rebus verò geſtis, * non vt quodque forte audieram, literis mandavi, neque vt mea tulit coniectura: ſed quibus tum ipſe interfueram, tum vt quælibet ab alijs, quãta fieri potuit diligentia, inquirendo perquiſiverã. quod ipſum perquam fuit operoſum: cùm vt quiſque rebus interfuiſſet, tamen non eadem de ſingulis referebant; ſed vti quemque, vel benevolẽtia occupatus animus, vel memoria, patiebatur. * Equidẽ quia * à fabuloſis narrationibus penitùs abſtinui, * minùs fortaſſe auriũ voluptati inſervitũ videbitur. * Cæterùm qui & res præteritas accuratè noſſe, & in ijs, quæ iterum eodẽ conſimilique modo, (vt sũt res humanæ) vſu venient, * hæc ad ſuum commodum voluerit adhibere: non hercle plura deſiderabit: cùm poſſeſſionẽ potiùs perpetuã, * quàm ludicrũ auribus in præſentia accommodatum opus, confecerim. * Igitur ſuperiorum * maxima fuit moles Perſicum belli: quod tamẽ * duobus navalibus & totidem terreſtribus prælijs * extemplò profligatum eſt.

Hoc

Hoc verò bellum & temporis diuturnitate ingens fuit, & tãtis cladibus Græciam, quantæ non vnquam in pari temporis intervallo ſunt viſæ, pervaſtavit. neque enim tot vrbes captæ vnquam deſolatæque ſunt, tum à barbaris, tum ipſorum invicem inteſtinis armis, (ſunt quædã oppida, quæ capta incolas mutavêrunt) neque tot homines patriã ſedibusque pulſi; tot cædes, tum in ipſo bello, tum ſeditionibus, cõmiſſæ. Quę verò prius auditu tantùm accepta, minùs reipſa confirmata erant: poſtea non abſona fidei viſa ſunt vt terræmotus ingẽtes, qui maiorem terrarum partẽ conquaſsârunt, * ſolis defectiones crebriores, quàm vnquam ſuperiore tempore fuerãt memoratæ; ſiccitates alicubi immenſæ; indeque orta fames; & (quod nõ minimam perniciem rebus intulit, ex parte etiã perdidit) peſtilens * ille morbus. Hæc enim omnia ſimul cum hoc bello inciderũt: cuius auctores fuerunt Athenienſes Peloponneſijque, rupto fœdere, quod poſt Eubœam expugnatam in triginta percuſſerãt annos. Cauſſas verò, ob quas id ſolverunt, & initia diſſidiorum; ne quis fortè quæreret, vnde tantùm bellum inter Græcos fuerit exortũ: * initiò præmiſi. Equidem veriſſimam cauſſam, ſed minimè verbis agitatam, Athenienſes fuiſſe reor: qui Lacedæmonios, potentiæ viriumque ſuarũ metu, in arma egerunt. Quæ autem * in ſpeciem palam ferebantur cauſſæ; quibus tum ad fœdus ſolvendum, tum ad bellum hoc gerendum, vtrique impulſi: eas nunc percenſere ordiar.

EPIDAMNVS eſt vrbs ad dexterã ſita Ionium intrãti ſinum. accolunt propè Taulantij barbari, Illyricum genus. Hãc coloniam deduxêre Corcyræi, conditore Phalio Eratoclidæ filio Corinthio: qui ex Herculis poſteritate oriundus, priſco more ex * metropoli fuerat evocatus. adiecti coloniſ ſunt etiã Corinthij quidam, & alij Dorici generis. Progreſſu verò temporis Epidamniorum vrbs valida, tum opibus, tum multitudinis incremento, evaſit. cæterùm inteſtinis ſeditionibus per multos (vt fertur) exagitati annos, belloque inde à * finitimis barbaris fracti: veterem potentiã magna ex parte amiſerunt. Tandem paulò ante hoc bellum, eiecti à plebe principes civitatis, ad barbaros confugerunt: & cum eis terrâ marique, eos qui in vrbe remãſerant, infeſtârũt. Quibus circumventi malis Epidamnij legationem Corcyram, ceu patriam ſuam, mittunt; orant, ne ſe perire patiãtur; ſed & exules ſecum in gratiam reducant, & bellum barbarorum cõponant. Hæc cum ſupplicum more, in Iunonis templo ſedentes, precati eſſent: aversãtibus precęs Corcyræis, re infecta redierunt.

Initia belli inter Corinthios & Corcyræos.

runt. Epidamnij cùm omnẽ ſibi ſpem auxilii ab Cor
ciſam viderent; inopes conſilij, incertique quomo
ſuis conſulerent: Delphos miſſis legatis, ex Apolline
tur, recténe facturi eſſent; ſi Corinthiis, * ceu condi
tradita urbe, ipſorum ſibi adjungerent auxiliũ. Iube
ut tradita urbe, duces ſibi aſſumerent Corinthios:
Corinthum Epidamnii, oſtenſo cõditore ſuo Cori
undo, expoſitoq; oraculo, ſecundum id urbem trad
* infimis precibus orantes, ut ſibi ſuccurrerent, neq;
terire paterentur. Corinthii, ita jus eſſe, & coloniam
ſuam minùs, quàm Corcyræorum, eſſe rati: auxili
promittunt. Simul in Corcyræos ira ſtimulabat: qu
ipſis, cùm coloni ſui eſſent, contemni putabant. nam
publicis conventibus & ſolennibus honorem eis de
ferebant, neq; in ſacris Corinthio viro * principe, f
coloniæ, utebantur. Deſpiciebant autem ipſos Corc
divitiarum opumq; magnitudinem: quibus opule
ætatis ſuæ Græcorum æquabant. bellico apparatu e
cedebant. Ante omnia re navali plurimùm excellen
gnos ſibi ſpiritus ſumpſerant. quippe cùm Phœaces,
incoluerãt Corcyram, * magnam rei navalis laude
cuti eſſent: ipſi quoq; magnopere rei nauticæ ſtude
erant ab ea parte non invalidi: triremes enim centu

Corinthij coloños & præſidium Epidamno mittunt.

principio habuerũt belli. Ob has cauſſas irati Corint
dè ſubſidium Epidamniis decreverunt: libera permi
tate, qui ſuorum, quiq; Ambraciotarum & Leucadi
coloniam adſcribi vellent. Hi cum præſidio Corin
juſſi; veriti ne, ſi mari tranſmitterent, Corcyrei imp
terreſtri itinere Apoloniam (colonia eſt Corinthiorũ
profecti. Corcyræi ubi reſciverunt, colonos Epidam

Corcyræi bellum Epidamnijs inferunt.

ſidiumq; veniſſe, & Corinthiis traditam coloniam:
paſſi miſſis extemplò viginti quinq; navibus, & po
exercitu; exules recipere minabundi jubent, (vener
Corcyræos, ſepulcra & cognationem oſtendentes, e
minè ſe reduci orabant) præſidiumque Corinthior
lonos dimittere. Horum cum nihil facerent Epidam
lum ipſis Corcyræi quadraginta navibus inferunt, cu
bus, quos reduci volebãt, Illyricis etiam adjunctis. C
de ad urbem poſitis, edixerunt: ſi quis abire, ſive Epi
rum, ſeu peregrinorum vellet, impunè abiturum; qui
ſet, eum pro hoſte habituros. Poſteaquam verò ob
videbãt Epidamnios: obſidione urbem (in peninſula
cingunt. Quod ubi Corinthiis ab Epidamno eſt nun

...mianisq; pecunias pederunt. ab Eleis itidem pecunias
es vacuas. ipsi verò Corinthij naves instruebant trigin-
ia millia armatorum. Audito eo apparatu, Corcyræi,
ptis Lacedæmoniorum & Sicyoniorum legatis, Corin-
ierūt: postulantes, ut colonos Corinthij & præsidium, ab
mno, ubi nihil juris eis esset, abducerent. sin quid juris
ere putarent: ad disceptandū sese ipsos vocare, ad quā-
rbem Peloponnesi, quæ utriq; parte placeret. cui ab ea
e colonia adjudicetur, ejus futurā. quin etiam Delphi-
culo se permissuros: * tantùm, ne bellum fieret. quòd si
mpetrēt; ipsorum injuriis coactū iri, * alios sibi, * quos
ui nollent, socios adsciscere, potiùs, quàm ut sui deserāt
sionem. Ad ea Corinthij respondent: si naves ab Epida-
& barbaros abducant, posse deliberari: aliter iniquū fo-
os obsideri, se judicio contendere. Contra Corcyræi di-
si & ipsi suos ex Epidamno abducant, idem se facturos.
ùm paratos esse, inducias pacisci: ut utriq; suo loco quie-
quoad judicium fiat. Nihil horum Corinthijs placebat,
ia & naves cōpleverant, & socij aderant: caduceatore
, bellum Corcyræis indicunt. Inde solventes quinq; &
iginta navibus, * duobusq; armatorum millibus: Epi-
um, bello Corcyræos persecuturi, vela dederūt. Præfe-
ssis erant, Aristeus Pellici, Callicrates Calliæ, & Tima-
imanthis. peditē ducebāt, Archetimus Eurytimi & Isar-
s Isarchi. Hi cùm ad Actium Anactorij agri, quà fanum
ollinis, propè ostium sinus Ambracij, adpulissent: Cor-
, caduceatore in celoce ad eos misso, ne in se irēt, denū-
interim naves complent: veterum aliis, ut ad navigan-

Corcyræi cum Corinthijs de Epidamno disceptant.

Corinthij classem contra Corcyræos mittunt.

præclarâ victoriâ naves Corinthiorũ quindecim dem
Fortè eadem die Epidamnus obſeſſa in deditionẽ veni
conditione, ut advenæ venirent; Corinthii in vinculis
rentur, donec aliud de ipſis ſtatueretur. Poſt pugnam C
ræi * trophæũ, in Leucimna Corcyræ promontorio, ſ
runt: necatiſq; captivis alijs, Corinthios in vinculis aſſ
runt. Poſteaquã Corinthij ſocijq; victi navali prælio
ſe receperunt: Corcyræi omni circa mari potiti, Leucad
rinthiorum coloniam navibus miſſis, agros eorum de
runt: Cyllenen etiam, ubi erant navalia Eleorum, quò
ves & pecunias Corinthijs ſuppeditaverant, inflammá
Hinc jam multo tempore potentes maris Corcyræi, cũ
Corinthiorũ aſſiduè navibus circumeuntes divexarẽt:
dum ætas exacta erat) Corinthij laborantibus ſocijs,
exercitumq; miſerunt. qui cùm caſtra ad Activum, &
Chimerium Theſprotidis locaſſent, ut Leucadem cæte
ſociorum tutarentur urbes: Corcyræi & ipſi copias
Leucimnam terrã mariq; oppoſuerunt. nec congreſſi
ſed ea ætate conferendis caſtris conſumpta, appropinc
te hyeme, domos utrique diſceſſerunt.

Corinthii bellum in Corcyræos reparant.

Totum verò illum, poſt pugnam navalem, & ſeque
annum: ardentes ira ob bellum Corcyræũ Corinthii,
ædificaverunt, & remigibus, tum ex ipſa Peloponneſo
reliqua Græcia, mercede cõductis, claſſem quàm validi
poterant, inſtruebant. Eum apparatum Corcyræi ut ac
runt, metu perculſi; quoniam * adverſus neminem Gr
rum jus ſocietatis habebant, neq; * ſe adſcribi vel Athe
ſiu vel Lacedæmoniorum fœderi curaverant: Athena
ſis legatis, ſocietatẽ eorum petere, auxiliumq; implorar
creverunt. Id poſteaquã reſciverunt Corinthii: ipſi quo
gatos Athenas miſerunt; ne claſſis Attica cum Corcyræ
ctà impedimento eſſet, quò minùs bellũ ex voluntate

Athenienſium auxilium & ſocietatem implorant.

Oratio Corcyræorum in cõcione Athenienſium.

rent. Data concione ad diſceptationẽ venerunt. priores
cyræi in hanc ſententiã locuti ſunt: * Siqui ſunt, Athe
qui neq; beneficiorum magnitudine, neq; jure aliquo ſ
tatis confiſi, ad alios auxilium, uti jam nos, petituri ve
illos æquũ eſt. primò omnium oſtendere, ſe aut (quod r
mum eſt) utilia ipſis petere, aut certè non nocitura, de
quod, præ eo certam & benè cumulatam gratiam ſint rel
quorũ ſi neutrũ approbent, nõ indignè ferre, ſi repulſa
tiãtur. Populus igitur nos Corcyræorũ, indubitata ſe
hæc & firma repræſentaturũ confidẽs, ſocietatem vel
amicitiã oratum, miſit. * Equidẽ inſtitutum hocce pla
uſus noſtros abſurdũ accidit, & rebus noſtris in præſent

m pedibus ſubijciamur: neceſſitas nobis, veſtrum &
ı quorumcunque auxilium implorandi imponitur.
n proindemeremur, ſi non malignitate, ſed opinione,
iquid diverſum à priore ſtudio quietis audemus. * Et
uæ nobis neceſſitatis expreſſit vis: ea vobis, ſi nos au-
, multò maximæ cedent utilitati. * Iam primùm om
ıjuria affectos, non inferenteis, ope veſtra ſublevabi-
ıde cùm nos in maximarum rerum diſcrimine defen-
ſempiternum ingentis beneficij teſtimonium apud
locabitis, * claſſe verò nulli, præterquā vobis, cedi-
Quare conſiderate, quàm rara, quàm ingrata hoſtib.
s fortunæ occaſio, cùm ea claſſis, quam vos magna
e & gratia conduxiſſetis, ſponte ſua præſtò ſit, ac ſine
ericulo ſumptuq; veſtro, ſeipſam tradat: & inſuper a-
iverſos, virtutis cõmendationem, apud eos quos de-
tis, gratiam; vobis autem ipſis, virium acceſſionẽ, pa-
æ certè omnia paucis & vix ullo tẽpore contigerunt:
ıquidem pleriq;, qui ſocietatem aliorum petũt, * ma-
eſidia & ornamenta ab ijs accepturi, quàm exhibituri
t * Bellũ verò in quo nos uſui ſimus futuri, qui oritu-
ıt, longè fallitur: cùm non animadvertat, & Lacedæ
, metu potentiæ veſtræ, occultum coquere bellum, &
ıios * tum per ſe validos, tũ hoſtiles jamdudum ad-
ros animos gerentes, ut vos aggredi poſſint, nos præ-
re velle; ne communi in ipſos odio conjungamur,

» ab ea beneficia capit; ſin injuriis petatur, ab alienari. quippè
» non ut ſervi, * ſed ut æquali cum reliquis jure ſint, in colo-
» nias mittuntur. Injuria autem quanta nos affecerint, palàm
» eſt: quòd in judiciũ à nobis de Epidamno vocati, armis quàm
» jure querelas ſuas perſequi maluerunt. * Hæc igitur, quæ in
» nos conſanguineos ſuos admittunt, documento vobis eſſe
» debent: ne fraude circumventi, precibus eorum minùs con-
» ſideratè morem geratis. qui enim quàm minimè hoſtib. gra-
» tificatur, quod pœnitere poſſit; tutiſſimè res ſuas adminiſtrat.
» * Neque verò fœderum cum Lacedæmonijs junctorum fidẽ
» violabitis, ſi nos, qui neutrius partis ſocij ſumus, recipietis. in
» ijs enim additum eſt, Licere cuilibet Græcarum civitatũ, quæ
» nulli ſocietate juncta ſit, ad utros velit accedere. * Enimve-
» rò iniquum foret; cùm iſtis non ſolùm ex fœderatorum auxi-
» lijs, ſed reliqua quoq; Græcia, veſtriſq; etiam nõ minùs ſubdi-
» tis, claſſem armare liceat: nobis & præſente ſocietate, & alijs
» undecunque ſubſidijs, interdici; adeoq; crimini vobis dari, ſi
» ſecundis aurib. preces noſtras accipiatis. At hercle nos lon-
» gè graviùs vobis, ſi nihil moveamini, ſuccenſebimus; qui non
» hoſtes, ſed dubijs rebus noſtris repellemur: cùm iſtos, qui &
» hoſtes veſtri ſunt, & infeſti vobis imminent, non ſolum non
» reprimetis, ſed etiã ex ditione veſtra vires, præter omne fas,
» patiemini comparare. Itaq; aut illos prohibere oportet, ne ex
» veſtra regione auxilia conducant; aut etiam nobis mittere,
» quacunq; inclinârit animus, ſubſidia. ante omnia verò, facta
» propalàm ſocietate, nobis ſuppetias ferre debetis. * Multa
» nobiſcum, ut iam ante memoratum eſt, cõmoda adferimus:
» inprimis, cum hi ipſi vobis (manifeſta fides) * hoſtes fuerint;
» non hercle infirmi, ſed ſatis validi ad rebelles coercẽdos: pul-
» cerrimam ſanè nec ulli parem occaſionem prætermittetis, ſi
» non tereſtrem, ſed navalem, ſocietatem oblatam neglexeri-
» tis. Etenim aut, quoad vires ſuppetunt, prohibere debetis, ne
» quiſquam alius re navali excellat: ſin id fieri nequit, ut quiſq;
» eſt validiſſimus, eum ſociũ vobis reddere & amicum. * Quod
» ſi quis hæc utilia quidem cenſet; metuit autem ne ijs obſecũ-
» dando fœdera rumpat: cogitet is, * hunc ſium metum, viri-
» bus armatũ, terrori adverſarijs fore: ſpem verò illã, qua nos
» repudiabit, imparem potentiæ hoſtium & inferiorem futu-
» ram. * Sciat idem, non tam de Corcyra nunc, quam Athenis,
» deliberari; parumq; utiliter ipſis conſuli, ſi ex præſentis tem-
» poris ſtatu, degliſcente hoc iamq; cervicibus veſtris imminẽ-
» te bello judicans, civitatem recipere dubitat, * quæ cum ma-
» ximo utrinq; momento vel amica vel hoſtis redditur; oppor-
tunè

m opē auxiliumq; sibi conciliarent; sed uti nos etiam, "
ā & injuriā ipsis fecerimus, & nefario persequamur bel- "
reparent: nobis quoq; priusquam ad aliam descendam* "
nē, de utroq; aliquid cōmemorandum judicamus: ut & "
a postulata rectiùs cognoscatis, & subsidiū petentib. non "
atione negetis. Modestiam ipsi, cur à societate aliorū ab- "
rint hactenus, prætendunt. Id verò consiliū, nō à virtu- "
ua sed malignitate, profectū est: quòd socios delictorū "
vé habere, aut nequicquā ad societatem hortando eru- "
re, nolebant. Vrbs sanè eorum ad hoc ipsum opportunè "
njuriarū arbitros ipsosmet constituit potiùs, quàm ex æ- "
re aliquo societatis quippe qui alios magis, tempestati- "
d se * delatos, excipere, quàm frequenter ad finitimos "
are, solent. Itaq; hanc, qua fœderibus abstinuerunt, mo- "
m, nō eò observârunt, ne, quas alij inferrent, injuriarum "
ogerentur esse: sed ne ipsi socios scelerū suorum habe- "
utq; ubi prævalerent, vi agerent; ubi laterent, prædam "
rent; sin quid eripuissent, impudentia se tuerentur. * E- "
rò si, uti ferunt, viri boni essent, quò minùs reprehensi- "
cinorum obnoxij forent; tantò maiorem occasionem, "
is suæ, præbendo patiendoq; jus, declarādæ, haberent. "
ec erga alios, nec adversus nos, tales sese præbent quip- "
n coloni nostri sint, alienis à nobis semper animis fue- "
nunc verò etiam arma nobis intentant, negantes, se, ut "
as à nobis cladesque patiantur, in coloniam missos. "

nienses, contra Corcyræos

» quaquam ijs, nisi insignem injuriam passi, justa intulisse
» arma: tamen, si maximè quid minùs rectè à nobis factum
» set, ipsis sanè pulcrum honestumq; fuisset, cedere iracun
» nostræ; & nobis turpe, modestiam ipsorum moderation
» que lædere. Verùm insolentia & opum affluentia e
» multa cùm alia in nos deliquerunt, tum Epidamnum,
» nostri est juris, * afflictam laborantemque sibi neutiq
» vendicârunt; at posteaquam nos opem laturi venimus,
» a mis extorserunt. Atqui judicio priùs disceptare volue
» Hoc verò non eum observare putandum est, qui jam re
» potestate tenens ex tuto ad disceptandum provocat: sed
» ante disceptationem ex æquo & res & verba in medio po
» Illi verò non priusquam obsidionē urbi inferrent; sed pos
» quam nos obviam ituros intellexerunt: tum demū adeò
» destè judicij disceptationē detulerūt * Nec verò satis ha
» quòd illud per se soli facinus admiserunt: sed hùc etiā ver
» ut vos non armorum, sed scelerum suorum, socios partici
» que reddant. Iam nimirum, quando nos sibi infestos cer
» vestræ amicitiæ umbra tegi volunt: cùm re integra incolu
» id faciendum fuisset, nō posteaquam nos injuriam passi, i
» rum in angusto res sunt Proinde nec jam subsidium vos
» præstabitis, cùm neq; priùs viribus eorum adjuti sitis: & ne
» qui sceleri eorum abfuistis, committere debetis, ut ejus
» culpæ à nobis rei fiatis. Sed enim jam olim cōsociatis viri
» eventus quoq; oportet sustinere communes: ac uti solius
» minum societatis expertes, ita nec eorum quæ ista cōsequ
» tur consortes, esse decet. * Quoniam quibus cum juris a
» mentis accesserim is, quamq; impotentes isti, & quàm es
» ni alienæ rei cupiditate agantur, dictum est: testat, ut oster
» mus, quàm graviter recipiendis ijs peccaturi sitis. * Qua
» enim in fœdere additum est, licere cuilibet civitati, quæ fa
» ri adscripta non est, utri velit, sese associare: non iis hoc pa
» cinatur, qui id cum incōmodo partis alterius faciunt; ne
» adversus eos præsidium, à quibus defecere, postulant; au
» cipientibus bellum pro pace conflant. Quod vobis, si ne
» consilia aspernab mini, eveniet. quippe non hos solùm a
» lio vestro tegetis, sed nobis quoq; pro fœderatis hostes e
» necesse enim erit, si cum istis jungamini, eandem vos cu
» perpeti fortunam. Satius igitur erit, vos procul ab istis ce
» minibus esse: sin id facere recusatis, adversus hos nobis
» cōsociate arma. Corinthiis enim fœdere devincti estis; *
» cyræis ne per inducias quidem unquam juncti fuistis. Ne
» quæsumus, introducatis morem, ut deficientes ab altera
te recip

ferri nobis in præſentia æquum cenſemus. Ad Ægi- "
am quippe bellum, quod fuit ante Medicum, longa- "
navium penuria laborantibus, Corinthii * viginti præ- "
e naves. quod noſtrum beneficium, & alterum, quod "
uſſa ſumus, ne Samiis opem Peloponneſii ferrent; pe- "
vobis, & de Æginetis victoriam, & de Samiis ultio- "
* Atque hæc ea tempeſtate fecimus, quando maxi- "
iomines infeſti in ſuos hoſtes ruentes, nihil penſi præ "
riæ cupiditate habent. amicum tali tempore judicant, "
ſis operam navat, etiamſi priùs hoſtis fuerit: pro hoſte "
habent, quiſquis repugnaverit, licet forſan amicus "
it. ſicut etiam propriis domeſticisque rebus, hac con- "
one occupati, peiùs conſulunt. Horum vos alii me- "
am redintegrantes, juniores ex ſenſibus eadem diſcen- "
paretm nobis in præſentia gratiam referte: * neque ju- "
id quidem eſſe, alteram verò viam, ſi bellum movea- "
utiliorem judicate. * Semper enim emolumentum id "
mè ſequitur, in quo minimè peccatur: * & an futurũ "
llum, (cujus vos metu ab æquitate deducere Corcyræi "
itur) adhuc in ambiguo eſt: parumq; gravis cauſſa, quæ "
manifeſtas & minimè dubias Corinthiorũ inimicitias "
cere debeat. * Quin potiùs antè conceptã * ob Mega- "
s ſuſpicionem, prudenter levate. poſtremum enim quod "
tempore collatum beneficiũ, licet minus fuerit, quam- "
agnum crimen abolere poteſt. * Quòd autẽ navalis ne- "

„ trare æquum cenſemus: ne quorum ſententia vobis olim
„ commodo fuit, eos nunc veſtro ſuffragio lædatis. Scientes i-
„ gitur, hoc illud eſſe tempus, quo qui operam præſtat alicui, ma-
„ ximè amicus; qui vero adverſatur, hoſtis habeatur: parem no-
„ bis gratiam referte: neu Corcyræos in veſtram ſocietatem,
„ per noſtram injuriam recipite, & ſcelerũ vos ſocios præbeatis,
„ * Quod ſi feceritis, recte & ex officio agetis, & vobis ipſis quàm
„ rectiſſimè conſuletis. Hæc Corinthij. Athenienſes utraq; par-
te audita cùm bis in concionem conveniſſent: priore non pa-
rùm ad Corinthiorum cauſſam inclinabant animi: poſteriore
Athenienſes Corcyræi in amicitiam acceptũ, auxilium miſerunt. tamen mutata ſententia, * decreverunt, ſocietatem, cum Corcyræis facere; non quidem ut eoſdem cum ipſis amicos hoſtésq; haberent, (ſi enim vellent Corcyræi, ut ſecum Corinthum navigarent, fœdus cum Peloponneſijs rumpendum fore.) ſed * auxiliarem ſocietatem talem; ut ſi quis armis Corcyram, aut Athenas, horumve ſocios, peteret, ſuppetias ſibi mutuò ferrent. * Bellum quippe cum Peloponneſijs utiq; ſibi futurum cernebant: & Corcyram, tanta inſtructam claſſe, nolebant accedere Corinthijs: ſed eos potiùs quàm maximè inter ſe collidi atteriq;, ut cum Corinthijs alijsque qui claſſem haberent, debilitatis iam fractisq;, ſi res ita tuliſſet, congrederentur. ſimul ad traijciendum in Italiam Siciliamq; opportunè ſita Corcyra videbatur. His impulſi Athenienſes, Corcyræos in amicitiam recipiunt: pauloq; diſceſſum Corinthiorum * X. eis naves præſidio mittunt, ducibus Lacedæmonio Cimmonis, Diotimo Strombichi, & Protea Epiclis. His, ne quid contra fœdus * ageretur, præcipiunt, uti omninò arma ab Corinthijs abſtinerent: niſi Corcyram aut eorum aliquod oppidum, excenſionem facturi, peterent. tunc uti pro viribus arcerent. Ita Corcyram naves pervenerunt.

Corinthiorum claſſis contra Corcyræos movet. Corinthij paratis omnibus, Corcyram navibus centũ quinquaginta navigárunt. Erant autè Eleorum decem; Megarenſium duodecim; Leucadiorũ decem; Ambraciotarum ſeptem & viginti; Anactoriorum una; & ipſorum Corinthiorum nonaginta naves, duces ſuos ſingularum urbium naves habebãt: Corinthijs præerat cũ quatuor collegis Xenoclides Euthyclis. Hi poſtquam continentem, quæ Corcyram ſpectat, tenuerunt, profecti ab Leucade appellunt ad Chimerium Theſprotici agri. portus eſt ſub Ephyra urbe, quę paulùm remota à mari ſita eſt in Elæatide Theſproticæ regionis. Juxta urbẽ eam Acheruſia palus (ea nomen habet ab Acheronte fluvio, quem per Theſprotidem decurrentem accipit) in mare editur ibidem & Thyamis amnis labens, Theſprotidem Ceſtrinenque dividit:

quæ

quæ inter promontorium excurrit Chimerimum. Eo loco classe adpulsa, castra Corinthij posuerunt. Quorum cognito adventu, Corcyræi quoque completis decem & centum navibus, quibus præerant Miciades, & Æsimides & Eurybatus: in una insularum, quas Subota vocant, castra ponunt. aderant ipsis & Atticæ naves decem: & in Leucimna (promontorium id est) * terrestres copiæ, Zacynthiorumque auxiliarij mille milites. Nec parva Corinthij barbarorum in continente auxilia habebant. Semper enim qui eam continentis regionem tenent, in eos amico animo fuerunt. Instructis omnibus, Corinthij * assumptis trium dierum cibarijs, nocte parati ad dimicationem ab Chimerio solvunt: navigantesq; prima luce, Corcyræorum classem ex alto ad se tendentem vident. Igitur ut sese mutuò conspexerunt, aciem instruunt. Corcyræi Atticas naves in dextro collocârunt cornu: reliquũ ipsi obtinebant, triplici naviũ agmine facto; quorum singulis singuli præerant præfecti. Apud Corinthios, in dextero cornu Megarensium naves stabant & Ambraciotarum: medium cæteri socij promiscuè; lævum ipsi Corinthij cum delectis navibus, contra Athenienses & dextrum Corcyræorum cornu, tenebant. Hinc signo ex utraq; parte dato, prælij factum initium. magnam vim armatorum utriq; super navium tabulatis habebant, multos sagittarios jaculatoresque rudiùs adhuc prisco more instructi. Pugna atrox erat. nihil arte gerebatur sed pedestri magis similes pugnæ, cùm inter se concurrissent. ægrè dirimi. præ turba & multitudine navium, se patiebantur. Itaque commisso certamine & spe victoriæ armatis, qui super tabulatis stantes conserebant ex propinquo pugnã, cùm naves in arcto stipatæ quiescerent: animorum magis viriumq; robore, quàm scientia, res gerebatur. Postea quam magnus iam ubique tumultus erat, & passim permistis navibus pugnabatur: Atticæ naves Corcyræis, sicubi premerentur, succurrentes, terrebant ex adverso hostem; certamine, veritis præfectis Athenienſium mandata, abstinebant. Maximè dextrum Corinthiorum cornu premebatur. eos nanq; Corcyræi, viginti navibus in fugam versos, in terram palanteis persecuti, usque ad castra eorum profecti sunt: inque terram egressi, tabernaculis desertis igneis injecerunt, pecunias diripuerunt. Ex hac parte ita superata erat Corinthiorum classis. In sinistro verò cornu, ubi ipsi erant Corinthij, longè diversa fuit fortuna: cùm, præterquam quòd minor fuerat Corcyræorum classis, viginti quoque naves persequendi studio abessent. Igitur cùm premi suos Athenienses viderent: promptiùs iam suc-

Prælium navale inter Corinthios & Corcyræos.

currebant, priùs tamen sedulò caventes, ne cum ijs concurrerent. ut verò jam haud dubiam suorum fugam, & Corinthios instare, viderunt: tunc pro se quisque, nullo discrimine observato, rem aggredi, adeoq; res devenit, ut Athenienses & Corinthij manus conserere cogerētur. Versis in fugam hostibus, Corinthii non trahebant religatas navium submersarum scaphas, sed ad hominum potiùs conversi cædē, quàm ut vivos caperent, discurrerunt: ignariq; profligatum esse dextrū cornu, socios per imprudentiam cædebant. quippe cùm magnus utrinq; navium numerus esset, ingens maris obtinentiū spacium: postquam consertis manibus hærebant, haud facilè erat discernere, qui victores victive forent. nō enim ante eū diem maiore navium numero * Græci cōtra se mutuò pugnaverāt. Corinthij usq; ad terram persecuti Corcyræos: ad navium inde submersarum & fractarum reliquias, & cæsa suorum corpora versi sunt quibus maiore parte potiti, ea ad Subota, (portus est Thesprotidis desertus) qua ipsis terrestres barbarorum copię præstò erant, advexerunt. Eo facto, rursus cōgregati in Corcyræos redeunt. qui & ipsi, veriti ne in terram suam egredi conarentur hostes, cum reliquis navibus, quæq; * adhuc utiles navigationi erant, adjunctis etiam Atticis, ut in obvio essent, procedebant. Iam præceps ad vesperē dies erat. & ipsi * pæana, tanquam congressuri, canebant: cùm subitò Corinthij, cōspectis viginti navibus Atheniensium, * recedere sensim cominùs obversis navibus cœperunt. miserant eas Athenienses, post decem illas, subsidio: veriti, ne, non sufficientibus ad auxiliū decem navibus, Corcyræi, uti factum est vincerētur. Eas cùm prospexissent Corinthij; conjectantes, Athenis & plures, quàm quot viderant, esse, retrocesserunt Corcyræis (ab tergo enim accedentes, nondum sub conspectum eorum venerāt) principiò res mira videri, quòd cederent Corinthij: postquam verò quidam, qui cōspexerant, nunciarunt, naves illas adventare, ipsi quoq; abierunt. Corinthij iam se intendentib. tenebris conversis navibus, invicem discesserunt. ita hi dirempti à se mutuò, & pugna sub noctē finita est. Ad Corcyræos, castra in Leucimna habenteis; viginti illæ Atheniensiū naves, quib. præerant Glaucon Leagri & Andocides Leogori, per stragem hominum naviumq; vectæ, venerunt, haud multò pòst quàm conspectæ sunt. Corcyræi (& iam nox erat) primò ne hostium essent veriti; agnitas postea ad se receperunt. Insequente die egressę triginta naves Atheniēsiū, & Corcyræę quæ adhuc integræ aut navigationi erāt idoneę: portū Subotorū, ubi erāt Corinthiorū stationes, pugnæ copiam facturæ, petunt. Illi ab terra

Corinthij vincunt Corcyræos.

Corinthij cedere Corcyræis coguntur, ob nova Atheniensium auxilia.

edera violatis nobis quippe hostes nostros persequē "
titistis, & illos armis vestris texistis. Quare si ea sen- "
bis, nos sive Corcyram, sive aliò, quò libebit, navige- "
hibere, & sic fœdera violare: agitedum, nos primos "
& tanquam cum hostibus agite. Sub hæc dicta, quicū- "
orcyræo exercitu poterant exaudire cōtinuò vocife-
ut arrepti interficerentur. Ad ea Athenienses: Neq;
is, inquiunt, bellum; Peloponnesij, nec quidquam cō- "
agimus: sed Corcyræis socijs nostris opem laturi ve- "
uare si aliò navigare volueritis, nō prohibemus: sin "
ram accesseritis, aut aliquod eorum oppidum, pro "
os arcebimus. Hoc responso Atheniensium accepto, "
reditum paraverunt: cùm priùs trophæum ad Su- "
e sunt in continente, statuissent, Corcyræi collectis
ragmentis, cadaveribusque suorum, eiectis à flucti-
oq;, qui noctu exortus ea quoquoversus disjecerat:
n & ipsi, ceu victores, in Suboris insula posuerunt.
elli hæc præfertur opinio; ut se utriq; superiores dis-
istimarent. Corinthij quòd mari victores usque ad
navium fragmenta pleraque & cæsa suorum corpo-
ssent: hominumque non minùs mille cepissent; na-
er septuaginta depressissent. Corcyræi, quòd naves
ginta demersissent; quòd post adventum Athenien-
um suarum fragmenta & cæsos sustulissent, quòd
e Corinthij, Atticis navibus conspectis, cesserant i-

tos autem quinquaginta * in vinculis aſſervatos, benignè indulgenterq; habuerunt, ut ſi redirent (& erant plerique magnæ potentiæ & principes civitatis) Corcyram ſibi conciliarent. Ita Corcyra bello ſuperior Corinthijs facta: & naves Athenienſium inde diſceſſerunt. Hæc prima ſemina belli Corinthiorum cum Athenienſibus jacta ſunt: quòd tempore fœderis arma cum Corcyræis adverſus ipſos tulerunt.

Res ad Potidæam inter Athenienſes & Corinthios geſtæ.

Poſt hæc extemplò aliæ etiam cauſſæ irarum bellique inter Athenienſes & Peloponneſos motæ ſunt. Corinthijs enim ultionem parantibus; ſubolentes odium eorum Athenienſes, Potidæatas (in Pallenes peninſula oppidum eſt) Corinthiorũ colonos, ſuos verò ſocios & ſtipendiarios * murũ qua Pallenem ſpectat demoliri, & obſides dare juſſerunt. * Præterea præfectos ablegarent, quos quotannis Corinthij mittere ſolerent, nec ullum in reliquum reciperent. Id faciebant, ne ſolicitati ab Perdicca & Corinthijs, deſciſcentes, reliquos ſecum juxta Thraciam ſocios ad defectionem traherent. Hæc adverſus Potidæatas Athenienſes, mox poſt prælium ad Corcyram agebant: cùm iam haud diſſimularet in ipſos odium Corinthij, Perdiccasq; Alexandri filius, ſocius priùs & amicus, ab eis alienatus eſſet cauſſa erat, quòd cùm Philippo fratre ejus & Derdanis collatis viribus eũ oppugnãtibus, ſocietatem, fecerant Athenienſes. Huius metu perculſus ipſe, Lacedæmonẽ mittit: illud ſtruens, ut Peloponneſio * bello occuparentur Athenienſes. Corinthiorum animos Potidææ defectione ſibi conciliat. ad defectionem etiam Chalcidenſes, qui ſunt juxta Thraciam, & Bottiæos, ſolicitabat: ratus, ſi finitima hæc oppida ad ſocietatem pertrahere poſſet, haud exiguum ad bellũ commodiùs gerendum id ſibi adjumentum futurum. Nihil horum Athenienſes fallebat. itaq; ut præcaverent urbium defectiones, præfectis navium (ablegaverant fortè in regionem eius triginta naves & M. armatos, duce Archeſtrato Lycomedis cum decem collegis) imperant, ut ab Potidæatis obſides accipiant. & muros deijciant, reliquarumq; civitatum, ne deficere poſſint, curam agant. Potidæatæ legatos Athenas mittunt, ne quid novi in ſe ſtatuerent deprecantes. & Lacedæmonem cum Corinthijs profecti, de auxilio ſibi, ſi res poſceret, proſpiciunt. Ab Athenis cùm omnia experti, nihil pacati attuliſſent legati, & naves quæ in Macedoniam fuerant miſſæ, ſibi quoq; infeſtas ingruere viderent: * promiſſis magiſtratuum Lacedæmoniorum confiſi, qui polliciti fuerant, ſi Potidæam oppugnatum venirent Athenienſes, in Atticam ſe irruptionem facturos; tunc protinùs cum Chalcidenſibus & Bottiæis, publi-

Potidæatæ, Chalcidenſes, & Bottiæi, ab Athenienſibus deficiunt.

publicè jurejurando invicem obligati, deficiunt. Chalcidenſibus Perdiccas auctor erat, * ut relictis dirutisque maritimis oppidis, Olynthum univerſi commigrarent, & eam unam urbium munimento firmarent. Itaq; cum Perdiccas ijs qui res ſuas deſerebant, in Mygdonia ſuæ regionis partem, circa Bolben lacum, colendam daret, dum bellum cùm Athenienſibus maneret: ipſi dirutis ſuis urbibus, in mediterranea commigrârunt, ſeq; ad bellum comparârunt.

Athenienſes Perdicæ Macedoniæ regi bellum inferunt.

Interea triginta Athenienſium naves, cùm in Thraciam appulſæ Potidææ aliorumq; defectionem audiviſſent: haud quaquam pares ſeſe ratæ ad bellum cum Perdicca reliquisq;, quæ defecerant, oppidis gerẽdum: in Macedoniam, quò prius miſſę fuerant, curſum averterunt. Quò poſtquam venerunt, arma cum Philippo & Derda fratribus, è locis mediterraneis Macedoniam infeſtantibus, cõjungunt. Inter hæc Corinthij, audita defectione Potidææ, & navium Athenienſium in Macedoniam adventu; ſoliciti de oppido, propriumq; id periculũ ducentes: mittunt tum ex ſuis voluntarios, tum alios ex Peloponneſo mercede cõductos, mille in univerſum ac ſexcentos armatos, & levem armaturam quadringentorum hominum, duce Ariſteo Adimanti, cuius amore (& erat amiciſſimus Potidæatarum) plerique voluntate milites ab Corintho ſecuti ſunt. Pervenerunt iſti in Thraciam, quadrageſimo poſt Potidæę defectionem die. Et Athenas extemplò * rebellionis urbium nuncius perlatus eſt. itaq; cùm & Ariſteum illò militem duxiſſe audiſſent: duo millia armatorum & quadraginta naves, duce Callia Calliadis cum quatuor collegis, * illuc miſerunt. Hi cùm primùm in Macedoniam adpulerũt: * armatos priores mille, ab Therma recens capta, Pydnã iam oppugnanteis inveniunt. cum eis junctis, ipſi quoq; Pydnam circũſidentes; pacem poſtea ſocietatemq; cum Perdicca, neceſſitatib. coacti, fecerũt: quoniam Potidæa & adventus Ariſtei nullam dilationem patiebãtur. Relicta Macedonia, Berrhœam veniunt. & tentato nequicquam oppido, inde averſi Potidæam terreſti itinere profecti ſunt; tria millia armatorum, præter ſociorum magna auxilia & ſexcẽtos equites Macedonas Philippi & Pauſaniæ; (ſimul etiam naves eò ſeptuaginta navigârunt) modicisq; itineribus progreſſi, tertia die Gigonum veniunt: caſtra ibidem ponunt. Interim Potidæatæ, & quos Ariſteus adduxerat Pelopõneſij, caſtris ad Olynthũ in peninſula poſitis, * emporioq; ẽxtra urbem facto, operiebantur Athenienſes. præſectus præditatui Ariſteus erat: equitatũ ducebat Perdiccas, qui protinùs mutata iterum voluntate, Iolao adminiſtratione re-

Corinthij auxilium mittunt Potidæatis.

Athenienſes exercitum contra rebelles mittunt.

Athenienſes pacem cum Perdicca faciũt.

Prælium Athenienſium cum Corinthijs & Potidæatis.

gni permiſſa, ab Athenienſib. ad Potidæatarum tranſiera
cietatem. Subſtiterat ibi cum exercitu operiens aduentũ A
nienſiũ Ariſteus, eo conſilio: ut cùm in ſe verſi Athenien
ſent, Chalcidenſes reliquiq. extra Peloponneſum ſocij, &
diccas cum ducentis equitibus. Olynthi præſtolantes; poſ
gum coorti, in medio circumventos ca derent. Callias eo
Athenienſiu dux & collegę eius, * miſſis ad Olynthũ Ma
nicis equitibus & paucis ſociorũ, qui ab eruptione oppid
continerent: caſtra movent: & ad Potidæam copias duc
Appropinquantes iam peninſulæ, hoſtium ex adverſo in
ſtam ad pugnam aciem conſpiciunt. itaque & ipſi in a
procedunt: nec mora dimicandi facta eſt. Cornu, in que
Ariſteus cum Corinthiorum aliaq; delecta manu erat, p
lerunt ab ſua parte hoſtes, fuſosque per multum ſpacij p
benien- cuti ſunt. Reliquus Potidæatarum Pelopponeſiorumq
vincunt. ercitus, victus ab Athenienſibus, intra mœnia confugit
ſteus à perſequendis hoſtibus revertens, ubi cęteros ſupe
vidit: incertus animi erat, quam in partem periculum i
naret; Olynthum peteret, an Potidæam intenderet fu
Optimum videbatur, ut collectis ſuis Potidæam, quod pi
mum erat oppidum, curſu perrumperet. itaq; per mare *
tertrepidinem, multis miſſilibus petitus, paucis amiſſis.
reliqua manu incolumi quamvis ægrè erupit. At qui ab O
tho Potidæatis auxilio eſſe debuerant, (ſexaginta fere ſt
abeſt, edito in loco ſita) accepto ſub prælium initum ſu
paululum opis ferendæ cauſſa ab urbe progreſſi, poſtquã
hibendi cauſſa Macedonum equites obviam tendebant, i
confeſtim ad Athenienſes fortunam pugnæ inclinatam
* ſigna directa videbant, intra muros ſe receperant: & M
dones ad Athenienſes reverterunt. ita neutri ab equite ſuc
juti ſunt. Poſt pugnam hanc Athenienſes trophæum ſta
rũt, cæſorumq; corpora Potidæatis * per inducias reddid
Cæſi ſunt Potidæatarum ſociorumq; paulò minùs trecen
Athenienſibus centum quinquaginta, cum ipſo duce Ca
benien- occubuerunt. Inde confeſtim Athenienſes Potidæam pe
Potidæ- ſulam verſus cuſtodia vallo q; cinxerunt: qua verò Palle
obſidio- ſpectat, nullam munitionem objecerunt. non enim ſuffi
cingunt. copias ſuas putabãt, ut ſimul & peninſulam cuſtodijs obt
rent, & transgreſſi. Pallenen verſus etiam vallũ iacerent: q
periculum eſſet, ne ipſos diſtrictos Potidæatæ ſocijque ac
rentur. Quod ubi Athenas eſt nunciatum: non multò
mille ſexcentos armatos, duce Phormione Aſopij. mile
is Pallenen perveniens, ab Aphyti inde profectus, ad Pot

an

tercitum duxit. Tardiùs agmen incedebat; & simul agri
bantur, vt hostes in aciem extraherent. Posteaquā verò
exibat, partem quoque muri Pallenē versus vallo clau-
t, ita totis viribus Potidæa terrâ marique (nam & classis
ta erat) obsidebatur. Aristeus postquam septam muni-
ous vrbem, nec vllam spem salutis reliquam esse vidit,
x Peloponneso aut alicunde quid repente moveretur:
t, vti vento observato secundo, alij omnes, præter quin-
s, (quorum numero se quoque futurum profitebatur)
us abirent, * quo diutiùs alimenta obsessis suppeterēt.
ententiæ cùm nemo adsentiret; vt quæ his proxima erāt
nistraret, & quæ foris essent rectissimè constitueret: fru-
s custodias Atheniensium, clàm inde enavigat: & in
idensibus subsistens, tum alia quæ ad bellum pertine-
administravit, insidijsq; ad Sermyliorum vrbem loca-
agnam hominum multitudinē trucidavit: tum verò ex
ponneso quoq; auxilia flagitabat. Post cinctam munitio-
Potidæam, Phormio cum mille sexcentis, quos adduxe-
halcidicum Botticumq; agrum ferro igniq; depopula-
castella etiam quædam occupavit.

* causæ irarum inter Athenienses & Pelopōnesios ex-
nt Corinthij, quòd Potidæam suam coloniam, & in ea
nes Corinthios Peloponnesiosq; obsiderent, arguebāt.
à Athenienses Peloponnesijs infesti erant: quòd sociam
stipendiariam vrbem deficere coëgissent, & insuper ve-
es apertè cū Potidæatis in prælio contra se arma tulissēt.
lum tamen planè eruperat bellum: sed * induciarum
m genere dilatum hactenus erat. hæc enim omnia
o consilio gesserant Corinthij. Potidæa autem cir-
ssa, non vltra quietem pati poterant: quia & cives ibi
m obsidebantur, & ne id oppidum amitterent, angebā-
otinùs itaq; socijs Lacedæmonem cōvocatis: ipsi eò ve-
& in Athenienses graviter invehuntur, quòd & fœdus
ent, & iniuriam Pelopōnesis fecissent. Aeginetæ, quam-
ertè legatos, metu Atheniensium, non mittebant: clan-
tamen non minùs cum eis bellum concitabant; querē-
neutiquam, vt fœdere convenisset, immunes suis legib.
Lacedæmonij cùm in concilium solitum convenissent:
is socijs, expromere, si quid adversus Atheniēses habe-
usserunt. Itaque alij multi progressi, crimina singuli in
ienses iactabant: tum verò Megarenses, alijs non minùs
ibus factis expositis, illud inprimis querebātur; * quòd
b. Atheniensium ditionis & Attico foro, contra fœdus,
arcerentur.

Corinthij in Athen. exacerbati.

Conventus sociorum Lacedæmone.

arcerentur. Vltimo loco progressi Corinthij, cùm satis a
orationibus commotos exacerbatosq; crederēt Laceda
ratio Co- » nios, ita verba fecerunt: * Fides vestra, Lacedæmonij, c
rinth. o- » in Rep. privatisq; colitis negotijs, facit, vt minus fidei n
ratio, de » orationi habeatur: eoq; moderationis quidem laudē r
ratio Athe » mini: multò verò maiore ob id * imperitia rerum exter
nensibus » laboratis. Toties quippe prædicentibus nobis immine
conferendo. » ab Atheniensibus procellam: nō tamen vnquam admor
» nes nostras descēdere ad animos vestros permisistis; pr
» potiùs id simultatem proprijq; compendij studium esse
» cantes. Et ea de causa, non priusquam læderemur, sed po
» cum ipsa re cōflictamur, socios hosce cōvocastis: * apud
» nos tanto plura verba facere oportet, quāto plura, de q
» conqueramur, habemus; à vobis neglecti, ab Athenien
» iniuriam passi * Equidem si ex occulto Græciæ quiete
» cessivissent: exponenda docendaq; nobis, quæ vos fuge
» essent Nunc verò quid verbis opus est: cùm alios iam ser
» eorum subiectos, alios (in quibus non postremi sunt nost
» cij) insidijs eorum appeti, ipsosq; iampridem bellū mag
» apparare videatis? * Non Corcyram nobis vi extorse
» non Potideam obsidione cinxerunt? quorum hoc oppo
» nissimum est ad res in Thracia gerendas oppidum: illa
» sem maximam præbere Peloponneso potuit. * Horum
» omnium vos caussa estis: qui cùm primò post Persicum
» lum munire eos urbem, & postea longum etiam illum
» rum extruere, passi estis: ad præsens usque tempus neglex
» non modò quos ipsi libertate spoliárunt, sed vestros met
» ipsorum socios. * neque enim qui servitutem alijs in
» git, tam culpandus est, * quàm qui, cùm possit prohil
» negligit: præsertim si existimationem sibi titulumque
» randæ Græciæ vendicat. Itaque nunc etiam ægrè conv
» mus: nec tamen id ipsum quibus oportebat animis. nō
» an aliqua in nos orta sit iniuria, sed quemadmodum v
» nem ex istis repetamus, consultandum fuisset. Qui enim
» huc fecerunt, re probè deliberata, nec per dilationes cun
» bundi: in nos incertis etiamnum consilijs fluctuanteis
» oriuntur. * Nam quis vestrûm ignorat: qua via Athen
» ses, & quomodo sensim alios impetere soleant? cùm enim
» parùm animadvertere existimāt, quæ agantur, minùs auc
» vbi verò sentire, & sentientes negligere vident, totis vir
» incumbunt. * Soline Græcorum, Lacedæmonij, cess
» * & cunctando potiùs, quàm armis viribusq;, vlciscemin
» stes? * soli duplicatam potiùs, quàm orientem, hostium

ren

e cũctamini, oppreſſos videmus. * Nolite autem iudi-
odio magis iſthæc, quàm expoſtulandi cauſſa, dici. cum
s enim errore lapſis expoſtulamus: inimicos verò & in-
, accuſamus. Etſanè, ſi quiſquam alius, nos certè ij ſu-
quibus liceat ſocijs exprobrare peccata: præſertim cùm
ntæ in diſcrimine verſentur; quas non ſentire nobis vi-
ni, neque reputare vnquã * cum qualibus hominibus,
tumque ab omni parte præſtantioribus, vobis negociũ
urum. Illi enim novitatum ſtudioſi, celeres ſunt, & ad
gitãdum, & ad exequendum, quidquid decreverint: vos
veſtra tueri, ultra nihil deliberare, & reipſa neque neceſ-
perſequi, ſoletis. * Illi ſupra vires audaces, & vltra con-
emerarij, * & in adverſis cõfidẽti ereſtoq; animo ſunt.
erò minora virib. audentes. ne tutis quidẽ cõſilis fiditis:
tunquã ex negocijs & difficultatibus expediri poſſe pu-
Adde, quòd illi impigri, cõtra vos cũctatores, peregrina-
b' aſſueti cõtra *domi deſides, ſtabũt. Sperant. n. illi, ex-
ſe aliquid amplius adquiſituros. vos autem ſi pedem ef-
s, ne veſtra quoq; amittatis, veremini. Victores hoſtium,
iaciſſimè * ſequũtur: victi, quàm minimè animos demit-
* Corporibus præterea ſuis pro Reipub. ſalute, ceu alie-
ũs, minimè parcũt: cõſilio maximè proprio in ea gerẽda
ur. Si quid eorũ. quæ animo moliuntur, minùs ſuccedit,
ſticam eam iacturam cenſent: cõpotes verò facti, par-
d præ ijs, quæ animo conceperunt, ducunt. ſin etiam co-

» putant. Adeò ut ſi quis in univerſum ita ipſos natos eſſe dicat,
» ut neq; ipſi quieſcant, neque alios quieſcere ſinant: unus mi-
» hi verũ eorum ſpeciem cepiſſe videatur. * Quas ob res, Lace-
» dæmonij, cùm talem vos civitatem adverſariam habeatis, et-
» iam cunctamini? an ignoratis, * quiete eos ut plurimum ho-
» mines frui, qui ita quidem ſunt inſtructi, ut injuriam neminĩ
» faciant; ſed viciſſim ita comparati, ut laceſſiti, paſſuri id neut-
» quam videantur? An ſic potiùs jus æquum colitis, ne alios le-
» datis, neu ipſi ulciſcentes incommodum accipiatis? Vix ſi ſi-
» milis vobis urbs vicina eſſet, iſtud conſequi poſſetis nunc vos
» (quod & priùs monuimus) priſcis adverſus eos moribus con-
» ſilijsque agitis: cùm, ſicut in artibus, ſemper novis abolere
» priſca oporteat. Pacem quidem habenti Reipub. immotæ
» certæq; leges optimè conducunt: quibus verò hinc inde va-
» gandum eſt, novis etiam inventionibus opus habent. Vnde
» Athenienſium urbs, omnia audendo atq; agendo, plùs quàm
» noſtra eſt innovata. * Quare ſufficiat, hucusq; progreſſam
» tarditatem veſtram. * Nunc verò tum alijs, tum Potidæatis,
» ſicut vos facturos recepiſtis, opẽ ferte, quàm celerrimè exerci-
» tu in Atticam inducto: ne amicos veſtros & cõſanguineos ho-
» minib. inimiciſſimis prodatis, & nos * reliquos aliam ab de-
» ſperatione ſocietatẽ circũſpectare cogatis: qua in re nihil de-
» linqueremus, neq, in Deos fœdorum conſcios, neq; in homi-
» nes, qui iſta ſentiunt. Solvunt enim fœdera, nõ qui deſerti alios
» invocant: ſed qui auxilia negant ijs, quibus jurejurãdi religio-
» ne ſunt devincti. Sin autem impigrè res aggrediemini, mane-
» bimus in ſocietate. neq; enim piè ageremus * novantes cõſi-
» lia, neq; benevolẽtiores invenirem⁹. * Deliberate iſta probè
» cum animis veſtris: & date operam, ne minùs benè Peloponn-
» neſo præſideatis, quàm à maioribus veſtris accepiſtis. Secun-
dum hanc Corinthiorum orationem, Athenienſium legati, quitum fortè alijs de cauſis Lacedæmone erant, perceptis eorum verbis, decreverunt ipſi quoq; ad Lacedæmonios prodire: non ut criminibus delatis à civitatibus reſponderent; ſed ipſos de ſumma rei monerent, ne priùs, quàm rem probè cõſideraſſent, conſilia raptim præcipitarent. Simul etiam vires urbis ſuæ oſtendere volebant, & ſenioribus in memoriam revocãdo, quæ cognita haberent, & junioribus narrando quorũ ignari eſſent: tali oratione ad pacem illos magis quàm ad bellum inclinari poſſe, rati. Aditis itaq; Lacedæmonijs, ſibi quoq;, ſi nihil obſtet, poteſtatem fieri alloquendi populum petũt. quo impetrato, progreſſi, ita diſſeruerunt; * Etſi nõ ut accuſationi

Oratio Athenienſium legatorum,

* ſocio-

* sociorum vestrorum respōderemus, sed in alijs Reipúb. nostræ negocijs huc iumus ablegati: tamen posteaquam intelleximus, non levem contra nos institutam criminationem, huc prodijmus; non equidem responsuri criminibus civitatum (neque enim apud vos, tanquā iudices, aut nostra aut illorū oratio haberetur) * sed ne vos temerè sociorū impulsi sermonibus, de tātis rebus sequius quippiā cosulatis. Quin etiam illud de tota nostra caussa indicare voluimus: quòd neque iniuriâ hæc, quæ amplexi tenemus, possideamus, neque indigna sit nostra civitas, cuius paulò maior ratio habeatur. * Missis proinde antiquissimis illis, quorum aures potiùs nostræ, qui ea fando audivimus, quàm oculi testes sunt: Medica, & quæ de illis nostis, etsi ob crebram eorū commemorationem * molesta erunt, referemus. quæ quidem cùm nos gessimus, salutis caussa pericula suspiciebamus: facti verò licet & vos aliquantum participes fueritis, nihil tamen prohibet, quo minùs etiam de eo, si quid ad rem facit, mentionem inferamus, idq; non adeò purgandi nostri caussa, quàm signi & argumenti, vt intelligatis, quali cum civitate vobis, si minùs rectè statueritis, negocium sit futurum. Igitur * in Marathone nos solos cum barbaris congressos dicimus: eosdemq; cùm postremò venerunt, quia terrâ impares eramus, naves universos conscendisse, & prælio ad Salaminem commisso, illud consecutos esse, ne ad singulas vrbes (quarū nequaquā tantæ vires erāt, vt sibi invicem contra ingentem illam classem auxilio essent) barbarus circumferendo bellū, Peloponnesum populari atque evastare posset. Cui nostro facto ipse præcipuum testimonium prohibuit; cùm classe devictus, extēplò, quasi iam impar viribus cum maiore exercitus parte discessit. Ad hunc eventum, qui perspicuè declaravit, in navium præsidio Græcorū fortunam versatam, tres nos res contulimus vtilissimas: navium numerum maximum, ducem prudentissimum, & insignem animorum alacritatem. * Classis enim quæ quadringentarum fuit navium duas serè partes nostræ naves expleverunt. His imperatorem addidimus Themistoclem, * principē eius consilij quod haud dubiam rebus salutem attulit, ut in angustijs decerneretur. quam etiam ob caussam * vos ei præ alijs omnib. peregrinis honorē habuistis. Alacritatē verò ingentem eo declaravimus: quòd destituti omni terrestri auxilio, & cæteris vsque ad nos subactis, tamē relicta vrbe, & re familiari proiecta, non defuimus reliquorum sociorum incolumitati: & neq; vobis succensuimus, quòd nobis auxilio non fuissetis, neque

copias

" à bello Lacedæmonios dehortantiū.

„ copias diducendo inutiles nos reddidimus; ſed navibus con-
„ ſcenſis, periculum univerſi capeſſimus. Quas ob res haud mi-
„ nora profectò vobis cōmoda attuliſſe, quàm accepiſſe, præ-
„ dicamus. Vos quippe ſtantibus adhuc & ſalvis urbibus veſtris,
„ quas in poſterum quoque tempus habitaretis, veſtram potiùs
„ quàm noſtram vicem ſoliciti, ad opem ferendam cōcurriſtis,
„ integris verò noſtris rebus nullibi præſtò fuiſtis. Quid nos? ab
„ urbe iam ad nihilum redacta digreſsi: atque pro ea ab exigua
„ dependente ſpe, Martis aleā ſubeuntes, ſervavimus & vos ex
„ parte & nos ipſos. Quòd ſi nos, vt alij, de regione noſtra ſoli-
„ citi, aut initiò ad Medum deſciviſſemus, aut poſtea tanquam
„ perditis rebus non auſi fuiſſemus conſcendere naves: nihil
„ certè vos, * cùm non ſatis navium haberetis, pugnare opus
„ fuiſſet; ſed ſedenti ipſi & quieſcenti, omnia ex animi ſenten-
„ tia ſucceſſiſſent. * Digni autem vobis videmur, Lacedæmo-
„ nij, & promptitudinis huius cauſſa & conſilij prudentis; qui
„ ob hoc noſtrum imperium non tāta apud Græcos invidia la-
„ boremus? Quippe hoc ipſum, non per vim & iniuriam ad-
„ quiſivimus: ſed vobis recuſantibus perſequi reliquias barba-
„ rorum, ad nos convenerunt ſocij, & vti duces eorū fierimus,
„ precibus effl igitārunt. * Hoc modo ſuſceptum imperium
„ coacti initiò ſumus ad hoc faſtigium perducere, maximè pro-
„ pter metum, tum verò etiam dignitatis. & deniq; emolumen-
„ ti noſtri, gratia. Non enim tutum nobis amplius videbatur,
„ plerorumq; odijs invidiaq; circumſeſſis, * cùm iam rebelles
„ quoſdam coercuiſſemus, cùm vos nō amplius ſyncerè nobiſ-
„ cum amicitiam coleretis, cum ſimultatibus ſuſpicionibusque
„ operam daretis: vt remiſſo imperio periculis nos exponere-
„ mus. etenim omnes ad vos defectiones factæ fuiſſent. Quis
„ igitur nobis ſuccenſeat, ſi in maximis periculis rerū noſtrarū
„ aliquam rationem ducimus? Vos quoq;, Lacedæmonij ad uti-
„ litatem veſtram vrbibus Peloponeſi præeſtis. qui ſi tunc per-
„ ſequendo bellum imperium nacti, odio hominibus, vti nos,
„ cœpiſſetis eſſe: pro certo ſcimus, ita fuiſſe futurum, vt vos non
„ minùs graves ſocijs effecti, aut imperioſiùs dominari, aut ipſi
„ diſcrimen adire cogeremini. * Quare nihil nos, quod inſolēs
„ inhumanumve ſit, egimus: quòd imperium oblatum accepi-
„ mus, acceptū tueri ſtudemus, trib. maximis rebus, metu, ho-
„ nore & vtilitate, impulſi. huius inſtituti nos non primi auc-
„ tores fuimus: ſed ſemper ita moris fuit, * inferiorē à potentio-
„ re ſubiugari. Nos quoq; nō nobis ſolùm, ſed vobis etiam, do-
„ nec emolumenta ſpectabatis, digni ſumus vili: qui nūc æqui-
„ tatis ſpecie vtimini; quam nemo vnquam tanū fecit, vt obla-

ram

nobiſcũ vivere ſueti, ſi quid, quod ipſis fieri non de-
ratur, vel pro poteſtate, vel conſilio etiam, leviter à
enduntur: nõ quòd major rerum pars eis ſit relicta,
bent: ſed hunc paryũ defectũ ægriùs patiuntur, quã
io projectis legibus, propalàm noſtræ utilitati ſervi-
i enim ne ipſi quidem iniquum cenſuiſſent, inferiorẽ
parére: injuria verò homines ſi afficiãtur, magis ira-
quàm ſi vi aliqua lædantur. illud enim ab æquo ſibi
redunt: ad hoc verò à potentiore ſe cogi arbitrantur
à Medo longè hiſce graviora perpeſſi, tamen tolerâ-
rum imperiũ intolerandum videtur. neq; id injuria:
per præſens grave ſubditis exiſtat. Quas ob cauſſas,
lectis imperium vobis adrogaretis: confeſtim be-
tiam illam, quam meu noſtri contraxiſtis, amitte-
uidem ijſdem, quæ brevi illo, quò contra Medum
is, tempore oſtendiſtis, conſiliis utemini. * Veſtra
uruta nihil commune cum aliorum hominum mo-
ent: & unuſquiſque veſtrorum præfectorum quan-
itur, neque his utitur, nec quibus reliqua Græcia
Quocirca tanquam de re maximi momenti diligen-
liberate: ne alienis conſiliis criminibusque perſua-
ſtico vos periculo implicetis. * Incertos quin etiam
lorum inſtabilesque vices, quàm ijs illigemini, per-
lentiùs enim ſi trahantur, multis caſibus variari ſo-
ibus uti jam ſecuri ſumus, ita ad cujus tum parteis

„ randum rumpatis; sed jure potiùs secundum leges fo
„ controversias dirimitatis. Aliter nos Deos fœderum a
„ testesque invocantes, bello pacis turbatores, quà vos d
„ tis, persequemur. Hæc Athenienses. Lacedæmonii
„ & querelas sociorum de Atheniensibus, & verba ipsor
iam Atheniensium, audissent: summotis omnibus, se
de re præsenti consilia agitârunt. Vbi cùm plerique in i
sentirent, injurias Atheniēses intulisse, & ob id bellum
quoque tempore gerendum: surgens eorum rex Ar
mus, vir prudens habitus & moderatus, ita orsus est: *
„ & ipse multorum eruditus usu bellorum, Lacedæmon
„ strûm quoque ejusdem ætatis quosdam videam: non
„ timere, ne quis aut imperitia, præsentis negocii (uti
„ evenire potest) capiatur desiderio, aut pro bono illud
„ habeat. * Proinde si istud, de quo præsens consultatio
„ bellum incorrupto sanoque judicio intuebimini: non
„ parvum illud contemnendumve invenietis. * Equide
„ versus Peloponnesios & finitimos facilè robur nostru
„ resque sufficiunt, & brevi tempore singulos possumus
„ * hominibus verò qui * non in propinquo colunt, &
„ peritissimi, atq; ab omni parte optimè instructi sunt, pe
„ tam privatim quàm publicè, navibus, equis, armis, hom
„ copia, quantum nulla Græciæ civitas, socios præterea &
„ diarios plurimos habent: his, inquam, qua via facilè m
„ bellum, & cujus auctoritate moti, imparati eos adoriri
„ mus? An navibus aggrediemur? at impares sumus: & si
„ mè huic studio incumbere, & nos instruere contra vo
„ mus, tempore excludemur. An pecuniarum copiis eos
„ gnabimus? sed multò minùs ab his parati sumus, & *
„ in publico habemus, neq; ex privato facilè cōferimus.
„ dicat quis & hominum nos numero præstamus, quibus
„ eorū invadere & depopulari possumus. * aliæ sunt r
„ nes, quibus imperant, & ex mari res necessarias adv
„ possunt. Quòd si socios eorū solicitaverimus ad defect
„ cùm insulas pleriq; colant, classe navibusque tutandi
„ * Quod igitur nostrum erit bellum? nisi enim aut mari
„ riores simus, aut reditus intercipiamus; ex quibus ipsi cl
„ alunt: nos ut plurimum damna accipiemus. * Ac neq;
„ re deinceps bellum deorum fuerit: cùm maximè prior
„ arma videbimur movisse. * Sed nec illud speremus, si
„ eorū vastemus, protinus finituros bellum. * vereor
„ ne, liberis nostris id relinquamus. Hi enim sunt Atheni
„ animi, ut neque populationibus subigi, nec ut imperiti

pe

Lacedæmo- [illegible] in [illegible] liberant.

Oratio regis Archidami de bello Attico.

lli queant. * Verum enimvero non eò hæc dico, ut vos
ſtupidos ſociorum cladibus connivere, & inſidiantibus
viam ire, velim: ſed volo, ut arma nondum moveatis,
tis autem qui cum eis expoſtulent, neq; bellum * nimiũ
lentes, neq; quaſi id permiſſuri ſimus agentes. Interea
bis & noſmetipſos munire ſociorum acceſſione, tam
rum quàm barbarorum, poterimus: & aliquod vel na-
vel pecuniarum ſubſidium comparabimus. neque enim
lari poteſt, ſi quis hujuſmodi, uti nos Athenienſium, in-
ppetitus, non Græcorum ſolùm, ſed * barbarorum
, opibus ſe defendat. ſimul domeſtica quoq; præſidia
iemus. * Hinc jam ſi noſtra legatione movebuntur,
um id quidem fuerit: ſin minùs, duobus tribusve elapſis
, magis jam omni ex parte inſtructi, arma eis, ſi ita viſũ
, inferemus. Et forſan ſi videbunt apparatum ipſum eũ
s conſentire, minùs gravatè cedent: dum terram adhuc
tam habent, dum de præſentibus, nec dum afflictis, bo-
liberant non enim aliud terram eorum eſſe, quàm obſi-
putare: tantoq; magis quanto meliùs exculta & omni-
ebus exornata eſt. Huic nos parcere quàm diutiſſimè
et, ne ipſos, ad deſperationem rabiemq; adactos, diffi-
poſtea expugnemus. Nam ſi imparati, ſociorum mo-
rimoniis, invaſerimus agros: etiam atque etiam videte
gnominiam aliquam & diſcrimen Peloponneſum con-
ius. controverſiæ enim publicæ & privatæ finiri poſ-
bellum verò cujus exitum eventumque proſpicere non
ab univerſis * ob privatas ſuſceptum cauſſas, nulla
ioneſta ſpecie poni poteſt. * Cæterùm nemini timidi-
ud vel ignavia videri debet: ſi nos longè plures nume-
m urbe una congredi confeſtim non audemus. nam &
ui pecunias conferunt, ſocii ſunt non pauciores: bel-
on tam armis, quàm pecuniis, quæ ſint * nervus bel-
untur, maximè cùm nobis mediterraneis cum mariti-
egotium ſit futurum. Pecunia, inquam, priùs eſt com-
da nobis, quàm ſociorum impulſi verbis aliquid mo-
us: qui uti, in quamcunque partem ceciderit res, cauſ-
ræ alijs laturi ſumus, ita per otium proſpicere de illis ac
dere debemus. * Tarditatis verò & cunctationis, quã
ximè inceſſunt, ne vos pudeat. quo enim feſtinantiùs
s, hoc tardiùs imparati aggreſſi, rem finietis. Nam pro-
quòd ſemper liberam & glorioſiſſimam urbem habui-
id non aliunde eſt, quàm ex cunctatione prudenti.
s enim nos nec proſpera fortuna ſub flatu extollit, nec

„ adverſa quamvis nos infringit. Vnde fit etiam, quòd illo-
„ rum, qui laudibus nos ad pericula, præter animi noſtri ſen-
„ tentiam, incitant, delinimentis minimè movemur: ſicuti nec
„ eorum, qui nos dolore nos volunt & querimonijs inflammare,
„ orationibus deſerimur, ut aliquid ſecus nobis patiamur perſua-
„ deri. Deliberes autem juxta & prudentes eadem nos diſciplina
„ efficit, bellicoſi quidem, quòd verecundia moderationis plu-
„ rimum habet verecundiæ: rerum animi fortitudo: prudentes
„ verò reddit, quòd non * contemnere leges edocti, ſed lon-
„ gè aſperiore ac triſtiore diſciplina, quàm ut eas aſpernemur, in
„ ſtituimus. Nec circa res inutiles acuti exquiſitiq; ſumus, ut
„ hoſtilem apparatum oratione quidem eleganti elevemus,
„ facti verò dictis non æquemus: ſed aliorum æquè paratos a-
„ nimos judicamus: tantámque eſſe & tam multiplicem caſu-
„ um humanorum varietatem, nulla ut oratione cogitatione-
„ ve concipi & explicari poſſit, arbitramur. Quare nos ſemper
„ adverſus hoſtem nihil inconſideratè aut temerè facturos, re-
„ ipſa intentos geramus: nec ex eorum erratis ſpes noſtra, ſed
„ propria diligentia pendeat & providentia: omninoq; exiſti-
„ mandum eſt, non multùm alias hominibus hominem præſtare, eũ
„ verò optimum eſſe, qui circa res neceſſarias, & ad ſe pertinẽteis,
„ reſt iſſimè ſtatuit inſtituit. Ne igitur hæc inſtituta, quæ ab
„ majoribus tradita & à nobis hactenus obſervata, magno ſæpè
„ emolumento fuere, abjiciamus, neu brevi unius diei momen-
„ to præcipere de capite & fortunis de urbibus gloria-
„ mur omnium: ſed ſpacium ad id, quod vobis præ a-
„ liis videtur præſtare vires, ſumamus. * Nunc autem ita cen-
„ ſeo: legatos extemplò Athenas mittendos, qui & de Potidæa
„ & ſociorum querimonijs agant: * cùm inprimis ipſi ſe ſpon-
„ te offerant diſceptationi. quod qui faciunt, eos tanquam in-
„ juſtos aggredi iniquum eſt. Simul & vos bellum adornate.
„ Quod ſi feceritis, quæ & vobis optima, & hoſti quàm maxi-
„ mè formidoloſa erunt, decernetis. Poſt hæc dicta Archida-
„ mi, ſurgens noviſſimo loco Sthenelaidas, * qui tunc Ephoro
Oratio Sthenelaidæ Ephori ad bellum Lacedæmonios incitans. „ rus erat: * Quod ibi Athenienſes vociferati ſint, longa oratione
„ velim, haud ita concilio, non ſua quippe orationis parte
„ ſuis laudibus jactandis conſumpta, nihil respondere: quòd
„ non injuria ſocios noſtros & Peloponneſum aſſecerint.
„ Quod ſi contra Medos egregiè tunc viros præſtiterunt,
„ nunc verò in nos improbi exiſtunt: duplam commerebuntur
„ pœnam, quòd nunc ex bonis mali ſint facti. * Nos verò
„ ijdem & tunc & nunc ſumus. & ſociorum clades, ſi ſana
„ mens eſt, neutiquam negligemus: neque auxilium eis ferre

prola-

utem negligite; ſed, diis benè juvantibus, aggredia- "
s à quibus nefariè læſi violatique ſumus. Inde cùm in "
ium, quia Ephorus erat, concionem Lacedæmoniorũ
: (voce ſuffragium dant, non calculo) negabat ſe diſ-
: poſſe, utrius partis clamor præualeret. cæterùm quia "
m ſententiæ declarationem audire cupiebat, eamq; ad "
magis inclinare: Cui veſtrum, inquit, Lacedæmonii, "
iderur fœdus, & iniquè Athenienſes egiſſe, illuc (locũ "
ndit) tranſeat: cui ſecus in hanc partem ſecedat. Con- "
es igitur, cùm in parteis diſceſſiſſent, multò major eo- "
fœdus rupeum cenſerent inventus eſt numerus. Voca- *Lacedæmo-*
ſoçiis, ſe quidem decrêſſe, aiunt, injuriam ab Athe- *nii bellum*
ıs factam: velle autem omnes ſocios præſentes ſua *cõtra Athe-*
a dare, ut bellum communi conſiliõ decretoq; ſuſce- *nienſ. decer-*
ommunibus etiam viribus gerant. His peractis, do- *nunt.*
ſuas diſceſſerunt, reverſi ſunt etiam cõfectis, ob quæ
ıt, negotiis, Athenienſium legati. Factum eſt hoc, quo
ıptum cenſuêre, decretum, quartodecimo anno fœ-
od poſt bellum Euboicum in triginta annos percuſ-
tat. Cæterùm hoc ipſum totumq; bellum decreverũt
nonii, non tam ſociorum verbis impulſi, quàm metu
nſium, ne nimio plus eorum opes convaleſcerent, *Digreſſio,*
im magnam Græciæ partem ſubditam eſſe videbant. *qua Thucyd.*
uidem Athenienſes ad hunc ferè modum pervene- *Atticæ impe-*
es, ex quibus crevêre, gerendas. Poſteaquam Medi ab *rii incremẽ-*

Athenienſes urbem mœnia inſtaurant.

urbem occupárunt. Quibus peractis, domum ab Helleſponto ſinguli navigárunt. Athenienſes verò poſt barbarorum ex ſua regione diſceſſum, receptis protinùs, * ubi depoſuerant, uxoribus liberisque & reliqua ſupellectile, urbem mœniaque inſtaurare parant. muri enim exigua pars reſtabat; domus pleræque ruinis erant collapſæ; paucis, in quibus primores Perſarum tetenderant, integris. Lacedæmonij, ubi eorum cõſilium reſciverunt, legatos mittunt: partim quòd neque ipſos nec alium quẽvis habere mœnia mallent; partim verò, & quidem inprimis inſtigantibus ſocijs, qui & claſſis eorum magnitudinem, qualis antea non fuiſſet, & audaciam quam contra Medum oſtenderant, reformidabant. Poſtulatio erat: ne muro urbem ſuam circumdarent; ſed potiùs ſecum omnium extra Peloponneſum, quibus eſſent, mœnia deijcerent. Cæterum quod petebant, & ſuſpicionem, quæ ſuberat, animorum, non ſignificabant Athenienſibus: * in ſpeciem autem ferebant, ne cùm barbarus rediſſet, munitum aliquem locum & receptaculum, ſicut nuper Thebas, haberet ipſis Peloponneſum omnibus ſemper * tutum receptum perfugiumque præbituram. His auditis, cùm Athenienſes, conſilio Themiſtoclis, Lacedæmonios extemplò cũ eo reſpõſo dimiſiſſent, ut ſe legatos de ijs rebus miſſuros dicerent: ipſe ſe Themiſtocles actutùm ablegari Lacedæmonem juſſit; ſimulque alios ſibi adjungi ſocios, quos non ſtatim mitterent, ſed retinerent, donec idoneum murum ad tantam altitudinem excitaſſent, ex qua, ſi res cogeret, propugnare poſſent. verùm univerſis, qui in urbe eſſent, omniũ uxoribus & liberis, operi incumbẽdum, neq; ulli ſive privato ſeu publico ædificio parcendum, quod alicui ad id opus uſui eſſet. His præceptis, cùm adieciſſet, ſe quæ illic opus eſſent curaturum, profectus eſt. Lacedæmonem veniens, non ſtatim adivit ad magiſtratus, ſed aliud atq; aliud cauſſando trahebat ipſos. ſi quis ex magiſtratibus quærebat, ecquid ita nõ ad populum prodiret: ſocios ſe expectare dicebat, qui occupatione quadam diſtinerentur: veruntamen credere mox adfuturos: mirari nondum adeſſe. Quibus illi auditis, Themiſtocli amore ipſius adquieverunt. Cæterùm cùm alij quidam advenientes, propalàm ædificari muros, & iam ad altitudinem perveniſſe increparent: non potuerunt fidem eis abrogare. Quod ubi vidit ille, hortatur, ne temerè rumoribus fidem habeant. quin potiùs ex ſuis homines bonos mitterent, qui rem oculis cõpertam exploratamque perferrent. Mittentibus illis, ſimul Themiſtocles, clàm ſuorum quibuſdam Athenas miſſis, jubet, ut alias ex alijs fingendo

moras

moras diſſimulanter eos detineant, neque priùs, quàm ipſi rediſſent, dimittant. (veritus ne ab Lacedæmonijs, ſi rem penitùs cognoviſſent, retinerentur) iam enim venerant eius ſocij Abronychus Lyſiclis & Ariſtides Lyſimachi: qui ſatis validum eſſe murum nunciabant. Vti juſſerat, Athenienſes legatos retinent: & ipſe Themiſtocles ad Lacedæmonios progreſſus, ſine ambagibus denunciat, urbem ſuam iam muro, ſic ut ſatis valida ſit ad cives tutandos, cinctam eſſe. quòd ſi Lacedæmonij aut eorum ſocij legationem ad ipſos mittere vellent, meminiſſent, ſibi poſthac eundem ad tales fore homines, qui, quid ſibi reique publicæ conducat, probè noſſent. Etenim cùm urbem relinquendam, naves conſcendendas, cenſuiſſent; ſe ſuo conſilio abſq; illis id auſos fuiſſe, adeoque quæcunque cum illis deliberaverint, nunquam ſuam ſententiam poſtremam fuiſſe. Quare nunc etiam melius, ſibi videri, urbem ſuam muros habere. id enim cùm ſuis civibus tum in univerſum omnibus ſocijs utilius futurum. fieri nanq; non poſſe, ut idem & æquale in medium conſulant, qui inæqualibus copijs ſint inſtructi. Itaq;, aiebat, oportere aut omneis ſocias urbes mœnibus carere, aut hoc quoque ut rectè factum approbari. His auditis, Lacedæmonij non quidem apertas cum Athenienſibus inimicitias ſuſceperunt (non enim prohibendi, ſed tantùm in commune conſulendi cauſſa, legationem miſiſſe videri volebant: ſimul etiam benevolentiam erga Athenienſes, propter egregiè adverſus Medum navatam operam, retinebant) veruntamen ſua ſpe depulſi, clandeſtinam iram in animo volvebant. Legati utrinque, nihil accuſati, domum redierunt. Hac via Athenienſes, breviſſimi temporis ſpacio muro urbem cinxerunt. hodie quin etiam ſtructura cum feſtinatione ipſum factum oſtendit. Etenim fundamenta ex omnis generis lapidibus ſubjecta ſunt, quibuſdam etiam, ut cuilibet in manus venerant, non coagmentatis. multæ item columnæ ex monumentis, multi lapides arte laborati eò congeſti ſunt. patentior enim quoquoverſus muri ambitus, quàm priùs fuerat, urbi circumductus eſt. ideoque ſimul omnia pariter moventes properabant. Perſuaſit item eis Themiſtocles, ut in Piræeo abſolverent, quæ cœpta fuerant * priùs in eius magiſtratu, quem annuum geſſerat Athenis. Eum enim locum, * tres portus nativos habentem, percommodum fore putabat: ac ipſis præſertim, cùm ad rem nauticam animum adpuliſſent, * multum ad potentiam profuturum. Primus enim ille ſuadere auſus eſt, mari reique navali ſtudendum: ac protinùs

ipſe aditum ad eius imperium munivit. Huius igitur conſilio craſſum illum, qui etiamnum apparet, circa Piræeum murum extruxerunt: * in quo duo currus, lapides vehentes, & occurrentes, commeare potuerunt. Intrinſecus neq; cæmentum erat neque lutum, ſed conſtructi ingentes lapides, quadrati, ferroque extrinſecus & plumbo revincti. Cæterùm ad dimidium tantùm eius quam decreverat altitudinis hic murus perductus eſt. voluerat enim ipſa mole & craſſitudine avertere hoſtiles impetus. ratus quin etiam paucorum & inutilis turbæ præſidio eum defendi, alios naves conſcendere, poſſe. Rei ſiquidem navali ipſe maximè adiecerat animum: cernens, uti mea fert opinio, liberiorem regijs copijs mari eſſe acceſſum quam terra. Et quia * Piræeum vtiliorem urbe ſuperiore putabat; frequenter Athenienſes admonere ſolebat, ſi quando terrà premerentur, ut navibus conſcenſis inde ſe opponerent hoſti. Ita Athenienſes & muro urbem cinxerunt & reliqua perfecerunt. mox à diſceſſu Perſarum. Pauſanias ea tempeſtate Cleombroti dux Græcis ab Lacedæmone mittebatur, cum viginti navibus Peloponneſiorum: cui ſeſe Athenienſium etiam naves triginta & alij ſocij adjunxerunt. * Hi in Cyprum expeditione facta, plurimisque eius oppidis occupatis: Byzantium inde ſub eodem imperatore, tenentibus Medis, expugnant. * Cæterùm cum is iam imperioſiùs ſe impotentiusque gereret; ægrè id ſocij, maximè Iones & quicunq; regia nuper ſervitute liberati erant, paſſi, ad Athenienſes congregantur, & pro jure ſanguinis petunt, ut ſui ſuſcepta cura, Pauſaniæ, ſi cubi vim faceret, obviam irent vellent. His additis, Athenienſes recipiunt eos, animumq;, uti non neglecturi ſocios, advertunt. ſimul alia, prout ipſis rectiſſimè videbatur, conſtituunt. Quæ dum aguntur, Lacedæmonij Pauſaniam ad cauſſam, de ijs, quæ de ipſo delata erant, dicendam acciverunt. multa enim crimina de ipſo ſpargebant, quicunque Græcorum adventabant: domini potiùs eum, quàm ducis legitimi, munere fungi. Forte evenit, ut ſub id ipſum, quo is citabatur, tempus, ſocij ad Athenienſes, præter milites ex Peloponneſo, tranſirent. At is ubi Lacedæmonem venit, privatis quibuſdam criminibus condemnatus, maximis abſolvitur. Caput ferè accuſationis erat, quòd Medorum partib. ſtuderet: * idque omnibus palàm eſſe videbatur. Eo igitur ad exercitũ non ampliùs miſſo: Dorcin & alios unà cum parva manu ablegant qui poſtquam viderunt, nõ ampliùs imperium ſibi ſocios permiſſuros, reverſi ſunt. Poſt eos nullos præterea Lacedæmonij miſerunt, veriti ne, quod Pauſaniæ accidiſſe videbant, egreſſi illi,

Res contra Perſas. duce Pauſania, geſta.

Græci Athenienſium ductum, ob Pauſaniæ iniurias, ſequi cœperunt.

illi, * vitijs corrumperentur. ſimul Perſico bello liberari volebant: quòd Athenienſes, qui ſibi tunc temporis amici eſſent, * ſatis idoneos validosq; duces credebant.

Tributum ſociorum in Perſicum bellum, ab Athenienſ. inſtitutum.

Translato hoc modo, ob odium Pauſaniæ, ad Athenienſes voluntate ſociorum imperio: ſub titulo ulciſcendarum regionum agrorum devaſtatione cladium, ſtatuerunt, quas civitates pecunias cõferre adverſus barbarum, quas naves, oporteret. Tum primùm ab Athenienſib. Græciæ inſtitui * Quæſtores cœperunt, qui tributum (ſic appellabatur pecuniarum cõtributio) exigebant. * primum fuit conſtitutum, talenta ſexaginta & quadraginta. ærarium Delus erat: conventusq; in eo templo agebant. Quæ verò in hoc ſuo imperio Athenienſes, cùm initio ſuis legibus ſocij vixiſſent, ſuos conventus & cõciliabula habuiſſent; à Medico usq; ad hoc preſens bellum, tum adverſus barbaros, tum adverſus ſocios rebelles, Peloponneſios q; qui in omnia negocia ſe perpetuò ingerebant, armis rerumq; adminiſtratione geſſerunt: ea nunc percenſere libet. Nam quia ab omnibus ante me, qui aut ante bellum Perſarum res geſtas, aut ipſum hoc bellum, tradiderũt, hic locus prætermiſſus eſt: operæprecium judicavi, perſcribere ea, paululumq; excedere ad enarrandum Et quamvis attingat hæc ipſa in hiſtoria Attica * Hellanicus: paucis tamẽ & minùs accuratè diſtinctis temporibus commemorat. noſtra verò hæc non mediocriter Athenienſis imperij ſtatum declarare poſſunt. Primùm illi Cimmone Miltiadis duce, * Eionem ad Strymonẽ, tenentibus Medis, obſidione expugnatam diripuerunt. Inde Scyrum Ægæi maris inſulam, quam Dolopes tenebant, ſubegerunt: & colonos in eam miſerunt. Cum Caryſtijs etiam ſolis ex Euboenſibus bellum geſſerunt: victosq; tandem ad dedition ẽ compulerunt. Poſt hæc Naxijs rebellantibus arma intulerunt: expugnata mq; urbem primam ſociarum civitatum, præter conventa, jugũ accipere coëgerũt quod poſtea in alios quoq; manavit inſtitutum. Rebellionis ſociorũ, cùm aliæ erãt cauſſæ tum maximè, quòd tributum & naves prębere recuſabant, & militiã, ſi cui obtigiſſet, detrectabant. Aheniẽſes verò graves ſeverìq; exactores, ipſis, neq; aſſuetis, neq; volentibus capeſſere labores, neceſſitatem ſubeundi imponebãt. ſed nec aliàs ſolita ampliùs comitate imperabant, nec ex quo cõmilitium obibant: quia iam facilè rebellesc oercere poterãt. Cuius rei ipſimet ſocij in cauſſa fuerunt: cùm pigritia militandi pars maior eorum, ne ab domo extraherentur, pecunias loco navium, pro rata parte, dediſſent. vnde Athenienſibus crevi res navalis, ab ſumptibus quos ipſi contulerant: ijdemque ſi

Res ab Athenienſibus in imperio geſta.

Eion expugnata.

Scyrus ſubacta.

Caryſtij devicti.

Naxij primi ſociorum ab Athenienſibus ſubiugati.

quando rebellassent, imparati bellum & inopes capess

Athen. Persis ad Eurymedontem superârunt.

* Secuta postea est pugna * ad Eurymedontem amnē in
philia: ubi Athenienses socijq;, Cimmone Miltiadis duce
die terra mariq; cum Persis prospero utrinq; eventu con
runt, totamq; Phœnicum classem, quæ ducentarū pro
vium fuerat, ceperunt atque demerserunt Interjecto
tempore, Thasij defecerunt: abalienati ob emporia *

Athen. Thasijs bellum faciunt.

talla, quæ ipsi in adversa Thracia possidebant. Thasum
profecti Athenienses, victores navali pugna in terram
sunt: inde ad Strymonem amnem ex suis & sociorum c
decem millia colonorum sub idem tempus miserunt, qu
bitarent oppidum, quod Novem vias (Amphipolis hod
appellabant Hi ejectis ex eo oppido Edonis, & in medi
nea Thraciæ progressi: ab Thracibus, quos indignitas r
vem vijs occupatis conciverat, ad Drabescum Edonic
sunt. Thasij prælio victi, cùm insuper obsidione premer
Lacedæmoniorum implorârunt opem, utiq; excursior
Atticam facerēt orârunt. Lacedæmonij cùm se facturos

Terræmotus Spartæ, & Helotum defectio.

pissent, neciam dilaturi essent. avertit consilia eorum *
motus coortus, in quo * & Helotes (servitiorum id gen
plerique à priscis Messenijs, tum subactis, oriundi: und
senij universi vocabantur) & ex finitimis Thuriatæ & A
enses, Ithomen congregati defecerunt. Eo bello occu
Lacedæmonijs, Thasij post triennalem obsidionem in f

Thasij ab Athen. subacti.

Atheniensium his conditionibus venerunt; ut mœnibus
ctis & navibus traditis, pecuniæ certam summā protinù
liquum præfinito tempore, penderent, continentis in
& metallis decederent. Lacedęmonij, cū duceretur Ithō
se bellum, ad auxilium inter alios socios accersierunt

Athenienses ab Lacedæmonijs alienantur.

Athenienses: qui non condemnendis copijs, * duce Cim
ne, advenerunt. Vocaverant eos maximè, quòd urbiu
pugnandarum peritos credebant: cuius imperitiâ trahi
ùs obsidio videbatur. alioquin vi oppidū expugnassent
terùm illo primùm bello simultas inter Athenienses &
dæmonios erupit. Lacedęmonij postquam nulla vi exp
ri oppidum poterat; veriti Atheniensium audaciam & i
rum rerū studium, * alienigenas præterea rati, ne si ultr
nerent, ab Ithomensibus persuasi nova cōsilia caperent
sociorum dimiserunt, nihil de sua suspicione indicantes
tum, quòd nihil indigerent eorum opera, prætendentes
grè id Athenienses passi sunt, haud optima de caussa se c
ti, & suspicionem aliquam conceptam, arbitrantes, neq
gnos se, quibus id ab Lacedæmonijs fieret, judicantes.

ıbitandam dederunt. Megarenſes quoque id tẽporis,
ıiorũ ob agri fineis bello vexati, deſerta Lacedæmo- *Athen. Megaram Pagas, tenent.*
ı ſocietate in Atheniẽſium fidem conceſſerunt. Itaque
enſes cùm Megaram Pagasque tenerent: Megarenſi-
ıgum illum ab vrbe ad Niſæã murũ extruxerunt, ſuoq;
ó tenuerunt. Quæ res prima non minima ex parte, in-
le Corinthiorum * in Athenienſes odium accendit. *Athen. in Ægypto bellum gerens.*
pore Inaros Pſammetichi Afer, rex Afrorum iuxta Æ-
ı, ab Matea vrbe ſuper Pharum ſita egreſſus, maiorẽ Æ-
rtẽ ab rege Artaxerxe abalienavit: præfectusque ab
ıus, Athenienſes, qui tum fortè in Cypro ducẽtis, par-
, partim ſociorum, navibus bellum gerebãt, accerſit,
ùm relicta Cypro adveniſſẽt: è mari adverſo Nilo ſub-
ſo flumine & duabus Memphidis partibus potiti ſunt.
(* Leucõ tichos vocãt) oppugnabant. tenebatur ab
ı Medis, quĩ cò profugerant, Ægyptijsque qui ab novis
ı abhorrebant. Athenienſes ex enſione ad Halias facta *Athenienſium cum Peloponneſijs prælia.*
hthijs & Epidaurijs * ácie fuſi ſunt. iterum cum Pelo-
ıorum navibus ad Cecryphaleã congreſſi, ſuperiores
Poſthæc cùm Athenienſibus Æginetæ bellum movi- *Bellum cum Æginetis.*
bilis illa apud Æginam pugna, præſẽtibus vtrorumq;
ácta eſt, ibi victores Athenienſes, navibus ſeptuaginta
ı terram egreſſi, vrbem, duce Leocrate Stroebi, oppu-
xerunt. Peloponneſij auxilium laturi Æginetis, tre-
ımmatos, quos antea Corinthijs & Epidaurijs auxilio

to ab Ægina exercitu, quicunque reliqui in vrbe erāt ſenes iuvenesque, Megaram duce Myronide exierunt: prælio quecōmiſſo, cùm æquo Marte pro victoribus vtrique diſceſſiſſent; Athenienſes, qui parvo momento ſuperiores fuerant, abeūtibus Corinthijs, trophæum ſtatuerunt. Corinthij increpiti ab ſenioribus, XII. ferè dierum ſpacio refectis viribus, reverſi: tanquam ipſi nō minùs viciſſent, trophæum erigunt. in quos Athenienſes ab Megaris clamore ſublato erūpunt, cæſisque qui trophæum erigebant, reliquos etiam adorti profligāt. Victi cùm ſe reciperent, pars eorum non exigua, inſtante Athenienſe, inter fugiendum via aberrantes, in privati villam inciderūt, quæ foſsâ cincta perāplâ, exitu prohibebat ingreſſos. id vbi ſenſere Athenienſes, armatis à fronte oppoſitis, & levi armatura corona circūdata, omnes qui intus erant lapidibus obruerunt. ea clades non mediocriter Corinthios afflixit: reliqua militum turba domum reverſa. Cœperunt eo tempore Athenienſes, longos illos muros ad mare verſus ducere, alterū ad Phalerum, alterum ad Piræum. Phocenſes bellū Dorienſibus, Lacedæmoniorū metropoli, & Bœo & Cytinio & Erineo, faciebant: vnumque iam ex his oppidum ceperāt. itaque Lacedæmonij, duce Nicomede Cleōbroti, ſatisfecto in locum regis Pleiſtoanactis Pauſaniæ, nondū maturi regno, auxilium Doriēſibus tulerunt, mille quingentis armatis ſuorum, & ſociorum decem millibus. qui, Phocēſibus coactis expacto reddere oppidum, rurſus diſceſſerunt. Cæterùm videbant, ſi mari per * Criſſæum ſinum traijcere vellent, Athenienſium naves prohibituras. per Geraneam minùs tutum credebāt iter, quoniam & via erat difficilis, & Athenienſium, qui Megaram Pagasque tenebant, præſidijs obſepta erat. quos illic etiā obſtituros apparebat Optimum videbatur, vt in Bœotia expectarent, intenti, donec per occaſionem ſine periculo trāſmittere poſſent. Clàm etiam Athenienſes quidam, ſpe popularis ſtatus diſſolvendi, & longorum murorum operis impediēdi, eos retinebant. Adverſus hos Athenienſium populus omnis, cum mille Argivis cæteriſque ſocijs, millia quatuordecim vniverſi, procedunt. & quia ambigere ipſos, quà trāſirent, putabant, obviam maturā runt. ſimul everſionis populi urgebat ſuſpicio. Ab Theſſalis quin etiam auxilia, mille equites, Athenienſibus * ex fœdere miſſi erant; qui in ipſo diſcrimine belli ad Lacedæmonios tranſierunt. Collatis ſignis ad Tanagrā Bœotiæ, cùm * magna vtrinque cæde pugnatū eſſet: victores Lacedæmonij Megarenſe ingreſſi agrum, nulla incolumi relicta re, cui ferro ignive noceri poſſet, per Geraneam & iſthmū domum

Lacedæmonij ſuppetias Dirienſibus ferunt.

Lacedæmonij vincunt Athenienſeis ad Tanagram.

ur, Athenienſes ſociosque qui in Ægypto permanſerat, variumque circumſteterat bellum. Cùm initio fermè otirentur Ægypto: Megabazum rex hominem Perſam cunijs Lacedæmonem miſit, qui Peloponneſios ſolici- rtincurſione in Atticā facta, reſpectu rerum ſuarum re- ent ab Ægypto Athenienſes. Cæterùm vt nihil ſucceſſit, ijs etiam fruſtra effuſis, Megabazum cum reliqua pecu- ocat: Megabazumque Zopyri, hominem Perſam, cum exercitu mittit. Is terra profectus, Ægyptios eorumq; acie devincit: Græcos ex Memphide eijcit, & tandem in itidem inſulam compulſos annum & ſex menſes obſi- nec exiccato alveo, & aqua averſa aliò & naves in ari- uit, & inſulæ maiorem partem continentem reddidit. anſgreſſus, inſulam * terreſtri prælio cepit. Hoc modo ęcorum in Ægypto, cùm in ſextum annum extraxiſſēt ı, everſæ ſunt. pauci ex magno numero per Africā Cyre- ofugiētes, incolumes, maiore parte amiſſa, evaſerunt. oteſtatē Regis omnis Ægyptus redijt, præter Amyrtæ- ē eorum qui in paludibus degunt. Hunc & propter ma- inem paludis, & quia gens illa bellicoſiſſima eſt Ægy- m, expugnare non potuerunt. Inaros rex Afrorum, qui onis Ægyptiorum fuerat auctor, proditione captus, & em ſubſtatus eſt. Sub idem tempus Atheniēſium ſocio- e quinquaginta triremes, cùm in Ægyptum, in prio- tem ſucceſſuræ, navigaſſent: ignaræ omnium, quæ acta

Athen. Ægypto pulſi.

profecti in Theſſaliam, ad Pharſalum copias adduxe
que agro quidem, quantum poterant qui non longè
ne ſuo, metu Theſſalorũ equitum, evagabantur, potit
quam nec urbem capere poterant, ne quidquam ſat
Pericles Sicyonios acie vincit. ſuccedebat cum Oreſte re infecta reverſi ſunt. Nõ m
quàm hæc geſta ſunt, mille Athenienſes, conſcenſis
quæ ad Pagas erãt (Pagas tunc Athenienſes tenebai
nem, duce Pericle Xanthippi, trajecerunt: egreſſiq;, S
occurrentes acie fuderunt. inde protinùs adjunctis
in adverſam continentẽ traijcientes, Acarnaniam b
ſtârunt. Oeniadisque nequicquam oppugnatis, dor
Fœdus inter Athen. & Peloponneſios 5 annorum. reverſi. Inde tribus annis intermiſſis, fœdus inter Atl
& Peloponneſios quinq; annorum factum. Itaq; Gr
dem bellis abſtinuêre Athenienſes: Cimmonem ve
ratorem cum ducentis ſuis ſociorumque navibus in
Athenienſium in Cyprum expeditio. miſerunt. ex his ſexaginta naves in Ægyptum, acceri
myrtæo rege in paludib. degentium, navigârunt: re
tium oppugnârunt. Mortuo autẽ Cimmone, cùm in
mes premeret, Citio abſcedunt. Ibi dum præter Sal
Cypriam velis feruntur, Phœnicibus Cyprijsque &
terra & mari congreſſi ſunt: victoresq; utrobiq; don
nientibus ſimul quę in Ægyptum ierant navibus, ſer
Bellum ſacrum ab Lacedæm. geſtum. Poſt hęc Lacedęmonij ſacrũ, quod vocant, bellum g
potitique Delphico fano, Delphis id tradiderunt. ite
horum diſceſſum, Athenienſes id armis captum Pho
dederunt. Interjecto poſt hæc tempore, cùm exules
Athen. ad Coroneam victi Bœotiã amittunt. Orchomenum aliaque Bœotiæ tenerent oppida, T
Tolmæi ducem cum mille ſuorũ militib. & ſocioru
lorum copijs, adverſus oppida iſta ab hoſtib. occupa
runt. hi Chæronea expugnata direptaq;, præſidio
ſceſſerunt. Abeunteis ex Coronea, qui Bœotorum al
meno profugerant, & cum eis Locri Euboënſiumq;
quicunq; eius conſilij participes erant, adorti ſunt: fu
Athenienſeis; * alios occiderunt, alios vivos ceperu
deinceps Athenienſes, ut captivi redderẽtur pacti, or
tia deceſſerunt. ita Bœotorum exules reverſi, cæteri
Eubœa & Megarenſes ab Athen. deſciſcunt. liberi & ſuis legib. vivere cœperunt. Haud longis ter
inde Eubœa ab Athenienſib. defecit. quò cùm traje
ercitum Pericles, nunciũ accipit, Megarenſes interfe
ſidio, exceptis qui in Niſæam profugerint, deſciviſſe
ponneſios incurſionem in Atticam facturos. Rebel
Megarenſes Corinthiorum & Sicyoniorum Epidau
que, quos ſibi conjunxerant, fiducia. Ac Periclesquid

nter ex Eubœa copias reduxit. poſtquam verò Pelo- *Peloponne-*
ſij in Attica Eleuſinem & Thriaſium, duce Pliſtoana- *ſiorum in*
ſſaniæ rege Lacedæmoniorum, depopulati, nec ultrà *Atticam in-*
ſſi, domos receſſerũt: Athenienſes duce Pericle in Eu- *curſio.*
reverſi, eam univerſam ſubegerũt. ac cæteros quidem *Eubœa à*
ionibus in fidem acceperunt: Heſtiæis verò * ſede ſua *Pericle ſub-*
ipſi eorum agrum poſſederunt. Compoſita Eubœa, nõ *acta.*
pòſt fœdus cum Lacedæmonijs eorumq; ſocijs, reddi-
Peloponneſijs ademerant, Niſæa, Achaia, Pagis, & *Fœdus A-*
ene, in annos triginta percuſſerunt. Sexto anno bellum *then. & Pe-*
enen inter Samios & Mileſios eſt ortũ. in quo cùm Mi- *lop. 30. an-*
feriores eſſent, aſſumptis ex ipſis Samijs priuatis quibuſ- *norum.*
qui novari ſtatum Reipublicę cupiebant, Athenas profe- *Bellum con-*
Samiorum injuriis queruntur. Quapropter Athenien- *tra Samios*
Samum quadraginta miſſis navibus, popularem ibi ſta- *ab Athen.*
onſtituerunt: obſidibusq; acceptis quinquaginta pueris *geſtum.*
idem virilis ætatis, in Lemno eos depoſuerunt, relicto-
præſidio diſceſſerunt. Samiorum verò quidam, qui quòd
ſideis placebat in continentem profugerant: facta cum
ribus civitatis & Piſſuthne Hiſtaſpis, qui Sardibus tum
itabat, ſocietate, contractaq; manu circiter ſeptingen-
hominum, noctu in Samum traijciunt. inde primò ad-
lebem, cùm pleroſq; ſubegiſſent: mox obſidib. ex Lem-
tim ſublatis, rebellârunt, præſidiumque Athenienſium
fectos Piſſuthni donaverunt. Quibus peractis, extem-
lverſus Miletum, Byzantijs quoq; ad defectionem per-
, expeditionem adornârunt. Id ubi acceperunt Atheni-
naves in Samum ſexaginta traijciunt. quarum ſexdecim
n in Cariam Phœnicum navibus obviã ſunt miſſæ par-
Chio & Lesbo auxilia evocabant. Reliquæ quatuor &
aginta naves, duce Pericle cum novem collegis, cũ Sa-
um navibus ſeptuaginta, quarum viginti erant militem
ntes, (navigabant omnes ab Mileto) ad Tragiam inſu-
ngreſſæ, vicerunt. Indecùm ab Athenis quadraginta
& Chiorum Lesbiorumq; viginti quinque auxilio ve-
egreſſi in terram, & ibi quoque ſuperiores facti, tripli-
em muro cingunt; à mari navibus claudunt. Cæterum
es acceptis ab Cauno Cariaq; nuncijs, quòd Phœnicum
ſe naves venirent: ſexaginta ex ſtatione naves aſſumit,
fatoque illuc itinere contendit. Steſagoras quoque ex
cum quinq; navibus, & alij in Phœnicum occurſum tẽ-
t. Inter hæc Samij * eruptione ſubitò facta, caſtra A-
nſium intuta neglectaq; invadunt, præſidiarijsque na-

vibus

vibus demersis, cum reliquis acie congressæ, vicerunt. hinc mari vicino quatuor & decem dies potiti, exportabant & importabant quæcunque volebant. Cæterùm postquam rediit Pericles, & ab Athenis Thucydides Agnonque & Phormio quadraginta naves, viginti Tlepolemus & Anticles adduxerunt; ex Chio item Lesboque triginta advenêre: Samij levi certamine inito, iam invalidi ad resistendum, expugnati sunt * nono mense, deditique; ut dirutis muris. obsidibus navibusq; traditis, impensas belli præfinito temporis spacio præstarent. Byzantini quoque in pristinum imperij formulam concesserunt.

Samij ab Pericle domiti.

Reditus ad historiam præsentem.

* Hinc iam non multis pòst annis, sequuntur quę priùs memoravimus de Corcyra & Potidæa negotia, quæq; alia semina hujus belli anteceſserunt. Cæterùm hæc omnia, quæ Græci tum inter se tum adversus barbaros gesserunt; quinquaginta fermè annorum spacio sunt facta, ut à Xerxis incipiès discessu, ad principium usq; numerem hujus belli: in quibus Athenienses & imperium suum egregiè munitum firmârunt, & ipsi ad maximum robur potentiamque sunt evecti. Quod quamvis sentiebant Lacedæmonij nunquam tamen eis, nisi parvo quodam conatu, obviam ierunt. itaque maximam temporis partem quieti nihil moverunt. Solebant enim ante hæc tardè nec nisi coacti, capessere bella: & tum domesticis quoq; armis impliciti tenebantur. donec Atheniensium vires se manifestè exerere ceperunt, & socios eorum attentârunt. Tunc verò nõ amplius potentiam tolerandam judicabant, sed vindicandam omni studio viribusque, & qua armis qua opibus extinguendam. Postquam & fœdus ruptum, & ab Athenienſibus injuriam sibi factam, censuerant: mittunt sciscitatum oratores ad Delphicum oraculum, suscipiérntne bellum. redditũ, ut fertur, responsum: si pro viribus gessissent bellum, victores futuros: seque ipsum, deus aiebat, opitulaturum, & vocatum * & non vocatum. Rursus igitur cõvocatis socijs, suffragia, de bello suscipiendo, ferri volebant. Cum advenissent eorum legati, conciliumque coactum esset: plurima ab singulis, prout cuiusque libido & voluntas ferebat, jactata sunt. pleriq; in Athenienses invecti, bellum maturari volebant. Corinthij, quamvis & priùs circa singulas urbes seorsim missitaverant legatos, orantes, ut bellum juberent: (de Potidæa, ne antè deleretur, solicitudo inerat) tamen quia tum quoque aderant, ultimo loco surgentes, in hunc modum verba fecerunt: * Lacedæmonijs equidem socij, causſam nullam, qua succenseamus, habemus ipsi enim & bellum jusserunt, & eo nomine nos iam convocârunt.

Lacedæm. Delphicum oraculum de bello consulunt.

Conventus sociorum Peloponnesiorum de bello gerendo.

Oratio Corinthiorum.

rint, ad ipſos quoque continens incendium pervaſu "
Igitur cùm non minoriami, ſorum res agatur: non "
: debent, quin potiꝰ habeant pace bellum. * mode- "
n animi eſt,* ſi non lædaris, quieſcere: fortis autem, "
:ris, bellum quidem quàm pacem malle; ſavente ve- "
ina, bellum rurſus omittere; & neq; ſecunda belli for- "
ſcivire, neq; dulcedine pacis captum iniuriæ locum a- "
* Nam qui voluptati deditus ſegniter agit: celerrimè, "
ebit, dulcedine otij, ex quo ignavus eſt, ſpoliabitur. "
ſucceſſu in bellis abundat, dubia ſe ferocia efferri nõ "
Multa enim prava conſilia; adverſariorum impru- "
orrexit: plura, quæ optimè deliberata videbantur, "
contrarium mutata ſunt. Nullus quippe eadem ſibi "
ur & re ipſa conficit: ſed in tuto quidem locati, ſen- "
erimus; metu autem in ipſo opere dẽficimus. Igitur "
i tot injuriis affecti, tot ſceleribus laceſſiti, ad arma "
concitamus: * ijdem, poſtquam pœnas dederint A- "
ſes, ſuo tempore ea deponemus. * De victoria autem "
ıſtabit? cùm nos & hominum numero & rei bellicæ "
ntecellere, & imperata ex æquo facere paratos, cer "
laſſem, quo genere belli ipſi valent, tum ſingulorum "
ibus, tum pecuniis Delphicis Olympicisque, parabi "
de enim ſi mutuo aliquid ſumpſerimus, * ſpe maioris "
s ad nos abducere navales eorum ſocios, qui pere- "
it omnes, poterimus. mercenariæ quippe magis, quã "

„ num, id illi nunquam addiſcere valebunt: cuius verò ſci
„ ipſi præcellunt, id nos ſtudio capere poſſumus. Pecunias
„ certè ad bellum cõferemus. aut profectò turpe fuerit, cù
„ cij illorum pro ſervitute ſua conferre non abnuant: nos
„ hoſtes reprimamus, & nos ſimul conſervemus, ſumptus
„ dere recuſare: cùm etiam periculum ſit, ne nobis erepta i
„ ſtram perniciem convertantur. Multæ aliæ belli commc
„ tes ſuperſunt: defectio ſociorum: (qua via maximè r
„ eis, quibus ſolis valent, averti poſſunt) * & caſtelli in e
„ regione communitio; & alia quæ iam exinterv allo * nc
„ parent * Nulla quippe minùs, quàm qua prædicitur, vi
„ cedit bellum. ipſum verò in fortunis caſibus pleraq; ad
„ mire docet. in quo ut quiſque magis impetus animi mo
„ poteſt. hoc tutiùs degit: qui verò præcipiti irâ fertur, n
„ pò offendit. * Proinde ſic habeatis velim, ſi ſingulis no
„ de finibus agri cum eis controverſiæ forent, tolerari id
„ tan poſſe. nunc verò quando adverſus nos omneis pare
„ viribus Athenienſes, ſingulis longè validiores: profect
„ collatis viribus omnes populi urbesq; uno eis animo re
„ mus, abſque labore nos ſeparatos in poteſtatem rediget
„ quod, etſi abhorret ab auribus veſtris, nihil aliud affert
„ præſentiſſimam ſervitutem: * quod vel in dubium diſc
„ tionemq; veniſſe, turpe eſt Peloponneſo, turpe tot tan
„ urbes ab una tot cladespati. Verùm id vel iure ſuſtinere
„ mur, vel extimiditate tolerare, & degenerare à maio
„ noſtris Græciæ libertatoribus. quem titulum vt tueamur
„ tum abeſt, ut dominatum obtinere civitatem patiamu
„ ſingulos in civitate dominos tolerare recuſamus. Nin
„ non reputamus, nos non devitare poſſe vitia iſta tria
„ prudentiam, mollitiem, negligentiam. quæ ſi declina
„ nunquam ad hanc, quæ multis perniciosa fuit, * contem
„ nem delapſi eſſetis: quæ quia multos decepit, contrari
„ mine ſtultitia eſt appellata. * Sed quid iuvat præterita
„ bus, quàm eſt opus, obtundere? præſentibus iam obſ
„ manus admovere moleſtiasq; perferre decet. Ita enim
„ tribus traditum accepimus, utex laboribus virtutem qu
„ mus. quem nos morem conſervare oportet: etiamſi o
„ & potentia paululùm præcellatis. non enim decet, qua
„ geſtate paravimus, in copia profligare. Multis itaq; de c
„ magno nos animo bellum capeſſere oportet. * hoc & I
„ ca vox, auxilium ſuum opemq; pollicita, iuſſit; & arm
„ biſcum univerſa Græcia, alios metu, alios emolumen
„ mulante; conſociabit. * Illud nemo veſtrum metuat, ne

Ite igitur socij in suffragium & decernite bellum pro cer-
bentes, id & necessitatem efflagitare, & hanc optimam
onsilij viam. Nec tam abterreat vos asperior primo eius
tus, quam pacis longioris cupiditas alliciat. * bello enim
magis habilitur: in pace autem non perinde à bello rutus
hanc itaq; urbem, castra potitam in media Græcia ad soli-
idam omnium libertatem, ut alijs iam imperet, alijs idem
etur, toris viribus coërceamus: ut & nos in reliquum tuti
mus, & in libertatem servientem Græciam vindicemus.

Bellum adversus Athenienses ab Peloponesijs decretum.

Corinthij peroraſſent, Lacedæmonij, auditis omnium
ntijs, in ſuffragium deinceps ſocios omnes qui aderant,
nos in ſimosq;, miſerunt. & bellum frequentes iuſſerũt.
etum igitur; quãdo imparati bellum extemplò capeſſere
iquam poſſent: ſinguli ſine mora expedirent, quæ utilia
bellum cenſerent. Horum apparatu abſumptus eſt an-
ion totus: donec propalàm ſumptis armis, exercitum in
ram induxerunt. Interea temporis legatos Athenas cum
elis miſerunt, ut quàm maximã belli cauſſam, ſi quid illi
ſaſſent, haberẽt. *Prima legatione Lacedæmonij in *De-
ommiſſum ſcelus Athenienſeis expiare iuſſerunt. id tale
Cylon erat Athenienſis * Olympionices, nobilis, ut illo
ore, & potens. uxorẽ habebat filiam Theagenis Mega-
s, qui tum Megaris imperitabat. Huic Cyloni Delphicum
ulenti oraculũ, data dictio erat; ut in feſto Iovis Maximo
n meminiſſet occupare Athenarũ. Comparata itaq; ma-

Legationes invicem inter Laced & Athenienſes bellũ miſſæ.

De Cylonio ſcelere narratio.

Maximum appellitant) extra vrbem: in quibus universa ciuitas victimas offert, non veras sed ad animalium formas effecta simulacra. Ipse verò nihil dubius, quin rectementem Apollinis teneret, negocium aggressus est. Quod postquam Athenienses acceperunt, universi ex agris concurrunt, & in arce homines circumsidunt. Inde cùm traheretur res, Athenienses assidendo fessi, dilapsi sunt maior pars: permissa custodia arcis novem praetoribus, qui res universas pro sua potestate, vt eis rectissime videretur, administrarent. ita tunc ij pleraque Reipublicae negotia obibant. Interim Cylonis socii fame sitique affecti, cùm ipse Cylon & frater eius profugissent, quidam fame etiam absumpti essent: tot malis conflictati, supplices ad aram, quae in arce est, consederunt. quos excitatos, quibus erat demandata custodia arcis, cùm viderent in templo morituros, ne quid piaculi admitteretur, abductos interficiunt, quosdam in transitu, sedenteis ad aram, quas * Severas vocāt dearum, obtruncārunt. Quo facto homines illi detestabiles sacriq; deę cum posteris suis iuni habiti. Eiectos ab Atheniensibus illis seditionib occupatis, Cleomenes quoq; Lacedæmonius expulit. nec satis fuit vivos fugatos, mortuorum etiam ossa sublata abiecerunt. rediit tamen postea eorum familia in vrbem. Tale sacrilegium fuit, quod expiare Lacedæmonii iusserunt: specie quidem religionis, revera autem quia sciebant, id propter matrem Periclem etiam Xantippi attingere. quo eiecto, haud paulò minore negotio se expugnaturos Athenienses fidebant. Nec tantum sperabant, quidquam in eo facturos Athenienses; quantum id invidiae ei apud populum futurum, quòd etiam ipsius calamitas belli ex parte caussa esset, putabant. longè enim potentissimus suae ætatis civium, princeps idem in Republica, in omnibus adversabatur Lacedæmoniis, & vt nulla ex parte cedere Athenienses sinebat, ita ad bellum eos assiduè inflammabat. Lacedæmonios vicissim Athenienses ad Tænarum commissum piaculū tollere iusserunt: quòd aliquando Helotas supplices ex æde Neptuni, quae ad Tænarum est, abstractos interfecerant vnde etiam magnum illum terræmotum Spartae consecutum credunt. Chalcioeci quoq; scelus expiare iusserunt. id hoc modo contigit. Pausanias Lacedæmonius, posteaquam primò revocatus à suis ab imperio in Hellesponto, caussaq; dicta fuit absolutus: quandoquidem nō amplius publicè mittebatur, ipse privatim accepta trireme Hermionica, sine Lacedæmoniis, in Hellespontum pervenit; vt sub specie Græci belli, sua cum rege consilia agitaret. id namq; negotium iam antea, cupidus impe-

Tænarium scelus.

Chalcioeci scelus.

De Pausaniæ consilijs & inte itu narratio.

oi videbitur, filiam tuam ducere. Imperio tuo Spar- " *ad Xerxē.*
iquamq, Græciam subijcere quo mihi efficere posse "
, si tecum consilia communicavero. Id si tibi probatur, "
a maritimam regionem hominem fidum, cum quo de "
s agere coràm possim. Hæc sententia epistolę erat. Lætè "
ras Xerxes accepit itaq; protinus in maritima Artaba "
harnacis ablegat, qui Dascylitin provinciam haberet;
, qui priùs præfuerat, Megabate. Huic Byzantium lite-
Pausaniam tradit, quas primo quoq; tempore mitteret.
i * sigillum ostenderet: & si quid Pausanias super ea re
ret, id quàm rectissimè & fidelissimè exequeretur. Is
m advenit, tum alia, quæ in mandatis habuerat, per-
m epistolam Pausaniæ transmisit, his verbis conscri-
Sic ait rex Xerxes Pausaniæ. Quòd homines mihi ab " *Epistola*
io trans mare incolumes misisti, reposuisti beneficij in " *Xerxis ad*
lomo memoriam sempiternam. & verba tua non me- " *Pausaniā.*
er me affecerunt. Tu verò nec nocte nec die quiescas "
riusquam præstiteris, quæ mihi es pollicitus. non auri "
rgenti copia, nec exercitus ingens, si opus habueris, "
Cum Artabazo viro bono, quem ad te misi, tutò meas "
es agere poteris, quidquid ex utriusq; dignitate fuerit "
ite. Hac epistola accepta Pausanias, * cùm iampridem, "
præclarè ad Platæam gestam, in magna apud Græcos
ctoritate: tunc verò multò magis animo efferri cœ-
iam vltrà præsentibus adquiescere poterat. ornatu

Themistocles exilium ob tyrannidem patitur.

Cæterùm Lacedæmonij nunc hunc co[illegible]ſionis, cum M[illegible] Perſarum factæ, * Themiſtoclem quo[illegible]ie m ſibi egre[illegible] i[illegible] n[illegible]ſtimarint; quiſnam exquæſitionibus Pauſania co riſſent, æquum proinde eſſe iſdem eum condemnari p Moti his Athenienſes eratipſe iam ante in exilio per * ceſſum damnatus, viventq; Argis, in reliquam etiam po ineſum ſolitus vagari mittunt cum Lacedæmonijs, qui ad perſequendum, homines: quibus mandant, ut u que offendant, eum adducant. Quod ubi ſenſit Themiſt Corcyram, quòd eius quædam * merita in eam inſulam, bant, ab Peloponneſo profugit. Cæterum illi veriti ſe tantes, ne ſi eum tutari eſſent, Lacedæmoniorum Athen umq; ſuſciperent inimicitiam, in proximam eum cortu tranſportarunt. Poſteaquam autem, qui ad perſequendi miſſi fuerant, quacunq; ipſe intendebat iter, famam & gia ſequerentur: incertus animi quæ ſe verteret, ad Adm regem Molooſſorum, licet ipſi parum amicum, conſedit. I is aberat. Itaque coniugi illius ſupplex factus, * edoctus eſt, vt aſſumpto filio, o in ſacrario conſideret, ne multò cùm veniſſet Admetus, aperit, quis eſſet: ait, haud quaq æquum facturum; ſi, cùm ipſe aliquando Athenienſium e ope ſeſe adverſarium habuiſſet, iam ab exule pœnas rep velit. ſe enim nunc etiam ab illo invalidiore, quam re ſet, lædi poſſe. Generoſi autem animi eſſe, pares a paribus petere pœnas. Præterea, ſe in commodo tantum eius, n capitis periculo, adverſarium eſſe: ſibi verò, ſi tradatur (q quare ſe perſequantur, oſtendit) vitam ereptum ir. His illo ditis, ipſum cum filio ſuo, quem aſſumens conſederat, tavit. erat enim hoc maximum ſupplicandi genus. Ne multò poſt venientibus Lacedæmonijs & Athenienſibus multis agentibus verbis: * non tradidit eum. ad Regem volentem, pedeſtri itinere Pydnam, Alexandr oppidum alterum mare dimiſit. Ibi navem onerariam in Ioniam facientem nactus, cùm conſcendiſſet: tempeſtate in Ath enſium exercitum Naxum obſidentem, defertur. Metu ic (& erat ignotus ijs qui in nave erant) gubernatorem, qui ſet & quare fugeret, docet oſtendit, ſi ab eo prodatur, ſe que dicturum, quod pecunijs cultus ipſum veheret: ſin ſe diat, (tutiſſimam autem eſſe rationem, ſi navi nemo ant nitam navigationem egrederetur) in tempore ſe ipſi & b cumulatam gratiam relaturum. Gubernator cùm ſe fa rum recepiſſet, noctem ac diem ſupra exercitum in ſalo ad chorasſteterunt. inde Epheſum delati. ibi Themiſtocles

cui

t, vt priusquã pontes, quod iuxta tum eius causa in-
interscinderentur, discederet) ego etiam tibi plurimum "
se possim: en adsum, ab Græcis amore tui electus. Cæ- "
annum mihi hoc loco subsistere in animo est, vt ipse ti- "
caussa huc venerim, iudicare possim. Rex, ut accipio, "
is hominis ingenium, ita eum facere iussit. Inde cũ per
pus linguã Persicam, quantũ fieri poterat, perdidicisset,
tuta moresq; regionis percepisset: anni spacio circũa-
ipsum venit: breviq; in tantam apud Regem dignatio-
uantam * non alius vnquã Græcorum, venit; tu pro-
te conceptam de ipso opinionẽ; tum ob Græciæ spem,
e illi subiecturũ fuerat pollicitus. inprimis posteaquã
entum solertiæ suæ prudentiæq; dedit. Fuit enim The- *Themistoclis encomium.*
les talis, qui vires ingenij sui multò maximè exereret:
so eo lõgè maiore, quã alij, dignus admiratione * Suo-
nq; ingenio, neq; præcedente neq; accedente vlla do-
consilij erat in reb. subitis præsentissimi maximeq; ex-
* de futuris plerunq;, ut eventura erant, optimè conij-
quæ in manib. habebat, præclarè exequi poterat: quo-
rò rudis erat, non priùs quàm sat commodè iudicaret,
at. in re dubia, quid melius, quid peius esset, egregiè
iebat. Atq; vt paucis omnia complectar, qua naturæ vi,
silij celeritate, ad docendum ex tempore quid opus
sset, longè primus fuit. * Extinctus est morbo: aut, vt
ant, ipse sibi mortem veneno intulit, cùm desperasset,
issa Regi præstare posse. Extat monumentum eius in

exitum habuerũt Pauſanias Lacedæmonius & Themiſtocles Athenienſis, clariſſimi ſui temporis Græcorum. Lacedæmonij itaq; cùm prima legatione hæc juſſiſſent iuſſiq; eſſent, de piaculorum ſubiatione: poſtremùm aditis Athenienſibus, iuſſerunt ipſos abſtinere Potidæa, & Æginæ leges ac libertatem relinquere. Illud verò inprimis planiſſimeq; declinàrunt, ſi * decretum de Megarenſibus, quo illi prohibebantur portubus Athenienſium ditionis & foro Attico, abrogetur, nullum ipſis bellum futurum. Cæterùm Athenienſes neq; in aliis obſequebantur, neq; decretum abolebant. ultrò incuſabant Megarenſeis, quod * colerent ſacrum ſolum & interminatũ, ſervosq; fugitivos receptarent. Poſtremò cùm ultimi veniſſent legati Lacedæmoniorum, Ramphius, Meleſippus & Ageſander, nihil eorum, quæ antea ſolebant, dicentes, niſi quod pacem Lacedæmonij mallent: (fore aũt ſi Græci libertatem reſtituant) concione advocata, ſententiam dicendi poteſtatẽ omnibus fecerunt. viſum eſt aũt ſemel in univerſum de re tota conſultare, ac reſponſum dare. Itaq; poſtea quã multi progreſſi plurima in utranq; partem dixiſſent, quod bellum gerere oporteat, & quod non debeat decretũ illud officere pacei: aſſurgens Pericles Xantippi, vir ea tempeſtate princeps Athenienſiũ * verbis factisq; magnificus, in hunc modum Athenienſes exhortatus eſt: * Quanquã me non fugit, Athenienſes, haudquaquam eodem homines ardere impetu, animorũ, quib. in arma aguntur, in bellis ijſdem contrarijs perſeverare; & ex fortunæ potius momẽtis animos ſuſpenſos mutabilesq; gerere: nihil tamen de mea ſententia mutare ſoleo, ſed idem ſemper cenſere, ab nulla parte Peloponneſijs cedẽdum. Quare cũ nunc æqualem mihi conſimilẽq; cõſultationẽ propoſitam cernã: illi id me à vobis impetrare æquũ cenſeo; ut quibus mea ſententia placuerit, ſi ſecundum eam decretũ publice fiat, etiam ſi quid adverſi cadat, operam ſuam nihilo minus auxilium q; præſtent; aut neq; ſi cœptis faverit fortuna, prudentiæ ſibi opinionẽ ſumant. Quippe tam fallaces inconſtantesq; ſolent eſſe rerum caſus, quàm hominum cõſilia atq; cogitationes. qua de cauſſa * fortunã etiam, ſi quid præter opinionem evenit, increpare ſolemus. * Quantopere itaq; nobis inſidias Lacedæmonij tendant, cùm prioribus temporib. haudquaquam obſcurum fuit, tum nunc verò multò maximè patet. * Nam cũ ita pax convenerit, ut & controverſias dato acceptoq; iudicio finiamus, & utriq; quæ habemus reticeamus: neq; ipſi nos in iudicium vocárunt, nec nobis provocantib. reſponderunt. quippe qui armis, quàm iudicio, crimina

Athenienſiũ deliberatio, de bello conſtra Peloponneſios.

Oratio Periclis, de bello cum Peloponenſibus gerendo.

uos metus ad parendum adegerit. Quod ſi obſtinate "
averitis; eos vos ipſis declarabitis, cum quibus magis "
o ſit agendum. Hinc ergò nunc cum animis veſtris de- "
e: utrùm cladis vitandæ cauſſa iſtis parere velitis; an "
uod ego optimũ cenſeo) quò minùs arma capiatis, ne- "
rva neq; magna cauſſa deterreriut ſine timore metuq; "
poſſideatis. * Tam enim ſervitutem parit minima juris "
, quàm maxima, ab paribus ante judicium aliis inten- "
Quàm verò, quod ad bellum & ſubſidia utriuſq; partis "
non inferiores ſimus, attendite ſingula. * Peloponne- "
eſtes ſunt homines; & manuum laboribus aſſueti; & "
n privato neq; in publico pecunias habent: deinde ad "
a & maritima bella rudes ſunt; cùm levibus tantùm ſe "
n bellis ob inopiam laceſſant. Quare ipſi neq; naves "
:, neq; pedeſtres copias frequentiùs emittere poſſunt: "
ab domo abeſſe, & ex ſuo ſumptus facere, coguntur; "
ıſuper arcentur. Bella verò copia magis & abundantia "
ſuſtinentur, quàm invitis collationibus: & homines a- "
corporibus promptiores ſunt, quàm pecunijs, quorũ "
dem, ſe ex periculis erepturos credunt, has verò incer- "
on defecturas; maximè ſi præter ſpem, quod futurum "
le eſt, bellum trahatur. Vna quidẽ pugna, omnes Græ- "
oponneſij ſocijq; ſuſtinere poſſunt: ſed bellum gerere "
is non æqualem apparatum nequeunt. Non enimu- "
iquod habent publicum conſilium, ex quo aliquid ce- "

» ſperet, ſua unius negligentia Rempub. damno affici; ſ
» quoque aliquid pro ſe curæ fore arbitratur. ita ſub hui
» ſingulorum opinione, non animadvertunt, ſummat
» perire. Ante omnia pecuniarum inopia, conſilia ipſor
» narumque tardabit. belli autem occaſiones nihil minu
» moras dilatione que, exſpectant. * Cæterùm neque
» alicuius communitio, aut navales eorum copiæ, metu
» quam facere debent. * Illam enim difficile etiam in p
» ri viribus urbi extruere; nedum in hoſtico: ubi Præſi
» mabunt? partem agri excurſionibus & ſervitiorum ti
» gijs infeſtam reddent? at non ſufficiet illa munitio
» prohibendum, quò minùs in eorum regionem navi
» &, quo genere in primis valemus, maritimam navibu
» ramus. Plus enim nobis rei nauticæ peritia ad ter
» militiam, quàm ipſis pedeſtris ad maritima bella, c
» * Nec facilè vſu ſibi maris peritiam comparabunt.
» enim vos ſtatim poſt Medica bella adiecto animo, * ne
» penitùs perdidiceritis: quomodo homines agreſtes
» imperiti, & inſuper à nobis ei prohibiti ſtuere, plurim
» per incumbentibus navibus, operæ pretium fecerint?
» nim cum paucis navibus congreſſi, imperitiam multi
» penſantes, aliquid audeant: pluribus tamen occurren
» quieſcent interim, dum illud negligent, imprudentic
» ent; & ob id ſegniores. At res navalis, ſi quisquam ali
» tem poſtulat: neque repentè per ocium & ex ſupervac
» diſcitur; ſed potiùs omne tempus ſibi ſoli tribui vult. *
» ſi manus admoverint Olympicis & Delphicis theſauris
» cede maiore avertere conentur peregrinos nautas:
» quidem foret, ſi nos, cum inquilinis conſcendentes i
» impares eſſemus. Nunc verò, & pares ipſis ſumus, & qu
» primum, gubernatores habemus cives, & reliquos ac
» ſtros, & plures, & meliores, quàm cætera univerſa G
» neq; etiam peregrinorum quiſquam, tanto cum periclu
» triam ſuam deſerere voluerit: * ut cum exigua paucorum
» rum ſpe, licet maioris mercedis gratia, eos iuvare velit.
» ferè ſimilesq; res Peloponneſiorum eſſe iudico. * No
» ego & ab ijs, quæ in illis deſideravi, liberos eſſe, & alia
» parùm meliores commoditates habere, cenſeo. Si ipſ
» invadent, nos mari ipſos urgebimus. neq; tantum eſt ui
» ſam perpopulari Atticam, quantum partem unam Pel
» neſi. illis enim nihil parcatum erit: nobis verò agri plur
» & in inſulis relinquitur, & cætera continente. maxima

tes eſt maris imperium. * Expendite agitedum, ſi inſulam " "
teneremus, utris minùs noceri poſſet? huic ergò quàm pro- " "
ximè nos accommodare debemus, agrique & villarum facta " "
iactura, urbis & maris agere cuſtodiam: neq; tanta ob illa ira " "
commoveri, vt cum Peloponeſijs, numero multùm ſuperan- " "
tibus, in aciem rem committamus. Etenim ſi maximè vinca- " "
mus, nihil tamen reliquas hoſtium copias minuemus: ſin ad- " "
verſo Marte præliemur, ſociorum, quibus noſtræ vires con- " "
ſtant, defectio conſequetur, quiſanè nunquam, ſi nos im- " "
pares bello videbunt, quieti manere volent. Nolite agrorum " "
ædificiorumve iacturam, ſed corporum, deplorare: non enim " "
illa viros, ſed ipſa viri, adquirunt. Atq; adeò, ſi me vobis per- " "
ſuaſurum crederem, juberem ipſos vos exeuntes ea deva- " "
ſtare: vt viderent Peloponneſij, hiſce vos nunquam ad paren- " "
dum adigi poſſe. Plura alia habeo, quæ mihi victoriæ ſpem " "
haud dubiam ſubijciunt. * Vnicum ſolùm hoc vt caveatis " "
etiam atque etiam moneo: nec, quoad bellū illud manebit, de " "
imperio amplificando cogitetis; neu ſponte veſtra nō neceſ- " "
ſaria pericula accerſatis: magis enim noſtra ipſorum peccata, " "
quàm hoſtium conſilia, horreo. Verū hæc alia oratione, cùm " "
reſpoſtulaverint, explicabimus. * Nunc autē iſtos cum hoc " "
reſponſo dimittamus: nos & portuum & fori noſtri uſum cō- " "
ceſſuros Megarenſibus, ſi neque * Lacedæmonij advenas, " "
vel noſtros vel ſociorum, arceant. quippe nec illud prohi- " "
bemur fœdere. Præterea vrbeis nos liberas dimiſſuros, quas " "
liberas, quādo inita ſunt fœdera, habuimus: ſi & illi liberū re- " "
linquant ſuis urbibus, vt non Laconica inſtituta ſectari cogā- " "
tur, ſed ſuis, quibus velint, liceat vti. Iudicium item ex fœdere " "
nos ſubituros: bellum nec incepturos, nec moventibus impu- " "
nè futurum. Hoc & æquum eſt, & ex dignitate noſtræ civitatis, " "
reſponſum. * Vos autem iam memētote, quòd neceſſitas no- " "
bis ſit impoſita bellandi; quòd ſi ultrò bellum inferamus, mi " "
nùs graves ſimus habituri hoſtes; quòd maxima pericula pub " "
licè privatimq; maximi conſequantur honores. Maiores no- " "
ſtri, non tam florentes opulentique, Medis obviam iére; reli- " "
ctisque etiā exiguis ſuis fortunis, ratione magis quàm forte, & " "
audacia maiore quàm viribus, barbarum propulsārunt, & " "
ad hanc potentiam urbem noſtram gloriamque evexerunt. " "
A quibus degenerare cùm turpe ſit, & hoſtibus omni conatu " "
obviam contendere, & poſteris illam non minorem nec in- " "
firmiorē tradere, oportet. Poſtquam dicendi finem fecit Pe- " "
ricles: Athenienſes optimè eum conſuluiſſe rati, vti ſuaſerat; *Athenienſes*
decreverunt: & ex ſententia eius ſingula, quæ dixerat ipſe, La- *bellum omne*
cedæmonijs

Lacedæmonijs decernunt.

cedæmonijs respõderunt. Vniversè se nihil pro imperio ipsorum facturos denunciarunt, cæterùm in iudicio respondere criminibus, * iure communi & æquo ex fœdere, paratos esse. Ita legati domum profecti, postea non amplius redierunt. Hæc causſæ & semina belli ex utraque parte antecesserunt, facto initio statim ab ijs quæ Epidamni Corcyræque gesta sunt. Commercia tamen inter se & congressus, nihilominùs retinebant: * absque caduceo quidem, sed non sine suspicione. fœderũ enim turbatio hæc belliq; materia fuerũt.

LIBER SECVNDVS THVCYDIDIS.

Epitome.

Thebani, qui noctu per proditionem occupaverant Plataeam, ab oppidanis partim occisi, partim capti sunt. quo facto, ruptis apertè fœderibus: utring, ab Athenienſibus & Peloponneſijs ſumma vi belli parari cœptum eſt. Cùm priores Peloponneſij, duce Archidamo rege Lacedæmoniorum, Atticam invaſiſſent: Pericles Athenienſes ad bellum ſuſtinendum exhortatus, inter cætera Reip. agros ſuos donavit, rogavitq; Athenienſes, ſi forte eos non læderet hoſtis, ut ob eam rem nullam de ipſo conciperent ſuſpicionem. Peloponneſij Acharnas uſq; populabundi pervenerunt, magna cum indignatione plebis in Periclem, exire cõtra hoſtes prohibentem. Athenienſium equites in Phrygijs fugati ſunt: ipſi cùm in aciem non prodirent, Peloponneſij domum reverterunt. Aeginetis, ab Athenienſibus pulſis, Lacedæmonij agros dederunt. Sol defecit. Athenienſes ſocietatem cum Sitalce Thraciæ rege iunxerunt. Ea hyeme exequias bello cæſis fecerunt: quos Pericles princeps civitatis laudavit. Sequente anno Peloponneſij iterum Atticam ingreſſi, poſtea quam ſaviſſima Athenas peſtis invaſit: ipſi per populato omni agro domum ſe receperunt. Legatos Peloponneſiorum ad Perſarum eum eis regem, Athenienſes in Thracia interceptos necarunt. Potidææ ad hæc deditionem & Plataeæ oppugnationem obſidionemq; continet.

Belli initiũ.

INC IAM DEINCEPS BELlum inter Athenienſes Pelopõneſiosque & utrorumque ſocios, cepit initium: in quo nõ amplius ſine caduceo ſunt congreſſi, cœptumque uno tenore geſſerunt. quod nunc ordine, ut quælibet

Thebani Plataã nocte occupare nituntur.

geſta ſunt, * ſecundum ætates hyemesque memorabo. Cùm quatuordecim annos fœdus, in triginta annos poſt devictam Eubœam factum immotum manſiſſet; quintodecimo anno,

duodequinquageſimum ſacerdotij Chryſide Argis
Aeneſio apud Spartanos Ephoro, menſe decimo Py-
* Prætoris Athenienſium, ſexto quam ad Potidæam
im eſt: primo vere trecenti paulò amplius Thebani,
Pythagelo Phylidis & Diemporo Onetoridæ * Bœo-
Platæam urbem Bœotiæ, ſociam Athenienſium, cum
primo ſilentio noctis, ſunt ingreſſi. Acceſſerant illos
; aperuerant, Nauclides quidam Platæenſis, cum alijs
iſilij ſocijs: qui maiorem potentiam ſibi maioresque
ublatis adverſæ factionis civibus, & urbe Thebanis
, pollicebantur: eaq; de re egerant * cum Euryma-
ntia dæ, longè tum potentiſſimo Thebanorum. Nam
hebani, imminens bellum ex propinquo cernentes,
n urbem ſibi ſemper inimicam, quoniam * pax ad-
dum aperte bellum commiſſum eſſet, occupare cu-
. qua de cauſa, cùm nullæ ſtationes pro portis excu-
facilè, ita ut ſentiret, intraverunt. In forum ubi ven-
, * arma que ibidem poſita: extemplò proditores, ut
erentur negotium, & invaderent domos adverſæ par-
ati. ſed illis id minimè placebat: potiusque conſilium
amicè ad pactionem eos ſocietatemq; vocarent, di-
er urbem præcone, pronunciant; ut qui velint patrijs
is univerſorum Bœotorum ſocietatem colere, arma
coniungant. hac via faciliùs ſe potituros urbe ſpera-
atæenſes, ut Thebanos in urbe, & urbem repente oc-
n, ſenſere: territi, quoniam & longè plures eſſe puta-
: nox conſpectum adimebat, ad compoſitionem deſcē-
, acceptisque conditionibus, quieti manſerunt, inpri-
a nihil novi in quenquam ſtatuebant. Quæ dum agun-
ulus Platæenſis, qui invitus Athenienſium ſocietatem
at, Thebanorum animadverſa paucitate, haud ægrè
s, ſi impetum faceret, poſſe iudicabant. Nec iam dubij,
enda res eſſet, transfoſſis communibus parietibus, ne
i concurſitantes cernerentur, coeunt. vehicula etiā in
: iumentis, quibus prō munimento uterentur, ſtatuunt
:, ut quodque ad præſens negotium aptum videbatur,
nt. Paratis, quantum fieri poterat, omnibus, captato q;
tliquum noctis erat, nōdum certa luce, ex domibus ſu-
rſus ipſos ire pergunt: veriti, ne ſi luce impetum darent,
ollectis animis æquarent certamē; quibus tunc tene-
tum incuterent, & urbis regionum q; imperitia invali-
edderet. Protinùs itaq; ſine mora facto impetu, manus
int. Illi ut ſe deceptos vidēſunt, conglobare ſe, atq; in

Platæenſis populus Thebanos invadit cædq.

unum

uum coire. & in petum eorum quacunq; inclinabat repellere. ad. oq, ſ ervi os repreſſerant: donec & truci clamore fugi n.m, ociſeratione atq ie ſtiatu fœminarũ ſeruitio r mq laudes tegi asq ; ex tectis ingerẽtium, & pluvia per multa noct ſcad. e perc lli,pa antes per urbem fugiunt Ibi p tumultumpedit tenebris.utroq;,ignari regionũ urbis, qua iro,q ae adere poſſ n. (facta ſunt enim iſta * exeũte mẽſe) cùm hoſtes locorum periti ſequerentur, fugâ interclusâ obtruncati ſint Portam qua intraverant,quæq. ſola patebat.vir orti iam Platæenſis,iacuit cuſpide inſerta pro obice,occluſe rat ita nec ria parte patebat fuga. Itaque cùm per totam urbem a erentur,alij conſcenſis muris inde ſe deijcientes, pleriq perierunt: alij pauci porta quadam cuſtodibus carent poſtquam accepta ab fœmina ſecuri ſeram revulſiſſent, fere eiecerunt. ſed mox animadverſa res eſt. alij alibi per urbem paſſim varijs caſibus interierunt. Maior pars & quos fortè confertos tumultus occupaverat, in ædificium quoddam muri ſe coniecerunt, quod id patentibus foribus portam quandam eſſe,existumque in agros patere putabãt. Quos ubi captos ſenſerunt Platæenſes, conſilio agitabant; utrũ eos intus incenſo ædificio cõcremarent.an alia via cum ipſis agerent. tandem & illi, & alij Thebani qui adhuc per urbem palati erant, ſe cum armis Platæenſium arbitrio permiſerunt. Hoc modo in urbe geſta, interea reliqui Thebani, quos cum exercitu noctu adeſſe oportebat, ſi fortèminùs cœptis illorum ſuccederet, certiores in via de periculo ſuorum facti, ad auxilium ferendum maturârunt Cæterùm & viæ longinquitate,quòd ſeptuaginta ferme ſtadijs diſtãt ab Platæa Thebæ, & pluvia nocturna, præpediti, tardiùs progreſſi ſunt: Aſopus etiam amnis inflatus aquis perdifficilis tranſitu erat: itaque pluvia impediti & flumine ægrè traiecto, ſerùs advenerunt,cùm iam ſuorum alij interempti, alij capti eſſent. Quod factũ ubi intellexere Thebani, quia & homines & alia ſuppellex in agris erant (improviſus enim in pace tumultus cõtigerat) inſidias illis tendebant; ea ſpe, vt ſi quos exciperent; permutationem captivorum, ſi modo aliqui ſuorum adhuc ſupereſſent,inſtituerent. Hæc illis agitantibus,Platæenſes, dũ adhuc deliberant,id quod res erat futurum rati,ſuorumq;qui foris erant periculum veriti:caduceatorem mittũt ad Thebanos, qui cum eis expoſtularet, quòd minùs pietẽpore fœderis urbem ſuam occupare niſi eſſent:& peteret,ne quid damni ſuis extra urbẽ inferrẽt; ſin minùs,ſeq;toq;, aũt, interfecturos ipſorũ quos captos haberẽt homines. Sin decederẽt agro ſuo;

omprehendunt: caduceatorem Platæam mittunt, qui quidquã statuere, de ijs quos ex Thebanis in potestate nt, priusquam ipsi quoq; de eo consiliũ caperent. neq; um ipsis de nece eorum constabat. Quippe simul cum one Thebanorum primus nuntius ab Platæa exierat: peratis iam illis & captis: postremus cùm nondum ve- ignari eius rei Athenienses caduceatorem illum mise- ulut accessit, eos iam occisos invenit. Post hæc Athe- exercitu ad Platæam misso frumentum invexerunt; iamq; imposuerunt, fœminas puerosq; & cæteram in- bello turbam exportârunt.

quam hæc ad Platæam facta sunt;* haud obscurè iam edere, ad bellum sese Athenienses accingũt. idem La- onij cum socijs faciunt. Legationes etiam utriq; desti- : ad Regem & *alios barbaros, sicuti de spes aliqua sub- ostendebat. cum urbibus, quæ ipsorum ditionis non e- cietates iungebant. Lacedęmonij præter eas, quas ipsi nt, naves; ijs etiam qui in Italia Siciliaq; ipsorũ partes nt, pro viribus singulorum naves, *ut quingentarum ie explerent numerum pecuniæque certam summam runt: atq; ad cætera quietos, Athenienseis, donec hæc ntur, non nisi una navi recipere iusserunt. Athenien- ; tum suos, quos habebant, socios obierunt, tum in Pelopõneso vicinas legatos ampliùs miserũt; Cor- nthalleniamq;, Acarnanes, & Zacynthũ: rati si cum

Rolli ab utraque parte apparatus, signa, & animi.

ægrè alteram maior ciuitas. Reliqua Græcia omnis in ha
micationem diuersam principum urbium animos inte
Multa oracula ferebantur, multa vates canebant; & i
futurum erat bellum, & in alijs urbibus. Nam & Delu
ante motas fuerat: * quod antea nunquam, quoad Gra
mi. ere contigit itaq; haud dubiè aliquid ferebatur et
tarq. portè dicè. & si quæ præterea huiuscemodi contir
omnia conquirebantur. Cæterùm favor & benevolen
nium maiore ex parte ad Lacedæmonios inclinaba
mis, quoniam libertatis Græcorum causſa arma ſe ſum
profitebantur. Itaq; omnes privatim & publicè animi
verbis factisq; eis operam navabāt: & in quo quisq; ce
in eo rē ſegniùs procedere rebatur.* adeò plerisq; in A
ſes exacerbati erant, alijs exuere cupientibus, alijs me
bus, imperij jugu. Tali apparatu talibusq; animis belli
ſebant. Socios verò principio belli hos utriq; habuerū

Lacedæmoniorū principio belliſocij.

cedæmoniorū partib ſtabant, Peloponneſij intra iſt
mnes, præter Argivos & Achæos, qui utriq; parti fave
primò ſoli Achæorū Pellenenſes ipſis arma iuxerāt, pe
niverſi. Extrà verò Peloponneſum erant; Megarenſes
Bœoti, Phocenſes, Ambraciotæ, Leucadij, Anactorij.

Athenienſium ſocij.

naves præbebāt, Corinthij, Megarenſes, Sicyonij, Pelli
Elei, Ambraciotæ, Leucadij. Equitē Bœoti, Phocenſes,
reliqui peditē dabant. Hi Lacedæmoniorū ſocij. Athe
erant; Chij, Lesbij, Platæenſes, Meſſenij qui Naupact
bant, Acarnanū maior pars, Corcyræi, Zacynthij, & al
tates, quæ vectigales erant ex tot populis; Caria marit
his finitimi Dorienſes, Ionia, & qui ad Helleſpontum
ciamq; ſedes habent; inſulæ omnes quæ ſolis ortum
intra Peloponneſum Cretam q; interiacent, & aliæ omn
clades,* præter Melum ac Theram. Ex his naves præb
Chij, Lesbij, Corcyræi: reliqui militem & pecunias. Hi
que partis ſocij, & hic apparatus ad bellum fuit.

Lacedæmonij expeditionem in Atticam inſtruunt.

Lacedæmonij poſt hæc ad Platæam geſta, continu
tijs miſſis circa Pelopōneſum & reliquos ſocios: exer
aliaq; quæ ad longinquiorem expeditionem opus eſſe
rari iubent; uti in Atticam impreſſionem facturi. Hi pot
omnes ad dictam diem parati fuerunt, ex ſingulis civi
binæ partes in iſthmum convenerunt: iamque * omn
gregato exercitu, Archidamus rex Lacedæmoniorum
huius expeditionis, convocatis ſingularum urbium du
primisq; magiſtratuum, & * quos maximè conve

adesse; tali oratione est usus: * Cùm multas maiores nostri, Peloponnesij socijque, expeditiones in Peloponneso & extra eam fecerint, quique ex nobis maiores natu existunt, ipsi quoque multis interfuerint bellis: nunquam tamen maiore, quàm in præsentia, apparatu movimus. Quare cùm nos & multitudine & virtute præstantes, contra urbem validissimā contendamus: * nostrum est curare, ut neque maioribus deteriores, neque gloria nostra indigni esse videamur. Etenim omnis Græcia hoc nostro conatu erecta, animis studiisq; ad nos inclinat, & odio Atheniensium, ut cogitata nostra perficiamus, exoptat. * Cæterùm quamvis moveamus exercitum, cum quo se in pugnam hostem commissurum credibile non est: non tamen indiligentiùs ea caussa instructos paratosque incedere decet; sed cuiuslibet civitatis tam militem, * quàm ducem, ita paratum esse oportet, ut cui * in singulas horas aliquod impendeat discrimen. * Incertus enim belli * dubiusque Mars est: & ex parvis sæpè maximarum rerum momenta pendent: cumque ira & impetu in arma ruimus. * quin haud rarò * parva manus insuper formidine perculsa, magnam multitudinem hostium, qui contemptim & imparati certamen inierant, profligavit. Semper igitur in hostico, * animo quidem fidenter, rebus verò gerendis timidè cauteque; versari decet. sic ad invadendum hostem præsentissimi, & contra impetum eius munitissimi erimus. * Nec verò nos adversus urbem, quæ se nequeat defendere, movemus; sed quæ quàm optimè instructa, neutiquam certamen detrectura videatur. Nam si non iam, dum procul sumus, in armis est: utique tamen, cùm nos in suo agro, & ante oculos res suas agi ferrique viderint, haud quaquam quiescere sustinebunt. * Omnes enim profectò, qui sub oculis intolerandum quid sibi pati videntur, ipso eo momento ad iram concitantur; & qui quàm minimo consilio & ratione utuntur, maximo cum impetu res adoriuntur. quod Athenienseis maximè omnium facturus credibile est, qui & dominari in alios, & alienum agrum à se vastari, quàm suum populari, malunt. * Quapropter cùm adversus tantam urbem, unde ingentem gloriam nobis posterisque nostris relaturi simus, expeditionem hanc susceperimus: quodcunque fors feret, sequimini quà dux vester antecedit; ante omnia disciplinæ & assiduitatis memores, imperata sine cunctatione exequimini. Quod enim pulcerrimum idem tutissimum est, multos sub una disciplina contineri. Ab hac adhortatione dimissa concione, Archidamus priùs Melesippum Diacriti

"Oratio Archidami ad milites Peloponesios.

Archidamus legatum prius Athenas mittit.

hominem Spartanum, Athenas mittit: si quid etiamnum flecterentur Athenienſes, cum iam ingreſſos inter viderent. Illi verò non modò ad concionem populi, ſed ne in urbem quidem eum admiſerunt; quia iam antea vicerat ſententia Periclis, ne caduceatorem neu legatum Lacedæmoniorum reciperent, quandiu in armis eſſent. Dimittunt igitur illũ inauditum, & finibus eadem die excedere iubent. quod ſi quid illi vellent, domos regreſſi legationem mitterent. Dant etiam qui proſequantur Meſeſippum, ne colloquia cum aliquo ſerere poſſet. Is ubi ad fines perveniens, protinùs digreſſurus erat, id tantum fatus; * Quòd iſta dies exordium Græcis multarum eſſet calamitatum, in viam ſeſe dedit. Poſteaquam in caſtra venit, & Archidamus nihil de ſua pertinacia remiſſuros Athenienſeis vidit: tum demum convulſis ſignis, in regionem eorum movet. Bœoti rata peditum parte equitatuque Peloponneſijs tradito, cum cæteris Platæam digreſſi, agros perpopulârunt.

Archidam. legatum non admittunt.

Archidam. in Atticam exercitum movet.

Pericles Atheniensium facultates explicat.

Pericles ſibi privatim cavet.

Conſilium de ratione belli.

Pecuniarij copiæ.

Interea cùm adhuc in iſthmo Peloponneſij conveniebant, itineriſque ſeſe comparabant: Pericles Xanthippi, imperator Athenienſium cum nondum collegis lectus, poſteaquam irruptionem eos facturos comperit; * fore coniectans, ut Archidamus hoſpes ſuus, aut privatim gratificaturus, aut etiam iuſſu Lacedæmoniorum (ſicut etiam præcula illius gratia iuſſerant tolli) agros ſuos intactos ſervâret: pro concione dixit, quod Archidamus * hoſpes ſuus eſſet, non futurum id malo Reipub. agros ſortè tectaq; ſua, ſi non perinde ut aliorum urerent hoſtes: petere, ut ea publica eſſe vellent, nec ob id ſuſpicionem aliquam de ſe conciperent. Quod ad præſens negotium, eadem quæ priùs monebat, ut ad bellum ſeſe comparârent, resq; ſuas ex agris importarent. Acie verò abſtinentes intra muros ſe tenerent, urbemque defenderent. claſſem inprimis, quod robur eſſet, inſtruere, & utiſocij * in manu ſint curam agere, iuſſit: quandoquidem in pecunijs, ex reditibus illis, vires ſuas ſitas haberent. conſilium verò & pecuniarum copiam, maximum ad victoriam in bello momentum conferre. De cætero benè ſperarent, cùm præter alios proventus ſexcenta ferè quotannis talenta * tributo ab ſocijs acciperent: & in arce ſignati argenti ſex millia talentorum haberent. Namque cùm maxima ſumma extitit, novies mille fuerunt & ſeptingenta: de quibus & in * propylæa arcis aliaque ædificia, & Potidææ obſidionem, ſumptus facti erant. Præter hæc argentum aurumque non ſignatum, in donarijs publicis privatisque & alijs ſacris vaſis, ad ſo-

ad ſolennia certamina q́ue factis, & Medicis ſpolijs, & ſi quid huiuscerat; quingentorum talentorum ſummam æquabant. Addebat inſuper cùm aliorum templorum pecunias non contemnendas, quibus uti poſſent: tum, ſi his omnibus deſtituerentur, vel *ipſius Deæ aurum accipi poſſe: confirmans,* ſignum illud pondere ad quadraginta talenta auri puri habere, quod totum eximi poſſit. Verum ſicut eo pro ſalute Reipu. uti poſſent, ſic non minore copia reponendum fore. Ita cùm pecuniarum copia animos eorum erexiſſet; armatorum ad hæc tredecim millia enumerabat: exceptis quiin præſidijs & quibus murorum tuendorum cura mandata erat, ad ſedecim millia virorum. tot namq; initio excubabat, cum hoſtes impreſſionem fecerunt, quicunq; ex ſenioribus & iunioribus & inquilinis gravibus armis militabant. Phalericus nanq; murus quinq; & triginta ſtadia continebant, uſque ad ambitum urbis: & ipſius ambitus tria & quadraginta ſtadia cuſtodiebantur: reliqua quæ ſunt inter longum murum & Phalericũ, nullis cuſtodiis firmata erant. Longi verò muri, qui ad Piræeum tendentes quadraginta ſtadia occupabant, ab exteriore parte; & Pyræei Munychiæq; orbis (ſexaginta ſtadiorũ erat) dimidium; cuſtodiebatur. His equites mille ducentos, & ex eis quoſdam hippotoxotas, adijciebat: mille ad hæc ſexcentos ſagittarios, trecentasq; expeditas triremes. Hæc enim omnia, nec minora, Athenienſibus ſuppetebant, cùm bellum motũ, Peloponneſiorumq́; primùm impreſſio futura erat. Quib. aliiſq́; memoratis more ſolito Pericles, confirmatisq́; de eventu belli animis: perpulit Athenienſes, ut ex agris aſportarent libros, uxores, ſuppellectilem, aliaq́; neceſſaria uſibus; ipſorũq́ue ædificiorum ligna demolirentur; oves & iumenta in Eubœam traijcerent & inſulas circumiacentes. Cæterũ quia pleriq; longa conſuetudine vitæ ruſticæ aſſueverant, haud parũ difficulter movebantur. Is enim mos à priſcis inde temporib. magis apud Athenienſes, quàm alios, invaluerat. Sub Cecrope nanq; & primis regib. uſq; ad Theſeum *pagatim Attica fuerat habitata, ſuum ſinguli conſiliũ ſuos magiſtratus habebãt: nec unq́, niſi metu aliquo cogente, ad regem conſultãdi cauſ conveniebant. cætero tempore ſuam ſinguli Remp. adminiſtrabant, ſibiq́ue conſilia capiebant etiã bellum quidam eorũ geſſerunt, *veluti Eleuſinij cũ Eumolpo adverſus Erechtheũ. *Theſeus verò ut regnare occepit, potentia cũ prudentia iũcta, cũ alijs partib. regionem exornavit, tam privatis conciliabulis diſcuſſis, aboliti ſq; magiſtratibus, in hanc eos urbem, uno conſilio conſtituto curiaq;, contribuit: coëgitq́; ut, quã-

Athenien. in urbem ex agris commigrans.

Priſcos Athenienſ pagatim habitanteis, in unam urbem ab Theſeo primo coactos, narrat.

vis * ſingulis ſuas res ſicut ante colere eliceret, una tamen hac urbe uterentur. Sicq; Theſeus, cùm in una mœnia convenissent, satis auctum posteris pollentemq; tradidit urbem. Monumentum huius commigrationis feriæ ſunt, quæ hodieque ab Athenienſibus in Deæ honorem publicè celebrantur. Quæ nunc arx eſt, reliquaque quæ ſub ea vergunt ad auſtrum, urbs tum fuerunt. * argumento eſt, quòd templa aliorum quoq; numinum in arce, & quæ extra eam, omnia in ea parte viſuntur; veluti Iovis Olympij & Apollinis Pythij, Telluris item & Bacchi in Limnis cui antiquiora illa Bacchanalia duodecimo die menſis * Antheſterionis celebrantur (quod Iones quoque, velut ab Athenienſibus oriundi, ſervant) aliaque ibi templa antiquiora cernuntur. * Fonte etiam, quem olim cùm adhuc in publico extaret Callirhoen, nunc poſtquam eum tyranni muniverunt, Enneacrunon appellant, quia propè arcem erat, in maximi momenti rebus uſi ſunt. ac etiamnum à priſcis inde temporis aqua illa ante nuptialia, & aliis in ſacris, aſſolet adhiberi. ab illo tempore arx uſque ad nos quoque urbis nomine appellatur. Igitur Athenienſes, cùm ita ſparſim tunc legibus liberi atque ſoluti quiſque domicilium haberent: poſtquam in unam urbem contributi ſunt, ob aſſuetudinem in agris cum omni familia habitandi, tam poſteriores hi, * quàm illi antiqui, gravare migrabant: inprimis quòd ſupellectilem iam omnem inſtrumentumq; poſt Medicum bellum reportaverant. Graviter igitur admodum ægreque patiebantur, cùm larem ac penates, delubraque quæ more antiquo à maioribus ſacrata acceperant, relinquere, victusque conſuetudinem mutare cogebantur. nec aliter. quàm ſi ſuam quiſque patriam deſereret, accipiebant. Poſtquam verò in urbem convenerunt, paucis domus erant; quidam ad amicos propinquosque migrabant. alij magnus numerus deſerta urbis, templaq;, & monumenta heroum, præter arcem & Eleuſinium, & ſi quid aliud probè munitum erat, occupabant. Pelaſgicum etiam, uti vocant, quod ſub arce ſacrum * habitari fas non erat, Pythicoque etiam oraculo vetabatur, in cuius extremo melius eſſe dicitur, Pelaſgicum otioſum vacare: tamen neceſſitate ſubita cogente habitârunt. * Cæterùm mihi contrarius oraculi eventus fuiſſe videtur, ac putabant. non enim propter poſſuta habitando templa calamitates urbi acciderunt: ſed bellum eis hanc neceſſitatem impoſuit. quod quia non nominavit oraculum, prævidiſſe credo non bona de cauſſa futurum, ut is locus habitaretur In turribus quoque murorum, & ubi quiſq; poterat, ſibi domicilia

adversus incursiones hostium erat. Huius oppugna-
: dum occupantur, ac tempus nequicquam terunt: ma-
ea res Archidamo invidiæ ad exercitum fuit; * cum et-
aliàs in apparatu armorum segnior, & Atheniensibus
ior bellum parùm studiosè maturare, visus esset. Ita-
e iam congregato iam exercitu, mora circa isthmum,
reliquo itinere cunctatio, non parùm ipsi crimini da-
r: inprimis, cùm circa Oenoen hærentibus ipsis, o-
Athenienses interim importassent: qui si acceleras-
ter, neque eius socordia præpediti fuissent, omnia se in
deprehensuros fuisse putabant. Ita graviter exerci-
ore succensebat Archidami: qui tamen, ut aiunt, A-
enseis, dum intacti essent agri, aliquid sperans remissu-
e pertinacia, ne sub oculis res suas agi ferrique sinerent,
m trahebat. Verùm posteaquam Oenoen nequic-
ı vi adorti, & omni ope connixi, expugnare non pote-
nec quidquam movebantur Athenienses: tum demum,
gesima post ingressum Thebanorum in Platæam die,
i castris, multa iam æstate maturaque messe, duce Ar-
mo Zeuxidami rege Lacedæmoniorum, in agrum At-
ı impetum fecére: castrisque positis, Eleusinem primò
riasium campum populati sunt, & circa Rhitos (id loco
n est) Athenienſium equites fugârunt. Inde progres-
licto ad dexteram Ægaleo monte, per Cecropiam A-
as usque pervenerunt, oppidum maximum pagorum

ſinen & Thriaſium campum ipſi non occurrerunt: tentavit, ſi quo modo ad Acharnas motis caſtris, ipſos excire poſſet. ſimul ſtativis is locus opportunus videbatur: & Acharnenſes, qui magna pars civitatis erant, (tria millia armatorum fuerunt) non paſſuros vaſtationem rerum ſuarum credebat. Itaque aut univerſos in aciem prodituros, aut ſi ea incurſione non excirentur Athenienſes, iam ſe ſine metu in loca planiora populando deſcendere, & ad ipſam urbem pervenire poſſe. Acharnenſes quippe, ſuis rebus amiſſis, minùs promptos futuros, ad periculum pro alienis ſubeundum. Inde diſſidia inter ipſos, alijs aliò tendentibus, oritura. Hoc conſilio Archidamus ad Acharnas ſedebat.

Athen. in aciem exire cupiunt.

Athenienſeis, donec circa Eleuſinem & Thriaſium campū manebat exercitus, ſpes ceperat non longiùs progreſſuros: quòd memoria tenebant, Pliſtoanactem etiam Pauſaniæ filium, regem Lacedæmoniorū, quando cum exercitu Peloponneſiorum quatuordecim ante hoc bellum annis in Atticā irruperat: non ultra Eleuſinem Thriaſiumq; progreſſum, domum revertiſſe. ubi idcircò ab Spartanis in exilium eſt actus, quod pecunia accepta id feciſſe videbatur. Vt autem iam circa Acharnas hoſtem, ſexageſimo ab urbe ſtadio, viderunt: enimverò non amplius pati cōtumeliam multitudo. *indignū* nanq; ut credibile eſt, videbatur, agros penè in conſpectu ſuo populari: quod neq; antea iuniores neq; etiam ſeniores, præterbella Medica, viderant. Itaq; pleriq; & maximè iuniores, ut exirent in aciem, poſtulare: inq; circulis fremētes magna contentione agebant; cùm alij exire vellent, alij inhiberent. Ad hæc vates oracula iactare varia: quæ * quiſq; pro ſua cupiditate interpretabatur. * Acharnenſes præcipuè, rati apud ſe non minimam portionem Athenienſium eſſe, cùm ipſorum terra ureretur, pugnā poſcere. Hoc modo confuſa & in Periclem incitata civitas, oblita omnium monitorum eius; * increpabant, quod ipſe imperator compreſſis manib ſederet, & omnium quæ patiebantur culpam in eum conferebant.

Pericles Athenienſeis domi continet.

* Quod ubi eos adeò ægrè ferre, & minùs rectè ſentire, animadvertit Pericles, in ſententia, quam optimam ſciebat eſſe, perſtitit: & nec in concionem populum vocavit, neq; concilium habuit, necubi ira potiùs quàm ratione in medium conſulentes, peccarent, interim cuſtodijs civitatē munit, * & quātum poteſt quietam ac ſine tumultu retinet. Equites tamen emittebat, qui hoſtium antecurſores à populationib. agrorū urbi vicinorum continerent. Ibi Theſſali equites & ala una Athenienſium, cum Bœotorum equitibus levi certamine ad

Phry-

Phrygia congressi, primò non inferiores erant; * superventu verò legionum, paucis amissis, reliqui in fugam versi sunt. cæsi ab Atheniensibus eadem die * sine inducijs sublati. Lacedæmonij postero die * trophæum statuerunt. * Auxilia hæc Thessalorum Atheniensibus * ex antiquo fœdere missa venerunt erant autem, Larissæi, Pharsalij, Parasij, Cranonij, Pirasij, Gyrtonij, Pheræi. duces habebant, Larissæi Polymedem & Aristonum, utrunq; ex sua factione. Pharsalijs Menon præerat: & reliquorum singulis sui duces erant. Peloponnesij, postquam non commissuros se in pugnam Athenienses apparebat, relictis Acharnis, ex cæteris pagis quosdam, inter Parnethem & Brilessum montes, depopulati sunt. Interea Athenienses centum illas, quas paraverant, naves, cum mille armatis & quadringentis sagittarijs, mittunt ad depopulandã Peloponnesi oram, ducibus Corcino Xenotimi, Protea Epiclis, & Socrate Antigenis. qui ita parati instructiq; solventes, Peloponnesum circũvecti sunt. Peloponnesij aliquandiu in Attica morati, postquam commeatus deficiebat: alia via, quã qua ingressi fuerant, per Bœotiam recesserunt; & prætergressi Oropum, regionem quam Oropij Atheniensium subditi colunt (* Piraicam vocant) populârunt. Vnde in Poloponnesum reversi, suas quisq; abierunt domos.

Athen. cl[illegible] sem in Pe[illegible] ponnesum mittunt.

Pelopon[illegible] dimum [illegible] vertuntu[illegible]

Post discessum eorum, Athenienses præsidia * terra mariq; disposuerunt; quo modo per totum bellum observaturi erãt. Mille etiam talenta, ex ijs quæ in arce erant pecunijs segregata, * seorsim ponenda decreverunt: de quibus nihil in bellum impenderetur. in id verò de alijs erogandum quod si quis aut sua deret, aut decerneret, ut in alios usus pecuniæ istæ converterentur; nisi hostes classe urbem aggrederentur, adeoq; necessitas id ultima flagitaret: ei capitis pœnam indixerunt. Ad eas centum delectas, cum suis præfectis, triremes adiecerũt, præstantissimas quotannis sumentes: quarum usus idem, qui pecuniarum, in extremo periculo esset.

Athen. p[illegible] sidia disp[illegible] nunt.

Interea qui cum centum navibus missi erant Athenienses, adiunctis Corcyræorum quinquaginta navibus in auxilium missis, & alijs eius regionis socijs, Peloponnesi oram populati sunt: & ad Methonen Laconicam urbem excensione facta, urbem nec muris nec hominibus validam oppugnare adorti sunt. Forte quadam in ea regione cum præsidio Brasidas erat Tellidis, homo Spartanus. is, re cognita, cum centum armatis oppidanis subsidio veniens, citato cursu per Atheniensiũ exercitum dissipatum & in muros intentum, paucis ipso impetu amissis in urbem penetravit, eamque suo adventu servavit.

Atticæ c[illegible] sis res in [illegible] loponnes[illegible] gestæ.

quo tã audaci facinore, primus in hoc bello apud Spartanos laudem obtinuit. Inde provecti Athenienſes ad Phiam Eliidis appelſi, duos continuos dies ex agris prædis egerunt. ibidem trecentos delectos ex campeſtribus Elidis, alioſq; ex finitimis Eleorum occurrentes acie vicerunt. Cæterùm vento coorto vehementi, tempeſtate in importuoſis vexati locis, maior pars prætervecti promontorium, quod Ichthyn vocant, in Phienſem portum delati ſunt. Interea Meſſenij alijq; qui ſimul conſcendere nequiverant, terrâ profecti, Phiam capiunt. inde in naves, quæ circumierant, recepti diſceſſerunt, relicta Phia: quia iam magnum Eleorum exercitum adventare fama erat. Itaq; profecti, alia circa loca deprædati ſunt.

In Locride res geſtæ.

Sub idem ætatis tempus, Athenienſes triginta naves Locridem, quæ ſimul etiã Euboeæ præſidio eſſent, miſerunt, duce Cleopompo Cliniæ. is expoſitis in terram militibus, prædas ex maritimis locis egit; Throniumq; expugnavit; & obſides ibi accepit; atq; in Alope Locrorum auxilia vicit.

Æginetæ ab Athenienſ. inſula pulſi.

Æginetas quoq; Athenienſes id ætatis ex Ægina, cum uxoribus & liberis eiecerunt crimini dabant, quòd non minima ipſi huius belli cauſſa eſſent. Et quia tutiorem ſibi Æginæ, Peloponneſo imminentis inſulæ, poſſeſſionem fore ſperabãt, ſi ex ſuis eò coloniam ſcriberent: colonos illuc non multò poſt miſerunt. Exulibus verò Æginetis Lacedæmonij Thyream habitandam, & agrum colendum, dederunt: odio partim Athenienſium, partim quòd de ipſis * tempore terræmotus & Helotum bello egregiè meriti erant. Thyreaticus ager in Argivæ Laconicæq; regionis confinio ſitus, ad mare pertinet. cum alij habitárunt, alij per reliquam Græciam diſſipati ſunt.

Solis defectus.

* Eadem ætate, in novilunio (quo ſolo tempore fieri poſſe * cenſetur) poſt meridiem ſolis lumen, ut etiam ſtellæ quædam apparent, obſcuratum eſt ipſeq; lunari cornu fulgens, poſtremò in lucem ſuam emerſit.

Athenienſes cum Sitalce Thraciæ rege ſocietatem faciunt.

Per eam ætatem, Athenienſes, ut Sitalcen Teris filium regem Thraciæ ſocium ſibi facerent, Nymphodorum Pythei Abderiten, virum magnæ apud eum auctoritatis, (& ſororẽ eius in matrimonio Sitalces habebat) cùm antè pro hoſte habuiſſent, acceperunt; hoſpitiumq; cum eo publicè fecerunt. Teres hic pater Sitalcis, primus Odryſarum imperium maius reliquis Thraciæ regnis effecit. magna enim pars Thracum liberi immunesq; ſuis legibus vivunt. Cæterum Tereo illi, qui Procnen Pandionis filiam ex Athenis uxorem duxit, Teres hic nulla cognatione iunctus fuit. quia nec ex eadem parte Thra-

Thraciæ oriundi fuerunt. Siquidem Tereus in Daulia, quam
unc Thraces incolebant (Phocidè hodie vocant) sedem ha-
uit: inq; ea regione * facinus illud circa Styn fœminæ patrā-
unt: quemadmodum etiam in Poëtarum monumentis lu-
cinia avis Daulia nominatur. Pronius etiam ad fidem est,
andionem nuptijs propinquis filiæ, auxilium sibi mutuum
diungere voluisse; quàm in tam longinquam regionem, ad
Odrysas usq;, filiam collocasse. Te res verò hic, qui nec nomē
lem cum illo habuit, primus regnum apud Odrysas potens
onstituit cuius cum filio Sitalce Athenienses societatē iun-
erunt, ut eius opera Perdiccam & vicinas Thraciæ suæ ditio-
i adiungerent regiones. Nymphodorus igitur cùm Athenas
enisset, ac ibi nomine Sitalcis societate facta, filium quoque
ius Sadocū civem Atheniensem fecisset: bellum se eis, quod
uxta Thraciam gerebant, compositurum pollicitus est, per-
uasurumq; Sitalci, ut Atheniensibus copias ex Thracia equi-
tum & * cetratorum mittat. Cumq; ab Atheniensibus obti-
nuisset, ut Thermam redderent Perdiccæ: eum quoq; ipsis a-
micum reddidit. isq; confestim cum Atheniensibus & Phor-
mione arma Chalcidensibus intulit.

Hoc modo cùm socij Atheniensiū essent facti, Sitalces Te-
ris & Perdiccas Alexandri, Macedonum hic, ille Thracū rex:
Interim Atheniensium naves centum, quæ adhuc circa Pelo-
ponnesum morabantur, Solium Corinthium oppidum captū
olis Acarnanum Palirensibus cum agro colendum dederūt.
Astacum vi captam, Evarcho tyranno eiecto, sociam fecerūt.
Hinc Cephalleniam insulam venientes, eam sine certamine
occupârunt. sita est Caphallenia in conspectu Acarnaniæ &
Leucadis, quatuor urbibus habitata, Palensibus, Cranijs, Sa-
mæis & Pronæis His reb. gestis, paulò pòst Athenas redierunt.

Atticæ cl[illegible] sis res ges[illegible]

Autumni verò tempore Atheniensium populus omnis, tā
ives quàm inquilini, in Megarensem agrum impetum, duce
Pericle Xanthippi, fecerunt. & qui in centum navibus erant
Athenienses, domum repetentes, cùm iam Æginā venissent,
id famam huius expeditionis Megaram cursum averterunt.
bi posteaquam cæteris se coniunxerunt, longè maximus fu-
: Atheniensium exercitus, adhuc integra & florente, nec dum
morbo afflicta, civitate. Ipsorum Atheniensium non minùs
decem millia erant gravis armaturæ: adhæc tria millia in Po-
idææ obsidione erant. inquilinorum inexpeditionem unâ
verant, tria millia: reliqua turba non exigua levis armaturæ.
Hic exercitus cùm maiorem agri partem urendo populando-
que peragrasset, inde domum se recepit. Multæ postea quo-

Athenien[illegible] um in M[illegible] garidem i[illegible] pressio.

tannis

tannis irruptiones Athenienſium in Megaridem facta
tum equitatu, tum iuſto exercitu; donec Niſæam Athe
ſes occupaverunt.

Atalante inſula ab Athen. commu nita.

Inclinata iam æſtate, Athenienſes Atalanten (inſu
iuxta Locros Opuntios) deſertam priùs, præſidio comm
verunt: ad prohibendos Euboeæ populationibus præ
ex Opunte & reliqua Locride. Hæc ea æſtate, poſt diſc
Peloponneſiorum ex Attica, geſta ſunt.

Corinthiæ claſſis expeditio.

Inſequente hyeme, Evarchus Acarnan, Aſtacum recu
re volens. Corinthijs perſuaſit, ut cum quadraginta na
mille quingentis armatis, reduceretur. ad hæc ipſe ſibi q
auxilia mercede comparaverat. Ducebant exercitum E
midas Ariſtonymi, Timoxenus Timocratis, & Eum
Chryſidis. Hi illò navigantes, cùm eum reduxiſſent: ne
quam alijs maritimis Acarnaniæ tentatis oppidis, do
repetiverunt. ibi Cephalleniam prætervecti, cùm in a
Craniorum exiſſent, ſpecie quadam deditionis ab illis
pti repẽtina Craniorũ incurſione quidam oppreſſi ſunt.
qui, quia iam impares certamini erant, domũ ſeſe recep

Exequiæ bello cæſis ab Athenienſibus factæ.

Eadem hyeme Athenienſes more patrio exequias
primùm abſumptis publicè fecerunt; in hunc fere modũ
tructę * triduo antè tabernaculo occiſorum oſſa propo
& ſuis quiſq; aliquid pro lubitu addit. Cùm verò efferen
eſt funus, arcas * ex cupreſſo, ſuæ quanq; * tribus oſſa cc
nenteis, currus ſingularum tribuum ſingulas vehunt:
autem lectus ſtratus fertur inanis, eorum qui non extant
inter cæſos ſuére reperti. Comitantur funus pro voluntat
iusq; cives peregriniq;; & fœminæ cognatione eos aliqu
tingentes, ad ſepulcrum lamentantur. Ponunt eos in * pul
monumento, quod eſt in * pulcerrimo ſuburbio civi
Semper etiam eodem loco ſepeliunt bello cæſorũ corp
præterquam eos qui in Marathone ceciderunt; quorũ ſi
larem virtutẽ rati, peculiare ipſis eo loco ſepulcrum extr
runt. Poſteaquã eos humaverunt, vir quidã ab civitate
ctus, qui & prudentia cæteris & dignitate præcellit, conv
entẽ de laudib eorũ orationẽ habet. ea habita diſcedit
ritus ſepeliendi eſt: quo toto bello, * quoties tale quid con
rat, utebantur. * Ad hoſce igitur in præſentia laudandos,
eles Xanthippi delectus: ubi tempus adfuit, progreſſus à

Oratio Pericl. in fin. ſere bello ejectum.

„ numẽto, excelſo in ſuggeſtu, ad id inſtructo, ut ex audiri
„ ſet ab omnib. talem orationem habuit: * Cùm omnes pr
„ modum qui ex hoc loco verba faciunt, inſtitutum illud,
„ oratio in funere bello cæſorũ publicè habetur, ceu præ

ſoleant laudare mihi tamen ſufficere videretur, ſi eorum, qui reipſa factis q; viri fortes fuerunt, factis celebrarētur honores; uti nunc funus hocce publicè apparatum celebratumq; videmus. Ita nō ab unius viri fide, ſive benè ſeu malè dixiſſet, multorum penderet virtus. difficile enim eſt tenere modū, * ubi ægrè exiſtimatio veritatis impetrari poteſt. Siquidem auditori, qui rem geſtam tenet & benevolentia animum occupatum habet, facilè aliquid leviùs, quàm ipſe vel optat vel exploratum habet, dictum videtur. * imperitus verò ob invidentiam, ſi quid * ſupra vires ſuas dici audit, veritatis quoq; modum exceſſum putat * .Eò enim uſq; alienas laudationes ferre homines ſolent, donec etiam ipſi tale quid ſe perpetrare poſſe confidunt, quæ ſupra ea narrantur, ijs invidentes fidem quoq; derogare ſolent. * Verùm enimverò quandoquidem ita viſum eſt maioribus noſtris: ipſe quoque legibus morem geram; ita ut ſingulorum, tam voluntati, quàm opinioni, quo ad eius fieri poterit, ſatis faciam. * Initium verò à progenitoribus noſtris capiam. ſiquidem æquum eſt & honeſtum pariter, in tali negotio honorificam eorum fieri mentionem, qui hanc regionem ijdem ſemper inhabitantes, liberam eam ſua virtute poſteris tradiderunt. Quare cum iſti ea commendatione digni ſint: multo maiorē patres noſtri laudē meruerunt, qui ad ea, quæ ipſi acceperant, hoc noſtrū, quantumcūq; eſt, adiecerūt imperium; id q; haud ſanè ſine laboribus nobis reliquerunt. Potiorē verò partem eius * nos ipſi, maximè qui iam provectiore ætate ſumus, addidimus, vrbēq; * ab omni parte ad omnes belli ac pacis neceſſitates abundè firmavimus. * Horū ego res geſtas bello, quibus ſingula parta ſunt, aut ſi quid nos maioresve noſtri cōtra barbaros aut Græcos fortiter egimus; ne longior fiam apud haud ignaros earum terū, omitto. * Quibus verò artibus, qua diſciplina, quibuſq; moribus, partum & auctum ſit imperium, vbi oſtendero: ad horum quoq; laudationem deſcendam. id enim tum præſenti tempori apriſſimū reor, vtiq; ab omnibus, tam civibus quàm peregrinis, audiatur perutile. * Enimverò Reip. noſtræ, qua vtimur, adminiſtratio, non ſecundum aliorum inſtituta aut leges conformata eſt. Ipſi enim potiùs cæteris * exemplo ſumus, quàm vt nos alios imitemur. * Ipſa Reip. forma, * nomine quidem democratia vocatur: propterea quòd non ad paucorum, ſed plurium, conſortium & vtilitatem eſt accommodata. revera enim in privatis omnes ſui iuris ſecundum leges compotes ſiūt; * nec ulli, in quo aliqua eniteat virtus, aditus ad Remp. præcluſus eſt; * neq; paupertas * aut nomi-

nis

tannis irruptione
tum equitatu, ...
ses occupaverunt.

*Atalante in-
...ls ab A-
...hen. com-
...a victa.*

Inclinata iam ...
iuxta Locros Op...
verunt: ad pro...
ex Oponte & ...
Peloponnesiorum

*...rinthiæ
...sis expe-
...tio.*

Insequente ...
re volens, ...
mille quingen...
auxilia mer...
midas Aristo...
Chrysidis. ...
quam alii ...
repetiverunt ...
Cranionum ...
pti repe...
qui ...

*Exequiæ hel-
...lo cæsis ab A-
...then factæ.*

Eaden...
primum ...
tructi ...
& sol...
est ...
...

*Oratio Pe-
...*

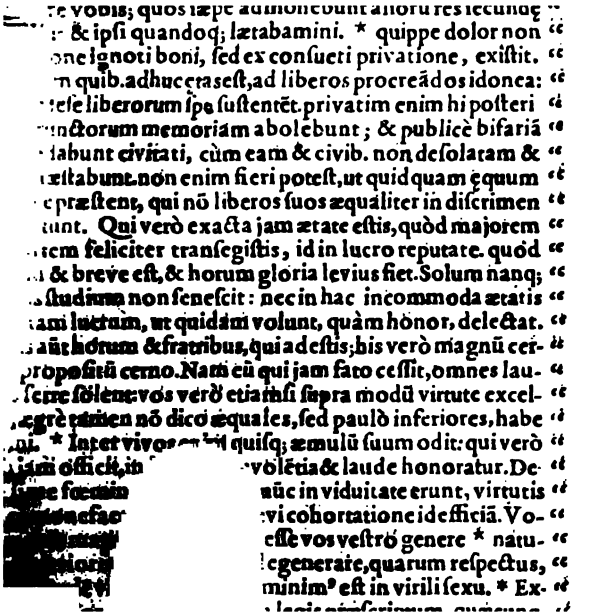

re vobis; quos sæpe admonebunt aliorū res secundę "
& ipsi quandoq; lætabamini. * quippe dolor non "
one ignoti boni, sed ex consueti privatione, existit. "
n quib. adhuc ętas est, ad liberos procreādos idonea: "
ese liberorum spe sustentēt. privatim enim hi posteri "
nctorum memoriam abolebunt; & publicè bifariā "
labunt civitati, cùm eam & civib. non desolatam & "
æstabunt. non enim fieri potest, ut quidquam ęquum "
e præstent, qui nō liberos suos æqualiter in discrimen "
unt. Qui verò exacta jam ætate estis, quòd majorem "
tem feliciter transegistis, id in lucro reputate. quòd "
& breve est, & horum gloria levius fiet. Solum nanq; "
studium non senescit: nec in hac incommoda ætatis "
am lucrum, ut quidam volunt, quàm honor, delectat. "
aūt horum & fratribus, qui adestis; his verò magnū cer- "
propositū cerno. Nam eū qui jam fato cessit, omnes lau- "
serre solent: vos verò etiamsi supra modū virtute excel- "
ægrè tamen nō dico æquales, sed paulò inferiores, habe "
ni. * Inter vivos [illegible] quisq; æmulū suum odit: qui verò "
jam officit, in [illegible] volētia & laude honoratur. De- "
[illegible] fœmin[illegible] nūc in viduitate erunt, virtutis "
[illegible] fac[illegible] vi cohortatione id efficiā. Vo- "
[illegible] esse vos vestro genere * natu- "
[illegible] egenerate, quarum respectus, "
[illegible] minimus est in virili sexu. * Ex- "
[illegible] legis [illegible] "

» * ſunt viri præſtantiſſimi. Nunc poſtquam hos quiſq; de
» ravere diſcedite. Hoc modo funus illorum celebratum e
hyeme quæ ab hac prima hujus belli annus finitus eſt.

Secunda Peloponneſiorum in Atticam impreſſio.

Principio ſtatim inſequentis æſtatis Peloponneſiorut
ciorumque dimidia parte, eundem rurſus, ut quondam prius, Atticam,
Archidamo Zeuxidami Lacedæmonio rege, invaſere: n
ſtriſque oſtiis, agros populabantur. Verùm poſt pauco
quam Atticam ingreſſi fuerant, * peſtilens primò morbus in
Athenienſesqui & circa Lemnum prius aliaſq; regione
gr ſſe ferunt. Cæterùm nō ita memini memoria tanta
lentia tantiq; clades grauſſata eſt. nam nec medici ſuffic
curandi primum imperitia, & quia ipſa curatione & con
ægrorum abſumebantur: neq; ulla humana ope levari visi
bi, proderat. Itaq; ad preces vaticinaq; & quicquid hu
quæ oracula ſimilia, id genus adhibendis, quidquid profic
po tremoricti maliis, ea quoq; reliquerūt. Incepit * prim
Æthiopia ajunt, quæ eſt ultra Ægyptū. inde Ægyptum
biam, & maximè regis Perſarum in regiones pervagata, re
tè Athenarum ciuitatem invaſit. Initio in Piræeum inceſſi
crederetur etiā, venena ab Peloponneſiis in puteos (fon
nimirum * nulli erant) conjecta. ſuperiorinde urbs in
tur, jam maiore vi morbi. * Suam igitur quiſq. de hoc ſer
tum exponat, ſive peritus medicinæ fuerit, ſeu imperitus
de veriſimile putet, eum ortum eſſe, & cauſſas quas ſatis
gnas putet, quæ tantam munitionem potuerint inferre. M
rum partium erit, cum & ipſe laboraverim & alios labor
viderim, exprimere cuiuſmodi id extiterit. * itaq; deſcr
re, ſi quando idem ea perpendens, ſi rurſus forte incidat, habea
de id agnoſcere atq. præſcire poſſit. Satis conſtat annum
aliorum morborum contagione penitùs liberum fuiſſe;
ut licet quis alio prius affectus erat, is in hunc converter
Alios vero nullis præcedentibus ſignis, repentè ſano corp
vehementeis initio capitis dolores, oculorumq; rubores
flammationes invaſerunt. Intus mox fauces & lingua ſan
nolenta erant, ſpiritumq; tetrum & peſſimè olētem exh
bant. quæ poſtea ſternutio ac raucitas conſequebatur.
mulò poſt ad pectus deſcendebat vis morbi, cum vehem
tuſſi. & cum in cor deſediſſet, ipſum labefactabat, omn
bilis ut medici vocant excretiones, cum ingenti dolo
moleſtia, ſequebantur. Pleroſq; etiam inanis corripiens
guitas, vehementem movebat convulſionem: quæ in qu
dam protinus, in aliis paulò ſerius, deſinebat. Corpus ab e
riore parte, non admodum tervere tangenti videbatur:
palli

Morbi hoc vere primum ſeculi ſeptimi vel anno ſuperiore in ea parte orti deſcriptio.

um erat, sed subrubrum lividumq; & pustulis minutis
cribus repletum. intus verò tanto æstu fervebat, ut nec
ssimas vestes aut linea, aut aliud quidquam, nisi nudita-
ustineret. Maximè verò in aquā se frigidam abijcere cu-
nt. unde etiam multi homines neglecti, immensa siti co-
, se in puteos præcipitaverūt: quamvis parùm referebat,
liquis minusve biberet. Ante omnia membrorum in-
atio & vigiliæ assiduæ cōficiebant. Corpus etiam, quan-
orbus ingravescebat, nihil attenuabatur, sed spe omniū
ùs malo reluctabatur. Itaq; pleriq; septimo aut nono die,
c aliquantùm firmo corpore, ab interno fervore extin-
antur. qui superaverant, descendente in ventrem morbo
ulceratione in eo vehementi exorta, ac insuper magno
uvio accedente, paulò post ipsa debilitate pleriq; interi-
. Pervadebat enim totū corpus, sumpto à superiorib. par-
initio, malum illud, cui prima in capite sedes fuerat. Vn-
extremitates corporis corripuisset, argumento erat, eum
inem maxima pericula effugisse. Prorumpebat enim in
nda & summitates manuum pedumq;: quibus nonnulli
sis evaserunt; itemq; & oculis. Quosdam * etiam oblivio
ebat pariter omnium, cùm ex morbo surgebant: ita ut ne-
necessarios ne seipsos agnoscerent. Extitit enim hoc ma-
tum majus, quàm ut oratione exprimi possit, tum in cæte-
avius, quàm secundum naturā hominum. quò etiam de-
vit, quàm esset diversum ab ijs, quib. assueti sumus. Ca-
ra enim, cùm passim insepulta jacerent, intacta ab avibus
drupedibusq;, quæ humanis carnibus vesci solent mane-
. quòd si quædam gustassent, perierunt. cuius rei signum
, quòd in tanta strage, nec circa cadavera nec alibi earum
m ulla videbatur. * maximè canes, ob suum * cum ho-
b. consortium, indicio huic rei fuerunt. Morbus hic igi-
ut alia multa insolita eius omittam, prout aliquid diver-
alii ab alio contingebat) in universum talis erat. nec alius
litis morbis id temporis infestabat: ac si quis etiā existe-
in hunc postremò vertebat. Itaq; alii neglecti desertique
etiam omni curatione adhibita, moriebantur. nec ullum
remedium inveniebatur, quod quis adhibitū saluti fore
et affirmare. nam quod huic proderat, id alteri officiebat.
lum verò corpus visebatur, quod ei par esset, quantum ad
s debilitatem vel: sed omnia pariter absumebat, etiam quæ
i victus cultusq; genere curabantur. Ad hæc desperatio;
issimum malum, accedebat. nam ut quisq; se morbo cor-
um senserat, abjecto animo ad desperationem versus; sed

pſum deſerebat, neque morbo reſiſtebat. Et quia curatio ipſa morbum vulgabat, ovium ritu moriebantur. Id ipſum nanq; præcipuæ cladis cauſſa extitit. aut enim, cùm præ metu ſe invicem non adirent, deſerti peribant, multæq; inopia curantium habitatoribus orbatæ domus ſunt: aut aſſidentes curantesq; eadem vi morbi repletos ſecum trahebāt; inprimis qui honeſtatis dueentes rationem, inviſendo amicos ſibi ipſis non parcebant. ſiquidem ipſi etiam propinqui, ad complorationem morientium, poſtremùm victi malo deficiebāt. Maximè verò ij morientē aut laborantem miſerabantur, qui ipſi evaſerant, quippe id iam antea experti, & bona de ſe ipſis ſpe præditi. Bis enim eundem, ſic ut lethalis eſſet, non invadebat. Ideoque & ab aliis beati cenſebantur, & ipſi gaudio præſenti ſpem ſibi etiam ſumebant, ſe neque alijs morbis unquam ſuccubituros. Auxere vim morbi terrores populationis, omnibus rebus in urbem convectis; & agreſtib. afflictis, qui domorum penuria in caſas & arcta tecta cōferti, æſtu, propter anni tempus, confuſa quadam ſtrage conficiebantur, alijq; ſuper alios mortui jacebant. Quin etiam in viis & circa omnes fontes, aquæ deſiderio, ſemianimes volutabantur: & templa, in quibus ſibi tabernacula fecerant, mortuis plena erāt. Cùm enim inſanabilis huius mali finis non fieret, incerti quid futurum eſſet homines, * omnia ſacra ſanctaq; negligebant: confuſis etiam cæremonijs, quibus in funeribus procurandis antea uſi fuerant, ſuos ut quiſq; poterat ſepeliebant. Poſtremò aſſuetudine mali & inopia neceſſariorū, adeò efferaverant animos. ut ad nefandas verſi ſepulturas, quidam occupatis aliorum adhuc ægrotantium rogis, mortuoq, ſuperimpoſito, ignem ſubijcerent, alii, cùm iam cremaretur alter, ſuperjecto quem ferebāt, abirent. Nec minùs aliorum ſcelerum flagitiorumq; principium fuit iſta pernicies. * Iam enim quiſq; apertiùs cupidini, cui antea recte adhæſerat, obſequi audebat; repentinam cernens cōmutationem, divites ſubitò mori, & eos, qui priùs nihil poſſederant, conſeſtim illorum bona obtinere. itaq; celeriter ſibi iſtorum fructum jucundeq; & cum voluptate percipiendum putabant; tam vitam, quam opes, momentanea judicantes. Nemo promptus erat, ut aliquid eò laboris impenderet, quod honeſtum decensq; videbatur; anceps ratus, utrùm priùs, quàm eo potiretur, interiret quod verò jucundum videbat, vel ad id conſequendum idoneum, & honeſtū judicabat & utile: ut quem neq; deùm metus, nec legum reverētia, arceret. Nam & cùm ſine diſcrimine omneis pereunteis cernebant, perinde exiſtimabant, pius quis eſſet, an impius: & nemo ſe

eò uſq;

q; victurum sperabat, * donec judicium pœnamq; subi-
nultò verò graviorem sibi, iam * fato constituram, im-
lere pœnã: quæ priusquam incidat, æquum esse paulisper
voluptatibus frui Tanta itaq; calamitate Athenienſibus
tis, cùm domi morbus, foris hostis uteretur: antiquum car-
repetitum ex memoria seniorum dicitur;

Doricum veniet λοιμῷ comitante duellum.

in disquisitionem venit, λιμὸς, *i. fames*, ab antiquis in hoc
ine, an, λοιμὸς, *i. pestilentia*, nominaretur. Vicit tamen
sentia pestilentiæ interpretatio. nam homines secun-
ea quæ passi erant, sortem oraculi interpretabantur. At-
t mea fert sententia, si post hoc aliud Doricum incide-
llum, & simul etiam λιμὸς, *i. fames*, itidem rectè canta-
Veniebat etiam Lacedæmonium, ijs qui noverant, ora-
n in mentem: quibus percontantibus Deum, an esset bel-
m, responsum dedit, eorum, qui pro virib. bello incum-
t, victoriam futuram, neq; sese de futurum ei bello. Ita
quæ fiebant, de oracuło augurabantur. Continuò post
ſum Peloponnesiorum, morbus cœpit, nec ni Peloponn-
uidquam dignum dictu damni intulit: sed maximè A-
ram urbem populatus, inde per alia etiam oppida, ut
is multitudine abundabat, vagatus est.

erea Peloponnesij pervastata regione campestri, in par- *Peloponne-*
quæ maritima vocatur, usq; ad Laurium montem, ubi *sij Atticam*
ri fodinas habent Athenienses, progressi sunt: ac primò *populantur.*
eloponnesum spectat, postea etiã Eubœam versus & An-
populantur. Pericles, qui tum quoq; imperator erat, si-
ore incursione hostiũ exire in aciem prohibuerat Athe-
s, tum quoq; in eadem sententia persistens: priusquam
ma oram hostes, in campestri adhuc regione moran-
igerant, naves cẽtum, quas in Peloponnesum mitteret, *Naves cen-*
it. Quatuor millia imposita in naves Atheniẽsium mi- *tũ Athens-*
in * hippagogis navibus, quę tum primùm ex veteri- *ensium in*
int cõfectæ, trecenti equites unà missi. his Chiorũ Les- *Peloponne-*
nq; quinquaginta naves accesserunt. Hæ copiæ Athe- *sum missæ.*
i, cùm eodem fermè tempore, quo in maritimis Atticæ
nnesiorum stativa erant, * solvissent, Epidaurũ Pelo-
si urbem tenuerũt. ibi cùm perpopulato agro ad ipsam
t urbem, spem potiundi ejus ceperunt. Sed nequicquã
urbe, solvunt inde, maritimamq; Peloponnesi circa
neu Haliasq; & Hermionen, populati orã: Prasias ap-
nam maritimum Laconicæ oppidum, vastatisq; agris ip-

ſum oppidum reperiendi ſpem diſperarunt. His rebus
domi rebus erumnoſis, primi Peloponneſii quo quidem ex Attic
nem ſe receſſerunt. Pericles vero tertium illud quidem Athe
agro Peloponneſii & Atheniēſes in navibus expeditio
Peloponneſij ex Attica ejiciuntur. morbus Atheniēſes domi militiæq; infeſtabat. neq; d
erat quin & Peloponneſii metu ejus mali, quo urbem a
cognoverant, tum ex transfugis, tum quando ſepeliri
ſeruos, celerrimo occyus abceſſerint. Plurimum tamē hac
tione temporis quadraginta ferme dies in Attica fu
nentes, cōmorati, * agrum omnem * longe lateq; pe
Poſt Lacedæmonios ex Attica Pericles cum ſuis perſtringit. Eadem ætate Agnon Nicię & Cleopompus Cleinię
Pericles, exercitū quo ille fuerat uſus adverſus Chal
qui juxta Thraciā ſunt, & Potidæam adhuc obſeſſam
runt. Quo poſtquam ventum eſt, cum tormenta ma
Potidæę admouiſſent, omnia viribus expugnare nitun
fecerunt. nec quidquam dignum tanto apparatu ge
Morbus ſiquidem ingravescens premebat illic quoq;
nienſes, exercitumq; infeſtabat: ut in priores etiam m
tea intactos, contagium ab eo, qui cum Agnone ac
exercitu vulgaretur. Phormio vero cum mille ſexce
militibus, non erat amplius in Chalcidenſibus. Ita Ag
teræ exercitu in obſidione urbis relicto, rurſus Athe
diſceſſit: mille quinquaginta militibus ex quatuor m
matorum, quadraginta circiter dierum ſpacio morbi
Atheniēſium obſtinatis impatientia & in Periclem ira. Poſt alteram vero irruptionem Peloponneſiorum
enſes ſecundum pervaſtatis agris, cum bellum parite
bus ingens in cervicibus eſſet, mutata rurſus ſenten
clem, quod eo auctore bellum ſuſcepiſſent, præſente
lamitates devenaſſent, increpabant: tandē atq; iam
ficādum cum Lacedæmoniis ac mis, * legatos ade
dam miſerunt, qui cum re infecta rediſſent, ipſi q; ia
conſilii ſe pœnitere rurſus in Periclem incumbebant. I
præſentem rerum ſtatum adeò ægrè ferebant, nec ſibi q
præter ſpem evenire videbant, concione advocata adh
giſtratu erat, ipſorum animos erigere, permiſſisq; i
Oratio Periclis ad Athenienſes de præſentium rerum ſtatu. „ gare & metu liberare conſtituit. Progreſſus itaq; * P
„ rum, Atheniēſes, præter ipſem meam & expectatio
„ quit, accidit. nam & cauſſas indignationis veſtræ p
„ gnitas habeo, & ea re concionem vocavi, * ut do
„ atque caſtigem, ſi quid inique mihi ſuccenſetis, aut c
„ turpiter ſuccūbitis. * Ego vero exiſtimo, re publica
„ longè feliciorem eſſe rerum privatarum ſtatū, quam
„ lis civibus proſperæ res ſunt, rerum vero ſummā ad

enim privatim res lætæ sunt, patria perdita ipse nihilominùs perit: at cui adversæ sint res, in patria felici longè facilius servatur. Quocirca cùm Respublica privatos casus sustinere possit, publicas verò clades singuli tolerare nequeant: qui non omnes conjunctim illi uni opem auxiliumque ferre oportet? neq; idem facere, quod vos nunc agitis, qui privatis perculsi in fortunis rem publicam deseritis, & me qui hujus belli suasor extiti, vosq; ipsos, qui id suffragio vestro comprobastis, incusatis? Ac mihi quidem irascimini * tali viro, qui nulli cedo, aut intelligendo quæ in rem sint, aut oratione eadem explicando: amore verò Reipublicæ insignis, & pecunia insuperabilis. Nam licet quis optimè sentiat, * id verò in medium aptè proferre nequeat, perinde est atq; si nihil intelligat. qui utrumq; habet, in civitatem autē inimico est animo, haud facilè aliquid è re ipsius loquetur. quòd si etiam hoc ei datum sit, * pecunia se verò flecti patiatur: cuncta propter eam venalia habet. Itaque si me ab hisce rebus vel modicè præ aliis instructum nti, meam sententiam in bello suscipiendo secuti estis, iniquè jam mehercule in me culpam confertis. * Quippe qui prospera fortunæ flatu utentes, arbitrium belli pacisque habent, dementes fuerint, si bellum malint. arquibus ea necessitas injungitur, ut aut cedendo finitimorum ferte dominatum, aut tentando certamen victoria sibi viam facere cogantur: hic qui periculis se subducit, is verò majorē multò, quàm qui ea sustinet, reprehensionem meretur. Verùm enimverò ego adhuc idem qui priùs sum, nec quid quam de mea sententia mutavi: vos autem mutati estis, quia dum incolumes eratis, facilè vobis persuaderi passi estis; afflictos verò cōsilium pœniteat, meamq; sententiam corrupto vestro judicio falsam existimatis; nō hercle alia de causa, nisi quòd molestias quidem jam singuli sentitis, emolumentum verò nullus adhuc cernit. Itaq; quia paulò major rerum conversio eaq; repentè incidit, parvo abjectoque animo estis ad sententiam vestram mutandam. dejicit enim animum quidquid repentè, & ex inspērato, & præter opinionem omnium, accidit. quod vobis cum in alijs, tum in hoc non minùs morbo, contingit. * Verùm tamen qui & magnam urbem incolunt, & moribus ejus magnitudini convenientibus sunt instituti: eos æquum est, & maximis calamitatibus resistere, & nihil auctoritate sua committere indignum. Æquè enim homines increpare solent, qui sua gloria & dignitate ob ignaviam se inferiores gerunt, atq; illos odisse, qui audaci proposito ad honorem sibi non competentem aspirant. Omissa proinde privatarum rerum cura

„ publicæ incolumitati serviamus * Nam quod ad belli labo-
„ res molestiasq; attinet, quod veremini, ne illi quidem auge-
„ antur, vos verò nihilo minus incolumes non permanentis: illa
„ certe, quæ sæpe aliàs hac de re commemoravi, omnem talem
„ ex animis vestris suspicionem amovere penitùs debēt * Iam
„ verò aliud insuper vobis, de vestri imperii majestate ac magni-
„ tudine, expromere statui; quod nunquam in mentem vobis
„ venisse credo; neq; ego ejus unquam in alio sermone mentio-
„ nem feci, ac ne nunc quidem, ut non jactabundus viderer aut
„ arrogans, commemorarem, nisi plus justo vos consternatos
„ sentirem. Arbitramini, vos in socios tantùm imperium tene-
„ re. Ego verò dico, duarum partium, quæ humanis usibus pa-
„ tent, maris & terræ; alterius vos universæ verissimos esse do-
„ minos, quantum & jam possidetis, & adhuc, si vultis, adipisci
„ potestis. Nec est hac tempestate rex ullus vel alia gens, quæ
„ vos prohibere possit, quo minus cum præsenti vestræ classis
„ apparatu, quo libeat, navigetis. Quare nequaquā tum agro-
„ rum tectorumve fructibus, (quibus magnis reb. vos jam spo-
„ liatos opinamini, istud maris imperium comparidum vide-
„ tur: nec cōvenit, isthæc ægrè pati, ac non potiùs cum hortulum
„ aliúdve ostētationis divitiarū ornamentu despicere. * Quin
„ potius illud animis vestris proponite, libertatem vestra opera
„ conservatam, facilè hæc omnia restituturā; si in aliis subjecia-
„ mini, periculū esse, ne hæc quoq; amittatis. * Cavete etiam
„ ne deteriores majoribus vestris in utroq; videamini, qui hanc
„ potentiam nec in umbra tectisq; creaverūt, nec ab aliis acce-
„ perunt; & non solum ipsi tenuerunt, sed ad nos etiam incolu-
„ mem transmiserunt. turpius verò re possessa spoliari, quàm
„ conatu frustrari * Hosti proinde, non cōfidentes solùm, sed
„ etiam despicientes, obviam ire debemus. confidentia enim ex
„ insolito rerum successu etiam imperitis obtingit: contemptio
„ verò ei inest, qui cōsilio firmo (quo vos certè valetis) hostib.
„ se superiorem esse fidit. Itaq; in pari fortuna, prudentia cum
„ animi magnitudine juncta, audaciam firmiorem tutioremq;
„ reddit, & ipe, cuius in dubio vis est, minùs nititur, quàm con-
„ silio, quod & certius est & providentius, ex præsentib. rebus
„ deducto. * Proinde ut vestræ urbis majestate ac dignitate,
„ quam ex imperio consequitur, lætari omnes soletis: ita eam
„ defendere quoq; tueriq; oportet; & vel nullos declinare labo-
„ res, vel nec appetere honores. * Nolite enim existimare li-
„ bertatem solum vestram in discrimine versari: sed jam imperii
„ amissio, periculaq; ex odiis, quæ imperando vobis concivistis
„ impendent. Hæc vos imperium ne deserere quidem ampliùs

patiun-

n ſpe omnium majus) ſolus præter expectationem in- "
ius invidiam magna ex parte in me verti, non ignoro. "
imen iniquum eſt, niſi etiam mihi acceptum feratis, ſi "
oſperè præter opinionem evenerit. Oportet autē divi- "
uſſa neceſſariò, hoſtilia verò forti animo, pati. * Primo "
us urbis ante hæc fuere: quos ne vos diſſolvatis, videte "
tate quin etiam, maximū hanc urbem inter mortales "
cōſecutam, quòd nunquam ſuccubuit in adverſis; ſed "
nos labores hominesq; bello impendens, maximam "
is potentiam obtinuit. cuius ſempiterna monumenta, "
inc aliquando ſubmergamur (* ita enim natura com- "
n eſt, ut nihil perpetuò ſtabile fixumq; maneat) po- "
linquemus. Ex Græcis enim latiſſimum tenuimus im- "
; & maxima bella geſſimus, cum univerſis & cum ſin- "
ngrediendo; urbem etiam omnium rerum copiis af- "
ſimam habuimus. * Atque hæc, quæ diximus, ſegnis "
homo reprehendet; qui verò aliquid præſtare volet, "
itur; qui non habuerit, invidebit. Inviſos quidem ef- "
ves in præſentia omnibus contingit, qui in alios im- "
tenere voluerunt veruntamen qui invidiam pro ma- "
bus ſuſcipit, rectè judicat. neq; enim diu durare odium "
ed ſplendor præſens, & ſubſequens gloria immorta- "
npiterna, manet. * Vos igitur animis veſtris, & decus "
n, & turpitudinem jam propoſitam, proſpicientes; a- "
imo, illud capeſſite, hanc devitate: nec ad Lacedæmo- "

blicè quidem ejus orationi parebant. nec ampliùs ad L
monios mittebant, ad bellum jam magis animis inclu
privatim verò cladibus suis angebantur; pauperes, q
jam exiguo quod habuerant spoliati erant; divites, qu
las prædiaque, ædificijs splendidis alioque apparatu
instructa, in agris amiserant. ante omnia, quòd bell
tiùs quàm pacem haberent, ægrè patiebantur. Nec
priùs desæviit ira, quàm eum * pecunia mulctârunt. A
de rursus non multò post (ut est natura multitudinis) im
torem creaverunt, summa rerum ei permissa cùm jam
tarum rerum dolor remisisset; ipsum verò in Resp. ne
Periclis elogium. præstantissimum haud dubiè censerent. * Quandiu e
pace præfuit urbi, moderatè rexit eam, & tutam reddi
que ad maximam amplitudinem evexit. Par deinde, cùm
lum coortum est, titulo tantæ gloriæ fuit; * vires in eo
vicatis egregiè prospiciens. Clarior post mortem (duos
annos & sex menses post initum bellum vixit) iudicio
tis, quæ tum demum providentiam ejus in bello gerēd
sit. * Etenim si quiescerent; & marirem gererent; & ne
li tempore de imperio amplificando solliciti essent; ne
præcipitem casum Rempub. darent: in eo posita[m] vict
ducebat. Ipsi verò hæc omnia in cōtrarium verterunt
non ad bellum pertinere visa tractantes, ambitione priv
avaritia malè res & suas & sociorum administrârunt qu
feliciter cederent, * privatis potiùs emolumento & h
erant: cùm secus civitati ad hoc bellum plurimum dam
bant. * Cuius rei caussa fuit, quòd ipse, cū & auctoritat
leret & consilio, pecunia præterea corrumpi non poss
titudinem tractabat liberaliter, nec magis sequeb[a]tur
quàm ducebat. Nam quia * non malis artibus ad tantū
gium pervenerat: idcò nec voluptatem pleb[i] s dicere co
tur; sed cum auctoritate & vehementia contradicere va
Igitur quoties videbat ipsos intempestiva ferocia effer
tione acri timorem injiciebat. rursus absq; caussa trepid
cernens, animum restituit ipsis. Atq; ita nomen quidē
perijpenes populum; revera autem regimen rerum om
* penes ipsum * principem virum erat. * Qui verò ipsu
cuti sunt, inter eos nullus magnoperè eminebat. & dum
que se potiorem fieri contendunt, toti plebis esse. & sum
rerum populo permittere, cœperunt. Vnde cùm alia r
(in urbe nimirum magna & imperium tenente) peccata
tum verò Siciliensis expeditio. quæ non tam judicii * e
ad quos proficiscebantur erratum fuit, quàm quòd ij q

ferunt, his quæ ad expeditionem facerent neglectis, privatis de principatu in Rep. contentionibus, & exercitum corruperunt, & in civitatē primùm omnis generis turbas factionesq; intulerunt. Amisso demum in Sicilia, cùm cætero apparatu, tum maxima classis in parte; insuper domesticis seditionib. laborantes: tres tamen adhuc annos, Siculis etiam ad veteres hostes adjunctis, in sociorum maioris partis defectione, restiterunt; cùm à Cyro Regis filio pecuniis ad classem Peloponnesii juvarentur. neq; adeò priùs collapsi sunt, quàm intestinis discordiis in sua viscera sævientes præcipitârunt. Tanta tum Periclis providentia erat, qua facilè superiorem Peloponnesiis bello suam urbem prævideratfuturam.

Lacedæmoniorum in Zacynthum expeditio.

Lacedæmonii & socii ea æstate centum navib. & mille armatis Lacedæmoniis, duce Cnemo Spartiata, in Zacynthum navigârunt. Insula ea est, sita è regione Elidis, incolæ Achæorum coloni ex Peloponneso, tunc Atheniensium partis erant. Egressi in terram Peloponnesii, cùm prædas agendo ad deditionem eos compellere non possent, domum sunt reversi.

Peloponnesiorum legati, ad regem Persarum missi, ab Athenien. intercepti percuntur.

Extrema jam æstate. Aristeus Corinthius, & * Lacedæmoniorum legati, Anerist us, & Nicolaus, & Pratodemus, ac Timagoras Tegeates, suoq; nomine Polis Argivus: in Asiam ad Regem euntes, ut ab eo pecuniâ ad bellum auxiliaq; comparârent, in Thraciam priùs ad Sitalcen Terei perveniunt. Hunc enim avertere à societate Athenienſium cupiebant, ut exercitum eorum Potidæam circumsidentem oppugnaret, * desistereteq; ipsos ope sua juvare. inde, cujus gratia exierant, per eam regionem profecti, trajicere Hellespontum volebant ad Pharnacem Pharnabaci, per quē ad regem deducerentur. Forte quadam legati Athenienses aderāt apud Sitalcen, Learchus Callimachi, & Ameniades Philemonis. hi agunt cum filio Sitalcis Sadoco, qui civis Athenienſis factus fuerat, ut sibi istos homines tradat: ne ad Regem transgressi, civitatem, cuius & ipse civis esset, aliquo damno afficerent. Persuasus Sadocus, mittit cum Learcho & Ameniade, qui eos traderent. ab his legati, cùm per Thraciam ad navem qua transmissuri erant isſent, priusquam cōscenderent comprehensi, Athenas deportantur. Eō postquam venerunt, Athenienses veriti Aristeum, ne si effugeret pluribus se incommodis afficeret, quòd antea ipse omnia ad Potidæam & in Thracia videbatur egisse: inde, innatos & dicere etiam quædā conanteis, eadem die omnes necārunt, necatos in fossas conjecerunt: merita se ipsos pœna afficere ferētes. siquidem & Lacedæmonii negotiatores suos & sociorum, onerariis navib. circa Peloponnesum navigan-

teis,

teis, comprehenſos necatosque in foſſas abjecerant. Initiò nanque belli, Lacedæmonii quoſcunque in mari deprehendiſſent, ſive cum Athenienſibus facerent, * ſive cum neutris, ut hoſtes perimebant.

Ambraciotarum cum Amphilochis bellum.

Sub idem ferè tempus Ambraciotæ, barbarorum valida manu excita, adverſus Argos Amphilochicum reliquamque Amphilochiam expeditionem fecerunt. Cauſſa inimicitiarū hinc ferè nata eſt. Amphilochus filius Amphiarai, cùm poſt Troiana tempora domum reverſo parùm placeret præſens * rerum Argis ſtatus, in Ambracio ſinu Argos hoc Amphilochicum, à patria ſua deducto nomine, reliquamque Amphilochiam condidit. Erat hæc urbs maxima totius Amphilochiæ incolas etiam præpotentes habebat. Multis autem pòſt ætatibus calamitatibus devaſtati, Ambraciotas affines Amphilochiæ in partem civitatis acceperunt. ac tum primùm immiſti Ambraciotis, Græca lingua, ex eorum commercio, uti cœperunt. nam reliqui Amphilochi barbari ſunt. * Cæterùm Ambraciotæ ejectis paulatim Argivis, urbe ipſi potiuntur. Quo facto Amphilochi ad Acarnanes confugerunt. ab utriſque accerſiti Athenienſes, Phormionem eis imperatorem, cum triginta navibus, miſerunt. Is poſtquam venit, Argos ut capiunt; Ambraciotas in ſervitutem abducunt; oppidum communiter Amphilochi & Acarnanes habitant. Exin ſocietas primò inter Athenienſes & Acarnanes extitit. Ambraciotarum verò tum primùm, ob ſuorum captivitatem, adverſus Argivos animi irritati ſunt. Poſtea verò hujus tempore belli, iſtam expeditionem, cum Chaonibus alijsque finitimis barbaris, ſuſceperunt. Itaque cùm ad Argos veniſſent, & agrum quidem armis cepiſſent, urbem verò primo conatu expugnare nequiſſent, domos ſuas ſinguli ſunt reverſi. Hæc ea æſtate geſta.

Athenienſium naves ad Naupactum, & in Cariam miſſa.

Sequente hyeme Athenienſes naves in Peloponneſum viginti miſerunt, duce Phormione. is Naupacti in ſtatione erat, obſervans, ne quis ab Corintho Criſæóve ſinu exiret aut intraret. Alias verò ſex in Cariam, duce Meleſandro, ablegârunt: ut & pecunias in illis regionibus exigerent, & prædones tollerent, qui ex Peloponneſo exeuntes, naves onerarias, à Phaſelide Phœniceq; & illa continente navigantes, infeſtare ſolebant. Cæterùm Meleſander cum Athenienſium navalibus copiis & ſociis egreſſus in Lyciam, acie victus, ipſe cum parte exercitus interfectus eſt.

Potidæa deditta Athenienſibus.

Eadem hyeme Potidæatæ, cùm tolerare ampliùs obſidionem nequiſſent, viderentq; Athenienſeis irruptione Peloponneſiorum

jussu suo hostibus cōditiones dedissent, (per vim nan-
e potiri potuisse rebantur, si paulùm adniti voluissent)
coloniam deduxerunt, habitàruntq; Potidæam. Hæc
me gesta: finitusque est annus alter hujus belli, quod
dides scripsit.

quæ secuta est æstate, Peloponnesij sociiq; in Atticam
n non venerunt: cæterùm ad Platæam, duce Archida-
uxidami rege Lacedæmoniorum, admotis copiis, ca-
dem posuerunt. Cùm verò jam agros populari vellent,
nses confestim missis legatis, ita ipsos sunt allocuti:
æquum facitis, Archidame Lacedæmoniique, & indi
n vobis quàm majoribus vestris; quòd in Platæensem
exercitum inducitis. Pausanias siquidem Cleombroti
æmonius, qui Græciam à barbaris in libertatem asse-
cū Græcis, quicunq; prælii, quod ad nostram urbē pu-
m est, discrimen subire ausi fuerunt, in foro Platæensi-
Iovi Liberatori sacra faciens, convocatisq; omnib. so-
atæensibus urbem & agrum restituit, liberosque & suis
gibus vivere jussit. Quòd si quis aut injustum eis bellum
e, aut eorum libertatem solicitare, vellet: eum pro viri-
nes, quotquot adessent, socii coërcerent. Quam cōpar
oc vestrum factum patrum vestrorum facto sit, repu-
i tantis præmiis virtutem nostram, animiq; præsentiā,
discrimine, ornârunt: vos cum Thebanis, infensissimis
hostibus libertatem nostram oppugnatū venitis Itaq;

Platæensium ad Lacedæmonios deprecatio.

ſtituit, ita veſtris legibus vivite: & opem veſtram ad
dos eos conferte, qui & periculorum tunc & poſtea
participes facti, pedibus nũc Athenienſium ſunt ſubj
omnis apparatus, & totum hoc bellum, horum &
libertatis cauſſa ſuſceptum eſt. cujus cùm vos in prin
potes fueritis, jurejurando nunc ſtate: aut, quod etia
monuimus, quieſcite, veſtraq; tenentes armis vos ne
terponite. Vtrosq; recipite ut amicos: bello aut neut
te. Hæc noſtra ſententia eſt. Poſt hæc verba Archida
Platæenſium in urbem reverſi, cùm hæc ad populum
ſent, reſponſum retulerunt: * nihil ſe eorum quæ j
nõ conſentientibus Athenienſib. facere poſſe. liber
ſuos apud eos & uxores eſſe. ſimul de univerſa civ
metum eſſe; ne poſt diſceſſum ipſorum, Athenienſe
entes id factũ non approbarẽt; aut Thebani ſpecie p
quo utraq; pars reciperetur, urbem iterum occupare
» tur. Ille cùm bonũ eos animum habere juſſiſſet: * V
» inquit, urbẽ & domos nobis tradite Lacedæmonijs,
» nos agrorum oſtendite, ac arborũ numerum, aliaq;
» mero finiri poſſunt, ſignificate: ipſi verò quò libebi
» bellum geretur; migrate. finito eo, vobis reſtituemus
» nos depoſitum hoc ſervabimus, agrumq; colemus, &
» quantum ſatis erit vobis, reddemus. His auditis, in urb
ſi ſunt: conſultoq; populo, renunciaverunt; velleſe
poſtulatis ejus referre ad Atheniẽſes: quibus ſi perſu
parituros. interea fidem ſibi dari, & ab agrorum po
nibus abſtineri, petebant. Ipſe tot dierum inducia
quibus legati redire poſſent, ſuos ab populatione c
Platæenſes, cùm Athenas profecti, cõſilia ibidem ag
reverſi ſunt cum eo nuntio, ut dicerent; Athenienſ
nec priore tempore, ex quo in ſuam ſocietatẽ veniſſ
ulla injuria affici paſſi ſint: ita: * neq; jam neglect
ſed pro viribus auxilio futuros. hortari igitur atque
per fœdera patrum ſuorum, ne quid de ſocietate mu

Platæenſes dedere ſe Peloponneſiis nolunt.

ſint. Hæc dicta ab legatis cùm eſſent, Platæenſes nil
tárunt, quin in ſocietate Athenienſium cum fide pe
agrosq; ſuos vel in conſpectu, ſi res poſceret, vaſtari
quid præterea caſus ferret, perpeterentur. Itaq; no
ampliùs, de muro reſponſum dederunt: negantes, f
lata Lacedæmoniorum facere poſſe. Eo dato reſpo
demum rex Archidamus, * Deos heroasq; indigen
» ſtans: Dij, inquit, quicunq; terram Platæenſem coliti
» roes, vos ego teſtes invoco; quòd juſto pioq; bello, ec

ine lignis, ea utrinq; [illegible] connexa
ura, ne rumpi dilabive agger posset, exædificant. Huc
postea lapidesque, & terram, & si quid præterea ad ex-
dam molem faciebat, ingerunt. Eo in opere septuagin-
es continuos ac totidem noctes consumpserunt invicem
que succedentes, dum pars in muniendo occupata erat,
ri corpora cibo somnoq; curabant. Lacedæmonii, qui
grinis militibus singularum urbium præfecti erant, * o-
præsentes institerunt. Platæenses cùm jam altitudinem
se hostium munitiones cernerent: adversus aggerem ad-
m urbi, ligneũ propugnaculum ex suo muro excitave-
id lateribus intus, ex vicinis ædificijs desumptis, com-
, * lignisq; interjectis revinciunt; ne si altius fieret, pon-
affligeretur. * coriis etiam pellibusq; intexerunt, ut ipsi
in opere versari possent, & ligna ab ignitis jaculis tuta es-
Ita cùm in altitudinẽ murus elatus esset, & nihilo segniùs
en agger ex adverso surgeret: Platæenses aliud cõsilium
unt. Aperto nanq;, qua agger injunctus urbi erat, muro,
m egerebant. Sed ea re animadversa, Peloponnesij cra-
rundine textas, cùm cœno replessent, qua subducta hu-
erat, injecerunt, ne sicut terra dilabens egeri posset. De-
eo consilio Platæenses, * cuniculum ex urbe, oculorum
ectura aggeris emensi distantiam, egerunt; ac per eum
s terram subtrahentes, diu fefellere hostes; qui quamvis
a ingerentes nihil proficiebant, subtractâ semper infe-
errâ, & reliquo in vacuum subsidente. Cæterùm veriti, ne
multò pauciores tanti exercitus vim sustinere non possent
l machinati sunt: Omissa magna illa contra aggerem mu-
ne, * orsi ab ejus utraq; parte, post humiliora mœnia
ri forma murum intra urbem ducunt: * ut etiam capto
ore circulo, hunc opponerent; ad quem hostes rursus ag-
s jacere, & procedendo duplicem magisq; ancipitem la-
borem

borem subire, cogerentur. Interea machinas quoque l
ponnesij admovebant. unâ per aggerem admotâ, propu
culum majus vehementi impetu, cum ingenti terrore
danorum, cōcutientes, magnam ejus partem dejecerun
bi verò alijs machinis quatiebant murum. * Sed eas p
laqueis exceptas refringebant oppidani. partim verò *
das trabes, ferreis longisq; catenis utrinq; à capitibus su
sas, binis antennis de muro inclinatis & protensis, oblic
levârunt: & quoties impetum datura machina erat, ca
relaxabant, & trabe è manibus demissa, præcipiti incu
eminentias ejus decutiebant. Peloponnesij postquā luc
conatus suos esse, & aggeri munitionē objectam, vide
desperata tot incommodis expugnatione urbis, ad mu
nes circumdandas cōsilia verterunt. Priùs tamen igni te
dū rati; si possent, juvante vento, urbē non admodū ma
inflammare. omnes enim vias tentabant, ut sine sump
obsidione in potestatem redigerent. Itaq; cum fascibu
mentorum aggressi, ex aggere, quod spatij inter eum urb
intererat, compleverunt. quo celeriter propter hominū
titudinem facto, ad reliquam quoq; partem urbis, quan
superioribus locis poterant, congesserunt: superq; igni
sulphure & pice injecto, materiam succenderunt. quæ cùm
leriter ignem cōprehendisset, tantum incendium conse
est, quantū nullus humana opera ad id usq; tempus fact
dit. Aliquando enim silva in montibus vento agitata;
seipsam incitata, suapte vi flammam & ignem excitavit.
verò ingens incendium fuit; ac Platæenseis, qui cætera
taverant, parùm abfuit, quin ad internecionem deler
magnam quippè urbis partem accedere tutum nō erat.
si ventus (ut speraverant hostes) secundus affuisset, no
evasissent. nunc imber quoq;, ut fama est, cum magno f
re tonitribusq; effusus, restinxit flammam & periculum
cussit. Peloponnesij eo quoq; conatu deiecti, urbem cum
te exercitus, reliquis demissis, munitione totam circum
runt: custodias singularum urbium militibus diviserunt.
ab inferiore & exteriore ejus parte erat; ex qua lateres
fecerunt. Perfectis omnibus, circa * Arcturi exortum
ctis custodibus dimidii muri, (reliquum Bœoti teneban
ercitū reduxerunt, & in urbes suas singuli redierunt. Pla
ses pueros, & uxores, & seniores, reliquamq; imbellem
utilem turbam, prius Athenas deportaverant. ipsorum
quadringenti in obsidione manserunt, cū octoginta At
ensibus, & centum decem fœminis, quæ cibaria coque

leponne-
obsidione
latæam
gunt.

T

ıxiliarij quidam ab Athenieſibus fuſi, intra urbem ſe re-
ınt: equites Chalcidenſes & levis armatura, perpulere
parte equites & leves Athenienſium milites. habebant
paucos quoſdam cetratos ex Cruſide, quam vocant, re-
..lamque recens facto prælio, alij ab Olyntho ſupervé-
cetrati. quos ubi levis armatura ex Spartolo conſpexit,
auxilio eorum, ſimul quia priùs victi non fuerant, fi-
o, turſus cum equitibus Chalcidenſium & auxilijs rede-
thenienſes: qui ſe confeſtim ad duas cohortes, quas
incentis præſidio dederant, receperunt. Illi verò, quan-
que Athenienſes ſe inferebant, toties terga dabant: ré-
tibus ipſis, iaculis inceſſebât. ſimul equites Chalciden ſiũ
ıantes, quà videbatur eis incurſabant: donec tandem
ſos in fugam averterunt, fugatosque per multum
perſeuti ſunt. Athenienſes cùm ſe Potidæam fuga eri-
ne, poſtero die factis indicijs, cæſos ſuſtulerunt: ac in-
n reliquis Athenas abſceſſerunt. Cæſi ſunt cum omni-
ecibus quadringenti & triginta milites. Chalcidenſes
c Bottiæi trophæum ſtatuerunt: ſublatisque qui ſuos
ſi erant, domos inde ſinguli reverterunt.

ın ætate, non ita multò poſt quàm hæc geſta ſunt, Am- *Ambracien-*
nes Chaonesq;, ut Acarnaniam omnem perdomarent, *Acarnani-*
Athenienſium ſocietate averterent: ab Lacedæmonijs *bus arma*
petunt, ut claſſem ex ſocialib. copijs paratam, armatos *inferentes*
mitterent in Acarnaniam; ferentes, quòd ſi ſecum eos *repelluntur.*

[illegible]ere[illegible]ar.& mille armatos cũ paucis nauibus protinũ[illegible]
[illegible]a ſeni inſtructam paratamq;,quantum accelerari
[illegible] eadem dare vela iubent. Ambraciotis maxime
[illegible]i.quorũ co'oni erant,cupiebãt. itaq; naves Corint
ru & Sicyoniorũ vicinarũq; urbium inſtruebantur. Nam
ex Leucade erãt Anactorioq; & Ambracia,prægreſſæ. Le
de ſubſtiterũt Interea Cnemus,fruſtratus Phormionem
præerat Atticis viginti navibus ad Naupactũ ſtationẽ hab
bus,cum mille militibus traiecit,& cõfeſtim bellũ terrâ a
nare cœpit. Erant cum eo,ex Græcis Ambraciotæ, Leuc
Anactorij,& quos ſecum adduxerat mille Peloponneſi
barbaris mille Chaones(ſine regibus degunt hi) quorum
nuo imperio ex * principe familia duces erant,Photius &
canor,cum his venerant Theſproti,qui & ipſi regibus ca
Moloſſorũ & Antitanum copias ducebat Sabylinthus,t
regis Tharypis,nõdum maturi imperio Cũ Paravæis rex
Oiœdus advenerat;qui Oreſtas etiam mille adduxit, ab
eorũ Antiocho permiſſos miſit quoq; Perdiccas clam A
nienſibus mille Macedonas,qui paulo ſeriùs venerunt.
hoc exercitu Cnemus, non expectatis Corinthiorũ navi
movit:& per Argivum ducens agrum, Limnæum vicum
ris carentem diripuit. Inde Stratũ maximam Acarnaniæ
bem perveniunt; rati,ſi eam primam cepiſſent, parvam r
quam belli molem futuram. Acarnanes, quia & terra v
das ſibi copias opponi, & mari quoque hoſtium claſſem
venturam,intelligebant: non coniunctis auxilijs reſtiter
ſua verò ſinguli tutantes,ad Phormionem opem orantes
ſerunt,is tamen fieri poſſe negabat. ut Naupactum relin
ret nudatam præſidijs, cum ab Corintho claſſis ventura e
Interea Peloponneſij & ſocij tripartito agmine ad Strat
urbem perrexerũt,ut caſtris in propinquo poſitis,ſi verbi
lul agerent, vim adhiberent. Medio agmine Chaones &
teri barbari tendebant:cornua,dextrum Leucadij & Anac
rij quique cum ipſis erant; ſiniſtrum, Cnemus cum Pelop
neſijs & Ambraciotis tenebat. Magnum inter hæc agm
intervallum erat, ut interdum inter ſe non conſpiceren
A. Græci quidẽ compoſitis ordinibus exploratoque, do
loco caſtra idoneo poſuiſſent, incedebant. Chaones ſibi
primis confiſi,ut qui omnium in ea regione pugnaciſſimi
berentur:ne caſtris quidem poſitis, feroces & pleni animo
cũ cæteris barbaris ad urbem properabant; rati ſe primo
petu & clamore ea capta, ſuum decus illud facturos. Q
illa incompoſitos inordinatosque adeuntes poſtquam

HARSONS LIB. Universit MICHIGA

ii,ſperantes, ſi ipſos ſeiunctos à reliquis deuiciſſent,
lè Græcos deinceps ad eundem modum urbem ad
loca quædam circà inſidijs præoccupant; ac po
propinquabant hoſtes, alij ab urbe recta fronte
alij conſurgunt ex inſidijs, territosque cædunt ma
ero Chaonas, eos ubi terga dantes reliqui cõſpexe
pſi quoque averſi fugæ ſeſe mãdãrunt, neutro Græ
gmine pugnam eam ſentiente. longiùs enim ante
aſtris metandis occupari credebant. Poſtquam verò
ga advenabant barbari, ad ſe recepertũt, caſtrisq; cõ
a die quieti nihil moverunt. nam quia non aderant
naues, Stratij pugnæ ſe non credebãt. * fundis autẽ
ere armorum plurimùm valent Acarnanes) eminus
es, quia magna parte inermes loco ſe movere nõ au
oſteis ſolicitos & incertos reddebãt. Itaq; nocte quæ
, properè Cnemus caſtra retrò ad Anapum flumen,
a ab Strato ſtadia, movit. poſtero die ceſos per indu
t. inde ad Oeniadas, qui pro amicitia advenerant, di
iuſquam undiq; concurrerent hoſtium auxilia. Poſt
os ſuas ſinguli diſceſſerunt. Stratij trophæum victo
de barbaris ſtatuerunt.

verò Corinthiorum & cæterorũ ex Criſæo ſinu ſõ- *Phormionis Attici ducis cum Pelopõnesijs nauale certamen.*
quæ Cnemo adeſſe debuerat, ne maritimi Acarnanes
neis arma coniungerent: ea nõ adfuit; coacta ijſdẽ
uib. ad Stratum eſt pugnatum, naualí certamine cum
one & viginti Athenienſiũ navibus, quæ circa Naupa
idebant, contẽdere. Phormio. n. cùm à petro mari eos
ſellet, extra ſinum expectabat. Corinthij verò & ſocij
ant, non ad naualem prælium, ſed militib. potiùs ad ter-
n Arcananiã expeditionẽ, inſtructi: neutiquam fore
t, ut cũ ſeptem & quadraginta navib. viginti Athenien-
igredi auderẽt, * Cæterùm poſteaquã eos dimicãdi
æterveni vidiſſent; dum præter littoris orã velis fe-
ab Patris Achaiæ oppido ad Accarnaniam in adverſã
item transmittunt: cõſpiciunt Athenienſis ab Cha-
veno flumine in ſe tendẽteis. * itaq; non fefellerũt;
noctu appulerant: concurſumq; eſt in medio freto.
os ſingulæ urbes habebant, qui ſeſe pugnæ parabãt:
ijs præerãt Machon, Iſocrates & Agatharchidas. Pe-
jin orbem naves ſuas diſpoſuerũt: atq; eum quàm la-
xtenderũt, ut hoſtib. tranſcurſus adimerent; ptoriſq;
orem partem, puppibus in interiorem verſis, minorã
, quæ ſecũ ducebant, in medium accipiunt, cum navi-

bus simque omnium celerrimis, quæ ad subitos casus hostium incursantes ubique adhibent. Athenienses magnæ classi ingruentis ordinem dispositis navibus, circumdato eos cornu petunt, alii ex adverso in frontem obnavigant, specie magis præcedunt, quasi moxincursuri. Præceptum erat a Phormione erat, ne prius invaderent hostem, quam signum acciperent. Servabat enim non servaturas naves ordinem ita dissolutas in terrestri acie, sed interiacentia maria spatiosa, formæ navigia trepidationem, tura Siculi ventum expectabant, qui matutino tempore spirare solet, tum a pugna coorti, celeritatis, tum maxime quidem naves hostium circumservaturas, ita ut ventus foret. Postquam exorto vento, naves in altum conclamatum, navigaque sustari, & naves ad urgerent. Quæ erant extremo, tum primum Peloponnesij & eo ventu invicem repellere, ad hanc clamore, & hortatione suas permotis, nec tum ea exaudiebant voces, magnitudinem remos enim vix cum levare impedient obimperitum, gubernatores hostium modi naves adnavarant. Tam verò tempus esse ratus

Phormionis artificium.

mox signum suis dat invadendi. & Athenienses concita vesu. Mox que una ex prætoriis navibus demergunt alias, paucæque intactæ deerant, fremunt tanto multitudinem gentes, ut hinc cogendi facultatem eis nondum esset. Sequentes Corinthias & Dymanenses Achaiæ. Eu Athenienses hostium duodecim navibus comprehensis mortes plerosque ceperunt inde Molycrium navigarunt partemque ad Rhium transierunt ad suos. Nepan tectum, redierunt Naupactum. Peloponnesii cum naves suas Patras & Dymæ Cyllenen. Eorum ad eas te contulerunt. Eodem ab Leucade Cnemus & eius re naves, quas is co tunc opportune, post pugnam a

Peloponnesiorum consilium de instauranda pugna.

tam venisse. Ad eum Lacedæmone legatos Timoc & Brasidam ac Lycophronem, qui una consilium re ure cum milite, cum Athenis de alia pugna ri. Illi negarunt nec ita parata navium potes se posse patererentur. Valde enim pertimescebant ea acc ma animo omnium, quæ tunc primum fortunam ca tenta erant. neque tam imbecillum virium momen quam ficendi. hoc sucurrisse credebant. non enim mentium tantam futuræ temporis penuriam, cum an

re

rocinio ſuo comparabant. itaque ardentes ita iſtos miſerunt. Qui poſtquam ad Cnemum venerunt, naves ſingulis urbibus imperârunt: reliquas refecerunt, & ad pugnam inſtruxerunt. Interea Phormio quoquè Athenas mittit, qui hoſtium apparatum & ſuam victoriam nunciarent: peterēq; ut naves ſibi quàm plurimas ocyùs mitterent; quandoquidem in ſingulos dies pugnæ diſcrimē perpetuò expectarent. Atheniēſes miſſis viginti navibus, præfectum earum * priùs in Cretā traijcere iuſſerunt Nicias enim Gortynius Cretēſis, hoſpes Atheniēſium, ipſis, ut Cydoniam inimicam eis urbem navigarēt, perſuaſerat: pollicitus, ſe in illorum partes eam traductūrum. Sed eo facto Polychnitis gratificari ſtudebat, vicinis Cydoniatarum. Ille acceptis navibus, in Cretam traijcit; atq; ibi partim populādis cum Polychnitis Cydoniatarum agris, partim vēto & navigandi difficultate, detentus, non parum temporis conſumſit. Interea dum hic irca Cretam terunt tempus, Peloponēſij ad Cyllenen congregati, inſtructiq; ad prælium Panormum Achaicum provecti ſunt: ubi in ipſorū auxilium terreſtris Peloponneſiorum exercitus ſubſtiterat. Phormio aſſumptis viginti, quib. antea vicerat, navibus, ad Rhium Molycricum provectus, ibi in exteriore parte ſtationē habebat. Erat id Rhium partis Athenienſium. alterum eſt adverſo in Peloponneſo, ſeptem ferè ſtadiorum maris intervallo quod interfluit fretum, fauces ſunt Criſæi ſinus. Peloponneſij conſpectis Athenienſibus, ad Achaicum Rhium, non ita longè ab Panormo, ubi pedeſtris exercitus erat, cum ſeptē & ſeptuaginta navibus conſtiterunt. Ibi tum infeſtæ claſſes duæ ſex aut ſeptem dies invicem oppoſitæ ſteterunt, intentis utriſque & paratis ad certamē. * Sed neque hi extra fretum aperto mari ſe committere volebant, priore clade moniti; neque illi anguſtijs ſeſe credebant, quas pro hoſtibus fore cernebant. Tādē Cnemus & Braſidas reliquiq; Peloponneſiorum præfecti, nihil prolatādum rati, ut decernerent priùs, quàm auxilia Atheniēſibus ſuperveniret: cōvocatis antea militibus, quib ab priore clade & infelici pugna animos cecidiſſe videbant, tali eos oratione adhortati ſunt: * Si quis veſtrūm, Peloponēſi, præterita perculſus pugna, eundē inſtantis quoq; certaminis eventum futurum iudicaverit: falſa penitùs opinione tenetur. * Etenim qui apparatu, ut ſcitis, inferiores fuiſtis; nec tā ad navale prælium, quàm terreſtrē expeditionē, inſtructi; fortuna etiā adverſa nō parùm ſubacti; & tum in primo navali certamine minùs exercitati: quis ignavia victos opinabitur? * Non enim a quū eſt, cùm nō cōſilio ſis ſuperatus, poſſisq; aliquid cō-

" *Adhortatio ducum* " *Peloponneſiorum* " *ad milites,* " *ante prælium.*

dicere, teq; excusare, evētu tristiore cōsternari. it
ndū, fortunæ quidē casibus homines esse subiec
ūt fortitudinē firmā semper ab ijsdem perpetuamc
* Qaure nihil opus virtute incolumi subnixos, imp
tentu ignaviā in re ulla consectari. * Enimverò nō
tia alijs ceditis, quantū audacia omnibus antecelli
rū aūt scientia, quam adeò pertimescitis, siquidē f
habuerit iunctam, memor erat in discrimine suæ ar
plinæ: sin animi robur & præstantia desit, nihil herc
ti ars in discrimine confert. * Pavor quippe & trepi
moriam confundunt, & ars sine robore nunquam
ræprecium sit efficit. * Proinde sic habete, si illi p
stent, vos eos animis & fortitudine anteire. sin mem
ptæ cladis succurrerit, illud quoque in mentem veni
paratos oppressos esse. * Suppetit vobis & multit
um, & in conspectu patriæ legionūque pugnaturi
rimum autem * qui & numero & apparatu mel
toria potiuntur. * Neque hercle caussa ulla e
est, ob quam nos meritò spe cōveniat frustrari.
uscunq; priùs erravimus, * ea iam correcta docun
ra sunt. * Nunc quod instat, parate animos gub
nautaq; & sua quisq; munia incunctanter obeat, &
sibi demādatā observet. Nos verò nō dereriorē vob
priores duces, pugnandi copiam faciemus, nec ad ig
li occasionē aperiemus. Quòd si quis talis esse volue
nas pro merito luet. fortes aūt digna sua virtute præ
quentur. Hæc ad suos Peloponnesij præfecti. Cæteri
mio quoq; animadvertens, militum suorum iacere a
passim in circulis magnitudinē classis per horrescere
catis in concionē, animos eorū erigere, ac in præsen
tari instituit. Quāquā enim antea præparaverat edo
ipsos; assiduè obtundens, nullam tantam esse debere
cum qua ipsis non concurrendum esset; & milites
hanc opinionem animis præceperant, nulli quamv
multitudini Peloponnesiarum navium se (*, nimiru
nienseis) cessuros: tamen posteaquam eos * certam
pinquitate consternari videbat, animum ipsis redde
vit convocatisq; ijs: * Quandoquidem intelligo, m
quit, pertimescere vos multitudinē hostiū; atq; ea re
cēseo, vos sine cussa trepidare: priùs mihi censui allo
* Nā primum isti conscientiâ cladis acceptæ & suæ in
taris, tātùm naviū numerū contraxerūt, ne ex æquo
cōtendere cogerētur. * Deinde cùm sibi propriā vēd
titudinē. (id. n. maximos ipsis spiritus subdit) nō alia

Phormionis ad milites Atheniēseis adhortatio.

:tis, nisi dignu aliquid ſonta gloria præſtatim. Hoſtes «
ı multitudine ſuperiores, ut nūc iſtos cernimus, pleriq; que «
us magis quàm conſilio niſi in certamen ruunt. qui verò «
ero pauciores ſunt, atq; etiā * nō inviti neque coacti pug «
nagna quadā & certa cum animi fiducia contrà obſiſtunt. «
illi reputātes, parvas noſtras copias magis extimeſcunt, «
n ſi iuſtus apparatus eſſet. * Sæpè magnus exercitus à «
amanu imperitiā cæſus eſt: quidā etiam timiditate ceſſe- «
. à quo utroque vos immunes eſtis. * Cæterùm in ſinu «
te non ſum pugnaturus, nec eò naves permittam. Paucis «
navibus, agilitate & peritia præſtantibus, adverſus mul- «
nperitas & immobiles, haudquaquā ſunt aptę anguſtię. «
e enim quà expediat impetum dare poſſis, niſi hoſtes è «
inquo oculis contēplari queas: nec uti ratio poſtulat ce- «
ſicubi premaris Nulli ibi tranſcurſus nullique receptus «
(quibus ſolis agiles celeresque naves valēt) & ex navali «
ıa pedeſtris, ubi tum navium multitudo ſuperat, exiſtit. «
omnia mihi, quantum valeo, curæ erunt. * Vos verò in «
ɔus ordines diligenter ſervate, & imperata ocyùs exequi- «
cùm præſertim nō longè hoſtium ſtationes abſint: & in «
negotio plurimum momenti diſciplinam ſilentiumque «
netis habere quæ in omni quidem genere militiæ, ma- «
tamen in re navali, multum cōferunt. * Hos igitur pro- «
e, * ut prioribus rebus geſtis dignū eſt. * magnū quip «
ıbis certamen proponitur: ut aut eripiatis Peloponneſijs «
maris potiūdi, aut in propinquiorem Athenienſes de re

in ordinem navibus instructis, littoris sui legentes oram sinū versus navigant, dextro cornu (sic in statione steterāt) præcedente. In eo cornu viginti naves maximè expeditas agilesq; statuunt: ut Phormio, ratus eos Naupactū petere, atq; ad opē ferendam iter idē ingressus, altero cornu, quod ab exteriore parte tendebat, circumvētus, cum navibus includeretur. Haud vana ea spes fuit. nam Phormio metuēs oppido, nullo firmato præsidio: ut eos solventes vidit, propere militibus, quamvis * præter voluntatē, naves conscendere iussis, prope terrā navigabat. ibi Messeniorum pedites in auxilium aderant. Peloponnesij ubi, id quod petierant, simplici agmine singulis in ordinem navibus venienteis conspexerunt, ac iam intra sinum iuxtaque terram esse: signo dato, omnes repētè cōversis proris, quanta quisque poterat celeritate, cursum in Atheniēses dirigūt, spe totius capiendæ classis. Vndecim tamen primi agminis naves, fugā in apertum capessentes, cornu Peloponnesium, priusquam converteretur, effugerunt reliquas circūventas, in littus passim egerunt & submerserūt; Athenienseis, qui non enārunt, interemerunt; navium alias inanes religatas trahebant, unam cum hominibus captam; alias cùm iam traherentur, Messenij, qui accurrētes mare cū armis ingressi erāt, conscensisque navibus pro tabulatis pugnabant, eripuerunt. Dum hac in parte superāt Pelopōnesij, navesque Atticas demergūt: interea viginti naves in dextro locatę cornu insequebantur XI. naves Athenienstū: quæ cùm in apertum, antequā se circumegerāt illæ, effugissent, Naupactum etiā omnes, excepta una, præceperāt. ibi iuxta Apollinis templum, obversis proris, ut in obvio essent, si quis contrà veniret, sese expediebāt. Sed tardiùs illi navigabāt, & simul veluti victores pæana canebāt. navem unam Atheniensem, * quæ reliqua erat, Leucadia navis una longè ante alias sequebatur. Forte quadā in salo oneraria navis ad anchoras stabat. quā Atheniensis cōsecuta, cùm se circū eam egisset, in mediam navem Leucadiā tanta vi se incitavit, ut ea submergeretur. Quo repētino & inopinato casu territi Peloponnesij, cùm solutis ordinibus (ut fit in victoria) secuti essent: alij ut cæteras expectarēt, demissis remis cursum navium (magno suo incommodo, cùm ex brevi spacio invadi possent) inhibuerunt, alij etiam in vada locorū imprudentes illati sunt. Id conspicati Athenienses, colligunt animos, consentienteq; clamore impetū in eos faciunt, Illi & prioribus casibus consternati, & tum confusis ordinibus, cùm non tulissent impetum, Panormum, unde venerāt, fugere intendunt. Athenienses insecuti, naves sex, quæ proximæ eis fuerant,

mio itur.

mio ite. vincit.

idios, ſe in ſinum Criſæum & Corinthū receperunt. Nō
poſtquam hi diſceſſerunt, viginti naves ad Phormionē
ex C eta venientes, Naupactū iam extrema æſtate ad-
unt Cæterùm priuſquam claſſis, quæ Corinthum & in
um ſinum cōceſſerat, dilaberetur: Cnemus & Braſidas,
iq, Peloponneſij præfecti, initio hyemis, ex cōſilio Me-
iſium tentare Piræeum vocabant portum Athenienſiū:
quoniam cæteros in re naual vincerent, neq; cuſtodijs
lauſtris erat munitus Viſum itaq;, ut naturæ, cū remo,
usq;, & pellibus quas ſibi remiges ſubſternunt, pedibus
rintho ad Atticum mare irent inde celeriter petitis Me-
quadraginta naves ex Niſæa, ubi eorum erant nauales,
erent, & protinus in Piræeū nauigarent. Neq;. n. claſſis
reſidebat, nec aliquis metus erat, ne tale quid ſubitò ho-
narentur. nam nec apertè per otium id auſuros, neq; ſi
conſiliū agitarent, nō præſenſuros ſeſe, credebant. Igitur
uam agendæ rei tempus viſum eſt, in viam ſeſe protinùs
unt: cumq; nocte Niſæam veniſſent, & naues indidem
riſſent; non auſi ſubire diſcrimen, (ventus etiā adverſus
dicitur) omiſſo, quò cogitauerant, Piræeo, Salaminis
a Megara promontorium petunt. Erat ibi caſtellum, &
navium cuſtodia, ne quid inueheretur aut eueheretur
ris. Hoc præſidiū aggreſſi, naues vacuas abſtrahunt; re-
m Salaminem nec opinato aduentu populantur. *Ignes
nas verſus ſublati ob hoſtium aduentū, ingentē in urbe

Peloponne-ſiorum de Piræeo capiendo irri-tus conatus.

ræeum concurrit: deductisq; & conscensis celeriter m
que tumultu navib. Salaminem, terrestri milite ad cust
Piræi relicto, contendunt. Quod postquam sensere P
nesij, perpoluta maiore insulæ parte, assumptis captiv
quaq;ue præda & tribus navibus ex Budoro castello, pi
Nisæam repetierunt; navibus maximè diffidentes. quæ
temporis intervallo non deductæ, eaque causſa minùs
erant. inde Megara digressi, pedestri itinere Corinthũ
runt. Athenienses non inventis ad Salaminem hostibu
quoq; se receperunt. * Et in posterum magis custodier

Sitalces Thra ræeum, tum * clausſtris portubus. tum alia cura ad hibit
ces regis in Eiusdem hyemis initio Sitalces Teris. Odryses, Th
Macedoniã rex, bellũ Perdiccæ Alexandri Macedoniæ regi & Ch
& Chalc di- sibus Thraciæ finitimis, movit; * duorum pactorum
cam expedi- quorum alterum ipse repetere, alterum persolvere, cu
tio. Perdiccas enim postquam initio belli in arcto res eius
certis cum ipso conditionibus pepigerat, ut in gratiam
Athenienſibus reduceret, & fratrem Philippum, suũ h
in regnum non restitueret: pactis verò deinceps nõ ste
Ipse autẽ Athenienſibus, quando societatem cum eis i
bat, promiserat se bellum pro ijs Chalcidense gesturum
utraq; de causſa bellum movit, Amyntam Philippi filiu
cum in regnum reduceret, & Athenienſium legatos, qu
rei causſa aderant, cum duce Agnone, secum ducens. op
bat enim Athenienses quoque, cum navalibus & terres
quàm amplissimis copijs adversus Chalcidenses adesse.
dryſis igitur orsus, primum Thraces excivit omnes, qu
tra Æmum & Rhodopen montes, Euxinum mare Helle
tumq; tenus imperabat. inde Getas, qui ultra Æmum in
aliasq; gentes, cis Istrum Euxinum maximè mare versi
bitãtes. Gere reliquiq; in ea parte, omnes * hippotoxot
Scytharum finitimi, cultu etiam ab ijs armatuq; non al
rentes. Tum Thraces evocavit montanos, qui liberi su
* machærophori ac * dij vocantur, maior pars Rhodop
habitantes. hi eum partim mercede pellecti, partim vol
rij, sequebantur. His Agrianas adiunxit Leæosque, &
gentes Pæonicas, quæ sub imperio eius degebant. Extre
in eius regione erant, finitimi Graæis & Leæis Pæon
Strymoniq; fluvio, qui ex Scomio fluens monte per Gi
Leæosque decurrit. Illic iam finitur imperium eius, hi
Pæonas suis legibus vivẽtes, illinc ad Triballos, & ipsos
ris: quos versus Treres ac Tilatæi extremi siti sunt; qui
Scomium montem ad Septentriones incolunt, pertine

ertu iter expedito patet. * Tributum, quod ab omnib.
paristum Græcis urbibus ſub Seuthe (qui poſt Sitalcē
m tenens, florentiſſimum id reddidit) auri & argenti
atur, quadringenta argenti talenta æquabat. his non
precii accedebant ex auro & argento dona; textilia
ævia, aliaq́; ſupellectilia: quæ non regibus ſolùm, ſed
us etiam nobilibusq́; Odryſarum, conferebant; alio
uàm * apud Perſas fit, more: ſicut etiã reliqui Thra-
pere potiùs quàm dare conſueverunt. turpius habe-
gatum non dare, quàm petentem nõ impetrare. At-
ure iſti præ alijs ob potentiam utebãtur: * nec quiſ-
quid apud eos ſine donis efficere valebat. Vnde fa-
t præ alijs hoc imperium viribus augeretur: adeò ut
uropæ regiones, quæ inter Euxinum pontũ & Ioni-
n ſitæ ſunt, divitijs cæterisq́; opibus anteiverit. Belli-
loria & militum numero longè ſunt inferiores Scy-
us non in Europa tantũ, ſed nec in Aſia, æquari gens
ſt, quæ * illis concordibus reſiſtere valeat: uti nec in
uotidianæ vitæ ſolertia & prudentia cũ alijs ſunt cõ

Iter Sitalcis in Macedoniam.

Hic igitur Sitalces, tot tantarumq́; gentium rex, in-
opijs, poſtquam omnia parata erant, in Macedoniã
ic primùm per ſuam regionem, deinde per Cercinen
deſertum, qui eſt terminus Sintorum & Pæonum,
via quam antea, ſuccisis ſilvis, in expeditione cõtra
fecerat. Per hunc montẽ tranſeunt, relictis ab dextra
ab læva Sintis ac Mædis, inde digreſſi ad Doberum

ex ipsis Odrysis erant, reliqui Getę. Peditum pugnacissim
bebantur machęrophori, gens libera ab Rhodope mon
liqua turba incondita, multitudine magis metuenda, pr
scuè sequebatur. Ad Doberum itaq; congregati, inde ma
mam, quæ Perdiccæ parebat, Macedoniam invadere co
tuerunt. Macedones quippe sunt etiam Lyncestę & Heli
tæ, aliæq; gentes mediterraneæ, sociæ quidem illorum o
entes, propria ramen regna habentes. Cæterùm maritim
Macedoniam Alexander Perdiccę pater, & eius progeni
Temenidæ, & Argis antiquitùs oriundi, prim. occupā
imperiūq; tenuerunt; bello pulsis ex Pieria Pieribus, qui
ea trans Strymonem sub Pangæo Phagretem aliaque op
habitârunt. unde etiamnum maritima sub Pangęo regio
ricus sinus vocatur. Ex Bottia terra, quam vocant, Bottic
qui nunc iuxta Chalcidenses sedes habent, eiecerūt. Adh
Pæonia iuxta Axium amnem oram quandam, Pellam u
mare pertinentem possederunt: ac trans Axium usq; ad
monem Mygdoniam terram appellatam, pulsis Edonib
lunt. Eiecerunt item ex sua regione (Eordiam hodie voc
Eordos; quorum pleriq; interierunt, pauci circa Physca
des habent: & ex Almopia Almopas. Alias insupergentes
cedones hi in potestatem redegerunt, quibus etiam nunc
perant, Anthemuntem, Grestoniam, & Bisaltiam, & ipso
Macedonum magnā partem. Vniversa aūt regio Macedo
vocatur: cuius tum res erat Perdiccas, quādo Sitalces ing
sus est. Macedones cū tantis copijs resistere non possen
nes res suas in loca munita & mœnia cōportārūt: quorū
perpauca fuerūt. Archelaus aūt Perdiccæ filius, qui posteg
gnavit, quæ nunc in ea regione cernūtur extruxit, & vias
nivit, cæteraq; exornavit, armis & equis bellicis alioq; a
ratu, *magis quā octo reges superiores. Interea exercit⁹ T
cum ex Dobero impetum fecit in eam regionem quæ Phil
fuerat: & vi capta Idomene, Gortynia & Atalanta aliaq; q
dam oppida, charitate Amyntæ Philippi filij, quem præs
cernebant, imperium acceperunt. Europum inde adorti,
capere nequissent: in reliquam Macedoniam ad lævam P
Cyrrhiq; sitam transcenderunt. His interiora, Bottiæa
Pieriam, non adierunt. circa Mygdoniam autem & Gress
am ac Anthemunta agros vastantes hærebāt. Macedones
destribus copijs nequaquam concurrere ausi, equites soci
mediterraneorum immittunt: qui per occasiones, quan
pauciores, hostium exercitum lacessebant & quancunqu
partem impetū fecerunt, quia & egegriè instructi & validis

Macedoniæ descriptio.

Res in Macedonia ab Thracibus gestæ.

cti armis erant, hostes loco excedere cogebant; multi-
verò circumfusa cùm includerentur, ancipiti plerunq;
ine dimicabant tandem, quia se nõ sufficere ad omnia
a videbant, destiterunt. Inter hæc Sitalces cum Perdic-
s, quorum caussa bellum fecerat, agit. & quia non ad-
henientium classis (neq; enim venturum crediderant:
m legatos ad eum cum donis miserant) partem copia-
Chalcidenses mittit & Bottiæos. quibus intra mœnia
lsis, cùm regionem populabundus peragraret exerci-
et a perculsi qui ad meridiem incolunt Thessali & Ma-
alijq; subditi Thessalorum, atq; adeò Græci usq; Ther-
as, ne se quoq; peteret exercitus ille; in armis erant. is-
tus ad Thraces quoq; campestres, qui trans Strymonẽ
riones versus colunt, pervenerat. hi erãt Panæi, Odo-
s, & Droi ac Derlæi, liberæ omnes gentes. Quin inter
s etiam Athenienſium hostes ea res sermones præbu-
tos, ne ex fœdere ab ijs Sitalces ad se quoq; invadendũ
retur. Ipse cùm Chalcidicam Botticamq; & Macedo- *Sitalces dis-*
nfestus popularetur; postquam nihil eorum succede- *cedit ex Ma-*
orum gratia bellum susceperant, & exercitus tum cõ- *cedonia.*
sinopia, tum hyeme premebatur: Seuthes eum Spar-
it quantum accelerari posset discederet, hortabatur.
n hunc patruelem regis, maximeq; secundũ eum au-
tis & potẽtiæ virum, Perdiccas clàm, sorore sua in ma-
ium pecuniaq; insuper promissa, corruperat. Rex per-
cùm triginta in universum dies mansisset, ex quibus o-
Chalcidensibus consumpserat, properè domum exer-
reduxit. Perdiccas postea Stratonicen sororem suam
e, ut pepigerat, in matrimonium dedit. Hunc exitum
i expeditio habuit.

em hyeme Athenienses ex Naupacto, Astacũ post dis- *Attica clas-*
classis Peloponnesiæ, duce Pharmione, navigârũt: di- *sis in Acar-*
; in mediterranea Acarnaniæ, quadringenti milites A- *nania res ge-*
nsiũ ex navalibus copijs, & totidem Messenij, ex Stra- *ris.*
ontis q; & alijs oppidis, homines ambiguæ fidei ejece-
& Cynete Theolyti Coronta reducto; reversi sunt. Nã
lis, qui soli Acarnanum perpetui hostes erant, arma, in-
cente hyeme, inferre nequibant. Achelous quippe flu-
ex Pindo monte, per Dolopiam & Agraos Amphilo-
& Acarnaniæ campos primùm, inde præter Stratio-
œnia, decurrens, iuxtà Oeniadas in mare effunditur:
ie ipsam circumfluens vrbem, incommodam facit re-
a expeditionibus hybernis. Sitæ sunt contra Oeniadas

pleræ-

pleræq; inſulæ Echinades, adeò prope oſtiũ Acheloi; ut q
ties amnis paulò inflatior exiſtit, humũ aggerat. qua de c
ſa fit, vt etiam continenti * quædam illarum miſceantur;
turumq; ſpes ſit, ut omnes hoc modo brevi tempore iung
tur. Latè quippe reſtagnans oſtium fluminis, turbidumc
multum limum vehens, quia inſulæ denſatæ, ſparſimq; i
ordine ſitæ, ne rectâ viâ in mare prolabatur obſtant: ſul
dè materiam terramq; aggerit, quia invicem illæ connec
tur. cæterùm parvæ ſunt inſulæ, & deſertæ. Alcmæoni A
phiarai filio * cùm matre peremptæ incertis ſedibus vaga
tur, terram eam ab Apolline monſtratam ferunt. Aieba
nim oraculum, non priùs eum terroribus liberari poſſe, q
in ea regione ſedem figeret, quæ illa tempeſtate, quando
trem neca viſſet, neq; à ſole conſpecta eſſet, neq; terra fuiſ
quòd aliam terram omnem polluiſſet. Ipſe confuſus, ut
iunt, incertusq; animi, vix tandem intellexit, alluvionem
cheloi eum locum eſſe. Vbi cùm ei ſatis idonea ad corp
ſui uſum habitatio videretur, ut qui non exiguo tempore p
matrem interfectam oberraſſet: locis circa Oeniadas oc
patis, regnum conſtituit; & ab Acarnane filio ſuo nomen
gioni dedit. Hæc fermè ſunt, * quæ de Alcmæone acce
mus. Phormio Athenienſesq; profecti ex Arcanania, Nau
ctum redierunt. inde primo vere Athenas navigârunt; nav
ſecum captas, & quaſcunq; in navalibus pugnis ingenuos c
perant, advehentes: qui poſtea permutatione ſunt redem
Ita hyems finita eſt, & tertius annus huius belli, quod Thu
dides ſcripſit.

LIBER TERTIUS THUCYDIDIS.

Epitome.

*Quarto anno belli Peloponneſiaci, cùm iterum Atticam Pelop
neſi cum exercitu invaſiſſent, Lesbus omnis ab Athenienſibus, præ
Methymnam, defecit. Qua de cauſſa Athenienſes, claſſe eò copi
miſſis, Mitylenen caput inſulæ obſidione cinxerunt. Interea cùm
ſeſſi hactenus Plataenſes fame premerentur, ducenti ex eis & duo
cim inſignis audaciæ viri, noctu Peloponneſiorum munitiones ſca
tranſgreſſi, incolumes omnes Athenas profugerunt. Peloponn
Atticam ingreſſi, magna eam clade evaſtárunt. Naves eorundem ſu
ſidio Lesbijs miſſæ, tum primùm Ioniam attigerunt. Lesbij fame co
ſli*

ti deditionem fecerunt. Deo eorum ſupplicio magna contentione a-ctum eſt vicit tamen Diodoti lenior ſententia. Diſpar Plataenſium eventus fuit: qui cùm eodem tempore fame ſubacti Lacedæmoniorum ſe arbitrio dedidiſſet, ab eis ſunt interepti. Sæviſſima itē apud Corcyræos ſeditio deſcribitur: qua optimates a plebe ſua ſuperati partim occiſi ſunt, partim profugerūt. Peloponeſios Attica ingreſſuros terræ motus averterunt. Meſſanam in Sicilia Athenienſes occuparunt Heracleam in Trachine coloniam Lacedæmonij deduxerunt. Demoſthenes Athenienſis dux cùm Ætolis bellum incuſſiſſet, victus ab eis multos eximios cives amiſit. Delum Athenienſes luſtrārunt. Acarnanes Ambraciotis memorabili clade, Demoſthene duce, victis, pacem dederunt.

INSEQVENTE æſtate Peloponneſij eorumque ſocij, matura iam meſſe, Atticam, duce Archidamo Zeuxidami rege Lacedæmoniorum, invaſerunt: caſtriſque poſitis, agros urebant. Rurſus igitur, more ſolito, prælia parva per occaſiones ab Athenienſium equitibus fieri: qui aſſiduè levem eorum armaturam arcebant, ne longiùs ab exercitu progreſſi, urbi vicina loca infeſtarent. Commeatu deinde deficiente, non diutiùs morati Peloponneſij, diſceſſerunt, domosq; ſuas ſinguli redierunt. Simul cum ingreſſu eorum in Atticam Lesbus omnis, præter Methymnam, ab Athenienſibus deſcivit. Id cùm ante hoc bellum facere voluiſſent, * ab Lacedæmonijs reiecti fuerunt: tunc quoque citiùs, quàm ſtatuerant, deficere coacti. expectaverant enim donec portus munirent, & muros reficerent, navesque ædificarent, & alia ex Ponto venirent, ſagittarij frumentumque & cætera quæ inde accerſierant. Cæterùm Tenedij perofi ipſos infeſtique & Methymnæi, & * ex ipſis Mitylenæis privatim quidam diverſæ factionis, hoſpitesque Athenienſium, indicium ad Athenienſes detulerunt; quòd vi cogerent Lesbios omnes Mitylenen commigrare, & omnis apparatus, Lacedæmonijs * Bœotisque conſanguineis adiuvantibus, ad rebellionem ſpectaret. quòd niſi in tempore ſubveniant, Lesbum ipſis ereptum iri. Athenienſes cùm adhuc morbo afflictarentur; bellum etiam modò inchoatum vigeret; magnam præterea molem rati, Lesbo arma inferre claſſe inſtructæ & integris viribus: non acceperunt ab initio delationem, quia falſa eſſe quæ deferebantur cupiebant. Poſtea verò legatis miſſis, cùm non impetraſſent ab Mitylenæis, ut commigrationes apparatumq; intermitterent: ſolliciti de eis, occupandumque rati, quadraginta confeſtim naves,

Tertia Peloponneſiorū in Atticam expeditio.

Lesbi ab Athenienſib. defectio.

Athen. claſſem in Lesbum mittūt

ves, quas fortè in Pelopõneſum mittere volebãt, duce Cleippide Diniæ, cum duobus collegis, mittunt. Nuntiatum enim eis erat, feſtũ Apollinis Maloentis extra urbẽ eſſe: quod univerſa civitas Mitylenæorum ſolenne celebret. Ita q; ſpem ceperant, ſi celeritatem adhiberent, opprimi eos repentino adventu poſſe. quòd ſi minùs ſuccederet incœpto, Mitylenæis denunciare iuſſerunt, ut naves traderent, & muros deijcerẽt. ſin imperiũ abnuerent, armis coercerent. ſic dimiſſę naves Tũremes decem Mitylenæorũ, quæ erant ex fœdere Athenis, retinuerunt, homines in cuſtodia habuerunt. Cæterũ vir quidã ab Athenis in Eubœã tranſgreſſus, pedibusq; Geræſtum profectus, cùm nactus ibi onerariã ſecundo vento traiecisſet, Athenis triduo Mitylenẽ pervenit. eo de adventu Athenienſiũ certiores redditi, in Maloentem nõ exierunt: & murorũ portuũq; ſemiperfecta opera præſidijs firmantes, cuſtodias egerunt. Nec multò pòſt adveniunt Athenienſes. qui eũ ſe nõ fefelliſſe viderent, duces quæ eis erãt præcepta expoſuerũt, abnuentibusq; illis, bellũ indixerunt Mitylenæi imparati repẽtinoq; oppreſſi bello, paulò cum navib. ante portum velut ad pugnam provecti: poſtquã ſe nõ pares eſſe claſſi Athenienſiũ viderunt, protinùs de pace cum ducibus agere incipiũt; quòd naves ipſorum quãprimùm aliqua tolerabili conditione ablegare cupiebant. Præfecti Athenienſium, veritine non ſatis validi eſſent, ad univerſam Lesbum oppugnandam, approbant conditionem: factisq; inducijs, Mitylenæi Athenas mittunt * indicem unum, quem iam facti pœnitentia tetigerat, & alios; ſi qua impetrarent, ut naves ab ipſis, tanquam nihil de fide mutaturis, abſcederent. Interea, quia nihil ab Athenienſibus æqui ſe impetraturos ſperabant, legatos Lacedæmonem etiam in triremi mittunt. hi fruſtrati Athenienſium claſſem, quæ ad ſeptentrionalem urbis partem iuxta Meleam ſtationẽ habebat: magna difficultate per altum Lacedæmonem devecti, de ſubſidio mittendo cum eis egerunt. Legati Athenas miſſi, cùm re infecta rediſſent: bellum apparare Mitylenæi & reliqua Lesbus cœpère; præter Methymnam, quæ auxilia Athenienſibus dederat, ut & Lemnij Imbrijq; & alij quidã pauci ſociorum. Inde univerſi eruptione in caſtra Athenienſiũ facta, prælioq; commiſſo, cùm non inferiores fuiſſent: diffiſi tamen viribus ſuis, in urbem ſe receperunt; & neq; tum * extra mœnia noctem egerunt, neq; deinceps quidquã moverunt, operientes auxilia ex Peloponneſo, aliumq; apparatum, cum quo rurſus fortunã tentarẽt. Meleas quippe Lacõ & Hermondas Thebanus, qui miſſi quidẽ ante defectionem erãt, cur-

ſum

sum tamē classi Atheniensis æquare nō potuerant: clàm post ea factâ jam pugnâ, triremi advecti sunt. quorū monitu alios legatos cum alia triremi miserunt Atheniensibus, postquam quietos Mitylenæos apparuit nescire fortuna uti, plurimū animi creverunt. itaq; cùm & socii acciti majore adhibita celeritate venissent, quòd nihil firmi apud Lesbios videbāt: circūducta classe ad partē urbis meridionalem, castra bina utrinq; circa urbem communiunt, & ad utrunq; portum navium stationem faciunt. Inde cùm mari Mitylenæi arcerētur ab Atheniensibus: ipsi tamen & cæteri Lesbii, qui jam ex omnibus locis convenerant, terrâ potiebantur nec multum loci circa castra tenebant Athenienses: sed navium potiùs statio * emporiumq; eis Malea erat. Hęc belli ad Mitylenen initia fuerunt.

Athen. Mitylenem Lesbi urbem obsidione cingunt.

Sub idem propè tempus, Athenienses triginta naves, duce Asopio Phormionis filio, in Peloponnesum miserunt. petebant enim Acarnanes, ut * ex Phormionis familia aliquē sibi præfectū, sive filium sive ꝓpinquum ejus, mitterent. Profecta classis maritima Peloponnesi populatur. inde Asopius, domū remissis cæteris navibus, cum duodecim pervenit Naupactū: excitaq; tota Acarnanum gente, Oeniadis arma infert. Cęterùm cùm & Acheloo ipse obnavigando, & pedite terrā urente, ad deditionem eos pertrahere non posset: dimisso pedite, Leucadem navigat. ibi ad Nericum excensione facta, in regressu ad naves, ipse cum parte exercitus, à concurrentibus accolis præsidiisq; quibusdam interficitur. Athenienses, receptis à Leucadiis per inducias qui cæsi erant, discesserunt.

Asopii Phormionis filii expeditio infelix.

Interea Mitylenæorum legati, qui primi missi fuerant, jussi ab Lacedæmoniis ad Olympicum occurrere concilium; ut etiam reliqui socij, auditis eorum postulatis, deliberare possent: Olympiā venerunt * Ludicrum erat Olympiorū in quo Dorieus Rhodius secundùm victoriam reportavit. Peracto, festo, cùm concilium ijs datum esset, in hanc sententiam verba fecerunt: * Haud equidē inscii sumus, Lacedæmonii sociiq;, moris Græcorū: quòd eos, quos belli tempore ab prioribus sociis deficiēteis recipiunt, tantisper in precio habeant, * quandiu ex eis utilitatē capiunt; interim ut proditores & desertores veterum amicorum detestentur. Nec ea injusta opinio est; siquidem ij, qui deficiunt, ejusdem animi & voluntatis, cū ijs à quibus desciverunt; potētia item opibusq; æquales fuerint; nec justam aliquam suæ defectionis caussam habuerint. quæ nobis adversus Athenienses neutiquā contigerunt. Quin nec illud nobis meritò vitio verti potest, quòd à quibus in pace culti sumus, eos in adversis destituimus. * De

Mitylenæi auxilium ab Lacedæmoniis petunt.

Oratio Mitylenæorum

„ jure nanq; & honeſtate, maximè cùm amicitiam alior
„ tamus, primò nobis eſt diſſerēdum. cognitum enim ce
„ habemus, neq; amicitiam inter privatos, neq; ſocieta
„ ter civitates, firmam eſſe, niſi aliqua intercedat virtutis
„ morumq; ſimilitudo. diſcordes enim animos, facta
„ diſſona ſequuntur. * Venimus in ſocietatem Atheni
„ primùm; cùm vos abſiſteretis bello Medico, ipſi autē
„ reliquum erat negotii perſequerentur. * Id verò non e
„ fecimus. ut ipſi in ſervitutem peterent Græcos, ſed ut al
„ eos liberarent. Quare donec æquo jure nobis antece
„ tamdiu & nos promptis animis ſecuti ſumus. Poſt qua
„ mus eos, poſitis Perſarum odiis, ſociorum libertati in
„ deſijmus tandem ſine metu eſſe. * Cæterùm cùm alii
„ ſentiret, nunquam conjunctis viribus eis obviam ire
„ mus unde ſocii omnes libertatē, præter nos & Chios,
„ runt. * Nos verbo liberi noſtriq; juris, unà militavim
„ ita tamen obliti præcedentium factorum, ut eorum pr
„ tur potentiæq; fidem firmam haberemus. Non enim
„ veri videbatur, cùm eos qui eidem nobiſcum adſcripti
„ erant, ſubegiſſent: nō idem in cæteros, ſi quando facul
„ retur, eſſe facturos. Quòd ſi incolumis adhuc omniū
„ bertas, certiores nos fuiſſemus. nihil de nobis ipſos ir
„ ſtatuere poſſe. nunc cùm pleroſq; ſubjugârint, nobiſci
„ jure vivant: nō ſine cauſſa id ægrius patiuntur, maiore
„ rem ſibi ceſſiſſe, nos ſolos pari jure ſocietatem habere.
„ magis, quanto maior ipſorum potentia crevit, nos vir
„ auxilijs diminuti ſumus. * Tutiſſimas autē reddit ſoc
„ mutuus metus. quippe qui eam violare cupit, dum amb
„ ſuperior eſſe poſſit, abſterretur. * Noſtram verò nobi
„ tatē non alia de cauſſa reliquerunt, quàm quòd in hoc ſ
„ perio verborum potiùs ſpecioſo prætextu, & ingenii
„ q. àm virium molimine res ſeſe obtinere poſſe videbā
„ mul eo argumento utebantur, non ita lubentes eos, c
„ ſunt jure, unà militaturos eſſe, niſi quid deliquiſſent ill
„ ipſi armis oppugnarent. * Interim dū hæc agunt, firmi
„ quoſq; primùm in imbecilliores duxerunt. ut cæteri ad
„ mum relicti, alijs ſublatis, invalentiores eſſent Quòd ſ
„ bis incepiſſent, tū cùm omnes incolumes eſſent, habe
„ quos ſequerētur: nō hercle ſimil. ter cœptis ſucceſſiſſet.
„ claſſis noſtra eis timorē fecit, ne in unum coacta, & aut
„ aut alii cuidā adjuncta, periculum ipſi, crearet. * Nec
„ aut ſalutem noſtram contulit, quòd & publicè ipſos &
„ tim magiſtratus corū coluimus. * Non tamen, ſi quid

rint expendamus, diu incolumes nos futuros fuisse cre-
, nisi hoc bellum coortum fuisset. Quæ igitur hæc est
ia, aut quæ fida libertas, in qua præter animi sententiam
item invicem colebamus? ipsi nos belli tem; orib. ve-
honore habebant: nos ipsis in pace idem præstabamus.
alijs benevolentia stabilem reddat fidem, nobis eam
tutam exhibebat. Ita non tam benevolentia nos, quàm
in societate continuit: ad eoq; quibus primò restitu-
tum demerent, ii etiam primi societatem rupturi erant.
re si cui videmur impiè egisse, quòd illis cunctantib. in
da clade priores societatē solvimus, nec expectavimus
ipsi aliquid statuerēt: is parùm rectè judicat. Quippe si
issim pari conditione ipsis insidiari, cunctando q; rem
e potuissemus: quid oportebat, nos eis partes sub ipsorū
io esse? itaq; si semper eorum arbitrii fuit, ut quando li-
os adoriantur: nobis quoque, ut antevertemus, licitum
ebet. * Has causas nostræ defectionis, Lacedæmonij
; habuimus: quæ & audientibus haud obscurè demon-
nostri facti æquitatem, & satis validæ sunt, ut & metum
injiciant, & ad subsidium aliquod circumspiciendū im-
t. * Id jā olim in pace, missis ad vos de defectione lega
turi fuimus. Sed tūc repulsam tulimus. Nunc verò Boe-
otijs, cōfestim obsecuti sumus; duplex ab ista de-
ne commodum nos accepturos rati: tum ne Athenien-
n Græcis opprimendis, sed alijs potiùs in ijs liberandis,
cios præbeamus: tum uti præveniamus potiùs Athenie-
ám ut insequenti tempore ab ijsdem subacti deleamur.
is cùm hæc defectio repentè nobis & ex omni parte im-
s contigerit: eò magis decet, ut nobis in fidem vestram
lis impigrè feratis opem; * quò omnes conspiciant, vos
fidio esse quibus oportet, & eo ipso cladem hostibus de-
rtumq; inferre. * Occasionem maiorem non unquam
habuistis. morbo pariter & rei pecuniariæ Athenienses
ultate premuntur, naves alias in vos miserunt, alias ad-
n nos destinârunt: ut non sit credibile, eos naviū copia
lare posse, si vos ad æstatem iterum eos terra mariq; ad-
eritis. aut vobis classe invadentibus nō resistent, aut si-
utriſq; recedent. * Neq; verò quis opinetur, domesti-
periculum pro aliena regione sibi concitaturum. nam
s quàm longè abesse videtur, tam propinquā est exhi-
utilitatem. Nolite enim putare, in Attica belli sedem fo-
a regione erit, unde Attica sustentatur. ab socijs quippè
ratum reditus habent: multoq; maiores, si nos sub ge-

„ rint, ſunt habituri. nam non alius quiſquam deficiet: & n
„ omnia ipſi tenebunt: multoque graviora nos paſſuri ſu
„ quàm qui jampridem ſervierũt. Vos verò ſi nobis im
„ leritis opem, urbem vobis adjungetis, ampliſſima claſſe
„ vos inprimis egetis) inſtructã; & Athenienſeis ſocijs orb
„ cum quiſq; ſit audaciùs deſciturus, facilius ſuperab
„ culpam illam declinabitis, qua vos minùs ſuccurrere ij
„ vos deficiunt credimini: titulumq; liberandæ Græciæ p
„ rentes, belli vires maiores firmioresq; habebitis. * M
itaq; vos expectatio omnium de vobis Græcorum: m
„ reverentia Iovis Olympii, in cujus templo ceu ſupplices
„ nimus. ferte opem, & in ſocietatem veſtram Mitylenæos
„ pite: neq; nos negligite, qui privatim quidem corpora
„ periculis exponimus; cõmunem verò, ſi res ſucceſſerit, c
„ bri utilitatẽ allaturi ſimus; cõmunis autẽ multò daturi
„ num ſi repulſum nos ferre ſinatis. Viri igitur eſtote, qual
„ & Græcia requirit, & noſtra neceſſitas deſiderat. Hæc M
Lacedæmonij ſuæ ſententiæ cum ipſis jungunt: nav Lacedæmonij ſociq; benignè auditis eorũ verbis
ſimul in Atticam expeditionem ornant: iuſſis protinùs duabus omnium, qui aderant, ſo
Mytilenæis volunt. partibus in iſthmum ad eam cõvenire. Eò ipſi primi ven
machinas q; ad ſubducendas tranſvehendasq; * è Cori
in Articum mare, quæ circa iſthmum erant, naves, feceru
terreſtri ſimul eos maritimoq; bello urgerent. Cæterùm
ta alacritate illi hæc omnia agebant, tam ſegniter ſocii
nerunt: partim in frugum convectionibus occupati, p
bellandi pigritia retardati. * Athenienſes cùm ſenſiſſent,
ſpectu infirmitatis ſuæ attollere animos; ut oſtenderent
Athen. Lacedæmonijs ventum naves obijcunt. plarimũ opinione falli, ſeq;, etiamſi ne moveant quid
Lesbo claſſem ex Peloponneſo venientib. copijs parvo l
re obſiſtere poſſe: centũ naves complent, conſcendunt
(* præter equites & pẽtacoſiomedimnos) & inquilinu
mũ prætervecti ſeſe oſtenderunt, excenſiones etiam in
quà ipſis videbatur, fecerunt. Quod ubi præter ſpem o
nec opinatò Lacedæmonij viderũt, deceptos ſe ab Lesbi
ti, dubiiq; quid agerẽt; cùm & ſocij nondũ adeſſent, & n
Lacedæm. claſſem ſuam revelut mittere ſtatuũt. aretur inſuper triginta naves Athenienſiũ, quas in Pelo
neſum miſerant, vicina urbi ſuæ infeſtare: domũ reverſi
Poſtea verò claſſem, quã in Lesbũ mitterent, inſtruxerun
teri: q, civitatibus naves numero ad quadraginta imperã
Alcidã præfecto, qui eas deduceret, adjuncto. Athenienſe
Lagnitudo claſſis & qua navalis hæc expeditio facta eſt, Athenienſium claſſis gnito eorum diſcẽſũ, ipſi quoq; ſunt reverſi. Ea tempeſ
nu

numero, qua cætero apparatu ornatuq;, * longè instructissima fuit: * partamen numerus, arq; etiã maior, principio belli extiterat. Atticæ quippe & Euboeæ & Salaminicentum naves præsidebant: totidem circa Peloponnesum erant præterea ad Potidæam inq; aliis regionibus non paucæ erant: ut numerus omnium navium eadem æstate quinquaginta fuerit & ducentarum. Hæc classis unà cum Potidæa maximis cõstitit sumptibus: Nam qui Potidæam præsidiarij custodiebant milites, binas drachmas (sibi quisq; unam, & servo unam) in diem accipiebant. fuerunt autem ter mille ab initio: neq; pauciores in obsidione manserunt: sexcenti verò & mille cum Phormione erant, qui priùs discesserunt naves item omnes eadem stipendia capiebant. Hoc modo pecuniæ ab initio insumptæ sunt, & tot ferè naves completæ. *sumptum, quos Athenienses fecerunt.*

Per idem tempus, quo Lacedæmonii circa isthmũ versabantur, Mitylenæi cum auxiliarijs terrã belli Methymnæis, à quibus se proditos rebantur, intulerũt: adortiq; urbem, cùm non perinde uti expectaverant res succederet, Antissam inde Pyrrhamq; & Eresum digressi sunt: ac singulis his oppidis firmatis, & mœnib. munitis, domũ sese properè receperũt. Post horũ discessum mox Antissæ arma Methymnæi intulerũt. sed eruptione facta ab Antissæis auxiliarijsq;, cùm multorum cæde repulsi, reliqui domũ properè reverterũt. Athenienses ubi cognoverũt, Mitylenæos terrã superiores esse, & suos milites paucióres, quàm ut arcere eos possent: principio autumni Pachetem Epicuri, cum mille armatis, ducem mittũt. Hi ipsi remigũ functi munere, cùm eò venissent, Mitylenen undiquaq; * simplici muro cingunt, & castella excitant locis firmioribus. Ita magna vi Mitylenæ, propinqua jam hyeme, terra mariq; circumsessa est. Pecunia in obsidionem deerat. itaq; ipsi primùm Athenienses * tributo indicto, cùm ducenta talenta contulissent, ea ad exercitum mittunt: navesq; duodecim, quæ ab sociis tributum exigerent, ablegant, duce Lysicle cum quatuor collegis. Is cùm hinc inde obeundo pecunias exigeret, dum Carian ex Myunte per Mæandriũ campum usq; ad Sandium collem transgreditur: Cares Anæitæq; ex insidijs coorti, eum cum magna parte exercitus deleverunt. *Mitylenæi terra belli gerunt.* *Athen. maiore vi Mitylenen obsident.* *Exactiones & tributa Athenienses.*

* Eadẽ hyeme Platæẽses, qui adhuc ab Peloponnesijs Boeotisq; circumsidebantur, non cibo solùm, sed ipsequoq; jam auxilijs ab Athenienses & aliorum undecunq; subsidiorum, deficiente: ipsi & qui in obsidione unà erant Athenienses, cõsilium ceperunt; primùm ut universi exirent, murosq; hostiles, si fortè vi perrumpere possent, transgrederentur. Auctores *Platæẽsium pars noctis per hostium munitiones evadit.*

id tentãdi Theænetus Timidæ, & Eupolpidas Daimachi, duæ hic eorum, illevates fuerũt. Poſtea dimidia ferè parte deterritis magnitudine periculi, viri numero ad viginti circiter & ducentos, in propoſito exeundi ſua voluntate perſeverantes, talem rationẽ inierunt * Ex coagmentatione laterculorũ muri, quà is ad ipſos ſpectabat, * parentium, ſcalas ad altitudinẽ eius dimenſi ſunt. Multi ſimul cõmiſſuras lapidum numerabant, ut ſi quidam aberrarent, maior tamen pars rectè æſtimaret: inprimis cùm & ſæpiùs id facerent, & muri propinquitas facilè eum, ad id quod volebãt, oculis ſubiceret ita * craſſitie laterum æſtimata, ſcalarum altitudinẽ permenſi ſunt. Murus autem ab Peloponnenſibus extructus, hac fuit forma: Duo erant ambitus, Platææas alter, alter Athenas ſpectãs, ſi qua forte inde auxilia venirent. hi ſedecim pedes interſe diſtabant. Eo intervallo ſeparatim cuſtodib. tabernacula erant ædificata: ita verò continuata, ut unus is teger videretur murus pinnis utrinq; munitus. Poſt denas pinnas ſingulæ turres permagnæ, æquantesq; craſſitudine murum, in exteriorem & interiorem partem prominebant. ſic ut non juxta, ſed per turreis ipſas tranſitus eſſet. Nocte, ſi quãdo pluvia erat, relictis propugnaculis, in turribus, quæ & propinquæ erant & ſupernè tectæ, cuſtodias agitabant. Ad hunc modum murus, quo cingebantur Platæenſes, factus fuit. Cõparatis omnibus, Platæenſes caprara nocte, quæ ventis pluviaq; turbida & præterea illunis eſſet, ducibus auctoribus conſilii, egrediuntur. Ac primò foſſam quã claudebantur tranſgreſſi, pergũt inde porrò ad mœnia hoſtiũ nec ſenſere id vigiles, cùm & tenebræ cõſpectum auferrent, & venti ſonitus ſi repitum tranſeuntium exaudiri prohiberet. ſimul remoti ab ſe mutuò ibant, ne armis invicem illiſis excitarent hoſtes: & erãt expediti, levibusq; ſuccincti armis, * lævo ſolùm pede calceato, ut figere in luto veſtigiũ poſſent. Per intervalla itaq; turrium ad pinnas, quas deſertas ab hoſtibus ſciebant, contenderunt primi qui ſcalas ferebant, quibus admotis, tum deinceps conſcendeiunt leviter armati duodecim cum pugionib. ſinguli & thorace, Ammea Coræbi duce: iſq; primus aſcendit. hos alij ſex ſecuti, * utramq; ſcanderunt turrim. inde alii levis armaturæ cum jaculis ibant: quibus alii a tergo ſcuta portabant, ut illi faciliùs tranſcenderẽt, & ab ipſis acciperent cùm ad hoſtes ventũ foret. Iã magna pars cõſcenderat; cùm Platæenſis quidam de pinnis dejectã, quam apprehenderat, tegulã, præbuit ſonitum: quo & vigiles excitati ſunt, qui in turrib. erant, & mox clamore ſublato exercitus omnis ad muros concurrit, ignari quid rei eſſet; cùm ſuper noctis obſcuritã-

rus Peloponneſiorum circum Platæam.

ut dum hostes ignari quid sibi ea signa vellent, & aliud
am fieri opinantes quàm res erat, auxilio non essent, li-
pateret suis effugium & in tutũ receptus. Interim re-
Platæenses murum superscandunt: primiq;, cùm cæsis
libus turres utrinq; occupassent, ipsi in portis consistũt,
eas ad opem ferendã hostes cõcurrere possent: scalisq;
ro turribus admotis, plures suorum recipiunt. itaq; alii
ibus, si qui concurrerent, missilib. ex superiore & infe-
oco arcessebant: maior pars pluribus admotis scalis, si-
dejectis pinnis, per turrium trascenderunt intervalla,
indè qui transcenderat, * ad labrum fossæ consistebat,
jaculisq; incessens, si quis ad prohibendos transitu cę-
dventaret. Cùm jam omnes transmisissent, qui in turri-
rant, * ulumi longè difficilimè transgressi ad fossam
n pergunt. Interim etiam trecenti illi cum facibus eis
ebant. quos ubi per tenebras magis conspexerunt Pla-
s. qui in labro fossæ constiterant: sagittis jaculisq; nu-
porum partes petebant, cùm ipsi tenebris tecti minùs
ina cernerentur; ut etiam novissimi Platæensium fos-
tè superarent, ægerrimè tamẽ & magna cum luctatio-
ies enim in ea concreta erat, nõdum ita firma, ut insi-
des ingrediẽtium possent, sed aquosa, qualis * Subso-
tiùs * quã Aquilone spirante gigni solet. Adhæc ven-
re mistus plurimum eodem aquæ congesserat. ea ægrè
ta, tamen transcenderunt: cùm tempestatis præcipuè
udo spacium ipsis elabendi dedisset. Digressi ab fossa
nses, universi viam Thebas pertinentem: Androcratis

q[uo]rũ cùm veniſſent, profugiunt inde Athenas. Ducenti duo-
c[etera] m[u]ltuer[un]t. Pluribus enim egreſſis, quidam priuſquam
tr[an]sgrederentur in urbem refugerant. Sagittarius unus in
exercitu foſſa comprehenſus eſt. Peloponneſij poſtquam
inſequi deſtiterunt a ſtationes ſuas reverſi ſunt. At quin
urbe remanſerant Plataenſes, ignari omnium quæ facta e-
rant, cùm; quæ rei eſſent neminem ſupereſſe nunciarent, lu-
ce orta caduceatorem interfectorum tollendorum cauſſa mi-
ſerunt. Sed re comperta, deſtiterunt. Ita tranſgreſſi muritio-
nes Plataenſes, evaſerunt.

Salæthus Lacedæm. venit Mitylenen.

Extrema æſtate, Salæthus Lacedæmonius Mitylenen cum
una triremi ab Lacedæmone miſſus, cùm ad Pyrrhan appe-
liſſet: pedibus in locum profectus, juxta torrentem quendam, quà
tranſiri munitiones poterant, clàm urbem ingreditur. Inde ma-
giſtratibus eorum nunciat, quemadmodum & in Axicam ex-
peditio parata, & quadraginta naves ipſis in tempore auxilio
ſint futuræ. Ferum hujus, tum alia rerum curandarum, gra-
tia præcundum. Euipe erecti Mitylenæi, minùs jam ad dedi-
tionem nimis inclinabant. Ita hyems finita eſt: & quartus hujus
belli annus elapſus, quod Thucydides ſcripſit.

Quarta Peloponneſiorum in Atticam irruptio.

Inſequente æſtate Peloponneſij, Alcida cum mandatis &
XLII navibus Mitylenen miſſo, ipſi cum ſocijs Atticam inva-
ſerunt; ut utrinq; preſſis Athenienſibus minùs laxamenti da-
retur, ad naves Mitylenen mittendas. Expeditionis hujus dux
fuit Cleomenes, loco regis Pauſaniæ, Pliſtoanactis, cuius ipſe
frater fuerat. Filij immaturæ adhuc ætatis. Fuit ea populatio
longe triſtiſſima, * ſecundum alteram, Athenienſibus. Nam
& quæcunq; Atticæ priùs populati fuerant, & ſi quid rurſus
germinaverant, aut ſi quæ priore expeditione intacta liquе-
rant, vaſtaverunt. nuntium enim ex Lesbo de navibus ſuis,
quas jam tranſmiſiſſe credebant, expectantes, pleraq; excur-
ſionibus pervagati ſunt. Poſtquam verò nihil ad ſpem eis re-
ſpondebat, inſuper re frumentaria deficiente: reverti, & in ur-
bes ſuas ſinguli dilapſi ſunt.

Mitylene deditur Athenienſibus.

Interea Mitylenæi poſtquã & naves ex Peloponneſo nullæ
veniebãt, & ipſi cibariorum inopia premebantur: de pacis cõ-
ditione cu Athenienſib. tali caſu ſunt agere coacti. Salæthus,
quia ipſum quoq; de adventu navium ſpes defecerat, popu-
priùs * leviter armato graviora arma, tanquã exiturus in Athe
nienſes, tradit. Iis acceptis plebes recuſare imperium, & paſſim
in circulis fremere, ac ni frumentũ primores prolatũ in omnes
dividerẽt, ſe pacturos cum Athenienſibus urbemq; tradituros, mi-
nari. Quod ubi eorũ magiſtratus audierũt, quia nec ad prohiben-

tur, cõſtituit. Interim quadraginta naves Peloponeſiorũ, matutiùs veniſſe oportebat, cùm & circa Peloponneſum moratæ eſſent, & cætera ſegniter navigarent, fruſtratæ nientes urbanos, Delum tenuerũt: primumq; juxta Icaria & Myconum nuntio, de capta Mitylene, accepto; ut certum explorarent, Embatum Erythrææ contenderunt. quo poſt ſeptimũ ferè, ab capta Mitylene, diem veniſſent: cõ illic toto negotio, quid tum opus facto eſſet, conſulta- ibi Teutiaplus Eleus: Alcida, inquit, vosq; cæteri, quot- adium⁹, Peloponeſij exercitus præfecti, mea ſentẽtia eſt: tẽplò Mitilenẽ, priusq; adventus noſtri eò fama perfera- amus. Simile quippe veri eſt, in urbe recẽs capta parũ di- es cuſtodias nos inventuros: inprimis cũ claſſe veniamus parte & ipſi nullum ſibi hoſtem occurſum credunt, & nõ liſſimi ſumus. Credibile itaq; eſt, pedeſtres quoq; eorum as poſt victoriam negligentiùs per domos ſparſas jacere. reſi nec opinatò & inſuper noctu adveniam⁹, dubium nõ uin & civium ope (ſi quis adhuc nobis in urbe cupit) rem iere poſſimus. Proinde ne vos pigeat, periculũ iſtud ſub- on alii quippe ſunt ſubiti caſus in bello. Quod ſi quis im- or fixum apud ſe retinuerit, & hoſtes iſtiuſmodi captato ore adoriatur, feliciter plerumq, rem gerit. Hęc ille dicẽs tamen Alcidam movit. Itaq; exules quidam ab Ionia & onavigationis comites, hortati eum ſunt: ut quando id ullum reformidaret, oppidũ aliquod Ioniæ aut Cumam

Claſſis Peloponneſia in Aſiam trajicit.

Teutiaplus ad Alcidam admonitio.

» jure nanq; & honeſtate, maximè cùm amicitiam aliorum pe-
» tamus, primò nobis eſt diſſerēdum. cognitum enim certumq;
» habemus, neq; amicitiam inter privatos, neq; ſocietatem in-
» ter civitates, firmam eſſe, niſi aliqua intercedat virtutis opinio
» morumq; ſimilitudo. diſcordes enim animos, facta quoque
» diſſona ſequuntur. * Venimus in ſocietatem Athenienſium
» primùm; cùm vos abſiſteretis bello Medico, ipſi autem quod
» reliquum erat negotii perſequerentur. * Id verò non ea cauſſa
» fecimus ut ipſi in ſervitutem peterent Græcos, ſed ut ab Medis
» eos liberarent. Quare donec æquo jure nobis antecefſerunt,
» tamdiu & nos promptis animis ſecuti ſumus. Poſtquam vidi-
» mus eos, poſitis Perſarum odiis, ſociorum libertati inſidiari
» deſijmus tandem ſine metu eſſe. * Cæterùm cùm alius aliud
» ſentiret, nunquam conjunctis viribus eis obviam ire potui-
» mus unde ſocii omnes libertatē, præter nos & Chios, amiſe-
» runt. * Nos verbo liberi noſtriq; juris, unà militavimus, non
» ita tamen obliti præcedentium factorum, ut eorum princi-
» tui potentiæq; fidem firmam haberemus. Non enim ſimile
» veri videbatur, cùm eos qui eidem nobiſcum adſcripti fœderi
» erant, ſubegiſſent: nō idem in cæteros, ſi quando facultas da-
» retur, eſſe facturos. Quòd ſi incolumis adhuc omniū eſſet li-
» bertas, certiores nos fuiſſemus, nihil de nobis ipſos iniquius
» ſtatuere poſſe. nunc cùm plerosq; ſubjugārint, nobiſcū æquo
» jure vivant: nō ſine cauſſa id ægriùs patiuntur, maiorem par-
» tem ſibi ceſſiſſe, nos ſolos pari jure ſocietatem habere. idq; eo
» magis, quanto maior ipſorum potentia crevit, nos viribus &
» auxilijs diminuti ſumus. * Tutiſſimas autē reddit ſocietates
» mutuus metus quippe qui eam violare cupit, dum ambigit, an
» ſuperior eſſe poſſit, abſterretur. * Noſtram verò nobis liber-
» tatē non alia de cauſſa reliquerunt, quàm quòd in hoc ſuo im-
» perio verborum potiùs ſpecioſo prætextu, & ingenii magis
» quàm virium molimine res ſeſe obtinere poſſe videbāt. * ſi-
» mul eo argumento utebantur, non ita lubentes eos, qui pari
» ſunt jure, unà militaturos eſſe, niſi quid deliquiſſent illi, quos,
» ipſi armis oppugnarent. * Interim dū hæc agunt, firmiſſimos
» quoſq; primùm in imbecilliores duxerunt, ut cæteri ad extre-
» mum relicti, aliis ſublatis, invalentiores eſſent Quòd ſi à no-
» bis incepiſſent, tū cùm omnes incolumes eſſent, haberent q;
» quos ſequerētur: nō hercle ſimiliter cœptis ſucceſſiſſet. * Sed
» claſſis noſtra eis timorē fecit, ne in unum coacta, & aut vobis
» aut alii cuidā adjuncta, periculum ipſis crearet. * Nec parùm
» aut ſalutem noſtram contulit, quòd & publicè ipſos & priva-
» tim magiſtratus eorū coluimus. * Non tamen, ſi quid de aliis
ſtatue-

texpendamus, diu incolumes nos futuros fuisse cre-
isi hoc bellum coortum fuisset. Quæ igitur hæc est
ant quæ fida libertas, in qua præter animi sententiam
m invicem colebamus? ipsi nos belli tem; orib. ve-
nore habebant: nos ipsis in pace idem præstabamus.
ijs benevolentia stabilem reddat fidem, nobis eam
tam exhibebat. Ita non tam benevolentia nos, quàm
ſocietate continuit: adeoq; quibus primò re-tutio-
m demerent, ii etiam primi ſocietatem rupturi erant.
si cui videmur impiè egisse, quòd illis cunctantib. in
a clade priores ſocietatē ſolvimus, nec expectavimus
si aliquid statuerēt: is parùm rectè judicat. Quippe ſi
im pari conditione ipsis insidiari, cunctandoq; rem
otuissemus: quid oportebat, nos eis partes sub ipsorū
:sse? itaq; ſi semper eorum arbitrii fuit, ut quando li-
adoriantur: nobis quoque, ut antevertemus, licitum
t. * Has cauſſas noſtræ defectionis, Lacedæmonij
abuimus: quæ & audientibus haud obſcurè demon-
ſtri facti æquitatem, & ſatis validæ ſunt, ut & metum
iciant, & ad ſubſidium aliquod circumſpiciendū im-
* Id jā olim in pace, miſſis ad vos de defectione lega
i fuimus. Sed tūc repulſam tulimus. Nunc verò Bœ-
antibus, cōfeſtim obſecuti ſumus; duplex ab iſta de-
commodum nos accepturos rati: tum ne Athenien-
ſ præcis opprimendis, ſed alijs potiùs in ijs liberandis,
os præbeamus: tum uti præveniamus potiùs Atheniē-
n ut inſequenti tempore ab ijſdem ſubacti deleamur.
ùm hæc defectio repentè nobis & ex omni parte im-
ontigerit: eò magis decet, ut nobis in fidem veſtram
mpigrè feratis opem; * quò omnes conſpiciant, vos
io eſſe quibus oportet, & eo ipſo cladem hoſtibus de-
mq; inferre. * Occaſionem maiorem non unquam
buiſtis. morbo pariter & re pecuniariæ Athenienſes
ite premuntur, naves alias in vos miſerunt, alias ad-
os deſtinârunt: ut non ſit credibile, eos naviū copia
: poſſe, ſi vos ad æſtatem iterum eos terra mariq; ad-
itis. aut vobis claſſe invadentibus nō reſiſtent, aut ſi-
triſq; recedent. * Neq; verò quis opinetur, domeſti-
:riculum pro aliena regione ſibi concitaturum. nam
uàm longè abeſſe videtur, tam propinquā eſt exhi-
ilitatem. Nolite enim putare, in Attica belli ſedem fo-
egione erit, unde Attica ſuſtentatur. ab ſocijs quippè
tum reditus habent: multoq; maiores, ſi nos ſubege-

„ rint, ſunt habituri. nam non alius quiſquam deficiet: & noſtra
„ omnia ipſi tenebunt: multoque graviora nos paſſuri ſumus,
„ quàm qui jampridem ſervierũt. Vos verò ſi nobis impigre tu-
„ leritis opem, urbem vobis adjungetis, ampliſſima claſſe (qua
„ vos inprimis egetis) inſtructã; & Athenienſeis ſociis orbatos,
„ cùm quiſq; ſit audaciùs deſciturus, facilius ſuperabitis. Itaque
„ culpam illam declinabitis, qua vos minùs ſuccurrere iij qui ad
„ vos deficiunt credimini: titulumq; liberandæ Græciæ præfe-
„ rentes, belli vires maiores firmioresq; habebitis. * Moveat
itaq; vos expectatio omnium de vobis Græcorum: moveat
„ reverentia Iovis Olympii, in cujus templo ceu ſupplices cõve-
„ nimus. ferte opem, & in ſocietatem veſtram Mitylenæos reci-
„ pite: neq; nos negligite, qui privatim quidem corpora noſtra
„ periculis exponimus; cõmunem verò, ſi res ſucceſſerit, omni-
„ bus utilitate allaturi ſimus; cõmunis autẽ multò daturi dam-
„ num ſi repulſi nos ferre ſinatis. Viri igitur eſtote, quales ves
„ & Græcia requirit, & noſtra neceſſitas deſiderat. Hæc Mity-
Lacedæmonij ſuadent ut Mitylenæis ſuccurratur. lenæi. Lacedæmonij ſociiq; benignè auditis eorũ verbis ſocie-
tatem cum ipſis jungunt: ſimul in Atticam expeditionem ad-
ornant; inſtis protinùs duabus omnium, qui aderant, ſociorũ
Mitylenæis vol ens. partibus in iſthmum ad eam cõvenire. Eò ipſi primi venerunt
machinaſq; ad ſubducendas tranſvehendasq; * è Corinthio
in Atticum mare, quæ circa iſthmum erant, naves, fecerunt, ut
terreſtri ſimul eos maritimoq; bello urgerent. Cæterùm quã-
ta alacritate illi hæc omnia agebant, tam ſegniter ſocii cõve-
nerunt: partim in frugum convectionibus occupati, partim
bellandi pigritia retardati. * Athenienſes cùm ſenſiſſent, eos de
ſpectu infirmitatis ſuæ attollere animos; ut oſtenderent, ipſos
Athen. Lacedæmonijs centum naves obijciunt. plurimũ opinione falli, ſeq;, etiamſi ne moveant quidem ab
Lesbo claſſem, ex Peloponneſo venientẽ, copijs parvo labo-
re obſiſtere poſſe: centũ naves complent, conſcenduntq; ipſi
(* præter equites & pẽtacoſiomedimnos) & inquilini: & iſth-
mũ prætervecti ſeſe oſtenderunt, excenſiones etiam in terrã
quà ipſis videbatur, fecerunt. Quod ubi præter ſpem omnem
nec opinato Lacedæmonij viderũt, deceptos ſe ab Lesbijs ra-
tiũculis, quid agerẽt; cùm & ſocij nondũ adeſſent, & nunti-
Lacedæm. claſſem in Lesbum mittere ſtatuũt. aretur inſuper triginta naves Athenienſiũ, quas in Peloponne-
ſum miſerant, vicina urbi ſuæ infeſtare: domũ reverſi ſunt.
Poſtea verò claſſem, quã in Lesbũ mitterent, inſtruxerunt, cæ-
teris, civitatibus naves numero ad quadraginta imperárunt,
Alcidã præfecto, qui eas deduceret, adjuncto. Athenienſes co-
Magnitudo claſſis & gnito eorum conſilio, ipſi quoq; ſunt reverſi. Ea tempeſtate,
qua navalis hæc expeditio facta eſt, Athenienſium claſſis, qua

nume-

numero, qua cætero appatatu ornatuq;, * longè instructissima fuit: * par tamen numerus, atq; etiã maior, principio belli extiterat. Atticæ quippe & Eubœæ & Salamini centum naves præsidebant: totidem circa Peloponnesum erant præterea ad Potidæam inq; alijs regionibus non paucæ erant: ut numerus omnium navium eadem æstate quinquaginta fuerit & ducentarum. Hæc classis unà cum Potidæa maximis cõstitit sumptibus. Nam qui Potidæam præsidiarij custodiebant milites, binas drachmas (sibi quisq; unam, & servo unam) in diem accipiebant. fuerunt autem ter mille ab initio: neq; pauciores in obsidione manserunt: sexcenti verò & mille cum Phormione erant, qui priùs discesserunt naves item omnes eadem stipendia capiebant. Hoc modo pecuniæ ab initio insumptæ sunt, & tot ferè naves completæ.

sumptum, quos Athenienses fecerunt.

Per idem tempus, quo Lacedęmonii circa isthmũ versabantur, Mitylenæi cum auxiliarijs terrâ beliũ Methymnęis, à quibus se proditos rebantur, intulerũt: adortiq; urbem, cùm non perinde uti expectaverant res succederet, Antissam inde Pyrrhamq; & Eresum digressi sunt: ac singulis his oppidis firmatis, & mœnib. munitis, domũ sese properè receperũt. Post horũ discessum mox Antissę arma Methymnęi intulerũt sed eruptione facta ab Antissæis auxiliarijsq;, cùm multorum cęde repulsi, reliqui domũ properè reverterũt. Atheniẽses ubi cognoverũt, Mitylenæos terra superiores esse, & suos milites pauciores, quàm ut arcere eos possent: principio autumni Pachetem Epicuri, cum mille armatis, ducem mittũt. Hi ipsi remigũ functi munere, cùm eò venissent, Mitylenen undiquaq; * simplici muro cingunt, & castella excitant locis firmioribus. Ita magna vi Mitylene, propinqua jam hyeme, terra mariq; circumsessa est. Pecunia in obsidionem deerat. itaq; ipsi primùm Athenienses * tributo indicto, cùm ducenta talenta contulissent, ea ad exercitum mittunt: navesq; duodecim, quæ ab sociis tributum exigerent, ablegant, duce Lysicle cum quatuor collegis. Is cùm hinc inde obeundo pecunias exigeret, dum Cariam ex Myunte per Mæandriũ campum usq; ad Sandium collem transgreditur: Cares Anæitæq; ex insidijs coorti, eum cum magna parte exercitus deleverunt.

Mitylenæi terra bellũ gerunt.

Athen. maiore vi Mitylenen obsident.

Exactiones & tributa Athenienses.

* Eadẽ hyeme Platæẽses, qui adhuc ab Peloponnesijs Bœotisq; circumsidebantur, non cibo solùm, sed spe quoq; jam auxilii ab Atheniensibus & aliorum undecunq; subsidiorum, deficiente: ipsi & qui in obsidione unà erant Athenienses, cõsilium ceperunt; primùm ut universi exirent, murosq; hostiles, si fortè vi perrumpere possent, transgrederentur. Auctores

Platæensium pars noctis per hostium munitiones evadit.

id tentādi Theænetus Timidæ, & Eupolpidas Daimachi
hic eorum, ille vates fuerūt. Postea dimidia ferè parte de
tis magnitudine periculi, viri numero ad viginti circiter &
centos, in proposito exeundi sua voluntate perseverante
lem rationē inierunt * Ex coagmentatione laterculorū
ri, quà is ad ipsos spectabat, * patentium, scalas ad altitu
ejus dimensi sunt. Multi simul cōmissuras lapidum num
bant, ut si quidam aberrarent, maior tamen pars rectè æsti
ret: inprimis cùm & sæpiùs id facerent, & muri propinq
facilè eum, ad id quod volebāt, oculis subjiceret ita * cra
laterum æstimata, scalarum altitudinē permensi sunt. M
autem ab Peloponnesijs extructus, hac fuit forma: Duo e
ambitus, Platæas alter, alter Athenas spectās, si qua fortè
auxilia venirent. hi sedecim pedes inter se distabant. Eo in
vallo separatim custodib. tabernacula erant ædificata: ita
rò continuata, ut unus integer videretur murus pinnis ut
munitus Post denas pinnas singulæ turres permagnæ, æqu
tesq; crassitudine murum, in exteriorem & interiorem
tem prominebant. sic ut non juxta, sed per turreis ipsas tr
tus esset. Nocte, si quādo pluvia erat, relictis propugnacul
turribus, quæ & propinquæ erant & supernè tectæ, custo
agitabant. Ad hunc modum murus, quo cingebantur Pl
enses, factus fuit. Cōparatis omnibus, Platæenses captata
cte, quæ ventis pluviaq; turbida & præterea illunis esset, c
bus auctoribus consilii, egrediuntur. Ac primò fossam
claudebantur transgressi, pergūt inde porrò ad mœnia h
nec sensêre id vigiles, cùm & tenebræ cōspectum auferre
venti sonitus strepitum transeuntium exaudiri prohibere
mul remoti ab se mutuò ibant, ne armis invicem illisis ex
rent hostes: & erāt expediti, levibusq; succincti armis, *
vo solùm pede calceato, ut figere in luto vestigiū possent
intervalla itaq; turrium ad pinnas, quas desertas ab host
sciebant, contenderunt primi qui scalas ferebant. quibus
motis, tum deinceps conscenderunt leviter armati duod
cum pugionib. singuli & thorace, Ammea Corœbi duce
primus ascendit. hos alij sex secuti, * utramq; scanderunt
rim. inde alii levis armaturæ cum jaculis ibant: quibus al
tergo scuta portabant. ut illi faciliùs transcenderēt, & ab
acciperent cùm ad hostes ventū foret. Iā magna pars cōs
derat; cùm Platæensis quidam de pinnis dejectâ, quam ap
henderat, tegulâ, præbuit sonitum: quo & vigiles excitati
qui in turrib. erant, & mox clamore sublato exercitus o
ad muros concurrit, ignari quid rei esset; cùm super noctis

Murus Peloponnesiorum circum Platæam.

scu

m pateret suis effugium & in tutũ receptus. Interim re-
Platæenses murum superscandunt: primiq;, cùm cæsis
dibus turres utrinq; occupassent, ipsi in portis consistũt,
r eas ad opem ferendã hostes cõcurrere possent: scalisq;
uro turribus admotis. plures suorum recipiunt. itaq; alii
rribus, ũ qui concurrerent, missilib. ex superiore & infe-
loco arcessebant: maior pars pluribus admotis scalis, si-
k dejectis pinnis, per turrium trascenderunt intervalla,
bindè qui transcenderat, * ad labrum fossæ consistebat,
is jaculisq; incessens, si quis ad prohibendos transitu cę-
adventaret. Cùm jam omnes transmisissent, qui in turri-
erant, * ulumi longè difficilimè transgressi ad fossam
m pergunt. Interim etiam trecenti illi cum facibus eis
rebant. quos ubi per tenebras magis conspexerunt Pla-
ces, qui in labro fossæ constiterant: sagittis jaculisq; nu-
orporum partes petebant, cùm ipsi tenebris tecti minùs
mina cernerentur; ut etiam novissimi Platæensium fos-
ntè superarent, ægerrimè tamẽ & magna cum luctatio-
reies enim in ea concreta erat, nõdum ita firma, ut insi-
edes ingredientium possent, sed aquosa, qualis * Subso-
ntiùs * quã Aquilone spirante gigni solet. Adhæc ven-
bre mistus plurimum eodem aquæ congesserat. ea ægrè
tamen transcenderunt: cùm tempestatis præcipuè
spacium ipsis elabendi dedisset? Digressi ab fossa
ses, universi viam Thebas pertinentem: Androcratis

q[illegible] cùm venissent, profugiunt inde Athenas. Ducenti duo decim fuerunt. Pluribus enim egressis, quidam priusquam transgrederentur in urbem refugerant. Sagittarius unus in exteriore fossa comprehensus est. Peloponnesij postquam insequi destiterunt, ad stationes suas reversi sunt. At qui in urbe remanserant Platæenses, ignari omnium quæ facta erant, cùm ij qui redierant neminem superesse nunciarent, luce orta caduceatorem interfectorum tollendorum caussa miserunt. Sed re comperta, destiterunt. Ita transgressi munitiones Platæenses, evaserunt.

Salæthus Lacedæm. venit Mitylenen.

Extrema hyeme, Salæthus Lacedæmonius Mitylenen cum una trireme ab Lacedæmone missus, cùm ad Pyrrham appulisset: pedibus inde profectus, juxta torrentem quendam, quà transiri munitiones poterant, clàm urbe ingreditur. Inde magistratibus eorum nunciat, quemadmodum & in Atticam expeditio parata, & quadraginta naves ipsis in tempore auxilio sint futuræ, se tum hujus, tum aliarum rerum curandarum, gratia præmissum. Ea spe erecti Mitylenæi, minùs jam ad deditionem animis inclinabant. Ita hyemis finita est: & quartus huius belli annus elapsus, quod Thucydides scripsit.

Quarta Peloponnesiorum in Atticam irruptio.

Insequente æstate Peloponnesij, Alcida cum mandatis & XLII navibus Mitylenen misso, ipsi cum sociis Atticam invaserunt; ut utrinq; pressis Athenienſibus minùs laxamenti daretur, ad naves Mitylenen mittendas. Expeditionis hujus dux fuit Cleomenes, loco regis Pausaniæ, Plistoanactis, cuius ipse frater fuerat. Filij immaturæ adhuc ætatis. Fuit ea populatio longè tristissima, * secundum alteram, Athenienſibus. Nam & quæcunque Atticæ priùs populati fuerant, & si quid rursus germinaverant, aut si quæ priore expeditione intacta liquerant, vastaverunt. nuntium enim ex Lesbo de navibus suis, quas jam transmisisse credebant, expectantes, pleraq; excursionibus pervagati sunt. Postquam verò nihil ad spem eis respondebat, insuper re frumentaria deficiente: reversi, & in urbes suas singuli dilapsi sunt.

Mitylene deditur Athenienſibus.

Interea Mitylenæi postquā & naves ex Peloponneso nulla veniebāt, & ipsi cibariorum inopia premebantur: de pacis cōditione cu Athenienſib. tali casu sunt agere coacti. Salæthus quia ipsum quoq; de adventu navium spes defecerat, populo priùs * leviter armato graviora arma, tanquā exiturus in Athenienses, tradit. Iis acceptis plebes recusare imperium, & passim in circulis fremere, ac ni frumentū primores prolatū in omnes dividerēt, se pacturos cum Athenienſibus urbemq; tradituros minari. Quod ubi eorū magistratus audierūt, quia nec ad prohiben-

hibendū ſatis validi erāt, ſimul ne excluſi pactione in periculum venirēr, veriti: cōmuni conſenſu cum Pachete exercitu; his conditionibus pacē fecerunt; ut Athenienſibus liberū eſſet de Mitylenęis ſtatuēdi arbitriū; ipſi exercitū in urbem acciperent, & legatos pro ſe Athenas mitterent; qui quoad redirent, neminē Mitylenæum aut vincire aut ſervū facere, aut necare, Pachetem debere. His cōditionibus facta pace, cùm jam ſigna in urbē ferret exercitus: qui maximè Lacedęmonijs faverant, metu perculſi nec manere auſi, omnes ad aras cōfugiunt. eos Paches, fide data nō leſurū, excitatos in Tenedū tranſportavit; donec aliquid de ipſis Athenienſes ſtatuiſſent. Antiſſam etiam, triremibus miſſis, urbē occupavit: & alia in exercitu, prout videbatur, cōſtituit. Interim quadraginta naves Peloponeſiorū, quas maturiùs veniſſe oportebat, cùm & circa Peloponneſum diu moratæ eſſent, & cætera ſegniter navigarent, fruſtratæ Athenienſes urbanos, Delum tenuerūt: primumq; juxta Icarum & Myconum nuntio, de capta Mitylene, accepto; ut certiùs rem explorarent, Embatum Erythręæ contenderunt. quo cùm poſt ſeptimū ferè, ab capta Mitylene, diem veniſſent: cōperto illic toto negotio, quid tum opus facto eſſet, conſultabant. Ibi Teutiaplus Eleus: Alcida, inquit, vosq; cæteri, quotquot adſumꝰ, Peloponeſij exercitus præfecti, mea ſentētia eſt: ut extēplò Mitilenē, priusq; adventus noſtri eò fama perferatur, eamus. Simile quippe veri eſt, in urbe recēs capta parū diligētes cuſtodias nos inventuros: inprimis cū claſſe veniamus qua parte & ipſi nullum ſibi hoſtem occurſum credunt, & nō validiſſimi ſumus. Credibile itaq; eſt, pedeſtres quoq; eorum copias poſt victoriam negligentiùs per domos ſparſas jacere. Quare ſi nec opinatò & inſuper noctu adveniamꝰ, dubium nō eſt, quin & civium ope (ſi quis adhuc nobis in urbe cupit) rem obtinere poſſimus. Proinde ne vos pigeat, periculū iſtud ſubire. non alii quippe ſunt ſubiti caſus in bello. Quod ſi quis imperator fixum apud ſe retinuerit, & hoſtes iſtiuſmodi captato tempore adoriatur, feliciter plerumq; rem gerit. Hęc ille dicēs non tamen Alcidam movit. Itaq; exules quidam ab Ionia & Lesbo navigationis comites, hortati eum ſunt: ut quando id periculum reformidaret, oppidū aliquod Ioniæ aut Cumam Aeolidem occuparet; quò urbem aliquam haberent, quæ ipſis Ioniam ſolicitantibus recepta cum eſſet. nec dubiam ſpem eſſe. nulli quippe ingratum adventum eſſe: atq; etiam maximos reditus Athenienſibus ereptos, ſi in ſtatione perſiſtant, in ſuos uſus converſuros. ſpem item eſſe, Piſſuthnen ad belli ſocietatem poſſe trahi. Neq; his motus Alcidas, perſtitit in ſententia;

Claſſis Peloponneſia in Aſiam trajecit.

" *Teutiaplus ad Alcidam admonitio.*

Claſſis Pelopon eſia domum ex Aſia repetit.

Mitylene amiſſa, in Pelopõneſum nulla interpoſita dul
ne revertendũ. Solvẽs itaq; ab Embato, cùm Myoneſiu
rũ tenuiſſet, captivos ibi, quos in navigãdo interceper
rosq; peremit. Vnde poſteaquam Epheſum attigit, S:
qui ex Anæis erant legati ſupervenientes, non ritè eũ
liberare dixerunt, ſi eos interficiat, qui neq; arma cõtr
tuliſſent, neq; hoſtes eſſent, ſed inviti in Atheniẽſium f
te manerẽt. quòd ſi ita pergat, nõ modò nullos hoſtes
citiam pertracturũ; ſed multò plures amicos hoſtes ſi
diturum. His ille perſuaſus, Chios quos ceperat & alio
ſit. Homines enim conſpectis navibus, non fugiebant;
ticas eſſe rati, accedere ſolebãt. tantùm aberat, ut cre
Athenienſib. mare tenentibus, Peloponneſiorum aliq
ves in Ioniam tranſmiſſuras. Ab Epheſo Alcidas ocyùs
entis modum navigavit. quippè, cùm adhuc ad Clarui
onẽ haberet, ab navibus * Salaminia & Paralo, Athe
tè navigantibus, fuerat conſpectus. Itaq; ne hoſtes inſe
tur veritus, velis in altum datis maris medio navigab
priùs ad terrã ſponte appulſurus, quàm in Peloponneſi
niſſet. Ad Pachetem & Athenienſeis tum ab Erythr
undiq;, nuntii hujus rei concurrunt. immunitis enim
urbibus, magno in metu erant, ne præternavigantes Pe
neſij, etſi manere non ſtatuiſſent, ipſe tamen incurſu ui
riperent. Salaminia item navis & Paralos, ſeipſas hoſ

Paches Athenienſis inſequitur Peloponneſios.

Clarum vidiſſe referebant. Ille celeriter inſecutus, poſt
Latmum inſulam veniens non facilè ſe tantum progre
ſecuturum vidit, reverſus eſt: ita cõmodiſſimum judic
quando in alto adipiſci non potuiſſet, nuſquam ipſos a
retur; ne caſtra adverſus eos facere, cuſtodias ſtation
ſponere, cogeretur. In reditu Notium oppidũ, ab Colo

Paches Notium capit.

habitatũ, tenuit. Eius urbis pars ſuperior ab Iramane
baris capta erat; qui ab altera factione accerſiti, circa
tempus, quo Lacedæmonii ſecundã in Atticam incurſi
cerunt, urbem occupârunt. Poſtea ibidem ſeditione, in
qui illuc fugerant & veteres cives, orta: altera pars, à Pi
Arcadum & barbarorũ auxilijs accitis, muro ſe interſe
ac cum ijs, qui Colophoniorũ ſuperiorem urbem tenẽ
dorum partis erant, cõgreſſi, unam Remp. fecerunt. alt
rò pars, cùm clàm fugam ſibi exiliumq; conſciviſſent,
tem adducunt. Is vocato ad colloquium Hippia, præfe
cadum qui in munitione erant, datáq; fide, ut ſi non co
ret, ſalvum & incolumem intra muros reſtitueret: poſ
exivit, extemplò in cuſtodiam eum, ſine vinculis tamẽ

ıde munitionem repentè & nec opinato adortus capit,
es barbaros q; qui intus erant, interimit: ipſumq; poſtro
ppiam, * ut ſpoponderat, introducit; introductum cō-
ıdit, ſagittisq; cōfigit. Notium Colophoniis, præterquā
dorum partis fuerant, reſtituit. Poſtea colonos illuc
ienſes miſerunt, & ſuis legibus urbem adminiſtrārunt,
per omnes civitates Colophoniis civibus conquiſitis.
s Mitylenen reverſus, Pyrrhā Ereſumq; per deditionē
t: & Salæthum Lacedæmonium, qui hactenus delitue-
ırbe, comprehenſum, cum iis quos in Tenedo cuſto-
os dederat Mitylenæis, & aliis qui videbantur defectio
ſtores, Athenas mittit. exercitus etiam majorem par-
miſit. Cum reliquis ipſe permanens, conſtituit pro ſuo
res Mitylenæorum, & aliorum Lesbiorum.

ienienſes, ubi eos homines acceperunt, Salæthū extem- *Athenienſes*
cārunt: licet ſpondentē, cùm alia quædam, tum ab Pla- *Lesbio o-*
uæ adhuc obſidebantur, ſe Peloponneſios abducturū. *mnes necā-*
iquis cùm ad ſuffragiū populi relata res eſſet, præcipiti *dos decer-*
retū faciunt: ut non præſentes modò, ſed in univerſum *nunt.*
ſpuberes Mitylenæorum interimātur, pueri fœminæq;
at. Incuſabant cùm ipſam defectionē, quam ipſi, * qui
æquiore cæteris imperio continebātur, auſi eſſent: tum
non minimè auctores fuiſſent Peloponneſiorū navib.
ſis opem ferebāt, ut in Ioniam tranſmittere auderent.
nim ſubito cōſilio defeciſſe videbantur. Triremem igi-
templò cum decreto ad Pachetem mittunt, imperantes,
mora Mitylenæos interficiat. Poſtero die, cùm quidnā *Athenienſes*
it ſe cùm reputarent, mox eos pœnitentia cepit. atrox e- *decreti de*
debatur decretum, totam potiùs civitatē delere, quàm *Lesbijs pœ-*
ionis auctores. Quod ubi ſenſerunt legati Mitylenęorū, *niret.*
tis Athenienſium favebant. cum magiſtratibus, uti rur-
de re referrent, agunt. facilè impetratum. nam & ipſi nō
bant, maiorem civium partem cupidam iterum ſuffra-
di. Vocata ergò ſtatim concione, cùm multæ ſententię
ſſent: Cleon Cleæneti, * qui & priùs durioris ſentētiæ
r vicerat, & aliàs ſupra cæteros violenti trucisq; ingenii
rat, populo inprimis omnium * id temporis acceptiſſi-
progreſſus iterum, in hanc ferè ſententiam locutus eſt: *" Cleonis o-*
per ego hactenꝰ populum ineptum ad imperandū alijs *" ratio, ſua-*
judicavi. nunc verò longè magis, cōſpecta veſtra in Mi- *" dens, ut o-*
o negotio mobilitate, ea mihi ſententia eſt. Quia enim *" mnes Mi*
os ſine metu & abſq; inſidijs agitatis, pari modo in ſoci *" tylenæi*
ctis eſtis: & ſi quid verbis eorū perſuaſi deliqueritis, aut *" occidāntur.*

miſeri-

» miſericordia condonâritis, non reputatis, vos magno
» periculo, nec ulla cum gratia ſociorũ, faciles eſſe; oblit
» * imperium ceu tyrannidem obtineatis, cùm ipſi & i
» circumſpectent, & inviti imperium patiantur; nec pro
» quæ ipſis veſtro damno gratificamini, dicto ſint audiẽt
» vi potiùs quàm ſua benevolentia in officio contineant
» verò longè pernicioſiſſimum eſt, ſi nulla conſiliorum
» torumq; ſit conſtantia. * melior enim ejus civitatis f
» eſt, quæ deterioribus, modò * firmis immotisq;, regi
“ bus, quàm quæ bonis * inconſtanter utitur. Imperitia
“ modeſtiam habens, utilior eſt induſtriâ cum levitate c
» ctâ. * Ac plerunq; qui humiliores ſunt ingenii, meliùs
» ſolertiores Rempub. adminiſtrant. hi enim ſapientiore
» videri, & plura quàm quæ vulgò de Rep conſultari ſol
» credibili cũ incommodo civitatum, noſſe, volunt; ta
» non in majoribus vires ingenii oſtentare queãt. Illi ve
» ſiſi ſuis ingeniis, dum * legibus ſe ſubijciunt; * dum
» ſuadentib. obtrectare verentur; dum ex æquo judicar
» verbis cõtendere malunt: proſperè plerunq; res gerũt.
» imitari potiùs vos oportet, quàm facundiæ ſolertiæq;
» tione elatos, aliter veſtræ plebi quàm animo ſentitis.
» re. * Equidem de mea ſententia nihil mutavi: * miror
» eos, * qui rurſus de Mitylenæis referendo, tempus extr
» quod ex eorum magis qui deliquerunt eſt utilitate. n
» læſus eſt, * ſpatio interpoſito, longè remiſſiore ira vin
» capeſſit: quæ tũ maximè par facinori ſupplicium ſumit,
» do recentiſſimus eſt offenſionis dolor. * Nequeo p
» ſatis mirari, eſſe aliquos, qui refragari audeant, corã
» perſonare Mitylenæorum injurias vobis utiles, noſtr
» calamitates ſocijs * noxias eſſe. * certum eſt, eum aut
» di facultate confiſum, id quod inter omnes conſtat ta
» ignotũ defendere conari; aut ſpe aliqua commodi in
» ſpecioſa oratione compoſita, verba vobis dare velle. *
» verò talia certamina Reſpub. inſuper præmiis parus
» alit: ipſa interimi clades periculaq; ſuſtinens. Quorum
» * vos ipſi auctores eſtis, qui prava huiuſmodi certam
» ſtituitis, & verborũ ſpectatores, factorum auditores eſ
» tis: ac quæ futura ſunt, ex oratione probabili fieri poſ
» jectatis; ubi verò jam facta ſunt, verborum infecti del
» tis. non oculis magis veſtris quàm auribus creditis. It
» ximè opportuni eſtis, ut decipiamini novitate ſermon
» di ad exequendũ quæ decreta ſunt; rerum novarum
» quotidiana faſtidientes. * Vnuſquiſq; autem veſtru

[illegible] ego veniam habeo. Hi vero cum [illegible] colat;
[illegible] munitā; cùm mari solùm ab hostibus nostris periculū "
erit, ubi semetipsos triremiū apparatu facilè tutos prę- "
possent; cùm liberi suis legibus, & à nobis inprimis culti "
it; nihilo tamen minus ista patrárint: quid aliud isti nisi "
as nobis tetēderunt, * potiusq; insurrexerunt adver- "
os, quàm desciverunt, (eorum enim propriè defectio "
i vim aliquā patiuntur) & in capita nostra cum infensis- "
hostibus nostris conspirârunt? quod longè gravius est, "
si per se soli propriis virib. nos oppugnatum venissent. "
si non * vicinorum cladibus & infelici defectione edo- "
iescere voluerunt: ne præsens quidem felicitas à tanto "
mine subeundo eos deterrere debuit? Sed futuri confi- "
ia spem, & viribus majorem, & voluntate minorē, con- "
unt potioremq; vim æquitate rati, bellum moverunt: nec "
njuria nostra lacessiti, sola spe victoriæ in nos coorti sunt "
omnis insperata & repentina felicitas civitatum, plerū- "
n insolentiam vertit: * & ut plurimùm res secundæ ab "
ne provenientes, tutiores sunt, quàm si nec opinatò cō- "
nt: faciliusq, propè esse dixerim, * propulsare adversa "
tutari secunda. Oportebat nimirum Mitylenæos, jam "
non in majore cæteris honore à nobis habitos esse. "
enim eò insolentiæ devenissent. nam aliâs quoq; ea "
ra mortalium, ut à quibus coluntur eos despiciant, qui "
inimè cedit, admirentur. Proinde jam tandem meri- "
[illegible] luant; nec in paucos collata culpa, multitudo ab "

» ſponte deſciſcunt: quem futurum putatis, qui non qua
» levi cauſſa arrepta * ſit rebellaturus? ſiquidem ſi ſucceſ
» libertatem ablaturus; ſin minùs, nihil graviùs paſſurus ſi
» terim non adverſus ſingulas civitates pecunias noſtras
» poraq; diſcrimini committemus: ac ſi quidem ſucceda
» urbem recipiemus perditam profligatamq;, & reditibus
» bus valemus, in poſterum deſtituemur; ſin ſecus novò
» ſtes veteribus adjunctos habebimus; ac quo tempor
» verſus præſentes hoſtes bellum gerere debebamus, eo
» propriis ſociis decertabimus. Non igitur ullam eis ſpem
» quere convenit, quaſi vel oratione deliniti, vel pecuniis
» ſuaſi, veniā ceu hominum more lapſis daturi ſimus. nō
» inviti lęſerūt, neq; inſcij nobis inſidias machinati ſunt.*
» verò invitum, id veniā promeretur. * Itaq; ego & priùs re
» navi, & nunc idē facio: ne decretum veſtrum reſcindēdē
» bus rebus pernicioſiſſimis imperio delinquatis, * miſer
» dia, verborum delinimentis, & lenitate. Clementiam
» * in æquales exercere æquum eſt: non erga eos qui nō n
» nulla viciſſim miſericordia tangentur, ſed * neceſſitate
» dam ſempiternos ſeſe hoſtes præbent. Oratores verò, qu
» verborum blandimētis oblectant, alia ſanè minora de
» contendant habebunt: ut nō ea neceſſe ſit ipſis agere, q
» civitas exiguo tempore exultās, acerbè poſtmodum mu
» tur, ipſi ob orationis excellentiam privatam poſtea * ret
» tionem capiant. Lenitas autem ijs potiùs adhibetur, qui
» liquum officium ſunt facturi: non ijs qui ſui ſimiles nihil
» nùs hoſtes, ſi relinquantur, ſunt futuri. * Enimverò ut
» muniter omnia complectar, ſi me audieritis, facietis & e
» rito Mitylenæorum & veſtra utilitate. * ſin minùs, apud
» nullam gratiam inibitis, vos aūt ipſos crimini obnoxio
» detis. ſi enim iſti jure defecerunt, vos herclè injuſtè im
» tenetis. Quod ſi vel contra quàm æquum eſt vobis faci
» judicatis, etiā præter fas, dummodò vobis ſit utile, iſto
» nire decet: ſi id non vultis, imperio depoſito, bonorū v
» extra periculum officium præſtate. * Eadē igitur pœna
» vos afficere cupiebant, in eos animadvertite: oſtendite
» minùs vos qui effugiſtis, quàm iſtos inſidiatores, indig
» Veniat in mentē quæ ipſi, ſi data fortuna eſſet, facturi fu
» cùm præſertim ab iis quoq; ſit injuria orta. Maximè q
» infeſti ſunt, qui ſine ullius cauſſæ prætextu injuriam inf
» deleriq; & excindi cupiunt hoſtem, à quo, ſi incolumis
» quatur, periculùm ſibi verentur. nam qui ab eo unde nō
» cuit læſus eſt, longè graviùs id cùm evadit accipit, quàm

juſto hoſte profectum eſſet. Proinde ne ita vos prodite atque negligite; ſed * aſſiduè ante oculos vobis proponentes, quæ ab iplis paſſuri fuiſſetis, & quàm omnibus votis eos in poteſta te veſtram redigere optaveritis: jam parijs referte, nec præſenti rerum ſpecie molliti, nec periculi quod vobis imminebat obliti. Plectite hoſce pro merito, & exemplū ſocijs omnibus prodite, capitis quenq; periculo defecturum. hoc enim ſi cognoverint, minùs poſtea, hoſtibus omiſſis, cū veſtris ipſorum ſociis dimicabitis. Poſteaquam Cleon dicendi finem fecit, Diodotus Eucratis, qui & priore concione præcipuè cædē Mitylenæorū diſſuaſerat, progreſſus ita diſſeruit: * Ego verò neq; eos qui de Mitylenæis iterum retulerūt increpo, nec eorum qui de maximis rebus ſæpiùs conſultare vetant ſententiā laudo. * Exiſtimo autem bonæ conſultationi nihil eſſe tam inimicum, quàm iram * & celeritatem: * quorum alterum amentiā junctam habere ſolet, alterum imperitiam & conſilij brevitatem. * Orationibus verò ſi quis de maximis nos rebus doceri pernegare audet: eum aut dementem eſſe oportet, aut privatim ejus aliquid intereſſe. nam ſi alia ratione res futuras, nec dum ob oculos poſitas, explicari poſſe credit, amens hercle eſt: privatim verò inſeruit ipſi, ſi turpe quiddam ſuaſurus, benè quidē de re mala ſe dicere non poſſe arbitratur ſtrenuè verò calumniando, auditores & qui cōtradicunt attonitos ſe redditurū ſperat. * Omniū verò moleſtiſſimi ſunt, qui dicentem, quaſi pecuniis corruptus ſpecimē aliquod edat, inſimulant. ſi enim imperitiam potiùs incuſarent, is qui non perſuaderet, imprudētiæ magis quàm improbitatis relicta opinione cederet: in juſtitiæ verò crimen ſi cui intentatur: is ſiquidem cauſſam obtinet, ſuſpectus evadit; ſin vincitur, non is imperitiæ ſolùm, ſed injuſtitiæ quoq;, infamiā ſubit. Interim Reip. cōmoda quieſcunt, dum qui conſilium dare poſſunt metu abſterrētur. Equidē meliores res ejus eſſent, ſi tales cives imperiti dicendi forent. ſic enim minimè in errorem aliquem impelli poſſent. * Decet autem bonum civem, non terrere ſuos adverſarios, ſed ex æquo ſententiam ſuā, quanto ſit melior, demonſtrare. Moderatam verò prudentemq; civitatem, ut nihil adijcere honorum illi cujus præ aliis bonum conſiliū fuerit, ita neq; præſentibus eum ſpoliare, decet. * Quòd ſi quis minùs rectum conſiliū dederit, is non modò mulcta nulla, ſed ne ignominia quidem puniendus eſt. Hoc nanq; pacto & qui melius ſuaſerit, nulla ſpe majoris propoſita honoris, nihil præter ſententiā & ad gratiā loquetur: & qui minùs, nec is ad gratiam dicendo multitudinem ſibi devincire ſtudebit.

Diodoti oratio diſſuadens eadem Mitylenæorum.

* Nos

„ * Nos autem hæc omnia ita vertimus: ac inſuper ſi quis
„ optima dicens, lucri cupiditatis ſuſpicione inſimulari cc
„ odio incertæ adhuc de avaritia opinionis, manifeſtam l
„ utilitatem impedimus. Bona igitur conſilia, ſi palàm citra
„ bages proponantur, non minùs quàm mala. ſuſpecta ha
„ tur: utneceſſe ſit, non eum tantùm, qui peſſima & iniq
„ ma ſuaſurus eſt, fraude circumvenire debeam; ſed etiar
„ optima ſentit, mentiendo ſi delitaris ſibi opinionē compa
„ Itaq; ſola hæc eſt & unica civitas, de qua propter inutile
„ & ſuperva cuas ſuſpiciones, nemo apertè, niſi fraude dec
„ benè mereri queat. quippe qui apertè benè fecerit, in ean
„ tim ſuſpicionem devenit, tanquam clandeſtinum aliquo
„ crum captet. * Nos igitur in tantis rebus, tantaq; opinio
„ & ſuſpicionum veſtrarum varietate, paulò longiùs cùm
„ ba facimus proſpicere decet, quàm vos, qui utcunq; illa
„ rùm ſtudioſè conſideratis: inprimis cùm nos conſilii ratic
„ reddere debeamus. vos nequaquam veſtræ auſcultation
„ quidem ſi quàm ſuaſor, tam is qui credit, damnum ſubiret
„ dentiùs judicaretis nunc verò, ſi quando irà ad irritum ca
„ tis ſpei commovemini, * ſuaſorem ſolùm mulctatis, nō
„ metipſos, qui vos frequētes erroris comites præbuiſtis. *
„ inde ego ſurrexi, neque contradicturus cuipiam de Mity
„ is, neque accuſaturus. non enim, ſi ſana mens eſt, quid &
„ modo peccaverint illi, ſed quæ nobis * conſilia expediat
„ gitabimus. Itaq; nec ſi eos peſſimè egiſſe declaravero, i
„ cò capitis, niſi è re noſtra ſit, condemnari jubebo: nec ſ
„ ximè veniam merentur, eam, niſi ex uſu Reipub. fuerit,
„ largiendam putabo. Ego autem ita ſentio, de futuris r
„ hanc deliberationem, quàm præſenti negotio, inſtitutam
„ que cùm quid in futurum nobis ſic commodaturum, con
„ ro: à Cleone, qui ad continendos in fide officioq; ſocio
„ ximum momentum habere contendit, ſi capitis ſuppli
„ proponatur, plurimùm diſſentio. Ne autem obſecro p
„ rem apud vos iſtius facundia, quàm mei utilitas conſilii
„ habeat. oratio enim ejus magis apta conveniensque v
„ adverſus Mitylenæos iræ, perſuadere vobis forſan pot
„ nos verò nunc non quid in ipſos jure fieri poſſit conſ: it
„ ſed quomodo de illis ex utilitate ſtatuamus noſtra, deli
„ mus. * Conſtitutum eſt in rebuſpub. capitis ſupplicium
„ tis, non tantis modò, verùm etiam minoribus, delictis: t
„ homines ſpe incitati pericula capeſſunt, nec quiſquam d
„ rans inſidias ſucceſſuras, in ancipitem ſe casum dare
„ Quæ verò unquam civitas defectionem molita eſt, quę ſ

iorem apparatum, vel domeſticum vel ſocialem, habere non ſit opinata? ſolentque omnes & privatim & publicè peccare, nec ullis legum vinculis arceri ſe patiuntur. Itaque omnibus pertentatis ſuppliciorum pœnarumque generibus, leges ſunt latæ, quæ aliqua tamen via homines ab maleficijs abſterrerent. Simile etiam veri eſt, maximis olim ſceleribus mitiora ſupplicia conſtituta fuiſſe. progreſſu verò temporis, cùm illa quoq; ſpernerentur, ad mortem peraq; proceſſerunt. neq; dū hominum improbitas ceſſat. Quare aut gravius iſto ſupplicium eſt cogitandum, aut hoc certè minimè continebuntur. * Nam paupertas neceſſariò audaciam injungit: opes verò ab petulantia ſuperbiaq; alieni ingignunt cupiditatē. cæteræ quæ concurrunt cauſſæ, pro impetu hominum vario, cùm ab immodico aliquo affectu opprimuntur, in pericula inferre ſolent. Ad omnia verò ſpes & amor compellunt: quæ * dum hic præcedit, illa ſequitur, hi excogitat aggreſſionem, illa fortunæ cōmoditatem ſubminiſtrat; plurima damna inferunt: adeò ut cùm * obſcura ſint, plus tamen valeant manifeſtis periculis. Accedit his fortuna, quæ non minorem ad animos movēdos vim obtinet. improviſo enim incidens, etiam ab exiguis viribus homines ad pericula impellit, tum ſingulos, tum non minimè civitates; quanto de maioribus rebus, libertate aut imperio negotium eſt. ac quilibet cum reliquis inconſideratè ſibi plus quiddam ſpei fingit. Deniq; ſummæ dementiæ eſt imò ne fieri quidē poteſt, ſi quis humanum ingenium, cùm impetu aliquò fertur, aut legū vi aut alia ſeveritate inhibere velit. Proinde ne adeò ſiniſtrè rebus conſulite, ut capitis ſupplicium pro certo remedio habeatis: * neq; * ſpē reditus præcidite deficientibus, ut nō breviſſimo tēpore ſpacio delictū ſuum eluere poſſint. Cogitate nimirū, quòd faciliùs ſic quævis civitas, non * deſperata veniā, in deditionem veniet, poſſitq; & * ſumptus præſtare, & in poſterū tributum pendere. altera verò via, quē fore putatis, qui nō intentiùs ſe ſit præparaturus, & obſidionē ad extremū etiam toleraturus: ſiquidem nihil interſit, ſerò an extemplò deditionem faciat? Quàm verò id utile vobis futurū eſt, ſi aſſidendo ob pertinaciam civitatis ſumptus facere; inde urbem occupare profligatam, reditibusq; ipſius in reliquū carere, cogemini; quib. nos cōtra hoſtes validi ſumus? * Itaq; nō ſeveros judices in delinquentes nos debemus prębere: ſed circumſpicere, quemad modū eos poſthac moderatè caſtigantes habeamus ex urbibus pecuniarū reditus; neq; eos retinere legum ſeveritate, ſed noſtri officij aſſiduitate. Nos verò cōtrà; ſi quis & animo liber & invitꝰ aliis ſerviens * meritò repetit li-

„ bertatem, gravissimè in eum animadvertendum censen
„ Cæterùm non oportet liberos homines, servitutem excut
„ teis, nimium punire: sed priusquam deficiant diligenter pra
„ vere atque providere, ut ne in cogitationem quidem eju
„ veniant, victisq; quàm minimum crimini dare. * Quid, d
„ de illud non succurrit, quàm graviter sitis peccaturi, si Cl
„ obedieritis: quòd cùm plebs in omnibus civitatib. vestris
„ tibus faveat; & aut non consentiat principum defectioni
„ si cogatur, defectionis auctoribus semper infesta sit: civ
„ adversariæ, cuius vobis plebes amica est, arma inferetis?
„ pulus Mitylenæus defectionis particeps nō est: * cùm qu
„ primùm arma accepit, sua voluntate lubens tradiderit urb
„ Hunc si vos excindatis, primùm quidem graviter pecca
„ benè meritos necando: * deinde principibus civitatum
„ gratissimam facietis. Ad defectionem nanq; tracta civi
„ statim plebem sociam consiliorum armorumq; habebun
„ docuerint, pari vos pœna affecturos, tum eos qui injuria l
„ runt, tum qui nihil admiserunt. at verò sicubi omninò d
„ quāt, * dissimulandū est; ne, qui adhuc supersunt vobis a
„ hostes evadant. Hæc ego longè aptiora ad imperij securit
„ censeo, ut vos injurias eorū dissimuletis potiùs, quàm sun
„ jure quos nō convenit interimatis. * Quocirca cùm pœn
„ non possit simul & justa esse; ut Cleon arbitratur, & utilis;
„ intelligatis hanc meliorē esse cōsilii viam, qua * neq, mi
„ cordiæ neq; lenitati (quib. neq; ego vos patiar seduci) nim
„ tribuetis: ex his quæ dixi, si me audiatis, censeo; ut de ijs M
„ lenæis, quos Paches tanquam noxios misit, per otium ju
„ tis, reliquos agros suos colere permittatis. Hæc & in futu
„ utilia, & præsentibus hostibus formidanda sunt. nam qui
„ que firmo nititur cōsilio, longè valentior adversus hoste
„ istit, quam qui stolida eos virium ferocia invadit. Hæc Di

Athenien-tium de sup-plicio Mity-lenæorum discretum.

tus Secundum adeò discordes hasce orationes, incertiu
sententiam sequerentur Athenienses; posteaquam suffra
injerunt, par ferè utrinq; numerus fuit. vicit tamen Dic
sententia. Alia itaq; protinùs triremis mittitur, magna c
leritate; ne fortè non assecuta priorem, quæ jam una die f
nocte antegressa erat, inveniret jam deletam civitatem. V
igitur farinisq; ab legatis Mitylenæis in navem acceptis,
missisq; ingentibus onerati: tanto studio vela fecerunt,
mul remigarent, & panes vino oleoq; subactos comede
& invicem alii remis incumberent, alii somnum cape
Forte quadam nullo adverso vento, & priore nave vel
funestum negotium segniùs procedente; omnibus viribu

perveniunt, cùm jam Paches accepto decreto executui
perata eſſet. hujus itaque poſterior adventus ipſos oc
prohibuit. Adeò propè perniciem res Mitylenæa fu
Cæteros quos tanquam capita defectionis Paches mi
de ſententia Cleonis (paulò plus mille fuerunt) Athe
es necârunt; muros Mitylenæorum dejecerunt, & na
duxerunt. Stipendium in poſterum non impoſuerunt
is; ſed agrum omnem, præter Methymnæum, diviſerunt
tes ter mille. ex quibus trecentas diis ſacras fecerunt; in
as ſuos ipſi colonos ſortitione facta miſerunt; quibus
i quotannis ex ſingulis partibus binas argenti minas, a
ipſi colentes, penderent. oppida item continentis, quæ
fuerant Mitylenæorum, occupârunt. Ita deinceps in of
nanſerunt. Hæc in Lesbo geſta.

Nicias Minoam inſulam capit.

dem æſtate, poſt captam Lesbum, Athenienſes copias
Nicia Niceráti duce, in Minoam, inſulam contra Mega
itam, miſerunt. ibi enim tutùm Megarenſes extruxe
præſidioq; obtinebant. Nicias ergò propiorem ibi ſta
m præſidiarias Athenienſium naves; quàm ad Budo
ſalaminemque, habituras credens; ſimul etiam prohi
urtivas inde excurſiones Peloponneſiorum, triremium
quòd priùs factum erat) & prædonũ emiſſiones, & Me
ſes commeatu intercludi poſſe, ratus: duas primò tut
ab Niſæa prominentes, ex mari operibus expugnat, li
nq; ibi inter inſulam continentemq; navigationem red
oſtea verò eam inſulæ partem, quæ ob exiguam diſtanti
onte per loca paluſtria ducto continenti adnexa auxilia
mittebat, munimento interſepſit: eoq; paucorum ſpatio
m confecto opere, & caſtello in ipſa inſula ædificato
dioq; impoſito, copias reduxit.

Platæenſes ad Lacedæmonios deditionem faciunt.

bidem tempus æſtatis, Platæenſes, cùm deficiente cibo
iùs tolerare obſidionem nequirent, in deditionem hoc
o venerunt. Murum adortis Peloponneſiis, cùm jam
vim ipſi ſuſtinere non poſſent: quamvis perſpecta eorum
nitate, præfectus tamen Lacedæmonius vi capere ur
nolebat. id enim præceptum ab Lacedæmoniis habebat;
ſi fortè pax fieret cum Athenienſibus, ea conditione, ut
tentur utrinque oppida bello adempta, Platæam, ut
voluntaria deditione ſeſe tradidiſſet, reſtituere non cõ
etur. Miſſo itaque caduceatore, pronunciavit; ſi ſua vo
te tradita Lacedæmoniis urbe, ipſorum judicio ſe per
ant. fore; ut ſontes quidem puniantur, innoxius verò
o lædatur. Quibus illi auditis, quia jam ad extremum

quo cùm venissent, profugiunt inde Athenas. Ducenti duodecim fuerunt. Pluribus enim egressis, quidam priusquam transgrederentur in urbem refugerant. Sagittarius unus in exteriore fossa comprehensus est. Peloponnesij postquam insequi destiterunt, ad stationes suas reversi sunt. At qui in urbe remanserant Plataenses, ignari omnium quae facta erant, cùm ij qui redierant neminem superesse nunciarent, luce orta caduceatorem interfectorum tollendorum caussi miserunt. Sed re comperta, destiterunt. Ita transgressi munitiones Plataenses, evaserunt.

Salaethus Lacedaem. venit Mitylenen.

Extrema hyeme, Salaethus Lacedaemonius Mitylenen cum una triremе ab Lacedaemone missus, cùm ad Pyrrham appulisset: pedibus inde profectus, juxta torrentem quendam, quà transiri munitiones poterant, clàm urbe ingreditur. Inde magistratibus eorum nunciat, quemadmodum & in Atticam expeditio parata, & quadraginta naves ipsis in tempore auxilio sint futurae, se tum hujus, tum aliarum rerum curandarum, gratia praemissum. Ea spe erecti Mitylenaei, minùs jam ad deditionem animis inclinabant. Ita hyems finita est: & quartus huius belli annus elapsus, quod Thucydides scripsit.

Quarta Peloponnesiorum in Atticam irruptio.

Insequente aestate Peloponnesij, Alcida cum mandatis & XLII. navibus Mitylenen misso, ipsi cum sociis Atticam invaserunt; ut utrinq; pressis Atheniensibus minùs laxamenti daretur, ad naves Mitylenen mittendas. Expeditionis hujus dux fuit Cleomenes, loco regis Pausaniae, Plistoanactis, cuius ipse frater fuerat. Filij immaturae adhuc aetatis. Fuit ea populatio longè tristissima, * secundum alteram, Atheniensibus. Nam & quaecunque Atticae priùs populati fuerant, & si quid rursus germinaverant, aut si quae priore expeditione intacta liquerant, vastaverunt. nuntium enim ex Lesbo de navibus suis, quas jam transmisisse credebant, expectantes, pleraq; excursionibus pervagati sunt. Postquam verò nihil ad spem eis respondebat, insuper re frumentaria deficiente: reversi, & in urbes suas singuli dilapsi sunt.

Mitylene deditur Atheniensibus.

Interea Mitylenaei postquā & naves ex Peloponneso nullae veniebāt, & ipsi cibariorum inopia premebantur: de pacis cōditione cu Atheniensib. tali casu sunt agere coacti. Salaethus, quia ipsum quoq; de adventu navium spes defecerat, populo priùs * leviter armato graviora a ma, tanquā exiturus in Athenienses, tradit. Iis acceptis plebes recusare imperium, & passim in circulis fremere, ac ni frumentū primores prolatū in omnes dividerēt, se pacturos cum Athenientibus urbemq; tradituros, minari. Quod ubi eorū magistratus audierūt, quia nec ad prohiben-

maturiùs veniſſe oportebat, cùm & circa Peloponneſum *ponneſia in*
ioratæ eſſent, & cætera ſegniter navigarent, fruſtratæ *Aſiam tra-*
nienſes urbanos, Delum tenuerũt: primumq; juxta Ica- *jcit.*
& Myconum nuntio, de capta Mitylene, accepto; ut cer-
em explorarent, Embatum Erythrææ contenderunt. quo
poſt ſeptimũ ferè, ab capta Mitylene, diem veniſſent: cõ-
illic toto negotio, quid tum opus facto eſſet, conſulta-
ibi Teutiaplus Eleus: Alcida, inquit, vosq; cæteri, quot- " *Teutiaplũ*
adſum⁹, Peloponeſij exercitus præfecti, mea ſentẽtia eſt: " *ad Alci-*
tẽplò Mitilenẽ, priusq; adventus noſtri eò fama perfera- " *dam ad-*
amus. Simile quippe veri eſt, in urbe recẽs capta parũ di- " *monitio.*
es cuſtodias nos inventuros, imprimis cũ claſſe veni-mus "
arte & ipſi nullum ſibi hoſtem occurſum credunt, & nõ "
iſſimi ſumus. Credibile itaq; eſt, pedeſtres quoq; eorum "
as poſt victoriam negligentiùs per domos ſparſas jacere. "
e ſi nec opinatò & inſuper noctu adveniam⁹, dubium nõ "
ain & civium ope (ſi quis adhuc nobis in urbe cupit) rem "
iere poſſimus. Proinde ne vos pigeat, periculũ iſtud ſub- "
on alii quippe ſunt ſubiti caſus in bello. Quod ſi quis im- "
or fixum apud ſe retinuerit, & hoſtes iſtiuſmodi captato "
ore adoriatur, feliciter plerumq; rem gerit. Hęc ille dicẽs "
mnen Alcidam movit. Itaq; exules quidam ab Ionia, & "
navigationis comites, hortati eum ſunt: ut quando id "
ſum reformidaret, oppidũ aliquod Ioniæ aut Cumam
idem occuparet: quò urbem aliquam haberent, quæ inde

Claſſis Peloponeſia domum ex Aſia repetit.

Mitylene amiſſa, in Peloponeſum nulla interpoſita dubitatione revertendū. Solvēs itaq; ab Embato, cùm Myoneſum Teiorū tenuiſſet, captivos ibi, quos in navigādo interceperat, plerosq; peremit. Vnde poſteaquam Epheſum attigit, Samiorū qui ex Anæis erant legati ſupervenientes, non ritè eū Græciā liberare dixerunt, ſi eos interficiat, qui neq; arma cōtra ipſum tuliſſent, neq; hoſtes eſſent, ſed inviti in Atheniēſium ſocietate manerēt. quòd ſi ita pergat, nō modò nullos hoſtes ad amicitiam pertractūrū; ſed multò plures amicos hoſtes ſibi redditurum. His ille perſuaſus, Chios quos ceperat & alios dimiſit. Homines enim conſpectis navibus, non fugiebant; ſed Articas eſſe rati, accedere ſolebāt. tantùm aberat, ut crederent Athenienſib. mare tenentibus, Peloponneſiorum alīquas naves in Ioniam tranſmiſſuras. Ab Epheſo Alcidas ocyùs in fugientis modum navigavit. quippè, cùm adhuc ad Clarum ſtationē haberet, ab navibus * Salaminia & Paralo, Athenis fortè navigantibus, fuerat conſpectus. Itaq; ne hoſtes inſequerētur veritus, velis in altum datis maris medio navigabat, non priùs ad terrā ſponte appulſurus, quàm in Peloponneſium veniſſet. Ad Pachetem & Athenienſeis tum ab Erythræa tum undiq;, nuntii hujus rei concurrunt. immunitis enim Ioniæ urbibus, magno in metu erant, ne præternavigantes Peloponneſij, etſi manere non ſtatuiſſent, ipſo tamen incurſu urbes diriperent. Salaminia item navis & Paralos, ſeipſas hoſtem ad Clarum vidiſſe referebant. Ille celeriter inſecutus, poſtquā ad Latmum inſulam veniens non facilè ſe tantum progreſſos aſſecuturum vidit, reverſus eſt: ita cōmodiſſimum judicans, ut quando in alto adipiſci non potuiſſet, nuſquam ipſos aſſequeretur; ne caſtra adverſus eos facere, cuſtodias ſtatione ſq; diſponere, cogeretur. In reditu Notium oppidū, ab Colophoniis habitatū, tenuit. Eius urbis pars ſuperior ab Itamane & barbaris capta erat; qui ab altera factione accerſiti, circa id ferè tempus, quo Lacedæmonii ſecundā in Atticam incurſionē fecerunt, urbem occupārunt. Poſtea ibidem ſeditione, inter eos qui illuc fugerant & veteres cives, orta: altera pars, à Piſſuthne Arcadum & barbarorū auxilijs accitis, muro ſe interſepſerūt; ac cum ijs, qui Colophoniorū ſuperiorem urbem tenētes Medorum partis erant, cōgreſſi, unam Remp. fecerunt. altera verò pars, cùm clām fugam ſibi exiliumq; conſciviſſent, Pachetem adducunt. Is vocato ad colloquium Hippia, præfecto Arcadum qui in munitione erant, datāq; fide, ut ſi non conveniret, ſalvum & incolumem intra muros reſtitueret: poſtquam exivit, extemplò in cuſtodiam eum, ſine vinculis tamē, tradidit.

Paches Atheniēſis inſequitur Peloponneſios.

Paches Notium capit.

res Mitylenæorum, & aliorum Lesbiorum.

nienses, ubi eos homines acceperunt, Salæthũ extem-
ârunt: licet spondentẽ, cùm alia quædam, tum ab Pla-
æ adhuc obsidebantur, se Peloponnesios abducturũ.
quis cùm ad suffragiũ populi relata res esset, præcipiti
etũ faciunt: ut non præsentes modò, sed in universum
puberes Mitylenæorum interimãtur, pueri fœminæq;
t. Incusabant cùm ipsam defectionẽ, quam ipsi, * qui
equiore cæteris imperio continebãtur, ausi essent: tum
on minimè auctores fuissent Peloponnesiorũ navib.
is opem ferebãt, ut in Ioniam transmittere auderent.
im subito cõsilio defecisse videbantur. Triremem igi-
emplò cum decreto ad Pachetem mittunt, imperantes,
nora Mitylenæos interficiat. Postero die, cùm quidnã
t secùm reputarent, mox eos pœnitentia cepit. atrox e-
lebatur decretum, totam potiùs civitatẽ delere, quàm
onis auctores. Quod ubi senserunt legati Mitylenæorũ,
is Atheniẽsium favebant, cum magistratibus, uti rur-
e rereferrent, agunt. facilè impetratum. nam & ipsi nõ
ant, maiorem civium partem cupidam iterum suffra-
di. Vocata ergò statim concione, cùm multæ sententię
ent: Cleon Cleæneti, * quisque priùs durioris sentẽtiæ
ficerat, & aliâs supra cæteros violenti trucisq; ingenii
populo inprimis omnium * id temporis acceptissi-
[illegible] iterum, in hanc ferè sententiam locutus est.

Athenienses Lesbio omnes necãdos decernunt.

Athenienses decreti de Lesbijs pœnitet.

[illegible]

» miſericordia condonâritis,non reputatis, vos magno veſtro
» periculo,nec ulla cum gratia ſociorũ,faciles eſſe; obliti,quòd
» * imperium ceu tyrannidem obtineatis, cùm ipſi & inſidias
» circumſpectent,& inviti imperium patiantur;nec propter ea,
» quæ ipſis veſtro damno gratificamini,dicto ſint audiẽtes, ſed
» vi potiùs quàm ſua benevolentia in officio contineantur. Id
» verò longè pernicioſiſſimum eſt, ſi nulla conſiliorum decre-
» torumq; ſit conſtantia. * melior enim ejus civitatis fortuna
» eſt,quæ deterioribus,modò * firmis immotisq;, regitur legi-
“ bus,quàm quæ bonis * inconſtanter utitur. Imperitia ſiquidẽ
“ modeſtiam habens,utilior eſt induſtriâ cum levitate conjun-
» ctâ. * Ac plerunq; qui humiliores ſunt ingenii, meliùs quàm
» ſolertiores Rempub.adminiſtrant: hi enim ſapientiores legib.
» videri,& plura quàm quæ vulgò de Rep conſultari ſolent, in-
» credibili cũ incommodo civitatum, noſſe,volunt; tanquam
» non in majoribus vires ingenii oſtentare queãt. Illi verò dif-
» fiſi ſuis ingeniis, dum * legibus ſe ſubijciunt; * dum rectè
» ſuadentib. obrectare verentur; dum ex æquo judicare quàm
» verbis cõtendere malunt:proſperè plerunq; res gerũt. * Quos
» imitari potiùs vos oportet, quàm facundiæ ſolertiæq; conte-
» tione elatos, aliter veſtræ plebi,quàm animo ſentitis, ſuade-
» re. * Equidem de mea ſententia nihil mutavi: * miror poriùs
» eos, * qui rurſus de Mitylenæis referendo,tempus extrahunt,
» quod ex eorum magis qui deliquerunt eſt utilitate. nam qui
» læſus eſt, * ſpatio interpoſito, longè remiſſiore ira vindictam
» capeſſit:quæ tũ maximè par facinori ſupplicium limit, quan-
» do recentiſſimus eſt offenſionis dolor. * Nequeo proinde
» ſatis mirari, eſſe aliquos, qui refragari audeant, corãq; adeo
» perſonare Mitylenæorum injurias vobis utiles, noſtras verò
» calamitates ſocijs * noxias eſſe. * certum eſt,eum aut dicen-
» di facultate confiſum, id quod inter omnes conſtat tanquam
» ignotũ defendere conari; aut ſpe aliqua commodi inſecatũ,
» ſpecioſa oratione compoſita,verba vobis dare velle. * Enim-
» verò talia certamina Reſpub. inſuper præmiis parus alterius
» alit: ipſa interim clades periculaq; ſuſtinens.Quorum omniũ
» * vos ipſi auctores eſtis, qui prava huiuſmodi certamina in-
» ſtituitis,& verborũ ſpectatores,factorum auditores eſſe ſole-
» tis: ac quæ futura ſunt,ex oratione probabili fieri poſſe con-
» jectatis; ubi verò jam facta ſunt, verborum infecti delinimẽ-
» tis.non oculis magis veſtris quam auribus creditis. Itaq; ma-
» ximè opportuni eſtis,ut decipiamini novitate ſermonis; tar-
» di ad exequendũ quæ decreta ſunt; rerum novarum cupidi;
» quotidiana faſtidientes. * Vnuſquiſq; autem veſtrum, ipſe

magis

magis aliquid in medium afferre ſtudet: ſin id cõſequi nequit, “
ijs qui huiuſmodi dicũt repugnat. ſi quid ab aliquo acutè dici- “
tur, omnes certatim laudare, & priores id intelligere videri “
vultis: ad providendum verò, quæ ex his evenire poſſunt, tar- “
di eſtis. Vnum enim ut ſic dicam, ſtatum rerum, quàm quo nũc “
utimur, quæritis: qui tamen ne præſentibus quidem intelligen “
diſtinctis. Deniq; aurium voluptati capti, tanquã Sophiſta “
rum ſpectatores, ſedentib. potiùs quàm de Rep. conſultantib. “
vos ſimiles præbetis. Harum rerũ ut vos tædium tandẽ cape- “
re poſſit, * unam Mitylenæorum civitatem graviſſimè in vos “
peccaſſe, oſtendam. * Equidẽ ſi qui à vobis deſciſcunt, quòd “
aut imperium veſtrum tolerare, aut vim hoſtium ſuſtinere, “
nequeant: iis ego veniam habeo. Hi verò cùm inſulam colãt; “
eam q; munitã; cùm mari ſolùm ab hoſtibus noſtris periculũ “
ea faerit, ubi ſemetipſos triremiũ apparatu facilè tutos præ- “
ſtare poſſent; cùm liberi ſuis legibus, & à nobis imprimis culti “
fuerint; nihilo tamen minus iſta patrãrint: quid aliud iſti niſi “
inſidias nobis tetẽderunt, * potiusq; inſurrexerunt adver- “
ſum nos, quàm deſciverunt, (eorum enim propriè defectio “
eſt, qui vim aliquã patiuntur) & in capita noſtra cum infenſiſ- “
ſimis hoſtibus noſtris conſpirãrunt? quod longè gravius eſt, “
quàm ſi per ſe ſoli propriis virib. nos oppugnatum veniſſent. “
Quid? ſi non * vicinorum cladibus & infelici defectione edo- “
cti, quieſcere voluerunt: ne præſens quidem felicitas à tanto “
diſcrimine ſubeundo eos deterrere debuit? Sed futuri confi- “
dentia ſpem, & viribus majorem, & voluntate minorẽ, con- “
ceperunt potioremq; vim æquitate rati, bellum moverunt: nec “
ulla injuria noſtra laceſſiti, ſola ſpe victoriæ in nos coorti ſunt “
Nam omnis inſperata & repentina felicitas civitatum, plerũ- “
que in inſolentiam vertit: * & ut plurimùm res ſecundæ ab “
ratione provenientes, tutiores ſunt, quàm ſi nec opinatò cõ- “
tingant: faciliusq;, propè eſſe dixerim, * propulſare adverſa “
quàm tutari ſecunda. Oportebat nimirum Mitylenæos, jam “
antea non in majore cæteris honore à nobis habitos eſſe. “
* neq; enim eò inſolentiæ deveniſſent. nam aliâs quoq; ea “
eſt natura mortalium, ut à quibus coluntur eos deſpiciant, qui “
verò minimè cedit, admirentur. Proinde jam tandem meri- “
tas pœnas luant: nec, in paucos collata culpa, multitudo ab- “
ſolvatur. * omnium enim eadem cauſſa eſt: qui ſi, quod eis “
proclive erat facere, ad nos ſeſe contuliſſent, nunc iterum “
ſuam habitarent urbem: ſed quia tutius rebantur, cum paucis “
diſcrimen ſubire, defectionis ſocios ſeſe præbuerunt. * Quod “
ſi * eodẽ habueritis loco, & qui ab hoſtibus coacti, & qui ſua “

ſponte

» ſponte deſciſcunt: quem futurum putatis, qui non quan
» levi cauſſa arrepta * ſit rebellaturus? ſiquidem ſi ſucceſſ
» libertatem ablaturus; ſin minùs, nihil graviùs paſſurus ſit?
» terim non adverſus ſingulas civitates pecunias noſtras
» poraq; diſcrimini committemus: ac ſi quidem ſuccedat
» urbem recipiemus perditam profligatamq;, & reditibus,
» bus valemus, in poſterum deſtituemur; ſin ſecus novos
» ſtes veteribus adjunctos habebimus; ac quo tempore
» verſus præſentes hoſtes bellum gerere debebamus, eo
» propriis ſociis decertabimus. Non igitur ullam eis ſpem re
» quere convenit, quaſi vel oratione deliniti, vel pecuniis
» ſuaſi, veniã ceu hominum more lapſis daturi ſimus. nõ e
» inviti leſerũt, neq; inſcij nobis inſidias machinati ſunt. * q
» verò invitum, id veniã promeretur. * Itaq; ego & priùs re
» navi, & nunc idẽ facio: ne decretum veſtrum reſcindẽdò,
» bus rebus pernicioſiſſimis imperio delinquatis, * miſeri
» dia, verborum delinimentis, & lenitate. Clementiam e
» * in æquales exercere æquum eſt: non erga eos qui nõ m
» nulla viciſſim miſericordia tangentur, ſed * neceſſitate q
» dam ſempiternos ſeſe hoſtes præbent. Oratores verò, qui
» verborum blandimẽtis oblectant, alia ſanè minora de q
» contendant habebunt: ut nõ ea neceſſe ſit ipſis agere, qui
» civitas exiguo tempore exultãs, acerbè poſtmodum mul
» tur, ipſi ob orationis excellentiam privatam poſtea * retri
» tionem capiant. Lenitas autem ijs potiùs adhibetur, qui i
» liquum officium ſunt facturi: non ijs qui ſui ſimiles nihilo
» nùs hoſtes, ſi relinquantur, ſunt faturi. * Enimverò ut c
» muniter omnia complectar, ſi me audieritis, facietis & ex
» rito Mitylenæorum & veſtra utilitate. * ſin minùs, apud i
» nullam gratiam inibitis, vos aũt ipſos crimini obnoxios
» detis. ſi enim iſti jure defecerunt, vos herclè injuſtè imp
» tenetis. Quod ſi vel contra quàm æquum eſt vobis facie
» judicatis, etiã præter fas, dummodò vobis ſit utile, iſtos
» nire decet: ſi id non vultis, imperio depoſito, bonorũ vi
» extra periculum officium præſtate. * Eadẽ igitur pœna,
» vos afficere cupiebant, in eos animadvertite: oſtendite,
» minùs vos qui effugiſtis, quàm iſtos inſidiatores, indig
» Veniat in mentẽ quæ ipſi, ſi data fortuna eſſet, facturi fue
» cùm præſertim ab iis quoq; ſit injuria orta. Maximè qu
» infeſti ſunt, qui ſine ullius cauſſæ prætextu injuriam infer
» deleriq; & excindi cupiunt hoſtem, à quo, ſi incolumis re
» quatur, periculùm ſibi verentur. nam qui ab eo unde nõ o
» cuit læſus eſt, longè graviùs id cùm evadit accipit, quàm

ui de his rebus iæpius consultare vetant sententia
. * Existimo autem bonæ consultationi nihil esse tam
um, quàm iram * & celeritatem: * quorum alterum
iã junctam habere solet, alterum imperitiam & consi-
'itatem. * Orationibus verò si quis de maximis nos re-
ceri pernegare audet: eum aut dementem esse opor-
t privatim ejus aliquid interesse. nam si alia ratione res
s, nec dum ob oculos positas, explicari posse credit, a-
hercle est: privatim verò inseruit ipsi, si turpe quiddam
as, benè quidẽ de re mala se dicere non posse arbitratur
è verò calumniando, auditores & qui cõtrà dicunt at-
os se redditurũ sperat. * Omniũ verò molestissimi sunt,
entem, quasi pecuniis corruptus specimẽ aliquod edas,
ilant. si enim imperitiam potiùs incusarent, is qui non
deret, imprudẽtiæ magis quàm improbitatis relicta opi-
cederet: in justitiæ verò crimen si cui intentatur: is si-
n caussam obtinet, suspectus evadit; sin vincitur, non
:ritiæ solùm, sed injustitiæ quoq; infamiã subit. Interim
õmoda quiescunt, dum qui consilium dare possint me-
errẽtur. Equidẽ meliores res ejus essent, si tales cives
i dicendi forent. sic enim minimè in errorem aliquem
ipossent. * Decet autem bonum civem, non terrere
ersarios, sed ex æquo sententiam suã, quanto sit me-
lonstrare. Moderatam verò prudentemq; civitatem,
ijcere honorum illi cujus præ aliis bonum consiliũ

dens cæ-
dem Mi-
tylenæo-
rum.

„ * Nos autem hæc omnia prævertimus: ac inſuper ſi quis licèt
„ optima dicens, lucri cupiditatis ſuſpicione inſimulari cœpit,
„ odio incertæ adhuc de avaritia opinionis, manifeſtam Reip.
„ utilitatem impedimus. Bona igitur conſilia, ſi palàm citra ani-
„ bages proponantur, non minùs quàm mala. ſuſpecta haben-
„ tur: utneceſſe ſit, non eum tantùm, qui peſſima & iniquiſſi-
„ ma ſuaſurus eſt, fraude circumvenire plebem; ſed etiam qui
„ optima ſentit, mentiendo fidelitatis ſibi opinionē comparare.
„ Itaq; ſola hæc eſt & unica civitas, de qua propter inutiles illas
„ & ſupervacuas ſuſpiciones, nemo apertè, niſi fraude decipiat,
„ benè mereri queat. quippe qui apertè benè fecerit, in eam ſta-
„ tim ſuſpicionem devenit, tanquam clandeſtinum aliquod lu-
„ crum captet. * Nos igitur in tantis rebus tantaq; opinionum
„ & ſuſpicionum veſtrarum varietate, paulò longiùs cùm ve-
„ ba facimus proſpicere decet, quàm vos, qui utcunq; illa &
„ rùm ſtudiosè conſideratis: inprimis cùm nos conſilij rationem
„ reddere debeamus. vos nequaquam veſtræ auſcultationis fi-
„ quidem ſi quàm ſuaſor, tam is qui credit, damnum ſubiret, pru-
„ dentiùs judicaretis. nunc verò, ſi quando irâ ad irritum cade-
„ tis ſpei commovemini, * ſuaſorem ſolùm mulctatis, nō ve-
„ metipſos, qui vos frequētes erroris comites præbuiſtis. * Pe-
„ inde ego ſurrexi, neque contradicturus cuipiam de Mityle-
„ is, neque accuſaturus. non enim, ſi ſana mens eſt, quid &qua
„ modo peccaverint illi, ſed quæ nobis * conſilia expediant, c
„ gitabimus. Itaq; nec ſi eos peſſimè egiſſe declaraverò, idc
„ eò capitis, nili è re noſtra ſit, condemnari jubebo: nec ſi m
„ ximè veniam merentur, eam, niſi ex uſu Reipub. fuerit, ip
„ largiendam putabo. Ego autem ita ſentio, de futuris ma
„ hanc deliberationem, quàm præſenti negotio, inſtituta m
„ que cùm quid in futurum nobis ſit commodaturum, conſid
„ ro: à Cleone, qui ad continendos in fide officioq; ſocios m
„ ximum momentum habere contendit, ſi capitis ſupplici
„ proponatur, plurimùm diſſentio. Ne autem obſecro pot
„ rem apud vos iſtius facundia, quàm mei utilitas conſilii, lo
„ habeat. oratio enim ejus magis apta conveniensque veſti
„ adverſus Mitylenæos iræ, perſuadere vobis forſan potue
„ nos verò nunc non quid in ipſos jure fieri poſſit, conſulta
„ ſed quomodo de illis ex utilitate ſtatuamus noſtra, deliber
„ mus. * Conſtitutum eſt in rebuſpub. capitis ſupplicium m
„ tis, non tantis modò, verùm etiam minoribus, delictis: ta
„ homines ſpe incitati pericula capeſſunt, nec quiſquam deſp
„ rans inſidias ſucceſſuras, in ancipitem ſe caſum dare ſole
„ Quæ verò unquam civitas defectionem molita eſt, quę ſe mi-

jore

apparatum, vel domeſticum vel ſocialem, habere non "
nata? ſolentque omnes & privatim & publicè peccare, "
lis legum vinculis arceri ſe patiuntur. Itaque omnibus "
tatis ſuppliciorum pœnarumque generibus, leges ſunt "
quæ aliqua tamen via homines ab maleficijs abſterre- "
Simile etiam veri eſt, maximis olim ſceleribus mitiora "
cia conſtituta fuiſſe, progreſſu verò temporis, cùm illa "
ſpernerentur, ad mortem pleraq; proceſſerunt, neq; dũ "
ium improbitas ceſſat. Quare aut gravius iſto ſupplici- "
cogitandum, aut hoc certè minimè continebuntur. "
paupertas neceſſariò audaciam injungit: opes verò ab "
ntia ſuperbiaq; alieni ingignunt cupiditatẽ. cæteræ quæ "
rrunt cauſſa, pro impetu hominum vario. cùm ab imi "
o aliquo affectu opprimuntur, in pericula inferre ſolent "
nia verò ſpes & amor compellunt: quæ * dum hic præ- "
lla ſequitur, hi excogitat aggreſſionem, illa fortunæ cõ- "
ãtem ſubminiſtrat; plurima damna inferunt: adeò ut "
obſcura ſint, plus tamen valeant manifeſtis periculis. "
it his fortuna, quæ non minorem ad animos movẽdos "
tinet. improviſò enim incidens, etiam ab exiguis viti- "
mines ad pericula impellit, tum ſingulos, tum non mi- "
ivitates; quanto de maioribus rebus, libertate aut im- "
negotium eſt. ac quilibet cum reliquis inconſideratè ſi- "
quiddam ſpei fingit. Deniq; ſummæ dementiæ eſt imò "
i quidẽ poteſt, ſi quis humanum ingenium, cùm impetu "
fertur, aut legũ vi aut alia ſeveritate inhibere velit. Pro- "
ie adeò ſiniſtrè rebus conſulite, ut capitis ſupplicium pro "
remedio habeatis: * neq; * ſpẽ reditus præcidite defi- "
bus, ut nõ breviſſimo tẽpore ſpacio delictũ ſuum eluere "
t. Cogitate nimirũ, quòd facilius ſic quævis civitas, non "
erata veniã, in deditionem veniet, poſſitq; & * ſumptus "
ire, & in poſterũ tributum pendere. altera verò via, quẽ "
utatis, qui nõ intentiùs ſe ſit præparaturus, & obſidionẽ "
tremũ etiam toleraturus: ſiquidem nihil interſit, ſerò an "
plò deditionem faciat? Quàm verò id utile vobis futurũ "
aſſidendo ob pertinaciam civitatis ſumptus facere; inde "
n occupare profligatam, reditibusq; ipſius in reliquũ ca- "
ogemini; quib. nos cõtra hoſtes validi ſumus? * Itaq; nõ "
os judices in delinquentes nos debemus prẽbere: ſed cir- "
icere, quemadmodũ eos poſthac moderatè caſtigantes "
imus ex urbibus pecuniarũ reditus; neq; eos retinere le- "
ſeveritate, ſed noſtri officij aſſiduitate. Nos verò cõtrà; ſi "
animo liber & invit⁹ aliis ſerviens * meritò repetit li- "

„ bertatem, gravissimè in eum animadvertendum censemus.
„ Cæterùm non oportet liberos homines, servitutem excutien-
„ teis, nimium punire: sed priusquam deficiant diligenter præca-
„ vere atque providere, ut ne in cogitationem quidem ejus rei
„ veniant, victisq; quàm minimum crimini dare. * Quid, dein-
„ de illud non succurrit, quàm graviter sitis peccaturi, si Cleoni
„ obedieritis: quòd cùm plebs in omnibus civitatib. vestris par-
„ tibus faveat; & aut non consentiat principum defectioni, aut
„ si cogatur, defectionis auctoribus semper infesta sit: civitati
„ adversariæ, cuius vobis plebes amica est, arma inferetis? Po-
„ pulus Mitylenæus defectionis particeps nō est: * cùm quam-
„ primùm arma accepit, sua voluntate lubens tradiderit urbem.
„ Hanc si vos excindatis, primùm quidem graviter peccabitis
„ benè meritos necando: * deinde principibus civitatum rem
„ gratissimam facietis. Ad defectionem nanq; tracta civitate,
„ statim plebem sociam consiliorum armorumq; habebunt: si
„ docuerint, pari vos pœna affecturos, tum eos qui injuria læsa-
„ runt, tum qui nihil admiserunt. at verò sicubi omninò delin-
„ quāt, * dissimulandū est; ne, qui adhuc super sunt vobis amici,
„ hostes evadant. Hæc ego longè aptiora ad imperij securitatem
„ censeo, ut vos injurias eorū dissimuletis potiùs, quàm summo
„ jure quos nō convenit interimatis. * Quocirca cùm pœna ista
„ non possit simul & justa esse; ut Cleon arbitratur, & utilis; cūq;
„ intelligatis hanc meliorē esse cōsilii viam, qua * neq, miseri-
„ cordiæ neq; lenitati (quib. neq; ego vos patiar seduci) nimium
„ tribuetis: ex his quæ dixi, si me audiatis, censeo; ut de ijs Mity-
„ lenæis, quos Paches tanquam noxios misit, per otium judice-
„ tis, reliquos agros suos colere permittatis. Hæc & in futurum
„ utilia, & præsentibus hostibus formidanda sunt. nam quicun-
„ que firmo nititur cōsilio, longè valentior adversus hostes ex-
„ istit, quàm qui stolida eos virium ferocia invadit. Hæc Diodo-
tus Secundum adeò discordes hasce orationes, incerti utram
sententiam sequerentur Athenienses; posteaquam suffragium
injerunt, par ferè utrinq; numerus fuit. vicit tamen Diodoti
sententia. Alia itaq; protinùs triremis mittitur, magna cū ce-
leritate; ne fortè non assecuta priorem, quæ jam una die ferè &
nocte antegressa erat, inveniret jam deletam civitatem. Vino
igitur farinisq; ab legatis Mitylenæis in navem acceptis, pro-
missisq; ingentibus onerati: tanto studio vela fecerunt, ut si-
mul remigarent, & panes vino oleoq; subactos comederent,
& invicem alii remis incumberent, alii somnum caperent.
Forte quadam nullo adverso vento, & priore nave velut ad
funestum negotium segniùs procedente; omnibus viribus ad
nisi

Athenienses de supplicio Mitylenæorum decretum.

ervenirunt, cùm jam Paches accepto decreto executu-
erara eſſet. hujus itaque poſterior adventus ipſos oc-
rohibuit. Adeò propè perniciem res Mitylenæa fu-
Cæteros quos tanquam capita defectionis Paches mi-
e ſententia Cleonis (paulò plus mille fuerunt) Athe-
necârunt; muros Mitylenæorum dejecerunt, & na-
uxerunt. Stipendium in poſterum non impoſuerunt
, ſed agrum omnem, præter Methymnæum, diviſerunt
s ter mille. ex quibus trecentas diis ſacras fecerunt; in
ſuos ipſi colonos ſortitione facta miſerunt; quibus
uotannis ex ſingulis partibus binas argenti minas, a-
ſi colentes, penderent. oppida item continentis, quæ-
uerant Mitylenæorum, occupârunt. Ita deinceps in of-
inferunt. Hæc in Lesbo geſta.

m æſtate, poſt captam Lesbum, Athenienſes copias *Nicias Mi-*
cia Nicerati duce, in Minoam, inſulam contra Mega- *noam inſu-*
im, miſerunt. ibi enim tuſtrim Megarenſes extruxe- *lam capit.*
æſidioq; obtinebant. Nicias ergò propiorem ibi ſta-
præſidiarias Athenienſium naves; quàm ad Budo-
laminemque, habituras credens; ſimul etiam prohi-
tivas inde excurſiones Peloponneſiorum, triremium-
ò d priùs factum erat) & prædonũ emiſſiones, & Me-
s commeatu intercludi poſſe, ratus: duas primò tur-
Niſæa prominentes, ex mari operibus expugnat, li-
; ibi inter inſulam continentemq; navigationem red-
ea verò eam inſulæ partem, quæ ob exiguam diſtanti-
te per loca paluſtria ducto continenti adnexa auxilia
ittebat, munimento interſepſit: eoq; paucorum ſpatio
confecto opere, & caſtello in ipſa inſula ædificato
oq; impoſito, copias reduxit.

idem tempus æſtatis, Platæenſes, cùm deficiente cibo *Platæenſes*
s tolerare obſidionem nequirent, in deditionem hoc *ad Lacedæ-*
venerunt. Murum adortis Peloponneſiis, cùm jam *monios de-*
im ipſi ſuſtinere non poſſent: quamvis perſpecta eorum *ditionem fa-*
tate, præfectus tamen Lacedæmonius vi caperè ur- *ciunt.*
ebat. id enim præceptum ab Lacedæmoniis habebat;
ortè pax fieret cum Athenienſibus, ea conditione, ut
entur utrinque oppida bello adempta, Platæam, ut
luntaria deditione ſeſe tradidiſſet, reſtituere non cõ-
tur. Miſſo itaque caduceatore, pronunciavit; ſi ſua vo-
tradita Lacedæmoniis urbe, ipſorum judicio ſe per-
t. fore; ut ſontes quidem puniantur, innoxius verò
lædatur. Quibus illi auditis, quia jam ad extremum

inopiæ venerant, urbem tradiderunt: alueruntque eos Peloponeſij per dies aliquot, donec judices ab Lacedæmone qui iſtic venerunt. Qui poſteaquam nihil eos incuſantes, unum tantùm illud percunctarentur accerſitos, utrùm de Lacedæmoniis ſociisque eo bello benè in quopiam meriti eſſent: ipſi ut pluribus dicendi ſibi copia fieret orarunt; præfeceruntque ſibi Aſtymachum Aſopolai & Laconem Aemneſti, hoſpitem Lacedæmoniorum, qui progreſſi, huiuſcemodi orationem

Plataenſi mvro ſe ad Lacedæmonios oratio.

„ habuerunt: * Poſteaquam, Lacedæmonii, non gravius ali-
„ quod, nec apud alios judices, ſed & æquius paulò, & apud vos
„ metipſos (quod & factum eſt) judicium nos ſubituros ſperā-
„ vimus: urbem noſtram veſtræ fidei commiſimus, ſpe apud vos
„ maximè conſequendi juris. Nunc verò ne utraq; nos ſpes de-
„ ceperit veremur. nam & de re ſumma ultimoq; ſupplicio cer-
„ tamen propoſitum, metum nobis haud immeritò præbet: ac
„ vos ne minus faventes habeamus, id verò non mediocriter
„ perimeſcimus. Argumento eſt, quòd ab nemine, cui reſpon-
„ deamus, accuſati, ipſi dicendi poteſtatem petere coacti ſumus:
„ & illa percunctatio brevis, ejuſmodi eſt, ut vera fatendo no-
„ bis incommodemus, & falſa dicendo redargui poſſimus. Ita-
„ que tot tantisque incommodis circumventi, neceſſarium in-
„ tiusq; judicavimus, ut priùs, quàm periculum ſubeamus, ali-
„ quid dicamus. etenim ſi quod dici potuiſſet reticetur, eos qui-
„ bus id ſuppetebat in crimen vocat, tanquam prolatum ad ſa-
„ lutem aliquid contuliſſet. Super cætera autem ipſa perſua-
„ dendi ratio in difficili nobis eſt. * nam ſi ignotii invicem eſſe-
„ mus, teſtimoniis prolatis argumentisque quæ vobis cogni-
„ ta non eſſent, ſaluti noſtræ conſuluiſſemus: nunc verò a-
„ pud conſcios omnia dicentur. * Enimverò non metuimus
„ ne id vobis crimini detis, quòd noſtras virtutes veſtris long
„ inferiores cognoviſtis: ſed id veremur, ne nos in aliorum
„ gratiam jamdudum conſtituto judicio condemnetis. * Nihil
„ tamen minùs, quid juris habeamus, & adverſus Thebanos
„ poſtulata, & adverſum vos cæterosque Græcos, exponemus
„ & merita noſtra memorantes, tentabimus, ſi quo modo fle-
„ ctere mentes veſtras ac promovere poſſimus. * Proinde ad
„ brevem iſtam percunctationem, utrùm de Lacedæmonijs ſo-
„ ciisque in hoc bello benè meriti aliquo modo ſimus reſpon-
„ demus: * Si ex nobis tanquam hoſtibus id quæratis, nullam
„ vobis, quòd nullo à nobis beneficio ſitis affecti, injuriam ob-
„ latam: ſin amicorum nos numero habeatis, eos potiùs cul-
„ pandos, qui primi nobis arma intulerunt. * Equidem tam pa-
„ cis quàm Medici tempore belli, rectè nos & laudabiliter geſ-
ſimus.

llam quippe primi non turbavimus: in hoc verò nos "
Hœotis pro libertate Græciæ arma tulimus; cumq; in "
rraneis habitaremus, navali prælio ad Artemiſium in "
ius; & cùm in agro noſtro pugnatum eſt cum Pauſania "
s in acie ſtetimus, ac ſi quæ Græcis ea tempeſtate peri- "
ubuerunt, omnia ſupra vires noſtras ſubijcimus. Vo- "
que, Lacedæmonij, ſeorſim (quod vos probè conve- "
niſſe) cùm poſt terræmotum defectione in Ithome "
mingens Spartam circumvaſerat terror, tertiam ci- "
rrtem auxilio miſimus. At enim priſcis quidem & gra- "
temporibus iſthæc egimus; poſtea verò hoſtes evaſi- "
Cuius ſanè facti vos ipſi auctores fuiſtis, * qui nos à "
is læſos ſocietatemq; veſtram expetentes, velut lon- "
ſiti, repuliſtis, & Athenienſes viciniores adire juſſiſtis. "
uod ad præſens bellum, nihil indigni à nobis paſſi e- "
paſſuri fuiſtis. Quòd autem deſciſcere ab Athenien- "
ſu veſtro noluimus, nihil in eo iniqui fecimus. ipſi e- "
bis abnuentibus, adverſus Thebanos tutati ſunt. Ita- "
citra turpitudinis notam prodere ac deſerere non po- "
præſertim qui beneficiis nos ſibi obligaſſent; quo- "
ietatem imploraſſemus; * à quibus in civitatem ad- "
us. unde mandata etiam eorum impigrè paratisque "
xequi oportuit. Dum verò utriq; ſocijs veſtris præ- "
* non qui ſequuntur in noxa ſunt, ſi quid vos minùs "
iris; ſed ij potiùs, qui ad res parvas injuſtasque duces "
Thebanorum autem complures aliæ inſignes in nos "
njuriæ, tum hoc poſtremum ipſi, quale ſit, noſtis: quod "
ntem etiam nos conjecit calamitatem. Vrbem quip- "
am tempore fœderis & ipſis * feriis menſtruis occu- "
iatos, juſto jure concidimus: cùm hoſtem invadentem "
ire, * communibus omnium inſtitutis & legibus ſit "
im. * Quare neutiquam convenit, ipſos nobis eſſe "
nto. Etenim ſi * præſente utilitate veſtra, & ipſorum "
ſocietate æquitatem metiamini: videbimini tum ve- "
rum ſynceri judices eſſe, tum veſtri emolumenti & "
diſtudioſiores. Enimverò ſi ipſi nunc utiles vobis eſ- "
tur: nos hercule aliiq; Græci, majore vobis diſcrimi- "
mventis multò plus commodi attulimus. Nunc alijs, "
ii, vim perniciemque feroces intentatis: at quo tem- "
nibus ſervitutem & vincula barbari minabantur, cum "
ſociaſtis arma. Vos verò æquum eſt præſens noſtrum "
eſt) peccatum conferre cum illius temporis alacri- "
dioque noſtro: majus id profectò longè reperietis. "

„ hil à vobis impetramus, æquum est, ut in pristinum statum re-
„ stitutos, periculũ, quod fors tulerit, nos ipsos deligere permit-
„ tatis. Illud simul etiam atq; etiam rogamus, ne nos Platæen-
„ ses, Græcorum aliquando studiosissimos, infensissimis nobis
„ Thebanis, è vestris manibus, Lacedæmonij, & vestra fide,
„ supplices tradatis; sed potiùs servatores nobis & liberatores
„ vos prębeatis: ne, qui alios Græcorum in libertatẽ asseritis, no-
„ bis exitium inferatis. Postquam hi dicendi finem fecerunt, ve-
riti Thebani ne Lacedæmonii eorum moti oratione remissius
in ipsos animadverterent: prodierunt, sibi quoq; dicendi co-
piam fieri petentes; quando & illis præter spem suam longior
oratio permissa esset, quàm pro responsione ad interrogatũ.

Thebanorum contra Platæenses oratio.

„ Iussi dicere, ita locuti sunt: * Non equidẽ dicendi potestatem
„ petissemus, si etiã isti paucis ad interrogata respondissent; nec
„ in nostram accusationẽ versi. de seipsis longam eorum, quę il-
„ lis nemo objecit defensionẽ, extra præsens institutum, orsi es-
„ sent; & eorum, quos nemo unquã vituperavit, laudes decãtas-
„ sent. * Hæc igitur partim neganda nobis sunt, partim argumẽ-
„ tis confutanda: ne vel * nostra improbitas, vel istorum gloria
„ aliquid eis prosit; sed ut veritate de utrisq; audita, sic demum
„ disceptare possitis. * Controversia cum istis inde primò nobis
„ extitit: quòd cùm nos post reliquam Bœotiam condidissemus
„ Platæam aliaq; simul oppida; quæ convenis ejectis occupavi-
„ mus; isti non, uti constitutũ fuerat initiò, nobis parere in ani-
„ mum inducentes, soli Bœotorum patria instituta deserebãt.
„ Posteaquam verò vi adigi sunt cœpti, ad Athenienses sese cõ-
„ tulerunt: eorumq; ope plurima nobis damna intulerunt, & vi-
„ cissim acceperunt. * At postquã barbari Græciam invaserũt,
„ solos se ex Bœotis cum Medis nõ stetisse ajunt; & in eo se ma-
„ ximè jactant, in eo se efferunt, & nos quoq; criminantur. * E-
„ nimverò neq; nos negamus, eos cum Medis non fuisse; nimi-
„ rum, quia nec Athenienses fuerunt. Itaq; simili modo cùm A-
„ thenienses Gręcis arma inferrent, hice soli ex Bœotis cũ Athe-
„ niensib. steterunt. Et videte quo rerum statu utriq; ista feceri-
„ mus. * Civitatẽ tum nostram nec optimates legitimo impe-
„ rio, nec populus tenebat; sed quod & legibus & optimo cuiq;
„ maximè repugnat, proximeq; accedit ad tyrannidẽ, paucorũ
„ quorundam potentatus civitatem oppresserat: qui cùm pri-
„ vatas suas opes magis se stabilire, Medis victorib. posse spera-
„ rent; * vi coercita plebe, barbarũ accersierunt. sicq; universa
„ quidem civitas, cùm sui potens non esset, ista fecit: non tamẽ
„ æquum est ei exprobrare, quæ legibus eversis peccavit. Quare
„ posteaquam Medus abijt & leges suas civitas recepit: ex in spe-

ctare

[illegible] ipsis alios impugnare. Nam si inviti sequebamini,
læmoniorum societatem contra Medum olim factam, "
vos ipsi plurimùm jactatis, repetere licitum fuit. ea sanè "
nos coërcendos suffecisset, &, quod maximū est, securi- "
ræstitisset. Verùm spontè vos, & haudquaquam inviti, "
niensium societatem potiorē habuistis. * At turpe erat "
meritos deserere. * Longè turpi⁹ est & iniquius, ab Græ- "
iversis, * quib. jurejurando jūcti estis, desciscere, quàm "
Atheniensibus, & Græciam liberantibus, quàm servitu- "
i intentantibus Itaq. non parem, nec expertem turpitu- "
gratiam iis retulistis. Dicitis enim injuria vos lacessitos "
accivisse, at ijsdem, cùm alios injurios peterēt, socios vos "
uistis. Enimverò minùs turpe est, gratiam nō referre pa- "
quàm quæ ex re justa debetur, in re injusta rependere. ita- "
pertè declarastis, vos non Græcorum caussa cum Medis "
ex nobis non sensisse, sed quia nec Athenienses senserint "
ne, cùm ex illorū volūtate adversus Græcos studia ve- "
ōparaveritis, quæ pro alienis studiosè fecistis vobis pro- "
vultis. id quia iniquum est, agitedum cum Atheniensi- "
uos vobis delegistis, in certamine perseverare. * Non jā "
lam societatis tum factæ mentionem facite, tāquam ea "
ris vobis debeat esse. deseruistis eam & violastis; servitu- "
eiùs, quàm libertatis, Æginetarum aliorumq; fœdera- "
n, * vos adjutores præbuistis. Atq; ea non inviti, sed sal- "
gibus usq; ad præsens tempus, nemine cogente, uti no- "
[illegible] fecistis postremò, cùm antequam vallo cingere "

decem, quorum præcipua culpa eſſet, damnatis, (qui
* non expectârunt) reliqui incolerent urbem, fœderei
& cum Athenienſibus facto, ut eoſdem hoſtes ducerer
amicos. His rebus actis, cùm diſceſſum pararet: petunt
principes plebis, uti ſibi quinq; naves de ſuis relinqua
minùs aliquid movere adverſarii poſſent: pro his accipi
tidè alias ab ſe completas. Impetrata ea re, adverſæ fa
homines in naves deligunt: qui veriti, ne Athenas mit
tur, in fanum Caſtoris & Pollucis confugerunt. Cæteri
Nicoſtrato bonum animum habere atque exire juſſi, p
quam parere recuſabant populus raptis eo nomine arm
quam nihil honi in animo haberent, qui unà navigared
rent, omnia ex domib. eorum arma ſummovent; inter
ri etiam quoſdam, quos fors abtulerat, niſi Nicoſtratus
buiſſet. quæ ubi fieri conſpexère cæteri, in Junonis tem
non minùs quadringenti viri confugiunt. Plebes timer
quid ab his novi periculi eſſet, ipſos ut exirent perſuaſos
ſulam, quæ eſt contra Junonis templum, deportavit. e
uſibus neceſſaria erant tranſmittebantur. Cùm in hoc
ſeditio eſſet; quarto quintóve poſt deportatos iſtos in
die: naves Peloponneſiorum, quæ ad Cyllenen poſt re
ex Ionia ſtationem habuerant, numero ad tres & qui
ginta advenerunt, cum duce priore Alcida & Braſida l
ejus. Adpulſi ad Subota portum continentis, inde pr:m
Corcyrā petunt. Corcyræi ingenti tumultu conſternati
& domi ſuos & foris hoſtem timerēt: ſexaginta naves i
unt, & ut quamq; compleverant in hoſtem emittunt; m
tibus nequicquam Athenienſibus, ut ſeſe præire ſineren
deinceps cum omni claſſe ſequerentur. Itaq; cùm ſine ul
to imperio diſperſæ incompoſitæq; in hoſtes excurrer
ves, duę extemplo ad hoſtes tranſierūt. in reliquis ipſi ir
dimicare, neq; quidquā ex diſciplina militari aut ordin
Animadverſa trepidatione ea Peloponneſij, viginti na
adverſus Corcyræos locatis, reliquas adverſus Atheni
duodecim naves, quarum duæ erant Salaminia & Pa
dirigunt Corcyrei inordinati rariq; in hoſtes illati, ſuom
tumultu turbabantur. Athenienſes autem veriti, ne ab n
tudine hoſtium includerentur neq in confertos ſe intu
neq; etiam in medios ordines adverſæ aciei incurrerunt.
extremum cornu incitata claſſe ſua. unaq; deprecſa nav
ſtes, qui in orbem diſpoſuerant naves, circumeuntes p
bare nitebantur. Quod poſtquam viderunt, qui adverſu
cyræos ſtabant, ne idem quod ad Naupactum accideret

Claſſis Pelo ponneſiorū Corcyram venit.

Corcyræi à claſſe Pelo ponneſiorū vincuntur.

auxilio properant, conferriq; in Athenienſeis cõtendunt. Sed hi jam recipiẽtes ſe, paulatim retrocedebant. ſimul illud quęrebant, ut dum ipſi ſenſim cederent, hoſtesq; in ſe averſi eſſent ſpatiũ Corcyræis elabendi daretur. Hoc modo commiſſa pugna, occidente jam ſole finita eſt. Corcyræi quia timebant, ne victor hoſtis adurbẽ accederet, aut homines ex inſula auferret, vel aliud quidpiam tentaret: illos ex inſula in templum Iunonis reportârũt, urbemq; cuſtodiis firmârũt. Hoſtes quãvis navali pugna ſuperiores, nõ tamen accedere ad urbẽ auſi; cũ tredecim Corcyræorum, quas ceperant, navibus, continẽtem, unde egreſſi erant, repetierunt. Nec etiam poſtero die ad urbem, quamvis magno pavore perculſam, acceſſerunt. Braſidas enim, qui id vehementer ſuadebat, ſuffragiis ab Aclida, ut fama eſt, vincebatur. Ad Leucimnam verò promõtoriũ execẽſione facta, cùm prædas ex agris agerent: perculſus Corcyræorum populus, ac metuens ne ſe quoq; invaderẽt naves cum ſupplicibus aliiſq; agit, ut Reipublicæ in diſcrimine adeſſe velint. ſic perſuaſis quibuſdam ut conſcenderent, impleverunt triginta naves: quibus adventum hoſtium expectabãt Peloponneſii agris ad meridianum uſq; tempus pervaſtatis, diſceſſerunt. Sub noctem inde, cùm ignibus eis ſignum datũ eſſet, ſexaginta Athenienſium naves ab Leucade adventare (miſerant eas Athenienſes duce Eurymedonte Thuclis, cùm & ſeditionem Corcyræorum, & claſſem cũ Alcida in Corcyram iturã audiviſſent) primis tenebris, feſtinabundi littoris oram legentes, domum navigârunt: deportatisq;, ne circumeuntes conſpicerentur, per Leucadias fauces navibus, abſceſſerunt Corcyræi, cognito Atticarum navium adventu & hoſtium diſceſſu, Meſſeniis in urbẽ receptis, qui priùs extrà fuerant, juſſisq; navibus quas compleverant in Hyllaicum portũ circumire: interim hoſtes, ſi quos ceperant, interimunt, expoſitisq; quos ad naves conſcendendas induxerant, diſcedunt. Inde digreſſi ad Iunonis fanum, quinquaginta viros, ut judicio ſe cõmitterent perſuaſos, capite omnes damnârunt. Major pars ſupplicum, cui perſuaderi non potuerat, poſtquam iſthæc fieri viderunt, mutuis cædibus in ipſo fano ſe confecerũt alii ex arboribus ſe ſuſpenderunt, alii, ut quiſq; poterat, ſibi necem conſciverunt. Ita ſeptem dies Corcyræi, quibus Eurimedon cum ſexaginta navibus ibi poſt adventum remanſit, interficiendo quos inimicos ſibi credebant, abſumpſerunt. * crimini quidem aperte dabant, quòd populare ſtatum diſſolvere vellent. * cæterùm alii privatarum inimicitiarũ cauſſa; aliũ ob pecunias creditas ab debitoribus tollebãtur; nec ulla via

Peloponneſis, motu Athenienſium ab Corcyra fugiunt.

Corcyræorũ plebis in optimates ſuperatos ſævitia.

...hi, nihil quod in ejusmodi malis fieri solet, & ...
...nibus atrocius esse potest, prætermissum fuit. A
...ctilitatis seditio processit, ut etiam pater filium ad r
...iaret, alii ab templis abstraherentur; alii in ipsis obtru
...tur. quidam liberi patris inclusi fano perierunt. Eaque
ideo multò atrocissima est visa, quòd prima apud istos e
Postea enim * universa propè Græcia mota est, ubiq; f
nibus exortis: cùm primores plebis Atheniensium essent
mates ad Lacedæmonios rē traherent. Hi enim omnes
in pace specie, quā prætexerent, suppetente; parùm ad e
cersendos parati inveniebantur. bello verò coorto, utr
& hostibus nocerent, & sibi auxilium adjungerēt, socio
rentibus: aptiores res novantibus occasiones præbeb
* unde in multa & graviora mala ex seditionib. civitat
lapsæ sunt: quæ & jam sunt, & semper erunt, dum hæc l
nū natura manebit; vehementiùs quidem aliās, aliās
diversisq; modis, prout mutationes rerum instabiles tu
In pace quidem rebusq; secundis, cùm nulla ad facinor
ter voluntatem necessitas impellit, rectiùs tam publicè
privatim mortales sentiunt. bellum verò, cùm ea eripiat
ad usus vitæ quotidianos pertinent, violentus magiste
præsentem plerunq; rerum statum impetus animorum
ctit. Sic agitatæ seditionibus Respublicæ, si quædam
seriùs iis occupatæ essent, cùm priora jam fama percepi
* mirum quantum supra ea consilia sua, * & facinorū
tia, & suppliciorum insolentia, innovabant. * Iam soli
rum vocabula, pro sua libidine, ad ea quę agebantur imm
verunt. Audacia quippe incōsiderata, fortitudo amicor
dioia cēsebatur; * cunctatio provida, speciosa timiditas
deratio, ignaviæ prætextus; prudentia in omnibus adhi
segnities perpetua; * properatio furibunda & præceps, c
viro animositas; tuta consilia sequi, honesta tergiversa
rat. ac qui difficilem se præbebat, is fidelis semper habeb
huic qui se opponebat, suspectus erat. cui insidiæ succede
sagax, ac longè cautior, qui eas prævidisset, cēsebatur. S
ita se cōparabat, ut * ne quid istorū agere cogeretur, soc
tē dissolvere & hostem reformidare videbatur. deniq
alterum in nocendo prævertisset, laudibus ferebatur; it
qui ad hoc non cogitantem stimulabat. Quin imò aliena
tiùs, quàm propinquas, societates quęrebant. quoniam id
gè * ad quodvis temerè & propalam audendum aptiu
videbatur. non enim utilitatis caussa secundum recept
ge... ...er eas, ab avaritia hujusmodi coitiones fie

F

:jucundiùs erat ipſi, per fas ac fidem deceptum, quàm
:rto, adoriri idq; & tutum judicabat: & malis artibus
or, induſtriæ famam cõſequebatur. facilius enim ple-
homines fraudulenti induſtrij; quàm imperitiores, bo-
tantur. itaq; hoc pudori, illud gloriæ, ſibi ducunt. Horũ
i omnium cauſſa fuit, potentatus ab avaritia & ambi-
emulatio. vnde & in certamina magna alacritate de-
:runt. Nam qui rerum in civitatibus potiebantur, ſpe-
n utriq; præ ſe titulum ferentes, libertatem hi multitu-
:xæquandam, illi optimatum moderatum ſobriumque
ium: Rempublicam, cuius ſe curam agere ſimulabant,
ij loco in medio poſuerunt; & cùm omni modo ac via
ores invicem evadere niterentur, extrema quæque & a-
ſima auſi ſint atq; patrârunt; ſupplicia & pœnas durio-
ıltò, quàm aut iuſtum aut è Republica erat, conſtitue-
atq; ſic utriq; ſuam voluptatem libidinemq; propoſi-
abentes, aut iniuſto iudicio & damnatione alios, aut vi
ıq; opprimendo, ſuæ cupiditati contentioniq; implen-
ıſecundabant. Vnde iam nihil ſancti ipſis, nihil religioſi,
s deũm metus erat: magis qui oratione verbisq; ſpecio-
ınum quid æmulatione effeciſſent, omnium ore prædi-
ıtur. * Qui civium medios ſe geſſerant, ij ab utriſq; pre-
ntur: aut quia participes ſeditionis eſſe recuſârunt, aut
ſoli ſupereſſent, odio habiti. Adeò omne genus ſcelerũ
iorumq; in Græciam per ſeditionis immigravit. Simpli-
:nim animiq; candor, quæ inprimis in generoſis excel
ngenijs cernuntur, deriſa penitùs & exploſa fuerunt at
tuò in acie quaſi diffidentia ſuſpicionibusq; mutuis ſta-
laudabile & egregium habebatur. neq; enim ulla aut o
adeò potens, aut jusjurandũ ita religioſum fuit, * quod
in gratiam reduceret. Nam quia omnes ei ſuſpicioni de-
rant, non * quidquam firmi ſe invẽturos, magis ne quid
aterentur providebant, quàm ad fidem habendam ani-
inclinabant. Vnde etiam qui hebetioris ingenij erant,

plerunq; ſuperiores extiterunt. quippe tum ſuam veriti ir
cilliratem, tum hoſtium induſtriam: ne orationibus vince
tur, aut multiplicibus ipſorum inſidijs caperentur, * m
cum audacia res aggredicbantur. Alteri verò licet præſ
rent, contempſerunt. itaque dum nihil in eo laborandu
tabant, quod conſilio efficere poſſent, imparati opprim
tur. In Corcyra igitur plurima iſtorum iam antè erant fa
ta: quæq; item alia ab iniuria potiùs & contumelijs, quàm
la moderatione, incœpta, * ij quibus vindictæ repetendæ
bat copia commiſerunt; quiq; * ab diuturnra inopia ſe v
care volebant; & ante omnia, qui cupidine nefaria ſoli
aliorum res expetebant; itemq; qui non avaritia ſtimul
ſed æquo magis jure aggreſſi indomitaq; ira elati, crud
implacabili ſævitia invadebant. Siquidem confuſa pe
bataq; diſciplina civitatis, cùm legibus imperare huma
ingenium cœpiſſet, quod etiam alioquin præter leges a
conſuevit; haud difficulter ſeſe & iræ impotens, & jure
tius, & omnis emirentiæ inimicum oſtendit. Non enim
omnia ſancta divinaq; ultioni, & inſtitiam lucro comm
que ſuis, poſthabuiſſent, ſi odium eorum tãtis viribus ac
cendum præditum non fuiſſet. Cæterùm conantur hom
aliorum vindictę imminentes, communes de rebus huiuſ
di leges, in quibus omnium ſpes nititur, ut ſi maximè ip
bent, eæ tamen incolumes maneant, priùs evertere, nec c
quam eorum relinquere, quæ in periculo aliquis deſid

editus ad
s Corcy-
eorum.

poſſet. Tanta ira & acerbitate, primi Græcorũ Corcyræi
mutuò per urbem ſæviebant. Poſt diſceſſum verò Eurym
tis & Athenienſium, exules Corcyræorum, quorum ad q
gentes effugerant, caſtellis in continente occupatis, reg
Corcyræorum adverſa paticbantur: atq; inde excurſic
factis, prædas ex inſula agebant, multaq; adverſæ parti
inferebant; ut ſuper cætera fames etiam ingens civitate
vaderet. Legatis verò Lacedæmonem Corinthumq; de
tu ſuo miſſis, cùm infecta re redijſſent: nàves auxiliaq; c
parant, & in inſulam ſexcenti ferè in univerſum tranſmitt
Inde * incenſis navigijs, ne quam aliam niſi in victoria
haberent, Iſtonen montem munitionibus occupârunt, t
que ſuperiores, varijs inde cladibus urbanos afficiebant

/
thenienſes
s Siciliam
aves miſsũ

Extrema æſtate Athenienſes viginti naves in Siciliam,
Lachete Melanopi & Charœada Euphyletæ, miſerunt. E
ibi Syracuſani cum Leontinis gerebãt. ab Syracuſanis D
generis urbes ſtabant, præter Camarinam, (hæc enim & C
cidicæ urbes Leontinis favebant) quæ & initio belli Lace

mor

moniorum partes amplexæ fuerant, nec tamen unà geſſerãt bellum. In Italia, Locri Syracuſanorũ partes fovebant, Rhegini conſanguineis ſuis Leontinis aderant. Leontini cùm ab Syracuſanis terra mariq; premerentur, Athenas mittunt eorum ſocij, naviumq; ſibi ſubſidium. tum ex antiquo fœdere, tum quia Iones eſſent, ab Athenienſibus mitti petunt. Igitur Athenienſes, *per ſpeciem cognationis; revera autem, ut & frumenti copiam indidem adimerent Peloponneſo, & experimentum caperent, poſſentne in ſuam Siciliam redigere poteſtatem: auxilia mittunt. hæc adpulſa ad Rhegium Italiæ, bellum inde cum ſocijs geſſerunt. Ita æſtas finita.

Ea quæ ſecuta eſt hyeme, iterum vis morbi invaſit Athenienſes: qui quamvis univerſus nunquam deſierat, aliquid tamen per id tempus laxamenti dederat. Tum itaq; non minùs integro anno duravit: priùs verò etiam biennium adeò ut nihil æquè graviter afflixerit Athenienſes, viresq; attenuaverit. Gravis enim armaturæ haud minùs quatuor millia & quadringentos ex ordinibus, equites trecentos morbus abſumpſit: & per ignota capita latè vagatus eſt. Crebri item terræ motus, & Athenis, & in Euboea, & cùm cætera Bœotia, tum verò maximè Orchomeno, fiebant. *Morbus iterum ingruit Athenis.* *Terræmotus*

Eadem hyeme, qui in Sicilia erant Athenienſes, Rheginis adiunctis, in inſulas, quas Æoli vocant, triginta navibus moverunt: quòd æſtate ob aquæ penuriam bellum cum ijs geri non poterat. Tenent eas inſulas Liparæi Cnidiorum coloni: ſed unam tantùm ita magnam (Liparam vocant) inhabitant: reliquas, Didymen, Strongylen, & Hieran, ex hac colunt. Ferunt homines illi,* Vulcani in Hiera fabricam eſſe: quoniam ibi ſub noctem magnus ignis, & interdiu fumus, conſpici ſolet. Sitæ ſunt inſulæ iſtæ è regione Siciliæ & Meſſanenſis agri. tunc Syracuſanorum partis erant. Athenienſes perpopulato agro, poſtquam nihil pacati oſtenderunt, Rhegium ſe receperunt. Sic hyems finita eſt, & quintus annus huius belli, quod Thucydides ſcripſit. *Athenienſium in Æoli inſulas expeditio.*

Inſequente æſtate Peloponneſij ſocijq;, duce Agide Archidami rege Lacedæmoniorum, uſq; ad iſthmum pervenerunt: iamq; in Atticam moturos, terræ motus eos frequentes ab ea irruptione averterunt. Nam ea tempeſtate & in Euboea terra apud Orobias magno concuſſa motu eſt: ita ut mare illatum per eam regionem, quà tum terra erat, fluctu hauſerit partem urbis; & alibi undis opperuerit, alibi deſtituerit (* & iam mare eſt, ubi tunc terra fuerat) regionem; cum omnium hominum interitu, qui nõ in loca altiora effugerant. Similis propè inun- *Peloponneſij Atticam invaſuri terræ motib. averruntur.*

datio circa Atalantam insulam apud Locros Opuntios contigit. ubi & castellum Atheniensis partem abrupit, & duarū navium, quæ subductæ erant, alteram perfregit. In Peparetho etiā maris exundatio est facta; quæ tamen nihil abiorpsit: motus autem terræ murī partem, cum pyraneo paucisque ædificijs, prostravit. Causa huius rei, meo iudicio, est: quòd terræ motus, qua parte vehementissimus evitit, mare avertit; quod inde subitò magna vi remeans, alluviem vehementiorē facit. itaq; si motu terræ tale haud fieri, esse opinor.

Res in Sicilia ab Athenienſibus geſtæ.

Multi ea æstate belli hinc inde in Sicilia, ut cuiusq; res tulere, gesserunt; cum ipsi inter se Siculienses, tum Athenienses cum socijs iuncti. Quæ autē præ cæteris maxime digna relatu, aut socij cum Athenienſibus, aut hostes adversus ipsos gesserunt, memorabo. Post cæsum ab Syracusanis in bello Chareadem Athenienſiū ducē: Laches, qui summam classis totius præfecturam tenebat, Mylis Messanensium oppido arma intulit. Erant forte Mylis in præsidio duæ tribus Messanenſiū, quæ cùm egressos navibus adortæ ex insidijs essent, Athenienses socijq; eos cum magna cæde retuderunt: & confestim admoto exercitu, arcem per pactionem tradere, & secum adversus Messanam militare, coegerunt. ipsiq; paulò pòst Messanenses, inferentibus arma Athenienſibus & socijs, obsidib. datis, & alijs fidei pignoribus præstitis, in deditionem venerunt.

Meſſana Athenienſib. cedit.

Athenienſium in Peloponneſum, Melum, Bœotiá, expeditiones.

Eadē æstate Athenienses triginta naves in Peloponnesum miserunt, Demosthene Alcisthenis & Procle Theodori ducibus. Et in Melum duo millia armatorum & sexaginta naves Nicias Nicerati dux. Melios enim, qui cùm insulam colerēt, dicto audientes esse, & societatis munia præstare nolebāt, ad officium perducere cupiebant. Cæterùm postquā populatione agrorum ad deditionem compelli nequibant, solvunt ex Melo, Oropumq; è regione traijciunt: & silentio noctis appulsi, confestim ab navibus milites pedestri itinere Tanagrā Bœotiæ ire pergunt. simul ab urbe eodem universæ copiæ Athenienſium signo accepto, Hipponico Calliæ & Eurymedōte Thuclis ducibus, terrestri via occurrunt: iunctique, castra ponunt. Ea die agrorum populatione consumpta. cùm noctē illic egissent: sequente die Tanagræos egressos, & Thebana quædam auxilia, acie vincunt, armisq; exuunt. hinc tropheo posito, reverterunt, hi in urbem, illi ad naves. Nicias indè cū sexaginta provectus navibus, Locridis maritima ora perpopulata, domum discessit.

Heraclea Trachinia condita ab Lacedæmonijs.

Sub idem tempus Heracleam in Trachinijs Lacedæmonij coloniam deduxerunt. causa cōstitij hæc fuit. Melienses sunt omnes

divisi in partes tres, Paralios, Hierēses, Trachinios. Ex
chinij, Oetæorum finitimorum armis pressi, principiò
nad Athenienses deditionem facere cogitaverāt: post-
ò, quia dubiæ fidei videbantur, legatum Lacedæmonē
nt Tisamenum. Eadem caussa Dorienſibus quoque (à
genus Lacedæmonij ducunt) & ipsis Oetæorum op-
bello, legatos unà mittendi fuit. Quibus auditis, Lace-
nij cōsilium de colonia deducenda, & mittendis Tra-
Dorienſibusq; auxilijs, ceperunt. simul opportunè ipsis
enienſe bellum urbs sita videbatur. inde adversus Eu-
exiguo distantem freto classem parari posse; inde cō-
imum in Thraciam transitum. adeoq; summa alacri-
upiditas oppidi condendi innata est. Consulto igitur
elphico oraculo, iussiq; ab eo: colonos mittunt, & ex
ibus, & ex finitimis, & si qui præterea Græcorum ire
nt, * exceptis Ionibus & Achæis, & alijs quibusdā gen-
iumviri deducendæ coloniæ creati, Leon & Alcidas &
gō. Lacedæmonij, uteò venerunt, urbē de integro cō-
nt. Heracleā hodie vocant: abest ab Thermopylis qua-
a ferè stadia, ab mari viginti. Navalia quoq; fecerunt,
tutiora essent, ad Thermopylas iuxta * ipsas angustias
re cœperūt. Condita ea urbe, Athenienses primò de Eu-
ant soliciti, quoniam illinc brevissimus est ad Cenæum
as. postea tamen præter expectationem nihil inde mo-
, nec quicquam ab ea periculi fuit. Caussa fuit, quòd
li, præpotentes in ijs regionibus, & illi, quorum in solo
urbs erat: veriti ne graves accolas haberent, oppugnā-
siduoq; bello vexārunt novos colonos: usq; dum pe-
nervatos attenuārunt. Initiò illi plurimi fuerant: quia
audacter nomen in coloniam dabat, deducentib. La-
onijs, quorum præsidio tuti essent. Ne minùs ipsos
runt, atq; ad paucitatem redegerunt, ipsorum * Lace-
iorum præfecti: qui pleroſq; deterrendo, & in quibus-
ipotentiùs & parùm convenienter imperando, effece-
multò facilius ab finitimis domarentur.

Res in Acarnania ab Athenienſibus geſtæ.

idem tempus, dum in Melo detinentur Athenienses,
i eorū naves in Peloponnesum missæ, primò ad Ello-
n Leucadiæ præsidiarios quosdam ex insidijs circūve-
exin maiore cū exercitu, Acarnanibus universis (præ-
niadas) Zacynthijsq; ac Cephallenibus, ac quindecim
æorum navibus adiunctis, Leucaden movent. Leuca-
& extra & intra fauces (in quibus & Leucas sita est, &
ū Apollinis) urerentur agri, nec pares essent tantæ mul-

[redacted] quiero [redacted] erunt. Tunc Acarnanes Demosthenem Athenienſi imperatorem orare inſtiterunt, ut munitionibus claderetur, nec difficilem fore oppugnationem, & ſe pertenuem hoſtium & infeſtam urbe liberaturum. Huic verò Messenii præciarum fore dicunt, ut quamprimum exercitus coactus eſſet, Ætolos extremos Naupactiorum finibus armis aggrederetur. quibus ſubactis, nullo deinceps negotio reliquam eā continente in dictionē Athenienſium redigi poſſe. Ætolos gentem quidem eſſe magnam & pugnacem, & qui circum vicos ſeu magis ſpatio diſſectos, & mœnib. carentes habitare; ad has armis levibus uti: ut parvo labore, priuſquam in unum cōferant vires, opprimi poſſint. Principio autem arma inferre Apodotis iubebant: inde Ophionenſibus: & poſt hos Eurytanibus, qui maxima pars ſunt Ætolorum, lingua etiā alienissimi & cruda carne victitare dicuntur. his omnib. ſubactis, partem deinceps belli molem reſtare. His motus Demosthenes, partim ut Meſſeniis gratificaretur, partim quòd exiſtimabat; cum ſolis eius continentis ſociis Ætolis, ſine copiis Athenienſium, terreſtri itinere adverſus Bœotos per Locros Ozolas iri poſſe ad Crytinium Doricū, ab dextera relicto Parnaſſo mōte; donec deſcēderetur ad Phocēſes finitimos Bœotiæ, qui aut voluntate ſua pro inveterata cum Athenienſibus amicitia, aut vi adacti, arma juncturi videbantur: deducto ab Leucade univerſo exercitu, Solliū navigat. Ægrè impetrabatur Acarnanes. igitur cum ipſos, quamvis apperuiſſet conſilium ſuū, tamen quòd Leucadē circumſidere nolebat, in ſententiam petrahere non poſſet: reliquum exercitū Cephallenum & Zacynthiorum Meſſeniorumq; & trecentos Athenienſes ex ſuis navibus, (quindecim enim Corcyræorum naves diſceſſerāt ab Oeneone Locridis egreſſus, adverſus Ætolos ducit. Erant Ozolæ Locri ſocij, quos oportebat Athenienſibus in mediterraneis cum univerſis copijs occurrere. nā quòd finitimi erant Ætolis, armis etiam iiſdem urebantur, magno uſui videbantur in exercitu futuri; cum & moris eorum præliandi, & locorum, periti eſſent. Pernoctans itaque in fano Iovis Nemei (in quo Heſiodum Poëtam ab incolis regionis peremptum ferunt: ſicuti ei oraculo prædictum fuerat, in Nemea periturum) prima luce Ætoliam ingreditur. Ea die Potidaniam capit; altera Crocylium; tertia Tichium. ibi ſubſtitit, prædamque Eupolium Locridis oppidum remiſit. ſtatuerat enim ſubactis reliquis, Naupactū reverti, ac tunc deinceps Ophionenſes, ſi ad deditionem adigere non poſſet, aggredi. Ætoli, cùm iam ab initio non fefelliſſet illorum apparatus, ubi ingreſ-

Demosthenes Athen. Ætolis bellum infert.

greſſos fines nunciatum eſt hoſtes: ingenti multitudine undiq; concurrunt; ita ut extrem. Ophionenſium ad Maliacum ſinum Bomienſes Callienſesque excirentur. Idem igitur Demoſthenem hortari Meſſenij, monere quàm facilis eſſet futura Ætolorum expugnatio, ſi quàm celerimè vicos adoriretur; & proximum quenque occupare niteretur; nec expectaret, quoad univerſi congregati in armis occurrerent. His notus, & perpetua ſua fortuna conſiſus, non expectatis * Locrorum auxilijs, licet inprimis levis armaturæ jaculatoribus vigeret: Ægitium contendit. Aggreſſus mœnia, oppidum vi capit. diffugerant enim oppidani, collemque ſupra urbem inſederant. edito nanq; loco ſita, & ab mari octoginta fermè ſtadia abeſt. Iam undique ad Ægitium convenerant auxilia Ætolorum. invadunt itaque Athenienſeis ſociosque, & decurrentes ab tumulis hinc inde jaculis eos inceſſunt: ac quoties Athenienſium milites impetum in eos fecerant, pedem referebant; ubi ſe recepiſſent, rurſus inſtabant. Diu fatigati hoc genere pugnæ Athenienſes, cedendo inſequendoque, utrobiq; impares erant. Tamen quandiu ſagittarijs teſa ſuppetebant licuitque his uti, immoti reſtiterunt. Ætoli enim homines nudi & leviter armati, cùm ſagittis peterentur, refugiebant. Poſteaquam verò ſagittarij, amiſſo præfecto, diſſipati ſunt; ipſisque labore continente fatigatis inſtabant, jacula que ingerebant, Ætoli: tandem datis tergis, in fugam effuſi; cùm amiſſo itinerum duce Chromone Meſſenio incidiſſent in loca aſpera inviaque, Ætoli levium corporum armorumque homines, multos imperitos regionis in ipſa fuga protinùs conſecuti interemerunt; plures via aberranteis & in ſilvas impeditas delatos, igni circumdato enecârunt. ita multiplex fuga, nullum non cladis genus editum in Athenienſes eſt. Qui cladi ſuperfuerant, vix tandem ad mare & Oeneonem Locridis oppidum, unde venerant, effugerunt. Perierunt ſociorum magnus numerus, & ex ipſis Athenienſibus centum viginti gravis armaturæ. eximium tunc juventutis florem inſignesque eo bello cives amiſerunt Athenienſes: inter quos Procles ex ducibus alterum. Ipſi cæſis per inducias ab Ætolis receptis, Naupactum redierunt, inde Athenas navigârunt; relicto Naupacti Demoſthene, Athenienſes ab re malè geſta timente.

Prælium Athenienſium cum Ætolis.

Athenienſes ſuperantur.

Eodem tempus, in Sicilia quoque Athenienſes, cùm Locride navigaſſent; excenſione facta, Locros occurrentes acie vicerunt, caſtellumque ſuper Halecem fluvium ſitum ceperunt.

In Sicilia geſta.

Peloponeſij Ætolis auxilia mittunt.

Eadem æſtate Ætoli legatos Corinthum Lacedæmonēq; miſerunt, Tolophum Ophionenſem, Boriadem Eurytanem & Tiſandrum Apodotum. Hi cùm ob incurſionem Athenienſium præſidium ſibi ad Naupactum mitti rogaſſent: circa autumnum Lacedæmonij tria millia ſociorum, ex quibus erant quingenti ab nova colonia Heraclea Trachinis urbe, miſerunt. Dux exercitus Spartanus erat Eurylochus. ei adiuncti Macarius & Menedatus Spartani. Cùm Delphis exercitus cōveniſſet, Eurylochus caduceatorē præmiſit ad Locros Ozolas, per quorum regionem tranſitus erat ad Naupactum. ſimul ab Athenienſium ſocietate eos avertere volebat. E: Locris maximè cùm ipſo faciebant Amphiſſenſes, qui ibi a Phocenſibus hoſtibus ſuis metuebant. hi & primi obſides dederunt, & alijs quoq;, territis adventu exercitus, ut darent auctores fuerunt; Myonenſibus primò vicinis ſuis, qui parte difficilimè Locris adiri poteſt; inde Ipnenſibus, Meſapijs, Tritæenſibus, Chalæis, Tolophonijs, Heſſijs, & Oeanthenſibus. hi omnes militem dederunt: Olpæi obſides, milites verò nullos. Hyæi obſides dare, priuſquam vicus eorum (Polin vocant) caperetur, recuſaverant. Paratis omnibus, cùm obſides Cytinio Dorico oppido depoſuiſſet, adverſus Naupactum per Locros exercitum ducit. & exitinere Oeneonem Eupoliumque, quia portas clauſerant, capit. Vbi in Naupactiorum ventum eſt regionem, adiunctis Ætolis, agros populati ſunt, & ſuburbium, quia muris carebat, ceperunt. inde Molycrium (oppidum id Corinthiorum colonia, Athenienſibus verò tunc ſubiectum erat) admoto exercitu, occupant. Hærebat tunc circa Naupactum, adhuc ab Ætolica expeditione, Demoſthenes Athenienſis. is cùm ante fama perrepiſſet adventum exercitus: urbis vicem ſolicitus, ab Acarnanibus (quāvis ægrè, ob ſuum ab Leucade diſceſſum) precibus, ut Naupacto ſuccurrerent, impetravit. Miſſi cum eo in navibus mille armati, ſuo adventu urbem conſervârunt. difficulter enim alioquin reſtitiſſent, cùm ampli ſpatij urbis mœnia, defenſores verò exigui eſſent. Eurylochus ſocijq;, ut eum exercitum in urbem acceptum cognoverunt, abiecta ſpe per vim potiundi: non in Peloponneſum inde, ſed in Ætolidem (Calydonem hodie vocant) & Pleuronem reliquaque circà loca, itemque Proſchium Ætoliæ, diſceſſerunt. Venerant enim Ambraciotæ, rogantes, ut Amphilochicum ſecum Argos, cæteramque Amphilochiam, & Acarnaniam, oppugnarent: quibus ſubactis, omnes eius continentis populos in ſocietatem eſſent pertracturi. His motus Eurylochus, dimiſſis Ætolis, in ea regione

Locri Ozolæ ab Atheniēſib. deficiunt.

gione cum exercitu conſedit; donec auxilio Ambraciotis expeditionem facientibus eſſet. Ita æſtas finita.

Hyeme inſequente, qui in Sicilia erant Athenienſes, adiunctis Græcis ſocijs reliquisque Siculis, qui excuſſo Syracuſano iugo ad ipſorum ſocietatem tranſierant: ad Neſſam Siciliæ oppidum, cuius arcem Syracuſani tenebant, exercitum admoverunt. ſed ut nihil ſuccedebat, vano incœpto abſtiterunt. Digredientibus ijs, Syracuſani ex arce eruptione facta, ſocios Athenienſium qui extremum agmen claudebant adoriuntur; impetuq; facto, partem exercitus, non exigua cum cæde, in fugam vertunt. Poſt ea Laches Athenienſesq;, excenſione iuxta Caicium amnem facta, Locrorum circiter trecentos, qui cum Proxeno Capatonis eis occurrerant, acie vicerunt, armisq; detractis, diſceſſerunt. *Res in Sicilia geſta.*

Eadem hyeme, Delum Athenienſes oraculo quodam moniti luſtraverunt. Priùs etiam luſtraverat eam Piſiſtratus tyrannus; non tamen omnem, ſed quantum inſulæ ab templo * oculis terminari poterat. Tunc vera tota ad hunc modum expiata eſt: Sepulcra quotquot erant in inſula defunctorum univerſa removerunt; edixeruntq; in poſterum, nequis in inſula moreretur, neu fœmina in ea pareret; tranſportarentur autem in Rheneam inſulam. hæc adeò prope Delum ſita eſt, ut Polycrates Samiorum tyrannus, potens aliquandiu in re navali, cùm alias ſub imperium redegiſſet inſulas; Rheneam captam, Delioq; Apollini ſacratam, catena alligaverit Delo. Tunc primò poſt eam luſtrationem Penteteridem Athenienſes (Delia vocant) inſtituerunt. Iam enim olim priſcis temporibus, magnus fuit in Delo conventus Ionum & *circumiacentium inſularum: qui cum uxoribus liberisq; ad ſpectaculum, velut nunc * ad Epheſia Iones, conveniebant; certaminaq; gymnica & muſica edebantur, ac choroscivitates ducebant. Quæ ita ſe habuiſſe, graviſſimus eſt teſtis Homerus, in his verſibus, qui ſunt ex * proœmio Apollinis; *Deli luſtr. tio.*

Aſt animum tibi, Phœbe, tuum magis unica Delus
Afficit: huc longis venit cum veſtibus omnis
Ioniæ pubes, nati, uxoresq; pudicæ.
Hi te ſaltatu, pugilum certamine, cantu,
Oblectant memores, quando certamina ponunt.

Quòd verò muſicum quoque fuerit certamen, & ad certandum convenerint, in eodem teſtatur proœmio. cùm enim laudaſſet chorum fœminarum Deliacum, tandem laudationem his verbis claudit; ubi ſimul & ſui mentionem facit.

Verùm agite, ô Latona, simul cum Phœbe Diana,
Felices estote omnes, semperq; deinceps
Este mei memores, externis si quis aboris
Mortalis veniens ad vos, rogitaverit omnes:
Dicite, quis vest. is cantor prædulcis in oris
Hic agit, ante alios vos oblectare, puellæ,
Qui jvlet? huic omnes vos respondete paratæ:
Saxosam colit ille Chium vir lumine captus.

Hi versus Homeri argumento sunt, quòd olim quoquem gnus in Delo conventus festumq; fuerit. Postea verò Athe enses quiq; insulas colebant, choros eò cum sacris miseru Certamina autem pleraque adversis, ut credibile est, casib aboleverant: donec iam Athenienses & certamen & eq stres, qui priùs non fuerant, ludos instituerunt.

Ambraciotarũ & Peloponnesiorũ cõtra Acarnanes & Amphilochos expeditio.

Eadem hyeme Ambraciotæ, uti polliciti Eurylocho de nuerant exercitum eius, tria millia armatorum in expediti nem adversus Argos Amphilochicum miserunt. Hi ingre agrum Argivum, Olpas capiunt, castellum maritimum va dumq; colli impositum: quod aliquando Acarnanes, uti jura publicè redderentur, permuniverant. abest ab Argivo urbe (ea mari imminet) quinq; & viginti fermè stadia. Ac nanes partim Argis auxilio tetenderunt, partim in quoda Amphilochiæ loco (Crenas vocant) castris positis: Peloponnesios cum Eurylocho venientes observabant, ne fallere ad Ambraciotas transgressuri. Accersunt etiam Demosth nem qui Athenienstum in Ætolia dux fuerat, ut imperat suus fieret: & ad X X. naves Athenienstum, quæ circa Pel ponnesum, ducibus Aristotele Timocratis & Hierophor Antimnesti, versabantur, mittunt. Nuntios etiam in suam t bem qui circa Olpas erant Ambraciotæ mittunt, cum unive sis copijs auxilio venire iubentes. metuebant enim, ne cù Eurylochi exercitus per Acarnaniam ire non posset, ipsi a soli pugnæ casum subire cogerentur, aut tutum recepti non haberent. Eurylochus verò Peloponnesijque, postqua ad Olpas copias eduxisse Ambraciotas acceperunt; castris Proschio motis, magna celeritate eis obviam ierunt: & tr iecto Acheloo amne, nullo viso hoste (omnes enim Argos auxilium ferendum concurrerant) per Acarnaniam profe sunt, relicta à dextra Stratiorum urbe & præsidio ipsorum, læva cætera Acarnania. Stratiorum transito agro, per Phy am, inde per extremam oram Medeonis, tetenderunt. tu deinceps per Lymnæam ad Agræos, qui iam extra Acarn niæ fines, ipsis autem amici erant, progressi sunt; ac postqua

ium montem (incultus is eſt) pervenerunt, tranſ-
, in Argivum agrum ſub noctem deſcenderunt;
e inter urbem Argivorum & præſidium Acarnanum
itineribus ducentes, ita ut non ſentirent hoſtes,
raciotis qui Olpis erant copias iunxerunt. hinc pri-
niverſi ad Metropolin, quam vocant, caſtris poſi-
erunt. Non ita multò poſt viginti Athenienſium
xilium Argivis ferentes, in Ambracium ſinum ap-
: & Demoſthenes Meſſeniorum ducentos armatos
ita ſagittarios Athenienſes adduxit. Naves circa
Olpas in mari ſtabant. Acarnanes autem & pauci
horum (nam maior pars Ambraciotarum armis
ur) cùm iam Argos conveniſſent, ad prælium ſeſe
oſtes expedierunt. imperatorem ſummæ rei præfe-
moſthenem, cum ſuis præfectis. is exercitu prope
ucto, caſtra locavit. Caſtris vaſta utrinq; vorágine quinq; dies quieti ſe detinuerunt. ſexta tandem u-
nibus copijs in aciem deſcenſum eſt. Numero mul-
ibat Peloponneſiorum exercitus. itaq; veritus De-
s, ne multitudine circumvenirentur, via quadam
gultis vepribusque veſtita, quadringentos circiter
armaturæ milites in inſidijs condit: ut quia hoſtes
ne præſtabant, hi, ubi primùm concurriſſent acies,
coorti terga hoſtium aggrederentur. Poſteaquam
nque erant, prælium committere coperunt. De-
s dextro cornu cum Meſſenijs & paucis Athenien-
ebat: reliquum Acarnanes, ut quilibet in acie con-
obtinebant, cum Amphilochorum qui aderant ia-
s Peloponneſij & Ambraciotæ promiſcuè inſtru-
præter Mantineos, qui magis ad lævam, non ta-
mo penitùs in cornu, (ibi enim cum ſuis copijs e-
chus contra Meſſenios & Demoſthenem) confer-
Prælio inito, poſteaquam conſertis manibus, nu-
ponneſij ſuperiores circumibant dextrum hoſti-
conſurgunt ex inſidijs Acarnanes, & ab tergo ad-
nduint, ut nullius rei niſi fugæ memores, ſuo timo-
m maiorem partem exercitus conſternarent; qui
chi cornu, ubi omne robur erat, proſtratum diſſi-
viderunt, multò maiore formidine perculſi ſunt:
re Meſſeniorum præcipuè, qui ab ea parte cum
ne ſteterant, opera enituit. Ambraciotæ
iunt pugnaciſſimi in ea regione) quique in dextro
ıtu, pulſos ab ſua parte hoſtes Argos uſque

Prælium inter Ambraciotas & Acarnanes.

Acarnanes vincunt.

perſe-

perſecuti ſunt. Cæterum reverſi, poſtquam alios victos
runt, impetumque in eos Acarnanes fecerunt, ægrè ſeſe
Olpas eripuerant. Multi cæſi ſunt, cum inordinati ſoluti
ordinibus irruerent; præter Mantineos, qui maximè ex
exercitu integris ordinibus ſe receperunt. ita pugna ſu
ctem finita eſt. Poſtero die Menedæus, qui Eurylocho
cario; in acie cæſis imperium ceperat, incertus conſilij;
do tanta clade victi forent, utrum ſubſiſtens, terra mari
Athenienſium incluſus claſſe, obſidionem ferret, an in ti
inde diſcederet: cùm Demoſthene tamen & præfectis
nanum de induciis, deque diſceſſu, & de cæſorum corpo
tollendis, agit. Illi his redditis trophæum ſtatuerunt, &
rum (trecenti ferè erant) corpora ſuſtulerunt. De diſceſ
hil palam cum univerſis pacti ſunt: clàm autem Demo
nes & Arcanum præfecti, cum Mantineis & Menedæo,
qui præfectis Peloponneſiorum, & ſi quorum præter
gnita eminebat, ut confeſtim diſcedant paciſcuntur. V
bat enim, tum Ambraciotas peregrinumque mercede
ductum militem nudare auxilijs tùm verò maximè Lac
monijs, Peloponneſijsq; infamiam apud eius regionis
eos creare, ut qui, ſui commodi potiore habita ratione,
deſeruiſſent ac prodidiſſent. Illi igitur cæſos ſuſtulerunt,
usque, uti poterant, ſepelierunt: ſimul diſceſſum furtim
bus is conceſſus erat, moliebantur. Demoſthenii inter
Acarnanibus nunciatur, Ambraciotas ab urbe unive
primo ab Olpis nuntio excitos, ignarosque omnium qu
ciderant, per Amphilochos auxilio venire; ut ſuis, qui
eſſent, coniungerentur. Extemplò igitur partem mili
qui vias inſidijs locaque altiora præoccuparent, mittit.
cum reliquo exercitu obviam ire parat. Inter hæc Man
& qui diſceſſum pacti erant, ſpecie colligendi olera & ſan
ta egreſſi, paulatim ſinguli abierunt; ſimul ea colligi
quorum cauſſa ſe exire ſimulaverant. atque ubi iam lo
ab Olpa digreſſi erant, citato curſu ſe proripuerunt. An
ciotæ alijque, qui & ipſi frequentes fuerant egreſſi, ut ho
eunteis viderunt, ipſi quoque curſu eos inſequuntur. I
Acarnanes, ignari primò eos fide data abire, Peloponn
inſequi cœperunt: & in præfectos, inhibentes & fidem
datam afferentes, telum quidam, proditos ſeſe ratus, con
Poſtea tamen omiſſis Mantineis & Peloponneſijs, ad
braciotarum verſi ſunt cædem; magna cum contentio
ignorantia, quis Ambraciota vel Peloponneſius eſſet ce
runt tamen circiter ducenti: reliquos qui in Agraidem

ti

Peloponneſij, cæſis ſocijs ac duce.

Altera Ambraciotarum clades.

m effugerant; rex Agræorũ Salynthius benignè ſuſcepit.
rim Ambraciotæ ab urbe ſua pervenerant Idomenen. id
excelſi tumuli ſunt: quorum altiorem, qui è caſtris præ-
à Demoſthene fuerant, nocte priores, ignaris hoſtibus,
ıpaverant; cùm fortè minorẽ priùs Ambraciotæ cõſcen-
nt; & ibidẽ noctẽ egiſſet Demoſthenes, curatis corpori-
ſub veſperũ protinùs cũ reliquo exercitu iter ingreditur.
dimidiũ copiarũ recta via in hoſtẽ duxit. cæteri per Am-
ochios montes tendebãt. Igitur primo diluculo Ambra-
as ſomno adhuc ſtratos invadũt: qui & omniũ quę acci-
ignari erant, magis ſuos adventare putabant. Siquidem
ori cõſilio Demoſthenes in primo agmine Meſſenios cõ-
erat, iuſſeratq; Dorica eos alloqui lingua, & primis cuſto-
is fidem eius rei facere; maximè cùm in tenebris conſpici
oſcique nequirent. Impetu itaque in caſtra facto, fundunt
intque eos: & magna parte cæſis, cæteri quoq; qui in mõ-
uga elapſi erãt, inſeſſis antea vijs & Amphilochis ſuæ re-
iis peritis, ab milite levi ipſi graves armis, imperitique &
ri quà ſe verterẽt, cùm in loca impedita & confragoſa di-
tasque iam priùs inſidias incidiſſent, cædebãtur. Ita cùm
um non tentarent fugæ genus, quidam mare etiam pro-
uum ingreſſi ſunt: & conſpectis, quæ adveniebãt, Atticis
ibus, in ipſo cladis ſuæ articulo, annabant; potiùs rati in
enti metu, ab ijs qui in navibus eſſent ſe perimi, quàm à
aris & infenſiſſimis ſibi Amphilochis. Tanta ſtrage ſuſi
braciotæ, pauci è magna multitudine incolumes in ur-
ı evaſerunt Acarnanes ſpoliatis cæſis, & trophæo poſito,
os reverterũt. Ad eos inſequente die caduceator, ab Am-
iotis qui in Agræos ab Olpa confugerant, venit; cæſorũ
endorum copiam ſibi fieri petens, qui poſt primum præli-
occiſi erant, quando ſine pacto cum Mantineis & cæteris
us fides data fuerat exierũt. Is caduceator, ubi arma vidit
ani Ambraciotarum exercitus: ignarus etiamnum cladis
præ, ſuorumq; eſſe ratus, multitudinem mirabatur. Igi-
quidam, ratus caduceatorem ab ijs miſſum qui in Idome-
æſi erant, ecquid miraretur & quot cæſos putaret, exqui-
ncentos maximè, is reſpondet. Tum alter: at non arma,
is, talem numerum, ſed plus mille, oſtendunt. Non ergo
m ſunt, qui nobiſcum pugnæ interfuerunt: ait ille. Ma-
è ſunt, reſpondet alter: ſiquidẽ vos heri in Idomene præ-
a commiſiſtis. Nos verò, inquit ille, nõ pugnavimus heri,
udius tertius in diſceſſu. Heri hercle, ait alter, cum his nos
navimus auxilio ab urbe Ambraciotarum venientibus.

Tertia Ambraciotarũ clades.

Hoc

Hoc ubi audivit caduceator, & intellexit urbani ſtragē exer-
citus: ingemiſcens, perculſusq; præſentium magnitudine ma-
lorum, diſceſſit re infecta; nec ampliùs cæſos repetijt. Non
enim per totum hoc bellum maiorem cladem, una Græcarū
civitatum, in tam paucis diebus, paſſa eſt. Numerum cæſorū,
quia maior quàm pro magnitudine urbis incredibilisque à
quibuſdam proditur, in certo relinquere viſum eſt. Illud ſatis
conſtat, Ambraciam Acarnanes Amphilochosque primo
impetu expugnare potuiſſe, ni veriti, ne graviores accolas ſi
ab Athenienſibus occuparetur haberēt, obtēperare Athenien-
ſibus & Demoſtheni noluiſſent. Poſthæc geſta ſpoliorū par-
tem tertiam Athenienſibus dederunt: cætera inter ſe divi-
ſerunt. Athenienſibus data ſpolia, inter navigandum intercep-
ta ſunt. quæ verò iam in Atticis templis ſuſpenſa (trecentæ
ſunt integræ armaturæ) cernuntur, Demoſtheni ſeorſim tri-
buta fuerant; quæ ipſe navibus impoſita avexit: reddiditque
ſibi hoc facinore tutiorem iam, poſt cladem in Ætolia acce-
ptam, reditum Athenas. diſceſſerunt etiam viginti Athenien-

Pax facta inter Acarnanes & Ambraciotas.

ſium naves Naupactum. Poſt diſceſſum Athenienſium &
Demoſthenis, Acarnanes & Amphilochi Ambraciotis Pelo-
ponneſijsq;, qui ad Salynthium Agræosque perfugerāt, redi-
tum ab Oeniadis pacti ſunt: qui & ipſi ad Salynthium & A-
græos migraverant. fœdusque deinceps & ſocietatem in
centum annos Acarnanes & Amphilochi cum Ambraciotis
fecerūt, his conditionibus: ut neque Ambraciotæ Acarnanes
auxilio contra Pelo; ōneſios iuvarēt, neque Acarnanes Am-
braciotas contra Athenienſes cæterùm ſibi mutuò auxilium
præſtarent: & redderent Ambraciotæ oppida & agros, quos
Amphilochis ademiſſent: neque ſubſidium Anactorijs, hoſti-
bus Acarnanum mitterent. His conditionibus bellum termi-
natum. Nec ita multò pòſt, Corinthij præſidium Ambraciam
trecentorum armatorū miſerunt, duce Xenoclide Euthyclis,
qui per continentem cò difficili itinere venerūt. Hæc ad Am-
braciam geſta.

Res in Sicilia.

Eadem hyeme, qui erant in Sicilia Athenienſes, ad Hime-
ræam excenſionem fecerūt. cum Sicilienſibus qui è mediter-
raneis locis fines Himerææ incurſaverant. Inde cùm ad Æoli
inſulas navigaſſent, iterumque ſe Rhegium recepiſſent: of-
fendunt ibi Pythodorum Iſolochi ducem Athenienſium, ſuc-
ceſſorem Lacheti claſſis præfecto miſſum. Syracuſani enim
terra ſuperiores, cùm mari ab paucis navibus illis pellerētur,
parabant ſe, navesque ad reſiſtendum contrahebāt. Qua de

Athenienſes

cauſſa etiam Athenienſes, rogatu ſociorū, quadraginta quas-

in

in Siciliam mitterent naves compleverunt: partim quod eò celeriùs bellum illic confectum iri sperabant, partim ut rei navalis studium non interquiescere paterentur. Vno igitur ex præfectis Pythodoro cum paucis navibus dimisso, Sophoclem Sostratidæ & Eurymedontem Thuclis cum maiore parte navium paulò pòst mittere statuerunt. Pythodorus accepto ab Lachete navali imperio, cùm extrema hyeme ad Locrorum castellũ, quod priùs Laches ceperat, navigasset: acie ab ijs fusus, discessit. Veris eius initio ignis magna vis, uti priùs quoque, ex Ætna maximo totius Siciliæ monte erupit, magna cum clade Catanẽsium regionis, qui sub Ætna incolunt. * Fama tenet, quinquagesimo id anno factum esse à priore: omninò autem ter accidisse, ex quo tempore ab Græcis Sicilia tenetur Hæc eo anno gesta sunt: & finitus sextus annus belli huius quod Thucides scripsit.

novam classem in Siciliam decernunt.

Ætna ignes evomit.

LIBER QVARTVS THVCYDIDIS.

Epitome.

Messana in Sicilia ab Athenienſibus deſcivit. Athenienſes Pylum in Peloponneſo communierunt, & præſidio firmárunt. quod cùm terra marique Peloponneſij oppugnarent, Athenienſium claſſis ſuis opem ferens, prælio navali Peloponneſios vicit. Eo facto cùm quadringentos & viginti delectos Peloponneſios in inſula Sphacteria, cuius tuendæ cauſſa ibi locati fuerant, ab ſuis interclusos circumſiderent Athenienſes: Lacedæmonios pacem petere coegerunt. Qua negata, poſt longam obſidionem tandem egreſſi in inſulam Athenienſes, Peloponneſios partim occiderunt, partim vivos ceperunt. Poſt hæc Athenienſes Corinthios terreſtri prælio in ipſorum regione fuderunt, Cytheram inſulam Lacedæmonijs eripuerunt, Niſæam & longos muros Megarenſium occupárunt. Corcyræorum ſeditio finem acceſſit. Sicilienſes fatigati diutino bello, pacem inter ſe fœdus q́ fecerunt. Braſidas Lacedæmonius dux, parva cum manu per Theſſaliam in ſocios Athenienſium profectus, plurimos ab eorum ſocietate avertit, Amphipolin, Stagirum, Acanthum, Toronen, alaq́ multa oppida, deditione accepit. Boeoti Athenienſes, qui regionem ipſorum ingreſſi Delium communierãt, prælio in Oropia devicerunt, Delium vi expugnatum receperũt. Tandem induciis Lacedæmonij Athenienſes q́ annuas fecêre: per quas, cùm Scione & Menda urbes ad Braſidam ab Athenienſibus deſciſſent, Athenienſes exercitu miſſo, Mendam receperũt, Scionem obſidione cinxerunt.

Hoc ubi audivit caduceator, & intellexit urbani ſtr:
citus: ingemiſcens, perculſuſq; præſentium magnitu
lorum, diſceſſit re infecta; nec ampliùs cæſos repe
enim per totum hoc bellum maiorem cladem, una
civitatum, in tam paucis diebus, paſſa eſt. Numerum
quia maior quàm pro magnitudine urbis incredib
quibuſdam proditur, in certo relinquere viſum eſt. I
conſtat, Ambraciam Acarnanes Amphilochosqu
impetu expugnare potuiſſe, ni veriti, ne graviores a
ab Athenienſibus occuparetur haberēt, obtēperare
ſibus & Demoſtheni noluiſſent. Poſthæc geſta ſpol
tem tertiam Athenienſibus dederunt: cætera inte
ſerunt. Athenienſibus data ſpolia, inter navigandum
pta ſunt. quæ verò iam in Atticis templis ſuſpenſa (
ſunt integræ armaturæ) cernuntur, Demoſtheni ſec
buta fuerant; quæ ipſe navibus impoſita avexit: red
ſibi hoc facinore tutiorem iam, poſt cladem in Æto
ptam, reditum Athenas. diſceſſerunt etiam viginti

Pax facta inter Acarnanes & Ambraciotas.

enſium naves Naupactum. Poſt diſceſſum Athenie
Demoſthenis, Acarnanes & Amphilochi Ambracio
ponneſijsq;, qui ad Salynthium Agræosque perfuge
tum ab Oeniadis pacti ſunt: qui & ipſi ad Salynthiu
græos migraverant. fœdusque deinceps & ſocie
centum annos Acarnanes & Amphilochi cum Amb
fecerūt, his conditionibus: ut neque Ambraciotæ Ac
auxilio contra Pelo; ōneſios iuvarēt, neque Acarnan
braciotas contra Athenienſes cæterùm ſibi mutuò a
præſtarent: & redderent Ambraciotæ oppida & agr
Amphilochis ademiſſent: neque ſubſidium Anactori
bus Acarnanum mitterent. His conditionibus bellun
natum. Nec ita multò pòſt, Corinthij præſidium Amb
trecentorum armatorū miſerunt, duce Xenoclide Eu
qui per continentem cò difficili itinere venerūt. Hæc
braciam geſta.

Res in Sicilia.

Eadem hyeme, qui erant in Sicilia Athenienſes, a
ræam excenſionem fecerūt. cum Sicilienſibus qui è n
raneis locis fines Himerææ incurſaverant. Inde cùm a
inſulas navigaſſent, iterumque ſe Rhegium recepiſſ
fendunt ibi Pythodorum Iſolochi ducem Atheniēſiu
ceſſorem Lacheti claſſis præfecto miſſum. Syracuſa
terra ſuperiores, cùm mari ab paucis navibus illis pel
parabant ſe, navesque ad reſiſtendum contrahebāt.

Athenienſes

cauſſa etiam Athenienſes, rogatu ſociorū, quadragi

in Siciliam mitterent naves compleverunt: partim quod eò celeriùs bellum illic confectum iri sperabant, partim ut rei navalis studium non interquiescere paterentur. Vno igitur ex præfectis Pythodoro cum paucis navibus dimisso, Sophoclem Sostratidæ & Eurymedontem Thuclis cum maiore parte navium paulò post mittere statuerunt. Pythodorus acceptò ab Lachete navali imperio; cùm extrema hyeme ad Locrorum castellũ, quod prius Laches ceperat, navigasset: acie ab ijs fusus, discessit. Veris eius initio ignis magna vis, uti priùs quoque, ex Ætna maximo totius Siciliæ mõnte erupit, magna cum clade Catanẽsium regionis, qui sub Ætna incolunt. * Fama tenet, quinquagesimo id anno factum esse à priore: omninò autem ter accidisse, ex quo tempore ab Græcis Sicilia tenetur Hæc eo anno gesta sunt: & finitus sextus annus belli huius quod Thucides scripsit.

novam classem in Siciliam decernunt.

Ætna ignem evomit.

LIBER QVARTVS THVCYDIDIS.

Epitome.

Messana in Sicilia ab Athenienſibus deſcivit. Athenienſes Pylum in Peloponneſo communierunt, & præſidio firmárunt. quod cùm terra mariq; Peloponnesij oppugnarent, Athenienſium claſſis ſuis opem ferens, prælio navali Peloponneſios vicit. Eo facto cùm quadringentos & viginti delectos Peloponneſios in inſula Sphacteria, cuius tuendæ cauſſa ibi locati fuerant, ab ſuis interclusos circumſiderent Athenienſes: Lacedæmonios pacem petere coegerunt. Qua negata, poſt longam obſidionem tandem egreſſi in inſulam Athenienſes, Peloponneſios partim occiderunt, partim vivos ceperunt. Poſt hæc Athenienſes Corinthios terreſtri prælio in ipſorum regione fuderunt, Cytheram inſulam Lacedæmonijs eripuerunt, Niſæam & longos muros Megarenſium occupárunt. Corcyræorum ſeditioſi finem acceperũt. Sicilienſes fatigati diutino bello, pacem inter ſe fœdusq; fecerunt. Braſidas Lacedæmonius dux, parva cum manu per Theſſaliam in ſocios Athenienſium profectus, plerosmos ab eorum ſocietate avertit, Amphipolin, Stagirum, Acanthum, Toronen, alia multa oppida, deditione accepit. Boioi Athenienſes, qui regionem ipſorum ingreſſi Delium communierãt, prælio in Oropiade vicerunt, Delium vi expugnatum receperũt. Tandem inducias Lacedæmonij Athenienſesq; annuas fecere. Argivas, cùm Scione & Menda urbes ad Braſidam ab Athenienſibus defeciſſent, Athenienſes exercitu miſſo, Mendam receperũt, Scionem obſidione cinxerunt.

INSEQVENTE ÆSTATE, CVM
ſpicas in agris * frumenta cõciperẽt, Meſſa
s Siciliæ. ciliæ urbs ab Atheniẽſium ſocietate defec
Syracuſanis decẽ navibus, & totidẽ Locrẽſ
quas ipſimet oppidani acciverãt, occupata
rũt id maximè Syracuſani, quòd metuebãt ne aliquãdo
niẽſes urbẽ eam, peropportunè invadẽdæ Siciliæ ſitã,
pãtes, maiore inde apparatu ſeſe oppugnarẽt. Loerẽſes o
Rheginorum, quos * utrinq; bello urgeri volebant, n
itaq; etiã incurſionẽ in agrum ipſorum univerſi fecerunt
tim ne auxilio eſſe Meſſanenſibus poſſent, partim rogan
id Rheginorũ, quos ſecũ habebãt, exulibus. Rhegiũ aũ
turnis cõflictatũ ſeditionibus, nullo modo tũ reſiſtere L
ſib. poterat. eò infeſtiùs illi agere. Vaſtatis verò agris, L
ſes terreſtres copias abduxerunt: naves Maſſanæ in præ
cùm alijs quæ bellũ ex illa ſtatione erãt geſturæ, reliquæ

sinta Pe- Sub idem veris tempus, nõdum matura meſſe, Pelopo
õneſiorũ ſij eorũq; ſocij Atticã, duce Agide Archidami filio rege L
Atticam dęmoniorũ, ſunt ingreſſi, politisq; caſtris, agros populab
edatio. Atheniẽſes verò quadraginta, quas antea paraverãt, nav
Siciliam miſerunt, cum reliquis duc bus, Eurymedonte &
phocle. tertius enim Pythodorus, iam antè in Siciliam
His mandatum, ut in præternavigãdo Corcyræorum q
civitatis curam agerent. nam eos exules, montẽ tenentes
trocinijs infeſtabãt: ijsq; auxilium Pelopõneſij ſex agint
vium miſerant; quòd cùm ingẽti urbs fame premeretur,
vo labore negotiũ ſe confecturos ſperabãt. Demoſthe
iam, qui poſt reditũ ex Acarnania privatus degebat, poſt
ti permiſerũt Athenienſes, ut, ſi vel & circa Peloponneſu
navibus rem gereret. Laconicæ * orã prætervecti cùm P
põneſiorum naves iam Corcyram perveniſſe audiſſent: E
medon & Sophocles, ſine mora illuc vela dãda cenſebãt
moſthenes verò Pylũ eos priùs accedere volebat, ut ibi
fectis quæ animo agitabat, tum demũ in Corcyrã navig
Forte quadã, cùm id illi facere recuſarent, tẽpeſtas ob
Pylũ detulit naves. Igitur extẽplo Demoſthenes commu
locũ iubet. huius. n. cauſſã ſe una profectũ, adhæc ſaxorũ ſi
ſtriſq; materiæ affatim ad manũ eſſe oſtẽdebat, & locum
natura firmũ, tum ipſum magnamq; regionis circa * par
deſertã. Pylus in ea regione, quæ Meſſenia antiquitus
quadringẽtis ab Sparta ſtadijs ſita eſt. Lacedæmonij Corv
ſiũ appellãt. adverſus id dicere illi, * plurã præter hoc ef

Pele

Peloponneſo deſerta promontoria, ſi ijs occupādis ſumptus Remp. facere velit. Sed ipſi is locus præ aliis maximè opportunus videbatur, quòd & portū haberet, * & Meſſenij, qui iā antiquitùs eò pertinebant, lingua etiam cum Lacedæmonijs eadē utebantur, maxima inde damna inferre poſſent; * firmiſſimi futuri eius loci cuſtodes. Verùm cum id neq; ducib. neq; militib perſuadetet; poſtremò * ordinū quoq; præfectos ſuū conſilium edocuiſſet; & nihilo minùs ibi tempeſtate retinerētur: tandem ipſos milites, cùm aliud quod agerent non haberent, cupido cepit munitionib occupandi locū. Igitur aggreſſi opus, quia ferrea inſtrumenta, quib. lapides excīderent, non habebant, delectos comportabant lapides, & ut quiſq; aptus videbatur cōſtruebant; cæmentum, ſicubi erat opus, vaſorū inopia in tergis incurvi; qua maximè ratione maneret, portabant; manib. etiam, ne decideret, retrò plicatis. ita omni ſtudio prævenire Lacedæmonios maturabant, ut quā parte maximè oppugnanti facilis locus eſſet, ante ipſorū adventū communirent. maior enim pars naturā munita, nihil muro opus habebat. Lacedæmonij feſtū quoddam agitabant: atq; etiam, ut id eis nuntiatū eſt, parvi fecerunt; quòd ſi exirent, aut hoſtes non expectaturi eſſent, aut ipſi facilè eos vi expugnaturi. nōnihil etiā qui Athenis erat exercitus, eos morabatur. Atheniēſes cùm eā partē quæ in continentē vergit, aliaq; ubi opus erat, ſex ferè dierū ſpatio cōmuniſſent: Demoſthenē ibi cū quinq; navib. in cuſtodia relinquunt reliquis in Siciliā & Corcyrā navigātūt. Qui verò in Attica erāt Peloponneſij, ubi Pylū occupatā cōgnoverūt, domū properè cōtēderūt: quia id negotiū maximè ſe attingere Lacedæmonij rexq; Agis putabāt. Ad hæc ante tēporis maturitatem irruptione facta, adhuc viridi exiſtēte frumēto, alimēta plerosq; deficiebāt. tēpeſtas etiā maior, quàm pro anni tēpore, exercitū affligebat. Ita multis de cauſſis coacti sūt reverti: factaq; eſt hæc irruptio omniū breviſſima. nā quindecim ſolùm dies in Attica permanſerunt.

Peloponēſij domum ex Attica reverſuntur.

Simonides ea tempeſtate Athenienſis dux, paucis quibusdam Athenienſibus ex præſidijs, & ſociorum eius regionis contracta manu, Eionem urbem (iuxta Thraciam eſt, Mendæorum colonia) ſibi infeſtam, proditione occupavit. Extēplò autem concurſu Chalcidenſiū facto & Bottiæorum, multis amiſſis militibus, inde ejectus eſt.

Simonides Eionem fruſtra capit.

Poſtea quam redierunt ex Attica Peloponeſij, ipſi cōfeſtim Spartani, proximæq; gētes, ad Pylū exercitū admoverūt. reliqui Lacedæmonij; quia modò ab altera expeditione reverſi erant, tegniùs movebantur. Nuntios autem circa Peloponeſi

Lacedæmonij Pylū oppugnant.

es Siciliæ.

INSEQVENTE ÆSTATE, CVM
ſpicas in agris * frumenta cõciperẽt, Meſſa
ciliæ urbs ab Atheniẽſium ſocietate defec
Syracuſanis decẽ navibus, & totidẽ Locrẽſ
quas ipſimet oppidani acciverãt, occupata. I
rũt id maximè Syracuſani, quòd metuebãt ne aliquãdo
niẽſes urbẽ eam, peropportunè invadẽdæ Siciliæ ſitã, c
pãtes, maiore inde apparatu ſeſe oppugnarẽt. Locrẽſes o
Rheginorum, quos * utrinq; bello urgeri volebant, m
itaq; etiã incurſionẽ in agrum ipſorum univerſi fecerunt;
tim ne auxilio eſſe Meſſanenſibus poſſent, partim rogan
id Rheginorũ, quos ſecũ habebãt, exulibus. Rhegiũ aũ
turnis cõflictatũ ſeditionibus, nullo modo tũ reſiſtere L
ſib. poterat. eò infeſtiùs illi agere. Vaſtatis verò agris, Lo
ſes terreſtres copias abduxerunt: naves Maſſãnæ in præ
cùm alijs quæ bellũ ex illa ſtatione erãt geſturæ, reliquer

nsinta Pe-
põneſiorũ
Atticam
peditio.

Sub idem veris tempus, nõdum matura meſſe, Pelopo
ſij eorũq; ſocij Atticã, duce Agide Archidami filio rege L
dęmoniorũ, ſunt ingreſſi, poſitisq; caſtris, agros populab
Atheniẽſes verò quadraginta, quas antea paraverãt, nav
Siciliam miſerunt, cum reliquis duc bus, Eurymedonte &
phocle. tertius enim Pythodorus, iam antè in Siciliam
His mandatum, ut in præternavigãdo Corcyræorum q
civitatis curam agerent. nam eos exules, montẽ tenentes
trocinijs infeſtabãt: ijsq; auxilium Pelopõneſij ſexaginta
vium miſerant; quòd cùm ingẽti urbs fame premeretur,
volabore negotiũ ſe confecturos ſperabãt Demoſthen
iam, qui poſt reditũ ex Acarnania privatus degebat, poſt
ti permiſerũt Athenienſes, ut, ſi vel & circa Peloponneſu
navibus rem gereret. Laconicæ * orã prætervecti cùm P
põneſiorum naves iam Corcyram perveniſſe audiſſent: E
medon & Sophocles, ſine mora illuc vela dãda cenſebãt.
moſthenes verò Pylũ eos priùs accedere volebat, ut ibi
fectis quæ animo agitabat, tum demũ in Corcyrã navig
Forte quadã, cùm id illi facere recuſarent, tẽpeſtas ob
Pylũ detulit naves. Igitur extẽplo Demoſthenes commu
locũ iubet. huius. n. cauſſa ſe una profectũ, adhæc ſaxorũ ſi
ſtriſq; materiæ affatim ad manũ eſſe oſtẽdebat, & locum
natura firmũ, tum ipſum magnamq; regionis circa * par
deſertã. Pylus in ea regione, quæ Meſſenia antiquitùs
quadringẽtis ab Sparta ſtadijs ſita eſt. Lacedæmonij Corv
ſiũ appellãt. adverſus id dicere illi, * plurã præter hoc eſ

Pelo

neſo deſerta promontoria, ſi ijs occupādis ſumptus
acere velit. Sed ipſi is locus præ aliis maximè oppor-
ebatur, quòd & portū haberet, * & Meſſenij qui iā
is cò pertinebant, lingua etiam cum Lacedæmonijs
antur, maxima inde damna inferre poſſent; * fir-
uturi eius loci cuſtodes. Verùm cum id neq; ducib.
tib perſuaderet; poſtremò * ordinū quoq; præfectos
ilium edocuiſſet; & nihilo minùs ibi tempeſtate re-
tandem ipſos milites, cùm aliud quod agerent non
, cupido cepit munitionib. occupandi locū. Igitur ag-
is, quia ferrea inſtrumenta, quib. lapides excíderent,
ebant, delectos comportabant lapides, & ut quiſq;
lebatur cōſtruebant; cæmentum, ſicubi erat opus, va-
ia in tergis incurvi, qua maximè ratione maneret,
it; manib. etiam, ne decideret, retrò plicatis. ita omni
æ venire Lacedæmonios maturabant, ut quā parte
oppugnanti facilis locus eſſet, ante ipſorū adventū
irent. maior enim pars natura munita, nihil muro
ebat. Lacedæmonij feſtū quoddam agitabant: atq;
id eis nuntiatū eſt, parvi fecerunt; quòd ſi exirent,
s non expectaturi eſſent, aut ipſi facilè eos vi expu-
nōnihil etiā qui Athenis erat exercitus, eos moraba-
eniēſes cùm cā partē quæ in continentē vergit, aliaq;
erat, ſex ferè dierū ſpatio cōmuniſſent. Demoſthenē
inq; navib. in cuſtodia relinquunt reliquis in Siciliā &
navigārūt. Qui verò in Attica erāt Peloponneſij, ubi *Peloponēſij domum ex Attica reverſuntur.*
upatā cōgnoverūt, domū properè cōtēderūt: quia id
maximè ſe attingere Lacedæmonij rexq; Agis puta-
æcante tēporis maturitatem irruptione facta, adhuc
iſtēte frumēto, alimēta plerosq; deficiebāt. tēpeſtas
or, quàm pro anni tēpore, exercitū affligebat. Ita mul-
uſſis coacti sūt reverti: factaq; eſt hæc irruptio omniū
na. nā quindecim ſolùm dies in Attica permanſerunt.
nides ea tempeſtate Athenienſis dux, paucis quibus- *Simonides Eionem fru-ſtra capit.*
henienſibus ex præſidijs, & ſociorum eius regionis
ta manu Eionem urbem (iuxta Thraciam eſt, Men-
i colonia) ſibi infeſtam, proditione occupavit. Extē-
m concurſu Chalcidenſiū facto & Bottiæorum, mul-
ſis militibus, inde ejectus eſt.
aquam redierunt ex Attica Peloponeſij, ipſi cōfeſtim *Lacedæmonij Pylum oppugnant.*
i, proximæq; gētes, ad Pylū exercitū admoverūt, re-
cedæmonij; quia modò ab altera expeditione reverſi
gniùs movebantur. Nuntios autem circa Peloponeſi

urbes miſerunt, ut quam maturrimè ad Pylum auxilia
rent. Naves etiam ſuas ex Corcyra acciverũt. quæ per I
dias tranſportatæ fauces, fruſtratis quæ Zacynthi erãt
nienſium navibus, Pylum pervenerunt: cùm iam pe
quoque adeſſet exercitus. Demoſthenes, appropinquã
loponneſiorum claſſe, duas priùs naves, ad Eurumedõ
Athenienſes qui in claſſe ad Zacynthum erant, mittit:
periculum ſuum docerent, & quantum accelerari poſ
xilium ferre iuberent. naves, uti ab Demoſthene impe
erat, nihil ſibi ad celeritatem reliqui fecerunt. Lacedær
quòd ſe facilè expugnaturos fidebãt munitionẽ cũ feſt
ne extructã, & exiguo firmatam præſidio: terra eam m
oppugnare parant. Quia verò Atticam quoque ab Zac
claſſem ſuis opem laturam credebant, conſilium ceperi
minùs ante adventum ipſorum expugnarent. ut int
portus obſtruerent, ne in eum recipi poſſent Athenienſ
ſula enim (Sphacteriam vocant) obiecta imminẽsq; p
eum * tutum reddit, & aditus duos anguſtos efficit; al
iuxta munitionem Athenienſium Pylumq;, ut binæ r
naves egredi poſſint; alterum, quà reliquam cõtinente
ctat, * octonas novenaſve ſimul recipientẽ naves. ipſa
la, quia ab nemine colebatur, ſilveſtris tota erat, invia q
pera: magnitudo ſtadiorũ quindecim. Aditus igitur ill
vib. dẽſatis & proris in exteriorẽ partẽ verſis, * occlude
tuerũt. in inſulam verò, veriti ne inde ſeſe hoſtes oppug
armatos traiecerũt; alios in cõtinẽte diſpoſuerũt: ut ſic
nienſes & inſulam infeſtam haberent, & in continentẽ e
ſionẽ facere non poſſent. nam & reliqua ipſius Pyli, exti
tus illos, littora importuoſa erant. Ita cùm nullam ſtati
tutam hoſtes, unde ſuis uſui eſſent, haberẽt, ſine omni p
lo & * prælio navali locũ ſe expugnaturos ſperabant: q
am, ut veriſimile erat, alimẽta illi non haberent, & locu
tò occupatus exiguo inſtructus apparatu eſſet. Hoc con
poſtquã placuit, ſorte delectos ex omnibus cohortibu
tes invicem in inſulam traiecerunt. Vltimi, qui ibi depri
ſunt, viginti & quadringenti fuerunt, præter Helotas, qu
cum habebant: præfectus ipſorum Epitadas Molobri. E
ſthenes ubi ſe ab Lacedæmonijs terra mariq; oppugn
vidit, ipſe quoq; contrà inſtruit; triremes quas reliquas
bat, ſub ipſo caſtello, anchoris iactis, rectas conſtituit; a
ſcutis levibus & invalidis (faligna erãt pleraq;) armat; nõ
in loco deſerto arma cõparare poterant: atq; hæc ipſa e
datoria nave & celoce Meſſeniorum acceperant, quori
dri

Lacedæmonij Sphacteriæ præſidium imponunt.

draginta aderant milites; quibus unà cum alijs Demosthenes est usus. Maiorem militũ partem, inermium pariter & armatorũ, quà maxime continentem versus muro munitũ firmatumq; castellũ erat, disposuit, ut illic terrestriũ copiarũ sustinerent impetũ. Ipse verò cũ sexaginta delectis armatis & paucis sagittarijs, extra munimenta ad mare, quà præcipue hostes egressuros cõijciebat, processit. Erãt loca in mare versa aspera quidẽ & prerupta: cæterùm quia infirmissimus erat murus; (neq; enim validum fecerant, nunquã classe superiorẽ hostẽ fore sperãtes) metuebat, ne id hostes ad audendũ aliquid moveret: quoniam si vi illic in terrã evasissent, facilè deinde castellũ expugnari posset. Progressus igitur ad mare, armatisq; ut pro virib. arceret hostẽ, dispositis, tali oratione eos est adhortatus. * Nemo vestrũm, cõmilitones, qui mecũ periculũ hocce delegistis, in præsenti discrimine tot circumstantes expendens difficultates, prudentiæ sibi aliquam opinionem arrogare velit. quin potiùs spretis ijs & neglectis, cũ bona spe in hostẽ vadite, vosq; omnes incolumes conservate. Istiusmodi enim, quale hoc præsens est, discrimina, * nõ illa cõsultationem longiorem ferunt: sed sine mora, & quàm fieri potest celerrimè, capessi volũt. * Enimverò plurima nobis peropportuna cerno, si persistere in incœpto velimus, neq; hostiũ multitudine perculsi, tot præclaras nostras cõmoditates deseramus. * Quod enim locus hic accessum difficilẽ habet, id pro nobis facere iudico. siquidẽ si nos impetũ hostilẽ sustinere velimus, nobis est auxilio futurus: * sin cedamus, facilè, licet aliàs arduũ fuisset, nemine prohibente, ab hoste superabitur: ipsũque hostẽ graviorẽ deinde sumus habituri, in ea loca redactum, unde receptus ipsi, etsi à nobis urgeatur, facilis nõ sit. * Equidẽ dum in navib. sunt, facilè repelli possunt. sed si descẽderint, iam loco æquo * pares nobis erũt. * Nec est adeò metuenda ipsorũ multitudo: cùm æquum sit omninò futurũ certamen. parva. n. sui parte pugnabunt: quia licet multi sint, difficulter tamẽ naves appellent. * Neq; in terra stabit hostilis acies, ut præter loci æquitatẽ numero etiam vincat: sed in navib. erit, ubi * multæ cõmoditates sint opportet, si feliciter pugnare velis. * Quocirca tot istorũ difficultates paucitati nostrę oppones, oro vos atq; obsecro, qui & Athenienses estis, & ob rei nauticę peritiã descẽsionũ gnari, (quòd si quis fortiter resistat, neq; fluctuũ terriculis aut impetu naviũ incurrẽtiũ moveatur: is nõ facilè pellatur) ut persistatis, & ex scopulo hoc propulsãdo hostes, castellũq; tueamini & vos ipsos. Ab hac adhortatione Demosthenis, Athenienses pleni animorũ

Demosthenis ad milites Pylios Oratio.

deſcenderũt,& iuxta ipſum conſtituerunt mare.Lacedæ
verò terrã caſtello exercitũ admoverũt,&mari quoq;na
(quadraginta erãt & tres)præfecto claſſis Thraſÿmelida
teſiclis Spartano,acceſſerunt; ab ea parte, qua Demoſt
cẽſuerat futurũ. Atq; Athenienſes quidẽ terra mariq; re
bãt.Ab altera parte,quia nõ poterãt multę ſimul appelle
ves,paucę delectæ, reliquis quieſcẽtibus,ad terrã per vic
rebãtur;magno animorũ ardore & adhortationib us, ſ
Braſidæ virtus. modo profligatis hoſtib.caſtellũ occupare poſſent Lõgi
cęteros oẽs Braſidas eminebat:qui cùm&trierarchus eſ
videret reliquos trierarchos gubernatoresq; loci difficu
te,ſicubi etiã videreturteneri poſſe littus, abſterreri ate
de navibus,ne elliderentur,ſolicitos eſſe:magna voce cl
bat,turpe eſſe,lignis parcẽdo,hoſtẽ pati in ſua regione t
caſtellũ.Itaq; ſuas naves,etſi frangerentur,vi iuſſit appe
& ſocios oravit, ne dubitarent Lacedæmonijs, ob mag
ſe merita, naves in præſenti caſu donare; ut ijs appulſis,
cũq; modo in terrã evaderẽt,hominibus caſtelloq; potii
Ad hæc agẽda cùm alios inc tabat, tũ ſuo gubernatore
in littus adigere navẽ, ad põtẽ navis pergit.in terrã deſc
conatus, * telis excipitur Atheniẽſiũ,multisq; acceptis vu
ribus,in navem animo deficiẽte relabitur. * clypeus eiu
in mare deciderat.ad terrã delatus eſt.eum ſublatũ Athe
ſes poſtea ad trophæum uſurpârũt, quod de hac oppugn
nepoſuerũt. * Cęteris animus quidẽ ſuppetebat,nõ tami
modo deſcẽdere poterant. nam & loca difficilia prærupt
erant,& Athenienſes in ſtatione immoti perſeverabãt,n
ulla parte loco cedebãt. * Adeò mutaverat fortuna,ut A
niẽſes è terra,eaq;Laconica,reſiſterẽt ipſis adnavigãtibu
cedęmonij verò navib.ad terrã ſuam, hoſtilem tum,adv
Athenienſes, conarentur appellere. Ea.n.de utriſq; idtẽ
opinio erat, * quòd hi in terra pedeſtribusq; pugnis vali
mi invictiq; eſſent:illi,in mari & re navali exercitatiſſim
que hac die&parte etiã inſequẽtis alioquoties aggreſſi, a
terũt. Tertia verò naves in Aſinã miſerunt,quæ inde ligi
machinas ædificâdas apportarent.murũ enim,quà porti
ctat,licet ſupra cæteræ modum altitudinis emunitum;ta
quia ibi cõmodior in terrã eſſet aſcenſus, tormẽtis expu
ri poſſe fidebãt.Interea naves Athenienſium quadragin
Zacyntho advenerunt. coniunxerant enim ſe eis præſid
quædam ex Naupacto,& quatuor Chiæ naves.Vbi verò
nentem inſulamque armatis plenam viderunt; & naves
portum ſeſe continentes,neque in pugnam exeuntes: in

quà appellerent, in Proten insulam, quæ non procul aberat (deserta ea est) decurrerunt, atque ibi pernoctârunt. Sequête die ad prælium parati solverunt, ijs animis, ut si hostes contrà exirent in mare apertum, decernerent: sin minùs, ipsi ad eos intrarent. Illi verò neq; contrà exibant, neq; dum aditus, * ut cogitaverant, obstruxerât: sed in terra quieti, naves cõplebât, instruebantq;, ut si quis intra portum se committeret, in eo, quòd satis amplus erat, prælium consererent. Id ubi Athenienses intellexerût, * utrinq;, quà patebat aditus, in ipsos tẽdût; cõplures, quæ in altũ cõtra eos erant evectę, fundunt, fugãtq; fusas persequũtur; multisq;, cùm angustũ spatiũ intercederet, vulneratis, quinq; earumq; unam cum hominib. ceperunt. Tũ in reliquas, quæ ad terram confugerant, impetum dant; alias, quæ nondum imposuerant militem, priusquã cõtrà egrederẽtur, feriũt; alias vacuas, hominib. fuga elapsis, religatas trahebãt. * Quo viso Lacedæmonij, cõmoti tãta clade, quòd sui homines in insula intercludebãtur: auxilio tendunt, ingressique cum armis mare pro navibus depugnant, & eas retrahere nituntur. atque * cùm ideò quilibet rem segniter agi putaret, quia nõ ipse præsẽs magnus admoveret, magnus tumultus & trepidatio mota est immutato genere pugnæ utriusque partis. Lãcedæmonij enim partim animorũ ardore, partim consternatione, non aliter, quàm è terra navali, ut sic dicam prælio cõtẽdebãt: victores Athenienses, cùm præsentis beneficio fortunæ quàm maximè uti vellent, de navibus pedestri pugna decertabant. Tandem multo labore, multisque utrinque vulneribus, sunt ditẽpti. Vacuas naves Lacedæmonij omnes, præter eas, quæ primo cõcursu captæ fuerunt, recuperârunt. Inde in castra sua utrique reversi. Athenienses trophæum statuerũt, cæsos reddiderunt, naviumque fragmenta collegerunt. insulam verò extemplò circumierunt, eiusque custodiã hominibus haud dubiè in ea interceptis, egerunt. Peloponnesij autẽ qui in continẽte erant, & cæteri qui iam undiquaque in auxilium aderant, ad Pylum in statione se continebant.

Classis Attica Peloponnesios fudit

Lacedemonij in Sphacteria intercipiuntur.

Spartam ubi primùm ea de re nuntius est perlatus, visum est, ut in tam tristi casu magistratus in castra descenderent, deque rebus præsentibus, prout eis videretur, statuerent. Hi postquam nullam viam aut rationem, qua istis succurrerent, inveniebant; neque tamen ipsos in discrimine relinqui vellent, ut aut fame affligerentur, aut multitudine superarentur, vel etiam caperentur: cum imperatoribus Athenienſium agere decreverunt, ut, si ijs non displiceret, inducijs circa Pylũ factis, mitterent Athenas de conditionibus legatos, ut suos

Inducię circa Pylum.

quamprimùm recuperarent. Cùm præfecti Athenienſium haud abnuerent, his conditionibus pacti ſunt: Lacedæmonij naves, quas in prælio habuiſſent, & longas univerſas, quæ in Laconica eſſent, Pylũ devectas, traderent Athenienſibus: arma neque terra neque mari munitioni inferrẽt. Athenienſes verò concederent, ut ex cõtinente Lacedæmonij ſuis frumẽtum certum molitum mitterent, & binas ſingulis chœnices farinæ Atticas, binas item cotylas vini, & carnes, ſervo, dimidium horum. hæc omnia inſpicientibus Athenienſibus mitterentur: navis nulla furtim intraret. Interea Atheniẽſes cuſtodiam inſulæ nihilo minùs agerent, tantùm ne in eam deſcenderent: arma neque terra neque mari Lacedæmoniorũ copijs inferrent. Si quid horũ vel paulùm alterutri violarent, ruptas inducias eſſe. eæ manerent, quoad ab Athenis Lacedæmoniorum redirent legati: quos triremi Athenienſes deportarent atque reducerent. Sub eorum adventum, finẽ induciæ haberẽt: & Atheniẽſes naves, quot & quales accepiſſent, rederẽt. His conditionibus, induciæ ſunt factæ, * & naves (circiter ſexaginta erant) traditæ. Miſſi legati poſtquam Athenas venerunt, talem orationem habuerunt: * Lacedæmonij nos legatos ad vos, Athenienſes, miſerũt, de ijs, qui in inſula à veſtro exercitu circumſeſſi tenẽtur, acturos: ita, ut & vobis, quod in rem veſtram ſit, oſtẽdamus, & in præſenti calamitate, quod maximè honeſtũ nobis ſit, impetremus. * Itaque ſi plura de his verba fecerimus, non ſic accipietis, tanquam prætermorem noſtrum aliquid & conſuetudinem agamus. id nanque in more poſitũ nobis eſt, ut ubi pauca verba ſufficiunt, * pluribus non utamur: orationem autem * adhibeamus longiorẽ, ſi tale tempus ſit, quo verbis, quid utile honeſtumque ſit docẽdo, operæprecium facere valeamus. * Vos verò nõ hoſtili animo ea audire debetis: nec ita habere, quaſi vos ceu ignaros imperitosque docere velimus; ſed quaſi vobis probè omniũ gnaris, quomodo rectè deliberare poſſitis, in memoriã redigamus. * Veſtra enim hac felicitate & fortuna pulcerrimè, ſi vultis, uti poteſtis: ut & retineatis quæcunque in potestate habetis, & inſuper gloriã honorẽque cõparetis; nec idẽ vobis accidat, quod illis hominibus evenire ſolet, quibus inſolitum aliquod bonum obtigit: qui, quia etiam præſens fortuna inſperatò incipit, ſemper * ſpe plura cõcipiũt. * Qui verò ſæpiùs utranque fortunam ſunt experti, eos quàm minimè ſecuritati præſentis fortunæ credere decet: * idque tum veſtrã civitatem, ut pote expertam, tum noſtram quoque, meritò obſervare oportet. * Reputate hoc quæſo cum animis veſtris

Lacedæmonij pacem ab Athenienſibus petunt.

&c.

& in hoc noſtrum infortunium oculos intendite. Lacedæmonij, qui tantum apud omnes Græcos dignitatis & auctoritatis obtinemus, ad vos iam venimus, quæ priùs à nobis alijs accipiẽda rebamur, eadẽ nunc à vobis petituri. * Enimverò neq; virium imbecillitate, neque quòd auctis ijs inſolentes facti eſſemus, in hac calamitatem devenimus: ſed ſolitis viribus præditi, opinione lapſi ſumus. qui caſus ſimiliter ad omneis recidere poteſt. Quare nõ eſt, ut ob præſentes Reipublicæ veſtræ vires, aliarumque rerum acceſſionem, fortunã quoque ſempera veſtra parte futuram putetis. * Nam quicunque ſunt ea prudentia animique moderatione, * ut res ſecũdas inſtabiles incertasque haud dubiè cenſent: eos in adverſis quoque non minùs cautè prudenterque verſaturos, certum eſt atq; ijdem ſic habebunt, non bellũ hocce, prout ipſi rem gerere fuerint aggreſſi, ſucceſſurum, ſed totũ ex nutu * arbitrioque fortunæ penſurũ. * Tales ſanè quàm pauciſſimis * labi cõtingit. ſecundis nanq; rebus haudquaquã fidentes, nunquam vel in ampliſſimo ſecũdarũ rerũ curſu everti ſolent. * Hoc iam vos, Athenienſes, egregiè adverſus nos facere poteſtis. nã ſine veſtro periculo, magnam virium prudentiæque exiſtimationẽ in reliquum vobis comparare licet: qui ſi, non moti noſtris verbis, aliquãdo poſthac (quod ſanè, ut ſunt res humanæ, fieri poteſt) offenderitis, eam opinionẽ apud omnes relinquetis, vos hæc ipſa quoq; * fortunæ beneficio tenuiſſe. * Lacedæmonij vos ad fœdus & compoſitionem belli provocãt, pacem vobis & ſocietatem, amicitiam, mutuamque familiaritatem offerunt. pro his cives ipſi ſuos ex inſula depoſcũt; utriſq; melius iudicantes, ne, tentata fortuna, illi aut viſe eripiant, oblata aliqua ſalutis occaſione, aut expugnati in veſtram rediganture poteſtatem. * Equidem cenſemos, maximas inimicitias conſtantiſſimè plerunque finiri; non ſi quis iniurias ultus, belloque magna ex parte ſuperior factus, * neceſſitatẽ coeũdi iniquisque pacem cõditionibus faciendi, adverſæ parti imponit: ſed ſi aliquis, cùm id ipſum facere licuiſſet, ex æquo tamen, virtute quoque & facilitate ſuperior, * moderatè lenitèque præter expectationem alterius, pacẽ facit. Tunc enim adverſarius, non iniuriam illatam reddere, ſed beneficium compenſare, tenetur, unde etiam verecũdia adductus, pacta libentiùs & ſtudio maiore obſervat. Atque hoc ipſum diligentiùs homines adverſus graviores hoſtes facere ſolẽt, quàm erga minores minusque terribiles. Ea enim eſt natura mortalium, ut ijs, qui ſponte ſua aliquid remittunt, iucundè & ſine dolore ſuccumbant: adverſus elatos autem ſuperbosque et-

" iam opinione maiora pericula ingrediantur. Nunc autē ut
" que nobis præclarè honesteque pacificandi opportuni
" qualis vix unquam antea, data est, priusquam sævus aliqu
" implacabilis nos casus dirimat: ut & vos, præter public
" privatum quoque nostrum odium sempiternum suscipi
" & nos voti nostri compotes non fiamus. Proinde dum ad
" in ambiguo est eventus; dum vobis & gloria & nostra an
" tia comparatur; dum nos, priusquam ignominiam acci
" mus, calamitatem hanc mediocriter deponere possumus
" gratiam redeamus, * atque tum ipsi cum pace bellū com
" temus, tum cæteris Græcis cladium malorumq; finem in
" namus: qui vos certè huius ipsius auctores potiores cense
" Bellū nāq; gerūt, incerti, utri belli sint auctores. quo si cō
" natur (cuius sanè penes vos nunc maiore parte arbitrium
" totum id vobis acceptū ferent. * Hæc si feceritis, Lacædæ
" niorum vobis amicitiam firmam & perpetuam concilial
" atque eam ipsis petētibus, non tam vi, quàm vestro bene
" impertietis. Ea demum considerate, quæ hoc totum neg
" bona secutura certum est. Siquidem probè gnari estis, s
" vosque consentiamus, reliquam Græciam nobis subiec
" in maximo honore utrosque habituram. Hæc ferè Lace
monij dixerunt, rati, cùm iam priùs avidi pacis Athenie
fuissent, tātūque ab se prohibiti: eos, si daretur, cupidè au
turos, & cives sibi suos reddituros. * At illi iā lōgè maio
nimis expetebāt. quippe si istos ex insula in suā redegissē
testatē, sui semper arbitrij futurum iudicabant, uti pacē f
rent, quando vellēt. Maximè huc eos incitabat Cleon Cla
ti, vir * ea tēpestate popularis multitudinique longè acce
simus. Huius de sententia responsum legatis est: Vt prin
omnium arma & seipsos, qui in insula essent, traderent, A
nasque deportarentur: inde, ubi venissent, ut Lacedæm
redditis Nisæa, Pagis, Trœzene, & Achaia (quæ non armi
perant illi, sed * priore pacificatione Atheniensibus, qui
ob casus adversos pace magis opus habebāt, extorserāt)
perent cives suos, & fœdus tandiu facerēt, quandiu parti
que placeret. Ad hæc illi * nihil respōderunt: tantùm qu
deligi, cum quibus deliberarent, petierunt; ut de singulis
res audientesque, pacem per otium ex sentētia utriusq; c
ponerēt. Tūc verò magnoperè in eos coortus Cleon: iam
dem eos nihil sinceri æquique animo agitasse, ait: idque
nunc apparere. cur enim cum paucis potiùs deliberare v
quàm ad populum verba facerent? quòd si quid sani in a
haberent, universis dicerēt. Lacedæmonij, ubi se viderūt

De pace inter Athenienses Lacedæmoniosq; agitur.

ud plebem dicere posse, ne si quid præsentis infortunij *Lacedæmonij*
concedere vellent, propositisque postulatis repulsam *pacem non*
t, *id invidiæ sibi ad socios esset, nec quidquam æqui *impetrant.*
enien sibus impetraturos: Athenis re infecta discesse-
dventu eorũ extemplò inducias circa Pylum sublatas:
ntibusque ex pacto naves Lacedæmonijs, Athenienses
turos negârunt. crimini dabant, quod contra fidem
tionis incursio in munitiones facta esset, & alia, quæ
a memoratu videbantur: itaq; dictum affirmabant, si
imum quid contra inducias fieret, ruptas videri. Con-
Lacedæmonij cùm se defendissent, & injuriam hanc
sent, digressi, ad bellum sese comparârunt. Ita rursus
circa Pylum ab utr sq; summa vi gerebatur. Ab Athe- *Athenienses*
us interdiu assiduè duæ naves, obviam sibi invicem, *Sphacteriã*
m circumibant: nocte omnes circa eam in statione *obsident.*
æ erant, præterquam quà apertum mare erat, vento
Et Athenis præsidij caussa viginti sunt ipsis missæ, ut
æ septuaginta navium numerum explerent. Peloponn-
tò castris in continẽte positis, partim castellum oppu-
t, partim in speculis erant, si qua se offerret suos libe-
ccasio.

r hæc in Sicilia Syracusani socijq;, classe quam parave- *Res in Sici-*
m ijs quæ Messanæ in præsidio erant navibus iuncta, *lia inter A-*
inde gerere cœperunt. Maximè ad id Locrenses insti- *thenienses,*
odio Rheginorum: ipsiq; universi in eorum agrũ in- *Syracusa-*
em fecerant Navalis quoq; certaminis fortunam ex- *nos, aliosq;*
olebant; posteaquam paucas iam adesse Athenien sium *gesta.*
ant naves; plures autem quas venire oportebat, insu-
cum sidere acceperant. Ita q; si re navali superiores fie-
hegium facilè terra mariq; aggressi expugnaturos se se
t. quo modo plurimum accessurum opibus suis reban-
m quia propinquum esset Rhegium Italiæ promonto-
essanæ in Sicilia, non se passuros Athenienses ingredi
potiri. *Fretum, mare est Rhegium Messanamq; in-
ns, quà arctissimo spatio ab cõtinente Sicilia dividitur.
harybdis est, quam vocant, quam Vlysses transisse fer-
ia enim in has angustias ex vasto utrinq; æquore Tyr-
Siculoq; incidens mare, ingentes voluit fluctus, haud
itò is locus difficilis est existimus. In hoc freto, Syracu-
tijq; navibus paulò plus triginta, præcipiti iam die, ob
um quoddam, quod illàc transire volebat, pugnare co-
t cum sedecim navibus Athenien sium & octo Rhegi-
. Victi verò, properè ad suam singuli stationem, quæ

tunc ad Meſſanam erant, una ad Rhegium amiſſa na
receperunt. nox prælio finem fecit. Poſt hæc Locr
agro Rhegino diſceſſerunt: Syracuſanorum verò &
naves, congregatæ ad Peloridem Meſſanæ, pedeſt
exercitu præſente, ſtationem habebant. Eòdem Ath
cum Rheginis accedunt: & quia naves vacuas cerneb
petum in eas fecerunt. iniecta verò * manu ferrea, n
nã amiſerũt, homines enatârunt. Inde cùm Syracuſar
ſis navibus, funib, tracti littora Meſſanam verſus leg
ſus laceſſere eos Athenienſes. Syracuſani in altũ ſe re
& cùm priores impetũ dediſſent, alteram navem den
Hoc modo & in præternavigatione, & in navali pra
inferiores facti Syracuſani, Meſſanam in portum
ſunt. Athenienſes inde Camarinam, quam Syracuſani
chia, quiq; cum ipſo erant, proditam acceperant, co
runt. Meſſanenſes interea terra ſimul & mari bellum
Naxo, Chalcidicæ urbi, finitimæ. Ac primo compu
mœnia Naxijs, agros urebant. ſequente verò, dum n
cumvectæ ad Aceſinem amnem, prædas agunt, & p
copiæ urbi admoventur: interim undique Siculi mon
xilio contra Meſſanenſes concurrerunt. Id Naxij u
runt, animis erecti, ac ſe mutuò adhortati, quòd Leo
lijq; Græci ſocij auxilio venirent: eruptione ſubitò
facta, Meſſanenſes invadunt, verſosque in fugam pl
obtruncant. Reliqui ægrè domum ſeſe receperunt ba
nim in vijs eos adorti, magnam partem interfecerun
etiam Meſſanam devectæ, inde domos ſuas ſingulæ c
runt. Confeſtim Leonti cum ſocijs & Athenienſibus
exercitum, tanquam vehementer ea clade affectam,
Vbi ad urbem eſt ventum, Athenienſium claſſis ad p
terreſtres copiæ urbi ſunt admotæ. Meſſanenſes verò
crenſium quidam, qui cum Damotele poſt cladem ac
in præſidio erant relicti, eruptione facta, de improvis
ti, magna cæde maiorem partem Leontinorum in fug
pellunt. Id ubi Athenienſes conſpexerunt, ex navib
pem ferendam deſcendunt: & Meſſanenſes cum turb
ſtitiſſent, iterũ intra urbem reijciunt: poſitoq; trophæ
gium reverruntur. Poſt hæc geſta Græci in Sicilia, abſq
nienſium auxilijs, terrâ inter ſe bellum geſſerunt.

Lacedæmoniorum in Sphacteria obſidio.

Ad Pylum interea obſidebant adhuc eos, quiin inſi
Lacedæmonios Athenienſes, & Peloponneſiorum ex
quietus in continente caſtra habebat. Sed Athenienſib
vis admodum erat ſtatio, alimentorum aquæq; penu

enim fontem habebant, niſi unum, & eum parvum in arce. maior pars, * perfoſſo ad mare ſabulo, aquam qualemcunq; potabant. Ad hæc quia ob anguſtiam loci, in quo ſtationem naves habebant, ad terram non omnes ſtare poterant: invicem aliæ cibū ſumebant, aliæ in alto ad anchoras ſtabāt. Maximè omnium in animis deſperationem temporis mora, præter ſpem longior facta, gignebat: cùm iſtos paucorum dierū ſpatio expugnaturos ſeſe, in inſula deſerta, & aqua ſalſa vitā ſuſtentantes, credidiſſent. In cauſſa Lacedæmonij erant: qui edixerant, ut quicunq; vellet frumentum molitum, vinum, caſeum, & alia alimenta, quæ obſidioni ferendæ eſſent, importaret magna his præmia conſtituerunt: & Heloribus, qui importarent, libertatem polliciti. Itaque cum alij id facere ſunt auſi, tū maximè Helotes: qui hinc inde ab Peloponeſo egreſſi, nocte in inſulam, quà in apertum vergit mare, decurrebāt. In primis ventos captabant, quibus deferrentur. faciliùs enim triremium cuſtodias fallebant, è mari ſpirante vento. tū nanque difficilis erat illis circa inſulam ſtatio: hi verò navib. ſuis neutiquam in appellendo parcebant; quòd iam * precium earum ſtatutum erat. * ſimul armati cuſtodias agebāt, quà naves appellere ſolebāt. Quicunq; autem tranquillo mari id facere tentārunt, intercepti ſunt. * Vrinatores etiam ſub aqua iuxta portum annabant, funiculo trahentes in utribus * papaver mellitum & lini ſemen pinſitum. eos tamen cùm primò fefelliſſent, poſtea obſervārunt. Ita varijs artibus inter utroſque, hos ut ſuis alimenta importarent, illos ne fallerentur, certabatur. Athenis ubi nuntiatum eſt, & de incommodis militum, & quòd alimenta in inſulam devecherentur: magna animorū fluctuatio oborta eſt; ſimul metus, ne hyems impendens obſidione decedere cogeret. quando enim æſtate ſuis non ſatis mittere poſſent, quomodo hyeme circa Peloponneſum, locis etiam incultis, commeatus pararent? Ad hæc ſtationem, locis importuoſis, perdifficilem futuram: ut homines illi, aut remittentibus ipſis cuſtodias, liberarētur, aut expectata hyeme, navigijs quæ frumentum advexerant ſeſe eriperent. In primis Lacedæmonios metuebant, quos quia iam meliore loco ſuæ res eſſent; legatos non ampliùs miſſuros credebant. iamque adeò pœnitebat eos, quòd aſpernati fœdus eſſent. Haud fallebant Cleonem, ſe potiſſimum, quo auctore id factum erat, peti. Negare itaque vera eſſe, quæ nuntiarentur. Contrà hortari, qui inde miſſi erant, ut ſi ſibi minùs fidei haberent, exploratum aliquos mitterent, qui id oculis compertum perferrent. Delectus ipſe cum Theogene ab Athenienſibus, quia

quia neceſſarium videbat, ut aut eadem diceret, quæ priùs arguerat, aut diverſum aſſerendo, mendax appareret: Athenienſes, quos & ipſos bellum malle videbat, hortatus eſt, ne quos mitterent, neu occaſionem cunctando intercidere paterentur. quod ſi vera eſſe, quæ nuntiabantur, putarēt, irent in hoſtem. Ad hæc in imperatorem ipſorum Niciam Nicerati, cui privatim inimicus infeſtusque erat, invehebatur; increpans, quòd ſi ducibus virile robur ineſſet, parvæ molis futurū, ut in inſula homines caperentur, ſe quidem, ſi imperium haberet, haud dubiè facturum. Igitur Nicias, quia & Athenienſium murmur in Cleonem; cur non ergò navigaret, ſi adeò facilè ei videretur; ſimul ſe ab ipſo inceſſi, ſentiebat: iubet, ut quas velit copias ſumens, ſuo rem arbitratu gerat. Necille abnuere. nā verbo tenus ſolùm imperio ipſum initiò cedere credebat. At poſtquam ſeriò ipſum agere, & imperiū ſibi deferre vidit: tum verò tergiverſari, nec ſe, ſed illum, imperatorem eſſe, dictitare iam enim temere incipiebat, quod nō ſperaverat, unquam illum ut ſibi cederet in animum inducturum. Identidē igitur Nicias inſtare, *imperio ſe ad Pylum abdicare, Athenienſes teſtes invocare. Quare illi, (quod multitudo facere conſuevit) quo magis Cleon navigare abnuebat, & ſeſe ſubtrahebat: eo impenſius Nicię, ut ipſi traderet imperium, mandare, & ut ipſe navigaret, vociferari. Igitur cùm ſe non amplius dictis exſolvere poſſet, navigaturum recepit: ac progreſſus in concionem, non ſe pertimeſcere Lacedæmonios, ait, & navigaturum, nemine ex urbe aſſumpto; tantùm cum Lemnijs & Imbrijs, qui adeſſent, cetratisq; ab Æno auxilio miſſis, & alijs ſagittarijs quadringentis. His profectus, cùm militibus Pylijs dixiſſet, ſe intra dies viginti, aut vivos adducturum Lacedæmonios, aut ibi interfecturum: *riſum quidem ea *hominis vanitas Athenienſibus movit; viris tamen bonis grata eſſe, ſperantibus, ſe ex duobus bonis alterius compotes fore, ut aut Cleone, quod magis ſperabant, liberarentur, aut, ſi ea ſpes falleret, Lacedæmonijs potirentur. Igitur poſtquam omnia in concione peregiſſet. Athenienſes etiam navigationem ei decreviſſent, & collegam ſibi, ex ducibus qui ad Pylum erant, unum legiſſet Demoſthenem: nulla mora perfectioni facta eſt. Demoſthenem aſſumpſit, quia in inſulam egredi cogitare acceperat. Milites quippe loci difficultate affecti, magisq; obſeſſi, quàm obſidentes, non abnuebant periculum ſubire. Et auxerat ei animum inſula inflammata. priùs enim cùm ſilveſtris eſſet parte maiore, ac propter ſolitudinem horrida incultaq;, ab eo conſilio abhorrebat; pro hoſtibus id maximè facere ratus.

Cleon Pyliū exercitū mutuatur.

Demoſthenis conſilium de expugnatione Sphacteriæ.

Magnas enim copias deſcenſionem faciẽteis, ipſos ex oc-
adoriri & lædere poſſe: ac ſibi ipſorum tam clades, quã
ilia apparatumq; ob ſilvas occultum futurum; ſui verò
citus detrimenta omnia conſpicua fore, ipſosque de im-
isò, quà vellent (nam penes eos initium certaminis eſſe)
tum facturos. Ad hæc ſi in locum vepribus denſisq; obſi-
virgultis, vimoliri & manus conſerere vellet: ipſos quã-
auciores, tamen locorum prudentes, ſuis licet pluribus,
mperitis, ſuperiores futuros. ac neq; ſcituros ob multitu-
m, ubi laboraret exercitus; cùm quà ſibi mutuò ſuccur-
conſpici non poſſet. Maximè id ei ſubijciebat Ætolicæ
s, ob ſilvas partim acceptæ, memoria recens. Cæterùm
tis propter anguſtiam inſulæ militibus, in extremis eius
ubi cuſtodias agitabant, cibum capere: quidam fortè nec
ta opera ſilvæ paululùm ſuccendit. inde vento oborto,
or inſulæ pars, ipſis non animadvertentibus, exuſta eſt.
emoſthenes poſtquam Lacedæmonios cognovit plures
quàm quibus priùs alimenta ſummitti ratus fuerat; di-
nq; rem eſſe, quàm intentiore cura Athenienſes agerent;
æc inſulam magis nunc oppugnari poſſe: militibus ex ſo-
initimis accitis, alijsq; præparatis, aggredi ipſam conſti-
Cleon præmiſſo de ſuo adventu nuntio, cum eo quẽ pe-
milite Pylum venit. Ibi congreſſi priùs in caſtra quæ in
tinente erant caduceatorem mittunt, ſciſcitatum, ſi velint *Athenienſes*
re ſuos, qui in inſula eſſent, ut non tentato diſcrimine ſe *Lacedæmo-*
armis dedant, habeanturq; in cuſtodia tolerabili, quoad *nios in Sphæ-*
rum ſumma aliquid ſtatuatur. Abnuentibus illis, una die *cteria ag-*
verunt. poſtera univerſis militibus in paucas naves impo- *grediuntur.*
de nocte ſolvunt: nec dum orta luce, deſcendunt in inſu-
ab duabus partibus, quà mare apertum & quà portũ ſpe-
octingenti fermè armati; citatoq; curſu ad inſulæ primã
onem feruntur. Sic enim locatæ ſtationes erant: In pri-
hac ſtatione circiter triginta erant armati: mediam, quà
imè eſt æquabilis inſula, apud aquam maior eorum pars
præfecto Epitada tenebat: alia pars exigua, extrema in
la, quà Pylum ſpectat, locati erant. ea præceps in mare eſt,
o terra minimè opportuna oppugnanti. Erat etiam ibi ca-
um quoddam vetus, lapidibus lectis conſtructum: quod
, ſi firmiore quo receptaculo opus haberent, uſi futurum
ibant. Primos quos invaſerant, cuſtodes; Athenienſes in
ilibus ſuis arma adhuc induenteis, oppreſſerunt. naves e-
ad nocturnas ſtationes de more commeare rati, nõ ſen-
nt in terram egredienteis. Prima luce reliquæ etiam co-

piæ

piæ in terram ex navibus ſuis (paulò plus ſeptuaginta erant) omnes, *præter thalamios, cum ſuis ſinguli armis, egreſſæ ſunt: octingenti ſagittarij & non pauciores cetrati. auxiliarij item Meſſenij, & alij, qui ad Pylum fuerant omnes, præter caſtelli cuſtodes. Diſpoſuit eos Demoſthenes ducenos plureſve, & alibi pauciores, ut occupatis ſuperioribus locis, hoſtibusq; undiquaq; circumfuſi: ancipiti perculſos timore incertos redderent, qua parte occurrerent; qui undique ſuperante multitudine circumventi, ſi in frontem impetum facerent, à tergo cæderentur, ſi in latera, ab ijs qui utrinq; locati erant: in tergis verò ipſorum perpetuò, quacunque ſe verterent, hæſura erat levis armatura, & qui eminùs rem gerunt, ſagittis, jaculisque, & lapidibus, ac fundis, terribiles: quibus ne quidem appropinquare liceret. nam & fugientes erant ſuperiores, & cedentibus infeſti inſtabant. Hoc conſilio Demoſthenes & primò in inſulam egredi ſtatuit, & poſtea reipſa perfecit. Epitadas quique cum ipſo erant (ſecum enim is maiorem partem habebat) ut primam ſtationem oppreſſam, & hoſtium incurſum viderunt: coëunt, & gravi armaturæ Athenienſium, ut manus conſererent, obviam tendunt. hi enim à fronte erant oppoſiti: levis verò armatura ab latere tergoque circumfuſa. qui cùm jaculis eos inceſſerent, armati etiam quieti ipſis non occurrerent: nec pedem cum eis conferre, nec ſua peritia & virtute poterant uti. Igitur in levem armaturã, quæ maximè infeſta ingruebat, impetu facto, in fugam dant. illi contrà homines leviter armati, adque fugam in locis difficilibus & ex priore ſolitudine aſperis expediti, *cedendo pugnabant; cùm Lacedæmonij immobilibus onerati armis, longiùs perſequi non valerent. Ita cùm aliquandiu pugnatũ eſſet, jam Lacedæmonios vires quoq; deficere, minusque impigrè ad impetus hoſtium procurrere. Quos ubi ſegniores ad pugnandum factos animad verterunt milites: & multitudo ſui conſpecta animos eis ad ſpem certaminis fecit, & iam aſſueti pugnæ minùs eos terribiles credebant; quia non protinùs, ut animis propoſuerant, ab eis excepti fuiſſent. primò enim in terram egreſſi, infractos admodum animos geſſerant, quòd contra Lacedæmonios eundum ſibi videbant. Contemptis proinde ipſis, clamorem tollunt; confertiq; in eos impetum faciunt; lapides, ſagittas, jacula, ut quodq; in manus veniebat, ingerunt. Is verò clamor impetusq; Lacedæmonios, inſuetos ad tale pugnæ genus, vehementer conſternavit. Pulvis elatus, miſtusq; cinere ab ſilva nuper cremata, lucem ex oculis auferebat: ut nõ providere poſſent, cùm ſagittæ lapidesq; frequen-

Prælium Athenienſium cum Lacedæmoniis.

tes unà cum pulvere acciderent. Ita graviter undiq;
monij premebantur. iam neque pilei ſagittas ſuſtine-
jacula emiſſa frangebantur. itaq; quà ſe verterent, &
utrerent potiſſimùm, undique circundati, proſpicere
erant, nec ob ingentem hoſtium clamorem ſua invi-
udire imperata. Tot circumſtantibus malis, cùm nul-
m ſalutis cernerent; tandem multis iam acceptis vul-
, quia ſemper in eodem loco hæſerant, denſatis ſcutis
extremum inſulæ caſtellum, quod nõ longè aberat,
uſtodes petierunt. Tunc verò ubi terga dederunt, fe-
s ingenti clamore leves milites ingruunt; Lacedæmo-
unq; in fuga comprehenſi erant, trucidantur; maior
in caſtellum profugerant, cum cuſtodibus loci inſti-
tubicunq; oppugnari poſſint, ſe tueantur. Athenien-
inenti agmine ſecuti, quia circumire ob loci difficul-
equibant, à fronte ſubeuntes deijcere ipſos conantur.
maiore diei parte utriq;, pugna, ſiti, ſolis æſtu, confecti:
runt tamen; cùm hi pellere illos ex loco ſuperiore, illi
undem niterentur. & iam minùs ægrè Lacedæmonij
ùs reſiſtebant, poſte aquam latera eis ab hoſtib. tuta
andem cùm nullus finis certaminis eſſet, Meſſenior-
as Cleonem Demoſthenemq; adit, ac nequicquam ſe
inſumere, ait: quòd ſi ſagittarios ſibi aliquod & levi-
atos darent, ſe ab tergo reperta aliqua via circumitu-
vi ad ipſos aditum patefacturum. Impetrata re, oc-
e cõſpicerent hoſtes, prærupta inſulæ petit, quà Lace-
ij loci natura confiſi nullas cuſtodias oppoſuerant:
i, quà paulatim per præceps acclivis erat aditus, ægrè
erq; clam hoſtibus aſcendens, cùm ſe repẽte ſupra ca-
ergo hoſtium oſtendiſſet; & illos re nec opinata per-
ſuorum animos, quid ſpem eventum videbant re-
re adauxit. Ita rurſus utrinq; Lacedæmonij cædeban-
iliq; erant in diſcrimine, quali (ſi parva maioribb. con-
et) *ad Thermypolas fuerant. illi enim, cùm per in-
ſæ circumiſſent, occubuerunt. hi iam ancipiti urgente
inc, cùm reſiſtere ampliùs nequirent, paucique cum
labore & fame confecti, dimicarent: ceſsêre tandem,
ue Athenienſibus invadendi dederunt. Itaque Cleon
oſthenes ubi animadverterunt, ſi paulùm adhuc ce-
, fore ut omnes ab ſuis militibus delerentur: inhibue-
gnam & impetum ſuorum ſuppreſſerunt. vivos enim
s deportare cupiebant. Hinc inito conſilio, ſi au-
econe adduci poſſent, ut arma, victi præſentib. malis,
nt: pronunciant, ut ſe cũ armis dedant, & Athenienſi-

arbitrio permittant. Eo audito, pleriq; abiectis ſcutis, *
manuum ſe accipere conditionem ſignificabant. Ita
inducijs, ad colloquium venerunt, hinc Cleon & Deme
nes, illinc Styphon Pharacis priorum enim præfectorum
mus Epitadas ceciderat; Hippagretus, qui eius locum le
rat, vivus adhuc inter cæſorum corpora pro mortuo iac
hic verò * ſecundum leges tertius dux, ſi quid de illis fa
eſſet, fuerat creatus. Is ubi legatos dixit miſſurum in con
tem ad Lacedæmonios, percunctatum, qui ſe facere op
at. Athenienſes nemine eorum dimiſſo, ipſi ex continen
duceatores acciverunt. Cùm bis tervé percunctati eſſen
dem qui poſtremus ad eos tranſmiſit, nuntiavit; jubere
dæmonios, ut ipſi conſilium ſibi capiant, ſic * ne quid
in ſe fœdumq; admittant. Inde ſeorſim habito conſilio
armis ſeſe tradiderunt. Eos Athenienſes ea die & noc
xima in cuſtodia aſſervârunt. poſtera die, poſito tropha
profectionem ſeſe parârunt, & homines illos trierarch
ſtodiendos dederunt. Lacedæmonij, miſſo caduceator
ſos ſuſtulerunt. * Numerus omniũ, qui in inſula cæſi, qui
vi capti ſunt, is fuit: Ex viginti & quadringentis, qui eò
miſerant, armatis, trecenti minùs octo vivi in poteſtate
nerunt: quorum fuêre centum viginti Spartiatæ. reliqui
ciſi. Athenienſium, quia non ſtabili pugna collato q; pec
micatum eſt, pauci ſunt deſiderati. Tempus univerſum
obſeſſi in inſula ſunt homines iſti, ab navali pugna uſq
prælium commiſſum, dierum fuit duorum & ſeptuagin
his, viginti diebus, quibus legati de fœdere ſunt profect
menta eis præbita: reliquis, ijs quæ clàm invehebantur
runt. Adhuc etiam in inſula frumenti aliquid reſtabat, &
cibaria reliqua. præfectus enim Epidatas minùs, quàm
copia, ſingulis præbere ſolebat. Athenienſes Peloponn
domum exercitum utrique ab Pylo reduxerunt. & Cl
quamvis inſanæ promiſſionis fides conſtitit. intra dies
viginti, homines, uti pollicitus fuerat, adduxit. Nihil tot
bello nec tã opinatum nec tam inſperatum omnib. Gr
cidit. Lacedæmonios enim non fame non ulla neceſſ
* ut arma traderent, expugnari poſſe cenſuerant; ſed ea
nere, & quoad vires ſuppeterent pugnantes, nullum ar
nem pugnæ, quàm morientes, facere. nec adeò adduci
rãt, ut qui id feciſſent, ſimiles ijs qui occubuiſſent eſſe c
rent. Itaq; poſtea Athenienſium cuidam ſocio, convi
ſtudio quærenti ex quodam in inſula captorum; ecqui
fortes fuiſſent illi, qui ex eorum numero mortem op

nagni hercle, is respondit, atractum (* ita sagittam vo-
faciendum fore, si qui sortes essent, discernere potuis-
dicens, quemcunq; fors in sagittas aut lapides intulis-
rijsse. Postquam allati sunt, Athenienses ut in vinculis
rentur, donec aliquid conveniret, decreverunt; sin pri-
s suos Peloponnesij invaderent, abductos interficc-
Pylum præsidio occupârunt: & Messenii ab Naupacto,
at patriam (est enim Pylus in ea regione, quæ Messenia
tiquitus) missis ex suis maximè idoneis civibus, latroci-
conicam infestabant, magnisq; eam damnis & cladi-
ciebant. lingua enim eadem utebantur. Lacedæmonii
ad id locorum imperitiq; latrocinii & huiusmodi ge-
elli, cùm etiam Helotes transfugerent: ne gravior ali-
suæ regione motus oriretur timentes, ægrè id valdè
autur. ac quamvis nolebant scire Athenienses, legatos
ad ipsos, Pyli civiumq; recuperandorum gratia, mise-
Sed illi jam maiora petentes, aliquoties venienteis re
dimiserunt. Hæc ad Pylum gesta.

hæc statim Athenienses, Nicia Nicerati cum duobus *Athenienses*
is duce, octoginta naves & duo millia armatorum ex *in Corinthi-*
ibus, ducentosque in hippagogis navibus equites, in *orum regio-*
thiorum oram miserunt. his ex sociis accessêre Milesij *nem expedi-*
que & Carystii. Hi navigantes, prima luce inter Cher- *tio.*
m & Rhetum littus id tenuerunt, super quo Solygius
lis: ubi Dorienses olim stativa habuerunt, quando Co-
s, qui tunc Æoles erant, arma inferebant. vicus jam
itus Soligea vocatur. Ab eo autem littore, quod naves
rant, vicus ijs duodecim stadia abest; urbs Corinthio-
xaginta; & isthmus viginti. Corinthii jam antea ab
de adventu Athenienssium facti certiores, undiq; in isth-
niversi concurrerunt; præter eos, qui extra isthmum in-
nt, & quingentos Ambraciam Leucadiamque præsidii
missos. reliqui universi Athenienseis, si qua appelle-
periebantur. Postquam verò eos nocte velis datis fefel-
, & ipsi signum acceperunt: relicta dimidia parte copia-
d Cenchreas, si forte Crommyonem peterent Atheni-
, obviam maturârunt. & Battus alter eorum præfectus
enim pugnæ interfuerunt) cohortem ad vicum Soligeâ
ut eũ, quia immunitus erat, tueretur. Cum reliquis co- *Prælium*
ycophron concurrit. Primò Corinthii dextrum Atheni- *inter Athe-*
m cornu, quod extẽplò ante Cherronesum fuerat egres *nienses &*
nvaserunt. inde etiam cæteras copias aggressi * Pugna *Corinthios.*
iemens, collatoque pede dextris gladijsque res geritur.

Dextrum Athenienſium & Caryſtiorũ cornu, qui ibi
erant locati, Corinthios excepêre magnaq; vi conni
dimoverunt. qui cùm ad maceriem quandam receſſiſ
cus erat paulatim ab imo acclivis) ex ſuperiore loc
bus propugnabant: rurſusque inde poſtquam pæan
runt, in pugnam redeunt. occurrunt Athenienſes, ite
cominùs pede collato dimicatur. Tũ cohors una Cc
rum auxilio ſiniſtro cornu tẽdens, dextrum Atheniei
nu fundit, fuſumuſque ad mare perſequitur. ad nav
ventum, iterum Athenienſes Caryſtiiq; converſi redi
prælium. In reliquo exercitu cõtinens pugna erat. de
rinthiorũ cornu. in quo Lycophron erat, magna vi r
lævo Athenienſium, quòd ipſos ad vicum Soligeam p
conari credebant. Cùm diu anceps certamẽ fuiſſet, ne
parte cederetur: tandẽ equitatu, quo carebant adver
xè Athenienſeis juvante, terga dedêre Corinthij, ſeq
receperunt. ibi armis poſitis quieti, non ampliùs deſc
In hac fuga plurimi ab dextro cornu, unà cum du
phrone, ceciderunt. reliquus exercitus, quia nec hoſ
menter inſtabat, nec ipſi effusè fugiebant, poſtquam
vim hoſtium non poterant, in ſuperiora loca ſe recep
que ibi quieti manſerunt. Igitur Athenienſes, poſteaq
gnæ ſe illi non ampliùs committebant, ſpoliatis qui
bus cæſi erant, ſuos ſuſtulerunt: & trophæum ſtatuer
illa dimidia Corinthiorum, qui ad Cenchreas cuſtod
fuerant relicti, ne ad Crommyonem accederent Ath
ignari primò cõmiſſi ſub Oneo monte prælii, ubi id e
re elato cognoverũt, extemplò auxilio properârunt.
etiam Corinthiorum ab urbe, ubi id acceperunt, opi
cauſſa contenderunt. Eos ubi contra ſe univerſos v
conſpexêre Athenienſes, rati finitimorũ ex Pelopon
xilia advenisſe: ad naves ſe properè receperũt, cum ſ
cæſis ſuorum corporibus; duobus, quæ invenire nequ
relictis. Conſcenſis navibus, in proximas inſulas tra
unde * miſſo caduceatore, eos quos reliquerant, fide
ſuſtulerunt. Cæſi ſunt in pugna, Corinthiorum duce
decim, Athenienſium paulò minùs quinquaginta. A
ſes inde ex inſulis ſolvunt: eâdemq; die navigârunt a
myonem Corinthii agri (centum viginti ab urbe ſtad
appulſiſq; navibus, agrum vaſtârunt, & ibi ea noct
runt. Sequente die Epidaurium primùm prætervect
excenſione etiam alicubi facta: Methonẽ, quæ inter
rum Trœzenemq; ſita eſt, pervenerunt: & occupato

ſthmo, in quo Methone ſita eſt, muro interſepſerunt; præ-
q; impoſito, agrum deinceps Trœzenium Halienſemq; &
urium populabantur. Naves, communito penitùs loco,
um diſceſſerunt.

b idem tempus, Eurumedon & Sophocles, ab Pylo in Si-
n cum claſſe Athenienſium profecti, poſtquam Corcyrã
erunt: arma cum urbanis, iis qui montem Iſtonen occu-
rant, intulerunt; qui tunc poſt ſeditionem commiſſam
rſionibus indidem totam regionem obtinebant, pluri-
j; clades & damna inferebant. Admoto exercitu, & muni-
: expugnata, cùm illi in locum editum univerſi profugiſ-
pacti cum eis ſunt, ut deditis auxiliariis, armisq; traditis,
to ſe populi Athenienſis permitterent. Fide data acceptã
n inſulam eos duces (Ptychiã vocant) deportârunt, ibi,
e Athenas mitterentur, cuſtodiendos; ea lege, ut ſi quis
geret, omnes fidem violaſſe haberẽtur. Cæterùm veriti
ipes plebis Corcyræorum, ne ſi Athenas veniſſent, capi-
pplicio non afficerentur ab Athenienſibus, tale cõſilium
unt: Miſſis clanculum amicis quibuſdam, hortantur eos
n inſula cuſtodiebantur, monentq;, tanquam benevo-
a inducti, optimum eſſe, ut quàm celerrimè aufugiant: (id
cere poſſent, navem ſe prẽparaturos) eos enim præfectos
nienſium plebi tradituros Corcyrẽorum. Petſuaſiiſti, pa-
nave, poſtquam inde navigabant, excepti ſunt. ita ruptâ
,& Corcyræis traditi omnes. Operam adid non minimam
nienſium contulêre duces, ut & conſilium probabile illis
retur, & qui hoc ſternerent minore metu rem aggrederẽ-
oſtendebant enim, quãdoquidem in Siciliam ſibi eſſet e-
um, * nolle ſeiſtos ab aliis deportari, qui eũ ſibi præripe-
honorem. Traditos Corcyræi in ædificiũ quoddam ma-
m cõcluſerunt. inde eductos vicenos, vinculis inter ſe cõ-
os, traduxerunt per duos ordines armatorum utrinq; diſ
torum: qui eos pulſabant & fodiebant, ut quiſq; inimicũ
n cernebat. ſi quis tardiùs incederet lictores cum flagellis
greſſi addere gradũ cogebant. Ita circiter ſexaginta viros
ctos, inſcientibus reliquis, & aliò traduci opinantibus, ne-
int. Sed ubi id à quopiam indicatum ſenſêre, tunc Atheni-
um opem implorare; & ut ipſi ſe, ſi vellent, interficerent,
re; nec jam exire quiſquam velle; negare, ingredi quenquã
n vires ſinerent, paſſuros. Igitur Corcyræi, quando nec
per oſtium vi irrumpere volebant, conſcenſo revulſoque
o ædificij, tegulis eos ſagitusq; ſupernè petebant. Adver-
hæc ipſi ſe, utcunque poterant, tuebantur: maior pars ipſ

Corcyræi, ope Athenienſium adverſæ partis homines capiunt.

Corcyræorũ in captivos ſævitia.

sibi manus intulerunt; alii sagittas, quas miserant illi, ji admoverunt; alii se funibus strangulârunt, quos partir ctis, qui fortè ibi erant, sumpserant, partim ipsi ex vestin confecerant. ita maiore parte noctis (oppressit enim tanta calamitate) per omnes vias lethi, partim proprii empti manibus, partim superne missilibus obruti, * su tincti. Luce orta Corcyræi ipsos, in plaustra acervatin jectos, extra urbem deportârunt. fœminas in castello c captas, in servitutem redegerunt. Hoc modo, qui in t

Corcyrææ seditionis finis.

fuerant Corcyræi à sua plebe deleti sunt: quievitque ta quod ad hoc bellum, (nemo enim ex altera parte, qui a nominis esset, superarat) ingens ista seditio. Athenie Siciliam quâ priùs intenderant iter, navigantes, bell adjunctis sociis gesserunt.

Anactorium capiunt Acarnanes.

Extrema æstate, qui Naupacti erant Athenienses, & nanes, exercitum ad Anactorium (Corinthiorum ea u ad ostium Ambracii sita sinus) adduxerunt: & proditio cupata urbe, Corinthios ejecerunt; colonisque in ea c versa gente Acarnanum relictis, ipsi deinceps tenuer æstas finita.

Regis Persarum ad Lacedæmonios legatus captus.

Insequente hyeme Aristides Archippi, unus ex præfec vium, quæ tributi ab sociis colligendi causa Athenis fuerant: Artaphernem hominem Persam, ab Rege ad La monios euntem, Eione, urbe super Strymonem amner prehensum, Athenas advexit. Epistolam quam ferebat, e riis conversam literis, legerunt Athenienses. in ea ad La monios multa alia scripta fuerunt: caput erat; quæ ipse luntas, quive animus esset, non se assequi posse. nam c tos venire multos, & nullius tamē cum cæteris verba tire quòd si suam aperire mētem velint, cum hoc Persa

Artaxerxis Persarum regis mors.

rent aliquos. Artaphernem post ea Athenienses triremi phesum miserunt, & suos unà legatos. Qui cum illic auc Artaxerxen Xerxis filium mortem nuper obijsse (eo c pso tempore decesserat) domum redierunt.

Chiorum murus ab Athenienſ. deiectus.

Eadem hyeme Chii, de rebellione suspecti, novum n mandato Athenienſium demoliti sunt; quamvis fidem & quantum poterant confirmarent, non se quidquam r animo habere. Hoc modo hyems finita est, & septimus belli hujus, quod Thucydides scripsit.

Solis defectus.

Principio statim insequētis æstatis, * sol circa novil

Exulum Lesbiorum conatus.

ex parte defecit: & terra movit initio ejus mensis. Mitylenæorum aliorumq; Lesbiorum, è continente r numero digressi, contractis tum ex illa regione, tum e

pc

ſo mercede, auxiliis, Rhœtium ceperũt: acceptisq; duo-
illibus ſtaterum Phocaicorum, urbem inviolatam ſuis
erunt. inde Antandrum motis copiis, urbem proditione
ant. Conſtituerant enim cùm reliquas, quæ Actææ ap-
tur, urbes, quas Mitylenæi priùs, coluerant, * tunc ve-
enienſes tenebant, tum maximè Antandrum, liberare.
mata cùm naves ibi ædificare, ob lignorum copiam &
propinquam, poſſent: his alioq; apparatu, ſe Lesbum
opinquam infeſtare, inde Æolica quæ in continente
oppida, in poteſtatem redigere poſſe. Hæc iſtorum cõ-
apparatus erant.

æſtate, Athenienſes ſexaginta naves, & duo millia ar- *Athenienſes*
um, cum paucis equitibus, & Mileſiorum aliorumq; ſo- *Cythera in-*
auxilijs, ducib. Nicia Niceratı & Nicoſtrato Diotre- *ſulam occu-*
Autocle Tolmæi, * in Cythera miſerunt. Inſula ea eſt, *pant.*
cõſpectu Laconicæ, Maleã verſus. Lacedæmonii fini-
ætorem quotannis ab Sparta juris reddẽdi cauſſa, mili-
aſſiduum præſidium, miſſita verant: & in cæteris quoq;
uam ejus curam agebant. eò nanque onerariæ ipſorũ
ex Ægypto & Africa curſum dirigebant: & Laconicam
à maritimis latrocinijs, qua ſola parte lædi poteſt, in Si-
Creticumq; tota expoſita mare, tutiorem præſtabat. In
ſulam ubi appulerunt Athenienſium cõpiæ, decem na
n duobus millibus armatorum Mileſiorum Scandiam
m maritimum capiunt: cæteri in inſulam, quã Maleam
, egreſſi, cùm ad maritimã urbem Cytheriorum iſſent,
ſas ibi copias eorũ inſtructas paratasq; ad decernẽdum
runt. Prælio commiſſo, exiguo tempore Cytherii reſti-
fuſi inde fugatiq;, cùm in arcẽ confugiſſent, pacti cum
ollegisq; ſunt, ut omnium ſuarum rerum, extra viam,
ienſib. arbitrium eſſet. Iam antea cum quibuſdam Cy-
hac de re Nicias egerat. itaq; etiam celeriùs ac minore
, tum præſens negotiũ, tum cætera deditio, cõfecta eſt.
tios enim Athenienſes, quòd & Lacedæmonii erant, & *Athenienſ.*
n adeò vicinam Laconicæ tenebant, expulerũt. Poſt fa- *Lacedæmo-*
leditionem, Athenienſes occupata Scandia, oppido jux- *niorũ agros*
um ſito, & præſidio Cytheriis impoſito: in Aſinam inde *populantur.*
niſerunt & Helos, aliaque plurima ad mare pertinentia
xcenſionibusq; factis, & caſtris quà opportunum vide-
poſitis, regionẽ dies fermè ſeptem perpopulârunt. La-
nonii licet eripi ſibi Cythera ab Athenienſibus viderent
uam quoque ſimiliter regionem egreſſuros crederent:
am tamen univerſas ipſis copias oppoſuerunt; ſed per

regionem in præſidia multitudinem, ut cuiq; loco era
diſtribuerunt. de cæteris quoque rebus ſoliciti intentiq.
Lacedæmoniorum cõſternatio. ne quis motus præſentem rerum ſtatũ turbaret timent
enim magna admodum inſperataq; clades ipſis in inſi
illata. ad hæc Pylo occupata & Cytheris, cùm undiqua
repens inexſpectatumq; circumſtaret bellum: eò res d
ut præter morem ſuum equites inſtituerent quadringe
ſagittarios. Ad cætera belli munia, ſi unquam aliàs, t
gnes extiterunt: quòd præter conſuetam ipſis bellanc
nem, navali certamine contendere cogerentur; idq; a
Athenienſes, qui ſi quid inexpertum reliquiſſent, ob ic
ſe ſua expectatione fruſtrari putabant. Simul fortuna, c
eò multa exigui temporis ſpatio, præter hominum op
varia verat, ingenti animos pavore metuque perculer
ſemper metuerent, ne in ſimilem, qualem in inſula acc
incideret calamitatem. Itaque jam timidiùs ſegniù
prælium ire, & quid quid aggrederentur infauſtum ina
tumque futurum credere: propterea quòd ſemel ipſos
fefelliſſet, inſuetos priùs omnis adverſæ fortunæ. Qua
Athenienſibus maritimos urentibus agros, ut ad quod
ſidium excenſiones fiebant, ut plurimum quieti erant
lis numero ſe & robore tantis copiis impares ducentib
dium unum, quod circa Cortytam & Aphrodiſiam fu
catum, impetu in vagantem temerè levem armaturan
cùm trepidationem ipſis injeciſſet: interventu legioni
rum ſe, amiſſis aliquot ſuorum armisque recepit. Athe
Athenienſes Thyream capiunt. Æginetas incolas periimunt. poſito trophæo, navigârunt Cythera. unde Epidauru
vocant, Limeram delati, perpopulata agri parte, Thyr
niunt. Id oppidum in confinibus Laconici & Argivi ag
nuriam vocant regionem) ſitum, Lacedæmonii Ægin
ulibus habitandum dederant; tum propter merita in
pore terræmotus tumultusque Helotum, tum quòd et
imperio Athenienſium degẽtes, ſecum ſemper ſenſiſſ
propinquantibus Athenienſibus, Ægineta, relicta q
mare extruxerant munitione, in ſuperiorem, ubi etia
tabant, urbem conceſſerunt. ea decem ſtadia ab ma
Præſidiarii Lacedæmonii, quibus ea ora tuenda da
quique etiam in munitione facienda ipſos adjuvâran
muros ſe, licet obſecrãtibus Æginetis, recipere nolent
ſine periculo mœnibus ſe includi non poſſe cenſeban
tiora loca conceſſerunt, ibique, haud pares ſeſe hoſtil
permanſerunt. Interim appulſi Athenienſes, univerſ
his Thyream copiis aggreſſi capiunt: direptaq; ea &

Æginetas qui non præliantes ceciderant, ſecum Athenas, unà cum præfecto Lacedæmonio, qui apud ipſos fuerat, devehūt. Tantalus is erat Patrocli. ſaucius, in manus ipſorū vivus pervenerat. Præter hos etiā Cytherios quosdā abduxerunt, quos tutùs iudicabāt aliò trāsferri. Itaq; hos Athenienſes decreverūt in inſulas deportandos: reliqui Cytherii agrū ſuū tenerent, ſtipendiūq; penderent quatuor talenta. Æginetas omnes captivos, ab inveterato odio, necari jusſerūt: Tantulum, cū reliquis Lacedæmoniis in inſula captis in vinculis placuit haberi.

Eadem æſtate, in Sicilia primùm inter Camarinenſes ac Geloos inducię factæ. inde etiam reliqui Sicilienſes, legatis ab cunctis civitatibus miſſis, in concilium convenerunt, ſi quæ concordiæ iniri ratio poſſit, conſultantes. Multis in utranque partem ſententiis dictis, jurgantibusq; aliis, aliis injurias ſibi factas querentibus: Hermocrates Hermonis Syracuſanus, qui præcipuus hujus conventus fuerat auctor, hujuscemodi habuit orationem: * Neq; infimæ civitatis, Sicilienſes, neque jus quæ maximè belli cladibus ſit debilitata, civis ego, verba apud vos facturus, eam ſententiam, quę mihi videtur optima & univerſæ Siciliæ utiliſſima, exponam. * Ac primò in bello quæ difficultates, * quid mali inſit, quid opus eſt plubus apud haud ignaros earum rerum memorare? neq; enim quisquam * aut imperitia ad id ſuſcipiendū adigitur, aut meu, ſi qua potiundi ſpes affulſit, abſterretur. atq; ita fieri ſolet, ut aliis emolumenta periculis longè majora videantur; alii diſcrimini committere malint, quàm in præſentia leve aliquod accipere detrimentum. Vtriq; autem quādo hæc alieno ſpore faciunt: tunc hujusmodi ad compoſitionem concordimq; adhortationes utiles ſunt. nobis quin ēt in præſentia, ſi os permoveri patiamur, plurimū poterunt prodeſſe. * Primò nanq;, cùm quisq; privatim res ſuas optimè cōſtituere velt, ad bellū coorti ſumus: nunc iterū diſceptando altercanoq; in gratiam redire conamur: rurſus, ſi nō quisq; quod ſibi quum videatur tulerit, ad arma infeſti redibimus. Cæterùm, quid ſanæ mentis nobis eſt, ita ſtatuamus oportet; non * de ivatis tantùm ſingulorum rebus conventum hunc agitari: ſed qua via univerſam, ut mea fert ſententia, Siciliam ab thenienſium inſidiis ſalvam præſtare valeamus. ut non tam ratio mea vos componere atque in gratiam debeat redure, quàm Athenienſes: qui cùm ſint potentiſſimi omnium ræcorum, noſtra errata ſtudiosè obſervant, paucisq; navias adventare, & ſub legitimo ſocietatis titulo, inſitum odiū ſua commoda callidè dirigere, ſolent. Nam quādo nos bel-

Sicilienſium conventus.

Hermocratis de pace oratio.

» lum movemus; & iſtos, qui etiam non vocati venire ſolent
» accerſimus; & clades ipſi nobis propriis ſumptibus inferimus;
» illisq; aditum & viam ad imperiũ pandimus: cui dubium eſt,
» quin ſi nos debilitatos confectosq; viderint, maiore adventu
» tes claſſe, hęc omnia ſuæ adijcere ditioni ſint conaturi? Enim-
» verò longè ſapientiùs ageremus, * ſi tũc ſocios accerſeremus,
» & pericula ſubiremus, quando aliena in poteſtatem cupimus
» redigere, non quando noſtræ ipſorũ res in diſcrimine ver-
» tur. Siquidem ea ſeditio perniciosiſſima eſt civitatibus & toti
» Siciliæ, quãdo incolis univerſis inſidiæ nectuntur, ſingulę ve-
» rò inter ſe diſſident urbes. Quæ nos reputantes, tam publicè
» quàm privatim hominẽ homini, & civitatem civitati recon-
» ciliari decet, unanimiq; ad id ſtudio incumbere, ut Sicilią con-
» ſervemus univerſam. * Nec jam illud quiſquam animo pro-
» ponat, quaſi qui noſtrum Dorienſes ſunt, hoſtes ſint Athenien-
» ſium; Chalcidenſes autem ob Ioniam cognationẽ, amici. non
» enim gentium, quæ in partes duas diſceſſerunt, ſed cupidine
» opum Siciliæ, quas univerſi poſſidemus, adveniunt. Id quod
» nunc omninò in Chalcidenſium evocatione ad certum rede-
» gerunt. qui enim nunquam jure ſocietatis operam ipſis navâ-
» rant, eis tanquã fœderis lege * promptis animis ſuccurrẽrũt.
» * Enimverò Athenienſibus, quòd hæc cupiunt animoq; moli-
» untur, ego magnam veniam habeo. neq; enim ijs qui imperã-
» di cupidine flagrant, ſed qui nimis ſunt ad imperata faciẽdum
» parati, ſuccenſeo. ſic nanq; natura comparatum eſt, ut cedenti
» imperare, invadenti reſiſtere cupiamus. Quj verò noſtrúm ho-
» rum omnium gnari ſcientesq;, nõ tamen diligenter provide-
» mus; nec quiſibet id antiquiſſimũ habet, ut quòd publicè me-
» tum omnib. præbet caveamus atq; devitemus: haud ſanè exi-
» guo labimur errore. * quo tamẽ, ſi ad concordiam animi in-
» clinent, facilè poſſumus expediri. Quandoquidẽ enim Athe-
» nienſes non ex ſua regione nobis bellum faciunt, ſed eorum
» qui ipſos acciverunt: nõ armis arma, ſed pace diſcordiam ſine
» negotio propulſabimus: quiq; vocati ſpecioſo titulo injuriam
» facturi venerũt, ij cum bona gratia re infecta diſcedent. Tale
» igitur tantumq; cõtra Athenienſes, ſi rectè ſtaverimus, com-
» parabimus bonum. * Pacem verò, quam optimã meritò cõ-
» fitentur omnes, cur nõ inter nos etiam facere cõveniat? Nam
» quis dubitat, ſive cui ſecundæ, ſive adverſæ res adſunt; quin
» pax ſit utilior bello, quæ & his expediat, & illas conſervet, ho-
» noresq; & ſplendorem atq; dignitatem minore periculo præ-
» ſtet, & alia, quæ quis (* uti de bello quoq;) multis ſanè ver-
» bis explicare poſſet? Hæc vos penſitãtes, nõ mea verba aſper-
nati

ſed de ſua potiùs quemlibet ſalute inde providere, decet. "
uòd ſi quis ſive jure ſuo ſive virib. niſus, certò aliquid cō- "
rum ſibi pollicetur: ne is, ſi ſua ſpe fruſtretur, ægrè ferat; "
videat, complures jam antea, & qui injurias aliorum ul- "
voluerunt, & qui viribus ſuis ac potentia aliquid adqui- "
poſſe ſperârunt: illos non modò vindictæ repetendæ po- "
tem nō habuiſſe, * ſed ne ipſos quidem incolumes eva- "
hos verò ut aliena adquiſiverint, tantū abfuiſſe, * ut ſua "
; amiſerint non enim idcircò ultio ſemper eſt felix, quia "
iis expreſſa, neq; robur & potentia, quoniam * cum bo- "
e conjuncta, firma exiſtunt. Vt plurimum autem ſors & "
ina in rebus dominantur. quæ cùm omnium ſint incer- "
na, tamen utiliſſima videntur. quippe dum æquali utriq; "
u tenemur, maiore nos invicem providentia aggredimur. "
inc igitur tum ob incertum rerum noſtrarum ex incerto "
lētem eventu metum, tum quia jam præſentes cernimus "
nienſes, utriq; parti timendo; ſatis jam ſuperq; tot irritis "
ıtibus ſpes noſtras caſtigatas credentes: imminentem no- "
oſtem ex noſtra regione dimittamus; ipſi verò jam eter- "
concordiam pacemq; jungamus; aut certè, ſi id diſplicet, "
ere inter nos quàm longiſſimi temporis obligati, privatas "
roverſias in aliud tempus differamus. * Enimverò, ut "
mam rem complectar, ita habeatis velim: ſi meæ ſenten- "
)btemperetis, vos ſingulos liberam ſuiq; juris Remp. ha- "
ros; ut ſine alterius arbitrio, & beneficia ſingulorum & "
eficia ex æquo honeſtè repēdere valeatis: ſin meæ oratio- "
dem nō habentes, alios audiveritis; incertum erit, an ple- "
e adverſarios poſſitis; atq; maximè voti compotes facti, "
citiam cum infenſiſſimis hoſtibus contrahetis, inimicos "
,quos non decet, vobis neceſſariō reddetis. * Atq; ego, "
iitiō dixi, ejus Reipub. civis, quæ & maxima eſt, & magis "
rt quàm arcet bellū, hoc ſuadeo: ut veſtri habita ratione, "
cem concedatis; nec ita adverſarios lædatis, ut ipſi maio- "
cladium partem trahatis: neque vana aliqua ſtultaq; in- "
is ambitione, cenſeo, me, ut conſilium meum animumq; "
ortunam, in quam ego nihil juris habeo, in poteſtate te- "
e. Cedendum autem quantum æquum eſt judico, & aliis "
ſeo hoc idem mecum faciendum, ſponte potiùs quàm ab "
te adactis. Non enim turpe eſt, prōpinquos cognatosq; in- "
em ſuperari, aut Doriēſem ab Dorienſe, aut Chalcidenſem "
nſanguineis. In univerſum autem finitimi ſumus, & inco- "
inius regionis, mari undiq; circumfuſæ, & ſub uno * Sici- "
ıſium nomine comprehenſi: qui & bellum, meo judicio, "

arbitrio permittant. Eo audito, pleriq; abiectis ſcutis, *motu manuum ſe accipere conditionem ſignificabant. Ita pactis inducijs, ad colloquium venerunt, hinc Cleon & Demoſthenes, illinc Styphon Pharacis priorum enim præfectorum primus Epitadas ceciderat; Hippagretus, qui eius locum lectus erat, vivus adhuc inter cæſorum corpora pro mortuo iacebat. hic verò * ſecundum leges tertius dux, ſi quid de illis factum eſſet, fuerat creatus. Is ubi legatos dixit miſſurum in continentem ad Lacedæmonios, percunctatum, qui ſe facere oporteat. Athenienſes nemine eorum dimiſſo, ipſi ex continente caduceatores acciverunt. Cùm bis terve percunctati eſſent, tandem qui poſtremus ad eos tranſmiſit, nuntiavit; jubere Lacedæmonios, ut ipſi conſilium ſibi capiant, ſic * ne quid turpe in ſe fœdumq; admittant. Inde ſeorſim habito conſilio, cum armis ſeſe tradiderunt. Eos Athenienſes ea die & nocte proxima in cuſtodia aſſervârunt. poſtera die, poſito trophæo, ad profectionem ſeſe parârunt, & homines illos trierarchis cuſtodiendos dederunt. Lacedæmonij, miſſo caduceatore, caſos ſuſtulerunt. * Numerus omniũ, qui in inſula cæſi, quiq; vivi capti ſunt, is fuit: Ex viginti & quadringentis, qui eò tranſmiſerant, armatis, trecenti minùs octo vivi in poteſtatem venerunt: quorum fuére centum viginti Spartiatæ. reliqui occiſi. Athenienſium, quia non ſtabili pugna collato q; pede dimicatum eſt, pauci ſunt deſiderati. Tempus univerſum, quo obſeſſi in inſula ſunt homines iſti, ab navali pugna uſque ad prælium commiſſum, dierum fuit duorum & ſeptuaginta. ex his, viginti diebus, quibus legati de fœdere ſunt profecti, alimenta eis præbita: reliquis, ijs quæ clàm invehebantur vixerunt. Adhuc etiam in inſula frumenti aliquid reſtabat, & alia cibaria reliqua. præfectus enim Epidatas minùs, quàm pro copia, ſingulis præbere ſolebat. Athenienſes Peloponneſij q; domum exercitum utrique ab Pylo reduxerunt. & Cleonis quamvis inſanæ promiſſionis fides conſtitit. intra dies enim viginti, homines, uti pollicitus fuerat, adduxit. Nihil toto hoc bello nec tã opinatum nec tam inſperatum omnib. Græcis accidit. Lacedæmonios enim non fame non ulla neceſſitate, * ut arma traderent, expugnari poſſe cenſuerant; ſed ea retinere, & quoad vires ſuppeterent pugnantes, nullum antè finem pugnæ, quàm morientes, facere. nec adeò adduci poterât, ut qui id feciſſent, ſimiles ijs qui occubuiſſent eſſe crederent. Itaq; poſtea Athenienſium cuidam ſocio, convitiandi ſtudio quærenti ex quodam in inſula captorum; ecquid viri fortes fuiſſent illi, qui ex eorum numero mortem oppetiſſent?

magni hercle, is respondit, atractum (* ita sagittam vo-
t) faciendum fore, si qui fortes essent, discernere potuis-
dicens, quemcunq; fors in sagittas aut lapides intulis-
erijsse. Postquam allati sunt. Athenienses ut in vinculis
varentur, donec aliquid conveniret, decreverunt; sin pri-
nes suos Peloponnesij invaderent, abductos interfice-
Pylum præsidio occupârunt: & Messenii ab Naupacto,
lut patriam (est enim Pylus in ea regione, quæ Messenia
ntiquitus) missis ex suis maximè idoneis civibus, latroci-
aconicam infestabant, magnisq; eam damnis & cladi-
fficiebant. lingua enim eadem utebantur. Lacedæmonii
ti ad id locorum imperitiq; latrocinii & huiusmodi ge-
belli, cùm etiam Helotes transfugerent: ne gravior ali-
in sua regione motus oriretur timentes, ægrè id valdè
bantur. ac quamvis nolebant scire Athenienses, legatos
n ad ipsos, Pyli civiumq; recuperandorum gratia, mise-
Sed illi jam maiora petentes, aliquoties venienteis re
ta dimiserunt. Hæc ad Pylum gesta.

Athenienſis in Corinthiorum regionem expeditio.

st hæc statim Athenienses, Nicia Nicerati cum duobus
gis duce, octoginta naves & duo millia armatorum ex
ivibus, ducentosque in hippagogis navibus equites, in
nthiorum oram miserunt. his ex sociis accesserè Milesij
rijque & Carystii. Hi navigantes, prima luce inter Cher-
sum & Rhetum littus id tenuerunt, super quo Solygius
llis: ubi Dorienses olim stativa habuerunt, quando Co-
ijs, qui tunc Æoles erant, arma inferebant. vicus jam
situs Soligea vocatur. Ab eo autem littore, quod naves
erant, vicus ijs duodecim stadia abest; urbs Corinthio-
sexaginta; & isthmus viginti. Corinthij jam antea ab
is de adventu Athenienſium facti certiores, undiq; in isth-
universi concurrerunt; præter eos, qui extra isthmum in-
bant, & quingentos Ambraciam Leucadiamque præsidii
a missos. reliqui universi Athenienseis, si qua appelle-
operiebantur. Postquam verò eos nocte velis datis fefel-
nt, & ipsi signum acceperunt: relicta dimidia parte copia-
ad Cenchreas, si fortè Crommyonem peterent Atheni-
s, obviam maturârunt. & Battus alter eorum præfectus
(enim pugnæ interfuerunt) cohortem ad vicum Soligeã
it, ut eũ, quia immunitus erat, tueretur. Cum reliquis co-
Lycophron concurrit. Primò Corinthii dextrum Atheni-
um cornu, quod extẽplò ante Cherroneſum fuerat egres
, invaserunt. inde etiam cæteras copias aggressi * Pugna
chemens, collatoque pede dextris gladijsque res geritur.

Prælium inter Athenienſes & Corinthios.

Dextrum Athenienſium & Caryſtiorũ cornu, qui ibi ex
erant locati, Corinthios excepêre magnaq; vi conniſi
dimoverunt.qui cùm ad maceriem quandam receſſiſſe
cus erat paulatim ab imo acclivis) ex ſuperiore loco
bus propugnabant: rurſusque inde poſtquam pæana c
runt,in pugnam redeunt. occurrunt Athenienſes, iter
cominùs pede collato dimicatur. Tũ cohors una Cori
rum auxilio ſiniſtro cornu tẽdens,dextrum Athenienſi
nu fundit, fuſum uſque ad mare perſequitur. ad naves
ventum,iterum Athenienſes Caryſtiiq; converſi redint
prælium. In reliquo exercitu cõtinens pugna erat. dext
rinthiorũ cornu.in quo Lycophron erat, magna vi ref
lævo Athenienſium,quòd ipſos ad vicum Soligeam pe
conari credebant.Cùm diu anceps certamẽ fuiſſet,nec
parte cederetur:tandẽ equitatu,quo carebant adverſa
xè Athenienſeis juvante.terga dedêre Corinthij,ſeq; i
receperunt.ibi armis poſitis quieti,non ampliùs deſcen
In hac fuga plurimi ab dextro cornu, unà cum duce
phrone, ceciderunt. reliquus exercitus, quia nec hoſtiu
menter inſtabat,nec ipſi effusè fugiebant,poſtquam ſu
vim hoſtium non poterant,in ſuperiora loca ſe receper
que ibi quieti manſerunt.Igitur Athenienſes, poſteaqu
gnæ ſe illi non ampliùs committebant, ſpoliatis qui e
bus cæſi erant,ſuos ſuſtulerunt:& trophæum ſtatuerun
illa dimidia Corinthiorum,qui ad Cenchreas cuſtodiæ
fuerant relicti,ne ad Crommyonem accederent Athen
ignari primò cõmiſſi ſub Oneo monte prælii,ubi id ex
re elato cognoverũt,extemplò auxilio properârunt. ſe
etiam Corinthiorum ab urbe,ubi id acceperunt,opis f
cauſſa contenderunt. Eos ubi contra ſe univerſos ven
conſpexêre Athenienſes, rati finitimorũ ex Peloponn
xilia advenisſe: ad naves ſe properè receperũt,cum ſpe
cæſis ſuorum corporibus;duobus,quæ invenire nequiv
relictis. Conſcenſis navibus, in proximas inſulas traje
unde * miſſo caduceatore,eos quos reliquerant,fide a
ſuſtulerunt. Cæſi ſunt in pugna, Corinthiorum ducen
decim, Athenienſium paulò minùs quinquaginta. Ath
ſes inde ex inſulis ſolvunt: eâdemq; die navigârunt ad
myonem Corinthii agri (centum viginti ab urbe ſtadia
appulſiſq; navibus, agrum vaſtârunt, & ibi ea nocte
runt. Sequente die Epidaurium primùm prætervecti a
excenſione etiam alicubi facta: Methonẽ, quæ inter E
rum Trœzenemq; ſita eſt,pervenerunt:& occupato C

iſthmo, in quo Methone ſita eſt, muro interſepſerunt; præ-
oq; impoſito, agrum deinceps Trœzenium Halienſemq; &
daurium populabantur. Naves, communito penitùs loco,
num diſceſſerunt.

ub idem tempus, Eurumedon & Sophocles, ab Pylo in Si-
m cum claſſe Athenienſium profecti, poſtquam Corcyrã
gerunt: arma cum urbanis, iis qui montem Iſtonen occu-
erant, intulerunt; qui tunc poſt ſeditionem commiſſam
ur ſionibus indidem totam regionem obtinebant, pluri-
sq; clades & damna inferebant. Admoto exercitu, & muni-
ne expugnata, cùm illi in locum editum univerſi profugiſ-
t pacti cum eis ſunt, ut deditis auxiliariis, armisq; traditis,
icio ſe populi Athenienſis permitterent. Fide data acceptа-
, in inſulam eos duces (Ptychiã vocant) deportârunt, ibi,
nec Athenas mitterentur, cuſtodiendos; ea lege, ut ſi quis
fugeret, omnes fidem violaſſe haberẽtur. Cæterùm veriti
icipes plebis Corcyræorum, ne ſi Athenas veniſſent, capi-
ſupplicio non afficerentur ab Athenienſibus, tale cõſilium
runt: Miſſis clanculum amicis quibuſdam, hortantur eos
in inſula cuſtodiebantur, monentq;, tanquam benevo-
tia inducti, optimum eſſe, ut quàm celerrimè aufugiant: (id
acere poſſent, navem ſe prẽparaturos) eos enim præfectos
nienſium plebi tradituros Corcyrẽorum. Petſua ſi iſti, pa-
i nave, poſtquam inde navigabant, excepti ſunt. ita ruptа
s, & Corcyræis traditi omnes. Operam ad id non minimam
ienienſium contulêre duces, ut & conſilium probabile illis
eretur, & qui hoc ſternerent minore metu rem aggrederẽ-
. oſtendebant enim, quãdoquidem in Siciliam ſibi eſſet e-
dum, * nolle ſe iſtos ab aliis deportari, qui eũ ſibi præripe-
it honorem. Traditos Corcyræi in ædificiũ quoddam ma-
um cõcluſerunt. inde eductos vicenos, vinculis inter ſe cõ-
tos, traduxerunt per duos ordines armatorum utrinq; diſ
ſitorum: qui eos pulſabant & fodiebant, ut quiſq; inimicũ
im cernebat. ſi qui tardiùs incederet lictores cum flagellis
ogreſſi addere gradũ cogebant. Ita circiter ſexaginta viros
uctos, inſcientibus reliquis, & aliò traduci opinantibus, ne-
runt. Sed ubi id à quopiam indicatum ſenſêre, tunc Athenі-
ſium opem implorare; & ut ipſi ſe, ſi vellent, interficerent,
are; nec jam exire quiſquam velle; negare, ingredi quenquã
im vires ſinerent, paſſuros. Igitur Corcyræi, quando nec
ſi per oſtium vi irrumpere volebant, conſcenſo revulſoque
cto ædificij, tegulis eos ſagittisq; ſupernè petebant. Adver-
s hæc ipſi ſe, utcunque poterant, tuebantur: maior pars ipſi

Corcyræi, ope Athenienſium adverſæ partis homines capiunt.

Corcyræorũ in captivos ſævitia.

ſibi manus intulerunt; alii ſagittas, quas miſerant illi, j
admoverunt; alii ſe funibus ſtrangulârunt, quos partii
ctis, qui fortè ibi erant, ſumpſerant, partim ipſi ex veſtir
confecerant. ita maiore parte noctis (oppreſſit enim
tanta calamitate) per omnes vias lethi, partim propri
empti manibus, partim ſuperne miſſilibus obruti, * ſu
tincti. Luce orta Corcyræi ipſos, in plauſtra acervatin
jectos, extra urbem deportârunt. fœminas in caſtello
captas, in ſervitutem redegerunt. Hoc modo, qui in
Corcyrææ ſeditionis finis. fuerant Corcyræi à ſua plebe deleti ſunt: quievitque ta
quod ad hoc bellum, (nemo enim ex altera parte, qui a
nominis eſſet, ſupererat) ingens iſta ſeditio. Athenie
Siciliam quà priùs intenderant iter, navigantes, bell
adjunctis ſociis geſſerunt.

Anactorii capiunt Acarnanes. Extrema æſtate, qui Naupacti erant Athenienſes, &
nanes, exercitum ad Anactorium (Corinthiorum ea u
ad oſtium Ambracii ſita ſinus) adduxerunt: & proditic
cupata urbe, Corinthios ejecerunt; coloniſque in ea
verſa gente Acarnanum relictis, ipſi deinceps tenuer
æſtas finita.

Regis Perſarum ad Lacedæmonios legatus captus. Inſequente hyeme Ariſtides Archippi, unus ex præfe
vium, quæ tributi ab ſociis colligendi cauſſa Athenis
fuerant: Artaphernem hominem Perſam, ab Rege ad L
monios euntem, Eione, urbe ſuper Strymonem amnei
prehenſum, Athenas advexit. Epiſtolam quam ferebat, e
riis converſam literis, legerunt Athenienſes. in ea ad L
moniosmulta alia ſcripta fuerunt: caput erat: quæ ipſe
luntas, quive animus eſſet, non ſe aſſequi poſſe. nam
tos venire multos, & nullius tamē cum cæteris verba
tire quòd ſi ſuam aperire mētem velint, cum hoc Perſa
Artaxerxis Perſarum regis mors. rent aliquos. Artaphernem poſtea Athenienſes triremi
pheſum miſerunt, & ſuos unà legatos. Qui cum illic au
Artaxerxen Xerxis filium mortem nuper obijſſe (eo
pſo tempore deceſſerat) domum redierunt.

Chiorum murus ab Athenienſ. deiectus. Eadem hyeme Chii, de rebellione ſuſpecti, novum r
mandato Athenienſium demoliti ſunt; quamvis fidem
& quantum poterant confirmarent, non ſe quidquam
animo habere. Hoc modo hyems finita eſt, & ſeptimus
Solis defectus. belli hujus, quod Thucydides ſcripſit.

Exulum Lesbiorum conatus. Principio ſtatim inſequētis æſtatis, * ſol circa novil
ex parte defecit: & terra movit initio ejus menſis.
Mitylenæorum aliorumq; Lesbiorum, è continente
numero digreſſi, contractis tum ex illa regione, tum e

pc

nercede, auxiliis, Rhœtium ceperũt: acceptisq; duo-
ous ſtaterum Phocaicorum, urbem inviolatam ſuis
nt. inde Antandrum motis copiis, urbem proditione
. Conſtituerant enim cùm reliquas, quæ Actææ ap-
urbes, quas Mitylenæi priùs, coluerant, * tunc ve-
enſes tenebant, tum maximè Antandrum, liberare.
ta cùm naves ibi ædificare, ob lignorum copiam &
pinquam, poſſent: his alioq; apparatu, ſe Lesbum
inquam infeſtare, inde Æolica quæ in continente
oida, in poteſtatem redigere poſſe. Hæc iſtorum cō-
paratus erant.

Athenienſes Cythera inſulam occupant.

iare, Athenienſes ſexaginta naves, & duo millia ar-
, cum paucis equitibus, & Mileſiorum aliorumq; ſo-
xilijs, ducib. Nicia Nicerati & Nicoſtrato Diotre-
tocle Tolmæi, * in Cythera miſerunt. Inſula ea eſt,
pectu Laconicæ, Maleã verſus. Lacedæmonii fini-
rem quotannis ab Sparta juris reddẽdi cauſſa, mili-
dium præſidium, miſſitaverant: & in cæteris quoq;
n ejus curam agebant. eò nanque onerariæ ipſorũ
Ægypto & Africa curſum dirigebant: & Laconicam
aritimis latrocinijs, qua ſola parte lædi poteſt, in Si-
eticumq; tota expoſita mare, tutiorem præſtabat. In
lam ubi appulerunt Athenienſium copiæ, decem na
uobus millibus armatorum Mileſiorum Scandiam
maritimum capiunt: cæteri in inſulam, quà Maleam
greſſi, cùm ad maritimã urbem Cytheriorum iſſent,
ibi copias eorũ inſtructas paratasq; ad decernẽdum
nt. Prælio commiſſo, exiguo tempore Cytherii reſti-
ſi inde fugatiq;, cùm in arcẽ confugiſſent, pacti cum
egisq; ſunt, ut omnium ſuarum rerum, extra viam,
ſib. arbitrium eſſet. Iam antea cum quibuſdam Cy-
e de re Nicias egerat. itaq; etiam celeriùs ac minore
m præſens negotiũ, tum cætera deditio, cõfecta eſt.

Athenienſ. Lacedæmoniorũ agros populantur.

; enim Athenienſes, quòd & Lacedæmonii erant, &
deò vicinam Laconicæ tenebant, expulerũt. Poſt fa-
itionem, Atheniẽſes occupata Scandia, oppido jux-
i ſito, & præſidio Cytheriis impoſito: in Aſinam inde
runt & Helos, aliaque plurima ad mare pertinentia
nſionibusq; factis, & caſtris quà opportunum vide-
itis, regionẽ dies fermè ſeptem perpopulârunt. La-
uii licet eripi ſibi Cythera ab Athenienſibus viderent
a quoque ſimiliter regionem egreſſuros crederent:
tamen univerſas ipſis copias oppoſuerunt; ſed per

regionem in præsidia multitudinem, ut cuiq; loco era distribuerunt. de cęteris quoque rebus soliciti intentiq ne quis motus præsentem rerum statũ turbaret timen enim magna admodum insperataq; clades ipsis in ins illata. ad hæc Pylo occupata & Cytheris, cùm undiqua repens inexspectatumq; circumstaret bellum: eò res d ut præter morem suum equites instituerent quadringe sagittarios. Ad cætera belli munia, si unquam aliàs, gnes extiterunt: quòd præter consuetam ipsis bellan nem, navali certamine contendere cogerentur; idq; a Athenienses, qui si quid inexpertum reliquissent, ob i se sua expectatione frustrari putabant. Simul fortuna, eò multa exigui temporis spatio, præter hominum op variaverat, ingenti animos pavore metuque perculer semper metuerent, ne in similem, qualem in insula ac inciderent calamitatem. Itaque jam timidiùs segniu prælium ire, & quidquid aggrederentur infaustum ina tumque futurum credere: propterea quòd semel ipsos fefellisset, insuetos priùs omnis adversæ fortunæ. Qua Atheniensibus maritimos urentibus agros, ut ad quoc sidium excensiones fiebant, ut plurimum quieti erant lis numero se & robore tantis copiis impares ducentib dium unum, quod circa Cortytam & Aphrodisiam fu catum, impetu in vagantem temerè levem armatura cùm trepidationem ipsis injecisset: interventu legion rum se, amissis aliquot suorum armisque recepit. Athe posito trophæo, navigàrunt Cythera. unde Epidauru vocant, Limeram delati, perpopulata agri parte, Thyr niunt. Id oppidum in confinibus Laconici & Argivi a nuriam vocant regionem) situm, Lacedæmonii Ægin ulibus habitandum dederant; tum propter merita in pore terræmotus tumultusque Helotum, tum quòd et imperio Atheniensium degẽtes, secum semper sensiss propinquantibus Atheniensibus, Æginetæ, relictaq mare extruxerant munitione, in superiorem, ubi etia tabant, urbem concesserunt. ea decem stadia ab ma Præsidiarii Lacedæmonii, quibus ea ora tuenda da quique etiam in munitione facienda ipsos adjuvâran muros se, licet obsecrãtibus Æginetis, recipere nolent sine periculo mœnibus se includi non posse censeban tiora loca concesserunt, ibique, haud pares sese hosti permanserunt. Interim appulsi Athenienses, univers nùs Thyream copiis aggressi capiunt: direptaq; ea &

Lacedæmoniorum cõsternatio.

Athenienses Thyream capiunt Æginetas incolas perimunt.

A

Eginetas qui non præliantes ceciderant, ſecum Athenas, unà
im præfecto Lacedæmonio, qui apud ipſos fuerat, devehũt.
antalus is erat Patrocli. ſaucius, in manus ipſorũ vivus per-
enerat. Præter hos etiã Cytherios quosdã abduxerunt, quos
ut'ùs iudicabãt aliò trãsferri. Itaq; hos Athenienſes decreve-
ãt in inſulas deportandos: reliqui Cytherii agrũ ſuũ tenerent,
ipendiũq; penderent quatuor talenta. Æginetas omnes ca-
tivos, ab inveterato odio, neçari juſſerũt: Tantulum, cũ reli-
uis Lacedæmoniis in inſula captis in vinculis placuit haberi.
Eadem æſtate, in Sicilia primùm inter Camarinenſes ac Ge- *Sicilienſium*
os induciæ factæ. inde etiam reliqui Sicilienſes, legatis ab *conventus.*
nctis civitatibus miſſis, in concilium convenerunt, ſi quæ
oncordiæ iniri ratio poſſit, conſultantes. Multis in utranque
rtem ſententiis dictis, jurgantibusq; aliis, aliis injurias ſibi
ctas querentibus: Hermocrates Hermonis Syracuſanus, qui
æcipuus hujus conventus fuerat auctor, hujuscemodi ha-
it orationem: * Neq; infimæ civitatis, Sicilienſes, neque " *Hermo-*
us quæ maximè belli cladibus ſit debilitata, civis ego, ver- " *cratis de*
apud vos facturus, eam ſententiam, quę mihi videtur opti- " *pace ora-*
& univerſæ Siciliæ utiliſſima, exponam. * Ac primò in " *tio.*
llo quæ difficultates, * quid mali inſit, quid opus eſt plu- "
us apud haud ignaros earum rerum memorare? neq; enim "
isquam * aut imperitia ad id ſuſcipiendũ adigitur, aut me- "
ſi qua potiundi ſpes affulſit, abſterretur. atq; ita fieri ſolet, "
ut aliis emolumenta periculis longè majora videantur; alii "
liſcrimini committere malint, quàm in præſentia leve ali- "
od accipere detrimentum. Vtriq; autem quãdo hæc alieno "
ore faciunt: tunc hujusmodi ad compoſitionem concordi- "
q; adhortationes utiles ſunt. nobis quin ẽt in præſentia, ſi "
s permoveri patiamur, plurimũ poterunt prodeſſe. * Pri- "
nanq;, cùm quisq; privatim res ſuas optimè cõſtituere vel- "
, ad bellũ coorti ſumus: nunc iterũ diſceptando altercan- "
q; in gratiam redire conamur. rurſus, ſi nõ quisq; quod ſibi "
uum videatur tulerit, ad arma infeſti redibimus Cæterùm, "
uid ſanæ mentis nobis eſt, ita ſtatuamus oportet; non * de "
vatis tantùm ſingulorum rebus conventum hunc agitari: "
ed qua via univerſam, ut mea fert ſententia, Siciliam ab "
nenienſium inſidiis ſalvam præſtare valeamus. ut non tam "
tio mea vos componere atque in gratiam debeat redu- "
e, quàm Athenienſes: qui cùm ſint potentiſſimi omnium "
æcorum, noſtra errata ſtudiosè obſervant, paucisq; navi- "
s adventare, & ſub legitimo ſocietatis titulo, inſitum odiũ "
ua commoda callidè dirigere, ſolent. Nam quãdo nos bel- "

» lum movemus; & iſtos, qui etiam non vocati venire ſolent
» accerſimus; & cladesipſi nobis propriis ſumptibus inferimus;
» illisq; aditum & viam ad imperiũ pandimus: cui dubium eſt,
» quin ſi nos debilitatos confectosq; viderint, maiore adveniẽ-
» tes claſſe, hęc omnia ſuæ adijcere ditioni ſint conaturi? Enim-
» verò longè ſapientiùs ageremus, * ſi tũc ſocios accerſeremus,
» & pericula ſubiremus, quando aliena in poteſtatem cupimus
» redigere, non quando noſtræ ipſorũ res in diſcrimine ver-ſan-
» tur. Siquidem ea ſeditio pernicioſiſſima eſt civitatibus & toti
» Siciliæ, quãdo incolis univerſis inſidiæ nectuntur, ſingulęque ve-
» rò inter ſe diſſident urbes. Quæ nos reputantes, tam publicè
» quàm privatim hominẽ homini, & civitatem civitati recon-
» ciliari decet, unanimiq; ad id ſtudio incumbere, ut Siciliã con-
» ſervemus univerſam. * Nec jam illud quiſquam animo pro-
» ponat, quaſi qui noſtrũm Dorienſes ſunt, hoſtes ſint Atheniẽ-
» ſium; Chalcidenſes autem ob Ioniam cognationẽ, a nici. non
» enim gentium, quæ in partes duas diſceſſerunt, ſed cupidine
» opum Siciliæ, quas univerſi poſſidemus, adveniunt. Id quod
» nunc omninò in Chalcidenſium evocatione ad certum rede-
» gerunt. qui enim nunquam jure ſocietatis operam ipſis navã-
» rant, eis tanquã fœderis lege * promptis animis ſuccurrerũt.
» * Enimverò Athenienſibus, quòd hæc cupiunt animoq; moli-
» untur, ego magnam veniam habeo. neq; enim ijs qui imperã-
» di cupidine flagrant, ſed qui nimis ſunt ad imperata faciẽdum
» parati, ſuccenſeo. ſiç na nq; natura comparatum eſt, ut cedenti
» imperare, invadenti reſiſtere cupiamus. Quj verò noſtrũm ho-
» rum omnium gnari ſcientesq;; nõ tamen diligenter provide-
» mus; nec quiſibet id antiquiſſimũ habet, ut quòd publicè me-
» tum omnib. præbet caveamus atq; devitemus: haud ſanè exi-
» guo labimur errore. * quo tamẽ, ſi ad concordiam animi in-
» clinent, facilè poſſumus expediri. Quandoquidẽ enim Athe-
» nienſes non ex ſua regione nobis bellum faciunt, ſed eorum
» qui ipſos acciverunt: nõ armis arma, ſed pace diſcordiam ſine
» negotio propulſabimus: quiq; vocati ſpecioſo titulo injuriam
» facturi venerũt, ij cum bona gratia re infecta diſcedent. Tale
» igitur tantumq; cõtra Athenienſes, ſi rectè ſtaverimus, com-
» parabimus bonum. * Pacem verò, quam optimã meritò cõ-
» fitentur omnes, cur nõ inter nos etiam facere cõveniat? Nam
» quis dubitat, ſive cui ſecundæ, ſive adverſæ res adſunt; quin
» pax ſit utilior bello, quæ & his expediat, & illas conſervet, ho-
» noresq; & ſplendorem atq; dignitatem minore periculo præ-
» ſtet, & alia, quæ quis (* uti de bello quoq;) multis ſanè ver-
» bis explicare poſſet? Hæc vos penſitãtes, nõ mea verba aſper-
nari,

:d de ſua potiùs quemlibet ſalute inde providere, decet. "
)d ſi quis ſive jure ſuo ſive virib. niſus, certò aliquid cō- "
um ſibi pollicetur: ne is, ſi ſua ſpe fruſtretur, ægrè ferat; "
ideat, complures jam antea, & qui injurias aliorum ul- "
)luerunt, & qui viribus ſuis ac potentia aliquid adqui- "
)ſſe ſperârunt: illos non modò vindictæ repetendæ po- "
m nō habuiſſe, * ſed ne ipſos quidem incolumes eva- "
os verò ut aliena adquiſiverint, tantū abfuiſſe, * ut ſua "
amiſerint non enim idcircò ultio ſemper eſt felix, quia "
s expreſſa, neq; robur & potentia, quoniam * cum bo- "
conjuncta, firma exiſtunt. Vt plurimum autem ſors & "
ia in rebus dominantur. quæ cùm omnium ſint incer- "
, tamen utiliſſima videntur. quippe dum æquali utriq; "
tenemur, maiore nos invicem providentia aggredimur. "
e igitur tum ob incertum rerum noſtrarum ex incerto "
tem eventu metum, tum quia jam præſentes cernimus "
ienſes, utriq; parti timendos; ſatis jam ſuperq; tot irritis "
ibus ſpes noſtras caſtigatas credentes: imminentem no- "
ſtem ex noſtra regione dimittamus; ipſi verò jam eter- "
oncordiam pacemq; jungamus; aut certè, ſi id diſplicet, "
e inter nos quàm longiſſimi temporis obligati, privatas "
)verſias in aliud tempus differamus. * Enimverò, ut "
am rem complectar, ita habeatis velim: ſi meæ ſenten- "
temperetis, vos ſingulos liberam ſuiq; juris Remp. ha- "
)s; ut ſine alterius arbitrio, & beneficia ſingulorum & "
ïcia ex æquo honeſtè repēdere valeatis: ſin meæ oratio- "
em nō habentes, alios audiveritis; incertum erit, an ple- "
dverſarios poſſitis; atq; maximè voti compotes facti, "
tiam cum inſenſiſſimis hoſtibus contrahetis, inimicos "
quos non decet, vobis neceſſariò reddetis. * Atq; ego, "
tiò dixi, ejus Reipub. civis, quæ & maxima eſt, & magis "
quàm arcet bellū, hoc ſuadeo: ut veſtri habita ratione, "
em concedatis; nec ita adverſarios lædatis, ut ipſi maio- "
ladium partem trahatis: neque vana aliqua ſtultaq; in- "
ambitione, cenſeo, me, ut conſilium meum animumq; "
rtunam, in quam ego nihil juris habeo, in poteſtate te- "

Cedendum autem quantum æquum eſt judico, & aliis "
:o hoc idem mecum faciendum, ſponte potiùs quàm ab "
adactis. Non enim turpe eſt, prōpinquos cognatosq; in- "
n ſuperari, aut Doriēſem ab Dorienſe, aut Chalcidenſem "
ſanguineis. In univerſum autem finitimi ſumus, & inco- "
ius regionis, mari undiq; circumfuſæ, & ſub uno * Sici- "
ium nomine comprehenſi: qui & bellum, meo judicio, "

» quando fors tulerit, capiemus, & iterum per nos ipſos
» ni conſilio verbiſq́, in gratiam revertemur. Alienigenæ
» arma nobis intentantes, univerſi, ſi ſanæ mentis ſumus
» muni conſenſu propulſabimus. quippe dum ſinguli cla
» ficiũtur, univerſi in periculo ſumus. Socios verò poſtha
» los aliundè accerſemus, neu pacis concordiæq́; arbitro
» ſi fecerimus, duo in Siciliam bona conferemus: ut & al
» nienſibus, & inteſtinis armis liberetur; eamq́; nos dein
» beram, minusq́; aliorum obnoxiam inſidiis, teneamus.

Sicilienſes pacem faciunt inter ſe.

ratione ab Hermocrate habita, moti Sicilienſes, inter ſ
fecerunt, ita ut poſitis armis, ſinguli quæ tum haberent
teſtate, retinerent: Murgantia Camarinenſium eſſet, ſi
pro ea pecuniæ ſummam penderent Syracuſanis. Ath
ſium ſocii, vocatis eorum præfectis, cùm ſe pacem fac
fœdusq́; etiam ipſis commune futurum, dixiſſent: appr

Claſſis Attica ex Sicilia domum redit.

tibus iis fœdus faciunt. Secundum hęc, claſſis Athenien
Sicilia mota, poſtquam Athenas venit, præfectos, Pyth
& Sophoclem exilio, tertium Eurymedontem pecunia
ctârunt Athenienſes; quaſi, cùm facilè ſubigere Sicilia
tuiſſent, munerib. capti reverſiſſent. Adeò tunc ſecundis
rebus erant, ut ſibi nihil adverſari debere, ſed omnia, ſeu
cilia eſſent, ſeu levia, tam exiguis, quàm magnis copiis
perfici poſſe putarent. Cauſſa erat plurimarum rerum in
viſa * inſolitaque felicitas, quæ ipſos ſpe valida inflab

Megarenſes quidam Athenienſibus urbem prodere volunt.

Eadem æſtate Megarenſes, cùm & Athenienſium per
bello, qui bis quotannis fines eorũ infeſto ingrediebant
ercitu, urgerẽtur, & ab exulib. ſuis, qui per ſeditionem à
pulſi Pagis degebãt, latrociniis infeſtarentur: mentione
ter ſe, de exulib. recipiendis, ne utrinq́; tot cladibus Reſ
ceretur, inferebãt. Quod ubi ſermonib. quorundam ſci
ſerunt exulum amici, magis jam id apertè urgere cœpe
Ea re perculſi principes plebis, quia haud ſuſtinere popu
tum poſſe malum putabant: de tradenda urbe cum du
Athenienſium Hippocrate Ariphronis & Demoſthene
ſthenis agũt; minus in eo rati periculum, quàm ſi redire
quos ipſi ſolum vertere coëgiſſent. Cõvenit igitur inter
ut primùm Athenienſes longos muros, qui octo fermè
ab urbe ad Niſęam portum ipſorum pertinebant, occup
quò Peloponneſiis, qui ibi ſolii in præſidio urbis tutandæ
erant locati, viam ad opem ferendam intercluderet: inc
ſuperiorẽ urbem tentarent; id quod non parùm facilius
batur, ſi illud priùs factũ eſſet. Poſtea quã ſatis inter ſe c
compoſuerunt, & utrinq́; quæ in rem opus erant appara

n Minoā Athenienſes inſulā Megarenſiū tranſmittūt;
:osq; armatos, quib⁹ præerat Hippocrates, non longè
:abſcondūt in foſſa quadā, unde lateres ad muros ex-
s ſumere ſolebāt. Dux alter Demoſthenes cū levi Pla-
i armatura & * cæteris circuitoribus, in fano Martis,
aulò propiùs abeſt, in inſidiis ſubſtitit hęc adeò occul-
ātur, ut nemo alius ſentiret, præterquā ii quorū eā no-
ire intererat. Propinqua jam luce, Megarēſes qui urbē
ri erant, hoc modo rē aggreſſi ſunt: Morē ſibi per mul-
mpus fecerāt, ut actuariū navigiū plauſtro impoſitum
er foſſam ad mare deveherēt, (nā ut portæ aperiren-
nerib. à præfecto impetraverant) inde tanquā prædan-
a exirent. dein rurſus ante lucē, plauſtro id intra murū
tā invehebant; ut ſcil. Athenienſes, qui in Minoa erāt,
i navis eſſet ignorarent, nullū in portu navigium cō-
tes. Tunc verò plauſtrum ad portas jam erat, quæ illa
ā ex more aperiebātur. Eo viſo Athenienſes (ita enim *Athenienſes*
erat) ex inſidiis conſurgunt; curſuq; ut antè quàm re- *longos mu-*
ntur portę, quas tum currus claudere prohibebat, ve- *ros Mega-*
ontendunt; & cum ſuæ factionis Megarenſibus porta- *renſium ca-*
ſtodes cædūt. Primi cum Demoſthene Platæenſes cir- *piunt.*
:sque, quà nunc trophęū eſt irruperunt; & extemplò in-
tas (nam ſenſerant proximi Peloponneſiorū) congreſ-
iis qui auxilio currebant, in fugā eos dederūt. tutumq;
antib. Athenienſium armatis ad portas acceſſum præ-
it. Deinceps igitur, ut quilibet Athenienſium ingreſſus
, ad muros contēdebat. Ex præſidiariis Peloponneſio-
uci reſtiterunt: cæſi etiā quidam. major pars fugā ca-
ūt, quòd & nocturno hoſtiū impetu territi erāt, & quia
ores Megarenſes arma cōtrā ferebant, ab univerſis ſeſe
rebātur. Acceſſerat fortuita etiā res, quòd pręco Athe-
proprio cōſilio pronunciaverat, ut qui Megarenſiū ad
ēſes tranſire vellēt, arma ponerent. eo audito, nō am-
orati, quia ſe revera cōmuni cōſenſu oppugnari crede-
a Niſæā confugerunt. Prima luce, cùm jam occupaſſent
Athenienſes, & in urbe Megarenſ. trepidarent: qui cum
ienſib egerāt, cæteraq; eius rei cōſcia multitudo, ape-
portas & in præliū exeundū, dicere. Ita namq; cōvenē-
ut apertis portis irrumperēt Atheniēſes: ipſi verò, ut in-
ci poſſent, oleo ſe inungere ſtatuerunt, nec ubi violarō-
rtis quippe apertis, in tuto res ſuas magis futuras vide-
quia jam ab Eleuſine 4000. Athenienſium armatorum,
, equites, nocte itinere confecto, ex cōpoſito aderant.

Jam

lam ad portas illi uncti erant; cùm cõsociorum quidã c:
Proditio de-tegitur. inſidias enunciat. itaq; ipſi conglobati confertiq; adve
negant faciendum, ut in pugnam (quod neq; priùs, q
validiores erant, auſi fuiſſent) exirent, & in manifeſtũ I
periculum darent. quòd ſi quis aliter faceret, cum eo ſeſ
caturos. Interim non ſignificabant, quòd cognita conſi
berent; ſed velut optimum factu conſulentes, in ſen
perſtabant, circaq; portas cuſtodiam agentes manebar
de cauſſa propoſitum exequi proditoribus non licebat.
Athen. Niſæam occupant. nienſium duces, aliquod conſiliis impedimentum inter
ſe cenſentes, nec tamen vi aperta aggredi urbem auſi:
am extemplò circumvallare parant; rati, ſi eam priu
ipſis aliquod veniret auxilium occupaſſent, celeriùs
Megarenſes deditionem facturos. Properè igitur ab A
ferro, lapicidis, alijsq; quæ ad id opus erant, accitis: * fa
eo quem ipſi tenebant muro initio, eum quà Megara ſ
interſepiunt: inde utrinq; mare, quod eſt ad Niſæam, v
exercitus in partes diviſus foſſam murumq; extruit, l
bus lateribusq; ex ſuburbio ad id ſumptis, cæſisq; arb
& ſilvis, ſicubi opus erat, obſepſerunt. Suburbii domi
poſitis pinnis, loco caſtellorum erant. Cùm hunc inte
in opere diem conſumpſiſſent; ſequente circa veſperum
jam propè in effectu opera eſſent, metu perculſi qui in
erant præſidiarii, quòd & frumento (in ſingulos enim c
urbe ſuperiore dabatur) egebant, & nullum ab Pelop
ſiis propinquum auxilium ſperabant, Megarenſes etiã c
ſe ſtare putabant: agunt cum Athenienſibus, ut tradi
mis, certa pecunia quilibet redimeretur; præfectus ve
cedæmonius, & ſi quis præterea Lacedæmonius eſſet,
nienſium permitterent ſe arbitrio. Hæc pacti, exceſſeru
thenienſes abſciſſis ab Megaris longis muris, acceptaq;
Braſidas Megarenſibus ſuccurrit. ad cætera ſeſe parârunt. Braſidas Tellidis id temporis
dæmonius circa Sicyonem Corinthumq; erat, in Thr
expeditionem parans. Is ubi muros occupatos accepi
de Peloponneſiis Niſæam tenentibus ſolicitus, tum ne
ra caperentur timens: mittit ad Bœotos, ut ſibi ocyùs a
podiſcum (id nomẽ vici eſt, in Megaride ſub Geranea
ſiti) occurrerent: ipſe cum ſeptingentis & duobus m
armatorum ab Corintho, Phliaſiorum quadringentis,
niorum ſexcentis, & ſuis quos jam congregatos habeb
cõtendit. priùs enim quàm Niſæa caperetur ſubventu
rabat. Cæterùm ubi captam audivit (nocte ad Tripo
fuerat digreſſus) delectis ab omni exercitu trecentis

dventum noſcerent hoſtes, ad Megaram, inſcientib.
nare erant Athenienſib. acceſſit: ut & verbis, & ſimul,
t, re quoq; Niſæam tentaret; quodq; maximum erat,
m ingreſſus, præſidio urbem firmaret. Petentem in-
i, Niſææq; recipiendæ ſpem eſſe dicentem, factio u-
legarenſium excluſit; metuentibus his, ne intromiſſi
ele expellerēt; illis, ne hoc ipſum verita plebs in ſe cō-
ir; itaq; dum ipſi inter ſe cives digladiarentur, immi-
is intentisq; in propinquo Athenienſibus. Reſpub. pe-
iſum utriſque, ut quieti eventum exſpectarent. nam
n etiam inter Athenienſes & eos qui advenerant fi-
pera bant. itaq; tutiùs ſibi fore, victoribus, ut quisq; in
mo benè affectus eſſet, ſeſe adjungere. Itaq; re infecta
s ad reliquum exercitum rediit. Prima luce Bœoti ad-
nt. qui quia jam antea quā miſerat Braſidas, ad ſe quo-
tem periculi pertinere rati, auxilio Megaris venire ſta-
, adeoq; jam cum univerſo exercitu in Platæenſi erant
unc verò eo nuntio accepto, multò magis incitati ſunt;
isq; & duobus millib. gravis armaturæ, equitibusq; ſex-
niſſis, cum parte majore receſſerunt. Cùm jam univer-
veniſſet exercitus, ſex millia circiter armatorū; Athe-
im verò gravis armatura circa Niſæam & mare inſtru-
et, cætera turba leviter armatorum per campum ſpar-
retur: equites Bœoti repente in eos coorti, ad mare cō-
nt. nullum enim ante id tempus venerat Megarenſibus
um. Evecti verò contra eos Athenienſium equites, cer-
cōmiſerunt: certatumq; aliquandiu eſt equeſtri prælio
neutri ſe inferiores fuiſſe putant. Bœotorum enim e-
n præfectum, & paucos cum eo quoſdam, ad ipſam uſ-
ſæam equis evectos, oppreſſerunt ſpoliáruntq; Athe-
s: corporibus etiam ipſorum potiti, ea per inducias red-
nt, & trophæum poſuerunt. Cæterum ut neutra pars
riter urgebat præliū, dirempti ſunt. Bœoti ad ſuos, illi
æam reverſi. Poſthæc Braſidas & ſui propius mare &
Megarenſium moverunt, locoq; idoneo directa acie,
Athenienſeis expectabant, ut in aciem & ipſi proditēt.
Megarenſes, utrius partis victoria futura eſſet, inten-
ebant. Vtile autem ſibi in utramq; partem futurū cen-
, ne ipſi priores aliquid moverent, neu periculum pug-
; ſponte capeſſerent. quippe cùm manifeſtè ſe paratos
ernendum oſtendiſſent, victoriam haud ambiguam
nquam ſine pulvere ceſſurā; eoq; ipſo cum Megarenſi-
ctè ſibi cōventurum. Etenim ſi non adveniſſent; non

Braſidas copiam pugnæ facit Athenienſibus.

jam illi

jam illi ex fortuna animos geſſiſſent; ſed apertè ſibi tanquam victis, urbs protinùs erepta fuiſſet: qui, ſi jam pugnam Athenienſes detrectarent, ſine prælio negotium, ob quod venerãt, conficere poſſent. Nec fefellit eos opinio. Athenienſib. namq; acie inſtructa ante longos progreſſis muros, Megarẽſes, poſtquam non occurrerunt, ipſi etiam quieverunt. quippe duces Athenienſium, * neq; æquum neq; dignum periculum iſtud eenſebant; ut poſt tot res proſperè geſtas, ſponte cum majore multitudine prælium inciperent, quo aut victores præmio Megaram reportarent, aut victi robur exercitus amitterent: cùm hi univerſas copias, ubi pars tantum ex ſingulis civitatibus periculum ſubiret, facilè diſcrimini committere poſſent. Cùm diu in acie ſtetiſſent, neutris pugnam incipientib⁹, priores in Niſæam Athenienſes, inde Peloponneſii etiam undegreſſi fuerant, ſeſe receperunt. Tunc verò Megarenſes exulum amici magis confirmatis animis, Braſidæ præfectisq; ſingularum civitatum, ut victoribus, portas aperiunt, recipiuntque, & perculſa jam Athenienſi factione, colloquiũ habent. Poſtea Braſidas ſociis in ſuas urbes reverſis, ipſe quoq; Corinthum regreſſus, expeditionem in Thraciã, cuius gratia primò exierat, paravit. In urbe verò Megarenſes, jam Athenienſib⁹ quoque domum profectis, quicunque principes cum Athenienſibus egerant, ubi cõſilia detecta viderunt: extemplò clam profugerunt. reliqui communiter cum exulum amicis egerunt; reductisque ab Pagis, fidem ab ipſis jurejurando interpoſito acceperunt, nullius ipſos injuriæ memores futuros, Reip. verò quæ optima forent in medium conſulturos. Hi autẽ poſtquã magiſtratum ſunt adepti, in armorum luſtratione, diſpoſitis ſeorſim cohortibus, ex ſingulis quos aut ſibi inimicos aut factionis Athenienſis credebant, viros circiter centum, delegerunt. de his cùm ſuffragium populum palàm ferre coëgiſſent, damnatos necârunt: & ad paucorum in plerisq; potentiam civitatem redegerunt: * manſitq; per longum tempus, iſte ex paucorum poteſtatem delatus è ſeditione Reip. ſtatus.

Athenienſes prælium detrectans.

Prædictores Megarenſiũ profugium.

Exules Megarenſ. reverſi imperium urbis occupant.

Antandrũ recipiunt Athenienſes

Antandrum ea æſtate Mitylenæi, uti conſtituerãt, jam cõmunire volebant. Erant tunc in Helleſponto Ariſtides & Democdocus, præfecti navium Athenienſium ſtipendium ab ſociis exigentium; Lamacho, qui tertius erat, * in Pontum cum navib. 10. provecto. Hi ubi id moliri iſtos eo in oppido acceperunt, met⁹ eos inceſſit, ne idẽ quod apud Anæa in Samo fieret. Ibi namque exules Samiorum loco ſe munito tenebant, multumque Peloponneſios in re navali juvabant, gubernatores navium mittebant, & Samiis in urbe magnum tumultũ præbebant

ugosque inde receptabant. Exercitu igitur ab so-
illò navigant præfecti Athenienſium; hoſtes ab
greſſos acie fundunt; oppido iterum potiuntur.
oſt Lamachus, qui in Pontum ierat, in Heracleo-
Calece flumine cõſtitiſſet, inundatione aquæ, ſu-
è decurrentis, naves amiſit. Ipſe cum militibus
ynos Thraces, qui trans mare in Aſia incolunt,
m (colonia eſt Megarenſium, in oſtio Ponti ſi-

ſtate Demoſthenes quoq; Athenienſis dux, pro- *Bœotiæ præ-*
ſceſſum ex Megarenſi regione, Naupactum qua- *dium cum*
vibus acceſſit. Cum ipſo enim & cum Hippocrate *Athenienſi-*
ivitatibus egerant quidam, qui Reipub. ſtatum in *bus conſti-*
qualis apud Athenienſes eſſet, mutari volebant. *tuitur.*
erat exul Thebanus, præcipuus huius conſilii au- &
quidam, maritimum Theſpici agri in ſinu Criſæo
radituri erant. alii ab Orchomeno Chæroneam
neno, * qui priùs Minyeus, nunc Bœotius voca-
ta eſt, Phanotidem Phocenſis agri verſus in ex-
tia ſita) in poteſtatem daturi erant. Maximè ida-
homeniorum exules: & ex Peloponneſo merce-
conducebant. Phocenſium etiam quidam parti-
ii erant. Athenienſeis verò Delium, Apollinis in
t regione Eubœæ templum, occupare oportebat.
omnia ſimul præſtituta die fieri placuit, ne ad De-
ue univerſi concurrerent Bœoti, ſed ſuis ſinguli
nnerentur. Quòd ſi reſponderet conatui fortu-
m communiretur: facilè ſperabant fore, ut quam-
emplò Reipubl. ſtatus apud Bœotos mutaretur;
ec oppida tenentes regionem populationibus in-
lerent, cùm ſingulis adeò propinquus eſſet rece-
i eodem ſtatu res manerent; adeoq; mox, ſi defi-
thenienſium auxilia adeſſent, illi verò vires con-
iverſas non poſſent, omnia è re ſua conſtitueren-
odo inſtructis inſidiis, Hippocrates ipſe cum * ur-
s tempore præſtituto in Bœotiam venire ſtatuit:
nem cum quadraginta navibus Naupactum præ-
copiis Acarnanum aliorumq; ſociorum compara-
quarum proditio parabatur, navigaret. Tum die
a hæc ſimul agerent, ſtatuta: Demoſthenes profe-
adas ab univerſa gente Acarnanum viadactos, in
i Athenienſium accepit; & cum eius regio-
n Salynthium primò & Agræos movit; aliaque

ſubij-

ſubijciendo, intentus erat, ut ad Siphas in tempore adeſ

raſidas in hraciam pias duc-s.

Sub idem æſtatis tempus, Braſidas in Thraciam mil ptingentos armatos ducens, Heracleam Trachinis veni de Pharſalum ad amicos præmiſſo nuntio, cùm uti ſe ex tumque deducerent, oraſſet: Melitiam Achaiæ urbem v runt, Panærus & Dorus & Hippolochidas & Torylaus & phacus hoſpes Chalcidenſium. Cum his iter ingreſſu comitantibus ipſum aliis quoque Theſſalis, abq ie Lariſſ. conida, quodam ex Perdiccæ amicis. aliâs enim Theſſal ne duce, armato præſertim, tranſitu haud quaquam facil pariterq; tum apud omnes Græcos ſuſpectum habebatu alienam regionem, * non impetrato tranſitu, iter fa Adhæc multitudo Theſſalorũ ſemper amico erga Ather ſes animo erat: ut niſi ex more gentis Theſſali ſub domi potiùs, quàm jure æquo degiſſent, ipſi nunquam tranſitu tuiſſet. Nam etiam tunc in itinere ei quidam, quibus id placebat, ad Enipeum amnem occurrerunt; prohibente ipſum, & præter jus faſq; agere dicentes, qui ſine publi mnium voluntate hàc iter faceret. Tum verò duces ip non ſe quidem ipſis invitis eum deductu ros, ajunt; ſubiti tem advenientem ſe jure hoſpitii comitari. Braſidas qu addebat, ſe & ipſis & regioni amicum hàc profic ſci, hoſti thenienſes, non ipſos, bello petentem. neq; ſe ullas inter cedæmonios Theſſalosq; inimicitias noviſſe, ut ſua invi regione uti non liceat. Enim verò ipſis invitis non ſe proj ſurum: ac ne poſſe quidem. orare autem, ne ſe prohibe His auditis, illi diſceſſerunt. Ipſe monentibus ducibus, p quam plures prohibendi cauſſa convenirent, nuſquan miſſo curſu perrexit: & ea die, qua ab Melitia movit, Pha lum pervenit, caſtraq; ſuper Apidanum amnem habuit. I cium deinceps, inde Peræbiam venit. ibi duces Theſſali di ſerunt. Tunc Peræbi eum, ſubditi Theſſalorum, dedu Dion. id eſt ditionis Perdiccæ, Macedoniæ ſub Olympo T ſaliam verſus oppidum. Hoc modo Braſidas, cùm priuſq

miſſæ ex- ditionis raſidæ.

prohibere quis poſſet Theſſaliam penetraſſet, ad Perdic Chalcidamque regionem venit. Nam poſteaquam Ath enſes adeò ſecunda florebant fortuna, Perdiccas alijq; q ipſis in Thracia deſciverant, trepidi rerum ſuarum, exerci ex Peloponneſo educebant. Chalcidenſes enim ſe prin quos peterent Athenienſes, futuros rebantur & vicinæ ur quæ in fide manſerant, ad id clanculùm * eos inſtigab Perdiccas verò aperte hoſtis quidem non erat. veteres tai cum Athenienſibus controverſias verebatur: ac inpr

Al

ibæum Lyncestarum regem subigere cupiebat. * Oc-
nem ut faciliùs copias è Peloponneso adducerent, La-
moniorũ ipsis præbuit calamitas: qui quoniã Athenien-
m cæteram Peloponnesum, tum suam maximè regionẽ
arent; non aliter seipsos avertere posse sperabãt, quàm
ssim, misso in eorum socios exercitu, negotium eis crea-
inprimis * quia illi commeatum se præbituros osten-
nt, utique deficientibus auxilio essent, orabant. Simul a-
m caussam Helotas ablegandi quærebant, ne in præsen-
m statu, Pylo ab hostibus occupata, aliquid molirentur.
: etiam tunc agebant, quando multitudinem ipsorum &
itutem timebant, (semper Lacedæmonii * magna cu-
lotas observare cogebantur) pronunciantes, ut quicun-
ortissimè rem adversus hostes gessissent, segregati, liber-
lonarentur. Tentatio id erat, quod putabant, ut quisque
eliquis libertatis avidus esset, ita maximè ab elato ani-
bi infestum duo millia hoc modo sunt delecti, qui cùm
nati templa, ceu libertate donati, circumissent: paulò
* è medio sunt sublati, * nec quisquam gnarus erat,
uilibet ratione perisset. Tunc igitur Brasidæ non inviti
ngentos ex iis armatos dederunt. reliquos ex Pelopon-
mercede conduxit. Ipsum verò Lacedæmonii miserant,
& inprimis id cupiebat, & eum summopere Chalciden-
petebant, virum Spartæ quoque * impigrum ad om-
abitum: qui & egressus, plurimùm rem Lacedæmoniam
. Cùm enim primo statim adventu justitiæ suæ mode-
nisque documentum civitatibus dedisset, plurima ad
ctionem pertraxit, alia proditione occupavit, oppida: ut
dæmonii, si ad compositionem (quod & fecerunt) de-
dere vellent, reddere & recipere vicissim oppida pos-
& ex Peloponneso bellum amoliri. Ac insequente etiam
Siciliense bellum tempore, hæc Brasidæ virtus & pru-
ia, Atheniensium maximè sociorum, qui ipsi partim ex-
fuerant, partim fama acceperant, animos ad Lacedæ-
nios inclinavit. * Primus enim egressus cùm omninò vi-
optimum sese ostendisset, haud dubia eos spe implevit,
ros quoque tales esse. Athenienses ubi eius in Thra-
adventum acceperunt, Perdiccam, quem præcipuum
s itineris auctorem fuisse censebant, pronunciant ho-
: sociis eius regionis curam majorem adhibent. Per-
as verò extemplò, assumpto Brasida suisque & illius co
, in Arrhibæum Bromeri Lyncestarum Macedonum re-
t finitimum, movit. hunc enim inimicum sibi infestum

Lacedæmoniorum contra Helotas institutum.

Brasidæ laus

Perdiccæ & Brasidæ in Lyncestas expeditio.

que subigere cupiebat. Vbi ad fines eiu[illegible]
Brasidas, se priusquã hostiliter agant, cum [illegible]
surũ; ut cum Lacedæmoniis sociũ, si fieri po[illegible]
pe Arrhibęus ipse caduceatorem miserat, para[illegible]
Brasidæ ut arbitro permittere disceptatione co[illegible]
Chalcidensium quoque qui aderant legati, quò ip[illegible]
negotiis conficiendis paratiorẽ haberent, monebant [illegible]
diccæ caussa res plenas periculi susciperet. Ad hæc qui[illegible]
rant Lacedæmone Perdiccæ legati, eum plurimos finit[illegible]
socios ipsis effecturum: ideò jam Brasidas, ex publico
commodo cum Arrhibæo rem transigi æquum cen[illegible]
trà Perdiccas dicere, non se eum ad controversias suas
ptandas, sed ad hostes, quos ipse indicaret, subigendo
duxisse. injustè facturum, si cùm ipse dimidiam alat m
partem, coëat cum Arrhibæo. * Nihilominus Brasida
to eo & repugnante congressus, acceptis conditioni
lius, copias non ingressus fines abduxit. Qua de caussa P
cas, quòd sibi injuriam factam rebatur, tertiam ei de
pro dimidia stipendii partem præbuit.

Brasidas Acanthum venit.

Exin confestim Brasidas, adjunctis Chalcidensibus,
thum Andriorum coloniam, propinqua jam vindemia,
citum adduxit. Magna ibi de recipiendo eo, inter pleb
qui cum Chalcidensibus ipsum acciverant, dissensio
* Fructuum tamen, qui adhuc in agris erant, metus mi
dinem subegit, ut Brasidam solum intromitterent, a
que eo consilium caperent. Admissus, in concionem p
progressus, (& erat, ut inter Lacedæmonios, * nor
cundus) talem orationem exorsus est: * Missus ego s
Lacedæmoniis cum exercitu, Acanthii, ut veram esse
ret omnibus caussam, quam orsi bellum prædiximus
Græciæ liberandæ caussa in Athenienses arma sump
* Quòd si paulo seriùs venimus, decepti opinione, qu
de bello conceperamus; protinùs per nos ipsos sine
periculo Athenienses eversuros sperantes: non tamen
accusandi sumus. quippe nunc quando licuit adsumus,
unà vobiscum profligare nitemur. * Nequeo autem sat
rari, cur portas mihi clauseritis, & cur adeò præter ve
ad venerim voluntatem. Nos enim Lacedæmonii, et
reipsa venissemus, votis tamen vestris nos exoptari cr
tes; in tantum nos commisimus discrimen; per alienã r
nem tot dierum iter emensi; & in omnibus nos prom
mos paratissimosq; exhibentes. * Quòd si vos aliud a
sentitis, aut si nõ vestræ solùm, sed etiam aliorum Græc

Oratio Brasidæ ad Acanthios.

c

ſtis liberati: graue id herele erit. * neque enim vos
lùm repugnabitis, ſed alii quoque, ad quos me contu-
grius in meam ſententiam ibunt: cùm vos adeò id an-
rgotium fecetitis, quòd ab iis, quos primos acceſſi,
em præcipuæ dignitatis tenere, qui prudentiæ opi-
n habere videantur, fuerim repulſus. * Vnde jam nul-
tero fide dignam ſatis reddere cauſſam; ſed aut minùs
m proponere libertatem, aut parùm enim firmis vali-
copiis, quibus Athenienſibus venientibus reſiſtam,
iſſe videbor. * Enimverò cum his ipſis, quas nunc ha-
piis, quando ad Niſæam eas opis ferendę cauſſa admo
ienienſes plures numero congredi non ſunt auſi. cui
veriſimile videtur, navibus ipſos æquales eis, quæ
ta fuerant, copias contra vos tranſmiſſuros? * Ego
on detrimenti, ſed libertatis Græcorum cauſſa, adve-
roſancto à magiſtratibus Lacedæmoniorum accepto
ando; liberos, immunes, ſuis legibus futuros, quoſ-
go ad ſocietatem perduxero. Inſuper non vi aliqua vel
ad ſocietatem vos cupimus pertrahere: ſed cōtrà vobi-
Athenienſium ſervitute oppreſſis, arma ſocietatemque
e. Nolo igitur vos aliquam de me habere ſuſpicionem;
ntā vobis fidem exhibeam: nolo invalidus auxilio fe-
cenſeri; ſed vos cum ſummā fiducia in noſtras tranſire
* Quòd ſi quis ſui cauſſā metuens, ne Rempub. quibuſ-
abijciam, ideò minùs prompto eſt animo: is mihi ſe
ıè omnium credat. non enim uti factiones miſcerem
tiones veni, neq; tutam me libertatem proponere pu-
, ſi patriis projectis inſtitutis, aut multitudinem pauco
ut paucos univerſorum ſubijcerem imperio. gravius id
ılienigenarum eſſet imperio; nec aliquam nos Lace-
ni gratiam pro labore ferremus: ſed pro honore & glo-
gis accuſandi eſſemus; qui, ob quæ crimina armis nunc
ieſes oppugnamus, ea nos infeſtiora graviora q;, quàm
llam prætendit virtutem, in nos admitteremus. Fœ-
ànque eſt iis, quorum aliqua eſt auctoritas, fraude ſpe-
quàm vi aperta, aliquid ſibi vendicare. hoc enim jure
tiæ infertur, quam fortunæ beneficio habemus: illud
ıſidiis animi injuſti. Adeò nos in rebus noſtris maxi-
ımenti ſumus circumſpecti. Neq; vos ad juſjurandum
argumentum fidemque accipere poteſtis, quàm facta
conſentanea, quæ vobis iſthæc utilia eſſe, uti comme-
ri, oſtendant. * Sin vos me iſthæc orante, obſecun-
ıudem non poſſe dicatis, animo tamen benè erga nos

» affectos eſſe; ut non iniquum cenſeatis, nos abſq; det
» to veſtro repelli; adeoq; libertatem iſtam cum p[illegible]cul
» junctam videri, quæ iis quidem debeat offerri, qui ſatis
» ſunt ad eam propugnandam, invitum verò neminem e
» dū: deos ego teſtes & indigenas heroas invocabo, quò
» veſtri commodi ſalutisque advenerim cauſſa, nihil vou
» ſuadeam; agrosque veſtros pervaſtando, vi vos com
» conabor neq; in eo ullam me vobis injuriam offerre p
» quod honeſtum eſt ob duas maximè cauſas: tum ne L
» monii, ſi veſtra benevolentia non movebimini, veſtri
» nitis, quas Athenienſibus præbetis, lædantur: tum ne
» quo minùs ſervitutis exuant jugum, impedimento ſitis
» enim rectè ageremus, neque debemus nos Lacedæmo
» publici boni ratio cogat, invitos in libertatem vindicar
» nos imperii avidi ſumus: ſed quia alios potiùs inde d
» conamur, majori parti injuriam faceremus, ſi univerſo
» bertatem immunitatemq; vocantes, vos repugnante
» remur. * Hæc probè cum animis deliberate veſtris eoc
» mis ſtudiis contendite, ut vos primi Græcorum libertat
» peſſiſſe videamini; ſimul immortalem gloriam refera
» tum privatim ab injuriis tuti ſitis, tum univerſam urbe

Acanthij ad Braſidam deficiunt.

cerrimo nomine decoretis. Secundum orationem B
Acanthii, cùm multis priùs in utramq; partem verbis d
tum eſſet: tandem, quia non parùm locutus commodè
das videbatur, etiam de agris ſuis ſoliciti, ſuffragiis in ſ
latis, major pars deſciſcere ab Athenienſibus decrev
acceptoque ab ipſo juramento, quòd jurantes magi
Lacedæmoniorum ipſum emiſerant, immunes ſuique ju
turos, quoscunque ad ſocietatem perduxiſſet: ita dem

Stagirus ad Braſidam defict.

tra mœnia ipſum cum militibus receperunt. Nec ita
pòſt Stagirus etiam Andriorum colonia cum illis reb
Hæc ea æſtate geſta.

Eæcie proditio ad irritum cadit.

Inſequentis ſtatim hyemis initio, poſteaquam Hipp
& Demoſthen Athenienſium ducibus oppidorum B
proditio parata erat; Demoſthenemq; claſſe ad Sipha
dere oportebat, illum verò ad Delium copias admover
re in diebus, quibus uterq; movere debebat, facto, cùm
claſſe Demoſthenes, in qua & Acarnanes & plurimi re
ejus ſocii erant. Siphas devectus eſſet, inane id ei incœp
vaſit Nicomachus enim Phocenſis ab Phanoteo, indic
Lacedæmonios inſidiarum detulit. à quibus certiore
Bœoti univerſi (nihil enim dum moverat in ipſorum r
Hippocrates) auxilio concurrerunt, prioresq; Siphas &

ccupârunt Eum errorem ubi intellexerũt prodito-
in urbibus moverunt. Hippocrates verò aſſumptis
rbis Athenarum civibus, * inquilinis, peregrinis
aderant, paulò pòſt ad Delium, cùm jam receſſiſſent
Bœoti, ducit: caſtriſq; poſitis, Delium (templum eſt *Athenienſiũ*
in hunc modum communivit: Foſſa circum templũ *exercitus*
ndiquaq; perducta, humum inde egeſtam pro val- *Bœotiam in-*
tignaque juxtà erecta, vineis circa fanum ſuccisis, *greſſus, De-*
lapides & lateres ex vicinis ædificiis ingerunt, om- *lium commu-*
excitare vallum ſtudent. ligneas item turres ſtatu- *nit.*
opportunum videbatur, & quà nullum erat fani æ-
uæ enim porticus fuerat, ruinis collapſa erat. Tertia
domo exierant, inceperunt eam unà cum quarta &
; ad tempus prandii, in opere faciundo abſumpſe-
abſoluta majore operis parte, ab Delio decem ſta-
num repetituri, moverunt. ac leves quidem milites
sextemplò in viam ſeſe dederunt: gravis autem ar-
ſitis armis, quieta permanſerat. Hippocrates ſubſi-
diasinſtituit & alia circa propugnacula, quæ adhuc
la reſtabant. Per eosdem dies Bœoti Tanagrã ex *Bœoti contra*
itatibus congregati, ubi jam domum diſcedere A- *Athenienſes*
s acceperant; quamvis cęteris Bœotarchis, quorum *exeunt.*
umero erant, neutiquã pugnare placebat, quia non
Bœotia eſſent (jam enim in Oropiæ finibus erant,
ma poſuerunt, Athenienſes,) Pagondas tamen Æo-
cœotarches Thebanus, cũ Arianthide Lyſimachidæ,
s ipſum tunc erat imperiũ, avidus certaminis, meli-
diſcrimini rem committi; ſingulas adhortatus co-
ſi univerſi convenirent arma relinquerẽtur, horta-
ss, ut motis adverſum Atheniẽſcis ſignis, prælio de-

Enimverò, inquit, Bœoti, nullius unquã veſtrûm, „ *Pagondæ*
perio eſtis, animum ſubiiſſe decebat, quòd cum A- „ *Thebani*
us, licet in Bœotia ipſos non adipiſcamur, cõfligere „ *exhortatio*
ſit. * Ex vicina nanq; profecti regione, caſtello in „ *ad prælium*
mmunito, perdere eã & evertere conantur. æquè „ *contra A-*
hoſtes, ubicunq; terrarum deprehendantur, unde- „ *then.*
greſſi hoſtilia perpetrârint. * Quocirca ſi cui antea „
eſt illa conſilii via, is jam ſententiam mutet. non „
b alio vim patitur, ei æquè tardè providere ac deli- „
t, ac illi qui cùm ſua in tuto locata habeat, plura ta- „
tat, ſua ſponte alium adoritur. * Nos verò cùm ita „
us traditum acceperimus, ut alienigenarum exerci- „
in noſtra, ſeu in alia regione, profligemus: quanto „

» magis Athenienſium, qui inſuper vicini ſunt, ferociat
» tundere debemus? * omnes enim qui paribus cum fi
» congredi animis ſolent, eo ipſo libertatem ſuam conſ
» atq; tuentur. Adverſus hos autem, qui non vicinis, ſed
» diſſitis, ſervitutis jugum imponere tentant: quomodo n
» tremam quanq; dimicationem ſubire oportet? * Arg
» to ſunt è regione noſtri ſitu Euboëſes, & in cætera Græc
» multi: quorum qualis ſit fortuna videre poſſumus. * :
» tur habeatis oportet, alias quidem ob agrorum fines ar
» ter finitimos decertari; nobis verò in univerſum, ſi vin
» unum terminum immotum poſitum iri. ingreſſi enim
» ſtra omnia obtinebunt. tanto nobis periculoſior hor
» quàm aliorum, vicinitas. * Solent autàs qui virium fid
» lati finitimis (uti jam Athenienſes) arma inferunt. ſi qu
» eſcat, & domi modò res ſuas tueatur, paulò ſolutiore n
» aggredi; qui verò extra fines occurrit, aut etiam ſi ter
» opportunitas exigat, prior arma capit: adverſus eum
» promptis & ferocibus animis feruntur. Ipſi nobis hu
» cumento eſſe poſſunt: quos poſtquam * ad Coroneam
» do regionem, nobis ſeditionibus impeditis, obtineba
» vicimus; exinde uſq; ad præſens tempus tutam Bœoti
» violatamq, habuimus. * Horum vos memores ſenio
» oribus factis ſimilia patrare decet; juniores verò par
» ſuorum, fortiſſimorum eo tempore virorum, non dede
» virtutem. Nihil proinde dubii, quin ipſe nobis Deus
» ſit futurus, cuius templum ipſi nefando ſcelere commu
» tenent, qui nobis ſacrificantibus læta omnia proſpera
» tendit: his obviam eamus, doceamusque ut ab aliis, in
» ad reſiſtendum ſuam expleant cupiditatem; ab iis ver
» ita à majoribus didicerunt, ut res ſuas Marte aperto pr
» ab ſervitute vindicent, & aliena non præter fas eripian

Bœoti in aciem contra Athen. procedunt.

haud ſine certamine abituros. His incitati adhortatic
poſteaquam nihil detrectabant, quin irent in Athen
Pagondas haud cunctanter exercitum movit. Inclinab
dies. itaq; cùm jam haud procul hoſtes abeſſent, caſtri
eo, ubi collis interjectus conſpectum mutuum interſeq
poſitis, ad pugnam milites parare atque inſtruere cœpi
pocrates circa Delium accepto de adventu Bœotorun
tio, ad exercitum mittit, aciem inſtruere jubet. mox & i
erat; relictis ad Delium circiter trecentis equitibus, qu
præſidio eſſent, ſi qua eò vis fieret, ſimul contra Bœoto
pore opportunè capto, in pugna adeſſent. Bœoti opp
qui eis reſiſterent, poſtquam ſatis omnia . . . rata vid

tur: transmisso colle, arma expediunt; instructi suis ordinibus, eo modo prælium erant inituri. * Erant gravis armaturæ septem millia; levis autem plus decem: equites mille quingenti cetrati. * Dextrum cornu Thebani cum sociis ducebant: medij Hilartij erant, Coronæique cum Copæensibus aliisque * paludis accolis: Thespienses Tanagræique & Orchomenii ab sinistra locati. equites utrinque & levis armatura ab cornibus erāt positi gravis armatura Thebanorum quinûm vicenûm militum ordines habebat. reliqui, ut cuique obtingebat. Sic Bœoti constiterant. Apud Athenienses octonûm militum ordinibus universa armatorum, * quarum haud pauciores hostibus erant, acies firmata fuit equites in utrunque cornu divisi. Leves milites neque tunc justis armis instructi aderant, nec etiam in urbe. qui verò in expeditionem unà exierunt, ut numero adversariis multò plures erant, ita inermes pars major secuti, universis ab urbe civibus peregrinisque excitis: qui ubi semel domum versus iter sunt ingressi, nullus eorum prælio, præter paucos, interfuit. Instructis utrinque copiis, cùm jam concursuræ acies essent, Hippocrates imperator ordines circumvectus, his vocibus milites est adhortatus: Paucis verbis, Athenienses, apud viros fortes opus est. æquè enim valent, & magis commonefaciunt, quàm exhortantur ad virtutem. Nullius igitur animo obversetur, quasi minùs conveniat, in aliena terra tam ancipitis discriminis aleam subire. in hac enim de nostra regione certamen est futurum: ubi si nos victores simus, non unquam postmodùm Peloponnesii, in nostrum sese agrum sine istorum equitatu committent. Quocirca cùm unius discrimine pugnæ, & hostilem terram obtinere, & patriam metu liberare possitis: ite adversum istos, ut dignum ea civitate est quam * principem Græcorum suam quisque patriam jactat, ut patribus vestris, * qui istis in Oenophytis duce Myronide victis, Bœotiam olim obtinuêre. Hæc adhortans cùm medium fermè agminis obisset Hippocrates, ad plerosq; autem nondum perveniisset: Bœoti, Pagonda celeriter cohortāte, & signa ab sua parte canente, ex colle decurrunt. Pergunt contrà & Athenienses, citatoq; in eos cursu feruntur. Itaque quamvis extremæ utriusque agminis acies, torrentibus impeditæ, ad manus non pervenerint: asperum tamen cæteri contraxêre certamen, umbonumque incussione se invicem urgebant. Iam sinistrum Bœotorum cornu usq; ad mediam aciem prostraverant Athenienses. itaq; tum in alios ab ea parte, tum maximè Thespienses, impetum fecerunt: & cùm non tu-

Athenienſiū acies.

Hippocratis Athenienſium ducis ad ſuos cohortatio.

Prælium inter Athenienſes & Bœotos.

luſſent impreſſionem ipſorum adverſi hoſtes, jam orbem volventibus ſe circumfuderunt. Multi ibi Theſpienſium continùs præliantes ceciderunt quidam etiam Athenienſes, turbatis dum hoſtes circumeunt ordinibus, ſe mutuò non agnoſcentes cædebant. Fuſi igitur ab hac parte Bœoti, ad eam partem pugnantium aciem ſeſe receperunt. Ab dextero verò cornu diverſa erat Athenienſium fortuna. ibi enim ipſi Thebani pugnabant, paulumq; demotis gradu hoſtibus, acriter inſequebant. Fortè Pagondas duas equitum turmas ſiniſtro, quod laborabat, cornu ſubſidio circa collē occultè miſerat. hi cùm repente apparuiſſent, alteri quoque Athenienſium agmini, quod vincebat, (novum enim exercitum adventare putabāt) terrorem intulêre. Igitur cùm utrinq; & ab hiſce & ab Thebanis magno impetu ſe inferentibus, vergerentur: * in fugam effuſus univerſus exercitus Athenienſium, alii Delium & mare petebant, alii Oropum; quidam ad Parnethum montem, ut cuique ſpes erat ſalutis, fugiebant. Bœoti inſecuti, maximè equites, & Locri qui jam cōfecto prælio advenerāt, terga cædebant. nox tamen ſuperveniens cùm finem inſequendi feciſſet, facilius maior pars fugientium evaſit. Die inſequente, qui Oropum quique Delium confugerant, domum, præſidio ibi (id enim nihilo minùs tenebant) relicto, abierunt. Bœoti poſito trophæo, qui ſuorum cæſi erant ſuſtulerunt, hoſtiumque ſpolia legerunt. inde præſidio relicto, Tanagram receſſerunt; intenti, ſi quo modo Delium adorirentur. Caduceatori Athenis cæſorum tollendorum cauſſa miſſo, Bœotius obvius caduceator factus, ab itinere avertit; negans quidquam eum, antequam ipſe rediſſet, * effecturum. Is ubi pervenit Athenas, ex mandato Bœotorum Athenienſes accuſavit, quòd præter fas & æquum inſtituta legesq; Græcorum ſolviſſent. id enim ab omnibus hactenus obſervatum, qui aliorum regionem cum armis ingreſſi eſſent, uti * templis in ea temperarent. At ipſos Delium communitum habitare, cunctaq;, quæ in loco profano ſolent homines facere, ibi fieri. aquam, quā ſacram religiosè habuerint, nec niſi ad manus in ſacrificiis abluēdas uſurpârint, in alios profanos uſus converti. Itaq; Bœotos, tum deum ſua cauſſa, obteſtantes Apollinem cæteraque affinia numina, ipſis denunciare; ut ablatis ſuis rebus, fano excedant. Secundum hęc verba caduceatoris, Athenienſes, ſuo ad Bœotos caduceatore miſſo, ajunt: ſe neq; jam fanum ulla ratione violaſſe, nec poſthac quidquam in eo peiùs ſciētes volentesq; facturos. neque enim initiò idcircò ingreſſos, ſed uti commodiùs inde hoſtes ſuos oppugnarent. Hoc autem jus eſſe omnium Gra-

benienſium fuga.

toti Delii Athenienſibus reſtituunt.

um Græcorum; ut quicunq; regionem aliquam, ſive magna illa ſeu parva ſit, armis obtineant; penes eoſdem templorum quoq; ſemper jus ſit: quæ ipſi colant, prout conſuetudo exigit, & etiam poſſint. Ipſos Bœotos, & multos præterea, qui aliis vi regione pulſis, ipſi eam teneant, alienis primò fanis manus admoventes, ea jam propria ſibi vendicare ſe quoq; ſi plus de ipſorum regione occupare poſſint, id ſanè facturos * nunc autem in qua parte ſint, ſe haud invitos eſſe, & tanquam de ſuo neutiquam ceſſuros. * Quod ad aquã illam, ea ſe neceſſitate compulſos uti: quã non ipſi ſua temeritate culpave * contraxerint; ſed dum illos, qui priores agros ſuos invaſerint, ulciſci cupiant, ad utendum illa ſe per vim cogi. Omninò autẽ credibile eſſe, quidquid aliquis bello alia ve neceſſitate aut iniquitate coactus faciat, * id veniã etiam apud deos mereri. etenim invitis delictis ab aras perfugium eſſe, & ſceleris nomẽ iis imponi, qui nulla neceſſitate cogente flagitioſi ſint, non qui adverſis caſib. ad audendum aliquid compellantur. Multò verò minùs piè ipſos facere, qui cæſorum corpora pro templis reddere velint, quàm qui nolint templorum permutatione res ſuas recuperare. Ad extremũ, miſſis ambagibus, ſibi reſponderent: alioqui non diſceſſuros ex agro Bœotorum. neq; enim in ipſorum agro eſſe, ſed in eo quem ſuis armis parárint: more tamen maiorũ cæſos ſe fide pacta tollere velle. Ad ea Bœoti: * ſi igitur, reſpondent, in Bœotia ſint, ut digreſſi ex ſuo agro, auferrent quæ ſua ſint; ſin in ſuo agro, eos quid faciendum ſit haud ignorare. rati nimirum, Oropiam, in cuius finibus cæſi in prælio jacebant, ſub Athenienſium quidem eſſe imperio, non tamen eos ſe invitis recuperaturos. Itaq; cùm nihil paciſci de ipſorũ, ut aiebant, agro vellent: quod verò ad ſuum, cõveniens eſſe reſponſum, ut digreſſi reciperent, ſi poſtularent: caduceator Atheniẽſium, auditis iis, re infecta diſceſſit. Bœoti extẽplò jaculatores et funditores ex ſinu Maliaco accerſunt, accedebant, qui ipſis poſt pugnam venerant auxilio, Corinthiorum duo millia gravis armaturæ, et qui ex Niſæa diſceſſerant præſidiarii Peloponneſii, unà cum Megarenſibus. Cum his ad Delium moverunt, munitionesq; oppugnárunt. Tentárunt eas cùm aliis modis, tum machinam unam, qua et captum eſt, admoverunt, in hunc modum factam: Antennam benè magnam in duas diſſectam partes cavárũt, rurſusq; veluti tibiam accuratè compegerunt. in ejus capite lebetẽ catenis religárunt: in quem ab antẽna fiſtula protendebatur ferrea, ligno etiam ejus ex magna parte ferro munito. Hanc machinã ex remotiore loco plauſtris impoſitã, muro, quà maxi-

Bœoti Delium oppugnant.

Machinæ Bœotorum

me ex vitib. lignisq; conſtructus erat, admoverũt. Vbi appropinquaſſet, follib magnis ad caput antennæ ad ſe verſum impoſitis, flabant: ſpiritus aũt cùm arctè means in lebetem, prunis ſulphureq; & pice repletũ, perveniſſet, ignẽ ingentẽ accẽdit: quo ad murũ perlato, cùm nemo in eo durare poſſet, relictoq; eo fugã capeſſerent, munitiones ſunt occupatæ. Milites qui in præſidio fuerant, alii cæſi ſunt: ducenti verò capti. cætera multitudo navib. cõſcenſis, domũ devecta eſt. Delio ſeptimo decimo poſt pugnã die recepto, cùm paulò poſt Atheniẽſium caduceator, ignarus quæ facta eſſent, cæſorum cauſa redijſſet: reddiderunt eos Bœoti, nihil tale ampliùs reſpõdentes. Cæſi ſunt in pugna, Bœotorum paulò minùs quingenti, * Athenienſium minùs mille cum Hippocrate imperatore; levis verò armaturæ & lixarum calonumq; magnus numerus.

Delium capitur.

Demoſthenes à Sicyonijs cladem accipit.

Paulò poſt hanc pugnam, Demoſthenes, poſteaquam ei ad Siphas naviganti ad irritum cecidit proditionis ſpes: exercitu navibus impoſito, * Agræorumq; & Acarnanum & Athenienſium quadringentos armatos ducens, in Sicyoniorum orã excenſionem fecit. Sicyonii priusquam omnes appellerent naves occurrunt: fuſisque & fugatis qui jam egreſſi erant, ad naves eos, cæſis aliis, aliis captis, compellunt. inde trophæo poſito, cæſos per pactionem reddiderunt.

Sitalcis Triballis cæſus.

Per eosdem dies quibus ad Delum geſta res eſt, Sitalces Odryſarum rex, Triballis bellum inferens, acie victus, occubuit. In ejus locum Seuthes Sparadoci, fratris illius filius, ſucceſſit, imperavitque Odryſis, & cæteræ, quam ille tenuerat, Thraciæ.

Braſidas cõtra Amphipolin ducit.

* Eadẽ hyeme Braſidas, adjunctis qui juxta Thraciam erãt ſociis, ad Amphipolim, Athenienſium ſuper Strymonem amnẽ coloniam, movit. Locum eum ubi nunc urbs viſitur, priùs aliquãdo Ariſtagoras Mileſius, pulſus ab rege Dario, voluerat habitare, cum Edones pepulerũt. Inde poſt annos duos & triginta, Athenienſes decem millia colonorum, tum ex ſuis, tũ aliis qui volebant, miſerunt: quos ad Drabeſcum Thraces delevere. Vndetricesimo poſtea anno redeuntes Atheniẽſes, Agnone Niciæ deductore miſſo, urbem illã (Novem viæ priùs vocabatur) pulſis Edonibus, condiderunt. Eion eis tunc receptaculum erat: quo ipſi emporio utebantur maritimo. ea ad oſtiũ fluminis ſita eſt, quinq; & viginti ſtadia diſtans ab hac urbe: cui Amphipolin Agnon nomẽ fecit; quòd ab utroq; latere mœnia præterlabẽte Strymone amne, ut undiq; clauderetur, longo muro flumen, quà dividebatur, junxit: eoq; conſpicuã & mari verſus & continentem condidit urbem. Ad eam tunc

ab Arna

Arna Chalcidica urbe movens exercitum Brasidas, sub oc-
sum solis ad Aulonem Bromiscumque, quà Bolbe palus in
re editur, pervenit. ibi cœnatus, nocte iter fecit. Tempestas
t fœda, nive etiam mista. eò magis ipse properare, ut ne cui
nphipoli adventus suus, præter proditores, innotesceret.
ant enim ibi coloni quidam ex Argiliis, (Andriorum hi sũt
loni) & alii qui partim ab Perdicca, partim Chalcidensibus,
lucti, consilia hæc unà struebant maximè Argilii, qui & vi-
i erant, & semper suspecti Athenienſibus, huic urbi insi-
bantur. ac postquam apparuit occasio, Brasidasque venit;
ia jampridem cum suis, qui ibi cives erant, de urbe tradenda
erant: ipsi tunc intra mœnia eum receperunt, & relicta A-
nienſium societate, eadem nocte exercitum ad caput pon-
, qui flumini impositus erat, deduxerunt. abest oppidum
lò longùs ab hujus transitu: nec, uti nunc, murus ibi erat:
vum tantùm præsidium excubabat, quo leviter dejecto,
sidas, juvante tum proditione, tum etiam tempestate, im-
viso impetu pontem capit: transmissoque eo, extemplò in
estate habuit omnia Amphipolitanorum, qui extra urbem
itabant, * omnemque regionem. Ea res cùm nec opina-
llis subitaque accidisset, multiq; foris capti essent, quidam
ra muros refugissent: vehementer Amphipolitani trepidâ-
it; omnibus insuper metu mutuo & diffidentia suspensis.
unt, si Brasidas non statim ad prædam milite dimisso, ad
em protinùs duxisset, capi eam potuisse. tunc inhibito ex-
itu, per populatus ea, quæ extra urbem erant, posteaquam
il à proditoribus, ut expectaverat, motum est, quievit. In-
im qui aversabantur proditionem, numero proditoribus
eriores, cùm tenuissent, ne protinùs portæ aperirẽtur: mit-
cum Euclee præfecto, ab Athenienſibus impositò urbi,
alterum ducem in Thracia, Thucydidem Olori, qui hæc li-
s mandavit; auxilium orantes. Circa Thasum is tunc erat
sula est, Parioru colonia, ab Amphipoli dimidiæ circiter
i navigatione distans) itaque ubi id accepit, confestim ad-
ita celeritate, septem, quæ fortè aderant, navibus exivit;
ximè quidem Amphipolim, quàm traderetur, præcipere
dens, sin minùs, Eionem tamen præoccupare. Inter hæc
sidas, veritus tum navium ab Thaso adventum, tum quia
liebat, Thucydidem in ea Thraciæ parte auri officinas
ssidere, eaque causſa ibi præpotentem: maximè contende-
; urbem, si fieri posset, priùs occupare; ne eo veniẽte, mul-
ido Amphipolitanorum eum ex maritimis locis & Thracia
ractis auxiliis, urbem defendere posse sperans, nõ ampli-
ùs ad

Argilii ad Brasidam deficit.

Brasidas agrum Amphipolitanorum occupat.

Thucydides Historicus.

ùs ad deditionem inclinaret. Itaq; faciles proposuit conditiones, edixitq;; qui Amphipolitanorum, quique; Athenienſium in urbe, vellent retentis ſuis rebus æquali cum cæteris jure civitatem habere, manerēt; qui id nollent, ii abirent, & res ſuas quinq; dierum ſpatio exportarent. Hoc audito, multùm conversæ ſunt hominum volūtates: inprimis quia pauci ibi Athenienſes cives, reliqui omnes convenæ erant. multi præterea foris intercepti propinquos in urbe habebant: & ipſi edictū, metu interprete, haud iniquum judicabant; Athenienſes quidem, quoniam exire cupiebant, rati, haudquaquam par ſibi cum cæteris propoſitum diſcrimen, nec maturum ſatis auxilium ſperātes; reliqua vero multitudo, quia jure civitatis æquo non arcebantur, periculoq; præter ſpem liberabantur. Itaque jam propalàm celebrantibus defendentibusq; id iis, qui cum Braſida egerant quoniam & multitudinis verſos animos, nec præſentis præfecti Athenienſis dicto audientem eſſe, cernebant: fit deditio, iisq; quas edixerat ille conditionibus recipitur. Sic tradita urbe, Thucydides cum navibus eadē die, paulò ante occaſum ſolis tenuit Eionem. Quòd niſi tam celeriter naves advolaſſent, Braſidas, qui jam capta Amphipoli noctu aggredi Eionem ſtatuerat, prima luce eam in poteſtate habuiſſet. Tunc verò ille Eione præparatis inſtructisq; omnibus, ut & in præſentia, ſi veniret Braſidas, & deinceps tuta eſſet, recipit eos quibus ſecundum pacta urbe excedere placebat Braſidas ad Eionem multis navigiis ſecundo ſubitò defluens amne, ut murum qua prominebat caperet, eoq; aditū navibus patefaceret; ſimul etiam ab terra aggreſſus: utrinq; repulſus eſt. Inde quæ ad Amphipolin pertinebant præparavit, Myreinū deditione accepit, Edonicam urbem, Pittaco Edonum rege ab liberis Goaxis & Braure uxore perempto: & paulò pòſt Gapſelon & Oeſymen, Thaſiorum colonias. eas Perdiccas, cùm recēs captis ſuperveniſſet, firmavit. Capta Amphipoli, magnus Atheniēſeis metus inceſſit, tum ob intignem quam inde habuerant, utilitatē (nam & ligna ad naves ædificandas, & magnos pecuniarū reditus dederat) tum verò quòd uſq; ad Strymonē amnem, Theſſalis tranſitum in ſocios largientibus, Lacedæmoniis via patefacta eſſet. Ad hæc ponte nondum occupato, cùm ſuperioribus locis lato alveo diffuſum flumen, ad Eionem triremiū cuſtodia eſſet non videbātur * pgredi potuiſſe: id verò jam parvi operis factū putabāt. Simul cura inerat, ne ſocii ad defectionem inclinarent. Braſidas enim tum in aliis ſeſe moderatū gerebat, tum ubiq; in ſermonibus ſe Græciæ * liberādæ cauſſa miſſum prædicabat. Itaque urbes

Amphipolis Braſidæ ſeſe dedit.

Thucydides Braſidam ab Eione repellit.

Braſidas qualem motum in Athenienſi ſocios fecerit.

que urbes Athenienſium ſubditæ, poſtea quã audierunt, quomodo Amphipolis capta: quomodo cum ea actũ eſſet; quàm ipſe humanus facilisq; : vehemẽter animis ad res novãdas sũt erectæ, miſſisq; clàm adipſum legatis, admovere copias juſſerunt: ac primus quiſq; deficere velle. quippe & impunè id ſe facturos credebant; ignari virium potentiæq; Athenienſiũ, quòd tanta eſſet, quanta poſtea comperta eſt. Itaq; cupiditate potiùs cæca, quàm providentia cauta, in rebus judicãdis utebantur. * quò enim cupiditas agit, eò præcipites ſpe inconſiderati ruere homines ſolent: quod averſantur, conſilio imperioſo aſpernari. Simul Athenienſiũ ab Bœotis nuper accepta clades, & * verba Braſidæ ſpecioſa parumq; vera, quòd ad Niſæam cum ſolis ſuis copiis congredi nõ eſſent auſi Athenienſes: animos ipſis inflabant, ut non crederẽt, quenquã obid arma ſibi illaturum. Ac quod maximum eſt, * quia in præſentia jucundũ videbatur, & quia tunc primùm ſtudii Lacedæmoniorum periculũ erant facturi, omni modo diſcrimen ſubire parati fuerunt Qua re cognita, Atheniẽſes cuſtodes præfectosque in urbes, quantum temporis brevitas & hyems patiebatur, dimiſerunt. Braſidas aũt milites ſibi plures Lacedæmone mitti petebat: ipſe triremes in Strymone inſtituit ædificare. Cæterùm ab Lacedæmoniis tum principum invidia, tũ quòd ſuos in inſula captos redimere, & bellum componere malebant, nihil ei ſubminiſtratum eſt.

Braſidæ in Actam expeditio.

Eadem hyeme, Megarenſes longos ſuos, quos Athenienſes occupaverant, muros à fundamẽtis proruerunt. Braſidas autem poſt captam Amphipolim, adjũctis ſociis, ducit in regionẽ quam Actã vocant. ea eſt introrſum ab * regia foſſa retracta: inq; extremo ejus Athos mons celſus ſitus in Ægæũ mare vergit. Oppida habet, Sanam Andriorũ coloniam; quæ juxta ipſam ſita foſſam, Euboœq; mare ſpectat. prꝛterea Thyſſum & Cleonas, & Acrothoos, & Olophyxum, & Dium. Barbari eas homines colũt, * bilingues variiſq; ex gentib⁹ miſti: pauci quidã ibi Chalcidici ſunt generis: plerique Pelaſgici, corũ qui aliquando in Lemno etiam & Athenis Tyrrhenorum ſedes habuerunt. Biſaltici item Creſtoniciq; & Edones. parva hi omnes oppida habent: quorum pleraq; imperiũ acceperũt Sana Diumq; portas clauſerunt. itaq; ſubſtitit cum exercitu. Sed poſtquam eos agrorum populationibus nõ poterat adigere ad parendũ, extemplò ad Toronen Chalcidicã urbem, quæ ab Athenienſibus tenebatur, ducit. Accerſierant ipſum pauci quidã homines, urbem tradere parati. Quo cùm paulò ante lucẽ peryeniſſet, ad templũ Caſtoris Pollucisq; à tribus omninò

Braſidæ ad Toronen mo vet.

omninò ſtadiis, cum exercitu cõſedit. Nihil huius reliq
ronæi, nec Athenienſes qui in præſidio erant, ſciebãt
rò cũ ipſo egerant, quòd venturũ noverant, egreſſi clà
ci quidã, adventũ operiebantur. Vbi adveniſſe acceper
cum in urbẽ deducunt 7. viros, pugionibus leviter ſucc
tot enim modò, cùm 20. primùm ad id deſtinati fuiſſe
gredi nõ pertimuerunt, Lyſiſtrato Olynthio duce. Fur
tur per murum quà mare ſpectat introgreſſi, aſcendunt
tiſſimo loco (urbs colli eſt applicata) præſidiũ erat. qu
fecto portulã Canaſtræum verſus aperiunt. Braſidas p
progreſſus, ipſe cum cæteris copiis quietus, 190. cetrat
mittit; qui ſi quæ porta aperiretur, & ſignum ex com
tolleretur, primi irrumperẽt. Profecti, cùm traheretur r
rabundi quid fieret, propius urbẽ paulatim accedebant
næi verò in urbe, ſe cum iis quos introduxerant ad cæt
rabant: ac poſtquam portulam, & eas, quæ ad forum ſu
revulſã, aperuiſſent; primò per portulam quoſdam in
ſerunt, ut & ab tergo & ab omni parte cæteros oppida
gnaros omniũ, nec opinato percellerẽt pavore. inde ſ
ſigne, ut juſſi erant, dederunt, & quæ ad forum ſunt port
quos cetratos receperũt. Braſidas accepto ſigno, movi
citum, & citato ad urbem curſu contendit: ingentiq; cl
ſublato, ut terrorẽ incuterẽt oppidanis, alii recta via pe
tas irrumpũt, alii per trabes quadratas, quæ muro, qui r
batur ubi collapſus erat, ad lapides ſublevandos applic
rant, pervadũt. Braſidas autẽ cum majore copiarũ part
tinùs ad ſuperiora urbis contendit, ut * altioribus occ
locis, urbem haud dubiè teneret. reliqua paſſim turba, p
nes vias ſparſa, diſcurrebat. Capta urbe, Toronæorũ pa
jor, nihil procerto quid rei eſſet ſcientes. trepidabant.
tores autẽ, cæteriq; quibus ea res placebat, ſtatim ingr
conjunxerunt. Athenienſium milites, quorum circite
foro ſomno ſtrati jacebant; cognita re, cum pauci quida
minùs congreſſi cæſi eſſent: reliqui partim terrâ, partim
bus navibus, quæ illic in præſidio erant, evaſerunt in Le
caſtellũ, quod ipſi tenebant; altiore urbis parte, anguſti
inſulæ faucibus incluſa, occupata. & Toronæorum quid
amici eódem perſecuti. Vbi illuxit, Braſidas jam penit
pta urbe, edixit; qui ex Toronæis cum Athenienſibus
giſſent, ſi egredi velint, eis & res ſuas & civitatem manſi
Athenienſeis, miſſo caduceatore, excedere cum rebus ſ
de accepta ex Lecytho, ut quæ Chalcidenſium eſſet jub
eum eam ſe relicturos negantes, inducias ſibi unius diei

Braſidas Toronem capit.

Athenienſes Præſidiarij Lecythum fugiunt.

rum tollendorū cauſſa dari petiſſent, * duos dies pactus eſt. Interea iple propinqua ædificia firmavit. idem ab ſua parte Athenienſes fecerunt. Toronæis inde in concionē vocatis, eādem, qua Acanthi uſus fuerat, orationem exorſus: haud æquū eos, ait, facturos, ſi eos qui ſecum de urbe tradenda egiſſent, deteriores ob id aut proditores judicarent. neq; enim in ſervitutē civitatē daturos, neq donis emptos, ſed boni publici & libertatis id cauſſa feciſſe. Neque invicem eorum qui expertes huiuſce conſilii fuiſſent, deteriorem futuram conditionē. quippe non civitatē ſe ullam, non civem, perditum veniſſe. Itaq; illorum quoq; cauſſa, qui ad Athenienſes confugiſſent, edictum ſe propoſuiſſe; * quòd illos, quamvis alteram amicitiam præoptaſſent, non tamen ideircò pejores exiſtimaret. Nec ſe dubitare, quin ubi Lacedæmoniorum periculum feciſſent, multò eos majore, quantò juſtiores æquioresq; ſint, benevolentia & amore ſint proſecuturi: qui nunc, quoniā ipſos non cognoverint, territi trepident. Proinde hortari ipſos, ut ſeſe omnes tanquā ſtabiles futuri ſocii expediant. idq; ſolum pro peccato ipſis imputatum iri, quod ab eo deinceps tempore delinquant: priore autem non Lacedæmonios injuriam paſſos eſſe, ſed ipſos potiùs ab aliis valentioribus; ut venia ipſi, ſiquid reſtiterint, danda fuerit. Huiuſmodi oratione erectis ipſorum animis, poſt aquā elapſi ſunt induciarum dies, Lecythum inſtituit oppugnare. Athenienſes ſe ex munitione, quāvis invalida, & pinnis domorum defendere parant. Ac prima die repulſis hoſtibus; poſtera, cùm machinam, ex qua ignem in lignea munimenta conjicerēt, admoturi eſſent hoſtes, jamque milites ſubirent: ipſi, quà maximè parte admoturos machinā conjiciebant, quaq; facilima erat oppugnatio, adverſus eam ligneam turrim in ædificio ſtatuerunt. eodem amphoras complures doliaq; & grandia ſaxa comportārunt. Cæterum multis aſcendentibus, ædificium pondere ſuperſtantium gravatum, repentè cum magno fragore diſruptū; proximis quidē Athenienſiū, qui rem cernebant, dolorē magis præbuit quàm metum: cæteri, quò quiſq; longiùs aberat, captum jam ab ea parte locum rati, fugā ad mare navesq; capeſſunt. Quod ubi fieri Braſidas vidit, defertaq; fuga hoſtium propugnacula eſſe: cum omnibus copiis aggreſſus munimenta, momento cepit, omnesque, quos ibi deprehendit, interfecit. Ita Athenienſes relicto caſtello, navibus minoris q; formæ navigiis Pallenen ſunt devecti. Braſidas, quoniam priùs quàm oppugnaret, triginta argenti minas præmiū, ei qui primus in murum evaſiſſet, pollicitus fuerat: ratus, alia quam humana ratione captum

Braſidas Toronos verbis demulcet.

Braſidas Lecythum oppugnat & capit.

ptum eſſe, eam pecuniam in fano Deæ Minervæ, quod eſt in Lecytho, depoſuit: ipſáq; Lecytho * diruta & deſtructa, ſacrum id ſolum omne fecit. Reliquum hyemis firmando quæ tenebat oppida, & cæteris inſidiando, tranſegit. ea finita, octavus annus huius belli finem habuit.

Induciæ annuæ inter Lacedæmonios & Athenienſes.

Primo veris inſequentis initio, inducias Athenienſes Lacedæmoniiq; annuas fecerunt. Nam & Athenienſes hoc modo ſperabant, non ampliùs Braſidam ad defectionem plures inducere poſſe, quàm ipſi per otiũ ſeſe inſtruxiſſent; & ſimul, ſi placerent inducię, ampliùs de conditionib. & pace jungenda acturos: & Lacedæmonii, tum iſthuc quod res erat Athenienſeis metuere rati, tum ſi quando à cladibus & laboribus reſpirarent, inclinatioribus ipſos ad jam expertã pacem animis futuros, redditisq; ſuis hominibus, fœdus in longius tempus percuſſuros, cenſebant. Eos enim viros ante omnia cupiebant redimere, dum adhuc ſecunda fortuna rem Braſidas gereret: qui ſi in majus rem perduceret, paremque ſe ipſis conſtitueret, illos quidem ſe amiſſuros, cæteros verò, qui ſibi reliqui eſſent, æquis viribus certantes, pariter ſuperaturos & periculũ adturos, cernebant. Inducię igitur inter ipſos & ſocios his legibus ſunt factæ:

Leges induciarum.

„ De fano & oraculo Apollinis Pithii, placet nobis, ut eo ſine fraude meturque, quiſquis velit, patrio ritu utatur. ita Lacedæmoniis ſociisq; præſentibus viſum: Boeotis verò id ſe & Phocenſibus pro virili parte, legatis miſſis, ajunt ſuaſuros. De pecuniis Dei operam dabimus, ut ſacrilegos perquiramus; rectè & legitimè patriis inſtituris, & vos & nos reliquiq; qui volent, omnes utamur. De his igitur viſum eſt Lacedæmoniis cæterisq; ſociis, ſi paciſcantur Athenienſes, ut matriq; quæ jam in poteſtate habent, teneant. Lacedæmonii in Coryphaſio intra Buphradem & Tomeum maneant: Athenienſes in Cytheris. commercium neq; nos cum ipſis neque ipſi nobiſcum habeant. Athenienſes in Niſæa & Minoa, nõ tranſcendant viam, quę ab portis juxta Niſum fert ad Neptuni fanum, & ab eo fano recta ad pontem in Minoam. Viciſſim neq; Megarenſes & ſocii eam viam tranſgrediantur: inſulam quoq; quam ceperunt, retineant Athenienſes; ſine tamen ullo, vel horũ cum illis, vel illorũ cum hiſce, commercio. In Trœzene, quæ nunc habent Athenienſes, prout inter eos convenit, retineant. mari, ut aut ſuæ aut ſociorũ res poſtulabunt, utantur. Lacedæmonii ſociiq; longa nave ne vehantur, niſi navigio quod remis agitur, & circiter quingentorum talentorũ pondus vehat. Caduceator, legatus, eorumq; comites, quotcunq; vel pacis faciendæ vel controverſiarũ cauſſa in Peloponneſi

Athenas fuerint miſſi, tutò terra mariq;, eunto, redeun-
Tranſfugas tempore induciarum, ſive liberi ſint, ſive ſer-
eq; vos, neq; nos recipiunto. Iudicia æqua nos vobis, &
nobis præbento. controverſa jure, non armis, dirimunto.
nobis Lacedæmonijs ſocijſq; viſa ſiunt. quòd ſi vobis his
uid honeſtius aut æquius videbitur, Lacedæmonem qui id
is ſignificent mittite. nihil enim æqui aut Lacedæmonij
ſocij repudiabunt. Quos verò miſeritis, eis liberum arbi
m date: quod & nos iubere poteſtis. Fœdera annua ſunto.
os ſcivit: * tribus Acamantis * prytaneum magiſtratum
uit. Phœnippus ſcriba fuit: Niciades fuit * Epiſtates. La-
recitavit; Quod felix & fauſtum ſit Athenienſibus, fiant
ciæ, uti viſum eſt Lacedæmonijs eorumq; ſocijs: ſpopon-
int in populi concione inducias in annum futuras. Princi-
n earum ſit hic dies, qui eſt quartus decimus menſis * Ela-
bolionis. Interea temporis legati invicem caduceatores
de pacificatione commeent. Concionem verò prytanes
eratoresq; vocent: & habito priùs de pace conſilio, de-
ant, qualis legatio de bello componendo mitti debeat.
ati autem præſentes, protinùs in concione populi ſe pa-
certò ſtaturos ſpondeant. In hæc Lacedæmonij conſen-
nt, pactiq; ſunt etiam ſocij eorum cum Athenienſibus &
um ſocijs, die duodecima menſis, quem Geraſtium Lace-
mone vocant. Spoponderunt, ab Lacedæmonijs Taurus
etimidæ, Athenæus Periclidæ, Philocharidas Eruxidaidæ:
Corinthijs Æneas Ocytæ, Euphamidas Ariſtonymi: ab Si-
nijs, Damotimus Naucratis, Onaſimus Megaclis: ab Me-
enſibus, Nicaſius Cecali, Menecrates Amphidori: ab Epi-
ritijs, Amphias Eupæidæ: ab Athenienſibus imperatores
oſtratus Dijtrephis, Nicias Nicerati, Autocles Tolmæi. Ita
uciæ factæ: quo tempore iam de maioribus fœderibus col-
uijs continuis agere cœperunt.

Per eoſdem quibus hæc agebantur dies, Scione Pellenenſis
itas ad Braſidã ab Athenienſibus defecit. Aiunt Scionæi,
Pellene ſe ex Pelopõneſo oriundos eſſe maiores nanq; ſuos
Troia navigantes, tempeſtate, quæ Achæos diſiecit, in eum
ũ delatos, ibi ſedes fixiſſe. Cùm defeciſſent, nocte ad ipſos
braſidas navigavit, * trireme ſocia præcedente: ipſe in ſcapha
riore intervallo ſequebatur; ut ſi in maius eâ incideret na-
gium, triremis ſubſidio eſſet; ſin ex adverſo triremis veni
, non contra minus ipſa navigium, ſed in maiorem navem
petum converteret, interim ſe effugere poſſe. Tranſvectus,
vocata concione, cùm cætera quæ Acanthi quæq; Toronæi

Scione ad Braſidam deficit tempore induciarum.

d vitæ, a Deis omni laude ipſos dignatos eſſe, qui cùm Pe[illegible] ob Athenienſibus ſortè ſãctemẽtibus interſ[illegible] aliter quam inſuã colerẽt: ſua ſpõte libertã ẽ[illegible], nec ignava aliqua timiditate ſe paſſi ſint impediri quo ad neceſſitas ipſis imponeretur eius boni, quod haud dubie ad ipſos proprie pertineret. Hoc argumento eſſe, eã in maximis rebꝰ alijs ſi ex voto ſucceſſiſſet, fortiter ipſos aliquid futuros. Itaq; ſe ipſos pro fideliſſimis Lacedæmoniorũ amicis habiturum, atq; omnis generis honore cumulaturum. His elati verbis Scionæi, omnes pariter ſpiritus ſumpſerũt: adeoq; quibꝰ init ò quæ fiebãt diſplicuerãt, omnes alacres ad capeſſendã bellũ ſunt facti; Braſidamq; tum in alijs honorificẽ tractãrũt. tũ verò publicè ipſũ ut Græciæ liberatorẽ aurea corona donaverunt; privatim aũt ornãrũt adierũtq; ceu victorẽ athletã. Ipſe præſidio eis in prætẽtia relicto, iterũ traiecit. inde põ multò poſt maiores copias trãſmiſit, ut Mẽdãcũ ipſis Poſidæãq; tentaret. Iã enim de proditione earũ urbium quædã cũ ipſo erant tracta. itaq; Atheniẽſes, quos opẽ ceu inſulæ laturos credebat, præverrere maturabat. Dũ ea parat, in triremi ad ipſum cũ nũtio de inducijs veniũt, ab Atheniẽſibus Ariſtonymus, ab Lacedæmonijs Athenæus Sic Toronã exercitus iterũ traiectus. Illi verò Braſidã de inducijs certiorẽ fecerunt: ratũq; habuerunt id factũ Lacedæmoniorũ omnes eorũ in Thracia ſocij. Ariſtonymus, approbatis alijs, Scionæos, quos ex dierũ ſupputatione colligebat ſeriùs deſeciſſe, extra leges fœderis eſſe aiebat. Contrà Braſidas tẽdere, quòd priùs deſciviſſent, nec è poteſtate dimittere civitatẽ. Quod ubi Athenæ nũtiavit Ariſtonymus, confeſtim expeditionem Athenienſes adverſus Scionẽ parant. Itaq; Lacedæmonij miſſis legatis, inducias ipſos violaturos dicere, & ſui iuris urbem eſſe, Braſidæ verbis fidẽ habentes, contendere. diſceptationi tamẽ ſe de eo offerre. Ipſis verò iudicio rem permittere neutiquã placebat, atq; ſine mora copias educere cupiebant, indignũ rati, eos ea tiã qui inſulas coleret, terreſtri Lacedæmoniorũ penitusque inurili confiſos robore, ad defectionem ſpectare. Enimverò multò magis id de defectione verum fuit, quàm Athenienſes urgebant. duabus enim ſeriùs diebus defecerant Scionęi. Ipſi aũt de Cleonis ſententia decretum extemplò, ut occidionẽ Scionæi delerentur, fecerunt: ſepoſitisque omnibus aliarum rerum curis, in id unum toti incubuerunt. Interim Menda, urbs in Pallene ſita & colonia Eretrienſium, rebellavit. Eam non aſpernatus eſt Braſidas, nihil ſe præter fas agere credẽs, quòd tempore inducíarum apertè & ſua ſpõte deditionem feciſſet.

Athenienſes ob Scionæ defectionem ira.

Menda ad Braſidã defciſcit.

quia

oque Athenienſcis in quibuſdam violatæ fidei in-
audaciores Mendæi erant, cùm Braſidam paratum
iliũ viderent. Scionæs quoq; argumento uſi, quã
non deſtitu iſſet. ſimul pauci, qui ea de re egerant,
inctati, tunc non ampliùs rem differre voluiſſent:
i conſilia emanarent, veluti vi multitudinem, præ-
ntiam, adegerunt. Quod ubi mox Athenas eſt
ultõ maiore accenſi ira, bellum adverſus urbem
irant. Eos aduenturos ſperans Braſidas, uxores
Scionæorum & Mendæorum Olynthum Chalci-
áſportat: ipſis quingentos gravis armaturæ Pelo-
ittit, & Chalcidenſium trecentos cetratos. Poly-
is omnibus præfecit. Illi itaque res ſuas, ut non
ris Athenienſibus, cõmuni operã adminiſtrãrunt.

Perdiccæ & Braſidæ ſe-chaia in Lyn-ceſtas expe-ditio.

interim cum Perdicca, ſecundùm expeditionẽ a
ntra Arrhibæum ſuſcipit. Perdiccas Macedonum,
:rabat, copias, & Græcorum, qui in ipſius regione
ilites duxit. Braſidas autem præter Peloponeſios
ios habebat, Chalcidenſium Acanthiorumque &
pro ſingulorum facultatibus, copias habuit. Triũ
nninõ numerũ gravis armatura Græcorum exple-
qui ſequebantur omnes Macedonum & Chalci-
rant, paulõ minùs mille. alia turba barbarorum,
merus. Ingreſſi regionem Arrhibæi, ubi Lynceſtas
tis conſediſſe viderunt, ipſi quoque ex adverſo ca-
. Pedeſtres copiæ in collibus utrinque conſtiterant.
campos interiacentes decurrentes, equeſtribus in-
ijs contenderunt. inde Braſidas Perdiccasque, cùm
ò tumulo gravis Lynceſtarum armatura cum equi-
elio decerneret, moviſſent, ipſi quoque copias edu-
elio commiſſo Lynceſtas fundunt fugantque: qui
iſſis, in loca altiora ſe receperũt, & ibi quieti manſe-
hæc poſito trophęo, duos ibi tresve dies mãſerunt;
ectates, qui ab Perdicca mercede conducti venerãt
Perdiccas, ne ſedẽdo tẽpus teterẽt, porrò ducere ad-
s Arrhibæi volebat. Braſidæ verò, quòd & de Menda
ſſet, ne ſi Athenienſium veniſſent naves aliquã cla-
ent, nec dum veniſſent Illyrij, id conſiliũ haud qua-
bat. magis ut abſcederetur, inclinabat animus. Hac
: dum occupantur, nũtiatur Illyrios deſerto Perdic-
rhibæo ſe cõiunxiſſe. horũ metu, quòd erant nõ pa-
aces, iã utrique decedẽdũ videbatur; ſed obiras &
, nihil dum, quònam intenderent iter, decreverant.

Perdiccas Braſidam deſeruit.

Nocte inſecuta Macedonum & barbarorum turba, pr
pavore(* ut ſolet in magno ſæpè exercitu nulla certa d
ſa trepidatio oriri) perculſi, quòd longè plures numer
erant, venire hoſtes, ac tantum non adeſſe credebant:
tè in fugam conſternati, domũ diſceſſerunt; ut Perdicc
mò ignarus, poſtea ubi id ſenſit, cogeretur priuſquã Bra
cõveniret (remotis enim valdè caſtris conſederant) ab

Braſidas ex regione hoſtium diſcedit.

re. Prima luce Braſidas cognito diſceſſu Macedonum, u
minere Illyrios Arrhibæumq; vidit, ipſe quoq; gravi arm
quadrato agmine inſtructa, levi in medium accepta, di
reſtatuebat. juniores, qui ad impetus hoſtiũ excurrere
ſpoſuit. ipſe verò cum trecentis delectis vltimus diſcede
gitabat, ut impetum primi agminis hoſtium ſuſtineret.
tamen, quàm in propinquo hoſtis eſſet, celeriter milit

Braſidæ ad milites co hortatio.

hortatus: * Niſi vos, inquit, Peloponneſij, tum ſociori
ga & deſertione, tũ barbarorũ imminentiũ multitudin
territos eſſe putarẽ: * haud perinde vos docere, atq; adh
inſtituiſſem. * Nunc verò de diſceſſu ſociorum, deq; h
multitudine, brevi commonitione & hortatione rem
longè maximam perſuadere conabor. * Vobis enim c
nit viris fortibus eſſe, non ſociorum ſemper copijs & a
ſed propia virtute, confiſis: * neq; aliorũ percelli mult
ne; cùm nõ talem ſinguli Remp. habeatis, ubi multitud
cis imperet, ſed potiùs pauci in multos imperiũ teneant
vos potentiam non alia ratione, quàm pugnis victricib.
paraſtis. * Barbaros verò iſtos, quos nunc, quia inexper
tuitis, * ex Macedonibus, qui pars ſunt eorũ, cognoſce
teſtis, quorum priùs arma experti eſtis · ijq;, ut mea fert
ctura, uriq. ab alijs audivi, nõ adeò terribiles ſũt futuri. N
ſtium vires, quæ revera infirmæ invalidæq; ſunt, opini
tamen præſe roboris alicuius ferunt: ſi vera de ipſis en
tur, animum quoq; adverſario adaugent. at quibus firm
ſtabilesq; vires, adverſus eos audaciùs nõ præſcius vad
ſtis. Itaq; ilti ante congreſſum, dum ſpeciem pugnæ pra
imperitis terrorem offundũt. multitudine enim terribi
clamoris magnitudine metuendi ſunt: * armorumq; ill
tatio vana, minarum quidem aliquid habet; ubi verò a
nus ventum eſt, non perinde valent. * nec enim ordin
vant, neq; pedem referre, aut loco excedere, ſi premãtu
pe ducunt. unde cùm & fugere hoſtem & invadere, apud
ſit æquè honeſtũ, nullus fortitudini locus relinquitur. P
verò in qua quiſq; pro arbitrio verſatur, maximè honeſ
dendi prætextum ſubminiſtrat & nunc niſi longè tutius

ſe

,nos ſine ſuo periculo terrere, quàm cominùs pedem "
rre,herelè antea nobiſcum congreſſi eſſent. Omninò "
quidquid iſtos facit metuendos, oculis quidem & au "
errorem offundit:revera autem nullius eſt momenti. "
inete igitur iſtorum impetus, & quando tempeſtivum "
, compoſitis ordinibus recedite:ita in tutum quampri- "
enietis:eritq; id in poſterum vobis documento, huiuſ- "
nomines,ſi primùm eorum ſuſtineas impetum, è lon- "
o tantùm minis ſe ſuam virtutẽ declaraturos iactare; "
gum vertas,ſtrenuos ipſos in fortitudine & alacritate "
oſtendenda viros eſſe. Tali oratione ſuos adhortatus "
as, movit paulatim exercitum. Id ubi conſpexerunt "
i, fugere ipſum opinantes, ut comprehenderent
ntq; * magno cum tumultu & vociferatione inſe- *Braſidas hoſtes inſequẽtes repellit.*
ir. Vt verò quacunq; impreſſionem dabant, quidã pro-
es obviam tendebãt, & Braſidas cum delectis incurrẽ-
ipiebat; primum impetum præter ſpem ſuſtinuerunt: ac
incurrebant hoſtes, reſtiterũt; ubi quieſcerent, porrò
exerunt. Itaque cùm iam in patentes campos Braſidas
æcis perveniſſet, plerique ab ijs barbarorum abſtinue-
rte autem relicta, qui in tergis hærendo ipſos laceſſe-
liqui Macedonas fugientes is citato curſu inſequitur, &
nque comprehendunt, cædunt: tranſitumq; anguſtũ
uos colles, quà in Arrhibæi regionẽ via eſt, præoccu-
ıòd non alià receptum eſſe Braſidæ videbant. inde iam
inquantem anguſtijs ut circumvenirent, ſeſe circũfu-
. Quod poſtquam is vidit, trecentis quos ſecũ habebat
m, quem occupari velit, oſtendit: eum ut effuſo curſu,
eximia quiſque celeritate poſſet, nulla ordinũ habita
eterent iuſſit; atq; inde occurrentes deijcerent barba-
riuſquam plures advenientes, undiq; ſeſe circumirent.
ora, impetu facto, hoſtes è collibus deturbant. Itaq; iã
nfeſtum reliquus Græcorum exercitus habuit iter. fu-
ıq; ex tumulis barbari, perculſi erant; neq; longiùs in-
, quòd iam in finib. eos eſſe, & effugiſſe, putabant. Bra-
ptis tumulis, iam tutiore itinere profectus, eadem die
m, primum ditionis Perdiccæ oppidum, pervenit. Mi-
rò infenſi ob diſceſſum Macedonibus, quæcunq; in via
inverunt iuga, aut vaſa, quæ ipſis, ut in nocturno &
diſceſſu, exciderant, * hæc quidem ſibi retinuerunt,
ſoluta conciderunt. Ab eo primum tempore. Perdic-
lili adverſus Braſidam animo fuit affectus: atque et-
inceps Peloponneſios odio, * quamvis inſolito nec

ex ſententia, ob Athenienſeis, cõmodi tamen ſui rat
cogente, perſequi cœpit; agitavitque, qua ratione q
mùm * cum illis in gratiam rediret, ab his vero ſe ex

Athenienſium contra Scionen & Midam expeditio.

Braſidas à Macedonia Toronam regreſſus, Mend
poteſtatis Athenienſium invenit. quare poſtquam nu
pliùs modo fieri poſſe credebat, ut in Pallenen tran
auxilio eſſet: ſubſtitit illic, Toronæque cuſtodiam e
idem quippe tempus, quo ipſe ad Lyncum fuerat, At
adverſus Mendam Scionamq; quinquaginta, ut inſtit
naveis, quarum decem Chiæ erant, miſerunt, milite
mille ſuorum gravis armaturæ; ſagitarij ſexcẽti; mill
ces mercenarij: & alij ex eius regionis ſocijs cetrati. d
cerati & Nicoſtratus Dii trephis. Hi ſolventes ab Potid
taque Neptuni appulſi fanum, adverſus Mẽdæos du
iam vnà cum trecentis Scionæorum, & Peloponneſio
xilijs, ac duce eorum Polydamida, ſeptingenti in uni
armati, caſtris ante urbem poſitis, in tumulo arduo tu
ſederant. Eum collem Nicias, cum Methonenſium
viginti levis armaturæ militibus, delectisq; Athenien
ginta armatis, & omnib ſagittarijs, caſſibus quibuſda
dere conatus: multis in de vulneribus, irrito incœpt
ctus eſt. Nicoſtratus alia via, cum reliquis copijs, coll
ninò invium longiore circuitu aggreſſus: cum ingen
datione repulſus eſt; ut parùm abfuerit, quin univerſi
nienſium exercitus victus eſſet. Itaq; eo die, cùm nih
oſtenderent Mendæi ſocijque, abſcedentes caſtra le
Mendæi nocte proxima in urbẽ ſe receperũt. Die ſequ
thenienſes ad Scionem navib. circumvecti, ſuburbiũ
& quãvis diem totum agros populati erant, nemo tra
trà exivit. nam etiam in ſeditione ipſi inter ſe oppidan
itaq; trecenti illi Scionæi nocte inſecuta domũ rece

Mendæũ capiunt Athenienſes.

Poſtera die Nicias cũ parte dimidia copiarum ad cõſi
greſſus, ſimul agros Scionæorũ populabatur. Nicoſt
cæteꝛo exercitu ad ſuperiorem portam, quà Potidæã
ante urbem cõſedit. Igitur Polydamidas (erãt in ea p
bis arma Mendæorũ & auxiliorũ intra muros repoſita
gnam ſeſe parat, & Mendæos ad exeundũ adhortatur
rò de plebe quidam ſeditioſè ſe ipſi opponens, non e
eſſe, neq; bellum gerendũ, dictitabat; repugnãsq; ab i
nu correptus, tumultum miſcebat: ira ſuccenſa plebs, a
pit; Peloponneſios, & qui cum eis diverſam partem f
invadit; territosq; tum prælio repentino, tum quòd
cuſibus. portæ fuerãt apertæ (ex cõpacto enim aliq

antur) fundunt. fuſi, qui non primo prælio cecinarcẽ quam priùs quoq; tenuerant, refugiunt. Athecerò, cum ad urbem Nicias exercitum admoviſſet, irrumpunt; & quia non per conventionem aperta cluti vi & armis captam diripiũt: ac vix à cædibus hoilitem duces cohibuerunt. Inde relicto ſolito Menſtatu, iudicium ipſos, ſi quos defectionis putarent facere juſſerunt. In arcem qui ſe contulerant, eos ibus duabus pariter partib. admare deductis, circũ, præſidiumq; impoſuerunt. Compoſitis Mendæ re- *Scionen obſident Athenienſes.*
en movent. Ibi poſtquam oppidanos cum Pelopõeſſos ante urbem in tumulo tuto munitoq; quem ent hoſtes circumvallari nequibat, conſediſſe viotis viribus conniſi Athenienſes, acie primùm conepulerunt inde caſtris poſitis, erectoque trophæo, ibus urbem circundare inſtituerũt. Hoc opere dum ur, paulò poſt qui in arce Mendæ obſidebantur auvi per ſtationem iuxta mare evaſiſſent: nocte proſque maior pars per hoſtium ad Scionen caſtra, ingreſſi.

uoq; Perdiccas, caduceatore miſſo ad Athenienſiũ *Perdiccas cum Athen. amicitiam iungit.*
icitiam cum ijs iunxit, ob odiũ Braſidæ, ex diſceſſu
n conceptũ: à quo tẽpore id protinùs cœperat agi- *Perdiccas Lacedæmoniorũ auxilia impedit.*
: tunc Iſchagoras Lacedæmonius militem Braſidæ
inere adducebat. Itaq; Perdiccas, ſimul Nicia iubẽ-
quam in ſocietatẽ veniſſet, ſpecimen aliquod firmæ
daret, ſimul ipſe Peloponneſios non ultrà in ſuam
venire volens: hoſpitibus ſuis in Theſſalia (ſemper
oribus ipſorum amicitias colebat) ſubornatis, militumque impedivit; adeò ut illi * Theſſalos ne tendem. Iſchagoras tamen Aminiasque & Ariſteus ad
venerunt, ad res inſpiciendas ab Lacedæmonijs
tis ſecum ab Sparta, * præter leges, iuventutis qui-
uibus urbium præfectura, non cuilibet de vulgo
la, mandaretur. itaque Clearidam Cleonymi Am-
pitelidam verò Hegeſandri Toronæ, præfecerunt. *Thebani Theſpienſium muros deijciunt.*
ite Thebani Theſpienſiũ muros deiecerũt, crimini
d Atheniẽſiũ partes foverẽt. Id cùm ſæpe in animo
:ũ verò facilius potuerũt; poſtquã illi quod roboris
shabuerãt, in pugna cũ Athenienſibus amiſiſſent.
iam Iunonis æstate ea templum incẽdio deflagra- *Iunonis tẽplum Argis conflagrat.*
ſe enim ſacerdos, lucernã iuxta vittas poſuerat, unpno oppreſſa fuiſſet, priuſquam ſentiret, omnia in-

cendium corripuit obtinuitque. Chryſis quia protinus ea no
cte, verita Argivos, Phliuntem profugit: ipſi aliam ſecundu
leges ſacerdotem, Phaenidem nomine, creaverunt. Annu
huius belli octavum Chryſis attigit, & nonidimidium, cum
do aufugit. Scione etiam extrema iam æſtate undiq; muni
tionibus clauſa eſt itaque Athenienſes, relicto præſidio, cum
reliquo exercitu abſceſſerunt.

Prælium Mantineorũ cum Tegeatis.

Hyeme inſequente Athenienſes Lacedæmonioſq; quieto
induciæ tenuêre. Mantinei autem & Tegeatæ & utrorumq;
ſocij, ad Laodiceam Oreſtidis acie conſtixerunt. Victoria in
certa fuit. nam cùm utrinque alterum cornu viciſſet, alterum
victum eſſet: trophæa utriq; ſtatuerunt, & Delphos ſpolia mi
ſerunt. Multis tamen utrinq; cæſis, quia incerto adhuc pugnæ
eventu nox intervenerat: *Tegeatæ ibidem caſtra ocãrunt
trophæumque extemplò poſuerunt: Mantinæi verò Bucoli
nem conceſſerunt, & poſteriùs trophæum erexerunt.

Potidæam Braſidas neq; quam tentas.

Extrema hyeme iamque adeò propinquo vere, Potidæa
Braſidas tentavit. Nocte aggreſſus, fefellit donec ſcalas a
moveret. dum enim *tintinnabulum circumferebatur, i
terim priuſquam rediret, qui tintinnabulum tradebat, ſca
ſunt admotæ. Cæterùm ubi mox ſenſerunt hoſtes, antequa
aſcenderent, ocyùs exercitum, non expectata luce abdux
Ita hyems finita eſt, & nonus annus huius belli, quod Thuc
dides ſcripſit.

LIBER QVINTVS THVCYDIDIS.

Epitome.

*Annuæ inter Lacedæmonios Athenienſesq; induciæ finitæ. De
Athenienſes ex inſula ſua eiecerunt. Cleon Athenienſis dux Toron
Galepſumq; capit: ad Amphipolin ab Braſida prælio devincitur, in
uroq; dux cecidit. Poſt hæc feſſi utrinq; cladibus Lacedæmonij &
thenienſes, pacem fecerunt. quam cùm ſociorum quidam app
bare nollent: ſeorſum Lacedæmonij cum Athenienſibus ſocietatem
cti ſunt. Contrà Corinthij & Mantinei & Elei & Chalcidenſes, c
Argivis fœdus ineunt. Scionen Athenienſes capiunt. Interim diſſ
ſione inter Lacedæmonios Athenienſesque renata, cùm Lacedæmo
quæ iam loca ex fœdere non reſtituiſſent, Bœotos contra pacta in ſoc
tatem recepiſſent: irati ob id Athenienſes, cum Argivis & Mantin
Ele*

ædus iungunt. Hi socij Epidaurijs bellum faciunt: Orchome-
nium: Tegeā oppugnāt. Eo moti Lacedæmonij, exercitu educto,
s socios, ad Manineam magna pugna devicerunt: Argivos
n societatem, faciendam adegerunt: nec multò pòst destructa
populi optimatibus Remp. subiecerūt. mox vi pulsis his, plebs
nienſium ſocietatem reverſit. Melum Athenienſes obſeſſam
runt.

A QVÆ SECVTA EST æſtate, induciæ annuæ * ad Pythiorum dies exierunt. quarum tempore Delios Athenienſes ex Delo eiecerunt, quòd eos, cùm ob vetuſtum quoddam crimen puri non fuiſſent, vitio atos cenſebāt. ſimul quia id defuiſſe rebāturin expia-a, * de qua ſuprà memoraui, quemadmodū defuncto-ulchra removerint, rectè atq; ordine ſe feciſſe puta-lij Atramytteū in Aſia, à Pharnace permiſſum, pro lu-iſq; inhabitārūt. Poſt finitū induciarū tēpus, Cleō per-theniēſiū, quadraginta cum navibus, Atheniēſibusq; ucētis, trecētis equitibus, & ſociorū maiore manu, in es Thraciæ confines navigās: Scionē primò, obſidione inſtam attigit, & militib. indidē expræſidio ſumptis, phōniorū portū, nō longè ab urbe diſtantē, pervenit. quā ex transfugis, nec Braſidam Toronæ eſſe, nec qui rent, ſatis validos ad reſiſtēdum, cognovit. copias ipſe iitinere ad urbem ducit, decē naves ad portum circū-t. Ad munitionem primò venit, quam urbi Braſidas dederat, ut ſuburbium intra mœnia concluderet, deie-illa parte veteribus muris, * unā fecerat urbē. * Eò auſſa Paſitelidas Lacedæmonius præfectus, cū præſi-id aderat accurrens, impetum Atheniēſiū excepit. cæ-ùm nec vim eorū ſuſtinere poſſet, & ſimul circūmiſſæ d portū propinquarēt: veritus Paſitelidas, ne præveni-, & deſertā invaderēt urbē, ipſeq; expugnata munitio-retur, ea relicta, * ad urbē curſum intēdit. Verū enim-henienſes iā ex navib. ceperant Toronen, & pedeſtres er patefactū veterem murum uno impetu irruperant. lopōneſios Toronæosq; cū ipſo præfecto Paſitelida, os qui cominùs prælià do ceciderāt, vivos omnes ce-Braſidas auxilium Toronæ accelerans, accepto in iti-ptæ urbis nuntio, receſſit; quadraginta ſolùm ſtadijs ad tendum reliquis. Gleon Athenienſesq; trophæa duo, ad portum, alterum iuxta munitionem, ſtatuerūt: To-

Delios inſula pellūt Athen.

Cleonis in Thraciam expeditio.

Cleon Toronen capit.

roneos, uxoribus earum liberisq; venundatis, & Peloponeſios, & ſi quis præterea Chalcidenſis erat, ſeptingentos univerſos, Athenas miſerunt. Ex his Peloponneſii poſtea fœdere icto liberati ſunt; reliquos Olynthij, permutatione facta captivorum, redemerunt. Sub idem tempus Bœoti quoq; Panactum, Athenienſium in confinijs caſtellum, prodtione ceperunt Cleon præſidio Toronæ relicto, Athos montem, ut Amphipolin petiturus, circumnavigavit.

Bœoti Panactum occupant.

Eodem tempore Phæacem Eraſiſtrati & alios duos, in Siciliam Italiamq; legatos cum duab navibus Athenienſes miſerunt. Leontini, poſtea quam facta pace diſceſſerant ex Sicilia Athenienſes, magnum hominum in civitatem numerum adſcripſerãt. unde cùm * agros plebs dividere cogitaret, optimates re cognita Syracuſanos accerſunt. eorum auxilio plebẽ expellunt. Qua paſſim diſſipata, optimates cum Syracuſanis paciſcuntur; relictaq; & deſerta urbe, Syracuſas in civitatem accepti commigrant. Inde rurſus eorũ aliqui, quibus hæc diſplicebãt, relictis Syracuſis, caſtellum quoddam urbis Leontinorum (Phoceas vocant) & Bricinnias arcem in eodem agro occupárunt. his communitis & firmatis, cùm magnus ad eos numerus plebis ejectæ conveniſſet, bellũ inde faciebant. Quibus auditis, Athenienſes * Phæacem hũc miſerunt; qui tũ ſuis in ea regione ſocijs, tũ reliquis omnibus, ſi fieri poſſet, Siciliẽſib. perſuaderet; ut Syracuſanis, nimias ſibi opes ſtruẽtib⁹, cõmuni conſilio obviam irent, & Leontinorũ plebẽ conſervarent. Phæax ut eò venit, Camarinenſib. quidem & Agrigentinis perſuaſit: Gelæ verò cùm adverſum retuliſſet reſponſum, nõ ulteriùs ad alios progreditur; quòd ſe nihil impetraturũ intelligebat. Per Siculos itaq; Catanã regreſſus, Bricinniſq; ſimul in trãſitu aditis, & animis eorũ cõfirmatis, ſolvit naves. In Italia cum quibuſdã civitatibus, & priùs cùm tranſmitteret in Siciliã, & tũc in revertẽdo, de amicitia cũ Athenienſib. colloquia egit. Tũc Locrẽſiũ quoq; colonis Meſſana pulſis obviam factus eſt: qui poſt pacificationẽ Siciliẽſiũ, cùm ſeditionẽ inter ſe Meſſinẽſes moviſſẽt, Locrẽſesq; pars altera acciviſſet, coloni emiſſi fuerant: tumq; Locrẽſiu poteſtatis aliquandiu Meſſana facta erat. Hos tùm redeuntes adeptus Phæax inviolatos dimiſit. iam enim cũ Locrẽſib. de ſocietate Athenienſi pactus fuerat; qui ſoli ſociorũ, quando pacem Sicilienſes iunxerũt, nõ cõſenſerãt in fœdus cũ Atheniẽſibus. Ac neq; tunc feciſſet, niſi bello cũ Itonẽſib. & Meleis colonis vicinisq; ſuis occupati fuiſſent. His peractis, Athenas paulò poſt Phæax reverſus eſt.

Athenienſes legatis in Siciliam Italiamq; miſſis, turbas ibi miſcere conantur.

Cleon Galeſſum capit.

Cleon interim ab Toronа ad Amphipolin circũvectus ab

Eione

pias movit: & Stagiro Andriorũ colonia nequicquã
ita. Galepſon Thaſiorum coloniã viatq; armis capit.
de legatis ad Perdiccã, ut cum copijs ex fœdere præſtò
nq; alijs in Thraciam ad Pollen Odomantũ regem, ut
rimos mercenarios Thraces cõduceret: ipſe ad Eio-
us ſubſtitit. His auditis, caſtra adverſus eũ Braſidas in *Braſidas caſtra opponit Cleoni.*
poſuit. id oppidũ modico ab Amphipoli interval-
giliorũ agro trãs flumẽ loco alto ſitũ eſt. Erãt omnia
lis ſubiecta, ut non poſſet clàm movere exercitũ Cle-
enim non quieturum ſperabat, ſed contempta pau-
orum ad Amphipolin cum præſentib. copijs aſcenſu-
ſimul Thraces, quorum mille quingentos mercede
os habebat, inſtruit, & Edones accerſit univerſos ce-
uites q; Myrciniorũ quoq; & Chalcidenſiũ mille ce-
æter eos qui Amphipoli erãt, habebãt. Gravis arma-
erſa cõgregata duorum millium numerũ explevit.
Græci trecenti fuerũt. Ex his mille quingentos ſecum
lio habebat reliqui cum Clearida Amphipoli locati.
bat hactenus Cleon. poſtea tamẽ ad id conſiliũ, quod *Cleon ad Amphipolin caſtrametatur.*
Braſidas, deſcendere coactus. Ægrè enim milites hãc
am patiebantur; reputantes, quàm adverſus peritũ
rum imperatorem, ipſe rudis & ignavus dux conten-
a de cauſſa ſanè gravatim eũ ab domo ſecuti fuerãt.
ipſe occultis ſeri ſermonibus ſẽſit, ne milites *in eo-
aſedendo moleſtiam caperent, caſtra movit; * eadẽ
ocia, qua quia ad Pylũ res ſucceſſerat, * ſapere ſibi vi-
Itaq; tunc etiam, nõ quòd quenquam in aciem cõtrà
peraret, ſed loci ſolùm contẽplandi cauſſa ſe aſcen-
bat; & maiores copias expectare, nõ ut eo inſtructiùs
e, ſi res cogeret, pugnaret, ſed quia corona circundato
, vi vellet expugnare urbem. Vbi eò vẽtum eſt, caſtra
lo contra Amphipolim excelſo firmoque poſuit. Inde
nis reſtagnationem, & ſitum urbis Thraciam verſus
ſet, cõtẽplabatur. Diſcedere autem, ſi vellet, ſine cer-
e poſſe putabat. quippe non modò ante portas (quæ
lauſę erant) nemo exibat, ſed ne in muris quidẽ quiſ-
ſpiciebatur: adeò ut ſeipſum increparet, quòd machi-
m non attuliſſet. capi enim urbem, ob defenſorũ ino-
tuiſſe. Braſidas extemplò, ubi Athenienſium mota *Braſidas aggredi Athenienſeis ſtatuit.*
dit, ab Cerdylio digreſſus, Amphipolin intrat. atq; in
idem adverſus Athenienſes non exibat, diffiſus copijs
s inferiores eſſe, non numero (æqualis enim i; quo-
lò erat) ſed * æſtimatione, putabat. Athenienſes enim

ipſi;

roneos, uxoribus earum liberisq; venundatis, & Peloponesios, & si quis præterea Chalcidensis erat, septingentos universos, Athenas miserunt. Ex his Peloponnesii postea fœdere icto liberati sunt; reliquos Olynthij, permutatione facta captivorum, redemerunt. Sub idem tempus Bœoti quoq; Panactum, Athenienſium in confinijs castellum, prodtione ceperunt Cleon præsidio Toronæ relicto, Atho montem, ut Amphipolin petiturus, circumnavigavit.

Bœoti Panactum occupant.

Eodem tempore Phæacem Erasistrati & alios duos, in Siciliam Italiamq; legatos cum duab navibus Athenienses miserunt. Leontini, postea quam facta pace discesserant ex Sicilia Athenienses, magnum hominum in civitatem numerum adscripserāt. unde cùm * agros plebs dividere cogitaret, optimates re cognita Syracusanos accersunt. eorum auxilio plebē expellunt. Qua passim dissipata, optimates cum Syracusanis pacisçuntur; relictaq; & deserta urbe, Syracusas in civitatem accepti commigrant. Inde rursus eorū aliqui, quibus hæc displicebāt, relictis Syracusis, castellum quoddam urbis Leontinorum (Phoceas vocant) & Bricinnias arcem in eodem agro occupārunt. his communitis & firmatis, cùm magnus ad eos numerus plebis ejectæ convenisset, bellū inde faciebant. Quibus auditis, Athenienses * Phæacem hūc miserunt; qui tū Lusis in ea regione socijs, tū reliquis omnibus, si fieri posset, Siciliē sib. persuaderet; ut Syracusanis, nimias sibi opes struētibus, cōmuni consilio obviam irent, & Leontinorū plebē conservarent. Phæax ut eò venit, Camarinensib. quidem & Agrigentinis persuasit: Gelæ verò cùm adversum retulisset responsum, nō ulteriùs ad alios progreditur; quòd se nihil impetraturū intelligebat. Per Siculos itaq; Catanā regressus, Bricinnijsq; simul in trāsitu aditis, & animis eorū cōfirmatis, solvit naves. In Italia cum quibusdā civitatibus, & priùs cùm transmitteret in Siciliā, & tūc in revertēdo, de amicitia cū Athenienſib. colloquia egit. Tūc Locrēsiū quoq; colonis Messana pulsis obviam factus est: qui post pacificationē Siciliēsiū, cùm seditionē inter se Messinēses movissēt, Locrēsesq; pars altera acciviſſet, coloni emissi fuerant: tumq; Locrēsiu potestatis aliquandiu Messana facta erat. Hos tùm redeuntes adeptus Phæax, inviolatos dimisit. iam enim cū Locrēsib. de societate Athenienſi pactus fuerat; qui soli sociorū, quando pacem Sicilienses iunxerūt, nō cōsenserāt in fœdus cū Atheniēsibus. Ac neq; tunc fecissēt, nisi bello cū Itonēsib. & Melçis colonis vicinisq; suis occupati fuissent. His peractis, Athenas paulò pòst Phæax reversus est.

Athenienses legatos in Siciliam Italiamq; missos, turbas ibi miscere conantur.

Cleon Galepsum capit.

Cleon interim ab Torona ad Amphipolin circūvectus ab

Eione

ias movit: & Stagiro Andriorū colonia nequicquā
a, Galepſon Thaſiorum coloniā vi atq; armis capit.
e legatis ad Perdiccā, ut cum copijs ex fœdere præſtò
q; alijs in Thraciam ad Pollen Odomantū regem, ut
rimos mercenarios Thraces cōduceret: ipſe ad Eio-
s ſubſtitit. His auditis, caſtra adverſus eū Braſidas in *Braſidas caſtra opponit Cleoni.*
poſuit. id oppidū modico ab Amphipoli interval-
iliorū agro trās flumē loco alto ſitū eſt. Erāt omnia
s ſubiecta, ut non poſſet clām movere exercitū Cle-
nim non quieturum ſperabat, ſed contempta pau-
rum ad Amphipolin cum præſentib. copijs aſcenſu-
imul Thraces, quorum mille quingentos mercede
s habebat, inſtruit, & Edones accerſit univerſos ce-
itesq; Myrciniorū quoq; & Chalcidenſiū mille ce-
ter eos qui Amphipoli erāt, habebāt. Gravis arma-
rſa cōgregata duorum millium numerū explevit.
ræci trecenti fuerūt. Ex his mille quingentos ſecum
io habebat reliqui cum Clearida Amphipoli loçati.
at hactenus Cleon. poſtea tamē ad id conſiliū, quod *Cleon ad Amphipolin caſtrametatur.*
raſidas, deſcendere coactus. Ægrè enim milites hāc
m patiebantur; reputantes, quām adverſus peritū
um imperatorem, ipſe rudis & ignavus dux conten-
de cauſſa ſanè gravatim eū ab domo ſecuti fuerāt.
ſe occultis ſeri ſermonibus ſēſit, ne milites * in eo-
ſedendo moleſtiam caperent, caſtra movit; * eadē
ia, qua quia ad Pylū res ſucceſſerat, * ſapere ſibi vi-
taq; tunc etiam, nō quòd quenquam in aciem cōtrā
eraret, ſed loci ſolùm contēplandi cauſſa ſe aſcen-
at; & maiores copias expectare, nō ut eo inſtructiùs
, ſi res cogeret, pugnaret, ſed quia corona circundato
vi vellet expugnare urbem. Vbi eò vētum eſt, caſtra
contra Amphipolim excelſo firmoque poſuit. Inde
is reſtagnationem, & ſitum urbis Thraciam verſus
et, cōtēplabatur. Diſcedere autem, ſi vellet, ſine cer-
poſſe putabat. quippe non modò ante portas (quæ
uſç erant) nemo exibat, ſed ne in muris quidē quiſ-
içiebatur: adeò ut ſeipſum increparet, quòd machi-
non attuliſſet. capi enim urbem, ob defenſorū ino-
iſſe. Braſidas extemplò, ubi Athenienſium mota *Braſidas aggredi Atheniēſeis ſtatuit.*
t, ab Cerdylio digreſſus, Amphipolin intrat. atq; in
idem adverſus Atheniēſes non exibat, diffiſus copijs
inferiores eſſe, non numero (æqualis enim i; quo-
erat) ſed * æſtimatione, putabat. Atheniēſes enim

ipſi,

,, ſi non alijs intermiſtis, in militiam exierãt, & præterea Lẽ-
,, norum Imbriorũq; quod roboris eſſet aderat. Itaq; arte ho-
,, ſtem aggredi parat. * nam ſi non in conſpectũ ſe priùs daret,
* nec ſuæ imbecillitatis contemptum gigneret, magis ſe ſupe-
riorem futurum putabat, quàm ſi armaturam copiasque ſuas
tumultuarias hoſti conſpiciendas præberet. Proinde delectis
centum quinquaginta armatis, & Clearida reliquis præfecto,
repentè Athenienſes priuſquam abirẽt, ſtatuit invadere: quos,
ſi auxilia venirent, non iterũ ita ſolos adipiſci poſſet. Vocatis
ergò militibus, ut ipſorũ animos confirmaret, doceretq; quæ

Brasidas militibus ſuos cohortatur.

,, * mete agitaret, ita cœpit: * De patria veſtra, Pelopõnenſij, quã
,, ſemper ob virtutem animiq; magnitudinem liberã habuiſtis,
,, quòd itẽ vos Doriẽſes genere cum Ionibus, quos vincere aſ-
,, ſueviſtis, pugnaturi ſitis: ſufficit paucis verbis admoniſſe.
,, * Hoſtes verò qua via aggredi cogitem id nũc ediſſerere vile
,, eſt: ne ſi * nõ univerſi, ſed paulatim, ad diſcrimen deducami-
,, ni, metu imbecillitatis veſtræ animos deſpondeatis. * Hoſtes
,, ego * partim cõtemptu noſtro, partim quòd nõ unquam nos
,, in pugnam contrà exituros credũt, & priùs in hunc locũ aſcẽ-
,, diſſe, & nunc incõpoſitos nullis ordinibus ſpectãdi cauſſa ſe-
,, dere, ſuſpicior. * Talia hoſtiũ errata quiſquis diligẽtiſſimè ob-
,, ſervat, & ita eos, ut ſuæ ferunt vires, aggreditur; non tam * ex
,, aperto inſtructaq; contrà acie, quàm uti præſens commoditas
,, exigit: is feliciſſimè plerũq; rem adminiſtrat. ac tales artes ta-
,, liaque furta, pulcerrimam gloriam gignunt; quæ & * hoſtes
,, plurimum fallunt, & amicis maxima commoda ferunt. Quas
,, ob res dum adhuc ſui fiducia incompoſiti ſunt; dum magis de
,, diſceſſu, quàm de manſione, ut mihi videtur, cogitant; dum
,, adhuc remiſſos gerunt animos; priuſquam potius conſilium
,, capiant: ego cum meis prior, ſi poſſim, in medium ipſorum
,, agmen incitato curſu impetum faciam: tu deinceps, Clearida,
,, cum me iam cõcurriſſe videris, ſatisque eis trepidationis in-
,, iecriſſe, cum tuis militibus cumque Amphipolitanis, & ſocijs
,, reliquis, repentè portis apertis, citato agmine erũpe, & totis
,, viribus, ut quàm celerrimè pugnam conſeras, connitere. Hæc
,, maxima ſpes eſt terrendi ipſos. * qui enim poſteriorem invadit,
,, infeſtior hoſtibus venit, quàm qui adeſt & prœliatur. * Tu itaq;
,, ut teipſo, ut viro Spartano, dignũ eſt, macte virtute animoq;
,, eſto. * At vos ſocij, ſequimini fortiter; ita demum rati rectè
,, bella geri, ſi velis, * ſi reverearis, ſi ducib' pareas. Hæc vobis
,, dies, aut libertatẽ, ſi viros fortes vos geſſeritis, afferet, Lace-
,, demoniorũque ſocij vocabimini; aut Athenienſiũ ſervi fie-
,, tis qui ſi optimè vobiſcũ ſine eversione veſtra & internecio-

ne

gent,duriore vos quàm priùs ſervitutis iugo premēt,reli-
tumq; Græcorum officietis libertati. Proinde cùm de tā-
bus certamen propoſitū videatis, ſtrenuos vos & impi-
viros præſtate. * Ego me vobis talem oſtendam,qui nō
ēdus duntaxat magnificus adhortator ſim,operum mili-
m expers;ſed ipſe quoque rem aggredi, verſari in media
e pugnæ,ſciam.Hæc locutus Braſidas,ad exeūdum ſe ac-
it:reliquas copias cum Clearida ad Thracias,quas vocāt,
as ſubſiſtere iubet;ut inde, ſicut præceptum erat,erūpe-
Cleoni interim(* ille quippe cùm ab Cerdylio deſcēde-
erat conſpectus; & deinde cùm extra urbem,quæ * un-
e ad conſpectum patebat, ad templum Minervæ ſacrifi-
; ac iam quoque dum hæc agebat)qui tum fortè ſpectādi
ſa proceſſerat,nuntiatur, omnem exercitum hoſtilem in
explicari,equorumque & hominū pedes cōplures egre-
lentiū * ad portas cōſpici. His auditis, ipſe acceſſit. ubi
venit,quia haudquaquā pugnę caſum ante auxiliorū ad-
ū tentare volebat,ſimul veritus ne cōſpiceretur:diſcedit,
ofectionis dari ſignum iubet; ijs qui in lævo cornu abi-
, ut ad Eionem (quia * id ſolùm liceret)retorquerēt ſig-
ræcipit.Quod ubi tardiùs fieri videbatur,ipſe dextero cō-
o cornū, * cùm nuda hoſtibus latera obiecisſet, copias
axit.Tunc Braſidas,adeſſe tempus rei gerendę moveriq;
eniēſiū exercitū cernēs, ad ſuos aliosq; cōverſus:Hi verò
inquit,neutiquam expectant.haſtarū id capitumq;indicat
us:quod qui faciunt,non ſolēt illi hoſtem ſubſiſtere. Ve-
agitedum portas mihi, quas iuſſi,aliquis aperiat,ut quàm
ſimè audentes fidētesq; erumpamus. Hęc ubi dicta dedit,
per eas quæ ad vallū ſunt portas, quæq; primæ tunc lōgi
i fuerūt, egreſſus:concitato curſu in eam fertur viā,rectā,
nunc ad validiſſimam urbis partem eunti trophæū cer-
r;& * in medium Athenienſium agmen,quitū ordinum
ū perturbatione cōterriti,tū audacia ipſius obſtupefacti
t,impetu facto,in fugam eos avertit. Tunc verò Cleari-
ab Thracia,uti fuerat juſſus,porta eruptione facta,& ipſe
os cū impetu fertur,ita repētè & ex improviſo utrinq;tre-
intibus Athenienſib. tumultus iniectus.Extemplò lævum
u,quod ad Eionem verterat ſigna,atq; etiam præceperat
uantū, abruptum à cæteris fugam capeſſit. Quib cedenti
iam Braſidas,cùm in dextrum cornu impetum convertiſ-
mortifero * ictus vulnere cadit.nec id ſenſēre Athenien-
ſublatum verò,qui proximi fortè ſteterant, aſportavēre.
tero autem Athenienſiū agmine pertinaciùs conſiſtente:

Cleon abſcedere conatur.

Braſidas in Athenienſes erumpit.

Athenienſium fuga.

Braſidas cadit.

* Cleon,

Cleon in fuga occidi. tur.

* Cleon,qui neq;priùs manere decreverat,cùm ſe proti
pedes cõiiceret,cõprehẽſus à cetrato quodã Myrcinio ir
citur. * Milites eius in tumulũ conglobari.bis terve Cle
impetũ ſuſtinuerunt;neq; priùs loco ceſſerunt, quàm
nius & Chalcidenſis equitatus cetratiq; circũfuſi,&iacı
ceſſentes,in fugã ipſos diſſipãrũt. Tunc iam omnis At
ſiũ exercitus terga dedit,difficiliq; fuga per diverſas vi
tesq; palati,cæteri qui non cominùs prælião do cæſi,aut
cidenſib.equitib. & cetratis peremptiſunt,Eionẽ defer
Braſidã ex acie ſublatũ,in urbẽ ſui adhuc animam tra
aſportãrunt:ibiq; etiam victoriam ſuorũ accepit,&nõ
poſt expiravit.Reliqui milites cũClearida ab inſequẽd
ſtibus reverſi.cæſorũ ſpolia detraxerũt,& trophæũ ſtat

Funus & honores Braſidæ.

Poſt hæc ſocij omnes Braſidæ, cũ armis proſecuti, fur
morti publicè fecerunt,ſepelieruntq; ante eum locum u
forum eſt.Atq; deinceps Amphipolitani, circũſepto ei
numento, ſacra ipſi tanquã heroi,honores,certamina q
crificia annua,decreverunt. Coloniam etiam ipſi,tanq
ditori,adſcripſerunt,deiectis Agnonijs ædificijs,deſtru
ſicubi aliquod ipſius ceu conditoris erat monumentũ f
quòd & * Braſidam ſervatorem ſuũ eſſe credebant, &
Lacedæmoniorũ ſocietatẽ,metu Atheniẽſiũ,colebant.
ni verò,quoniam hoſtes erant Athenienſes,nõ ſimili cu
litate,aut * etiã voluptate,ſe honorẽpoſſe exhibere ci
CæſosAthenienſib.reddiderunt:quorum ſexcẽti circit
runt. * hoſtium ſeptem ſolùm interfecti. non enim iu
gnatum acie eſt, ſed omnia fortuna trepidatioque præc
obtinuit. Cæſis ſublatis, Athenienſes domum navig
Clearidas verò cum ſuis res ad Amphipolim adminiſtr

Subſidium Braſidæ ex Peloponneſo venit.

Sub idem tempus , præcipiti iam æſtate,Ramphias
tocharidas,& Epicydidas Lacedæmonij,ſupplementun
gentorum militum in regiones ad Thraciam adducẽte
Heracleam,quæ eſt in Trachine,veniſſent,conſtitueru
tãruntque quæ diſplicebant ipſis.Ibi dum morantur, i
pugna hæc contigit. Ita æſtas exacta.

Cauſſæ quæ tam Atheniẽſes quàm Lacedæmonios ad pacẽ faciendam inclinárint.

Hyeme inſequente,Ramphias cæteriq; uſq;ad Pieriũ
ſaliæ progreſſi;cùm & Theſſali obſiſterent,& Braſidas
adducebant militem, defunctus eſſet:domũ reverti de
runt; nec ampliùs tempeſtivum eſſe, Athenienſibus
ſtrage fuſis pulſisque,rati, * nec quæ ille mente agita
ſe ſatis perficipoſſe ſperantes.maximè autem,ut abirer
vit,quòd Lacedæmonios,quando exierant,ad pacem ſ
ſe magis non ignorabant. Nam extemplò poſt pı

hipolim factam, & diſceſſum ex Theſſalia Ramphiæ,
utrinque bello, ad pacem faciendam animis inclina
Athenienſes ad Delium clade icti, iterum paulò poſt
hipolim, minùs jam fidere viribus ſuis cœperunt; qua-
ucia elati, nullam antea pactionem auribus admitte-
erant præſentem ſibi felicitatem fortunamq; victoriã
e putantes ad hæc ſocios metuebant, ne tot cladibus
nos tollentes, eo magis defectioni imminerent: ad-
n pœnitentia animos ſubibat, quòd tam opportuna
ne, quando ad Pylum res geſta erat, pacem facere ab-
Viciſſim Lacedæmonij, quo bello ſe intra paucos, an-
is vaſtandis evertere poſſe Athenienſium potentiam
rant, id præter ſpem diutiùs trahi videbant. accedebat
a acceptũ vulnus, quantũ nõ alias Sparta ſenſerat, po-
agrorum ab Pylo & Cytheris, Helotumq; transfugia;
perpetuo in metu eſſe cogerentur, ne etiam qui remane-
orum fiducia niſi, res novas, * ut priùs, molirẽtur. In-
iginta annorũ cum Argivis fœdus, jam in exitu erat;
tq; Argivi, ni ſibi Cynurius redderetur ager, aliud ini-
traq; quam id non ſuarum virium eſſet futurũ, ſi Athe-
rgivo inſuper aggravatum bello eſſet, cernebant: cùm
rbes quædam Peloponneſi ſuſpectæ eſſent; ne ad Ar-
quod poſtea evenit) deſciſcerent. Hæc utriq; cõſiderã-
cem facere decreverunt. inprimis Lacedæmonii ſuos
la captos recipere properabant. quippe primores quidã
n erant Spartanæ civitatis, & plerosq; cognatione at-
ãt. Qua de cauſſa protinùs poſtquã capti fuerunt, age-
ſis cœperant: ſed tunc Athenienſes, inter tot obſequia
æ, abnuebant æqua conditione paciſci. Poſteaquã verò
liũ cladẽ acceperũt, confeſtim Lacedæmonii, molliores
paciſcendum factos rati, annuas fecerunt inducias: in
ipſos colloquia agitare, deq; reliquo tempore conſul-
ortebat. Victis demum ad Amphipolim Athenienſib.
e Braſidaq; de medio ſublatis, qui maximè duo pacis
obſtiterant, (hic, quòd * ex bello florebat, gloriamq;
otem capiebat; ille, quòd conſpectiora in pace * ſua
, minusq; fidei ſuis calumniis futurum putabat) tũc ve-
traq; civitate potentatui imminentes, Pliſtoanax Pauſa
ius rex Lacedæmoniorum, & Nicias Niceratı, feliciſſi-
a tempeſtate imperator; magis ad pacem animos cu-
converterunt. Nicias enim nondum hactenus alte-
ortunam expertus, felicitatem ſuam conſervare, atq;
ntinuis laboribus, & ipſe animum laxare, & cives ſuos

liberari

liberari volebat: nomenque apud posteros tale relinc
quòd nullius unquam cladis aut calamitatis Reipub. a
fuisset. id quod fieri posse iudicabat, si quàm maximè p
la (*quod pax optimè præstaret) declinans, minimè se
tunæ arbitrio daret. Pliſtoanacta verò ob reditum pr
inimici lacerabant; qui quoties aliquid adversi ceciderat
per Lacedæmonijs obtrundebant monebantque, ob istu
farium reditum ea evenire. crimini enim dabant, quòd
Aristocle fratre Delphicam vatem corrupisset, quæ La
monijs, sæpiùs eò oraculi exposcendi causſa commean
eiusmodi sortes ederet: ut * Iovis filij semidei ex pere
terra progeniem revocarent, vomere alioquin arg
araturos. Lacedæmonij autem, cùm eum propter sus
nē acceptæ ob discessum ex Attica pecuniæ in exilio *
reliquissent, ubi ipse metu eorum domum, cuius pars
Iovis tunc templum erat, habitabat: tunc eum annum
undeviceſimum cum choris & sacrificijs reduxerūt, que
modum initiò condita Lacedæmone reges constitue
Horum ipse convitiorum indignitatem, ægrè patiens
putabat in pace non perinde tot errata cōmitti, & si Lac
monij cives suos recuperasſent, in se quoque nullam i
cos insectandi inventuros occaſionem: in bello veri
per principes ob res adverſas malè audire: magno stud
ad otium deducere contendebat. Colloquijs per eam h
habitis, iam propinquo vere, Lacedæmonij ut armorum
liique apparatu territos Athenienſes faciliores ad pacif
redderent: nuntijs circa ſingulas civitates miſſis, eas, u

acedæmonij pacem um Atheiēſibus faciunt.

ſtellum in Attica communituri, convocant. Tanden
crebros actos conventus, multis invicem de iure cauſſ
iactatis, ita inter eos convenit, ut redditis utrinqu
bello occupaſſent, pacem facerent. Niſæam tamen
nienſes retinerent. repetentibus enim Platęam Theba
ſponderunt, nec vi nec aliqua proditione, ſed ipſis dedē
oppidum ſe occupaſſe. quo iure etiam Niſæam Atheni
tenebant. Tunc igitur Lacedæmonij, convocatis ſocijs
reliqui omnes, præter Bœotos & Corinthios & Eleos &
garenſes, quibus hæc fieri non placebat, pacem facienda
creviſſent: in has conditiones fœdus cum Athenienſibus

onditiones pacis.

runt, viciſſimque illi Lacedæmonijs id iureiurādo conf
rūt. Fœdus inter ſe Atheniēſes Lacedæmonijq; & ſocij l
gib. fecerūt, iurārūtq; ſingulæ civitates De tēplis cōmu
cōvenit, ut quiſquis ſacrificare, proficiſci, oraculum co
te, vel ad id oratores mittere, more maiorum voluerit, t

epericulo terra mariq; faciat. Templum verò & fanum "
linis Delphici ipſiq; Delphi, liberi ſuæ poteſtatis jurisq;, "
gerq; ipſorum, more maiorum, ſunto. Fœdus hoc in an- "
quinquaginta, inter Athenienſes Athenienſiumq; ſocios, "
cedæmonios Lacedæmoniorumq; ſocios, ſine dolo & "
no integrum terra mariq; ſervetur. Arma nocendi cauſſa "
cedæmonii eorumq; ſocii Athenienſib. & ipſorum ſo- "
eu Athenienſes & ipſorum ſocii Lacedæmoniis eorumq; "
inferant, ſive arte id fiat, ſeu quavis alia machinatione. "
a inter ipſos controverſia oriatur, jure & jurejurando, "
cõvenerit, diſceptent Athenienſib. Lacedæmonii ſocii- "
mphipolim reddant. Quaſcunq; verò Athenienſibus ur- "
acedæmonii tradiderint, civibus abeundi cum rebus ſuis "
unq; voluerint, jus eſto. Civitates tributum, * quod Ari- "
conſtituit, pendant: in cæteris ſuis legibus utantur. arma "
ndi cauſſa ipſis neq; Athenienſes, neq; ſocii, ſiquidem tri- "
n à tempore fœderis facti pendãt, inferant. Sunt autem: "
us, Stagirus, Acãthus, Scolus, Olynthus, Spartolus. * So "
e verò neutris, nec Athenienſibus nec Lacedæmoniis, "
i ſint: extra quàm ſi ab Athenienſibus perſuaſæ voluntа- "
in ipſorum ſocietatem urbes concedant. Mecybernæi "
næi & Singæi, urbes ſuas eodem quo Olynthii Acanthii- "
are teneant. Athenienſibus Lacedæmonii ſociiq; Pana- "
reddant: Athenienſes viciſſim Lacedæmoniis Corypha- "
& Cythera & Methonen & Pteleum & Athalantam & ci- "
Lacedæmonios, quicunq; in publica Athenienſium cuſto- "
ut alibi in ditione ipſorum publicè captivi tenentur, re- "
int. dimittant etiam qui Scione obſidentur Peloponneſi- "
alios Lacedæmoniorum ſocios qui ibi ſunt, & quoſcun- "
Braſidas eò miſit; ac præterea quicunq; ex ſociis Lacedæ- "
iorum Athenis aut aliis locis imperii ipſorum in publica "
dia tenentur. Reddant etiam Lacedæmonii ſociiſque "
cunq; Athenienſes aut eorum ſocios captivos habent. "
cionæis & Toronæis & Sermyliis, & ſi quam præter ea ur- "
Athenienſes habent, ſtatuere ipſis quod voluerint, ex "
ere conceſſum eſto. Lacedæmoniis & eorum ſociis ſin- "
civitatibus, patrio more Athenienſes jurent, religioſiſſi- "
n maximumq; utrinq; in qualibet civitate juramentum. "
le eſto: Pacta hæc & fœdera juſtè & ſine fraude ſervabo. "
em modo Lacedæmonii quoque & eorum ſocii jurent "
enienſibus. Iuramentum ab utriſque quotannis renove- "
Columnæ erigantur Olympiis, & Pythiis, & in iſthmo, "
thenis in Arce, & Lacedæmone in Amyclæo, Ac ſi quid "

„ jam omissum fuerit, aut præterea jus aliquod se habere
„ rint: id, dummodo utrique in id consentiant, addere, mu
„ utrisq;. Lacedæmoniis Atheniensibusq; salvo fœdere, l
„ Præerat quando fœdus feriebatur, Pistolas Ephorus, q
„ die ante finem mensis Artemisii Athenis Archon erat
„ us, sexto ante finem mensis Elaphebolionis die. Iurar
„ sponsionem fecerunt, ab Lacedæmoniis Pistolas, Dar
„ tus, Chionis, Matagenes, Acantus, Daithus, Ischagora
„ lochardias, Zeuxidas, Anthippus, Telles, Alcinidas, I
„ dias Menas, Lamphilus, ab Atheniensibus, Lampon, I
„ onicus, Nicias, Laches, Euthydemus, Procles, Pytho
„ Agnon, Myrtilus, Thrasycles, Theogenes, Aristocœtes, I
„ Timocrates Leon, Lamachus, Demosthenes Initum
„ fœdus extrema hyeme, primisq; adeò veris initiis, stati
„ * Bacchanalia urbana: annis decem integris, ac paucis
rea diebus elapsis, a prima in Atticam irruptione & ini
ius belli. Quisq; autem secundum duas * maiores anni
magis expendat, quam ad * minora tempora, quibus
magistratum hunc aut illum gesserit, res gestas referat
enim subtiliter sciri potest, principione an medio tempo
quomodocunq; aliquid gestum fuerit. Quod si autem
dum æstates hyemesq;, uti scribēdo nos sumus executi,
raverit: ex binis partib. annum integrū efficientibus, dec
states & totidē hyemes inveniet huiusce belli. Lacedæ
qui priores * ex sorte reddere, quæ occupaverant, deb
extemplò captivos omnes, quos habebant, dimiserūt. ir
ciā verò Ischagora & Mena & Philocharida legatis miss
Amphipolim Atheniensibus Clearidam tradere. & cæte
singulis dictum fuerat, fœdus recipere juberent: ipsi, qu
id parùm sibi conveniens esse judicabant, dicto audient
nolebant & Clearidas, quo Chalcidensib. gratificaretu
phipolim nō tradebat: præ se ferens, quòd nō posset iis
tradere urbem. Ipse verò ocyùs inde cum legatis profi
purgaturus sese Lacedæmoniis, si qua ab Ischagora au
ejus accusaretur, quòd parere noluisset. * simul illud c
bat, si quo modo turbari iterum fœdus posset. Quod p
jam firmū esse vidit, sine mora revertitur; cum eo mand
Lacedæmoniis remissis, ut quàm maximū daret operar
urbs traderetur; sin minùs, educeret omnes quotquot
loponnesii essent. Erāt tum legati sociorum Lacedæm
cùm iis qui fœdus recipere nolebant, Lacedæmonii in
ipsi eodem, quò priùs abnuerāt, titulo usi, recepturos se,
æquius, negabant. Qua de caussa Lacedæmonii, ut nih
te

Socijs Lacedæmoniorū displicet facta pax.

ant, eos dimittunt: ipſi verò ſeorſum cum Athenie-
etatem jungunt; quandoquidē Argivos, per Ampe-
icham nequicquam tentata re, non ultrà fœdus ſe-
ros putabant. eos verò Athenienſium ope deſtitu-
tribiles futuros. ſimul reliquos Peloponneſios hoc
modo quieturos: qui alioquin, ſi copia fieret, ad
ſium amicitiam acceſſuri eſſent. Miſſis igitur ab A-
ous legatis, colloquiſq; habitis, convenit inter ipſos
umq; & ſocietas in has leges facta eſt: Socii erunt
ſonii in quinquaginta annos. Interim ſi qui hoſtes
oniorum invadant agros, infeſtentq; Lacedæmo-
ienienſes Lacedæmonios quocunque modo pote-
viribus quàm firmiſſimis auxiliis juvent. Quòd ſi
ito agro abſcedant, hoſtium numero ea urbs eſto
oniis & Athenienſibus, & ab utriſq; infeſtetur, &
civitate ſimul * bellum ponatur. Hæc juſtè, con-
t ſine fraude ſerventur. Si qui verò hoſtes Atheni
vadant agros, infeſtentque Athenienſeis: Lacedæ-
ocunq; modo poterunt, pro viribus, quàm firmiſſi-
iis juvent. Quòd ſi perpopulato agro abſcedant,
umero ea urbs eſto Lacedæmoniis & Athenienſi-
utriſque infeſtetur, & ab utraq; ſimul civitate bel-
tur. Hæc juſtè, conſtanter, & ſine fraude ſerventur.
ſervorum aliquis oriatur motus: Athenienſes pro
acedæmoniis cum omnibus copiis opem ferant. Ra-
d fœdus jurabunt utrinque, qui etiam aliàs ſunt ju-
i. Renovetur quotannis. ac Lacedæmonii Athenas
ſtum Bacchanaliorum. Athenienſes verò Lacedæ-
roficiſcantur feſto * Hyacinthiorum, Columnam
ivitas ponito, alteram Lacedæmone apud Apolli-
myclæo, alteram Athenis in Arce apud Minervam.
aut Atheniēſibus aut Lacedæmoniis addere vel de-
cuerit de ſocietate, id, quodcunque fuerit viſum,
inque fœdere fiat. Iuſiurandum præſtiterunt, ab
noniis Pliſtoanax, Agis, Pliſtolas, Damagetus, Chio
genes, Acanthus, Daithus, Iſchagoras, Philothari
xidas, Anthippus, Alcinidas, Tellis, Empedias, Menas
ab Athenienſibus, Lampon, Iſthmionicus, Laches,
Euthydemus, Procles, Pythodorus, Agnon, Myti-
raſycles, Theagenes, Ariſtocrates, Iolcius, Timo-
Leon, Lamachus, Demoſthenes. Hac inita ſoci-
non multò poſt commune fœdus, Lacedæmonii
nſes cives ſuos in inſula captos reddiderunt. ita æſtā

Lacedæmonij priva-tim cum Athenienſibus fœdus faciunt.

" *Forma*
" *fœderis.*

cœpit undecimi anni. Per decem verò annos bellum hc
tenore geſtum, perſcripſimus.

Quomodo acceptum fuerit vſtringue fœdus.

Poſt fœdus ſocietatemq; Athenienſium &Lacedęm
rum, ſecundum decennale bellum factâ, cùm Lacedæ
Pliſtolas Ephorus eſſet, Alcęus apud Athenienſes Archc
cem quidem, qui pactis aſſenſerant, habebant; Corinth
& quædam Peloponneſi civitates, turbas miſcebât: ac
nùs alius motus ſociorum adverſus Lacedęmonem eſt
tus. Simul procedente tempore ſuſpecti Athenienſib. I
monii fiebant, quoniã quædam non uti convenerat ag
Itaq; cùm * ſex quidem annos & decem menſes abſtinu
ut non in regionem invicem exercitũ inducerent: inter
men extra eas cum infida pace clades ſibi mutuò plurin
ferebant: donec omninò coacti * ſolvere fœdus, quc
decimum fecerunt annũ, apertè rurſus ad armacõſurre:

Thucydides Athenienſis

Hæc ipſa idem Thucydides Athenienſis ordine deince
quælibet geſta ſunt, * ſecundum æſtates hyemesque ſi
* uſq; dum imperium Athenienſium Lacedæmonii & c
ſocii fregerunt, & longos muros Piræeumq; occupârur
ni belli huius ſeptẽ in univerſum & viginti fuerunt. illa:
quæ intervenerunt, pacificationes, qui belli temporibu
numerandas negat, haud rectè æſtimat. Quippe ſi res c
factaq; à me memorata accuratè fueris intuitus, nequa
pro pace id habendum invenies, quando nec omnia rec
runt, nec quæ convenerant receperunt. inſuper in Man
Epidauroq; bello & alijs invicem utriq; peccârunt: & f
Thracia nihilominùs pro hoſtibus ſe geſſerunt. Bœoti i
duciis denum dierum fuerunt. Vnde ſi belli primi dec
lis, & quæ ſecuta eſt infidæ pacis, belliq; deinceps geſti
pora colligas: tot annos invenies & paucos præterea el
dies; * idq; ſolum eorum quæ oraculis prodita fuerunt
eveniſſe. Aſſiduè nanq; ego memini ab initio uſq; ad e
huius belli jactari, ter id novenos duraturum annos. *

Eius exilium.

ego ætatis vigore florens univerſo ſupervixi, admoviq
cura animum, ut id accuratè noſcerem. * Hinc in exiliu
meis viginti annorum, poſtquam ad Amphipolim præfu
ctus, factum eſt, ut utriuſq; partis rebus geſtis interfuerit
parùm Peloponneſiorum, ob hoc exilium, res per otiu
gnoverim. Controverſiam igitur fœderumque perturb
nem poſt decimum annum, ac reliquũ bellum, ut geſtum
rit, jam nunc ordiri pergam.

Corinthij Argivos

Poſteaquam quinquaginta annorũ fœdus, & deince
cietates, factæ ſunt; & legationes ex Peloponneſo, eo nu

co

ıcatæ, Lacedęmone diſceſſerunt: alii quidem domũ ab- *contra La-*
;Corinthii autem Argos * exitinere digreſſi, ſermones *cedæmonios*
uoſdam ex magiſtratib. inferunt; quandoquidem La- *eximulant.*
ıonii non utilitatis & commodi, ſed ſeruitutis opprimẽ-
loponneſi cauſſa, in fœdus ſocietatem q; cum Atheni-
s infenſiſſimis priùs hoſtibus coiſſent: Argiuis operam
m, ne quid Peloponneſus detrimenti accipiat; decretũq;
dum, ut ſi cui urbi Græcæ, quę & libera ſit & jus æquum
mq; preſtet, placeat, ea ſocietatem cum Argiuis faciat,
is ciuitatibus opem auxiliumq; invicem præſtent: de-
os autem viros paucos, quibus poteſtas libera detur; ne
populo foret agendum, eorum qui nihil impetrarent
a emanarent. nec dubiũ eſſe ajebant, quin id multi odio
emoniorum recepturi eſſent. Hæc monitis Corinthiis,
n diſceſſerunt. Argivorum verò homines, auditis ijs, ad
ratus populumq; eorum verba detulerunt. itaq; decre-
giui fecerunt, delegeruntq; duodecim viros, cum qui-
ſocietate ageret, quiſquis Græcorũ vellet; exceptis Athe-
us Lacedęmoniisq; cum his enim neutris nõ conſulto
rum populo, fœdus facere licere. Maximè huc move-
iuos, quòd bellum ſibi cum Lacedęmoniis futurũ pro-
t. jam enim in exitu fœderũ tempus erat. ſimul princi-
loponneſi affectabant. Nã ea tempeſtate Lacedęmon
i fama, magnoq; ob cladesin cõtemptu erat, ipſi verò
maximè omnium floreb ant, quia non immiſti Attico
trisq; potiùs fœdere juncti, fructus rerum ſuarũ perce-
Igitur cùm hoc modo in fœdus admitterent, quicunq; *Mantinei cũ*
Græcorum: primi Mãtinei & ipſorum ſocii in ſocietatẽ *Argiuis ſo-*
, metu Lacedæmoniorum, cõceſſerunt. Arcadiæ enim *cietatem in-*
illis ſubjectã, vigente adhuc cum Athenienſib. bello, *eunt.*
onis fecerant. cuius dominiũ quia Lacedęmonios, tum
è ab aliis negotiis vacuos, ſibi minimè permiſſuros vi-
:haud gravatim cum Argiuis ſe cõjunxerunt; quorum
m & magnam validamq; rebantur, & Lacedæmoniis
ıò infeſtã, eademq; ſecum Reipub. forma (ea popularis
entẽ. Defectio Mantineorũ cęteris quoq; in Peloponn-
ces movit, quaſi idem ſibi faciendum eſſet. neq; enim *Socij Lace-*
ſi quid præ aliis ſcientes, ſocios fuiſſe mutaturos. Lace- *dæmonius*
ıiis quin etiã graviter tum aliis de cauſis ſuccenſebant, *ob fœdus*
ıa in Attico fœdere, erat adſcriptum; addere & de- *Atticum*
lvo fœdere licere, quidquid utriq; ciuitati Lacedæmo- *ſuccenſent.*
Athenienſiumq; videatur. Hæc enim verba inprimis
baverant Peloponneſum, eaque ſuſpicio inſinuaverat

animis, quasi Lacedæmonii eam auxilio Atheniensium subjugare vellent. Si quid enim mutandum esset, æquum fuisse, omnibus sociis jus illud attribui. Hic metus multos ad Argivos compulerat, ut cum iis seorsum amicitiam societatemq; jungerent. Eas voces jactati in Peloponneso posteaquā Lacedæmonii acceperunt, auctoresque consilii Corinthios, qui & ipsi fœdus cum Argivis ictari essent: occupandū quod instaret rati, legatos Corinthum miserunt. Arguebāt ipsos, ut auctores horū omniū motuū: nec modò, si deserta sua societate cū Argivis coirent, violaturos jus jurandum ajebant; sed jam in præsentia gravē ipsos injuriā facere, Atheniensium fœdus aspernando: cùm id ratum esse debere decretum fuerit, quod major pars sociorū censuissent, nisi deorū fortè religio aut heroū aliqua obstaret. Corinthii, præsentib. iis, qui & ipsi fœdus repudiaverant, sociis, (hos enim priùs acciverant) respondent Lacedæmoniis; non quidē apertè, qua sibi injuriā factā censerent, arguentes, quod * neq; Soliū sibi neq; Anactorium ab Atheniensib. reddi curassēt, & si quid præterea sibi minùs præstitū rebantur; * in speciē autē ferebāt, quòd non possent socios in Thracia deserere, quib. se peculiari, primò quando cū Potidæatis defecissent, & deinceps aliis sæpiùs juramētis obligaverint. Quare non idcircò se violaturos pactum cum sociis fœdus & jusjurandum, si Atheniensium fœderi se adscribi nō paterentur. quibus enim diis testib. invocatis juraverint, eos se nō posse salva jurisjurandi religione destituere. Quare cùm ita sit additum; nisi deorum aliqua religio vel heroum interveniat: cui nō apparere, religione se & deorū numine impediri? Hæc de antiquo sociorum fœdere. De Argiva verò societate, consilium se ajebant cum amicis habituros, & quod æquū esset facturos. Post hæc legati Lacedæmoniorū domum reverterunt. Aderant tunc etiā Argivorū legati. eos contendenteis, ut sine mora secū societatē Corinthii facerēt, ad conciliū mox futurū occurrere jusserunt. Eleorū quoq; legatio Corinthū protinùs advenit: atq; cum iis priùs societate juncta, inde deinceps Argos digressi, cū Argivis, uti jussum, societatē pacti sunt. Dissidebant hi cum Lacedæmoniis ob Lepreum. Bello n. Lepreatarum cum Arcadib. quibusdā, vocati ab ipsis Elei mercede dimidii agri bellum cōposuerunt: agrum verò ipsos colere jusserunt, ita ut talentum quotannis Olympio Iovi penderent. Id cùm usq; ad Atticum bellum servatum, inde bellum causantes omisissent: vi eos Elei coërcuerunt. Sed cùm illi Lacedæmoniorum auxilium implorarent: judicio id primò cōcurrere permiserunt Elei; sed mox veriti, ne jus suum non obtinerent,

Lacedæmonij Corinthios accusant.

Corinthij se defendunt.

Elei cum Corinthij, & Argivis societatem iungunt.

ierent, rejecto arbitrio, Lepreatarum agros incursârunt. Ni-
ilo minùs sententiam Lacedæmonii pertulerunt, liberos vi-
deri Lepreatas, & Eleos injustè nefarieq; agere. præsidiū etiā
rmatum, utpote non stantibus illis judicio permisso, Lepreū
niserunt. Elei proinde, urbem ab se deficientem Lacedæmo-
ios in fidem recepisse judicantes, & pactione prolata, in qua
onvenerat, ut quæ singuli initio belli cum Athenienſibus
abuissent, ea deinceps quoq; tenerent: tanquam jure suo de-
raudati, ad Argivos sese conferunt, & societatem, uti dixi-
nus, faciunt. Hos extemplò secuti Corinthii Chalcidensesq;
n Thracia, Argivis se societatē conjungunt. Bœoti verò &
Megarenses eadem querentes, licet ab Lacedæmoniis negli-
ebantur, quieti tamen erant. sibi enim, apud quos pauco-
um potentia prævaleret, minùs utilem popularem apud Ar-
ivos statum Republica Lacedæmoniorum putabant.

Corinthij & Chalcidenses cum Argivis fœdus faciunt.

Sub idem æstatis tempus, Scionen Athenienses expugnâ-
unt: & puberib. interfectis, fœminis puerisq; venundatis, a-
rum Platæensibus colendum dederunt. Delios verò, cladiū
præliis acceptarum reminiscentes, ac etiā Delphico oracu-
moniti, in Delum reduxerunt. Inter Phocenses & Locros
ellum coortum. Corinthii verò & Argivi socii, Tegeā, ut eā
vitatē ab Lacedæmoniis abalienarent, veniunt. hanc enim
agnam Peloponnesi portionē videbant, quam si haberent,
iversa potituros spes erat. Posteaquā verò Tegeatæ nihil
adversus Lacedæmonios facturos dixerunt: Corinthii, qui
mmo hactenus in id studio incubuerant, remiserunt cōten-
onem; metusq; eos cepit, ne ad se nemo deinceps transiret.
d Bœotos tamen profecti, ut societatē cum Argivis & secū
cerent, reliquaq; communi ope & consilio administrarent,
abant, deq; induciis denum dierum, quæ inter Athenienses
Bœotos paulò post fœdus istud 50. annorum fieri cœptæ e-
nt, ut secum Athenas profecti, similes sibi impetrarēt Bœo-
postulabant. quòd si abnuerent Athenienses, renunciarent
ducias, nec alias sine suo consensu paciscerentur. Hæc pe-
ntibus Corinthiis, Bœoti, quod ad Argivam societatem,
pectare ipsos jusserunt: Athenas autem cum eis profecti,
n impetrârunt inducias decem dierum. nam responderunt
thenienses, cum Corinthiis se, nisi Lacedæmoniorum socii
sent, nihil posse pacisci. nec tamen ob inducias Bœoti re-
nciabant; licet indignantibus Corinthiis, & incusantibus,
iòd id polliciti essent. Ita Corinthii quieti à bello Athenien-
sine ullo tamen pacto aut induciis, fuerunt.

Athenienses Scionen expugnant, Delios in patriam restituunt.

Corinthij Tegeatas & Bœotos ad defectionē solicitant.

Eadem æstate Lacedæmonii cum universis copiis, duce

Lacedæmo-

niorum in Arcadiam expeditio.

Plistoanacte Pausaniæ filio rege, in Arcadiam adversus Parrhasios Mantineorum subditos egressi sunt; per ipsorum seditiones ab altera factione acciti. Simul castellum in Cypselis demoliri, si possent, cogitabant: quod in Parrhasio agro adversus Sciritidem Laconicam Mantinei condiderant, ipsique præsidio obtinebāt. Parrhasios igitur Lacedæmoniis populantibus agros: Mantinei, commissa urbe Argivorum præsidiariis, ipsi sociorum regionem tutabantur. Cæterùm ut nō sufficiebant ad castellum in Cypselis & Parrhasiorum oppida defendenda, abierunt. Itaque Lacedæmonii restituta Parrhasiis libertate, & castello diruto, domum discesserunt.

Lacedæmonij quomodo erga Brasidianos & Sphacterianos milites se gesserint.

Eadem æstate ex Thracia milites, qui cum Brasida exierant, à Clearida post fœdus ictum reducti, venerunt. Lacedæmonii igitur decreverunt, ut qui Helotum ductu Brasidæ pugnassent, liberi essent, & ubi quisque vellet habitarent. Inde paulò pòst eos cum novis civibus Lepreum, (id in confinio Laconicæ & Eleæ situ est) moto jam cū Eleis dissidio, transtulerunt. Qui verò in insula armis traditis capti fuerant, eos veriti; ne se ob calamitatem deteriore conditione futuros metuentes, si ad dignationem aliquam pervenissent, novis rebus animum adjicerent: cùm jam in magistratu quidam eorum essent, infamia notârunt tali, ut nulli magistratum capessere liceret, emendi vendendive potestatem ne haberent. postero tamen tempore in dignitatem sunt restituti.

Quærelæ inter Lacedæmonios & Athenienses.

Dictidienses ea æstate Thyssum, oppidum in monte Athe situm, socium Atheniensium, ceperunt. Per totum hoc æstatis tempus commercia inter se Athenienses Peloponnesiiq; agitabant. Fœdere tamen icto, extemplò Athenienses Lacedæmoniiq; suspecti sibi mutuò, propter oppida quæ invicē non reddebant, evaserunt. Lacedæmonii enim, qui ex sorte priores reddere debebant, cùm cætera, tùm etiā Amphipolim: eā tamen non restituebant; ac neq; illud procurabant, ut socii in Thracia Bœotiq; & Corinthii fœdus reciperent; quamvis assiduè confirmaverant, sese vi istos, siquidem recusarent, unà cum Atheniensibus conjunctis viribus adacturos. Præterea tempus, quamvis scripto nō confirmatum, præfinierant, quo eos qui parére fœderi recusarent utriq; pro hostibus haberēt. Horum Athenienses cùm nihil reipsa fieri viderent, suspicionem de Lacedæmoniis, ut qui nihil sinceri æquiq; mente agitarent, conceperunt: eaque de caussa neque Pylum repetentibus reddiderunt; adeoque jam quòd captivos ex insula restituissent, pœnitere cœpit. Alia præterea oppida retinuerunt, expectaturi quoad ipsi secundum conventa agerent. Lacedæmonii

dæmonii verò, quæcunque potuerint se fecisse, ajebant; captivos, quos habebãt, Athenienseis restituisse, milites ex Thracia deportasse, cæterorũ nihil quæ suæ potestatis fuerint prætermisisse. Amphipolim verò suę potestatis, ita ut tradere possent, haudquaquam esse. Bœoti Corinthiique ut fœderi pareant, ut Panactum Athenienses & qui in Bœotia captivi tenentur, recipiant, operam daturos. Pylum enim verò reddi sibi petebant: aut certè Helotas Messeniosque adducerent, sicut & ipsũ suos ex Thracia deportassent: ipsi autem castellum, si vellent, Athenienses custodirent. Tandem multis ea æstate ultrò citroque habitis colloquiis, pervicerunt ad ultimum Lacedæmonii, ut abducerent ex Pylo Messenios Helotasque & alios ex Laconica perfugas. eos ipsi Cranios in Cephalleniam transtulerunt. Hoc modo æstas quieta, congressusque invicem erant & commercia.

Novi Lacedæmoniorũ Ephori pacẽ turbare conantur.

Insequente hyeme, cùm jam alii Ephori, quàm quib. fœdus percussum fuerat, in magistratu essent, quidã etiã cõtra quorum voluntatem id erat factum; venissentq; ab sociis legati, præsentibus & Atheniensib. & Bœotis & Corinthiis; ac multis ultrò citroq; jactatis, domum re infecta discessissent: Cleobulus & Xenares (ii erant, qui maximè ex Ephoris fœdus turbari volebant) habito cum Bœotis Corinthiisq; privatim colloquio, hortatisunt, ut quàm maximè animũ adverterẽt, omniq; conatu eniterentur, quò primùm Bœoti cum Argivis, inde utriq; cum Lacedæmoniis, societatẽ jungerent. hac enim inprimis ratione posse cavere Bœotos, ut non recipere fœdus Athenienſiũ cogantur. Longè nanq; majoris Lacedæmonios amicitiã & societatẽ Argivorũ facere, inimicitiã Athenienſiũ & fœderis disturbatione. scire se.n. nihil magis optare Lacedæmonios, quã ut firma aliquãdo cũ Argivis amicitia cõstituatur. sic quippe bellũ extra Peloponnesum nõ adeò difficile arduumq; credere futurũ. Panactum utiq; Lacedæmoniis reddere Bœotos debere, ut pro eo Pylo, si fieri posſit, recepto, bellum cum Athenienſibus gerere queant. His mandatis, quæ ad suos referrent, acceptis ab Xenare & Cleobulo cæterisq; quiipsis ex Lacedæmoniis cupiebãt, Bœoti Corinthiiq; utrique discesserunt. Argivorum autẽ duo longè principes in Rep. viri, in itinere ipsos operiti congressique, eam orationem habuerunt, qua petebant, ut in societatẽ suam Bœoti quoq;, sicut Corinthii & Elei Mantineiq;, concedere vellent. hoc enim si fieret, jam utrunq; seu bellum seu pax placeret, suæ potestatis futurum, unoq; animo, sive adversus Lacedæmonios, seu quẽ alium opus esset, rem gesturos. Forte quadam eadẽ quæ

niorum in Arcadiam expedisio.

Pliſtoanacte Pauſaniæ filio rege, in Arcadiam adver rhaſios Mantineorum ſubditos egreſſi ſunt ; per ipſo ditiones ab altera factione acciti. Simul caſtellum in lis demoliri, ſi poſſent, cogitabant: quod in Parrhaſ adverſus Sciritidem Laconicam Mantinei condidera que præſidio obtinebãt. Parrhaſios igitur Lacedæmo pulantibus agros: Mantinei, commiſſa urbe Argivor ſidiariis, ipſi ſociorum regionem tutabantur. Cæterũ ſufficiebant ad caſtellum in Cypſelis & Parrhaſiorum defendenda, abierunt. Itaque Lacedæmonii reſtitu rhaſiis libertate, & caſtello diruto, domum diſceſſeru

Lacedæmoniũ quomodo erga Braſidianos & Sphacteria nos milites ſe geſſerint.

Eadem æſtate ex Thracia milites, qui cum Braſic rant, à Clearida poſt fœdus ictum reducti, venerunt. I monii igitur decreverunt, ut qui Helotum ductu Bra gnaſſent, liberi eſſent, & ubi quiſque vellet habitaren paulò pòſt eos cum novis civibus Lepreum, (id in c Laconicæ & Eleæ ſitũ eſt) moto jam cũ Eleis diſſidio, lerunt. Qui verò in inſula armis traditis capti fuerant riti; ne ſe ob calamitatem deteriore conditione futu tuentes, ſi ad dignationem aliquam perveniſſent, n bus animum adjicerent: cùm jam in magiſtratu qui rum eſſent, infamia notârunt tali, ut nulli magiſtra poſſere liceret, emendi vendendive poteſtatem ne ha poſtero tamen tempore in dignitatem ſunt reſtituti.

Quærelæ inter Lacedæmonios & Athenienſes.

Dictidienſes ea æſtate Thyſſum, oppidum in mon ſitum, ſocium Athenienſium, ceperunt. Per totum ho tempus commercia inter ſe Athenienſes Peloponnel tabant. Fœdere tamen icto, extemplò Athenienſes l moniiq; ſuſpecti ſibi mutuò, propter oppida quæ in reddebant, evaſerunt. Lacedæmonii enim, qui ex fo res reddere debebant, cùm cætera, tùm etiã Amphip tamen non reſtituebant; ac neq; illud procurabant, u Thracia Bœotiq; & Corinthii fœdus reciperent; qua ſiduè confirmaverant, ſeſe vi iſtos, ſiquidem recuſar cum Athenienſibus conjunctis viribus adacturos. I tempus, quamvis ſcripto nõ confirmatum, præfinier eos qui parére fœderi recuſarent utriq; pro hoſtibus l Horum Athenienſes cùm nihil reipſa fieri viderent, ſ nem de Lacedæmoniis, ut qui nihil ſinceri æquiq; me tarent, conceperunt: eaque de cauſſa neque Pylum r tibus reddiderunt; adeoque jam quòd captivos ex i ſtituiſſent, pœnitere cœpit. Alia præterea oppida retir expectaturi quoad ipſi ſecundum conventa ageren

d

dæmonii verò, quæcunque potuerint se fecisse, ajebant; captivos, quos habebāt, Athenienseis restituisse, milites ex Thracia deportasse, cæterorū nihil quæ suæ potestatis fuerint prætermisisse. Amphipolim verò suę potestatis, ita ut tradere possent, haudquaquam esse. Bœoti Corinthiique ut fœderi pareant, ut Panactum Athenienses & qui in Bœotia captivi tenentur, recipiant, operam daturos. Pylum enim verò reddi sibi petebant: aut certè Helotas Messenios que adducerent, sicut & ipsi suos ex Thracia deportassent: ipsi autem castellum, si vellent, Athenienses custodirent. Tandem multis ea æstate ultrò citroque habitis colloquiis, pervenerunt ad ultimum Lacedæmonii, ut abducerent ex Pylo Messenios Helotasque & alios ex Laconica perfugas. eos ipsi Cranios in Cephalleniam transtulerunt. Hoc modo æstas quieta, congressusque invicem erant & commercia.

Novi Lacedæmoniorū Ephori pacē turbare conantur.

Insequente hyeme, cùm jam alii Ephori, quàm quib. fœdus percussum fuerat, in magistratu essent, quidā etiā cōtra quorum voluntatem id erat factum; venissentq; ab sociis legati, præsentibus & Athenien sib. & Bœotis & Corinthiis; ac multis ultrò citroq; jactatis, domum re infecta discessissent: Cleobulus & Xenares (ii erant, qui maximè ex Ephoris fœdus turbari volebant) habito cum Bœotis Corinthiisq; privatim colloquio, hortati sunt, ut quàm maximè animū adverterēt, omniq; conatu eniterentur, quò primùm Bœoti cum Argivis, inde utriq; cum Lacedæmoniis, societatē jungerent. hac enim inprimis ratione posse cavere Bœotos, ut non recipere fœdus Athenien siū cogantur. Longè nanq; majoris Lacedæmonios amicitiā & societatē Argivorū facere, inimicitiâ Athenien siū & fœderis disturbatione. scire se. n. nihil magis optare Lacedæmonios, quā ut firma aliquādo cū Argivis amicitia cōstituatur. sic quippe bellū extra Peloponnesum nō adeò difficile arduumq; credere futurū. Panactum utiq; Lacedæmoniis reddere Bœotos debere, ut pro eo Pylo, si fieri possit, recepto, bellum cum Athenien sibus gerere queant. His mandatis, quæ ad suos referrent, acceptis ab Xenare & Cleobulo cæterisq; quii pisis ex Lacedæmoniis cupiebāt, Bœoti Corinthiiq; utrique discesserunt. Argivorum autē duo longè principes in Rep. viri, in itinere ipsos operiti congressique, eam orationēm habuerunt, qua petebant, ut in societatē suam Bœoti quoq;, sicut Corinthii & Elei Mantineiq;, concedere vellent. hoc enim si fieret, jam utrunq; seu bellum seu pax placeret, suæ potestatis futurum, unoq; animo, sive adversus Lacedæmonios, seu

alium opus esset, rem gesturos. Forte quadam eadē quæ

Lacedæmone ab amicis mandata acceperant, peteba.
iis auditis, non aversabantur Bœotorum legati & A
ipsis non displicere sua cōsilia viderunt, se legatos ad
missuros ajunt. ita digressi. Bœoti postquā domum ve
Bœotarchis quæ Lacedæmone quæq; ab Argivis, qu
fuerat, mandata accepissent, exponut. Læti ea re Bœ
hoc ipso animos plurimū erigebant; quòd ita fortuna
ut eadem, quæ sui Lacedæmone amici volebant, ad
peterent Argivi. Itaq; cùm paulò post legati Argivor
venissent, de iis, quæ præd cta fuerant, acturi: eos, cc
tis ipsorum verbis, ita dimiserunt Bœotarchæ, ut se
societatis jungendæ caussa Argos missuros polliceren
terea primùm omnium Bœotarchis & Corinthiis &
rensibus & legatis ab Thracia visum est, jurejurando
sancire; ut si quis de suo numero auxilio fortè egeat,
ri opem ferre teneantur; eosdemq; & amicos & hoste
ant; nec bellum cum ullo neq; pacē faciant. nisi de co
omnium voluntate. his ita cōparatis, tum demum Bœ
Megarenses (nā & hi consiliorum participes erant) ste
Argivis inire placuit. Anteaverò quàm id fieret, Bœ
ad quatuor Senatus Bœotorum, penes quos summa r
nium potestas est, retulerunt; hortatiq; sunt, ut fidem
randum civitatibus, quæ societatis mutuiq; auxilii ca
re in animo haberent, dare vellent. Cæterum qui in Se
rant Bœotorū, veriti ne id factū improbarent Laceda
si cum Corinthiis, qui ab ipsis desciverant conjuraren
ipsorū & consiliū non approbārunt. quippe nō indic.
eis Bœotarchæ, quæ Lacedæmone acta fuerant; Cleo
Xenare Ephoris aliisq; amicis hortantibus, ut priùs A
& Corinthiorū socii facti, ita demū cum Lacedæmon
gerentur. Non enim unquā fore putaverāt, ut licet nil
dixissent, aliud Senatus quàm ipsi censuissent atq; su
decernerēt. Quod ubi secus cecidit, Corinthiorum &
ex Thracia legati re infecta discesserunt. Bœotarch
qui priùs, hisce confectis, Argivā quoq; societatē ten
tuerant; nō ampliùs de Argivis ad Senatum retuleru
legatos quos polliciti erant Argos miserunt. ita impet
nis ardorq; resedit, ac velut torpor quidam animos t

Lacedæmonij cū Bœotis societatem instituunt.

Eadem hyeme Mecybernam Olynthii (Athenienſiu
sidio tenebatur) impetu repentino ceperunt. Secundi
multis inter Lacedæmonios Athenienses q:, de iis qu
cem tenebant, colloquiis agitatis: Pyli recipiendi, si P
Athenienſibus Bœoti restituerent, spem Lacedæmon

Legatis igitur ad Bœotos missis, Panactum sibi & capti-
Athenienses, ut traderent, orant, pro quibus ipsi Pylum
erarent. Ad hæc cùm se negarent reddituros Bœoti, ni
secum, ut cum Athenienſibus, peculiare facerent fœdus:
dæmonii, quamvis videbant se injuriam Athenienſibus
ros, * quia & bellum alicui & fœdus ſine alteris facere
im erat; tamen quia Panacti recipiendi cupidi erant, ut
o Pylum recuperarent, ſimul etiam ii qui diſturbare fœ-
itebantur Bœotorum amicitiam celebrabant: ſocieta-
præcipiti jam hyeme, fecerunt. Panactum extemplò di-
n eſt, & belli hujus undecimus annus finitus.

mo inſequētis æſtatis vere, Argivos, quia & legati Bœo- *Argivi pacē*
n, quos miſſuros dixerant, non veniebant, & Panactum *cum Lacedæ-*
um, Bœotosq; ſocietatem ſeorſum cum Lacedæmoniis *monijs re-*
e videbāt: magnus timor inceſſit, veritos, ne ipſi à ſociis *novare co-*
ti ſoli relinquerentur, omnesq; ad Lacedæmoniorū ſo- *nantur.*
ē tranſirent. Bœotos enim rebantur conſilio Lacedæ-
iorum Panactum diruiſſe, & in fœdus Athenienſe haud
s Athenienſibus receptos eſſe. itaq; & ad Athenienſium
tatem viam ſibi obſeptā: ad quā tamen controverſiarū
mq; occaſione, ſi maximè Lacedæmonium fœdus finem
eret, tutum ſibi receptum ſperaverāt futurum. His anxii
Argivi, veritique, ne & cum Lacedæmoniis & Tegea-
ul cum Athenienſibus & Bœotis, bellum haberent; qui
ſpreverant Lacedæmoniorum fœdus, cùm ab elato a-
principatum ſibi Peloponneſi polliciti eſſent: extemplò,
tum poterat feſtinationis adhiberi, legatos Lacedæmo-
Euſtrophum & Æſonem, qui ipſorum amiciſſimi vide-
ur eſſe, mittunt; rati, ſi in præſentia firmo Lacedæmoniis
re jungerentur, * quietē ſe deinceps, qualiacunq; inci-
nt tēpora, acturos. Vbi eò ventum eſt, legati cōditiones,
us cum Lacedæmoniis fœdus fieri vellent, expoſuerunt.
ò de Cynurio agro, qui perpetua diſſidiorū materia eſſet,
ptationē Argivi aut civitati alicui aut privato deferendā
bant. ager is in confiniis ſitus, Thyreā & Anthenam ur-
abet. colunt Lacedæmonii. Sed cùm omittere Lacedæ-
ii mentionē de agro illo juberent, fœdusq; potiùs, quod
fuerat, renovari vellent: Argivorū legati, ſic tamē ſe pa-
cum Lacedæmoniis velle offenderunt; ut in præſentia in
quaginta annos fœdere percuſſo, liceret interea utriſq;
cedæmoni & Argis, quando neq; morbo neq; bello im-
i tenerentur, ad pugnam de eo agro alteros provocare:
od etiam olim fecerant, ubi tunc utrique ſibi victoriam

vendi-

vendicârunt. terminum verò inſequendi, quem tranſc
re non liceret, fines fore univerſq; urbis. Lacedæmonii, q
hæc initiò deridicula videbantur, tamen quoniam utiq
cos ſibi eſſe Argivos volebant, admiſerunt poſtulata atc
ſcripſerunt. Priuſquam verò ad exitum ea perducerent
gos eos redire Lacedæmonii juſſerunt, conditionesq; p
nere populo: quæ ſi placerent, ad Hiacynthia venirent,
jurandum præſtarent. Ita diſceſſum.

Lacedæmonij Panactũ Athenienſibus reddunt

Dum hæc ab Argivis geruntur, legati Lacedæmoni
Andromenes & Phædimus & Antimenidas, ut Panactũ
nesque ab Bœotis acceptos redderent Athenienſibus,
Panactum quidẽ ab ipſis Bœotis dirutum invenerunt, pr
dentibus, quòd inter Athenienſes Bœotosq; de eo vet
eſſet pactum, ut nec hi nec illi poſſiderent, eſſetq; commu
triſque; homines verò Athenienſes, quos captivos habe
Bœoti, acceptos Athenasq; deportatos legati reſtitueri
Panacti demolitionẽ adjecerunt, id quoq; ſe tradere cẽſ

Athenienſium in Lacedæmonios ira.

nec enim hoſtẽ ibi Athenienſium deinceps futurum. H
cta maxima animos Athenienſiũ indignatione accend
tum quòd injuriã ſibi à Lacedæmoniis factã, Panacto,
integrũ tradere debuiſſent, diruto judicabant: tum qui
pertum habebant, quemadmodum cum Bœotis ſocie
ſeorſum fecerãt; qui tamẽ priùs, ſe cõmuni ope eos, qui f
abnuerent coërcituros, dixerant. Hæc aliaque, quæ præ
dem cõventionis egiſſent, reputantes, cùm ſeſe decepte
luſosq; putarẽt: cum acerbo reſponſo legatos dimiſerũt
inter illos ſimultate exorta, extemplò quicunq; Athen

Alcibiades pacem convellere nititur.

dus diſturbari volebant, id negotiũ ſunt aggreſſi. Eran
alii, tum verò Alcibiades Cliniæ, vir ut in alia quiſquã ci
* immaturæ ætatis, * majorum autem fama & honor
bilitatus: qui non tam quòd utiliorẽ ſitis Argivam ſociet
judicabat, quàm ab inflato & contentioſo animo, ſeſe a
ſarium gerebat. Angebat ingentis ſpiritus juvenem, quò
cedæmonii, cum Nicia & Lachete percuſſo fœdere, ipſũ
ætatem præterierant, nec ullo pro vetuſto hoſpitio in h
habebant; quod ab avo repudiatum, ipſe, cum captivis e
ex inſula benignè feciſſet, renovare cogitaverat. Itaq; r
de cauſſis contemptum ſe ab ipſis neglectumq; rat⁹, tur
mùm adverſus eos cõſurrexit; nihil omninò fidei Laced
niis habendũ inquiens, * qui nõ alia de cauſſa ſuũ in f
veniſſent, quàm ut Argos eo fretu perdomare, indeq;
nienſeis ſolos adoriri poſſent. Tunc quoq; poſtquã cõn
ſia incidit, mittit privatim Argos, utiq; ocyus cũ Mantin

Eleis ſocietatem petẽtes veniant, hortatur. tempus enim jam opportunum eſſe, & ſe omni ope adjuturum. Eo nuntio accepto, Argivi, qui jam cognitum habebant, præter voluntatem Athenienſium factam cum Bœotis ſocietatem, ipſorq; adeò graviter in Lacedæmonios incitatos eſſe: neglectis ſuis, qui Lacedæmone cauſſa fœderis aberant, legatis, ad Athenienſiũ protinùs amicitiam animos adjecerunt; quorum civitatẽ antiquitùs ſibi amicam rebantur, & populari, ſicut ſuam, imperio conſtitutã, & inſuper in mari potẽtem, ad bellum, ſi quod incideret, ſecum unà gerendum peropportunam. Mittunt igitur extemplò ad Athenienſes de ſocietate legatos. mittunt etiam Mantinei Eleiq; Lacedæmonii etiã properè ſuos miſerũt legatos, Philocharidam Leontem & Endium, qui amici Athenienſibus videbantur eſſe. timebant enim, ne per iram ſocios facerent Argivos. ſimul Pylum repetebant pro Panacto, & de ſocietate cum Bœotis ſe purgabant, quòd nõ damni Athenienſium cauſſa inita eſſet. Hæc in ſenatu agẽtes, cùm ſibi poteſtatem de omnibus controverſiis tranſigendi datam ferrẽt: Alcibiadi curam injecerunt, ne hæc eadem ad populum dicentes flecterent multitudinis animos. Argivaq; ad irritũ caderet ſocietas. Igitur tali conſilio ipſos aggreditur: Lacedæmoniis fide data pollicetur, ſi negaſſent in cõcione populi, quòd cum poteſtate veniſſent, ſe ut Pylum reciperent effecturum. nam eundem ſe, qui nunc eos ad repugnandum incitaret, alterum ipſis perſuaſurum, & alia ſimul tranſacturum. Id agebat, ut ab Nicia abalienaret ipſos, utque apud populum criminando, tanquam nihil ſinceri animo agitanteis, nec eadem unquam dicenteis, Argivis Eleisq; & Mantincis ſocietatem impetraret. nec fefellit eum ſententia. Poſteaquã enim Lacedæmonii producti ad populum & interrogati, non ut in Senatu, ſe cum libera poteſtate veniſſe, dicebant: enim verò non ultrà id pati Athenienſes, Alcibiadique, multò magis quàm antea in Lacedæmonios increpanti vociferantique, auſcultantes; parati erant extemplò productis Argivis & qui cũ ipſis erant, ſocietatem paciſci. Cæterùm priuſquam in ſuffragium irent, motu terræ ea concio diſcuſſa eſt. Sequente concione Nicias, quamvis & Lacedæmonii circumventi, & ipſe etiã, quòd non faſſi fuerant ſe cum poteſtate veniſſe, ſpe deceptus fuerat: potiorem tamen ipſis Lacedæmoniorum amicitiam eſſe debere ajebat, dilatoque Argivo negotio ampliùs ad ipſos mittendum, & quid utiq; in animo haberent explorandum. Sibi enim eam belli dilationem honeſtam, ipſis verò ſœdam atque ignominioſam eſſe. nam ſibi ſecundã florentib. fortuna, optimum

Argivi Athenienſium ſocietatem petunt.

Alcibiades Lacedæmoniorum legatos deludit.

Nicias pacẽ tueri conatur.

nium esse, quàm diutissimè felicitatem cõservare: ipsis autem adversis afflictis casibus, maxime consultum, quam primùm fortunam tentare. His moti Athenienses, legatos, quorum numero Nicias erat, mittunt; qui juberent Lacedæmonios, si quid æqui præstare in animum induxissent, Panactum integrũ reddere & Amphipolim, & Bœotis, ni fœdere se adjungant, societatem renunciare, quemadmodum cautum esset, sine alterius voluntate cum nemine paciscendum. Illud idem adjicerent, se quoq; si qua jus fasq; violare libuisset, cum Argivis, qui jam hac ipsa de caussa adessent, societatem inire potuisse. De hisce, & aliis quoq; quæ ab ipsis requirebant, datis mandatis, Niciam alios q; legatos miserunt. Qui ubi advenerunt, cæteris omnibus, quæ in mandatis habebant, expositis, ita finierunt orationem; ut nisi Bœotorum, quandiu fœdus illi repudiarent, omitterent societatem, se quoq; dicerent, Argivos & qui cum illis essent socios facturos. Lacedæmonii, cùm vicissent Xenareti Ephori, aliorumq; eiusdem voluntatis, sententia: societatem Bœotis negârunt se renunciaturos; jusjurandum verò, sic ornate Nicia, renovârunt. metuebat enim, ne nulla prorsus re confecta abiret, & ob id probris (quod & factum est) obnoxius redderetur; quòd ipse non minimus auctor fœderis Lacedæmonii esse videbatur. Vbi rediit, & Athenienses nihil Lacedæmone confectum viderunt; gravem sibi oblatam injuriam rati, adeò non renuerunt iram; ut protinùs productis ab Alcibiade Argivorum aliorumq; sociorum, qui tunc aderant, legatis, fœdus societatemq; his legibus fecerint: Fœdus fecerunt centum annorum, Athenienses Argivique & Mantinei & Elei, suo sociorumque nomine, quibus imperant utrique: quod sine fraude sit & sine damno, terra mariq;. Nocendi caussa ne licetam esto Argivis & Eleis & Mantineis eorumq; sociis arma inferre, Athenienslibus, & eorum sociis, quibus imperant Athenienses: neu Athenienslib. & eorum sociis, Argivis & Eleis & Mantineis & eorum sociis, sive arte id fiat, sive quacunq; alia fraude & machinatione. Socii his legibus erunt Athenienses & Argivi & Mantinei & Eleiin centum annos. Quòd si hostes invadant regionem Athenienslum, Argivi & Mantinei & Elei auxilium Athenas, quàm poterunt validissimum, pro viribus, quocunq; voluerint Athenienses, ferrant. Sin per populato agro abscedant, pro hoste urbs ea habeatur Argivis & Eleis & Mantineis & Athenienslbus, & quibuslvis damnis ab his omnibus civitatib. afficiatur. Bellum verò ponere, aut pacem cum ea civitate facere, nulli urbi, nisi universis id videatur, licitum esto. Quòd si verò hostes invadãt regio-

Athenienses fœdus cum Argivis in annos centũ faciunt.

em aut Argivorum, aut Eleorum, aut Mantineorum, "
enſes auxilium Argos & Mantineam & Elidem, quam "
ni validiſſimum, pro viribus, quocunq; voluerint hæce "
ſerant. Sin perpopulato agro abſcedant, pro hoſte urbs "
eatur Argivis & Eleis & Mantineis & Athenienſibus, "
ſq; quibuſvis ab omnibus his civitatibus afficiatur. Bel- "
ro ponere aut pacem cum ea urbe facere, nulli civitati, "
iverſis id videatur, licitum eſto. Belli faciendi cauſſa cũ "
neminem per fines ditionis ſuæ, aut ſociorum quibus "
int ſinguli, terra marive tranſire ſinito: niſi tranſitus i- "
mittatur decreto omnium civitatum, Athenienſium & "
orum & Mantineorum & Eleorum. Militibus in auxili- "
lis, civitas ea, quæ auxilia mittit, in triginta dies ſtipen- "
oſtea quam in urbem, quæ auxilium petierat, venerint, "
abeuntibus, præbeto. Sin longiore tempore eo milite "
intuti civitas ea quæ accerſivit ſtipendium præbeto, "
evi ſque armaturæ militi & ſagittario ternos obolos "
os in ſingulos dies, equiti drachmam Æginæam. Im- "
belli penes urbem, quæ auxilium petierat, dum ea bel- "
tur, eſto. Sin alicui bellum communi conſilio & copis "
it, omnium æquale jus & imperium eſto. Iurent in hoc "
Athenienſes pro ſe proque ſociis: Argivorum verò, & "
eorum, & Eleorũ, & ſociorum, ſingulæ civitates jurent "
nt more patrio maximum ſanctiſſimumq; ſinguli jusju- "
n. Formula ejus talis eſto: Manebo in ſocietate pactis- "
ſe ac ſi damno & dolo malo, violabo neque arte neq; "
aut machinatione ulla. Juramentum præſtent; Athenis "
atus & * magiſtratus urbani exigant id * prytanes. "
Senatus, & octoginta viri, & * ariynæ. exigant, octo- "
viri. Mantineæ; * demiurgi, & ſenatus, & reliqui ma- "
us, exigant, * ſacrorum * bellique præfecti. Elide; "
rgi. & qui in magiſtratu ſunt, & ſexcenti viri. exigant, "
rgi & legum cuſtodes. Iuramenti renovandi cauſſa, "
ienſes Elidem & Mantineam & Argos eant; triginta "
ante Olympiorum tempus: Argivi autem & Elei & "
nei. Athenas decem diebus ante * Panathenæa ma- "
facta fœderis jurisque jurandi & ſocietatis in columna "
ſcribant, Athenienſes in urbe, Argivi in foro in fano "
nis, Mantinei in foro in fano Iovis. Columnam etiam "
iis æream ponant communibus impenſis, ad proximũ "
iorum feſtum. Si quid præterea civitatib, hiſce adjice "
is iſtis placuerit, id, dum modò communi omnium civi- "
cõſilio decretoq; probetur, ratum eſto. Hoc pacto fœ- "

dus

dus ſecietasq; facta eſt. Lacedæmoniorum tamen & Athenienſium ab neutra parte ob id fœdus ſolutum. Corinthii verò Argivorum ſocii, adſcribi ſe in id paſſi non ſunt. Nam priore tempore quoq; cùm Argivi Eleiq; & Mantinei ſocietatem ita feciſſent, ut cum ijſdem bellum pacemque haberent, abnuerant in id juramentum dare. ſibi enim ſufficere priùs factam ſocietatem, ut ſibi mutuò auxilio eſſent, arma verò cum nullo inferrent. Ita Corinthii averterunt ſe ab ſociis, magisq; ad Lacedæmonios jam animis inclinabant.

Olympiorum ludicrum, in eoque turbæ.

Ea æſtate * Olympiorum ludicrum celebratum eſt, in quo Androſthenes Arcas primùm pancratio certamine vicit: & Lacedęmonios templo arcuêre Elei, ut neq; ſacra facere ipſis, neq; certare liceret; quandoquidem non ſolviſſent mulctam quam eis ex lege Olympiaca dixerant Elei. Aiebant enim eos Phyrco caſtello ſuo arma intuliſſe, & Lepreũ, quod ſuum oppidum fuiſſet, armatos tẽpore fœderis Olympiaci miſiſſe. Mulcta erat bis mille minæ. binas enim minas in ſingulos armatos lex dare jubebat Lacedæmonii verò miſſis legatis, negabant ſe juſtè condemnatos. neque dum enim promulgatum fœdus Lacedæmone fuiſſe, quando illuc armatos miſiſſent. Elei, jam fuiſſe tunc * apud ſe inducias, affirmabant. Sibi enim primò eas indixiſſe: unde ſe quietis, nihilque ut tempore fœderis, metuentibus, ipſos furtim præter fas egiſſe. Ad ea ita reſponderunt Lacedæmonii, ut dicerent, ampliùs opus fuiſſe ipſos id Lacedæmonem denunciare, ſi jam ſe injuria affectos credidiſſent. tum ſe nuſpiam eis arma illaturos fuiſſe. verùm non ita feciſſe illos: quòd argumento ſit, ipſos non ita credidiſſe. Elei in propoſito manentes, nunquam ſibi perſuaſum ita dicebant, quòd non injuriam ipſi feciſſent. cæterùm ſi Lepreum ſibi redderent, partem ſe ipſis argenti, quæ ſibi deberetur, remiſſuros; quæ verò Dei eſſet, pro ipſis proſoluturos. Cùm hæc recuſarent, iterum poſtulárunt; ut Lepreum, ſi utiq; vellent, retinerent; aſcenderent autem in arma Iovis Olympii, ſiquidem templo uti vellent, atque ibi in præſentia Græcorum jurarent, certò ſe deinceps mulctam ſoluturos. Ne hoc quidem admiſerunt Lacedæmonii. itaque templo, ſacrificiis, & certamine prohibiti, domi ſua ſacra peregerunt. Reliqui Græci ſpectaculo interfuerunt, præter Lepreatas. Veriti tamen Elei, ne vi ſacrificare Lacedęmonii conarentur, juventute armata diſpoſita, cuſtodias egerunt. Venerunt quoq; ad eos Argivi mille, & totidem Mantinei & Athenienſium equites, qui Argis feſtum diem expectabant. Magno in metu totus cõventus fuerat, ne armata manu adventarent Lacedæmonii: inprimis

is poſteaquam Lichas Arceſilai Lacedæmonius in certe verberibus ab lictoribus mulctatus eſt, quòd cùm vibigæ ipſius, victorque eſſet alius pronunciatus, quem publicè miſerant, quoniam ipſi certare non licebat, in m progreſſus arenam, agitatorem ſuum coronaverat, cum currum fuiſſe oſtendere volens. Ex eo longè mames metus renuit, & ne quid ſubiti tumultus fieret veur. Quieſcentibus autem Lacedæmoniis, ſacrum hoc peractum eſt. Poſt Olympia, Corinthum Argiviſoenientes, ut ſecum jungerentur, orabant aderant etiam æmoniorum legati. Multis verò invicem ſermonibus ,tandem re infecta, cùm terra moviſſet, domum diceſ- Ita æſtas finita.

me inſequente Heraclienſes, qui in Trachine ſunt, cum *Heraclienſium in Trachine clades.*
ibus & Dolopibus & Melienſibus Theſſalorũ quibuſcie conflixerunt. Hæ enim gentes finitimæ, hoſtili erga vitatem animo erant; quòd nulli quàm ſuæ regioni inid oppidum conditum credebant. Qua de cauſſa proti- initio oppugnârunt, & quibus poterant incommodis unt. Hac verò pugna fuſi fugatiq; Heraclienſes, amiſeim alios cives, tum Xenarem Cnidium Lacedæmoniũ ſtum. Ita hyems finiit, belliq; duodecimus annus.

no inſequentis æſtatis initio, Heracleam Bœoti, gravit prælium affectam, occupârunt, & Hegeſippidam Lanonium, ut qui minùs benè præeſſet, ablegârũt. Id cùm tu feciſſent, ne dum Lacedæmonios Peloponneſi moerent, Athenienſes invaderent: nõ tamen omninõ deiram Lacedæmoniorum potuerunt.

: etiam æſtate Alcibiades Cliniæ, dux Athenienſis, Argi- *Alcibiadis in Peloponneſum expeditio.*
iiſq; adjuvantibus, in Peloponneſum venit, cum paucis ienſium armatis & ſagittariis; & ejus regionis ſociis aſis, Peloponneſum obiit cum exercitu: ac cùm alia quæ ieratem ſpectabant, conſtituit, tum Patrenſibus, ut ad ſq; * muros extenderent perſuaſit. Alterum ad Rhium cum extruere volentem, Corinthii & Sicyonii, & quiimno ea munitio futura erat, armati concurrentes prorunt.

dem æſtate bellum inter Argivos Epidauriosq; ortum. *Bellum inter Argivos & Epidaurios.*
ferebatur, victima * Apollinis Pythei (quo tẽplo Argicipuè potiebantur) quã cùm ob paſcua adducere debuiſon tamen miſerãt Epidaurii. Nec ea ſolùm cauſſa movit: Alcibiadi & Argivis perutile videbatur, ut in ſuam poteſi fieri poſſet, redigerẽt Epidaurũ; quo & ab Corinthiis

tutiores eſſent,& breviore ab Ægina intervallo Athenienſes, quibus alioquin * circum Scyllæum navigandũ erat, ſuccurtere poſſent. Accingunt itaq; Argivi, ut ob victimæ exactionem Epidaurum adoriãtur. Eduxerunt quoq; ſub idem tempus Lacedęmonii univerſum exercitũ ad Leuctra ea juxta Lycæum ſunt, in finib. regionis eorum. ducebat rex Agis Archidami. Nemo omnium gnarus erat, quà verſuri impetũ eſſent, neq; ipſæ urbes quæ exierant in expeditionẽ. Poſtea quam autem ſacrificantib. pro tranſitu adverſa auſpicia fuerunt, domũ ipſi abeunt: ſocijs imperant, ut poſt ſequẽtem menſem (* Carneus erat) quando ſacra ſolennia Dorienſium eſſent, ad expeditionem ſeſe parent. Poſt eorum diſceſſum, Argivi viceſimo ſeptimo die menſis, qui Carneum præcedit, egreſſi, licet aliàs ſemper eum diem celebrarent: incurſârunt vaſtaruntq; agros Epidauriorum. Epidaurijs ſociorum fidem implorantibus, menſem alij cauſſabãtur, alij uſq; ad fines Epidauriæ profecti, ibi quieverunt. Dum in hoc agro morãtur Argivi, Mantineã legationes civitatũ, monitu Athenienſiũ, convenerunt. Vbi poſtquam in colloquium eſt ventum, Ephamidas Corinthius, ſermones tales nõ cõvenire iis, quæ tum maximè fierẽt, ajebat. ſe enim jã de pace deliberãtes ſedere; Epidaurios verò ſociosq; & Argivos adverſus ſe mutuò in acie ſtare. Prius autem abducendum utrinque exercitum; tunc demum ad pacis conſilia redeundum. Perſuaſi, ſolvunt concilium, & Argivos ex Epidauria abducunt. Hinc iterum cõgregati, ne ſic quidẽ inter eos convenit: & Argivi rurſus Epidauriam ingreſſi, agros urebant. Eduxerunt quoq; Lacedæmonii exercitũ ad Caryas & cùm nec ibi tranſitum ab diis impetraſſent, reverſi ſunt. Argivi tertia fere Epidauriæ parte vaſtata, domum redierunt. ibi eis præſtò fuit auxilium Athenienſium, mille gravis armaturæ, duce Alcibiade: qui poſtea quam ab expeditione Lacedæmonios * receſſiſſe, neq; uſum ſui ampliùs eſſe intellexerunt, domum diſceſſerunt. Hæc ea æſtate geſta.

Lacedæmonij Epidaurijs ſuccurrunt.

Ea quæ ſecuta eſt hyeme Lacedęmonii, fruſtrati Athenienſeis, trecentos præſidiarios duce Ageſippida mari Epidauriis ſubmiſerunt. Itaq; Argivi miſſis legatis, cum Athenienſib. expoſtulârunt, quòd cùm in fœdere cautum eſſet, ne tranſitũ per ſuam regionem hoſtib. darent: ipſos mari præterna vigare ſiviſſent. injuriam itaq; ſibi factum iri, ajunt, ni Pylo Meſſenios Helotasq; adverſus Lacedæmonios iterũ imponant. His motis Athenienſes, de cõſilio Alcibiadis, columnæ Laconicæ * rupiſſe jusjurandum Lacedæmonios ſubſcribunt; & Helotas ex Craniis Pylum, ut inde agros prædarẽtur, reportârunt. de cætero

Athenienſes Lacedæmonios rupti fœderis accuſant.

everunt. Ea hyeme bellum inter ſe Argivis & Epidau-
rtibus, juſta quidem acie & ex præparato dimicatum
inſidiæ tamen & incurſiones factæ ſunt, quib utrinq;
; alterius partis adipiſci poterant, trucidabant. Præ-
n hyeme Argivi ad Epidaurum, ut eam defenſoribus
m nudatam vi caperent, cum ſcalis acceſſerunt. quod
ra eis fuit inceptum, domum reverterunt. Ita hyems
tertius decimus huius belli annus.

a ferè inſequẽte eſtate, Lacedęmonii cùm Epidaurios *Lacedæmo-*
ra viter affligi, & cæteros in Peloponeſo, partim deſe *niorum ſocia-*
rtim aliis incõmodis conflictari cernerent: rati, niſi in *orumq; in*
t oriẽtem eum ignem oppreſſiſſent, ingenti mox om- *Argivos ex-*
ndio arſura; univerſas civium Helotumq; copias, duce *peditio.*
rchidami rege Lacedæmoniorũ, in Argivos miſerũt:
ãt ſuas copias Tegeareę aliiq; Arcades Lacedęmonio-
reliqui intra extraq; Peloponneſum ſocii Phliunte cõ-
tur. Bœoti erant, quoq; millia gravis armaturæ & to-
is, equites q; quingenti, & par numerus peditum * e-
additorum. Corinthiorũ duo millia erant gravis ar-
reliqui pro ſua quilibet portione. Phliaſii verò quòdin
gro exercitus erat, univerſas copias ſuas expediebant.
unc primùm cognito apparatu Lacedęmoniorũ, cùm
iunrẽ, ut ſe cęteris conjungerent, moviſſent: ipſi quoq;
ras eduxerũt. Auxilio eis venerant Mantinei cum ſuis
: Elei tria millia gravis armaturæ. Promotis itaque ſi-
n Lacedæmoniis ad Methydriũ occurriſſent in Arca-
ulis utriq; conſederũt. Extemplò Argivi, quia ſolos La-
nios eſſe videbãt, ad pręliũ ſeſe expediũt. Cętcrùm A-
te motis caſtris, nec ſentiẽtibus iis, Phliuntẽ ad cęteros
uxit. Quod ubi Argivi intellexerũt, prima luce Argos
, inde in viam quæ ad Nemeã eſt, (eã nanq; deſcenſu-
ſociis Lacedęmonios rebantur) copias ducunt. Agis
eam, quam exſpectabãt, viam non venit excitisq; La-
oniis & Arcadib. Epidauriisq;, alia via difficili profe-
campeſtria Argivorum deſcendit. Corinthii verò &
& Pellenenſes recta regione iter inſtituerunt. Bœotos
ireſes & Sicyonios via quæ juxta Nemeam eſt, ubi Ar-
iſederant, deſcendere juſſit, ut Argivos in patentib. ſi-
rrenteis campis, equitatus conſectaretur. His ita cõſti-
gis in cãpeſtria deducto exercitu, Samiinthum aliaque
pulabatur. Quo cognito Argivi, orta jam luce, ab Ne-
uccurrendum properantes, Phliaſiorum Corinthio-
opiis occurrerunt. ibi paucis Phliaſiorum cæſis, ipſi nõ

multò plures ab Corinthiis interfectos amiserunt. Bœoti
garensesq; & Sicyonii, cùm ad Nemeam, uti jussi erāt, mo
sent: non invenerunt ibi Argivos. In campos enim digre
ferri agiq; res suas viderunt, extemplò in aciem descēde
instruunt contrà & Lacedæmonii. Tunc verò licet in m
circumfusis hostibus inclusi tenerentur Argivi, (in campe
bus enim Lacedæmonii, quiq; cum eis erant, * ab urbe
gressi signa inferebant; supernè Corinthii & Phliasii & P
nenses; juxta Nemeā Bœoti & Sicyonii & Megarenses) a
neq; equites haberent, quòd soli sociorum nondum vene
Athenienses: nō tamen id periculum multitudo Argivo
sociorumq; horrebant. quin potiùs præclaram dimicand
casionem esse credebant, cùm Lacedæmonios in suo agr
ipsamq; urbē deprehendissent. Iam concurrerāt penè uti
acies; cùm ex Argivis duo, Thrasyllus ex quinq; ducib. u
& Alciphron hospes Lacedęmoniorum, progressi ante si
Agidem, ne rem prælio committat, hortantur. omninò e
paratos esse Argivos jus æquum præbere & accipere, si
Lacedæmonii incusarent: pacemq; deinceps, icto fœder
cturos. Hæc iis suopte consilio, sine omni multitudinis m
dato, dicentibus: Agis, accepta cōditione, & neq; cū aliis
ribus, neq; secum re satis deliberata, uniq; tantū viro eo
qui cum magistratu in exercitu erant cōmunicata; 4. me
paciscitur, quo spatio ea quæ dixerant, præstarent. Inde pr
nùs copias abduxit, nulli sociorum ea de re quidquā effa
Itaq; Lacedæmonii quidem sociiq; eius imperium, metu
gum, sequuntur: inter se verò vehementer Agidem incr
bant, quòd tantam opportunitatem, cùm hostes undiq; a
quite & pedite circumdatos inclusosq; invadere potuiss
propè ex oculis raptam amisissent, nec ulla re gesta tant
gna apparatu abissent. Exercitus enim is longè pulcherri
omnium fuit, qui ad præsens usq; tempus ex Græco non
congregati sunt: ac tum præcipuè cōspicuus cernebatur,
universus adhuc in Nemea erat conjunctus. ibi enim Lac
moniorū universæ copiæ, ibi Arcades & Bœoti & Corin
& Sicyonii & Pellenenses & Phliasii & Megarenses, lect
singulis civitatib. virorū robora erant; qui non Argivis sol
cōfœderatis, sed aliis insuper adjunctis acie pares esse vide
tur. Hic ergò exercitus iratus vehementer Agidi discessit,
mosq; suas singuli dilapsi sunt. Multò verò magis Argivi
suos cōmoti erāt, quòd sine cōsensu multitudinis sponsi
fecissent. Nā & ipsi nunquā opportuniùs oblatos Lacedęm
nios, è manib. suis evasisse credebāt; cùm ad ipsam urbē su

cì

givi ab
cedæmo-
inclusi,
idis be-
ficio eva-
nt.

nultorum & fidelissimorũ sociorum auxiliis, certamen
ri fuissent. Itaq; ubi domum reverterunt, Thrasyllum *
aradrum (ubi militaria judicia, priusquã urbem ineant,
lent) lapidibus cooperuissent; ni ad arã confugiens, sibi
m quæsisset. bona tamen eius publicata. Posthæc mille
is & 300. equitib. ab Athenien sibus, Lachete & Nicostra-
ibus, auxilio missis: Argivi, qui inducias cum Lacedæ-
s qualescunq; tamen servare volebant, abire eos jusse-
eq; potestatẽ ad populum, quod petebant, agendi fece-
donec Mantinei Eleiq;, qui adhuc aderãt, precib. suis id
rârunt. Itaq; sic Athenienses (Alcibiade s legatus erat)
givos sociosq; locuti sunt; ut negarent, rectè id fœdus
iorum sociorũ consensu factum. proinde jam, quando-
n ipsi in tempore adessent, bellum rursus capessendum.
ac oratione socii, protinùs universi, præter Argivos, ad *Argivi so-*
menum Arcadicũ copias adduxerunt. Argivi licet nec *ciis Orcho-*
sentirent, primò relicti sunt. postea tamen ii quoq; ad- *menum ca-*
unt. Castris igitur ad Orchomenum positis, urbem uni- *piunt.*
rcumsessam oppugnant; cùm præterquam quòd ipsã
in potestatem redigere volebant, Arcadæ quoq; ob-
i ab Lacedæmoniis depositi essẽt. Orchomenii & mœ-
nvalidis diffisi, & hostium multitudine perculsi, post-
nulla auxilii spes erat: ne in suam perniciem resisterẽt,
unt, ut in societatem recepti, obsides darent; Mantineis
suos, quos ibi Lacedæmonii deposuissent, obsides re-
ent. Occupato Orchomeno, cùm quò deinceps primò *Elei ab so-*
rrent agitarent; ac Elei quidem Lepreum peti vellent, *ciis decedũt.*
ei Tegeam, hisq; Argivi etiã Athenienses q; consenti-
a succensi Elei, quòd nõ Lepreũ petendũ decrevissent,
n abierunt. Reliqui socii Mantineæ congregati, ut Te-
opias ducerent, sese parârunt. nam ipsorũ quidam Te-
i spẽ fecerant eis proditionis. Lacedæmonii verò, post- *Lacedæmo-*
n 4. mensium fœdere facto recesserunt ab Argis, vehe- *niorum in*
in Agidem exacerbati sunt, quòd tanta, quanta non *Agidem ira*
liâs, opportunitate occupãdi Argos oblata, è manib.
sos dimisissẽt. nec. n. facilè tot talesq; socios in unum
ps cogi posse. Vt aũt jam Orchomenũ captũ nuntius
tus, tum verò impensiùs eis indignitas crevit: præcipi-
a, confestim decretũ, * præter morẽ suũ, fecerunt, ut
eius diruereturr, & mulcta ei esset centũ millia drach-
Hæc illo ne fierẽt deprecãte, & laudabili aliquo in bello
re se id crimẽ deleturum dicente; quòd si nõ fieret, tunc
ittio uterẽtur: decretũ quidẽ illud, de domo destruẽda

vendicârunt. terminum verò inſequendi, quem tranſcendere non liceret, fines fore utriuſq; urbis. Lacedæmonii, quibus hæc initiò deridicula videbantur, tamen quoniam utiq; amicos ſibi eſſe Argivos volebant, admiſerunt poſtulata atq; ſubſcripſerunt. Priuſquam verò ad exitum ea perducerentur, Argos eos redire Lacedęmonii juſſerunt, conditionesq; proponere populo: quæ ſi placerent, ad Hiacynthia venirent, & juſjurandum præſtarent. Ita diſceſſum.

Lacedæmonij Panactũ Athenienſibus reddunt

Dum hæc ab Argivis geruntur, legati Lacedæmoniorum Andromenes & Phædimus & Antimenidas, ut Panactũ homineſque ab Bœotis acceptos redderent Athenienſibus, miſſi: Panactum quidẽ ab ipſis Bœotis dirutum invenerunt, prætendentibus, quòd inter Athenienſes Bœotosq; de eo vetuſtum eſſet pactum, ut nec hi nec illi poſſiderent, eſſetq; commune utriſque; homines verò Athenienſes, quos captivos habuerant Bœoti, acceptos Athenasq; deportatos legati reſtituerũt. his Panacti demolitionẽ adjecerunt, id quoq; ſe tradere cẽſentes.

Athenienſium in Lacedæmonios ira.

nec enim hoſtẽ ibi Athenienſium deinceps futurum. Hæc dicta maxima animos Athenienſiũ indignatione accenderunt; tum quòd injuriã ſibi à Lacedæmoniis factã, Panacto, quod integrũ tradere debuiſſent, diruto judicabant: tum quòd cõpertum habebant, quemadmodum cum Bœotis ſocietatem ſeorſum fecerãt; qui tamẽ priùs, ſe cõmuni ope eos, qui fœdus abnuerent coërcituros, dixerant. Hæc aliaque, quæ præter fidem cõventionis egiſſent, reputantes, cùm ſeſe deceptos deluſoſq; putarẽt: cum acerbo reſponſo legatos dimiſerũt. Hac inter illos ſimultate exorta, extemplò quicunq; Athenis fœdus diſſuaſari volebant, id negotiũ ſunt aggreſſi. Erant tum alii, tum verò Alcibiades Cliniæ, vir ut in alia quiſquã civitate * immaturæ ætatis, * majorum autem fama & honore nobilitatus: qui non tam quòd utiliorẽ ſuis Argivam ſocietatem judicabat, quàm ab inflato & contentioſo animo, ſeſe adverſarium gerebat. Angebat ingentis ſpiritus juvenem, quòd Lacedæmonii, cum Nicia & Lachete percuſſo fœdere, ipſum ob ætatem præterierant, nec ullo pro vetuſto hoſpitio in honore habebant; quod ab avo repudiatum, ipſe, cum captivis eorum ex inſula benignè feciſſet, renovare cogitaverat. Itaq; multis de cauſſis contemptum ſe ab ipſis neglectumq; rat⁹, tunc primùm adverſus eos cõſurrexit; nihil omninò fidei Lacedęmoniis habendũ inquiens, * qui nõ alia de cauſſa ſuũ in fœdus veniſſent, quàm ut Argos eo freti perdomare, indeq; Athenienſeis ſolos adoriri poſſent. Tunc quoq; poſtquã cõtroverſia incidit, mittit privatim Argos, utiq, ocyus cũ Mantineis & Eleis

Alcibiades pacem convellere nititur.

Eleis ſocietatem petẽtes veniant, hortatur. tempus enim jam opportunum eſſe, & ſe omni ope adjuturum. Eo nuntio accepto, Argivi, qui jam cognitum habebant, præter voluntatem Athenienſium factam cum Bœotis ſocietatem, ipſoſq; adeò graviter in Lacedæmonios incitatos eſſe: neglectis ſuis, qui Lacedæmone cauſſa fœderis aberant, legatis ad Athenienſiũ protinùs amicitiam animos adjecerunt; quorum civitatẽ antiquitùs ſibi amicam rebantur, & populari, ſicut ſuam, imperio conſtitutã, & inſuper in mari potẽtem, ad bellum, ſi quod inciderer, ſecum unà gerendum per opportunam. Mittunt igitur extemplò ad Athenienſes de ſocietate legatos. mittunt etiam Mantinei Eleiq; Lacedæmonii etiã properè ſuos miſerũt legatos, Philocharidam Leontem & Endium, qui amici Athenienſibus videbantur eſſe. timebant enim, ne per iram ſocios facerent Argivos. ſimul Pylum repetebant pro Panacto, & de ſocietate cum Bœotis ſe purgabant, quòd nõ damni Atheniẽſium cauſſa inita eſſet. Hæc in ſenatu agẽtes, cùm ſibi poteſtatem de omnibus controverſiis tranſigendi datam ferrẽt: Alcibiadi curam injecerunt, ne hæc eadem ad populum dicentes flecterent multitudinis animos, Argivaq; ad irritũ caderet ſocietas. Igitur tali conſilio ipſos aggreditur: Lacedæmoniis fide data pollicetur, ſi negaſſent in cõcione populi, quòd cum poteſtate veniſſent, ſe ut Pylum reciperent effecturum. nam eundem ſe, qui nunc eos ad repugnandum incitaret, alterum ipſis perſuaſurum, & alia ſimul tranſacturum. Id agebat, ut ab Nicia abalienaret ipſos, utque apud populum criminando, tanquam nihil ſinceri animo agitanteis, nec eadem unquam dicenteis, Argivis Eleiſq; & Mantineis ſocietatem impetraret. nec fefellit eum ſententia. Poſteaquã enim Lacedæmonii productiad populum & interrogati, non ut in Senatu, ſe cum libera poteſtate veniſſe, dicebant: enimverò non ultrà id pati Athenienſes, Alcibiadique, multò magis quàm antea in Lacedæmonios increpanti vociferantique, auſcultantes; parati erant extemplò productis Argivis & qui cũ ipſis erant, ſocietatem paciſci. Cæterùm priuſquam in ſuffragium irent, motu terræ ea concio diſcuſſa eſt. Sequente concione Nicias, quamvis & Lacedæmonii circumventi, & ipſe etiã, quòd non faſſi fuerant ſe cum poteſtate veniſſe, ſpe deceptus fuerat: potiorem tamen ipſis Lacedæmoniorum amicitiam eſſe debere ajebat, dilatoque Argivo negotio ampliùs ad ipſos mittendum, & quid utriq; in animo haberent explorandum. Sibi enim eam belli dilationem honeſtam, ipſis verò fœdam atque ignominioſam eſſe. nam ſibi ſecunda florentib. fortuna, optimum

Argivi Athenienſium ſocietatem petunt.

Alcibiades Lacedæmoniorum legatos deludit.

Nicias pacẽ tueri conatur.

mum esse, quàm diutissimè felicitatem cõservare: ipsis adversis afflictis casibus, maximè consultum, quam p fortunam tentare. His moti Athenienses, legatos, q numero Nicias erat, mittunt; qui juberent Lacedæmo quid æqui prestare in animum induxissent, Panactum i reddere & Amphipolim, & Bœotis, ni fœdere se adju societatem renunciare, quemadmodum cautum esset, terius voluntate cum nemine paciscendum. Illud ide cerent; se quoq;, si qua jus fasq; violare libuisset, cum A qui jam hac ipsa de caussa adessent, societatem inire p De hisce, & aliis quoq; quæ ab ipsis requirebant, datis n tis, Niciam aliosq; legatos miserunt. Qui ubi adveneru teris omnibus, quæ in mandatis habebant, expositis, it runt orationem; ut nisi Bœotorum, quandiu fœdus ill diarent, omitterent societatem, se quoq; dicerent, Arg qui cum illis essent socios facturos. Lacedæmonii, cùm set Xenareti Ephori, aliorumq; eiusdem voluntatis, sen societatem Bœotis negârunt se renunciaturos; jusjura verò, sic ornate Nicia, renovârunt. metuebat enim, n prorsus re confecta abiret, & ob id probris (quod & f est) obnoxius redderetur; quòd ipse non minimus auct deris Lacedæmonii esse videbatur. Vbi rediit, & Ather nihil Lacedæmone confectum viderunt; gravem sibi ob injuriam rati, adeò non tenuerunt iram; ut protinùs p ctis ab Alcibiade Argivorum aliorumq; sociorum, qui derant, legatis, fœdus societatemq; his legibus fecerin

Athenienses fœdus cum Argivis in annos centũ faciunt.

„ dus fecerunt centum annorum, Athenienses Argivi
„ Mantinei & Elei, suo sociorumque nomine, quibus im
„ utrique: quod sine fraude sit & sine damno, terra mariq
„ cendi caussa ne licitum esto Argivis & Eleis & Mantin
„ rumq; sociis arma inferre, Athenienſibus, & eorum soci
„ bus imperant Athenienses: neu Athenienſib. & eorum
„ Argivis & Eleis & Mantineis & eorum sociis, sive arte
„ sive quacunq; alia fraude & machinatione. Socii his l
„ erunt Athenienses & Argivi & Mantinei & Elei in centu
„ nos. Quòd si hostes invadant regionem Athenienſiu
„ givi & Mantinei & Elei auxilium Athenas, quàm poteri
„ lidissimum, pro viribus, quocunq; voluerint Athenien
„ rant. Sin per populato agro abscedant, pro hoste urbs
„ beatur Argivis & Eleis & Mantineis & Athenienſibus,
„ busvis damnis ab his omnibus civitatib. afficiatur. Belli
„ rò ponere, aut pacem cum ea civitate facere, nulli urbi,
„ niversis id videatur, licitum esto. Quòd si verò hostes i

nem aut Argivorum, aut Eleorum, aut Mantineorum, "
ienſes auxilium Argos & Mantineam & Elidem, quam "
unt validiſſimum, pro viribus, quocunq; voluerint hæce "
, ferant. Sin per populato agro abſcedant, pro hoſte urbs "
eatur Argivis & Eleis & Mantineis & Athenienſibus, "
isq; quibuivis ab omnibus his civitatibus afficiatur. Bel- "
erò ponere aut pacem cum ea urbe facere, nulli civitati, "
niverſis id videatur, licitum eſto. Belli faciendi cauſſa cũ "
neminem per fines ditionis ſuæ, aut ſociorum quibus "
rant ſinguli, terra mari ve tranſire ſinito: niſi tranſitus i- "
mittatur decreto omnium civitatum, Athenienſium & "
orum & Mantineorum & Eleorum. Militibus in auxili- "
iſſis, civitas ea, quæ auxilia mittit, in triginta dies ſtipen- "
poſtea quam in urbem, quæ auxilium petierat, venerint, "
, abeuntibus, præbeto. Sin longiore tempore eo milite "
rinſtuti civitas ea quæ accerſivit ſtipendium præbeto, "
levisque armaturæ militi & ſagittario ternos obolos "
æos in ſingulos dies, equiti drachmam Æginæam. Im "
n belli penes urbem, quæ auxilium petierat, dum ea bel- "
etur, eſto. Sin alicui bellum communi conſilio & copiis "
nt, omnium æquale jus & imperium eſto. Iurent in hoc "
s, Athenienſes pro ſe proque ſociis: Argivorum verò, & "
ineorum, & Eleorũ, & ſociorum, ſingulæ civitates jurent "
ent more patrio maximum ſanctiſſimumq; ſinguli jusju- "
m. Formula ejus talis eſto: Manebo in ſocietate pactis- "
iſque ac ſi damno & dolo malo, violabo neque arte neq; "
e aut machinatione ulla. Juramentum præſtent; Athenis "
atus & * magiſtratus urbani exigant id * prytanes. "
; Senatus, & octoginta viri, & * artynæ. exigant, octo- "
viri. Mantineæ; * demiurgi, & ſenatus, & reliqui ma- "
tus, exigant, * ſacrorum * bellique præfecti. Elide, "
iurgi. & qui in magiſtratu ſunt, & ſexcenti viri. exigant, "
urgi & legum cuſtodes. Iuramenti renovandi cauſſa, "
nienſes Elidem & Mantineam & Argos eant, triginta "
is ante Olympiorum tempus: Argivi autem & Elei & "
inei, Athenas decem diebus ante * Panathenæa ma- "
Pacta fœderis juriſque jurandi & ſocietatis in columna "
ea ſcribant, Athenienſes in urbe, Argivi in foro in fano "
limis, Mantinei in foro in fano Iovis. Columnam etiam "
npiis æream ponant communibus impenſis, ad proximũ "
npiorum feſtum. Si quid præterea civitatib. hiſce adjice "
ſtis iſtis placuerit, id, dum modò communi omnium civi- "
n cõſilio decretoq; probetur, ratum eſto. Hoc pacto fœ- "

dus

dus ſecietasq; facta eſt. Lacedæmoniorum tamen & Athenienſium ab neutra parte ob id fœdus ſolutum. Corinthii verò Argivorum ſocii, adſcribi ſe in id paſſi non ſunt. Nam priore tempore quoq; cùm Argivi Eleiq; & Mantinei ſocietatem ita feciſſent, ut cum ijſdem bellum pacemque haberent, abnuerant in id juramentum dare. ſibi enim ſufficere priùs factam ſocietatem, ut ſibi mutuò auxilio eſſent, arma verò cum nullo inferrent. Ita Corinthii averterunt ſe ab ſociis, magisq; ad Lacedæmonios jam animis inclinabant.

Olympiorum ludicrum, in eoque turbæ.

Ea æſtate * Olympiorum ludicrum celebratum eſt, in quo Androſthenes Arcas primùm pancratio certamine vicit: & Lacedęmonios templo arcuére Elei, ut neq; ſacra facere ipſis, neq; certare liceret; quandoquidem non ſolviſſent mulctam quam eis ex lege Olympiaca dixerant Elei. Aiebant enim eos Phyrco caſtello ſuo arma intuliſſe, & Lepreũ, quod ſuum oppidum fuiſſet, armatos tẽpore fœderis Olympiaci miſiſſe. Mulcta erat bis mille minæ. binas enim minas in ſingulos armatos lex dare jubebat Lacedæmonii verò miſſis legatis, negabant ſe juſtè condemnatos. neque dum enim promulgatum fœdus Lacedæmone fuiſſe, quando illuc armatos miſiſſent. Elei, jam fuiſſe tunc * apud ſe inducias, affirmabant. Sibi enim primò eas indixiſſe: unde ſe quietis, nihilque ut tempore fœderis, metuentibus, ipſos furtim præter fas egiſſe. Ad ea ita reſponderunt Lacedæmonii, ut dicerent, ampliùs opus fuiſſe ipſos id Lacedæmonem denunciare, ſi jam ſe injuria affectos credidiſſent. tum ſe nuſpiam eis arma illaturos fuiſſe. verùm non ita feciſſe illos: quòd argumento ſit, ipſos non ita credidiſſe. Elei in propoſito manentes, nunquam ſibi perſuaſum iri dicebant, quòd non injuriam ipſi feciſſent. cæterùm ſi Lepreum ſibi redderent, partem ſe ipſis argenti, quæ ſibi deberetur, remiſſuros; quæ verò Dei eſſet, pro ipſis proſoluturos. Cùm hæc recuſarent, iterum poſtulárunt; ut Lepreum, ſi utiq; vellent, retinerent; aſcenderent autem in arma Iovis Olympii, ſiquidem templo uti vellent, atque ibi in præſentia Græcorum jurarent, certò ſe deinceps mulctam ſoluturos. Ne hoc quidem admiſerunt Lacedæmonii. itaque templo, ſacrificiis, & certamine prohibiti, domi ſua ſacra peregerunt. Reliqui Græci ſpectaculo interfuerunt, præter Lepreatas. Veriti tamen Elei, ne vi ſacrificare Lacedęmonii conarentur, juventute armata diſpoſita, cuſtodias egerunt. Venerunt quoq; ad eos Argivi mille, & totidem Mantinei & Athenienſium equites, qui Argis feſtum diem expectabant. Magno in metu totus cõventus fuerat, ne armata manu adventarent Lacedæmonii: inprimis

inprimis poſteaquam Lichas Arceſilai Lacedæmonius in certamine verberibus ab lictoribus mulctatus eſt, quòd cùm viciſſent bigæ ipſius, victorque eſſet alius pronunciatus, quem Bœoti publicè miſerant, quoniam ipſi certare non licebat, in mediam progreſſus arenam, agitatorem ſuum coronaverat, ſuum eum currum fuiſſe oſtendere volens. Ex eo longè maior omnes metus renuit, & ne quid ſubiti tumultus fieret verebantur. Quieſcentibus autem Lacedæmoniis, ſacrum hoc modo peractum eſt. Poſt Olympia, Corinthum Argiviſociis; venientes, ut ſecum jungerentur, orabant aderant etiam Lacedæmoniorum legati. Multis verò invicem ſermonibus habitis, tandem re infecta, cùm terra moviſſet, domum diceſſerunt. Ita æſtas finita.

Hyeme inſequente Heraclienſes, qui in Trachine ſunt, cum Ænianibus & Dolopibus & Melienſibus Theſſalorū quibuſdam, acie conflixerunt. Hæ enim gentes finitimæ, hoſtili erga eam civitatem animo erant; quòd nulli quàm ſuæ regioni inſeſtius id oppidum conditum credebant. Qua de cauſſa protinùs ab initio oppugnârunt, & quibus poterant incommodis affecerunt. Hac verò pugna fuſi fugatiq; Heraclienſes, amiſerunt cum alios cives, tum Xenarem Cnidium Lacedæmoniū præfectum. Ita hyems finiit, belliq; duodecimus annus. *Heraclienſium in Trachine clades.*

Primo inſequentis æſtatis initio, Heracleam Bœoti, graviter poſt prælium affectam, occupârunt, & Hegeſippidam Lacedæmonium, ut qui minùs benè præeſſet, ablegârūt. Id cùm eo metu feciſſent, ne dum Lacedæmonios Peloponneſi motus tenerent, Athenienſes invaderent: nō tamen omninò devitare iram Lacedæmoniorum potuerunt.

Hac etiam æſtate Alcibiades Cliniæ, dux Athenienſis, Argivis ſociiſq; adjuvantibus, in Peloponneſum venit, cum paucis Athenienſium armatis & ſagittariis; & ejus regionis ſocios aſſumptis, Peloponneſum obiit cum exercitu: ac cùm alia quæ ad ſocietatem ſpectabant, conſtituit, tum Patrenſibus, ut ad mare uſq; * muros extenderent perſuaſit. Alterum ad Rhium Achaicum extruere volentem, Corinthii & Sicyonii, & quibus damno ea munitio futura erat, armati concurrentes prohibuerunt. *Alcibiadis in Peloponneſum expeditio.*

Eadem æſtate bellum inter Argivos Epidauriosq; ortum. cauſſa ferebatur, victima * Apollinis Pythei (quo tēplo Argivi præcipuè potiebantur) quā cùm ob paſcua adducere debuiſſent, non tamen miſerāt Epidaurii. Nec ea ſolùm cauſſa movit: ſed & Alcibiadi & Argivis perutile videbatur, ut in ſuam poteſtatē, ſi fieri poſſet, redigerēt Epidaurū; quo & ab Corinthiis *Bellum inter Argivos & Epidaurios.*

tutiores eſſent, & breviore ab Ægina intervallo Athenienſes, quibus alioquin * circum Scyllæum navigandū erat, ſuccurrere poſſent. Accingunt itaq; Argivi, ut ob victimæ exactionem Epidaurum adoriātur. Eduxerunt quoq; ſub idem tempus Lacedæmonii univerſum exercitū ad Leuctra, ea juxta Lycæum ſunt, in finib. regionis eorum. ducebat rex Agis Archidami. Nemo omnium gnarus erat, quà verſuri impetū eſſent, neq; ipſæ urbes quæ exierant in expeditionē. Poſtea quam autem ſacrificantib. pro tranſitu adverſa auſpicia fuerunt, domū ipſi abeunt: ſociis imperant, ut poſt ſequētem menſem (* Carneus erat) quando ſacra ſolennia Dorienſium eſſent, ad expeditionem ſeſe parent. Poſt eorum diſceſſum, Argivi viceſimo ſeptimo die menſis, qui Carneum præcedit, egreſſi, licet aliàs ſemper eum diem celebrarent: incurſārunt vaſtaruntq; agros Epidauriorum. Epidauriis ſociorum fidem implorantibus, menſem alii cauſſabātur, alii uſq; ad fines Epidauriæ profecti, ibi quieverunt. Dum in hoc agro morātur Argivi, Mantineā legationes civitatū, monitu Athenienſiū, convenerunt. Vbi poſtquam in colloquium eſt ventum, Ephamidas Corinthius, ſermones tales nō cōvenire iis, quæ tum maximè fierēt, ajebat. ſe enim jā de pace deliberātes ſedere; Epidaurios verò ſociosq; & Argivos adverſus ſe mutuò in acie ſtare. Priùs autem abducendum utrinque exercitum; tunc demum ad pacis conſilia redeundum. Perſuaſi, ſolvunt concilium, & Argivos ex Epidauria abducunt. Hinc iterum cōgregati, ne ſic quidē inter eos convenit: & Argivi rurſus Epidauriam ingreſſi, agros urebant. Eduxerunt quoq; Lacedæmonii exercitū ad Caryas & cùm nec ibi tranſitum ab diis impetraſſent, reverſi ſunt. Argivi tertia fere Epidauriæ parte vaſtata, domum redierunt. ibi eis præſtò fuit auxilium Athenienſium, mille gravis armaturæ, duce Alcibiade: qui poſtea quam ab expeditione Lacedæmonios * receſſiſſe, neq; uſum ſui amplius eſſe intellexerunt, domum diſceſſerunt. Hæc ea ætate geſta.

Lacedæmonij Epidaurijs ſuccurrunt.

Ea quæ ſecuta eſt hyeme Lacedæmonii, fruſtrati Athenienſeis, trecentos præſidiarios duce Ageſippida mari Epidauriis ſubmiſerunt. Itaq; Argivi miſſis legatis, cum Athenienſib. expoſtulārunt, quòd cùm in fœdere cautum eſſet, ne tranſirū per ſuam regionem hoſtib. darent: ipſos mari præternavigare ſiviſſent. injuriam itaq; ſibi factum iri, ajunt, ni Pylo Meſſenios Helotasq; adverſus Lacedæmonios iterū imponant. His motiAthenienſes, de cōſilio Alcibiadis, columnæ Laconicæ * rupiſſe jusjurandum Lacedæmonios ſubſcribunt; & Helotas ex Craniis Pylum, ut inde agros prædarētur, reportārunt. de cætero

Athenienſes Lacedæmonios rupti fœderis accuſant.

ieverunt. Ea hyeme bellum inter se Argivis & Epidau-
entibus, justa quidem acie & ex præparato dimicatum
; insidiæ tamen & incursiones factæ sunt, quib utrinq;
sq; alterius partis adipisci poterant, trucidabant. Præ-
m hyeme Argivi ad Epidaurum, ut eam defensoribus
um nudatam vi caperent, cum scalis accesserunt. quod
stra eis fuit incœptum, domum reverterunt. Ita hyems
: tertius decimus huius belli annus.

ia ferè insequēte ęstate, Lacedęmonii cùm Epidaurios
graviter affligi, & cæteros in Pelopōneso, partim dese
artim aliis incōmodis conflictari cernerent: rati, nisi in
re oriētem eum ignem oppressissent, ingenti mox om-
endio arsura; universas civium Helotumq; copias, duce
Archidami rege Lacedæmoniorū, in Argivos miserūt:
rāt suas copias Tegeatę aliiq; Arcades Lacedęmonio-
. reliqui intra extraq, Peloponnesum socii Phliunte cō-
ātur. Bœoti erant, quoq; millia gravis armaturæ & to-
is, equitesq; quingenti, & par numerus peditum * e-
s additorum. Corinthiorū duo millia erant gravis ar-
. reliqui pro sua quilibet portione. Phliasii verò quòdin
agro exercitus erat, universas copias suas expediebant.
tunc primùm cognito apparatu Lacedęmoniorū, cùm
liuntē, ut se cęteris conjungerent, movissent: ipsi quoq;
suas eduxerūt. Auxilio eis venerant, Mantinei cum suis
& Elei tria millia gravis armaturæ. Promotis itaque si-
um Lacedæmoniis ad Methydriū occurrissent in Arca-
nulis utriq; consederūt. Extemplò Argivi, quia solos La-
onios esse videbāt, ad pręliū sese expediūt. Cęterùm A-
cte motis castris, nec sentiētibus iis, Phliuntē ad cęteros
duxit. Quod ubi Argivi intellexerūt, prima luce Argos
ti, inde in viam quæ ad Nemeā est, (eà nanq; descensu-
n sociis Lacedęmonios rebantur) copias ducunt. Agis
eam, quam exspectabāt, viam non venit: excitisq; La-
oniis & Arcadib. Epidauriisq;, alia via difficili profe-
campestria Argivorum descendit. Corinthii verò &
i & Pellenenses recta regione iter instituerunt. Bœotos
garēses & Sicyonios via quæ juxta Nemeam est, ubi Ar-
nsederant, descendere jussit, ut Argivos in patentib. si-
urrenteis campis, equitatus consectaretur. His ita cōsti-
Agis in cāpestria deducto exercitu; Saminthum aliaque
opulabatur. Quo cognito Argivi, orta jam luce, ab Ne-
succurrendum properantes, Phliasiorum Corinthio-
, copiis occurrerunt. ibi paucis Phliasiorum cæsis, ipsi nō

Lacedæmoniorum sociorumq; in Argivos expeditiō.

multò plures ab Corinthiis interfectos amiſerunt. Bœoti M
garenſesq; & Sicyonii, cùm ad Nemeam, uti juſſi erāt, mo
ſent: non invenerunt ibi Argivos. In campos enim digreſſ
ferri agiq; res ſuas viderunt, extemplò in aciem deſcēden
inſtruunt contrà & Lacedæmonii. Tunc verò licet in me
circumfuſis hoſtibus incluſi tenerentur Argivi, (in campeſ
bus enim Lacedæmonii, quiq; cum eis erant, * ab urbe p
greſſi ſigna inferebant; ſupernè Corinthii & Phliaſii & Pe
nenſes; juxta Nemeā Bœoti & Sicyonii & Megarenſes) ad
neq; equites haberent, quòd ſoli ſociorum nondum vener
Athenienſes: nō tamen id periculum multitudo Argivor
ſociorumq; horrebant. quin potiùs præclaram dimicandi
caſionem eſſe credebant, cùm Lacedæmonios in ſuo agro
ipſ[illegible]q; urbē deprehendiſſent. Iam concurrerāt penè utri
acies; cùm ex Argivis duo, Thraſyllus ex quinq; ducib. un
& Alciphron hoſpes Lacedæmoniorum, progreſſi ante ſig
Agidem, ne rem prælio committat, hortantur. omninò ex
paratos eſſe Argivos jus æquum præbere & accipere, ſi q
Lacedæmonii incuſarent: pacemq; deinceps, icto fœdere
ſturos. Hæc iis ſuopte conſilio, ſine omni multitudinis m
dato, dicentibus: Agis, accepta cōditione, & neq; cū aliis p
ribus, neq; ſecum re ſatis deliberata, uniq; tantū viro con
qui cum magiſtratu in exercitu erant cōmunicata; 4. men
paciſcitur, quo ſpatio ea quæ dixerant, præſtarent. Inde pr
nùs copias abduxit, nulli ſociorum ea de re quidquā effat
Itaq; Lacedæmonii quidem ſociiq; eius imperium, metu
gum, ſequuntur: inter ſe verò vehementer Agidem increp
bant, quòd tantam opportunitatem, cùm hoſtes undiq; a
quite & pedite circumdatos incluſosq; invadere potuiſſe
propè ex oculis raptam amiſiſſent, nec ulla re geſta tanto
gna apparatu abiſſent. Exercitus enim is longè pulcherrim
omnium fuit, qui ad præſens uſq; tempus ex Græco nom
congregati ſunt: actum præcipuè cōſpicuus cernebatur, c
univerſus adhuc in Nemea erat conjunctus. ibi enim Lace
moniorū univerſæ copiæ, ibi Arcades & Bœoti & Corint
& Sicyonii & Pellenenſes & Phliaſii & Megarenſes, lecta
ſingulis civitatib. virorū robora erant; qui non Argivis ſolū
cōfœderatis, ſed aliis inſuper adjunctis acie pares eſſe videb
tur. Hic ergò exercitus iratus vehementer Agidi diſceſſit, d
mosq; ſuas ſinguli dilapſi ſunt. Multò verò magis Argivi *
ſuos cōmoti erāt, quòd ſine cōſenſu multitudinis ſponſio
feciſſent. Nā & ipſi nunquā opportuniùs oblatos Lacedæm
nios, è manib. ſuis evaſiſſe credebat; cùm ad ipſam urbē ſua
cùi

Argivi ab Lacedæmoniis incluſi, Agidis beneficio evadunt.

cùm multorum & fidelissimorũ sociorum auxiliis, certamen subituri fuissent. Itaq; ubi domum reverterunt, Thrasyllum * ad Charadrum (ubi militaria judicia, priusquã urbem ineant, fieri solent) lapidibus cooperuissent; ni ad arã confugiens, sibi salutem quæsisset. bona tamen eius publicata. Posthæc mille armatis & 300. equitib. ab Athenien sibus, Lachete & Nicostrato ducibus, auxilio missis: Argivi, qui inducias cum Lacedæmoniis qualescunq; tamen servare volebant, abire eos jusserunt, neq; potestatẽ ad populum, quod petebant, agendi fecerunt; donec Mantinei Eleiq;, qui ad hucaderãt, precib. suis id impetrârunt. Itaq; sic Athenienses (Alcibiade s legatus erat) ad Argivos socios q; locuti sunt; ut negarent, rectè id fœdus sine aliorum sociorũ consensu factum. proinde jam, quando quidem ipsi in tempore adessent, bellum rursus capessendum. Moti hac oratione socii, protinùs universi, præter Argivos, ad Orchomenum Arcadicũ copias adduxerunt. Argivi licet nec ipsi dissentirent, primò relicti sunt. postea tamen ii quoq; advenerunt. Castris igitur ad Orchomenum positis, urbem universi circumsessam oppugnant; cùm præterquam quòd ipsã urbem in potestatem redigere volebant, Arcadiæ quoq; obsides ibi ab Lacedæmoniis depositi essẽt. Orchomenii & mœnibus invalidis diffisi, & hostium multitudine perculsi, postquam nulla auxilii spes erat: ne in suam perniciem resisterẽt, pacti sunt, ut in societatem recepti, obsides darent; Mantineis quoq; suos, quos ibi Lacedæmonii deposuissent, obsides restituerent. Occupato Orchomeno, cùm quò deinceps primò signa ferrent agitarent; ac Elei quidem Lepreum peti vellent, Mantinei Tegeam, hisq; Argivi etiã Athenienses q; consentirent: ira succensi Elei, quòd nõ Lepreũ petendũ decrevissent, domum abierunt. Reliqui socii Mantineæ congregati, ut Tegeam copias ducerent, sese parârunt. nam ipsorũ quidam Tegeatarũ spẽ fecerant eis proditionis. Lacedæmonii verò, postea quam 4. mensium fœdere facto recessêrunt ab Argis, vehementer in Agidem exacerbati sunt, quòd tanta, quanta non unquã aliâs, opportunitate occupãdi Argos oblata, è manib. tamẽ ipsos dimisisset. nec n. facilè tot tales q; socios in unum deinceps cogi posse. Vt aũt jam Orchomenũ captũ nuntius est allatus, tum verò impensiùs eis indignitas crevit: præcipites q; ira, confestim decretũ, * præter morẽ suũ, fecerunt; ut domus eius dirueretur, & mulcta ei esset centũ millia drachmarũ. Hæc illo ne fierẽt deprecãte, & laudabili aliquo in bello facinore se id crimẽ deleturum dicente; quòd si nõ fieret, tunc suo arbitrio uterẽtur: decretũ quidẽ illud, de domo destruẽda

Argivi socii, & Orchomenum capiunt.

Elei ab sociis decedũt.

Lacedæmoniorum in Agidem ira

& mulcta, remiserunt; legem verò, quæ nunquā ante fuerat, in præsentia tulerūt. Decem enim viros Spartanos * ei legârunt, quorum consilio uteretur, & sine quorū voluntate exercitum ipsi ab urbe ducere non liceret. Dum hæc agunt, nuntium Tegeā ab suis partis hominib. accipiunt, quòd nisi quamprimùm adessent, Tegeam ad Argivos sociosq; defecturam, parumq; quin jā desciverit abesse. Tūc verò magna festinatione Lacedæmonii, quanta non aliās, ipsi Helotesq, universi in auxiliū iis accelerârunt. Arcadibus, qui ipsorū socii erant, ubi cōvenissent, è vestigio Tegeam se sequi jussis, Oresteum Mænaliæ cōtenderunt quo postquam universi venerunt, sexta inde suarū parte, in qua graves ætate & juniores erant, domū remissa, ut ibi custodias agerent, cum reliquis copiis Tegeam adveniunt. mox ea ex Arcadia quoq; socii adfuerunt. Mittunt etiā Corinthum & ad Bœotos & Phocēses Locrosq;, & nulla interposita mora ad Mantineam cum auxiliis venire jubent. Cæterùm iis nuntius hic inexpectatò venit, nec facilè poterant, nisi invicē operientes & congregati, hostilē penetrare regionem (media enim interjacebat) tamē ut id fieret maturabāt. Lacedęmonii cum iis qui aderant ex Arcadib socijs Mantinicū ingressi agrū, & * ad Herculis metati, agros populabātur. Quos ubi Argivi & eorum socii cōspexerūt. locum arduum difficiliq; aditu capiunt; acieq; directa potestatē pugnæ faciunt. Nec Lacedęmonii detrectarunt certamen: & cōtrà progressi jam ad lapidis telive conjectū pervenerāt, cùm quidā seniorū, loco arduo ipsos succedere cernens, Agidem, quod * malum malo sanare cogitaret, inclamat; significās, quòd infamiam ob discessum ab Argis intempestiva hac audacia sarcire vellet. Agis sive ea increpatione motus, seu alia de caussa subito mutato consilio ocyùs exercitum, antequam manus consereret, abduxit: & Tegeatarū ingressus fines, * aquam in Mantinicum agrū avertit. de ea enim, utpote quæ cum magno damno per alterum utrumcunq; agrum labitur. Mantinei & Tegeatæ armis contendūt. Ea verò caussa aquam avertebat, ut si Argivos sociosque, re cognita prohibendi caussa properātes, ab colle detraxisset. loco plano & æquiore decerneret itaq; eam diē ibi subsistens aqua avertenda absumpsit. Argivi sociiq; perculsi initio subito eorum discessu, quid rei esset, nemo satis pro certo scire. Cæterùm pesteaquam illos digressos ex oculis amiserūt, ipsiq; quieti in loco manentes, nec ad insequendum ducebātur: tunc verò redintegrata est in duces ira; antea in magna opportunitate ad Argos circumvētos Lacedęmonios de manibus emissos; & nunc fugientes neminem insequi; ac ipsos

Lacedæmoniorum contra Argivos expeditio. & subsequens bellū

quidem

lem per otium nemine inſtante evadere, ſuam verò ſalu-
deſeri atque prodi. Hic tumultus primò conſternaverat
es; * poſtea tamen ab colle eos deducunt, progreſſiq; in
itiem, caſtra, ne moram dimicandi facerent, ponunt. Po- *Pugna inter Lacedæmonios Argivosq; & utrorumq; ſocios, ad Mantineam*
die Argivi ſociiq; in aciem procedunt, pugnaturi, ſi ho-
topiam faceret Lacedæmonii ab aqua in priora ad fanum
ulis caſtra revertentes, ſubitò haud procul inde hoſtes,
inſtructa ab colle digredientes, aſpiciunt. Ibi verò tanta
dæmonios, quanta non ulla hominum memoria, formi-
œpit. repentinus enim ſubitariusque omnis ipſorum erat
ratus. * Extemplò igitur magna cura in ſuos ſinguli or-
s diſceſſerunt, Agide rege omnia ſecundū leges imperan- *Acies Lacedæmoniorum.*
uando enim rex exercitum ducit, * omnia imperio ejus
ita ſunt; * præfectisq; belli ipſe, quid opus facto ſit, edit;
inde præfectis cohortium; illi centurionib.; rurſus hi de-
nibus, qui cum ſuæ quilibet decuriæ rem indicat: impe-
i quid volunt, * hoc ordine per ſingulos vadunt, celeri-
ad omnes perferūtur. nam propemodum omnis exerci-
acedæmoniorum, præter paucos, ex præfectis cōſtat, ali-
ſe habentibus præfectos, unde cura rei agēdæ ad mul-
extēdit. Tunc verò in ſiniſtro ipſorum cornu * Sciritæ
iterunt: qui ſoli Lacedæmoniorum eundem hunc ſem-
acie per ſe locum obtinere ſolent. his adjuncti erant, qui
raſida in Thracia militaverat, & cū ipſis * novi ex He
us cives. Inde deinceps ipſi Lacedæmonii cohortes ſta-
nt: ac prope ipſos Heræenſes Arcades. Hos ſecuti Mæna-
in dextro cornu Tegeatę pauciq; Lacedæmonii extremi
nt. equites utrinque in cornibus poſiti. Sic Lacedæmonii
iterant. Apud hoſtes, dextrum cornu Mantinei, quòd in *Acies Argivorum.*
um agro res gerebatur, tenuerunt juxtà ſocii ex Arcadia
unt. inde mille Argivorum delecta manus, quas civitas
o tēpore publicè in re militari exerceri curaverat. hos ſe-
ęteri Argivi cum ſociis ſuis Cleonæis & Orneatibus. Ex-
i Athenienſes lævum cornu cum ſuis equitibus tenebant.
acies, hic apparat⁹ utriuſq; exercitus erat. Maior Lacedę- *Magnitudo exercitus.*
iorum exercitus viſus eſt; numerum autem ſive ſingula-
ıtrinq; gentium, ſive univerſorum qui tunc in acie ſtete-
ſubtiliter exequendo haud ſanè commemorare queam,
dæmoniorū enim numerus, propterea quòd omnia fer-
n Repub. occultant. non potuit cognoſci: cæterorum, ob
am ingeniis humanis jactantiam, ſtudiumq; ſuorum nu-
am augendi, anceps fides habetur. Ex his tamen Lacedæ-
iorum numerum ratiocinādo colligere licet. Cohortes,

præter Sciritas, quorum 600. ſunt, 7. in pugna affuerunt. * Cohors unaquæque centurias habet 4. * centuria 4. * decurias: ex decuriis 4 in primo ordine pugnabant. Introrſus non æquali numero, ſed uti præfectis cohortium viſum, locabantur. Vt plurimum verò octoni milites ſingulos ordines tenebant. * Vniverſè autem in prima acie, præter Sciritas, quadringenti & duodequinquaginta erant. Cùm jam inſtructæ ad concurrēdam acies conſtitiſſent, tum vero ſuos ſinguli duces milites cohortari. Mantinei, pugnaturos pro patria & penatib⁹, pro imperio ſimul ſervitioque: quorum illud ſemel experti fuerint, hoc verò non amplius experiri velle deberent. Argivis antiquum priſtinumq; imperium, & * æqualis quondam in Peloponneſo potentia, oſtendebatur; ne planè ubiq; oppreſſi, homines infeſtos pariter ſibi & finitimos pro tot tantisque injuriis paterentur inultos. Athenienſes docebantur, honeſtū eſſe ac præclarum, cum tot tam fidelibus ſociis certamen ſubeuntes, nemine ſe inferiores declarare: qui ſi * in Peloponneſo Lacedæmonios fudiſſent, imperium firmius & majus habituri eſſent, tutamque deinceps ab hoſtium impetu & incurſione ſuam regionem facturi. Tales apud Argivos ſociosque erant adhortationes. Lacedæmonii, qui diuturni temporis uſum ac exercitationem, quàm * magnificas exigui temporis cohortationes, majoris momēti eſſe ſciebant: * ſeipſos inter ſe viri fortes, ex diſciplina ſua depromptis, quas quiſque noverat, cohortationibus virtutis commonefaciebant. * Secundum hæc moveri utrinq; acies cœpta. Argivi ſociiq; * citato gradu pleniq; irarum ferebantur. Lacedæmonii verò ſedatè ad plurimorum tibicinum concentum incedebāt: quos inter ordines patria diſciplina non tam religionis cauſſa interponebant, quàm ut * æquabili gradu * ad numerum incedens moveretur acies, * nec ordines diſtraherentur; quod maximi exercitus in cōgreſſu facere ſolent. Cùm jam coirent acies, Agis rex tale conſiliū capit: Solet hoc in omni acie fieri, ut quando cōgrediuntur dextra cornua magis in exteriorē partem declinent, & in latera ſiniſtri hoſtium cornu utrinque extendātur. Singuli quippe ſibi metuentes, nudas partes, quātum fieri poteſt, clypeo eius qui ipſis ab dextris conſiſtit applicant; rati tunc ſe * maximè tegi, ſi conferta denſitate clypeorum teſtudine incedant. Itaq; ob eam cauſſam ſemper in dextero cornu anteſignanus, nudas partes ſuas ab hoſte avertere conatur: ſequuntur deinceps alii, ob eundem metū. Tunc verò Mantinei Sciritarum cornu multum excedebant: magis verò Athenienſibus Lacedæmonii Tegeataq; , quantò majo-

Cohortationes militares.

Congreſſus acierum.

res

res copias habebant, superabant. Veritus proinde Agis, ne sinistro suorũ cornu Mantinei, quos nimium extendi rebatur, se circũfunderent: Sciritis Brasideisq; militib. signũ dedit, * ut subductis ex acie quibusdam, exæquarent sese Mantineis in locum verò vacuum, Hipponoidam & Aristoclem præfectos bellicos duas ab dextero cornu cohortes ducere, & sinum illum explere jussit. hac enim ratione judicabat in dextero cornu nihilominus satis copiarum esse, & adversus Mantineos aciem firmiorem futuram. Fortè ita accidit, ut cùm Hipponoidas & Aristocles, quòd * in ipso congressu agminum momẽto q; id imperasset, nollent trãsire (qua de causa postea, quoniam per timorem id fecisse videbantur, * solum ab Spartanis vertere sunt coacti) hostes priùs infesti concurrerent. Itaque cùm Agis ipsos transire ad Sciritas jussisset, idq; non fieret ab illis: jam non potuerunt ad suos redire, neq; locum suũ explere. Enimverò ab omni parte inferiores tunc peritia Lacedæmonii, virtute se non parùm superiores ostenderunt. Nã postea quã ad manus ventum est, Mantinei qui in dextro constiterant cornu, Sciritas Brasideosq; loco moverunt: & cùm se insinuassent, ipsi sociiq; & mille Argivorum delecti, in dehiscentem intervallo ipsorum aciem, Lacedæmonios cædebant, circumfusiq; ab omni parte in fugam versis, & usque ad plaustra propulsis, seniores aliquot ibi locatos occiderũt. Ab hac parte inferiores Lacedæmonii, cæteris copiis ac medio maximè agmine, quà ipse rex Agis cum trecentis, quos vocant, equitibus erat: Argivorum veteranos & & quinq;, uti appellant, cohortes Cleoneosq; & Orneatas & Athenienses contrà instructos adorti, haud secus quàm torrentis modo fundunt sternuntq; eos, cùm plurimi ne tentato quidem certamine ad primum Lacedæmoniorum incursum terga dedissent: adeò ut quosdam ne antè effugerent, pedibus conculcarent. Postea quam ab ea parte cesserunt Argivi sociique, tum verò ab utroq; latere disjecta acie, dextrum Lacedæmoniorum & Tegeatarum cornu Athenienſibus se circumfuderũt. ita ancipiti circumstante eos periculo, hinc ab hoste inclusos, illic jam pulsos superatosque, * maximam omnium cladem accepissent, ni equitum suorum insigni opera adjuti fuissent. Ea quoque iis res saluti fuit, quòd Agis, ubi laborare sinistrum suorum adversus Mantineos & mille Argivos cornu intellexit: signum dedit universo exercitui, * ut illò quà vincerentur concurrerent. quo facto, Athenienses & cæteri qui jam fugam capessebant Argivi, dum aversi ab eis hostes illuc signa transferebant, nullo instante fine periculo se recepe-

Conflictus.

Lacedæmonij vincunt Argivos.

runt. Mantineis verò ſociisque & Argivorum delectis, non ampliùs ad inſtandum hoſtibus animus erat. ubi enim ſuos profligatos, Lacedæmonios ſe invehentes viderunt: fugam extemplo ceperunt; cæſique ſunt * Mantineorum aliquantò plures, Argivorum verò delecti major pars incolumes evaſerunt. Fuga ipſorum ac diſceſſus, nec effuſus nec in lõgum ſpatium erat. Lacedæmonii enim, donec fundant hoſtes, in multum temporis extrahere pugnam ſtabili obnixi gradu ſolent; * ubi verò jam terga dederunt, modicè nec longè inſequuntur. Talis ferè omninò pugna hęc, ut commemoravimus, extitit: multoq; ea maxima inter Græcas omnium quæ multis tempeſtatibus factæ ſunt, & ab clariſſimis maximeq; inſignibus urbibus commiſſa eſt. Lacedæmonii propoſitis occiſorũ hoſtium armis, trophæum confeſtim erexére; ſpoliatisq; cęſis, ſuos ſuſtulerunt: quibus Tegeam devectis, ſepulturam in eo loco fecerunt. hoſtibus ſuos per inducias reddiderunt. Cæſi ſunt Argivorum & Orneatarum & Cleonęorum ſeptingenti, Mantineorum ducenti: itemq; Athenienſium * & Æginetarum ducenti, cum utroq; duce, occubuerunt. Socii Lacedęmoniorum nulla memorabili clade ſunt affecti. ipſi quot deſideraverint, difficile fuit certò explorare: trecenti tamen circiter ferebantur cecidiſſe. Iam propinquo certamine, Pliſtoanax rex alter, cum ſenioribus & junioribus ſuppetias ſuis laturus. Tegeam uſque pervenit. ibi audita victoria, revertit. Auxiliis ab Corintho ſociisque extra iſthmum venientibus, Lacedæmonii obviam miſerunt qui eos reverti juberent. Ipſi dimiſſis ſociis, reverſi, * Carneorum feſtum egerunt: objectumque hactenus ab Græcis ignaviæ probrum, ob calamitatem in inſula acceptam, cæteramque imprudentiam & tarditatem, hoc uno facinore diluerunt. fortuna ſiquidem, uti videbantur, adverſa debilitati, * animos tamen priſtinos retinuerunt. Priore quàm pugnatum eſt die, Epidaurii univerſi Argivum agrum, ceu nudatum præſidiis, infeſto agmine ingreſſi: multos, quos diſcedentes Argivi cuſtodiæ cauſſa reliquerant, occiderunt. Itaque cùm poſt prælium tria millia gravis armaturæ ab Eleis, & mille Athenienſes ad priores, ſubſidio Mantineis veniſſent: Epidaurum protinùs hi omnes ſocii movent, dum Carneis peragendis Lacedæmonii tenebantur; partitique inter ſe urbis loca, muro eam cinxerunt. Ceſſantibus autem aliis, Athenienſes arcem (Iunonis eſt illic fanum) ubi ipſi locati erant, communierunt. huic caſtello relicto ex omni exercitu præſidio, in ſuas ſinguli civitates diſceſſerunt. Ita æſtas finita.

Epidaurus obſidetur.

Princi-

ipio hyemis inſequētis, extemplò poſt celebrata Car- *Lacedæmo-*
rcitum Lacedæmonii eduxerunt. Tegeam ubi venũ *nij pacem*
Argos conditiones mittunt. Erant jampridem ibi ci- *dant Argi-*
am eis amici, & popularis potentiæ diſſolvendæ cu- *vis.*
oſtquam pugnatum eſt, jam multò valentiores erant
nda plebi pacificatione, cogitabantq; pace priùs cum
moniis, inde ſocietate facta, poſtmodum plebem ag-
nit itaq; Argos Lichas Arceſila hoſpes Argivorum,
Lacedæmoniis ſecum conditiones afferens; bel-
erere velint, an pacẽ agere malint. Hæc cùm diu du-
ltercationem eſſent, (nam & * Alcibiades aderat) *Pacis con-*
dæmoniæ factionis erant, jam propalàm agere auſi, *ditiones.*
ut pacis conditiones acciperent perſuaſerũt. Eæ tales "
tem facere cum Argivis his legibus viſum eſt concilio "
moniorum. Reddant pueros obſides Orchomeniis, "
Mænaliis, itemq; cives Lacedæmoniis, qui Mantineæ "
ntur. reſtituant; Epidauro abſcedant; murum diruãt. "
erò Athenienſes cedere nolint, pro hoſtibus habean- "
visq; & Lacedæmoniis, & ſociis Lacedæmoniorum, "
Argivorum. Quòd ſi quem Lacedæmonii puerum ob- "
abent, reſtituant ſingulis civitatibus. * De Deo vero "
tur Epidauriis, ut ſuo jurejurando utantur. ut verò "
nt, nos curabimus. Vrbes Peloponneſi, ſive magnæ "
parvæ, liberæ legibus ſuis more majorum utantur. Si "
ra Peloponneſum nocendi cauſſa Peloponneſiam "
m fuerit ingreſſus, ei communi conſilio, utiæquiſſi- "
loponneſiis viſum fuerit, reſiſtant. Quicunq; verò ex- "
ponneſum ſocii fuerint Lacedæmoniorum, idem jus "
t, quod Argivorum Lacedæmoniorumq; ſocii, ſuum- "
ant agrum. Sociis etiam id ſignificent: qui ſi aſſen- "
pacificatio fiat. quòd ſi verò aliud ſociis videatur, do- "
ſerant. Has conditiones poſtquam acceperunt Argi- "
itus Lacedæmoniorum domũ ab Tegea eſt reverſus.
n jam invicem congrederentur commerciaq; agita-
on multò pòſt quidam homines effecerunt, ut Argivi
Mantineorum & Athenienſium Eleorumq; ſocietate,
s ſocietatemq; cum Lacedæmoniis his legib. inirent:
ocietatemq; annorum quinquaginta his conditioni- "*Argivi*
edæmoniis & Argivis facere eſt viſum. Iudicia de ſin- "*fœdus fa-*
gua & bona exerceantur admittanturq; more majorũ. "*ciunt cũ*
e urbes Peloponneſi participes huius fœderis & ſocie- "*Lacedæ-*
s legesq; ſuas & ſuum agrum teneant, judicia de reb' "*moniis.*
; bona more majorum exerceant & admittãt. Qui ve- "

ro extra

» rò extra Peloponneſum ſocii ſunt Lacedæmoniorum, e
» quo Lacedęmonii jure fruantur: itemq; Argivorum ſo
» dem quo Argivi jure fruantur, ſuumq; obtineant agrur
» ubi expeditione communi fuerit opus, Lacedęmonii &
» vi deliberent & decernant, uti juſtiſſimum fuerit adverſi
» cios. Si qua verò controverſia civitatib⁹, tam extra qu
» tra Peloponneſum, ſive de agrorum finib. ſeu alia re q
» fuerit: judicio tranſigatur. Sin ſociorum aliqua urbs cu
» urbe litiget, ad aliquam ſe urbem, quæ utriſq; placeat,
» rant: ea rem ſociorum more majorum diſceptet. Hoc
fœdus ſocietasq; inter hos juncta eſt. De cæteris quoq;
bus, quæ vel bello vel alia ratione invicē occupârāt, co
inter ipſos: cōmuniq; jam conſilio rem gerentes, decr
cerunt; ut neq; caduceatorē neq; legatum admitterent
nienſium, ni Peloponneſo * relictis munitionib. exce
neq; vel bellum vel pacem cum ullo, niſi ex omnium ſe
facerent. Inde cùm alia ira animisq; elati fecerūt, tum a
diccam miſſis utriq; legatis, ut ſecum fœdere jungeretu
runt. Non tamen is protinùs Athenienſiū ſocietatem re
quamvis id ab Argivis factum cernens, ab eo conſilio
horrebat. nam & ipſe antiquitùs * genus ab Argis du
Cum Chalcidenſib. etiā * fœdus antiquum renovârun
liud inſuper addiderunt. Et ad Athenienſes Argivi miſſi
tis, munitione ad Epidaurum abſcedere jubent. hi quia
runt, * pauciores ſuos in cuſtodia eſſe, Demoſthenem,
abducerēt, mittūt. Is ubi venit, propoſito de induſtria g
eo extra caſtellū certamine, cùm reliqui præſidiarii ex
portas clauſit. Inde tamen ipſi Athenienſes id caſtellu

Mantinei ad Lacedæmoniorum ſocietatem redeunt.

dauriis, renovato fœdere, reſtituerunt. Cùm primi Arg
ſeruiſſent Athenienſiū ſocietatē, Mantinei quoq;, qui
reſtiterant; quoniā non poterant Argivorum amicitia
cum Lacedæmoniis ſocietatē fecerunt, & * urbium ir
remiſerunt. Lacedæmonii & Argivi, mille utrinq; miſſis

Lacedæmonij Oligarchiam Argis inſtituunt.

nem militibus. * Remp. ad paucorum principatū dedu
Inde deinceps Argis plebis potentia deſtructa, * pauco
tum, ſuis convenientem inſtitutis, erexerunt. Hæc pr
jam ad æſtatē hyemē geſta. Sic 14. huius belli annus ex

Argivorum plebs, pulſis Oligarchicis Athenienſium amicitiā repetit.

Inſequente æſtate Dictidienſes, qui in Atho incolu
Athenienſibus ad Chalcidenſes defecerunt: & Lacedæ
in Achaja quæ ipſis diſplicebant, mutārunt. Argivorū i
plebs factis paulatim conſpirationibus, & reſumptis a
captoq; opportunè tempore, quo * Gymnopædiis La
monii occupati erāt, in optimates cōſurgit; & in ipſa u

rœlio, superior facta, alios interfecit, alios expulit. La-
onii vocati à suæ factionis civibus, nõ in tempore af-
; quãvis prolatis Gymnopædiis auxilio maturassent:
n postquã venerunt, victos ibi optimates acceperunt.
et obsceramib. exulibus cùm progredi noluissent, do-
:versi Gymnopædias celebrârunt. Posthæc legati, &
ii in urbe erant Argivis, & ab exulibus, venerunt ade-
oq; socii. Multis autem ab utrisq; habitis sermonibus,
sse eos qui in urbe essent censuerunt, & expeditionem
s Argos decreverunt. Quæ quia tardiùs fiebat, interea
rgivorum, & Lacedæmonios reformidãs, & jam rur-
thenienſium inclinans societatem, quam sibi perutи-
icabat: muros longos ad mare perducere cœpit, ut si
Lacedæmoniis occupata intercluſi essent, mari ab
ensib. res necessarias accipere possent. eius rei conſciæ
rbes quædam Peloponnesi fuerunt. Argivorum autẽ
à civitas, viri fœminæque & servitia, murum ædificâ-
bri & lapidicidę ab Atheniẽsib. accepti. Ita æsta sabiit.
me insequente cognita ea re, Lacedęmonii ipsi socioq;
Corinthios, Argos, Agide Lacedæmoniorum rege
copias miserunt. Nec deerant in ipsâ urbe qui ipsorum
a juvarent. quę spes tamen cum fefellit eos, muri quod
tum erat ceperunt atq; diruerunt. Hysiis etiam Argivi
pido capto, omnes ingenuos interemerunt. Inde re-
omos suas singuli sunt dilapsi. Posthæc Argivi Phlia-
nòd exules suos recepissent (multi enim eorũ ibi sedes
it) cum exercitu ingressi, perpopulato agro abscessêrũt.
:am quoq; ea hyeme in Macedonia Athenienſes cõ-
us intercluserunt. crimini dabant, sancitam cum Ar-
Lacedæmoniis jure jurando societatem; & quòd cùm
:rcitum adversus Chalcidenses in Thraciam & Amphi-
Nicia Nicerati duce, mittere constituissent, fidemque
:ietatis fefellisset, ea expeditio ipsius maximè discessu
ucta esset. His de caussis pro hoste habebatur. Ita hyems
& quintus decimus huius belli annus.

cuta æstate Alcibiades 20. navibus Argos veniens, Ar-
:ives 300. suspectos & Lacedęmoniis favere visos, inde
it. quos Athenienses in vicinis suæ ditionis insulis cu-
dos deposuerunt. Adversus Melum quoque insulam
n miserunt. in ea erant ipsorum naves triginta, Chiæ 6.
e duæ: gravis armaturæ Athenienſium mille ducenti
it, sagittarii trecenti, hippotoxotæ viginti. Sociorum
ex insulis copiæ, mille ferè & quingenti gravis arma-

turæ

Lacedæmoniorum cũ Argivis bellum.

Argivi suspecti comprehensi.

Athenienses in Melum classem mittunt.

turæ fuerunt. Melii Lacedæmoniorum coloni sunt: & tum imperium Atheniensium, quod aliæ insulæ acceperant, ipsi aspernabantur. Primò enim medios se gesserāt. inde cùm eos Athenienses agros populantes vi adigere vellent arma aperte ceperunt His itaq; cum copiis advenientes Cleomedes Lycomedis & Tisias Tisimachi duces, positis castris, priusquam læderent eorum agros, legatos qui ipsorum animos tentarēt, miserunt. Eis Melii plebis concionē non dederunt. cæterùm jussi magistratibus optimatibusq; caussam sui advētus exponere Atheniensiū legati: * Quandoquidē, inquiunt, prohibemur ad populū verba facere, ne si nos perpetua oratione utamur, multitudo æquitate & firmitate nostræ caussæ semel audita deciperetur scilicet: (non enim nos fugit, hanc esse caussam, quòd cum pauciorib agere sumus jussi) agitedum vos qui in consilio assidetis, insuper tutius id consilium reddite. Nam & vos distincta nec una utimini oratione, ita ut si quid minùs rectè vobis dicere videamur, protinùs interfati vestram sententiā subjungatis. Ac primùm, utrùm placeat vobis nos audire indicare. Ad ea * Meliorum senatus: * Æquitatem istam, uti nos invicem doceamus moneamusq;, nemo nostrū arguit. Quòd autem bellum nobis non imminere demum, sed jam præsens adesse cernimus: id verò illi minimè convenire videtur. intelligimus enim, vos ipsos judices eorum quæ utrinq; dicentur, advenisse, & quis sit exitus illius judicii futurus, facilis conjectura est: nimirum uti, si jure superiores cedere nolimus, bellum habeamus; sin nobis persuaderi patiamur, servitutis jugum accipiamus. ATHENIENSES. * Quòd si vos de futuris ex suspicionibus divinaturi, aut alia de caussa, convenistis, potiùs quàm ut ex præsentibus & quæ ante oculos vobis sunt posita, de salute Reipub. vestræ consultetis: supersedebimus loqui ad vos. Sin hac de caussa adestis, dicemus. MELII. * Æquum profectò est veniaque dignum, quorum in talibus angustiis res sunt, ad multa verba & multas suspiciones converti. Cæterum conventus hic salutis nostræ caussa factus est: & sermo quo petiistis modo, si ita videtur, fiat. ATHEN. * Proinde neque nos speciosa verba quærentes, quòd vel Medo debellato jure imperium teneamus, vel injuriam illatam arceamus, longa vos potiùs quàm facili ad fidem oratione fatigabimus. Vos quoque æquum censemus, neq; quòd cùm Lacedæmoniorum coloni essetis, bello tamen ipsos non juveritis, aut quòd nulla injuria nos affeceritis, nobis persuadere velle. Sed illa quę fieri possunt, de quibus utrique verè sentimus, agamus: * cùm & nos sciamus, & vos

Colloquium inter legatos Athenien sium & principes Meliorum, de deductione Meliorum ad Athenienses.

vos non ignoretis, ſic inter homines eſſe comparatum; * ut æquis quidem viribus inſtructi, de jure diſceptent; valentiores autem quæ fieri poſſunt injungant; & inferiores non derectent. MEL. * Nos quoq; (quando quidem omiſſa juris diſceptatione, de utilitate nobis loquendi imponitis neceſſitatē) utile cenſemus eſſe, ne commune omnium bonum deſtruatis: ſed ſemper cum eo qui in diſcrimine verſatur, ſecundū jus fasq; agatis; ſic ut etiam ſine accuratiore perſecutione, utilitatis nomine moveatur. * idq; non minus è veſtra re futurū eſt; qui ſi quando fortuna veſtra labetis, exemplum ita acerbiſſimis in vos ſuppliciis ſæviendi prodetis. ATH. * Nos verò nequaquā imperii noſtri, ſi quæ etiam futura eſſet, finē pertimeſcimus. non enim qui in alios imperium tenere conſueverunt, ut Lacedæmonii, adeò ſunt victis acerbi. Sed nobis non cum Lacedæmoniis certamen eſt: verùm illud enixè pugnamus, ne ſubditi in eos qui imperiū tenent conſurgentes, ſuperiores evadant. Cæterùm id periculum nobis curæ futurū eſt. * Quòd verò ob imperii noſtri commodum advenerimus, & ob veſtræ Reip. incolumitatem verba inſtituerimus facere, id jam declarabimus. Cupimus enim vos ſine magno labore in noſtram ditionem redigere, & vos ex utilitate noſtra veſtraq; conſervari. MEL. * Et quemadmodum perinde nobis utilis eſt futura ſervitus, ut vobis imperium? ATH. * Eo, quòd vos, priuſquam extrema quæq; patiamini imperium accipietis; & nos vobis conſervatis, emolumentum percipiemus. MELII. * Quid ſi verò quieti, amici ſimus pro hoſtibus, ſocii neutrorum: an hoc nō ſufficiet vobis? ATH. * Non hercle verò neq; enim tantū nobis ſi hoſtes ſitis nocueritis, quantum ſi amici ſitis, infirmitatis; aut ſi odio, potentiæ, ſubditis documentū dederitis. MEL. * Siccine ergò ſocii veſtri quid æquum ſit judicant, ut eodem loco habeant eos, qui nihil ad vos attinent, & ſi qui rebelles, cùm pleriq; coloni ſint, coerceantur? ATH. * Neutros illi jure deſtitui cenſent: ſed virium cauſſa hos quidem incolumes eſſe, nos verò metu aggredi non audere judicant. Itaq; (mitto enim quòd imperium id noſtrum amplificabit) tutiores etiam nobis res noſtras ſubacti reddetis; maximè cùm vos inſulam colētes, infirmioresq; aliis, nobis maris dominis ſuperiores non fueritis. MEL. * An verò vos tutum illud non cenſetis? Nā ſicut nunc, erepta nobis de jure diſputatione, veſtræ utilitati obtemperare vultis: ita etiā hīc oportet quid in rem noſtrā ſit docendo, ſi fortè idem vobis eveniat, perſuadere velle. Quī enim nō eos qui nunc neutri* partis ſunt ſocii, hoſtes effeceritis, ſi in ea quæ hīc fiunt oculos intenden-

„ tendentes,ad ſe quoq; vos venturos certi erunt ? Quod ſi
„ quid aliud.quàm qui nunc ſunt hoſtes extoliitis, eos verò
„ nunquam futuri hoſtes fuiſſent, invitos in eam conditior
„ pertrahitis? ATH. * Minimè. Non enim nobis ab contin
„ tis cultoribus metuimus, qui ſuæ libertatis non unquam
„ verſum nos cuſtodias agent : ſed qui inſulas nullius impe
„ uti vos,ſubjecti tenent,& eos qui jam parendi neceſſitate
„ irritati. Ab his enim periculum eſt,ne abjecta ratione,ſeiz
„ & nos in manifeſtum conjiciant diſcrimen. MEL. * En
„ verò ſi tantorum periculorum aleā ſubire ſoletis, vos ut
„ perum ne amittatis, illi verò qui jam ſerviunt, ut jugum
„ cutiant: nos herclè, quorum eſt ad id locorum illibata lil
„ tas, ignaviſſimi timidiſſimiq. meritò habeamur, ſi non q
„ vis,antequam ſervitutē patiamur,perferamus. ATH. * I
„ herclè, ſi ſanæ mentis eſtis non enim fortitudinis æquale
„ bis certamē,ut cedere erubeſcatis,propoſitū eſt: ſed de ſa
„ agitur,ne longè valentiorib.pertinaciùs reſiſtatis. MEL. *
„ verò nos hoc non fugit, plus interdum in rebus bellicis
„ tunam, quæ eſt utriſque communis, quàm multitudinis i
„ qualitatē poſſe. Adhæc ſi extemplò concedamus,nihil q
„ ſperemus relinquitur, ſin illud ſequamur,non omninò rei
„ nè gerendæ ſpes deplorata eſt. ATH. * Spes equidem
„ in periculis ſolatium præbet, * ſi cæteris bonis adjunga
„ etiāſi fallat,non tamen evertit.qui verò in ſpe omnes res
„ tunasq; ſuas defixas habent (natura enim ita comparata
„ * ut nihil non polliceatur)* ii nō priùs quàm fefellerit ag
„ ſcunt,atq; etiam * dum quis agnitam cavere conatur,nū
„ cedit.Quod ne vobis,qui & infirmi eſtis,&unico ictu proſ
„ ni poteſtis,accidat,cavete. neq; idem quod pleriq; ſolent
„ mittite,quibus cùm humanis auxiliis ſervari licuiſſet,poſ
„ quā oppreſſos deſtituit manifeſta ſpes, ad occultas & dul
„ tranſiliunt divinationes & oracula aliaque, quæ cum ſp
„ præceps mortaleis dare ſolent MEL. * Enimverò nos q
„ que,uti vos probè noviſtis,dutum difficileq;æſtimamus,v
„ veſtras & fortunam,ſi inęqualis fuerit,laceſſere.Tamen
„ nobis omni criminis labe carentibus,vobiſcum parùm æ
„ rem futuram videamus: neq; fortunam nobis, deorum
„ ſubnixis, de futuram ſperamus, neq; vires quod enim no
„ robori deficit,id Lacedæmoniorum penſabit ſocietas: qu
„ juvandi nos, ſi nulla alia cauſſa,conſanguinitas certè ver
„ diam imponet. Proinde non ita ſine omni ratione fiden
„ res ſumus. ATH. * Equidem deorum benevolentiam * i
„ nobis de futuram cenſemus. nihil enim præter morem hu

num, aut adverſus deos aut homines, poſtulamus agimusve. Deos enim ſecundum leges hominum colimus: in cæteris ingenio utimur omnium hominum; ut quib. prævaleant, eis imperent. Eam legem neq; nos primi tulimus, neq; lata prima uſi ſumus: ſed * jam antè ſolitā accepimus, utimurq; ea in perpetuum permanſura; haud ignari, vos aliosq;, ſi eaſdem vires haberetis, hoc ipſum facturos. Ob hęc non injuria Deos nobis non defuturos cenſemus. Quòd autem Lacedæmonios verecundia motos auxilio vobis futuros creditis: equidem beatos vos ob illam ſimplicitatem judicamus; imprudentiam verò nō commendamus. Lacedæmonii enim in ſuis reb. domeſticisq; inſtitutis procurandis eximia virtute utuntur: erga alios aūt quales ſeſe præbeant, multis ſanè verbis commemorare poſſem. ſed ut breviſſimè omnia quæ de illis cognita habemus, & maximè diſertè complectar; ipſi quod jucundum eſt, idem honeſtum, & * quod utile, idem juſtum, judicant. Atqui talia cōſilia nihil faciunt, ut inconſideratè aliquam ab ipſis opem ſalutemve expectetis. MEL. * Imò verò ob hoc ipſum, quia utilitatem eos penſare dicitis, ſperamus eos Melios colonos ſuos non deſerturos; ne & erga Græcos ſibi benevolos parùm firmæ fidei inveniantur, & hoſtium commoda juvent. ATH. * An verò ignoratis, eos qui utilitatem ſpectant, illud quoque ut in tuto ſint curare; juſta verò & honeſta cum periculis perpetrari: quibus ut plurimùm Lacedæmonii ſe quàm minimè exponunt. MEL. * Noſtri tamen cauſſa magis ipſos in pericula ituros confidimus; ſibique quàm aliis fideliores creditiros, qui & ad Peloponneſi negotia in propinquo commodè ſiti, & animis ob conſanguinitatem firmioribus præditi ſumus. ATH. * At verò non in benevolentia auxilium implorantium, qui certamen una capeſſere debent, magnū ſibi præſidium credunt; ſed potiùs quantum virium robore præſtent expēdunt. Id quod Lacedæmonii paulò magis quàm alii ſpectant. qua etiam cauſſa diffiſi propriis viribus, non niſi magnis ſociorum adjuti auxiliis alios adoriuntur. Non itaq; credi poteſt, ipſos, dum nos tantum claſſe valemus, in inſulam trajecturos. MEL. * Alios quos mittant, habebunt. Latum præterea interjacet Creticum mare, per quod minore difficultate quis clàm effugerit, quàm alius potentior eum comprehenderit. Quòd licet hæc ratio ipſis minùs ſuccedat, in veſtram ſe regionē convertent, & reliquos ſocios, quos nō ſubegit Braſidas; ut vos proprio implicatos periculo ab aliorū oppugnatione revocent. ATH. * Id verò & vos aliquando experti eſtis, & non ignoratis, Athenienſeis ab nullius unquam urbis

» obſidione metu aliorũ eſſe amotos. * Cæterùm illa jam ani-
» mos noſtros cogitatio ſubit, quòd de ſalute veſtra deliberatu-
» ros profeſſi, nihil in tam longo ſermone, in quo aliquã homi-
» nes ſpem incolumitatis habere poſſent, dixiſtis. Firmiſſimum
» præſidium in ſpe futuri ponitis: præſentia verò ſunt admodũ
» invalida ad oppoſitas copias ſuſtinendas. Accedit imprudẽ-
» tia cõſiliorum magna: niſi fortè etiamnum, nobis ſummotis,
» aliquid hiſce prudẽtius decreveritis. * Non enim ſic ad dam-
» noſiſſimũ hominib. in fœdis & præſentiſſimis periculis pude-
» rem confugietis. Multi ſiquidẽ ſcientes videntesq; quà præci-
» pites abirẽt, * nomine illo ſpecioſo turpitudinis ſe vinci paſſi,
» reipſa in extremas calamitates præcipitárũt. Iõgeq; ſibi maio-
» rem per amentiã ſuam turpitudinẽ, quàm à fortuna tuliſſent,
» conflárunt. Id quod vos, ſi rectè deliberetis, poteritis cavere.
» Nolite enim turpe vobis ducere, ab urbe vos præſtãtiſſima fa-
» perari, quæ vos æquiſſimis conditionibus ad ſocietatem pro-
» vocat, liberam vobis & immunẽ veſtram regionem relinquit.
» Data verò vobis pacis & belli optione, nolite inſana conten-
» tione elati deterriùs conſulere. * qui enim parib. minimè ce-
» dunt, ſuperioribus ut decet utuntur, inferioribus ſe moderatos
» præbent, iiut plurimum felicitſſimè res adminiſtrãt. Deliberã-
» te igitur cùm nos receſſerimus; veniatq; vobis iterum atq; ite-
» rum illud in mentem, quòd de patria conſultatio ſit, quam u-
» nicam unico conſilio conſervare & evertere poteſtis. Poſthæc
» verba receſſionem Athenienſes fecerunt. Melii conſiliis inter
» ſe agitatis, cùm idem ipſis ut antea videretur, neq; in ſenten-
» am ipſorum concederent, ita reſpondẽrunt: * Eadem nobis,
» Athenienſes, quæ priùs, eſt ſententia. neq; enim unice brevi-
» ſimi temporis momento, urbem ſeptingentiſimùm jam an-
» num habitatam libertate ſpoliare placet. Cõſiſi autem ea qua
» adhuc divinitùs ſtetit fortuna, hominumq; & Lacedæmonio-
» rum auxiliis, tutari eam conabimur. Oramus autẽ vos, ut no-
» bis amicis, non hoſtibus, uti velitis; & ex regione noſtra, ictu
» fœdere quod utriſq; probetur, abſcedatis. Hoc Meliorum ẽ-
» dito reſponſo, Athenienſes ſolvẽtes jam colloquium: * Vos
» ergò, inquiunt, ſoli, ut nobis videmini, cõſiliis illis de futuris
» quàm præſentib. certiùs judicatis; & incerta ambiguaq;, quo-
» niam ita cupido agit, tantum non oculis cernitis. Næ vos ſigi-
» tur, Lacedæmonijs fortunaq; & ſpe plurimum innixi, maxima
Athenienſes Melum circumſidunt. quoq; clade prolapſuri eſtis. Legati Athenienſium ut in caſtra
venerunt, duces extemplò, quando jam parére Melii nollent,
bellum gerere aggreſſi, diviſis inter ſe partibus urbis, Melios
undiquaq; circummunierunt. Inde præſidiis ſuis & ſociorum

terra

rra marique relictis, maiore parte copiarum abſceſſerunt: eliqui in obſidione urbis manſerunt.

Sub idem tempus Argivi, cùm excurſionem in Phliaſiam ciſſent, inſidiis Phliaſiorũ & exulum ſuorum excepti, circir octoginta ſuorum amiſerunt. Athenienſes qui Pylũ tenent, magnam ex Lacedæmoniis prædam averterunt. * non mẽ obſd Lacedæmonii projecto fœdere bellum ipſis tulent: verùm per præconem edixerunt, ſi qui ſuorũ ab Athenieſib. prædas agere vellent. Corinthii quoq; ob privatas quaſ am controverſias bellum cũ Athenienſibus geſſerunt. reliqui eloponneſii quieti fuerunt. Melii munitionem Athenienſiũ, aà forũ ſpectat, nocte adorti ceperũt: cæſiſq; ibi hominibus, m frumentũ cæteraq; quantum poterant ad uſus neceſſaria vexiſſent, receperunt ſe, & inde quieverunt. Athenienſes diligentiores deinceps cuſtodiàs egerunt. Ita æſtas finita.

Bella in Peloponneſo.

Melij munitionẽ Athenienſium capiunt.

Hyeme inſequẽte, Lacedæmonii in Argivum agrum exerrum inducturi, cùm in finib. regionis ſacrificantes non impeaſſent deũm pacem, retroceſſerunt. Dum hi morantur, Arivi quoſdam civium ſuſpectos comprehenderũt. quidam tãen fuga ſibi ſalutem quæſierunt. Iterum Melii per id tempus unitionem Athenienſium ab alia parte, per infrequentiam uſtodum, ceperunt. Eo facto, cùm poſtea alium ab Athenis hilocrates Demeæ exercitum adduxiſſet, ſumma vi urbem; teſtina etiam adjuti proditione, oppugnârunt. Itaq; ſua ſpõe deditionem ad Athenienſes, ut ſuo arbitrio in ſe uterentur, eceruntQui omnibus, quos in poteſtate habebant, puberius interfectis. fœminas & pueros vendiderunt. Regionem pſi, miſſis deinceps quingentis colonis, tenuerunt.

Lacedæmonij cum Argivis bellum.

Melij ab Athenienſibus expugnant.

LIBER SEXTUS THVCYDIDIS.

Epitome.

Siciliæ magnitudo urbes q; & gentes eam incolentes referuntur. Adverſus quam Athenienſes, ſpecie ut Egeſtanis contra Syracuſanos auxilio eſſent, reipſa ut in ſuam ditionem redigerent inſulam, expeditionem parârunt: claſſemq; maximam & inſtructiſſimam, Nicia & Alcibiade & Lamacho ducibus, eò miſerunt. Hæc in Corcyram primò, inde Italiam venieni, paulò pòſt in Siciliam tranſmiſit. Præter Egeſtam, Naxus quoque & Catana urbes Athenienſes receperunt;

Hinc Alcibiades ob Hermarum præciſionem & al a crimina, i. profectionem agitata, revocatus, veriùs iudicium populi, vol um in exilium ivit. Cùm Athenienſes Catanæ ſe caſtris quieti Syracuſani feroces exerci: um ſuum illuc miſerunt. quæ occaſ thenienſes nocte ad Syracuſas claſſi circumvecti, & loco idone metati, Syracuſanos redeuntes acie vicerunt. inde Catanam Alcibiades exul ab Lacedæmonijs accitus, ut Syracuſanis di auxilia mitterent, ac Deceleam in Attica communirent. ſuaſis ſequente Athenienſes ad Syracuſas reverſi, Epipolis captis, aci Syracuſanis devictis, urbem circummunire orſiuntur. cum ſanis opera impedire conantibus aliquot prælijs ſecundo eve gnant: donec magna ex parte munitionibus urbem clauſerus lippus ab Lacedæmonijs dux Syracuſanis miſſus, in Italiam v thenienſes Laconicæ parte populata, propalàm fœdus Lace um ruperunt.

Athenienſium in Siciliam expeditio memorabilis.

ADEM HYEME RVRSVS A nienſes, maiore, quàm Lachetis & Eu dontis fuerat, apparatu copiisq; in Sic vigantes, inſulam eam, ſi poſſent, in ju ditionemq; redigere ſtatuerunt: * ci men pleriſque ipſorum tum magnitu multitudo incolentium eam, tam Græcorum quam ba rum, incognita erant. quin nec illud animis occurrebat multò inferius Peloponneſiaco ſibi accerſere bellum.

Sicilia magnitudinis, gentium q; incolarum, deſcriptio.

quippe * non multò minùs * octo dierum ſpatio o navi circumiri poteſt: tantaq; exiſtens, * viginti ſolùm rum ab cõtinente interſcinditur freto. * A quibus ve quitus habitatam accepimus inſulam, gentesq; omne ſam incoluerunt, nunc deinceps enarrabimus. * Ant mi ſeruntur in parte quadam regionis * Cyclopes Læ

Cyclopes & Læſtrygones

nesq; habuiſſe ſedes: quorum ego neq; originem, ne ingreſſi fuerint, aut quò venerint, quidquam pro compe beo Sufficiant quæ de illis Poetæ prodiderunt, & quæ

Sicani.

unuſquiſq. cognita habet. Primi ſecundum eos Sicani i taſſe creduntur, vel etiam ante ipſos; cum indigenæ, ut runt, exiſtant. Propius eſt vero, Iberos ipſos eſſe, ex * l flumine Sicano ab Liguribus pulſos. ab his tunc Sica pellari inſula cœpit, priùs Trinacria vocitata. nunc qu

Troiani.

occidentalem inſulæ partem ſiti ſunt. Ilio vero capto, iani quidam Achivorum manus elapſi, inq; Siciliam n delati, Sicanis finitimi conſederunt gens univerſa Ely pellati. urbes eorum Eryx & Egeſta fuerunt. Accerſeru

Ph

Phocēſes quidam, ab Troia tempeſtate in Africam primò, inde in Siciliam ſedē quęrentes, delati. Siculi verò ex Italia, ubi priùs habitaverāt, ab Opicis pulſi, in Siciliam tranſgreſſi ſunt; cùm ventis obſervatis ratibus fretum, ut credibile eſt, & fama etiam proditum, aut fortè alia quadā ratione, tranſmiſiſſent. Supersūt adhuc Siculi in Italia. * quę regio ab Italo regequodam Arcadum huius nominis appellationem traxit. Siciliam cum magna multitudine ingreſſi, Sicanos acie victos in partē inſulæ, * quæ occidentem meridiemq; ſpectat, redegerunt; inſulæ nomen, ut pro Sicania Sicilia vocaretur, cōmutārunt; & præſtantiſſimam ejus partem ipſi tenuerunt; annos propè trecentos ante Græcorum in Siciliam adventum tranſgreſſi. nunc etiam mediterranea inſulæ & ad ſeptentriones vergentia colunt. Phœnices quoq; univerſam Siciliam circumcolebant, * promontoriis maritimis & parvis circā inſulis, commerciorum cum Siculis cauſſa, occupatis. Poſteaquam verò Græci mari frequētes in inſulam ventitare cœperunt, caſtellis aliis relictis, Motyam & Soloenta & Panormū in vicinam Elymorum commigrārunt; tum ſocietate Elymorum confiſi, tum verò etiam quòd illic eſt * breviſſimus Carthaginem ab Sicilia trajectus. Hæ ex barbaris gētes Siciliam, & hoc modo, habitārunt. Græcorum verò primi ex Eubœa Chalcidenſes, cum Thucle conditore navib. profecti, Naxum condiderunt; & Apollinis Archegetæ aram (ea nunc extra urbem ſita eſt) in qua qui ex Sicilia oraculi expoſcendi cauſſa navigant, priùs ſacra faciunt, poſuerunt. Syracuſas inſequente anno Archias, ex Heraclidarum familia ab Corintho oriundus, cōdidit; Siculis primò ex * inſula (ea priùs mari circumluitur, nunc continēti annexa eſt) pulſis, in qua nunc interior urbs eſt ſita, ac poſtea exterior quoq; addita, frequens hominum multitudine facta eſt. Anno quinto poſt conditas Syracuſas, Thucles Chalcidenſesq; Naxum ſedem habentes, Siculis bello pulſis, * Leontinos condiderunt; & deinceps Catanam conditorem ipſi Catanenſes Euarchum fecerunt. Eadem tempeſtate Lamis ab Megaris coloniam in Siciliam deducturus venit, ſuperq; Pantacium amnem oppidum quoddam (Trotilum vocant) condidit. Inde exiguo tempore cum Leontinis & Chalcidenſib. Republica communiter geſta, ab ipſisq; pulſus, Thapſum cōdidit. Mortuo eo, cæteri Thapſo relicta, cùm Hyblon rex Siculorum prodidiſſet regionē, & eorum dux factus eſſet, Megarenſes, Quos Hybleos vocant, condiderunt. Ibi cùm ducentos & quadraginta quinq; habitaſſent annos, ab Gelone Syracuſano tyranno urbe agroq; pulſi ſunt. Priuſquam id fieret,

Phocenſes. *Siculi.* *Phœnices.* *Græci.*

poſt cẽtum quàm hi conditi ſunt annos, Selinuntem Pam
lo miſſo erexerunt. is ab Megaris patria ipſorum veniens,
dem apud eos fixit. Gelam verò anno, poſtquam conditę
Syracuſæ, quadrageſimo & quinto, communi opera condi
runt Antiphemus & Entimus, hic ex Creta, ille è Rhodo ce
nos adducens. Nomẽ urbis ab Gela amne deductum eſt,
in quo nũc urbs inſita, & in quo principiò habitatum eſt, Li
vocatur. inſtitutis ipſi legibusq; Doricis utebantur. Annos
rò centum propè & octo poſtquam hi ſunt conditi, Acrag
tem Geloi condiderunt. urbem ab Acragante amne appe
runt. conditores fecerũt Ariſtonoum & Pyſtilum, qui Ge
oppidum inſtitutis regerẽt. Zanclam initiò prædones, ab
ma (Chalcidica urbs eſt, in Opicia ſita) adveniẽtes, tenuer
poſtea verò ab Chalcide & cætera Eubœa turba advenien
eis habitavit. conditores Perieres & Cratæmenes fuerun
Cuma alter, alter Chalcide oriundus. Nomen primum al
culis impoſitũ Zancla fuit, quòd * in modum falcis (fal
Siculi Zanclum vocãt) urbs eſt ædificata. Inſequente tem
re hoſce Samii & alii Iones, qui ab Medis pulſi ad Siciliam
pulerant, ejecerunt. Nec ita multò pòſt Samios etiã Anax
Rheginorum tyrannus expulit, urbemq; promiſcua mult
dine frequentatam, Meſſanam ab antiqua ſua patria appe
vit. Ab Zanela Imeram condiderunt Euclides & Simus &
con. in eam coloniam Chalcidẽſium magna pars commi
vit, & Syracuſani quidam exules, qui Meletidæ vocantur
ſeditionem pulſi eis ſeſe cõjunxerunt. lingua ex Dorica C
cidenſiq; miſta erat: inſtituta verò Chalcidica prævaleban
cræ & Caſmenæ ab Syracuſanis conditæ ſunt: illæ ſeptua
ta poſt Syracuſas, hæ propè viginti poſt Acras, annos. Cam
na quoq; ab iiſdem cepit initium, annos circiter centum tri
ta & quinq; poſt Syracuſas cõditas. conditores Daſcon &
necolus. Ejectis verò ab Syracuſanis propter rebellionem
marinenſibus, tempore ſequente Gelæ tyrannus Hippo
tes, precio pro Syracuſanis * quibuſdã captivis acceptos
Camarinenſe, ipſe conditor factus Camarinam frequent
Rurſus ea ab Gelone everſa, tertium ab eodem inſtaurata
Hæ ferè ſunt gentes tum Græcæ tum barbaræ, quæ Sici
incolebant. Tantæ igitur magnitudinis inſulæ bellum
Athenienſes movere cogitabant; cupiditate, ut veriſſim

Cauſſæ expa ditionis Athenienſium in Siciliam.

cauſſam dicam, univerſæ imperandi inducti; conſangui
autem ſuis cæteriſq; confœderatis, * ut honeſta rem præ
ptione tegerent, ſuppetias ferre volentes. Præ aliis autem
maximè eos inſtigabãt Egeſtanorum legati, qui tunc ad

imp

impenſeq; auxilium eorum orabant. Bellum hi cum Selinuntiis finitimis, * ob nuptiales quoſdam contractus, & agri partem cõtroverſam, gerebant. Cæterùm Selinuntii Syracuſanis ſociis adſcitis, cùm Egeſtanos terreſtri maritimoque urerent bello: ipſi ſocietatẽ, cum Lachete priore cum Leontinis bello factam, repetentes, naves ſibi in auxilium mitti rogabant; tum alia plurima dicentes, tum, quod caput erat; ſi Syracuſani Leontinis impunè everſis, cæteris etiam ſociis oppreſſis, ipſi totius Siciliæ imperio potirentur, metum eſſe, ne aliquando ingẽtibus copiis atq; apparatu Dorienſes Dorienſibus, ob cognationem, adeoq; coloni Peloponneſiis conditoribus, auxilium ferrent, ipſorumq; unà imperium everterent. Prudentis autem animi eſſe, cum reliquis adhuc ſociis reſiſtere Syracuſanis; maximè cùm pecuniam ipſi in bellum affatim præbituri eſſent. His auditis Athenienſes, quia in omnibus concionibus Egeſtani, quiq; eorum cauſſam juvabant, ea dictitabant: legatos prius Egeſtam mittere decreverunt, qui inſpicerent, num pecunia tanta, quantam illi ferrent, in publico fanisq; eſſet, & quis belli cum Selinuntiis ſtatus explorarent. His mandatis legati Athenienſium in Siciliam miſſi.

Lacedæmoniorum cũ Argivis bellum.

Eadem hyeme Lacedæmonii ſociiq;, exceptis Corinthiis, Argivorum cum exercitu ingreſſi regionem, paucisq; populatis agris, frumentum avexerunt, & pecora quædam abegerũt. Orneas exulibus Argivorum habitandas dederunt: & paucis quibuſdam cum eis ex cætero exercitu relictis, pactisq; induciis in certum tempus, quo pacem inter ſe Orneatæ Argiviq; haberent, domum copias reduxerunt. Verùm nõ multò pòſt, cùm Athenienſes triginta navibus & ſexcentis gravis armaturæ veniſſent, Argivi cum Athenienſib. univerſi egreſſi, Orneas una die oppugnarunt nocte proxima, cùm exercitus longiùs ab urbe caſtra poſuiſſet, oppidani deſerta urbe profugerunt. Quod ubi intellexerunt die poſtero Argivi dirutis Orneis, diſceſſerunt. Athenienſium quoq; naves domum reverſæ. Methonem etiam Athenienſes Macedonię finitimam urbem maritranſportatis equitibus ſuis, & exulibus quos habebant. Macedonum, regionem Perdiccæ infeſtabant. Itaq; Lacedemonii ad Chalcidenſes in Thraciam (denum hi dierum inducias cum Athenienſibus colebant) miſerunt, ut Perdiccę ſuppetias ferrent. ſed ii noluerunt. Ita cum hyeme ſextus decimus huius belli annus finitus eſt, quod Thucydides ſcripſit.

Athenienſium contra Perdiccam bellum.

Athenienſium de bello Sicilienſi deliberatio.

Primo vere æſtatis inſequẽtis legati Athenienſium ex Sicilia cum Egeſtanis venerunt, in ſtipendium menſtruum pro ſexaginta, quas ſibi mitti petebant, navibus, non ſignati argẽti

ratio & decretum.

ſexaginta ferentes talenta. Itaq; Athenienſes concione vocata, & auditis Egeſtanis ſuisque legatis; qui cùm alia quæ ipſos incitarent mentiebantur, tum verò pecuniarum ingẽtem vim in fanis & in publico præparatam aſſeverabãt: decretum fecerunt, ut naves in Siciliam ſexaginta mitterentur. earum præfecti cũ poteſtate libera eſſent, Alcibiades Cliniæ & Nicias Nicerati & Lamachus Xenophanis. hi ut auxilium Egeſtanis cõtra Selinuntios ferrent decretum: ac ſi per bellum vacaret, Leontinos in ſuam urbẽ reducerent, & alia in Sicilia, quæ ex utilitate Reipubliçæ viderentur, adminiſtrarẽt. Quinta poſt hac die rurſus concione cõgregata, ut quemadmodum apparatus navalis quam primùm conficeretur, aliaq; quæ ducib. opus ad navigandum eſſent, decernerent: Nicias * licet ſeipſum quoque ducem creatum cerneret, tamen quia parùm rectè ei cõſilio animum adjeciſſe civitatem cenſebat; quæ levi ac ſpecioſa magis occaſione mota, Siciliæ univerſæ, tantæ moli, animum adjeciſſet: progreſſus, ut averteret ab eo propoſito, ita diſſeruit: * Etſi videam concionem hanc apparatus noſtri cauſſa, quo cum in Siciliam navigare oporteat, conveniſſe: mihi tamen de hoc ipſo etiãnum deliberandum videtur; utrum è Republica ſit haſce naves ablegare, ne præcipiti exigui temporis conſilio, de tantis rebus alienigenis obſecuti, bellum non neceſſarium moveamus. Enimverò mihi ex hoc negotio honos accedit, * & de meo corpore minùs quàm alii ſum ſolicitus. æquè tamen bonum civem judico, qui & corporis ſui & fortunarum curam gerit. maximè enim talis Rempublicã ſui quoque cauſſa proſperè rectèq; geri cupit. Veruntamen neq; præterito tempore, propter honores quos mihi habuiſtis quidquam præter animi mei ſententiam dixi, neq; nunc aliud, niſi quod optimũ judicavero, dicam. * Cæterùm, qui veſtri ſunt mores, non ignoro, parvi ponderis meam apud vos orationẽ futuram; ſi admoneam, ut veſtra tueri ſtudeatis, nec quæ jam ſunt veſtræ poteſtatis, ob res dubias & incertas in tanti diſcriminis aleam committatis. * Itaq; miſſis iis, vos & intempeſtive properare, nec ita facilè quæ ſpe cõcepiſtis obtinere poſſe, docebo. * Nimirum tanta in his regionibus hoſtium multitudine relicta, illò jam navigare intenditis, ut alios huc inſuper accerſatis. * Forſan & in fœderis præſentis firmitate ſpem aliquam reponitis; quod quidem verbotenus, dum vos nihil movebitis, fœdus erit: (tale enim illud * & noſtrùm & adverſariorum quidam effecerunt) at verò ſi vos memorabilem aliquam cladem accipiatis, nihil hoſtes prolatabunt, quin vos adoriantur; qui priùs calamitatibus adacti, fœdiore quàm nos

Oratio Niciæ bellum Sicilienſe diſſuadens.

condi-

condítione neceſſarium fœdus fecerunt. in quo tamen ipſo multa controverſa dubiaq; reſtant. * Sunt etiam quidã, qui neque huic ipſi pacificationi * unquam ſubſcripſerunt, iique non infirmiſſimi; quorum alii jam * apertè in armis ſunt, alii quoniam Lacedæmonios quieſcere vident, denum dierum * induciis continẽtur. Et fortaſſe ſi noſtras copias viderint diviſas (quod nunc enixè facere maturamus) omninò cum Sicilienſib. nos invadẽt: quos ipſi jam olim ſibi ſocios fieri omnib⁹ vobis exoptârunt. Hæc jam reputare convenit, neq; civitati, quæ non in portu, ſed alto navigat, conſulere, ut ſe temerè periculis objiciat, aut aliorum expetat imperium, priuſquã ſuũ firmaverit: cùm Chalcidenſibus, qui ſunt ad Thraciã, tot annos impunita ſit defectio, & alii quidã continentis ſocii rigida cervice imperii jugum patiantur. Enimverò nos Egeſtanis ſociis noſtris, tanquã injuriam paſſis, auxilium ferre feſtinamus: quorum verò defectione nos ipſi jampridẽ læſi ſumus, in eos pœnas expetere prolatamus. * Atqui licet hoſce de feſſos cõfectosq; detineamus, illos etiã ſubigamus; cùm & longè abſint, & complures exiſtant, difficile ſanè fuerit imperio ipſos continere. Amẽtis verò eſt illos aggredi, quos licet vincas, nõ tamẽ retinere poſſis; ſin conatu excidas, nõ eodem ſtatu, quo priùs, res tuæ ſint futuræ. * Siculi mehercle, ut nunc ſe res eorum habent, minùs mihi, ſi Syracuſanis pareant, vobis infeſti (quo metu præcipuè vos terrent Egeſtani) futuri videntur. Nunc .n. quidẽ ſinguli in Lacedæmoniorum ſortè gratiã venire poſſunt: tunc verò haud quaquam ſimile veri eſt, eos qui imperiũ tenent adverſus aliud imperium militaturos, quo .n. modo noſtrũ cum Peloponneſiis imperiũ everterent, idẽ ſibi de ſuo ab iiſdem metuendũ ſcirẽt. * Nos autem eius regionis Græcis maximæ ſumus formidini, ſi nunquã ad ipſos venia mus; aut ſi oſtenſis ſolùm viribꝰ, è veſtigio diſcedamus. quòd ſi ignominiã aliquã accipiamus, illicò * nos & contemnẽt, & cum huius regionis hominib. adorientur quæ .n. longiſſimè à nobis abſunt, quæq; minimũ opinionis documentum dederunt, maxime admirationi eſſe certũ eſt. Id quod vobis, Athenienſes, adverſus Lacedæmonios ſociosq; evenit, qui præter omnem ſpem ſuperiores iis quos timueratis effecti, nunc illis contemptis ad Siciliã animũ adpuliſtis. Verùm non in adverſa hoſtiũ fortuna tollere animos oportet: ſed ſi conſiliis ſuperemꝰ ipſos, ibi ſpiritꝰ gerere decet; itaq; habere, nõ aliud quidquã jam Lacedæmonios mẽte agitare, quàm quo pacto infamiã ſuã, ſicuti nos labemus, & maculã acceptã eluant; idq; eo magis, quo longiore tempore & majore ſtudio virtutis laudi

„ incumbūt. Quare ſi nobis ſana mens eſt, nō de Egeſtanis in Si-
„ cilia barbaris certamē propoſitū judicabimus: ſed ut adverſus
„ eam civitatē, quæ propter paucorum potentiā nobis inſidias
„ tēdit, nos quàm celerrimè muniam⁹. * Illud quoq; propone-
„ re animo veſtro debetis, cùm paulo ante ab immani morbo &
„ bello paululùm reſpiraverimus, ea q; cauſſa & opū & hominū
„ multitudine creverim⁹: æquū eſſe pro nobis ea impēdi potiùs
„ quàm in homines hoſce profugos auxilio egētes; quib. ſpecio-
„ sè mentiri eſt utiliſſimū; quiq; periculo aliorū ipſi verba ſolùm
„ addentes, ſuperiores facti, gratias dignas non habent; ſicubi
„ fortuna cadant, amicos ſecum in exitium trahunt. * Quòd ſi
„ quis autē * imperandi cupidus creatus imperator, vos ad ex-
„ peditionem iſtam ſuſcipiendam, ſuo tantum commodo intē-
„ tus, hortatur; * maximè qui nōdum ea ætate eſt, cui imperiū
„ tutò cōmitti poſſit; * ut ipſe admirationi ſit * ob ſumptus &
„ luxuriam, quam * in equis alendis exerceat, utq; ex imperio e-
„ molumenta capiat: huic vos, inquam, non concedite, ut cum
„ periculo Reipublicę privatum ſplendorem exerceat: itaq; ha-
„ betote, tales & in Rempublicā delinquere, & privatim * rem
„ familiarem profligare: hoc autem negotium majus eſſe, quàm
„ in quo juvenis conſilio credi, aut raptim aliquid agi debeat.
„ * Cui equidē viro cùm iſtos advocatos illic video aſſidentes,
„ id verò non mediocriter pertimeſco. Viciſſim autem ſeniores
„ ego hortor, ut licet quis eorum huic aſſideat, tamen ne verea-
„ tur, ut timidus vel ignavus, ſi minùs bellum jubeat, eſſe videa-
„ tur; néve idem quod illi in ſe admittat, væſana abſentium cu-
„ pidine tractus. quippe non ignarus, quæ ex cupiditatū præſcri-
„ pto gerantur, rariſſimè ſuccedere; quæ verò prudentia, felices
„ ut maximè eventus habere. * Pro patria igitur, quæ nunc in
„ maximo. ſi unquam aliās, diſcrimine hæret, refragentur & de-
„ cernant: Sicilienſes ſi ſuis ſe finibus, quos nunc habent conti-
„ neant, non id vos reprehendere; Ionio videlicet ſinu, quà in
„ continentem inſula; Siculo mari, quà in altum vergit: ſua ha-
„ beant, & inter ſe commune bonum adminiſtrent. Egeſtanis
„ verò ſeorſum dicatur, quod bellum non conſultis Athenienſi-
„ bus ipſi ſuo conſilio cum Selinuntiis cōflaverint, id per ſe ſuis
„ viribus exequantur. Deinceps verò neq; ſocios ampliùs, uti
„ ſolemus, faciamus: quibus nos fortuna preſſis ſubſidio ſimus,
„ ſin verò ipſi ab eis commodum aliquod expetimus, repulſum
„ feramus. Tu verò Prytani, ſiquidem tibi convenire cenſes cu-
„ ram Reipublicæ, ſiq; te civem bonum credi vis, iterum in ſuf-
„ fragium mitte Athenienſes. quod ſi facere dubitas, ita habe-
„ to: ſiquidem leges in hoc caſu neglexeris, non id tibi tot teſti-

bus

bus firmato crimini datum iri; sic autē Reipub. malè sibi consulenti egregium te remedium allaturum: idque esse præclarè administrare patriam, ut eam quantis fieri potest commodis afficias, aut certè tua sponte nullo damno lædas. * Hæc Nicias. Athenienses verò multi progressi expeditionē urgebāt, & ne decretum rescinderetur suadebant. * quidam etiam diversum censebant. Præ cæteris autem impensè ad expeditionem Alcibiades Cliniæ hortabatur; tum * uti se Niciæ, cuius aliàs in Repub. erat adversarius, opponeret, tum quia is contumelio: ipsius fecerat mentionem. Ingens autē ipsum imperandi libido invaserat, sperabatq; Siciliā se & Carthaginē subacturum, & privatim quoq; fortuna aspirante opes & gloriā adquisiturum. Nam quoniā auctoritate inter cives pollebat, effrænatioribus, quàm ipsius ferebant fortunæ, cupiditatibus ducebatur, tum equis alēdis, tum aliis sumptib. id quod non in postremis deinceps Athenienſium urbē evertit * Metuentes enim pleriq; licentiam ipsius, & in victu insolentiam, ingeniumque in unoquoq; supra modum hominis privati, & velut dominationem affectantis: hostili in ipsum animo fuerunt. Itaq; licet publicè * bellum felicissimè gereret, privata tamē studia eius moresq; exosi, ad alios deferendo imperiū, non multò pòst universam in præceps Rempublic. dederunt. Tunc igitur progressus ad Athenienses, tali adhortatione est usus: * Et imperatorem me, Athenienses, magis quàm alios esse convenit, (inde enim orationis meæ exordium proficisci debet, quando quidem me quoq; Nicias incessit) & ego simul non indignum eo me munere censeo * Cuius enim rei causa in ore hominum & sermone versor, id mihi meisq; majoribus gloriæ, patriæ etiam utilitati, cedit. Propter eum namq; quem in Olympiæ spectaculo exercui splendorem, Græci, qui affectam penitùs profligatamq; bello nostram civitatem rebantur, majorem eam quàm pro viribus ipsius esse judicārunt. Curribus quippe septem, quot nemo unquam antea privatus, in certamen descendi. vici autem, & secundum & quartum locum obtinui, aliaq; ex dignitate victoriæ * magnificè apparateq; feci. quæ omnia leges quidem honore remunerantur, ipsum verò factum potentiæ virtumque concitat opinionem. Cætera quin etiam quæ in urbe exerceo, magnificentia & splendor: civibus quidem (sic enim natura comparatum est) odio sunt; exteris autem potentiæ nostræ documenta. Itaque non inutilia sunt consilia istiusmodi, siquis privatis sumptibus non sua modò, sed Reipublicæ quoque, comparat emolumenta. * Neque iniquum etiam est, si quis magno

Alcibiadis consilia & mores.

Oratio Alcibiadis, belli Sicilien. suadens.

animo

» animo prẽditus * cęteris æquiparari nolit. quippe nec qui ad-
» uersa premitur fortuna, cum alio quoquã communem habet
» calamitatẽ: sed quemadmodum infelicium curã non agimus,
» eodem jure ferendum est, si ab felicioribus despiciare; vel æ-
» qualẽ te aliis gerens, idem ab ipsis postulato. * Non sum ne-
» scius, tales & quicunq; splendore aliquo excellunt, in præsen-
» ti sua vita graves esse paribus maximè, deinde & aliis quibus
» cum vivunt. posteri autem eorum consanguineos esse, licet
» id non sit, jactant: * & patria de illis, ut suis civibus, & qui nõ
» malè Rempub. sed omninõ optimè administraverint, gloria-
» tur. * Hæc ego dum sequi studeo, eaque de caussa ob privata
» studia in hominum sermone versor: advertite quæso animũ,
» sicubi ob id Rempubl. peiùs geram. Moto ego concitoq; sine
» magno vestro periculo & sumptu, universo robore Peloponne-
» nesi, Lacedæmonios eò deduxi; ut unius diei momento in
» discrimen summę rerum ad Mantineam pugnarent. quo prę-
» lio cùm vicerint, tamẽ ne nunc quidem sibi fidere aut animos
» tollere audent. Hæc ego adolescens, & ob ætatẽ demens vi-
» sus, contra Peloponnẽsiorum potentiã oratione conveniente
» effeci, minusq; fidem impetravi, ut neq; jam vos de me vereri
» debeatis. * Quare dum ego ætatis vigore valeo, dum Nicias
» felix fortunatusq; esse videtur, utimini cõmodis utriusq; no-
» strùm; neq; de expeditione in Siciliã aliquid mutate, tanquã
» cum nimium valido hoste nobis sit res futura. * Multitudo u-
» urbium omnis conventa est, quæ facilè in Rep. aliquid mutat
» & exteros recipit. qua de caussa nullus tanquã de sua patria,
» aut ad corporis sui defensionẽ armis, aut alio in regione ap-
» paratu, sufficienter est instructus. Ad id verò se quisq, compa-
» rat, quod vel verbis se impetraturum sperat, aut seditione ex
» publico subtracturum, aut certè si non succedat, ut in aliã re-
» gionem migret. talem multitudinem quis credat uno animo
» consilium accipere, aut ad res gerendas communẽ operam
» conferre posse? mox hercle singuli, si quid acceptũ iis dicatur,
» in nostras partes transibunt: in primis cùm, ut fama est, ipsi in-
» ter se discordes odiis intestinis flagrent. * Enimverò nec ar-
» matos tot habent, quot vulgò jactant; sicut neq; alii Græci tot
» fuisse comperti sunt, quantum suorum quilibet numerum fe-
» cerunt. itaq; maximis in hac re Græcia mendaciis abusa, vix
» in hoc bello sufficienti apparatu instructa est. In hunc modũ,
» uti ego auditum habeo, multoq; opportuniùs, res ibi cõpara-
» tæ sunt. Quid? * quòd barbarorum multi odio Syracusanorũ
» socia nobis arma jungent, * & præsens hic rerum status ni-
» hil, si rectè consuluerimus, impedimenti inferre potest. Majores

quippe

ſtri,cùm hos ipſos,quos ſi navigemus hîc nos in vil-
i relicturos ajunt, & inſuper Medum, hoſtes habe-
ɛrium hoc adquiſiverunt: nō alia mehercule ratio-
qui navium copia abundārunt. * Illi ſanè non ma-
quàm in præſentia, licet admodum animis erecti,
ſubigendis ſpem habere poſſunt. quippe ut regionē
oſtros invadāt,etſi nō navigemus,ſatis ſunt validi:
autē copiis nullum nobis detrimentū dabunt,cùm
os & parē ipſis habeamus claſſem. Quare quid ſatis
ſſæ afferri poteſt,ob quam nos tergiverſemur? aut
endi,quo minùs ſocios auxilio juvemus? * juramē-
ulat religio,ut ſuccurramus eis. * Nec illud animo
is,quòd ipſi nobis auxilio nunquam fuerunt.quippe
ſſa ſocios fecim⁹, ut in has regiones auxilia ſua mit-
ut hoſtib. noſtris,quos illic habemus,incumbentes,
c invadant impedimento exiſtant.* Auxilium enim
am barbaris quàm Græcis implorantib.ferendo,im-
os noſtrum,* &ſi qui alii habuerunt,cōparavimus.
i quieti omnes eſſe velimus,aut inter nos cui auxilio
ercantes,exiguum interim ac leve quiddam impetio
us: de hoc ipſo profectò nobis periculum creabitur.
ri namq; nō invadenti ſolùm homines reſiſtunt, ſed
id poſſit prævertere ſolent. Non nobis imperii noſtri
diſponere licet: * ſed quoniā id ſemel amplexi tene-
eſſe eſt,ut aliis inſidias ſtruamus, aliis aliter in cervi-
ɛeamus;quandoquidem niſi aliis nos imperemus,ne
is imperent,ſit metuendum: nec ut aliis quieti ac paci
udere licet, niſi noſtra quoq; ſtudia & inſtituta * adi-
ıtiones cōparemus. Quocirca cùm videamus,expedi-
ıc noſtrū imperiū eximiis incrementis auctū iri: * agi-
:onſcendamus naves, ut elatos Peloponneſiorū ani-
ntundam⁹; quo nos deſpiciēteis,neq; gaudēteis præ-
ce,ultrò claſſem in Siciliā mittere cernāt. * Simul illis
ſubactis, aut Græciā univerſam (quod nobis fortuna
t)ſubigemus,aut clade Syracuſanos memorabili affli-
quæ & nobis & ſociis noſtris utilis exiſtat. * Adhæc ut
bis liceat,ſeu faveat fortuna, manere, ſeu inde abſce-
ves præſtabunt.id enim noſtrę poteſtatis erit,etiamſi
i conentur obſiſtere Sicilienſes. * Quamobrē ne vos
ini Niciæ verbis averti, quæ & pacem ſegnē atq; otio
diſſidium ſeniorū ac juventutis,quærunt. Quin potiùs
diſciplina inſtitutoq; majorum noſtrorum, qui ſenio-
a junioribus conſilia conferebāt, ad hoc faſtigium

Rempub.

„ Rempubl. evexerunt: vos quoq; eosdem mores sequentes, i-
„ pſam augere contendite; itaq; habete, nihil absque mutua o-
„ pera senes juvenesq; posse. namq; & quod est deteri⁹, & quod
„ omninò exactum perfectumque, & inter hæc medium, si hæc
„ omnia jungantur misceāturq;, maximum haud dubiè robur
„ habent. * Neq; ambigitur, civitatem quietam & ignavam ja-
„ centem, marcescere otio situque; & cùm ipsam sese, * uti alia
„ quoque, atterere, tum peritiam omnium & scientiam conse-
„ nescere; sin certaminibus perpetuò acuatur, semper aliquid
„ experientiæ accedere, ac potiùs factis quàm verbis homines
„ ad pugnandum resistendumq; assuefieri. Vniversè autē ego
„ ita censeo, civitatem negotiis assuetam, si in otium conversa-
„ tur, quàm proximam exitio fieri: eosq; homines quàm tutis-
„ simè degere, qui præsentibus institutis legibusque, licet fortè
„ pejoribus, Rempub. sine certaminibus administrent. Talis
Alcibiadis oratio fuit. Athenienses, cùm & ipsum audissent,
& Egestani Leontinorūq; exules progressi, precibus eos ex-
posceret, & jurejurādi memorata religione, suppliciter au-
xilium orarent: longè majore, quàm prius, studio ad bellum
exarserunt. Igitur Nicias, ubi eos priore oratione nō amplius
de sententia dimoveri posse vidit; * si fortè apparatum ma-
gnum imperando; absterrere eos magnitudine posset, pro-
Oratio Nicie de apparatu in bellum. „ gressus hujuscemodi orationem habuit: * Maximè vellem,
„ Athenienses, expeditionem hanc, quando eam omninò vo-
„ bis propositam cerno, ex animi vestri succedere sententia. In
„ præsentia autem quid mihi videatur, audite. * Vrbes quibus
„ nos bellum paramus, ut ego audio, magnę sunt, neq; invicem
„ subditæ, vel sic affectæ, ut aliquā rerum cōmutationem exo-
„ ptent, aut intolerando pressi servitio vicissitudinem aliquam
„ facilioris imperii expetant. itaq; haud quaquā verisimile est,
„ imperiū eas vestrū pro sua libertate accepturas. Ad hæc mul-
„ titudine, cùm unica sit insula, multas Græcas æquare possunt
„ Præter enim Naxum Catanamq;. quas ego urbes ob Leonti-
„ nam cognationē nostrā sectā secuturas spero, alias sunt * sē-
„ ptem, instructæ omninò æquali cum nostris copiis apparatu:
„ ex quibus nō postremæ, quib. nos arma movemus, Selinus &
„ Syracusæ. Plurimi his armati suppeditant, multi sagittarii &
„ jaculatores, multæ triremes, magna hominū vis qui conscen-
„ dant; pecunias partim in privato, partim in fanis habent Seli-
„ nuntii; Syracusani etiā à barbaris quibusdā proventus habēt.
„ ad hæc, quo nos admodū superant, equorū numero abundāt;
„ & frumento ex sua regione, non importato, utuntur. * Ad-
„ versus tales copias nō classe solùm & paucis militib. est opus;

sed pe-

[redacted]natum non contemnendũ in naves imponere opor- "
[redacted]quid dignum ijs, quæ animo concepimus gerere volu- "
[redacted]ce equitatu multitudine terrâ ateeri: idq; inprimis, si no- "
[redacted]ri urbes vires suas conjungent, & nostrorum socio rum "
[redacted]præter Egestanos, equitatũ, quo resistamus, præbebit. "
[redacted]fortè, si viro pulsi abscedere cogemur, aut ea quæ "
[redacted]omiserimus, postea modò accersere debebi- "
[redacted]igitur nos justo cum apparatu movere oportet, "
[redacted]quòd procul ab nostra regione navigaturi sint, "
[redacted]hostib. belli gerendi cõmoditates habitu- "
[redacted]in subdita regione bellum alicui inferre, unde "
[redacted]habere ex socio agro cõmeatus necessarios possi- "
[redacted]longinquas terras iter molientibus: nec hybernis tẽ- "
[redacted]4. mensibus nusquam habere potestis. * Gravis "
[redacted]; milites complures ea sæpe mittendos, & non "
[redacted]subditorumq;, & si quem ex Peloponneso "
[redacted]aut alium undecunque conducere possimus. ad hæc sa- "
[redacted]plurimos & fundilores ipsorum equitatui opponc- "
[redacted]viũ verò antũ esse numerũ oportet, ut equitatus "
[redacted]here possint. Sequantur etiam cum cõmeatu, "
[redacted]hordeo q; tosto, & pistoribus ex insulendinis, aliis coactis, "
[redacted]de conductis: ut sicubi tempestate retinearmur, ali- "
[redacted]habeat exercitus; quem ob magnitudinem nõ quævis "
[redacted]pere valebit. * Cætera etiã quantũ fieri poterit, præ- "
[redacted]oportet, nec ulla parte spes nostras * in alijs defigam. "
[redacted]per pecunias hunc quàm maximam vim nobiscũ sumã- "
[redacted]ium quas apud Egestanos paratas ferunt, eas verboten. "
[redacted]s esse scitote. * Quòd si nos hinc contra ipsos (adversus "
[redacted]illorũ duntaxat animaturam) non æquali solùm appara- "
[redacted]ructi veniamus, sed etiã aliis rebus omnibus superiores "
[redacted]; ægrè tamen illos devincere, & res nostras incolumes "
[redacted]mus præstare. * Itaq; hoc etiã vobiscum reputate, quòd "
[redacted]rbem inter hostes alienigenasq; sitã nobis subjicere co- "
[redacted]oporteat nos prima die, qua classis terrã attigerit, ex- "
[redacted]ò omnem regionẽ nostræ potestatis facere; aut pro cer- "
[redacted]re, quòd si cubi conatu frustremur, omnia undiq; hostilia "
[redacted]aq; simus habituri. * Quæ omnia cùm ego metuã, & in- "
[redacted]ios & recto consilio & inprimis fortuna secunda plu- "
[redacted]opus habere (qua re nõ alia mortalibus difficilior "
[redacted]) ita hoc iter ingredi statui, ut me quàm minimè fortu- "
[redacted]bitrio permittã, omnibq; idoneo & necessario apparatu "
[redacted]ctus navigabo. Hæc enim & universæ Reipub. utilissima "
[redacted]o, & nobis militaturis utilissima. Quòd si quis aliter sen- "

mo sen-

„ mo ſentit, ei ego imperium hoc lubens permittã. Tanti
rè Nicias verborũ fecit, ratus magnitudine rerum & ap
tus, aut mutaturos eos ſententiã, aut ſi omninò in expe
nem ſibi eſſet eundum, ita quàm tutiſſimè navigaturũ.
Athenienſium ad bellum Siculenſe ardor. nienſibus verò multitudine apparatus non modò cu
exempta nõ eſt, ſed multò magis animi ad navigandi
cenſi: adeoq; contrarium ipſi accidit. egregiè enim mc
viſus eſt, eaq; de cauſſa jam omni ex parte omnia tuta
Simul univerſos ſenes pariter juvenesque, ingens nav
libido cepit; illos, quia ſe aut ſubacturos hoſtes quo
bant, aut certè ob magnitudinẽ exercitus nullam clad
cepturos, ſperabant; hos verò ob deſiderium videndi ſp
diq; longinquam regionem, & quòd pleni erant bonæ
iterum incolumes redituros. Cætera militaris turba j
ſentia optimã mercedẽ, inde imperio aucto perpetua
dia ſibi proponebant. Itaq; ob tantum multitudinis a
ſi cui etiam diſplicebat, tamen ne repugnans malè in
Apparatus expeditionis affectus videretur, ſilentium agebat. Tandem verò A
enſis quidam progreſſus, Niciamque cohortatus, juſſ
miſſis ambagibus aperte coram omnibus effari, quale
apparatum ab Athenienſibus decerni vellet. Ille invi
cere, ac malle cum collegis ſumpto ſpatio ea de re delib
cæterùm videri ſibi ajebat, triremibus non paucioribu
tum navigandum eſſe. navium verò Athenienſium, c
matos veherent, quantum videretur: cæteras ex ſocii
candas. gravem armaturam univerſam, Athenienſium
ciorum, non minorem quinq; millibus eſſe debere; aut
poſſit etiam majorem. reliquas copias pro portione, ſi
Athenienſes imperatoribus belli ſummam poteſtatem decernunt. riosq; ex urbe & Creta, & ſunditores, & ſi quid prætere
eſſet, ea nomina ſe præparata ducturos. His auditis, At
ſes legem protinùs tulerunt, ut imperatores ſummam
ſtatem imperiumque haberent, & de magnitudine exe
deque cæteris, quæ ad navigationem opus eſſent, ſtatu
prout ipſis è Repub. Athenienſium eſſe videretur. Hi
apparatus fieri cœpit: miſſique ad ſocios, qui delectur
eos haberent: & ipſi in urbe copias ſcribebant. Reſpir
jam civitas à morbo & continenti armorum ſtrepitu, j
ob belli laxamentum & nova ſobole & pecuniarum
Statuæ Mercuriales præciſæ, & inde ortus motus. aucta erat. qua de cauſſa magis omnia in expedito era
Dum hæc geruntur apparanturque, ſtatuæ Mercur
urbe Athenarum (Hermas vocant, * quadratum opus
plurimi in privatarum * ædium veſtibulis * & templi
patrio habentur) una nocte pars major juxta ora p

ſunt; *nec ad quos pertineret facinus quiſquã ſciebat; publicè tantum in iſtos, magnis indicio præmiis propoſitis, inquirebatur. Huic additum decretum, ut ſi quis vel civis vel peregrinus aut ſervus aliud aliquòd in rem ſacrã commiſſum ſcelus noſſet, id omni metu liber deferret. Cæterùm factum illud in majus acceptum, in religionem etiam verterunt; expeditionis omnem augurium q; eſſe rati, & conjurationem de novãdis rebus diſſolvendo q; populari ſtatu portendere. Defertur itaq; indiciũ ab inquilinis quibuſdam & famulis: ſed non illud Hermarum crimen, verùm de aliis quibuſdam ſtatuis quę ab adoleſcentibus per luſum & vinum priùs fuerant præciſæ. ſimul quòd ſacra arcana, * quæ myſteria vocant, in privatis ædibus per ludibrium agerentur. In Alcibiadem quoq; facti ejus * ſuſpicio conferebatur: eaq; ſedulò obſervabant ipſius inimici, quẽ obſtare ſibi, quò minùs plebi omninò præeſſent, rebantur. itaq; cùm eo ejecto principem in Republica locum ſe habituros ſperarent, augebant id crimen; clamitantes, popularis ſtatus diſſolvendi cauſſã ſacra arcana & Hermarum præciſionem factam. nihil autem eorum ſine Alcibiadis conſilio actum arguebant. Simul argumenta colligebant, ex cæteris moribus ejus inſtitutisq; ab popularibus abhorrentibus ſtatu. Alcibiades & in præſentia indicia diluebat, & judicio, utrũ illa ſe auctore facta eſſent, priuſquam navigaret (jam enim omnia apparata erant) ſeſe offerebat; ut ſi quid horum perpetraſſet, pœnas lueret; ſin abſolveretur, imperium demandatum retineret. Obteſtatus eſt etiam Athenienſeis, ne calumniis de abſente ſparſis aures præberent; ſed ſi quid deliquiſſet, jã protinùs necarent. Sic enim prudentiùs acturos, quam ſi tali crimine oneratũ, incognita cauſſã cum tanto exercitu mittãt. Ob hæc cùm inimicos ejus metus cepiſſet, ne ſi in præſentia judicium fieret, & milites haberet faventes, & populũ clementiorem, quòd in ipſius gratiã Argivi & quidam Mantinei militabant: remiſerunt de contentione, ſtudioq; declinârunt; aliis oratoribus ſummiſſis, qui eũ in præſentia navigare; neq; morari profectionem juſſerunt; ubi verò rediſſet, die certa cauſſam dicturum. volebant enim majoribus ipſum criminibus, quæ facilè per eius abſentiam collecturi erant, revocatum obruere: ita navigare Alcibiades iuſſus.

Alcibiades criminis arguitur.

Poſt hæc media iam æſtate * profectio in Siciliam mota. Edictũ primò, ut ſociorum maior pars, & quæ frumentũ vehebant onerariæ, minoraq; navigia, & quæ præterea cũ apparatu ſequerentur, * priùs in Corcyrã convenirent: unde univerſi ad Iapygiam promontorium mare Ionium tranſmiſſuri

Exercitus in Siciliam profectio.

essent. Ipsi verò Athenienses & si qui sociorũ aderant, in Piræeum ad diem præstitutã congregati, naves prima luce navigaturi cõscenderunt. * Descenderat unà omnis propè turba, non habitantiũ modò Athenis, sed advenarum quoq;; suos singulis prosequentibus, aliis amicos, aliis consanguineos, aliis filios. hi partim spe potiundi speratis, partim cum lamẽtis, uti suos ultimùm fortasse visuri, incedebant. Simul quàm lõginqua navigatione procul à patria ipsos demitterent, occurrebat. Itaq; ubi jam tempus adfuit, quo se invicem fortunę casibus mandarent, multò magis rei difficultas ad animos descẽdebat, quàm cùm decretũ de eo fecerant. rursus tamen ipso tantæ multitudinis & egregii exercitus spectaculo, animos recipiebant. Peregrini etiam cæteraq; turba ad spectandum cõcurrebant in gentibusq; incredibilis animi consiliũ stupentes.

Classis apparatu. q. descriptio:

Fuit enim verè hæc classis prima ad id tempus, unius Græciæ urbis opibus pulcerrimè & sumptuosissimè instructa quanquam si numero naviũ militumq; classes æstimares. * & Epidaurum Pericles & adversus Potidæam Agnon nõ minorem trajecerant quatuor enim millia gravis armaturæ Atheniensis & trecenti equites fuerunt; itemq; triremes centũ, & Lesbiorum Chiorumq; quinquaginta, magnæq; sociorum copiæ navigârunt. Sed & breviori profectioni cõparatæ erant, & exili simul apparatu instructæ. Hæc verò navalis expeditio, ut quæ longioris temporis futura erat, utrinq; prout opus erat, navibus & milite egregiè instructa fuit. Classis enim magnis sumptibus * trierarchorũ & Reipublicæ fuit exornata: cùm hæc drachmã cuilibet nautarum in singulos dies daret; naves præberet vacuas, sexaginta celeres, & quadraginta gravi armaturæ vehẽdæ, egregio omnes remigio instructas: illi verò ad publicũ stipendiũ adjicerẽt aliquid nautis qui longiores in puppi remos agebant; armamentis signisq; & cætero instrumento magni precii uterentur; ac quilibet in quam longissimũ sibi tempus prospiceret, ut sua navis ornatu & velocitate cæteris pręstaret. Pedestres verò copiæ * acerrimo delectu coactæ erant, armisq; & aliis corporis instrumentis summo studio & mutuo certamine instructæ. Ita evenit, ut * dum inter se suo quiiq; munere obeundo cõtendunt, cæteris potiùs Græcis suę potentiæ documẽtum darent, quàm adversus hostes instruerentur. Si enim publicos civitatis & privatos militũ sumptus æstimes, quos Respub. & jam antea erogaverat, & quibus cum duces tunc ablegavit; privatim verò, quæ quisq; in suũ corpus & trierarchus in naves insumpserant, & quæ deinceps insumpturi erant; præterea quæ secum quemlibet, præter publicum stipen-

ſtipendium, utpote longinqua expeditione, in viam acc
credibile eſt; quæq; commercii cauſſa miles aut negotiat
cum portabat: ingentem ſanè pecuniæ vim ex urbe abla
invenias. Itaq; hic exercitus nō minùs audaciæ miraculo
ſtaculiq; magnificentia celebris extitit, apud eos contra qu
tendebant, quàm copiarum magnitudine, longiſſimam via
à patria proficiſcentes, adeoq; cum maxima in futurū ſpe plu
quàm pro virili rem aggreſſi. Poſtea quam omnes conſcende
runt, omniaq; in naves quę ſecum laturi erant impoſita: ſilen-
tio tubâ facto, priuſquam ab terra ſolverent, preces ſolennes,
non ſingulæ naves, ſed univerſi præcone verba præeūte, per-
egerunt; vinumq; univerſus exercitus crateribus miſcentes,
poculis aureis & argenteis milites ac duces libārūt. Simul cę-
tera turba è terra proſpectans, civiū & ſi quis benè cupiens eā
aderat, precabātur. Inde cùm pæana cecinissent, & libationes
peregiſſent, ſolverunt. In cornu primo tendentes, certatim Æ-
ginam uſq; navigārunt. ab ea Corcyram, ubi cæteræ quoque
ſociorum copiæ conveniebant, petierunt.

Rumores Syracuſis de adventu Athenienſium

Syracuſis interea, multis de advētu ipſorum nuntiis allatis,
nihil tamen longo tempore creditum fuit: quin etiam conci
one ob id coacta, & quibuſdam de expeditione Athenienſiū
verba facientibus, alii fidem habebant, alii contrà tendebant.
Progreſſus autem Hermocrates Hermonis, qui ſibi ſatis rem
cognitam judicabat, in hanc ſententiam eos adhortatus eſt:

" *Oratio*
" *Hermo-*
" *cratis Sy-*
" *racuſanii,*
" *ſuos ad*
" *bellum*
" *contra*
" *Athenien-*
" *ſes ani-*
" *mantis.*

* Incredibilia forſan, ut & alii quidam, vobis de adventu Athe-
nienſium narrare videbor. compertum etiam habeo, quicūq;
vel exponūt vel nunciant, quæ abſona vobis fidei videtur, e-
os adeò nihil perſuadere, ut omninò dementes inſaniq; judi
centur. * Nec tamē eo deterritus, periculis Reipub deeſſe vo
lo: quandoquidē ſic mihi perſuaſi, me paulò certiùs aliis rem
exploratā afferre poſſe. * Athenienſes igitur adverſum nos
(quod adeò miramini) cum ingentib. copiis terreſtribus na
valibusq; veniunt; ſpeciē quidē, ut & Egeſtanis ſociis auxili-
um ferant, & Leontinos reducant, reipſa autem ea ditate Si
ciliæ, & inprimis noſtræ civitatis potiūdæ, qua occupata, par-
vo ſe deinde negotio cætera perdomituros ſperant. * Itaq;
cùm mox adfuturi ſint, cogitate, quo pactoeis in præſentia re-
ctiſſimè obviam eamus; ne aut contemnendo ipſos inermes
deprehendamini, aut fidem abrogando, ſummam rerum ne-
gligatis. * Quòd ſi quis veſtrūm nuntiis iſtis credit, is audaci
am ipſorum viresque non pertimeſcat. * non enim maiore
clade nos afficere poſſunt, quām à nobis invicem exercēre.
* Id ipſum quòd tanto cum exercitu veniunt, adeò nobis in-

„ tile non eſt ut omninò plurimùm aduerſus cęteros Sicilien-
„ ſes conferat; qui eo perculſi, tanto magis in noſtrā confugiēt
„ ſocietatem. * Tum ſiquidem devicerimus ipſos, aut ſpe ſua &
„ cupidine deceptos repulerimus, (nec enim vel minimum, ut
„ voti ſui compotes fiant, metuo) pulcerrimum ſanè, quod fu-
„ turum haud deſpero, facinus perpetrabimus. Paucæ enim
„ magnæ claſſes. ſive illæ Græcorum, ſive barbarorum, felici-
„ ter in remotis regionibus rem geſſerunt. quippe non majore
„ numero veniunt, quàm incolarū & finitimorum exiſtit; ubi
„ omnium animos cōmunis timor coniungit. Quòd ſi verò cō-
„ meatuū inopia incommodū in regione aliena accipiant: iis
„ tamē nihilominus quib. arma intulerunt, licet ſua maximè
„ culpa cladem contraxerint gloriam victoriæq; famam relin-
„ quunt. quo modo hi ipſi Athenienſes, cùm Medus Athenas
„ petere viſus præter ſpem * multa adverſa paſſus eſſet, creve-
„ runt. nec nobis igitur, quin idem poſſit accidere, deſperandū.
„ * Quocirca bonum animum habete; & cum ipſos vos inſtruite
„ atq; parate, tū verò circa Siculos legatos mittite. qui alios
„ in fide confirment, cum aliis amicitiā ſocietatemq; facere ten-
„ tent. In cæteram quoq, Siciliam mittamus, qui cōmune hoc
„ omniū periculum eſſe doceant; & in Italiam, ut aut ſocietatē
„ nobiſcū faciant, aut ne recipiant Athenienſes. Quin etiā Car-
„ thaginem nos mittere conſultū judico. nam quia * perpetuo
„ in metu ſunt, ne aliquando Athenienſes ſuam urbem veniant
„ oppugnatū, minimè prçter opinionem id eis accidet. Itaq; pro
„ certo habētes, ſi nos negligant, extemplò poſtquam nos con-
„ flagraverimus ad ſe id incendiū trajecturū: auxilia nobis ſive
„ aperè, ſive clàm, ſeu alia quadam via, ſubminiſtrabūt. Et hoc
„ jam inprimis, ſi velint, præſtare poſſunt. auri enim argentiq;
„ (quę cùm in aliis reb omnibus, tum bellicis prçcipuè maximū
„ habent momentū) vim magnam poſſidēt. Lacedæmonē item
„ Corinthumq; mittamus, orantes, ut & ſubſidia nobis quam-
„ primùm mittant, & bellum Athenienſib. in ſua regione faciant.
„ * Cæterum id maximè opportunū cenſeo (dicam enim licet
„ id vobis ob inſitū animis quieſcendi ſtudium ægrè perſuaderi
„ poſſit) ut omnes, ſi velint, Siciliēſes, aut certè, ſi id fieri neque-
„ at, maior pars vobiſcum, univerſa quam habent claſſe in mare
„ deducta, aſſumptisq; duūm menſium cibariis: Athenienſibus
„ ad Tarentū & Iapygiam promontoriū occurrant, oſtēdantq;
„ ipſis, non priùs quàm Ionium mare tranſmittant de Sicilia fu-
„ turū certamen. * Hæc maxima ſpes eſt terrendi eos. Simul ea
„ cogitatio animos ſubibit; nos adverſū ſe ex regione ſocia (re-
„ cipiet enim nos Tarentū) cuſtodiç cauſſa venire; ſe verò vaſtā

mare

mare cum omni apparatu trajicere, ac perquam difficile futu- "
rũ, ut in tam diuturna navigatione ordines ſervent. Itaq; à no- "
bis, ſiquidẽ lentè & paulatim occurrerint, facilè invadi pote- "
runt. quòd ſi exoneratis navibus, cum velocioribus conferti "
in nos eant, ſiquidẽ remis incubuerint, laboranteis adoriri, "
aut ſi quid ſecus videbitur, Tarẽtum recedere licebit. Ipſe ve- "
rò, qui ut prælium inituri cum exiguo cõmeatu tranſmiſerint, "
in regione inopi deſtituentur: ac ſive manſerint, obſidionem "
patientur; ſive præternavigare conati fuerint, cæteras copias "
& apparatum relinquent; incertique de fide urbium, utrùm "
ab eis recipiantur, animis fluctuabunt. His ego rationibus in- "
ductus, exiſtimo, adeò à nobis intercipi ipſos includique poſ- "
ſe, ut ne ex Corcyra quidem moveant claſſem; ſed deliberan- "
do, explorandoque quàm multi nos & ubi locorum ſimus, in "
hyemem extrahantur; aut perculſi inexpectata reſolvant ex- "
peditionem: * maximè cùm periiſſimus ex imperatorib. in- "
vitus, ut audio exierit, & cupidè cauſſam aliquam ſit arreptu- "
rus, ſi quid apud nos ſatis firmi conſpiciatur. nec dubium, "
quin de nobis plura vero rumor ſit nuntiaturus. Solent autem "
ex fama hominum animi conſiliaque pendére, * ac eos qui "
priores inferunt arma, aut intentantib. ſe obviam ituros pri- "
ùs oſtendunt, magis metuunt; quia ad diſcrimen tentandum "
æquè paratos cernunt. Id nunc ſanè Athenienſibus evénit. "
adverſus nos enim tanquam nihil reſtituros tendunt; non e- "
quidem injuria, quia ipſos non unà cum Lacedæmoniis priùs "
oppugnavimus. Sin autem nos præterſpem audere videbunt, "
nec opinata re magis, quàm juſta vi aliqua, percellentur. "
* Huic igitur meo conſilio obtemperate; ante omnia quidem "
ut hæc audeatis; aut certè cætera, quæ ad bellum opus ſunt, "
ſine mora præparetis. idque unicuique fixum certumque in "
animo eſto; * quòd contemptum hoſtium ipſis factis & viri- "
bus declarare, in re verò præſenti cum metu apparatum fir- "
miſſimum, tanquam in haud dubio periculo, comparare, lon- "
gè utiliſſimum exiſtat. Adveniunt iſti homines, & quòd nunc "
in itinere, ac jamjam ad futuri ſint, exploratum habeo. Poſt- "
quam Hermocrates finem dicendi fecit, magna contentio in-
ter populum Syracuſanum exarſit; alii neque vera eſſe quæ
dicerentur, neque ullo modo venturos Athenienſes, cenſe-
bant; alii ſi maximè venirent, qua ſe clade affecturi eſſent, ut
non maiorem acciperent, inquirendo exequebantur; quidam
penitùs pro ludibrio habentes, rem in riſum vertebant. Pauci
quidam Hermocrati fidem habebant, in futurum ſolliciti e-
rant. Progreſſus autem ad ipſos Athenagoras princeps po-

Oratio Athenag. ve contra Hermocra-tem.

„ pulo & ea tempestate multitudini acceptissimus: * Enimverò,
„ inquit, si quis non tali amentia capi Athenienses, eosque huc
„ venientes in nostras incidere manus exoptat: eum aut igna-
„ vum aut malevolo erga Remp animo esse oportet. Verùm qui
„ tales nuntios perferunt, & formidinem vobis injicere tentant:
„ eorum ego non audaciam, sed potiùs dementiam, quòd non
„ animadverti fraudem suam intelligunt admiror. Etenim qui
„ privatim aliquo metu tenentur, ii Reipub timorem inferre
„ studeant, ut suum metum publica consternatione tegant. Id
„ ipsum jam præsentes nuntii quærunt; non forte quadam & ca-
„ su, sed ab iis qui assiduè talia movere solent, conflati. * Vos
„ verò si quidem rectè judicare vultis, non ex horum nuntiis de
„ rebus conjectare debetis; sed ea potiùs considerare, quæ viros
„ prudentes, multarum que rerum usu & experientia præditos,
„ quales esse Athenienses judico, certum est facturos. Non enim
„ simile est veri, eos relictis Peloponnesiis, nec dum ibi satis ter-
„ minato bello, aliud non inferius illo moturos bellum: quos
„ ego lætari certum habeo, quòd nos tot tantaq; urbes ipsos nō
„ adoriamur. * Quod si omninò, ut ajunt, veniant, * magis
„ utriq; parem bello Siciliam quàm Peloponnesum, quanto me-
„ liùs ab omni parte instructa est, arbitror. quin hæc ipsa civitas
„ nostra, isto quem nunc adventare jactant exercitu, et si dupli-
„ catus fieret, multò superior est. * Nam illud indubium est, eos
„ neq; equitem secum ducere, neq; hic comparare, niti paucos
„ ab Egestanis, neq; gravem armaturam nostræ parem navibus
„ advehere, posse. magnum enim foret tantum cursum expe-
„ ditis, nec oneratis, navibus emetiri: nedum tali cum apparā-
„ tu, qualem adversus tantam urbem fieri necesse est. Hæc mi-
„ hi reputanti vix hercle videntur, si urbem parem Syracusis at-
„ que etiam in vicinia tenentes, aggressi nos bello lacesserent,
„ evadere sine internecione posse: multoq; jam minùs, quan-
„ do omnem infestam sunt habituri Siciliam. Angustis enim
„ ex classe communitis castris, & tabernaculis, necessarioq; ap-
„ paratu * continebuntur, nec se movere longiùs metu equitū
„ nostrorum poterunt. Omninò autem ne in terram quidem
„ nostram egressuros puto. tanto vires nostras valētiores judi-
„ co. Verùm hæc quæ dico, Athenienses is non ignoranteis sat
„ scio rebus suis aliter consulturos. * Nostri verò quibus nihil
„ pensi est homines, quæ neq; existunt neq; fieri possunt fabu-
„ lantur. quos ego non jam primùm, sed semper novi, aut ora-
„ tionibus hujusmodi & his multò sceleratioribus, aut factis,
„ multitudini terrorem offundere conari, ut urbis ipsi imperium
„ habere possint. * Atq; ita me diament, vereor, ne quando sæ-

pè ten-

ò è tentata re potiantur; nos verò tanta ſegnities teneat, ut ne- "
que priuſquam opprimamur nos muniamus, neq; ubi ſenſeri- "
nus obviam eamus. Itaq; ob hæc * civitas noſtra rarò quie- "
te & tranquillitate fruitur; ſeditiones verò complures & atro- "
ciſſima certamina, non cum hoſtib. plura, quàm cum ſuis, ex- "
ercet, adeoq; interdum tyrannide & injuſto dominatu op- "
preſſa tenetur. * Horum ne quid noſtris temporib. commit- "
tatur, ego ſi mihi voluerit is obſequi, curabo; vobis quæ recta "
ſunt ſuadendo, eos autem qui talia machinantur plectendo, "
non nodò ſi in ipſo facto deprehenſi fuerint, quod difficilius "
foret, ſed etiam ob ea quæ cupiunt, nõ tamen efficere poſſunt. "
Inimicè enim non facta ſolùm, ſed conſilia etiam & cogitata "
pœna prævertere oportet. nam & illi qui ſe non præmunit "
damno prævenitur. Optimates verò partim redarguendo, "
partim præcavendo, partim docendo, maxime video à ſce- "
lere mihi revocare poſſe. * Nam per Deum immortalẽ, quod "
ſæpè mecum agitavi, quid vobis vultis adoleſcentes? an jam "
imperium? at leges obſtant; quæ non ad ignominiam ve- "
ſtram, ſed * quia idonei nondum eſtis, latæ ſunt. * An pari cũ "
cæteris jure vivere recuſatis? quomodo verò æquũ fuerit, eoſ- "
dem nõ eodem loco haberi? * Forſan aliquis dicat, populare "
ſtatum neq; prudentiæ in ſe neq; æquitatis quidquam habere: "
eos verò qui opibus pecuniisq; pollent, maximè idoneos eſſe "
ad imperandum. † Huic ego reſpondeo; populi primò nomẽ "
univerſam Remp. complecti; paucorum verò potentiam, par- "
tem, tum cuſtodes quidem pecuniarum dexterrimos eſſe o- "
pulentos; conſilia verò optima dare prudentes; de auditis "
* rectiſſimè multitudinem judicare. Atque hæc pariter in po- "
pulari ſtatu omnes & ſinguli æqualiter obtinent: paucorum "
verò principatus periculi plebi demandat; in commodis au- "
tem percipiendis, nõ ipſi ſolùm potiorem partem trahunt, ſed "
in univerſum ea abſepta ſibi vindicant, quod hi qui apud vos "
potentia ſunt præditi adoleſcentes, cùm non poſſint ob urbis "
magnitudinem obtinere, enixo tamen ſtudio contendunt. "
* Jam etiam ſtolidiſſimi homines, niſi vos in exitium præcipi- "
tes abire ſentitis, aut imperitiſſimi eſtis omnium, quos ego no- "
vi, Græcorum aut iniquiſſimi, ſi ſcientes intelligentesque iſta "
auderis. * Nunc verò tandem edocti, reſipiſcite, & commune "
Reipub. bonum adaugere ſtudete: idq; & juſtum & melius qui "
veſtrum boni viri eſſe volunt, judicate; quàm avaræ multitu- "
dinem opprimere. Alia ſi in animum inducatis, etiam atque "
etiam videte, ne univerſa ſimul amittatis. Quin & ab nuntiis "
talib. abſtinete, præſenſimus enim nos & haud quaquam pa- "

» tiemur. Civitas autem noſtra, ut maximè veniant Athenien-
» ſes ipſis ex dignitate ſua obviam contendet. adhæc duces, qui-
» bus ea curæ ſint, habemus. Et cùm iſta, quod omninò judico,
» falſa exiſtant: nunquam veſtris exterrita nuntiis, ad vos de-
» rendo imperium, in voluntariam civitas ſeipſa ſervitudinem
» deſet. Cæterùm ipſa ſecum deliberans, orationes veſtras, ut
» factis pares judicabit; nec iſtam quam poſſidet libertatem, ex
» rumoribus his ſibi eripi patietur; ſed reipſa factisq; talia pro-
» hibendo incolumem ſervare nitetur. Cùm hæc dixiſſet Athe-
nagoras, quidam è ducibus conſurgens, prohibitis alii dice-
re, ipſe in rem præſentem: * Convitia, inquit, neq; dicere in-
Ducis cu- » vicem, neq; auribus ſecundis accipere, prudentis eſſe animi vi-
inſtitam » detur. Itaq; ad ea potiùs quæ nuntiantur cõvertamur, & tum
media e- » ſingulitum univerſi omnia paremus inſtruamusq; ut quam
rasio. » rectiſſimè hoſti reſiſtere valeamus. Atque ſi maximè his opus
» futurum non eſt, nihil tamen incommodi feret, nos publicè e-
» quis armis, & aliis queis bella geruntur, exornari. hæc nos cu-
» rabimus, & copias inſpiciemus, ſimul exploratum mittemus
» circa ſingulas urbes: & ſi quid præterea utile viſum erit, provi-
» debimus. quæ partim quidem jam curavimus. ſin autem quid
» ampliùs cognoverimus, ad vos id perferemus. Secundum hæc
ducis dicta ex conſilio Syracuſani diſceſſerunt.

Athenienſes in Corcyram veniunt, & ſe bello comparant.

Athenienſes ſociiq; jam in Corcyra univerſi erãt. Ac primò duces luſtraverunt copias, & compoſuerat, quo ordine navigandum, quo caſtra metandum eſſet; partitisq; trifariam copiis, ſorte inter ſe comparârunt, ut ſingulis agminib. ſingulis ducibus præfectis, nec aqua inter navigandum deficeret, nec portus & alia neceſſaria appellentibus deeſſent; utiq; in cæteris quoq; rectiùs ſinguli ordinati ad regendum aptiores eſſent. Exindè in Italiam Siciliamq; tres naves præmiſerũt exploratum, ecquæ urbes portu ac mœnib. ſe eſſent recepturæ. eas ſibi occurrere juſſerunt, ut præſciretur quâ claſſi decurrendum eſſet. His peractis, cum omni apparatu Athenienſes ſolvunt ex
Numerus navium militumq; in Attica claſſe. Corcyra, inq; Siciliam tranſmittunt, triremibus in univerſum centum triginta quatuor, & duabus Rhodiis quinquagenũm remigum navibus. Ex horum numero Atticæ erant centum, quarum quinquaginta celeres, cæteræ militem portabant. reliqua claſſis Chiorum aliorumq; ſociorum erat. Gravis autem armatura quinque omninò millium & centum numerum explevit. ex quibus Athenienſes mille quingenti ex delectu, ſeptingẽti verò * mercenarii cives claſſici milites. Cæteri qui ſequebantur ſubditi & Argivi, quingenti erant. Mantineorum item quingenti; mercenariorũ ducenti & quinquaginta. Sagittarii erant

univerſi

ſi octoginta * (hi Cretenſes fuerunt) & quadringenti.
ores Rhodii ſeptingenti: & ex Megarenſium exulib. le-
atu centum viginti: navisq; una hippagogos * triginta
vehens. Tantæ fuerũt, quæ primò ad bellũ tranſmiſe-
pię Sequebantur cum cõmeatu onerariæ triginta, quę
ntũ portabant & piſtores & qui lapides legũt, fabrosq;
l operis inſtrumentũ. onerariis navigia minora adjun-
runt multę præterea onerariæ minorisq; formæ naves
ationis cauſſa exercitum ſua voluntate ſecutæ. Hæ tũc ex Corcyra Ionium tranſmiſerunt ſinum: appulſaq; u- claſſis ad permontorium Iapygium & tarentum. alibi quiſque poterat, Italiam prætervehitur, nulla urbe vel ous vel foro eos recipiente; quamvis præter Tarentum ros, aqua & appulſu non arcerent: donec pervenerunt am, Italiæ promontorium. ibi jam congregati caſtra ex-em (non enim mœnibus recipiebantur) in fano Dianæ nt: ubi & * emporium habebant. Subductis inde navi-ieti, cum Rheginis agunt, ut ipſi Chalcidenſes origine, inos, qui & ipſi Chalcidenſes eſſent, ope ſua juvare ve-im verò illi, ſe quietos non interfuturos armis, confir-it, facturos autẽ quæ cæteri Italici nominis decreviſsẽt n in Siciliam intẽti, quomodo illic rectiſſimè rem ordi-agitabant. navium etiam ab Egeſta, quas præmiſerant, tũ operiebantur, ut de pecuniis cognoſcerent, utrùm ita rẽt. quemadmodũ Athenis legati dixiſſent. Interea Sy-ni, cùm ex locis plurimis & ab exploratoribus allatũ eſ-Rhegiũ jam Athenienſium ſtare claſſem: tandem facta extemplò omni cura in apparatũ belli incumbere; circa s, alios preſidia, alios legatos, mittere; per caſtella regi-reſidia diſponere; arma & equos in urbe, quemadmodũ ſti eſſent, inſpicere; aliaq;, tanquã ad repentinũ & tan-on præſens bellum, parare. Ab Egeſta tres naves, quæ ſſæ fuerant, Rhegiũ ad Athenienſes redeuntes; triginta talenta comparere, nec quid quam promiſſæ pecuniæ ſe iſſe, nuntiarũt. quæ res extemplò ducũ animos minuit; hoc primũ adeò fefelliſſet, & inſuper Rheginі abnuerẽt ocietatem; quos primò cœperãt tentare, quia illos haud facturos ſperaverant, qui & cõſanguinei Leontinorum emper ſtudioſi fuiſſent. * Ac Niciæ quidem de Egeſta-mon inexpectata erat. cæteris autẽ duob. præter omnẽ & opinionẽ evenerat. Egeſtani ſiquidem, quando pri-ipſos inſpiciendæ pecuniæ cauſſa legati ab Athenienſib. unt, huiuſmodi dolum inſtruxerant. Deductis in Ve-

Athenienſes in Italiam veniunt.

Syracuſani ſe contra Athenienſes inſtruunt.

Egeſtanorum in Athenienſes fraus.

neris, quod est Eryce, templum, donaria ostenderunt, phialas, trullas, thuribula, aliamq; non exiguam suppellectilem: quæ cùm argentea omnia essent, multiplicē, quamvis exigui pręcii, speciem intuentibus reddebant. Privatim verò eos qui in triremibus advenerant hospitio cōvivisq; exceperunt; & partim ex ipsa Egesta pocula aurea argenteaq; corrogata, partim ex vicinis urbibus Punicis Gręcisq; mutuo sumpta, in triclinijs tanquam sua exposuerunt. Itaq; cùm omnes iisdem ut plurimùm uterentur, adeoq; ubivis magnum eorum numerum conspicerent, qui in triremib. advenerant Athenienses: ingēs eos stupor admiratioq; tenuit; ac ubi Athenas venerūt, apud omnes de ingēti pecuniæ vi, quam vidissent prædicârunt. Ita decepti ipsi, cùm & alios eodem errore replessent: postea quā pervasit rumor, non esse pecunias Egestæ, vehementer in eos milites incitati sunt. Imperatores, quid opus facto sit, consultant. Niciæ sententia fuit; ut quandoquidem adversus Selinūtem præcipuè missi forēt, illò cum omnibus copiis navigarēt; ac siquidem stipendium Egestani universo exercitui præbeāt, ampliùs consultandum; sin minùs, ab eis postulandum, ut sexaginta, quas petierant, navibus dent alimenta, atq; ita subsistendum, donec Selinuntios aut vi aut cōditione aliqua cū ipsis in gratiam reducant: deinceps obeundo cæteras urbes, ostensisq; viribus & potentia urbis Atheniensium, & studio erga amicos sociosq; declarato, domum navigandum (nisi forte subitò & ex insperato aut Leontinis cōmodare possent, aut cęterarum aliqua urbium suæ ditionis facere) nec Remp. domesticos sumptus faciendo in præcipitem casum dandam. Alcibiades verò negabat, iis qui tantis cum copiis exissent ignominiosè re infecta discedendum; legatos autē circa urbes reliquas, præter Selinuntem & Syracusas, mittendos, solicitandos etiam Siculos, ut alii ab Syracusanis deficiant alii secū societatem jungant; unde commeatum, unde militem habere possent. Primò autem omnium Messanenses tentandos, qui in trajectu maximè adituq; primo Siciliæ siti, portum copiis stationemq; commodissimā præbituri essent. Ita civitatibus adiunctis, comperto quos belli socios habituri essent, tum demum Syracusas & Selinuntem adorituros: nisi hi cū Egestanis in gratiam redeant, illi Leontinis reditum in patriā permittant. * Diversa fuit Lamachi sententia; qui pro haud dubio suadebat, Syracusas navigandum, atq; ad ipsam urbem quàm primùm * prælio decernendum, dum adhuc imparati perculsiq; trepidarent. Quemlibet enim exercitum * primo congressu maximè formidabilē esse; qui si priusquam in conspectum

Imperatorū Atheniensium consultatio.

Niciæ sententia.

Alcibiadis sententia.

Lamachi sententia.

veniat cunctando tempus terat, homines & animos
:, & ubi primùm viderint, multò magis contemnere.
verò de improviso ipsos adoriantur, dum adhuc for-
erculsi sunt, omninò si superiores & undiquaq; ipsis
futuros; cùm aspectu ipso (ingentem quippe suam
nem videri) tum expectatione eorum quæ passuri
rimis eos tam celeri universi certaminis alea motũ
lubium esse, quin adhuc in agris extra urbem com-
it, quia de suo adventu credere nolint. Ac licet in ur-
uas comportarent, non tamen exercitui res neces-
ecturas, si superior factus ad urbem castra posuisset.
verò Siculienses, jam segniùs ipsius auxiliũ laturos;
potiùs concessuros; neq; suspensis amplùs animis,
tunã inclinent, rem dilaturos. Megaris aũt navium
n habendam, tum recedendo, tum adoriendo; quæ
ab Syracusis neq; terra neq; mari magno intervallo
Tale fuit Lamachi consilium. Sed is quoq; tandem
idis sententiam concessit. Post hæc Alcibiades navi
anã trajiciens, cum eis de societate egit. Sed ipsi ne-
nœnib eos sese recepturos; veruntamẽ emporiũ ex-
rabituros. his auditis, Rhegiũ Alcibiades regressus
mplò duces 60. navibus ex universis copiis cõpletis,
; rebus necessariis: Naxum, Rhegii cætero exercitu
ex ducibus relicto, vela dãt. Receptiab Naxiis, Ca-
pergunt. ibi excluſi mœnibus, quibusdã in urbe Sy-
faventibus, ad Teriam flumen devecti, ea nocte ibi
verũt. Die sequente Syracusas, * cùm opportunè cę-
q; naves venissent, contendunt; 10. navibus præmiſ
magnum portũ navigantes, si classem aliquam in
ductã haberent, explorarent, propiusq; advectæ per
m pronunciarent, advenisse Athenienses, Leontinos
& consanguineos in suam urbem reducturos. itaque
racusis essent Leontini, ad Athenienses tanquã ami-
meritos sine metu exirẽt. His pronunciatis, * contẽ-
tus & sitũ urbis regionisq;, & cætera ubi belli sedem
essent, Catanã reverterunt. Concione vocata, exer-
nenses nõ receperunt; imperatores, si quid vellent,
n urbẽ ac proponere jusserũt. Quo facto, interea dũ
cit Alcibiades, aversis in concionẽ oppidanis, milites
quandã pejùs munitã perfringunt, ingressiq; in ur-
abantur. quos postquã in urbe cõspexerunt qui Syra-
actionis erant, extemplò perculsi, furtim nõ ita mul-
erunt. Cæteri societatẽ cum Atheniensibus decreto
publico

Athenienſes in Siciliam trajiciunt.

Naxum Athenienſibus ſe coniungit.

Athenienſes Syracuſis admovẽt claſſem.

Athenienſes Catanã in ſuas trahunt partes.

publico fecerunt, reliquasq; ab Rhegio copias accire jus
Rhegiũ Athenienſes reverſi, univerſa inde excita claſſe
tanã navigârunt. Eò ubi ventũ eſt, caſtra jam munient
Camarina nuntius ſupervenit, ſi copias admoviſsẽt, urb
tiundæ copiam futurã; claſſem item parare & naves inſ
Syracuſanos. Cum univerſis itaq; profecti copiis, prim
racuſas acceſſerunt. Vbi poſtquã nullam claſſem inſtru
derunt, Camarinã profecti, applicatisq; ad littus navib
duceatorẽ ad eos miſerunt. Camarinenſes juramenti f
gione prohiberi aſſerentes, quo non niſi una navi recip
Athenienſes, præterquã cùm ipſi plures acciviſſent, c
eſſet: ipſos nõ receperũt. ita re infecta diſceſſum. Excer
in Syracuſanum agrũ facta, cùm prædas agerẽt, equites
cuſani, impetu in prædatores facto, levis armaturæ quc
palatos interfecerunt. Hinc Catanã delati Athenienſes, S.
niã ibi invenêre navẽ; quæ Athenis venerat, Alcibiadẽ
jubens, ad crimina, quorum civitas inſimulabat, diluen
mul alii quoq; militum eius, myſteriorum religionem v
ſe delati, (quidam & de Hermarum crimine) revocaba

Athenienſium de ſacris violatis acerba inquiſitio.

Athenienſes enim poſt diſceſſum exercitus, nõ remi
quiſitione de myſteriis & Hermis violatis inexplorata i
fide, inclinatis ad omnẽ ſuſpicionẽ animis, cùm ſceleru
minibus fidẽ haberent, bonos quoſdã omninò & inno
cives cõprehenſos in vincula cõjecerunt; rati, * magis
eſſe acriores de eo facto quæſtiones haberi, idq; deprel
quàm delatũ aliquẽ, cætera virũ bonũ habitũ, indicta c

Digreſſio de Piſiſtratidis

* ob indicis improbitatẽ, evadere. * Nam quia fama pe
acceperat, Piſiſtrati & filiorũ eius regnũ impotẽs ad poſ
& intolerandũ factũ; idq; adeò nõ ſuos cives Harmodi

De Hipparcho ab Harmodio & Ariſtogitone peremptо

* verùm Lacedæmonios, evertiſſe: aſſiduo in metu eran
niaq; ſuſpecta habebant. * Amatorio.n.quodã caſu Hi
dius & Ariſtogiton id facinus aggredi ſunt auſi. De qu
re longiorẽ orſus narrationẽ, neq; alios homines, neq
Athenienſes, de ſuis tyrãnis deq; re geſta, quidquã ſat pl
certũq; ferre declarabo. Poſteaquã Piſiſtratus exacta
tate mortuus, regnũ filiis reliquit, nõ Hipparchus, * ut
opinantur, ſed Hippias maximus natu filiorũ eius ſucceſſi
modũ verò juventæ flore inſignẽ, Ariſtogiton * me
fortunæ & dignitatis civis amabat. Ad hũc cùm Harm
de ſtupro ab Hipparcho Piſiſtrati filio appellatus, averſ
facinus, ẽ detuliſſet: is amore (ut fit) dolens, metuens
parchi potentiã, ne vi ad ſe ipſum abſtraheret, confeſtir
tumres eius patiebãtur, cõſilia de regno tollẽdo agita

ıterea Hipparchus, cùm rursus nequicquā solicitato Har-
io repulsam tulisset, vi quidē in eum uti nō cogitabat: ve-
ımē in loco quodā obscuro, tanquā alia de causa, ipsum
are decrevit. quippe nec in aliis rebus multitudini gravis
ens, omninò extra noxā se præstabat. Longissimo enim
ore hi tyranni virtuti prudentiæq; incubuerūt; ab Athe-
ib * vicesimas solùm proventuum exegerūt; urbē verò
giè exornârunt; bella gesserunt; & in fanis sacra fecerūt.
:teris civitas * pristinis suis legibus utebatur: nisi quòd ut
ıer aliquis ex suis in magistratu esset, curabāt. Itaq; tum
psorū annuū magistratū gesserunt, tum Pisistratus quoq;,
iæ qui imperitavit filius, avi cognomē referens. is in ma-
atu duodecim deorū in foro, & Apollinis in Pythio, arā
icavit. Inscriptionem aræ, quæ in foro est, populus, cùm
amplificaret, delevit: eius verò quæ in Pythio est aræ ad-
extat inscriptio, vetustate ꝓpè exesis literis hęc referēs:

Imperij Hippiades signum Pisistratus istud
In templo posui Pythie Apollo tuo.

ippiam verò maximum natu filiorum imperasse: id ego,
niā accuratiùs cæteris inveni, assero. idq; eo etiam argu-
to liquet; quòd hic solus ex legitimis filiis liberos sustu-
videtur, ara id testāte columnaq; de vi & scelere tyranno-
ı arce Athenarū posita: in qua neq; Thessali neq; Hippar-
ilii ulli sunt scripti; Hippiæ verò quinq;, qui ipsi ex Myrrhi-
:alliæ Hyperochidæ filia sunt geniti. Simile .n. veri est,
:imū natu primū uxorē duxisse. In prima etiā colūna pri-
: à patre scriptus est: neq; id sine caussa, quia & ętate & im-
o proximus ab illo fuerat. Enimverò neq; crediderim Hip
si Hipparchus in imperio decessisset, ipse verò eadē die rē
episset, extemplò sine certamine regnū occupaturū fuis-
ım.n. antea metuendū se civib. prębere suetus, satellitib⁹q;
gna cura circūseptus, ab omni parte tutissimū se præstādo
eriū obtinuit. Frater verò junior, quia nō antea imperiū
ı tenore gessisset, incertis consiliis trepidasset. Cęterū Hip-
cho accidit, ut calamitatis acceptæ infortunio celebratus,
nionē quasi imperasset posteris relinqueret. Harmodium
ur aversantē flagitium, ipse ut statuerat, sugillavit. sororē
m eius virginē, venire jussam ut * canistrū in pompa qua-
n ferret, abegerunt, negantes imperasse magistratus, nec
m id ei convenire. Id cùm graviter tulit Harmodius, tum
ò multò magis Aristogiton ipsius caussa exacerbatus est.
q; omnibus cōpositis cum adjutorib. facinoris, expectârūt
lagna Panathenæa; qua sola die non suspectum erat, cum

armis

armis cives pompam comitaturos congregari. Convenerat autem, ut ubi initium ipsi rei fecissent, extemplò contra satellites illi auxilio essent. Pauci conjuravērāt, quo tutiores essent: & simul sperabant, etiā eos qui nihil præscirent, vel exiguum ipsis audentibus, illicò quoniā arma haberent, libertatis arripiendæ causſa adjuturos. Posteaquā advenit festum, Hippias extra urbem in Ceramico, ut vocant, cum satellitibus in processu atq; ordine pompæ instituendo erat occupatus: & Harmodius atq; Aristogiton pugionibus jam armati, facinus aggredi parabant. Cernentes autem conjuratorū quendam familiariùs cum Hippia (omnibus enim accessus ipsius patebat) colloquentem, perculsi, & delatum de se indicium rati, seque mox cōprehensum iri: cum utiq; priùs à quo injuriā accepissent, cujusq; causſa totum hoc periculū suscepissent, ulciſci, si possent, cōstituerunt. Itaq; extēplò sicut parati erant, ingressi urbē, Hipparchū ad Leocorium, quod vocant, offendunt. ibi protinùs omninò incautè in eum impetū faciunt, præcipitesq; ira, ab amore hic, ille contumelia, feriunt occiduntq; ipsum. * Tum verò Harmodius in vestigio trucidatur: Aristogiton satellites primò effugit. cōcursu inde multitudinis facto, comprehensus acerbè mulctatur. Hippias, utrid ei in Ceramico nūtiatū est, *' cōfestim nō ad locū facinoris, sed ad armatos qui ad pompā locati erant, priusquā ad ipsos longiùs remotos rei fama perveniret, contendit: apteq. ficto vultu ac dissimulato casu, locū eis ostēdit. eò sine armis trāsire jussit. oēs transierunt, dicturū eum aliquid rati. Tunc arma satellitib. auferre jussis, mox omnes selegit, in quos suspicio cōveniebat, & qui cum pugionib inveniebātur. cū clypeo.n. & hasta pompā præcedere solebant. Hoc modo ob amatoriā indignationem initium insidiarū, & inconsiderata audacia ab subita consternatione Harmodii & Aristogitonis, contigit. Athenienses verò graviore deinceps servitute premi cœpti. Hippiasq; jam magis sibi timēs, * multos civiū necavit. Simul externa præsidia, sicubi aliquid fortuna mutaret, circumspexit. Itaq; Æantidæ postea Hippoclis Lampsaceni tyranni filio, Archedicen filiam suam, ipse Athenienſis Lampsaceno, in matrimonium dedit, quòd eos in magna apud regem Darīū auctoritate esse videbat. Extat mulieris monumentū Lampsaci, cū inscriptione:

Hippiæ tyrannis.

* *Hippiæ apud Græcos nulli virtute secundi*
Progeniem tumulus contegit Archedicen.
*Exulis hæc animum nunquam, * patremq; virumq;*
Fratresq; & gnatos imperitare videns.

Posthæc facta cùm tres annos Hippias Athenienſibus imperasſet:

petaſſet: quarto ab Lacedæmoniis & Alcmæonidis exulibus pulſus, Sigeum primò, fide ab Athenienſibus accepta, inde Lampſacum ad Æantidē pervenit. Ab eo ad regē Darīū profectus, vigeſimo pōſt anno jam magno natu in Marathone cum Medorum copiis militavit. Hæc tum populus Athenienſis animo volutans, memoriaq; repetēs quæ de illis fama perceperat: acerbè omninò rem gerebat, & omnes criminis myſteriorum inſimulatos ſuſpectos habebat, adeoq; cūcta ipſis conjurationē de regno ſpectare videbantur. Inde ira tumentes, multos præcipuæ dignitatis atq; auctoritatis viros in carcerem condiderunt. nec ulla finis mali apparebat, quia indies creſcente ſævitia plures cōprehendebant. * Ibi tum cuidam eorū qui in vincula conjecti erant, in quē maximè inclinabat criminis ſuſpicio, quidā ex eorū numero auctor fit, ut indiciū, ſive id verū ſive falſum (cōjecturæ.n. utroq; trahunt: certum verò quid piā de auctorib facinoris, neq; tunc, neq; poſtea, ullus exploratum habuit) deferret. ipſum.n. ajebat, licet nil cōmiſiſſet, debere & ſibi impunitate propoſita ſalutē impetrare, & civitatē præſente ſuſpicione liberare. certiorem quippe ſaluis ſpem eſſe, ſi impunitate promiſſa confireretur, quām ſi negās judicii diſcrimē ſubiret. Ita cùm hīc & de ſeipſo & de aliis indicium Hermarum detuliſſet, populus Athenienſis mirē lætus fuit, quòd rē certò, uti rebantur, exploraſſent; adeoq; indignè ferebant, quòd non priùs iſtos populo inſidiantes cōperiſſent. Protinùs igitur indice, cæteriſq; quos non indicaverat, liberè dimiſſis: quos detulerat, alios judicio facto comprehenſos necārunt; cæteros qui profugerant capitis damnārunt, præmiumq; percuſſori edixerūt. Ita licet nemo ſciret, jure an injuria illi pœnas luiſſent: cæteris tamen civibus haud dubiè tunc attulit ſalutem. In Alcibiadem autem, inſtigantibus inimicis, qui etiam ante diſceſſum ipſum oppugnaverant, vehementer irritati ſunt Athenienſes: & quia Hermarū crimen pro certo ſe credebant exploraſſe; multò magis myſtica, de quib. ipſe in crimē vocabatur, iiſdē de cauſis & cōjuratione adverſus populum. eo auctore, facta putabant. Inde quoq; criminibus acceſſit fides, quòd ſub idem tēpus, quo ob has res in urbe tumultuatū eſt, parva Lacedæmoniorum manus in iſthmum progreſſa, cū Bœotis quiddā agitavit id eo auctore, nō Bœotorum cauſſa, ex compacto videbatur actum; ut niſi ipſi priùs facto indicio homines cōprehendiſſent, urbs prodita fuiſſet. Itaq; etiā noctem unam ad Theſei fanum in urbe armati vigilārunt. Hoſpites quoq; Alcibiadis, quos Argis habebat, ſub idem tempus velut inſidias plebi ſuæ ſtruentes in ſuſpicionem

Reditus ad inquiſitionis eventū.

In Alcibiadem ſuſpiciones.

venc-

venerunt quare Argivorum populo Athenienſes obſid
Athenienſes Alcibiadem ex Siciliæ revocant.
givos, quos in inſulis ſervabant, necandos tradiderunt.
gitur ex omni parte oneratum ſuſpicionib. Alcibiadē po
quam Athenienſes in judicium adductū capite mulctar
lebant: Salaminam navem ad ipſum alios q; qui delati
in Siciliam miſerunt. mandatum, ut illum ad purgāda c
na ſequi juberent; nec tamen comprehenderent. Id in
Sicilienſium militum faciebant, ne cuius vel inter ipſos
apud hoſtes motus cauſſam præberēt nec minima cauſſa
ut retinerent Argivos & Mantineos, quos in ipſius gra
Alcibiades fugiens, capitis ab Athenienſibus damnatur.
militare credebant. Alcibiades cum ſua navi, quiq; cum
rei erant, ex Sicilia, velut Athenas verſus, navigārunt. Th
verò ut ventū eſt, digreſſi ab navibus, nec ſecuti amplius
nec comparuerunt. metu enim criminationum, ad judi
ibi ſuſtinendum, navigare nolebant. Qui in Salaminia e
cùm aliquandiu inquirendo veſtigaſſent Alcibiadem to
que, nec uſpiam inveniſſent, ſolverunt. Alcibiades * exil
ſibi mox conſciſcit, pauloq; poſt ab Thuriis navigio in
ponenſum tranſmiſit. Athenienſes cùm ad diem judicii
adfuiſſet, * capitis ipſum ſociosque condemnārunt.

Athenienſium in Sicilia geſta.
Poſt hæc reliqui Athenienſium in Sicilia imperatores
viſis bifariā copiis, ſorteque inter ſe comparatis, cum un
ſa claſſe Selinuntem Egeſtamque petierunt; eo conſilio,
inſpicerent, ſi pecuniam Egeſtani præbituri eſſent, & res
nuntiorum explorarent, controverſiasq; quæ ipſis cum
ſtanis eſſent cognoſcerent. Siciliæ oram * ab læva parte,
Tyrrhenum ſinum ſpectat, legentes, Imeram tenuerunt;
ſola in ea Siciliæ parte Græca urbs eſt. Excluſi inde, prov
huntur: interq; navigandum Hyccara, Sicanicum haud pr
cul mari caſtellum, & Egeſtanis adverſarium, capiunt. Eo d
repto, Egeſtanisque, quorum adetant equites, tradito: pedi
inde per Siculorum regionem Catanam duxerunt. eōdem
naves cum captivis circumvectæ. Nicias protinùs ab Hyce
ris Egeſtam devectus, coacta cùm aliunde pecunia, tum tale
tis triginta acceptis, ad exercitum rediit. ibi captivis venund
tis, talenta ex eis 120. redegit. Ad eos quoque quos ex Sicu
ſocios habebant navigantes, militem petierunt: & cum dim
dia copiarum parte Hyblam Geleatin, urbem ipſis adverſa
aggreſſi, irrito incœpto abſceſſerunt. Ita æſtas finita eſt.

Syracuſanorum contra Athenienſes alacritas.
Hyeme inſequente Athenienſes nihil priùs, quàm Syrac
ſas adoriri, parāt. Et Syracuſani quoq;, ut obviā eant, inſtru
tur. Cùm enim Athenienſes perculſis initiò perfidiſq; timo
* nō protin' inſtitiſſent, indies ipſis animi augebātur. ac po
qua

ra Sicilia petenteis, longiùs abesse viderunt; atq; ad
motis copiis, urbem nequicquā oppugnasse: mul-
sos cōtempserunt, flagitâruntq; ab ducibus (ut as-
udo ferox) ut se rectà Catanā ducerent, quādo ipsi
e venire cunctarentur. Equites etiā Syracusani, fre-
culandi caussa ad ipsa castra usq; Athenienſiū eve-
s in ipsos probris jaculabantur, tum illud etiā rogi-
t; utrùm ut ipsi potiùs in alieno agro cōsiderent ha-
quàm ut Leontinos in suam urbē reducerēt, ad ve-
cognitis, Athenienſium duces statuerūt universas
iū quàm longissimè elicere ab urbe: quo ipsi inter-
cumvecti, castra in loco idoneo sine tumultu atq;
e hostis locarēt. Videbāt enim, nō æquè id facilè si-
vel è navib., hostib. obsistere paratis, copias expo-
erra * nō insciis iis agmen ducerent. nā quia equi-
eesset, levem armaturam & impedimēta, è Syracu-
bus, quorum magnus numerus erat, multa incō
ira. Quas ob res quoniā hac via locū se occupatu-
t, ubi minus ab equitibus periculi esset; Syracusani
es qui cū eis erant, de loco quodā ad Olympicum,
ea occupârūt, docebant; talē ad cogitatā perpetrā-
:ōparant Hominē quendā Catanensem, fidum sibi,
racusanis nō minùs amicum visum, mittūt. Is post-
itanâ venire à quibusdā civib. dixit, quorū nomina
rant, sciebantq; ex fautorib. suis esse adhuc in urbe
xposuit, quemadmodū Atheniēses in urbe sua spar-
are sine armis solerent. Itaq; si ipsi velint die certa
rsis copiis ad ipsorū castra venire, sese portis urbis
i intus essent inclusuros, & navib. ignes injecturos.
os nullo negotio adortos vallū, castra expugnare
iæ unà essent acturi, multos esse ajebat; omniaque
quib. veniret præparasse. Imperatores Syracusani,
ntea feroces, etiā sine hoc nuntio Catanā ducere in
uissent: tū vero multò incōsideratiùs fidem homi-
int, statimq; die qua venturi essent constituta, eū di-
Inde edicunt (jam enim ex sociis Selinuntii & alii
lerant) Syracusanis, ut ad expeditionem se universi
Paratis omnibus, cùm jam dies quib. se venturos di-
ud longè abessent, Catanam profecti, ad Symæthū
i Leontino agro castra ponūt. Quorum cognito ad-
heniēses copiis suis universis, & si quos præterea ex
: aliunde milites habebāt; in maioris minorisq; for-
impositis, sub noctem Syracusas navigare pergunt:

Athenienſiū in Syracusanos strategema.

Athenienses ad Syracusas castra ponunt.

primaq; luce exercitum juxta Olympieum, ubi caſtra locatu erant, exponũt Interim equites Syracuſani Catanã prægreſſ ut abiſſe univerſum exercitum acceperũt, extemplò rever peditiq; nunciãt. ita omnes cõverſis ſignis, properè ad urbẽ it intendũt. Inter hæc Athenienſes, cùm illis longior via eſſ caſtra ſine ullius vexatione loco idoneo poſuerãt; qui & pr gnę incipiendæ ipſis arbitriũ prębiturus, & ab equitib. Syracu ſanis, tũ in ipſo conflictu, tum ante eum, tutiores præſtaturu erat. Hinc enim muri quidã humiles & ædificia, arboresq; palus, illinc loca prærupta arcebant. arboribus etiam in pro pinquo cæſis, & ad mare pertractis, vallum navibus circũde derunt. & * ad Daſcona aggerem item, quà maximè ſucced re hoſtis poterat, lapidib. delectis ligniſq; properè cõſtruxe runt, & * Anapi * pontẽ ſolverũt. Hactenus dũ hæc paraban nemo ex urbe, phibendi cauſſa exierat. Inde tũ primò Syra cuſanorũ equites advenerãt: & poſt eos peditũ univerſæ co piæ cõgregatę, primò ſub ipſa caſtra Athenienſiũ proximè a ceſſerunt inde nõ egreſſis cõtra Athenienſib. retroceſſerũt, & in Helorinã digreſſi viã, ibi cõſederunt. Sequẽte die Athenien ſes ſociiq; in aciẽ deſcenderunt. In dextero cornu Argivi et & Mantinei, medium Athenienſes, lævum reliqui ſocii tenue runt. Dimidia pars copiarũ quæ in fronte erat, octonũ milit ordinib. inſtructa fuit: pars altera in ſubſidiis in longũ * qua drato agmine ſtabat. hi quoq; octoni fuerunt; attẽdere juſſ ut qua parte laborare aciẽ viderẽt, illuc ſubſidiũ ferrent. inter hos poſteriores lixas calonesq; diſpoſuerũt. Syracuſani gra vẽ ârmaturã ſenum denũ militum ordinib. inſtruxerunt. ea erãt Syracuſanorũ univerſæ, & ſociorũ qui advenerãt copiæ Auxiliũ eis tulerãt inprimis Selinuntii, tũ Geloi quoq; equi tes, ducentorum univerſi ſummã explebãt. Camarienſes equ tes viginti & ſagittarios quinquaginta dederãt. Dextero in cornu equites locati. nõ minùs mille ducẽti fuerunt: & juxti jaculatores. Pugnæ initiũ facturos Athenienſes Nicias * gene ratim circumibat, & in hunc modũ univerſos alloquebatur

Pugna inter Athenienſes & Syracuſanos.

Nicias militibus Athenienſes ad prælium hortatur.

» * Quid verbis opus eſt & adhotatione, milites, cùm ad idẽ o
» mnes certamẽ aſſimus? * Copiæ mehercle iſthæc & hic appa-
» ratus majore animos fiducia auget, quã oratio ſpecioſa apud
» invalidũ exercitũ efficere poſſit. hic. n. Argivi, hic Mantinei, hic
» Athenienſes, hîc ex inſulis omne robur adeſt. tot taliumq; ſo-
» ciorũ fiducia, quis nõ præclaram ſpem victoriæ cõcipiat? Ma-
ximè cùm hoſtiũ exercitus ex omni urbana cõcitus multitu-
dine, nec uti nos delectus exiſtat. * Ad hæc cum Sicilienſib.
res nobis erit; qui nos quidẽ contemnunt, vim verò veſtram
ſuſtinere nequeunt, audacia majore quàm peritia niſi. * Re-

corda-

amini quin etiam, milites, quàm procul à patria intet o- "
hoſtilia infeſtaq; ſimus: nihil uſquã nobis relictum eſt, "
uod armis vindicaverimus. Itaq; ego alia multò vos via "
rtari debeo, quàm hoſtium duces facere novi. Illi pro pa- "
ro penatibus dimicandum monent. ego verò non in pa- "
os pugnare dico; ſed in ea regione, ih qua vel vincendũ "
ei receptus nullus relinquetur. * nam præ equitum mul- "
ine movere nos nuſquam poterimus. * Proinde memo- "
eſtræ ipſorum virtutis, nihil vobis indignum admittite; "
verſarios intrepidis animis aggreſſi, præſentem neceſſi- "
n & diſcrimen magis quàm hoſtes metuendum exiſti- "
. Ab hac adhortatione Nicias extemplò ſigna ferri juſ- "
y racuſa nos autem nihil minùs quàm prælium eo die ex "
ntes, nec opinata res perculit: & quidam ob urbis pro- "
itatem modò advenerant, alii ſolicitè citato curſu cæ-
auxilio properantes, paulò ſeriùs advenerunt. itaq; ut
et ad cæteram multitudinem acceſſerat, ita in acie ita-
Neq; ſanè vel animus ipſis vel audacia, aut in hac pugna
lia, defuit. itaq; quandiu peritia valebant in certamine,
udine quoq; & robore nõ erant inferiores: ea ſi fallceret,
s quoq; animis cedebant. Tùm verò nequaquam ſpera-
at, priùs in aciem Athenienſes ſe cõmiſſuros. igitur ma-
celeritate obviam ire coacti, arreptis armis, confeſtim
curſum contenderunt. Prælium à funditoribus ortum *Conflictus.*
gittariisq; & qui lapidibus pugnant; utique ſolet levis
tura, nunc hi, nunc illi, refugiebant inſequebanturque.
cùm vates victimas ante acies de more cæderent, &
ſignum coeundi dediſſet; tum demum ad juſtum præ-
concurſum eſt. Syracuſani pro patria univerſi, ſinguli
ita in præſens ibant, in futurum pro libertate, dimica-

Apud hoſtes, Athenienſes, ut alienam regionem
ditionis facerent, néve ſuam profligati amitterent, in-
bant. Argivi, quique ex ſociis liberi erant, ut & illis
rum cauſſa exierant compararent, & patriam ſuam iterũ
que victor aſpiceret. Subditi Athenienſium, ii maximè
em pro fortunis vitaque ſua, cujus nulla in præſentia niſi
ctoria ſpes erat, alacres ad dimicandum erant. cæterùm
uoque ſpes obiter ſtimulabat, ſi alios ſubjugare juviſ-
mitiore deinceps ſub imperio futuros. Prælio commiſſo,
inùs gladiis & collato pede res gerì cœpta: diuq; ab neu-
arte acie inclinata, imber effuſus cum ingẽti fragore cœli
lguribus, non exiguam conſternationem præbuit ijs, qui
præliis ante interfuerant, neq; bellis aſſueverant. Peritiæ

verò militibus, quid id * tempore anni fieri intellige
tinacia magis hoſtium tam acriter reſiſtentium ani
nuebat. Primi Argivi lævum Syracuſanorum cornu

Athenienſes fundum Syracuſanos.

runt: poſt eos Athenienſes quoq; ab ſua parte averte
ſtes. poſtremò & reliqua Syracuſanorum inclinata ac
univerſa cepit. Fuſos Athenienſes per exiguũ ſpatium
ſunt. equites enim Syracuſani, qui cõplures numero
integri erant, prohibebant, interequitantesq; & incur
armatos, ſi quem inſequentem videbãt, repulerunt.
fertim, quantum tutum fuit, inſecuti receperunt ſe tr
ſtatuerunt. Syracuſani in Helorina via ex fuga cõgre
in præſentia poterãt ordinati, ad Olympieum præli
ſerunt; veriti, ne pecunias quę ibi erant attentarent A
ſes. cæteri domum reverſi. Athenienſes ad fanum nõ
runt: congeſtisq; & crematis ſuorum corporibus, ibi
ctem egerũt. Poſtera die Syracuſanis cæſorũ corpo
ducias reddiderunt. cæſi ſunt ex ipſis ſociisq; ducen
quinquaginta. Inde oſſibus ſuorum (quinquaginta e
ciisq; occubuerunt) & ſpoliis hoſtium collectis, Cata

Athen. Catanam in hyberna redeunt.

vigârunt. Iam enim hyemis tempus erat, nec dum b
loco gerere commodũ videbatur; priuſquã equites
nis & ejus regionis ſociis acciti, ne omninò equitatu v
tur, veniſſent. Simul pecunias illic cogere & ab urbe m
pectare volebãt, civitatesq; ad ſocietatem incundã ſ
quas poſt prælium magis ad ſe inclinaturas ſperaban
tum præterea aliumq; cõmeatum, & cætera quæ opu
prępparare ſtatuerũt, ut primo vere Syracuſas aggredi

Hermocrates Syracuſanos conſolatur & admonet.

Hoc conſilio profectis iis, ut Naxi Catanæq; hyemar
cuſani, ſuis civibus ſepultis, in concionem convene
progreſſus Hermocrates Hermonis, vir cùm ad cæter
tiâ nulli ſecundus, tum belli etiam militiæque ſatis p
ſpectatæ inprimis fortitudinis: bonum eos animũ ha
ſos, vetuit præſenti clade conſternari. ob ordinum n
turbationem damnum acceptum, non animos ipſoru
liumq; ſuperatum. Nec adeò ſe, ut cui videri poſſet, p
eſſe: inprimis quando ipſi homines manuum ferè i
aſſueti, cum peritiſſimis belli Græcorũ dimicaſſent
inſuper * ducũ nocuiſſe multitudinẽ, & multorũ im
(quindecim enim duces habebant) & inconditæ mul
regendæ difficultatem. Quòd ſi pauci rei bellicæ pru
peratores legerẽtur; qui per hyemem militem inſtru
ma quibus deeſſent præberent, ut quàm maximus
efficeretur; cęteris etiam exercerẽt inſtruerentq;: hat

at,ſe ſuperiores hoſtib. futuros; cùm ſuper animorũ for-
inem, peritia quoq; & diſciplina militari pares futuri eſ-
Hac via * utrunq; magno incremento auctũ iri, cùm hęc
tq; exercitatione in periculis percepta, animorũ verò ala-
s ſibiipſi * fiducia ſuæ peritiæ audaciã additura eſſet. Im-
tores verò & paucos deligendos eſſe, & nullis neq; tẽpo-
eq; juris incluſos anguſtiis, quo minùs ita omnia gerant
iniſtrentq;, ut ratio poſtulârit belli. itaq; juramentum eis
lũ eſſe, ſe prout videatur ipſis parituros. id enim & ad oc-
nda quę tacenda eſſent, & ad reliquam diſciplinam ordi-
q; rerum expeditum aptius futurum. His auditis, Syracu-
omnia, uti ſuaſerat, decreverũt, imperatoresq; creârunt,
n Hermocratem, & Heraclidem Lyſimachi, & Sicanum
eſtæ. Eoſdem legatos Corinthum & Lacedæmonem de-
erunt, qui & ſocietatem cum eis facerent, & ab Lacedæ-
iis orarent, ut bellum pro ſe cum Athenienſibus maiore
o propalàm gereret; ut aut ab Sicilia ipſos reſpectu rerum
im abſtraherent, aut quo minùs ſupplementum ad eum,
Sicilia eſſet, exercitum mitterent, impedirent.

henienſis verò exercitus qui Catanæ erat, protinùs Meſ- *Meſſanam*
proditione ibi præparata, navigavit. Sed id fruſtra eis fuit *Athenienſes*
lium. Alcibiades enim, qui id præſcierat, cùm jam abro- *nequicquã*
imperio citatus profugere ſtatuiſſet: iis qui Meſſanæ Sy- *tentant.*
anorum partes fovebant, rem enunciârat. Itaq; ipſi priùs
rerant eos homines: ac tum quoque ſeditione mota cùm
nis eſſent, pars quæ ad Syracuſanos rem trahebat, tenuit
ciperentur Athenienſes. qui tredecim ibi morati dies, po-
uam tempeſtates affligebant commeatusq; deficiebat,
uidquã ſatis incœptis ſuccedebat: Naxum & * ad Thra-
greſſi, vallo permunitis caſtris, ibi hyberna egerunt; tri-
m Athenas miſerunt, ut pecunias equitesq; peteret, quæ
o vere adeſſent. Syracuſani quoq; ea hyeme urbem mu- *Syracuſani*
nt, Temenitemq; intra mœnia incluſerunt, muro undi- *urbem ſuã*
; Epipolas verſus ducto; ut ſicubi cladem aliquam acci- *muniunt.*
t, non facilè anguſto ambitu circumvallari poſſent. Ca-
m etiam ad Megara, & aliud in Olympieo, extruxerunt:
tora quacunq; excenſiones fieri poterant. aggeribus val- *Athenienſes*
munierunt. Poſteaquam verò Naxi Athenienſeis hyber- *& Syracu-*
didicerunt, Catanam univerſis copiis ductis, vaſtatisque *ſani legatos*
eorum, & caſtris tabernaculisq; Athenienſium inflam- *Camarinam*
s, domum diſceſſerunt. Inde ubi acceperunt, Athenienſes *ſocietatem*
arinam legatos, ad ſocietatem ſub Lachete factam reno- *petitum*
lam, mittere: ipſi quoq; ſuos miſerunt. Suſpectos enim *mittunt.*

Camarinenſes habebant, ne cùm parva iſta ad primam p
ſegniter ac gravatè auxilia miſiſſent: multò minùs in re
mittere volentes, Athenienſib. qui proſpero eventu pu
ſent, priorisamicitiæ memoria repetita, jungerētur. Cùm
tur Camarinam ab Syracuſis Hermocrates & alii veni
item q; ab Athenienſibus Euphemus cum aliis: Hermo
vocata Camarinenſium cōcione, criminaturus Athenie

Oratio Hermocratis Syrac. ad Camarinenſes.

„ huiuſmodi oratione eſt uſus: * Legati ad vos miſſi ſumu
„ marinenſes, non quia verebamur, ne præſentes Athenie
„ copiæ terrorem vobis aliquem metumq; facerent; ſed n
„ tione ipſorū, priuſquam noſtra audiſſetis verba, move
„ pateremini. * Veniunt enim in Siciliam, verborū quide
„ quem auditis, prætextu; conſilio autem, de quo omnes
„ ſuſpiciamur ac videntur mihi nō quemadmodum Leor
„ in ſedibus ſuis collocent, ſed uti nos noſtris ſedib pellan
„ mo agitare. * Nam nō eſt veriſimile, cùm illic urbes eve
„ hic eos condere velle: & Leontinorū Chalcidenſium c
„ gnationem curam agere, cùm Chalcidenſes in Eubœa,
„ hi coloni ſunt, ſervitutis jugo teneant oppreſſos. Eádem
„ jure, quo illa tenent, in nos quoque in præſentia graſſ
„ * Medici nanq; ſpecie belli duces facti voluntate lon
„ ciorumq;, qui ab ipſis originem ducebant; alios ob mi
„ recuſatā, alios quia bella inter ſe gerebant, alios alia im
„ juris, ſuæ ditionis fecerunt. Nec enim Athenienſes ob
„ corum, vel Græci ob ſuam ipſorum, libertatem Medo r
„ runt: * ſed illi, quo ipſimet, non Medus, imperium ten
„ hi autem, ut dominum mutarent, non eum imprudenti
„ ſed verſutiorem. Venim enim verò non de Athenienſiu
„ be, quæ à quibuslibet facilè accuſari poteſt, quæcunq; i
„ egerit, (quis enim ea veſtrùm ignorat?) commemorati
„ nimus; ſed noſmet ipſos potiùs incuſaturi, quòd cùm te
„ pla illius regionis Græcorum, qui mutua denegata ope
„ libertatem amiſerunt, cùm præſentes fraudes atque ar
„ Leontinorum conſanguineorum reductione, de Egeſt
„ ſociorum ſubſidio, videamus: non conjunctis animis vi
„ que oſtendimus eis, non hic Iones, non Helleſpontios, a
„ ſularū cultores, qui modò Medo, modò aliis dominis ſ
„ didicerint; ſed Dorienſes eſſe, qui liberi ex libera Pelop
„ profecti Siciliā incolunt. * An expectamus, quoad circ
„ rentes arma, * ſingulas urbes expugnando ſubigant? c
„ ſciamus, nos hac ſola ratione domari poſſe, & illos hanc
„ belli gerēdi ingredi videamus; ut inter alios verbis ſuis
„ ſidia excitent; alios ſocitatis ipſe ad inteſtina bella cōpe

erbis unũquenq; deliniendo alio malo afficiant. * An
tamus, cùm quis longiùs à nobis ſitus evertitur, nõ ad
oq; calamitatem traiecturam, ſed pro nobis quemlibet
perferre, pro ſe infortunium ſuſtinere? * Quòd ſi quis
et, non ſuos Athenienſeis, ſed Syracuſanorum eſſe
adeoq; iniquum eſſe, ſe pro meis poſſeſſionibus peri-
eſſere: * ei in mentẽ veniat velim, non tam pro mea
ne, quàm pro ſua ſimul, in meo tamẽ agro, decertatu-
ſ; tanto firmiùs & tutiùs, quando me non priùs debi-
ideat, ſed & ſocium periculi habeat, & non ſolus cer-
ubiturus ſit. Non enim Athenienſis Syracuſanum ho-
ſequi, ſed ſub eo titulo vobiſcum amicitiam non mi-
are, conatur. * Si quis autem partim invidia, partim
quo noſtri tenetur, (utriq; enim ſunt obnoxii poten-
ea cauſſa Syracuſanos ita caſtigari, ut mitiores mode
q; fiant, ſuæ tamen ſalutis cauſſæ non penitùs deleri,
is ſanè eius rei, quæ non humani eſt arbitrii, ſpẽ con
on enim ut pro ſuo libitu quid vis optare poteſt, ita evẽ-
oq; ejus pariter ſuopte arbitrio diſpenſare. Quid ſi ſen-
ſum deceperit, mox fortaſſe ſuis malis dolens, meis
rſus invidere volet. id verò ei nõ licebit, ſi jam me ne-
, nec in eodẽ velut navigio particeps eſſe periculi, non
bo, ſed facto, voluerit. Verbis enim noſtrã forſan po
incolumem præſtabit: factis autem ſuam ipſius ſalu-
abitur. * Hæc vos Camarinẽſes, cùm & finitimi ſitis,
mi ſecundum nos periculo; priùs diligenter expendi-
a ſegniter fluxaq;, ut fit, fide, ſocietatem colere opor-
s autem potiùs ad nos venientes. quæ tunc ſi Atheni-
marinenſem primò agrum invaſiſſent obteſtati hor-
iſſetis, ea ſimiliter in præſentia, necubi cedamus, mo-
hortarique debebatis. Sed neque vos neq; alii id fa-
lent. * Cæterùm fortaſſe jus aliquod metu interpre-
verſus nos & contra hoſtes obtendetis; ſocietatẽ ni-
obis cum Athenienſibus eſſe. Hanc verò non contra
pacti eſtis, ſed contra hoſtes, ſi quis vos invadat: & A-
ſibus auxilium ferre decet, non quando aliis inferunt,
ido patiuntur injuriam. Quid? * Rhegini, qui & ipſi
enſes ſunt, Leontinos Chalcidenſes tamen non redu-
ũt. * Athercle turpe erit, cùm iſti ſpecioſum præſentis
titulum ſuſpectum habentes, præter rationẽ ſapiant:
ũ adeò honeſta cauſſa eſt, eis qui naturâ ſunt hoſtes
m velle; in eorum verò, qui natura vobis ſunt & ſan-
acti, perniciem cum infenſiſſimis hoſtib. conſpirare.

» Quod cum iniquiſſimũ ſit, agitedum auxilium ferte, * neq; » metuite iſtorum apparatum. non enim terribiles aut metuen» di conſentientib erunt, ſed ſi, quod iſti tendunt, in diverſum » trahamur, * Nobiſcum nanque ſolis acie congreſſi, licet ſupe» riores facti, non tamẽ cogitara perpetrârunt, ſed quàm cele» rimè abſceſſerunt. Itaq; ſi nos collatis viribus in unum con» ſenſerim⁹, nihil eſt quod animos deſpõdeamus: ſed potiùs quę » ſocietatis jura poſtulant, cum omni alacritate animorũ para» gamus; ſuper cætera etiam ab Peloponneſiis auxilia habituri, » qui iſtos ab omni parte in re militari præcellunt. * Ac neillud » quidem vobis cõſilium placere debet, quod & adverſus nos » æquũ & vobis tutum videatur, ut neutros, velut utrorumq; » ſocii, juvetis. quippe non ipſo facto idem exiſtit, quod ius prę » ſe ferre videtur. Nam ſi propterea quòd vos ſocietatẽ negli» gitis, inferior oppreſſus, ſuperior autẽ victor fuerit: qui aliud » quàm hac veſtra abſentia illorum ſalutem deſeretis. iſtos au» tem maleficio non prohibebitis? Quanto verò honeſtius eſt, » conſanguineis vos veſtris, iisq; injuriam paſſis, adiungere, & » cõmuni Siciliæ bono ſtudere, & Athenienſęis utique amicos » à ſceleribus cohibere? * Vniverſè autem nos Syracuſani ita » agimus; parvi laboris eſſe, in hoc negotio perſpicuè vos alios» ve, qui id non minus intelligitis, docere. obſecramus autẽ, te» ſtamurq; vobis ſimul, ſi nihil movea mini; nos quidem inſidiis » Ionum ſempiternorũ noſtrorum hoſtium peti, à vobis autem » Dorienſes ab Dorienſibus prodi. Quòd ſi nos ſubegerint A» thenienſes, conſiliis illi quidem veſtris ſententiisq; vincent; » honorem verò titulumq; ipſi tenebunt, & præmium victoriæ » non aliud, quàm eum qui cauſſa victoriæ fuerit, habebũt. ſi » nos ſuperiores fuerimus, vos tanquam cauſſã omniũ pericu» lorum noſtrorũ, ultionẽ pœnamq; ſuſtinebitis. Deliberate » igitur cum animis veſtris, ipſiq; utrùm malitis eligire? an præ» ſentẽ nulliſq; periculis emendam ſervitutẽ, an verò nobiſcũ » victoriã præoptetis: quo & fœdiſſima iſtorum dominatio» nem, & noſtrã ſempiternam inimicitiã, effugiatis. Hæc Her» mocrates. Poſt eum Euphemus Athenienſiũ legatus, ita diſſe» ruit: * Societatis equidẽ iam olim factæ renovandæ cauſſa » advenimus, quia verò nos quoq; inceſſit Syracuſanus, operæ » preciũ iudico, de imperio noſtro, quòd id iuſto titulo poſſide» mus, præfari. * Caput argumentorũ eius fuit, quòd Iones » perpetui ſint hoſtes Dorienſium. Ita res eſt. nos enim Ionet » genere exiſtentes, ſic nos paravimus, ut Peloponneſiis, qui » Dorienſes & plures numero & finitimi nobis ſunt, quàm mini» mum obnoxii degeremus. Qua de cauſſa poſt Medicum bel» lum claſſe parata, Lacedæmoniorũ imperiũ excuſſimus (tam

Euphemi Athenienſis ad Camarinen ſes oratio.

ıs ipſis, quàm ipſos nobis imperare decebat; niſi "
um valdiores erant) ipſi verò eorũ qui priùs ſub Re- "
t duces facti, hoc modo id amplexi retinemus; quo- "
mus, minimè ſic nos ad parẽdũ Peloponneſiis adigi "
vires quibus nos defendere poſſimus, habeamus. At- "
riſſime dicam, haud iniuria nos Ionas quiq; inſulas "
ıbegimus; quos conſanguineos nobis ſervitute Sy- "
oppreſſos aiunt. * Arma enim ipſi cũ Medo adver- "
i tulerunt, neq; res ſuas fortunasq;, ſicut nos urbe re- "
ſtigare auſi, & ipſi ſervitutem præoptárunt, & nobis "
intentárunt. Ob has cauſſas iure nos imperium te- "
ımus, qui & claſſem maximam & animos haud du- "
ſſimos in re Græcorum adhibuimus: cùm ipſi eadem "
lis præſtãtes damna nobis inuliſſent. ſimul etiã vi "
rſus Peloponneſios colligere propoſitum erat. Nul- "
r nutum arbitriumq; ſequimur: aut quia ſoli profli- "
baro jure imperium tenemus, aut quia pro libertate "
potiùs, quàm universè ómniũ, & noſtra quoq; ipſo- "
rimen ſubijmus. Nemini autem invidiæ eſſe debet, "
ıoad eius fieri poteſt, ſaluti conſulat. * Nunc verò "
vos noſtri muniendi cauſſa advenerimus, idemq; e- "
ıis utile videamus, ea explanavimus, quæ & iſti pro- "
rare, & vos ad maiorem metum ſuſpiciosè detor- "
ıletis. Scimus enim quicunq; cum metu de re quapiã "
ıur, orationum quidem delinimentis * in præſentia "
ri, ubi verò manum admoverint, ea perſequi quæ è "
xerint eſſe. Docui, nos illic imperiũ metu compul- "
e; oſtendi ob eandem cauſam huc quoq; nos veni- "
n amicis res rectè conſtituamus, non ut ſervitute eos "
mus; potiùs ut ne fiat id curaturi. * At verò quid ad "
oſtri tantam curam agatis, attinet Atheniẽſes? Nemo "
neſcit, quòd dum vos incolumes eſtis, dum tantis viri "
liti, ut reſiſtere Syracuſanis valeatis: minùs iſti auxilia "
ineſſis mittentes nobis nocere poſſint. Quas ob res "
ninò propriè ad nos ea cura ſpectet: Leontinos etiã "
urbem reducere pulcrum æquumq; cenſemus; non "
ſubiecti ſint, ſicut conſanguinei eorum in Eubœa; ſed "
potentiſſimi effecti, iſtis quibus finitimi exiſtunt, no "
ın cervicibus incumbant. In illis nanq; regionibus "
pares hoſtibus ſumus, & Chalcidenſis (quæ iſte à no- "
ute preſſo, præter rationem * hos liberari dicit) utilis "
; cùm ipſe inermis, pecunias ſolùm conferat, at in hac "
Leontini aliiq; ſocii nobis commodant, ſi quã maxi- "

„ me liberi & nemini ſubjecti degãt. Viro autem principi &
„ bi imperium tenenti, nihil inconveniens eſt, dum utile, t
„ amicum, niſi fidum. Ac quoniam in tempore & opport
„ cuilibet amicum aut hoſtem fieri oportet: nobis etiam in
„ ſens operę precium eſt, non ſi amicis injuriam faciamus, ſ
„ viribus amicorum hoſtium potentiam reſtinguamus. Ha
„ mnia vera eſſe eo argumento liquet, quòd cęteros ſocios,
„ eo ut quisq; utilis fuerit imperio, regim⁹. Chii & Methym
„ præterquam quòd naves præbent, cætera liberi & ſuis legi
„ vivunt: magnam verò partem pecuniarũ exactione grav
„ premimus: * alii quia locis opportunis circa Peloponne
„ ſiti ſunt, quamvis inſulas colant & nullo negotio ſubigi
„ ſint, penitùs liberi & ſui juris in ſocietate noſtra ſunt. Nin
„ cernitis, illic quoq; omnia ex utilitate noſtra, & eo quem c
„ tra Syracuſanos obtẽdimus metu, diſpoſita nos habere. *
„ perium nanq; in vos illi expetunt, ut cùm vos metu noſtri
„ adjunxerint, aut vi aut auxiliis orbã, ſi nos inde re infecta
„ ceſſerimus, ſuæ ditionis faciant Siciliam. Quod profect
„ iſtis conjungamini, fieri neceſſe erit, nec enim tantæ in un
„ collatę vires facilè à nobis expugnari poterũt, nec iſti inva
„ ad vos perdomandos, niſi nos adſimus, futuri ſuut Enimv
„ ſi cui aliter videtur, is ipſo facto redargui poteſt. Nã & *
„ priùs acciviſtis, id ſolùm periculum prætendentes, quòd ſi
„ ab Syracuſanis ſubjugari ſinamus, ipſi in diſcrimen ventur
„ mus. itaq; haud æquum facitis, ſi quæ vos ipſi nobis oratio
„ perſuadere conati eſtis, iis jam fidem derogaris. * Quòd
„ tem cum maioribus contra iſtorum vires copiis venimus.
„ id vos nullam ſuſpicionem cõcipere, ſed magis diffidere il
„ debetis. nã ne manere nos quidẽ hic poſſumus, niſi vos au
„ lio ſitis. Ac licet ſceleratè agentes, imperio vos ſubigamus
„ tamen retinere, cùm tantum maris huc enavigandum ſit,
„ præſidiis tantas urbes obtinere, aut copiis mediterraneor
„ reſiſtere, valebimus. Hi verò nõ exercitu adducto, ſed urb
„ noſtra maiorẽ in vicinia veſtra incolentes, vobis perpetuò
„ ſidias moliuntur, neculli erga quenquam veſtrum occaſi
„ deſunt: ut cùm aliàs, tum perbellè in Leontinis oſtenderu
„ Et nunc audent adverſus eos, qui iſta prohibent, impedim
„ toque ab id locorum fuerunt, ne ipſorum Sicilia ſit ditio
„ vos tanquam ſtupidos nec quidquam animadvertentes ir
„ tare. Nos verò ad longè certiorem ſalutis viam vos cohor
„ mur, orantes, ne eam, quæ utrisq; jam invicem eſſe potẽſt
„ columitatem negligatis: itaq; habeatis. hos omni tempo
„ etiam ſine ſocialibus opibus, paratos fore ob multitudine

ut

ut vos aggrediantur; vobis autem nec ſæpè nec diu eandē oc- "
caſionē futuram, ut tantis auxiliis eis obſiſtere poſſitis. quæ ſi "
vos aut ob ſuſpiciones infectis rebus dimittetis, aut etiā vinci "
ſinetis: optabitis profectò aliquando, cum jam nulla copia e- "
rit, vel minimam eorum partem videre. Nihil igitur vos Ca "
marinēſes, nihil alios calumniæ iſtorū movere debent. * Ex "
poſuimus autē quàm veriſſimè omnia, de quibus à vobis ſu "
ſpecti habemur: atq; ut magis moveamini, iterum in capita ea "
colligemus. Dicimus, nos in illa regione imperium tenere, "
ut ne aliis parere cogamur; hanc verò in libertatem vindica- "
re, ne nobis inde detrimentum fiat. Fatemur, nos * ad multa "
negotia ſuſcipienda cogi, quandoquidē multa nobis tutanda "
& cuſtodienda ſunt. Dicimus, nos & priùs & nunc, nō noſtra "
ſponte, ſed vobis vi injuſta preſſis & vocantibus, ſocios armo- "
rū adveniſſe. Vos igitur nec ut diſceptatores noſtrarū actio- "
num, nec velut caſtigatores, avertere nos (quod in difficili jā "
eſt) velitis. quantum verò hoc noſtrum * multarum rerū ſtu- "
dium & conſuetudo vobis commodare poſſunt, tantum eis "
fruimini; ita habentes, non omnibus ea ſine diſcrimine in- "
commodo eſſe, ſed multò majori parti Græcorum utilitati. In "
omnibus ſanè regionibus, & apud omnes, etiam quibus nihil "
negotii nobiſcum eſt, & quiſe læſum iri ſperat, & qui inſidiis "
petit alium, quandoquidem haud dubiam ſpem habent, * il- "
le præſidii à nobis comparandi, * hic, ſi venerimus, non abſq; "
metu periculum ſubiturum: uterq; cogitur, hic invitus quie- "
ſcere, ille ſine labore ſuo incolumitatem conſequi. Hoc igitur "
præſens & nobis rogantibus & vobis etiam firmiſſimum ſub- "
ſidium, ne quæſo ſpernite: nobiſcum q; more aliorum homi- "
num Syracuſanis, pro eo quòd ſemper adverſus ipſos ſoliciti "
eſtis, inſidias ex æquo comparate. Talis Euphemi oratio fuit. "

Camarinenſium mala fides.

Camarinenſes ab Athenienſibus non alienos quidem habe- bant animos, niſi quia Siciliam ipſos ſubigere velle credebāt: Syracuſanis verò aſſiduè ob vicinitatem inimici erant. Veriti autem Syracuſanos adeò propinquos, ne etiā citra ſuum auxilium ſuperiores fierent: & priùs paucos illos equites miſerant, & tunc quoq; viſum eis eſt, Syracuſanos ope juvare, id q; quantum fieri poſſet modicè. in præſentia autem, ut neque Athenienſibus minùs favere viderentur quibus præſertim pugnæ quoq; ſecunda fortuna fuiſſet, eodem utroſq; reſponſo placuit dimitti. Conſilio igitur habito, reſponderunt; quandoquidē ii bellum inter ſe gererēt, qui * ambo ſui ſocii eſſent, videri ſibi, ita religionem juriſjurandi poſtulare, ut neutros ope ſua juvent. Ita legati dimiſſi. Syracuſani bellum impigrè

Camarinenſium firma ad legatos reſponſum.

Athenienſes Siculos & Hetruſcos belli ſocios faciunt

parabant. Athenienſes Naxi caſtra habentes, Siculos ſolicitabant, ut ad ſe quàmplurimi tranſirent. & jam plerique eorum, qui magis campeſtria incolentes ſubditi erant Syracuſanis, defecerant ad ipſos. qui verò mediterranea habitantes, ſui juris liberisque jam antea ſedibus perpetuò degebant, protinùs præter paucos Athenienſium arma ſecuti fuerant. Hi commeatus ad exercitum portabant. quidam & pecunias. cæteros qui deditionem facere recuſabant, copiis adductis partim vi adegerunt, partim ne præſidia eis Syracuſani & auxilia mitterent prohibuerunt: trajectaque per hyemem Catanam ab Naxo claſſe, & caſtris quæ Syracuſani incenderant refectis, illic hybernârunt. Carthaginem triremem amicitiæ petendæ cauſſâ miſerunt, ut inde aliquid ſubſidii comparârent; & in Hetruriam, ubi quædam civitates ultrò opem ſuam in bello deferebant. Circa Siculas quoque urbes nuntios miſerunt, & ab Egeſta equos ſibi plurimos mitti juſſerunt. Simul alia ad obſidionem neceſſaria, lateresq; & ferrum præparârunt, ut primo vere bellum ordirentur.

Legati Syracuſani Corinthum Spartamq; veniunt.

Interea qui Corinthum Lacedæmonemq; miſſi fuerant ab Syracuſanis legati, ſimul Italici generis urbes prætervecti, ne Athenienſium, ipſis etiam non minus inſidiantium, conatus negligerent, monuerunt. Hinc Corinthum venientes, poſtea quam & legationem ſuam expoſuerunt, & auxiliũ ob cognationem orârunt: Corinthii confeſtim facto decreto, ut omni ope ipſos juvarent, ſuos unà Lacedæmonẽ legatos miſerunt; qui cum illis hortarentur, ut & bellum paulò apertiùs capeſſerent, & aliquod in Siciliam ſubſidium mitterent. His inſtructi mandatis, Lacedæmonem ab Corintho legati venerunt. Aderat & Alcibiades: qui cum cæteris comitibus exilii, protinùs tunc ab Thuriis oneraria nave * Cyllenen Eleæ primò trajecerat. inde Lacedæmonẽ, ab iis accitus, fide accepta (ob Manticum enim eos contractũ bellum metuebat) venit. Fors ita tulit, ut in concione Lacedæmoniorũ eadem Corinthii & Syracuſani cum Alcibiade Lacedæmoniis ſuaderent. Itaq; cùm Ephori cæteriq; magiſtratus Syracuſas mittere cogitarent, & vetare cum Athenienſibus paciſci; ad auxilium verò mittendum non admodũ propenſi eſſent: progreſſus Alcibiades, ut incitaret ſtimularetque Lacedæmonios, ita verba fecit: * De crimine priùs, cuius arguor, apud vos præfari operæprecium cenſeo, ne ob ſuſpicionẽ in me conceptã rebus publicis minùs ánimũ attendatis. * Hoſpitium igitur, quod meis majoribus publicũ vobiſcum fuit, ob iram quandã ab eis renunciatum: ego de integro inſtituturus, vos cùm in aliis reb⁹, tùm verò in ea quam

Alcibiades Sparta.

Conſultatio Lacedæmoniorum de ſubſidio Syracuſanis dando.

Oratio Alcibiadis de bello adverſus Athenienſes.

quam ad Pylũ accepiſtis calamitate, colui. Verùm interea «
n id ego impigro perſequor animo, vos cum Athenienſib. «
ta pace, * inimicis meis potentiã ea re adjeciſtis, mihi aũt «
em ignominiãq; impoſuiſtis. Quæ cauſſa fuit, ut non inju- «
& in Mantinico Argivoq; bello, & ſicubi aliàs vobis reſti- «
à me læderemini. Quare ſi quis tunc, eo facto, mihi iniquè «
cenſuit: is jam veritate percepta, ſententiã mutare debet. «
Quòd ſi me ideò aliquis, quia popularis potentiæ ſtudioſior «
, deteriorẽ judicat, is quoq; immeritò ſe id ægrè ferre do- «
ıitur. Tyrannos enim ſempiterno perſequimur odio: & po- «
li appellatione cõtinetur, quicquid potentatui adverſatur. «
nde nobis quoque cauſſam plebis fovere contigit. Simul «
ia popularis in noſtra Repub. ſtatus erat, ut plurimùm præ- «
ıtibus rebus nos accõmodare neceſſarium fuit. interim li- «
ntia, quæ nobis ſuppetebat, moderatiùs in rebus civilibus «
ſtituimus uti. Alii verò & jam olim & in præſentia fuerunt, «
i multitudinem ad prava & impia facinora irritârunt: * me «
oq; expulerunt. Nos aũt ſummæ rerum præfuimus, quan- «
quidem * juſtum piumq; cenſebamus, * ut quam quiſque «
eipub. formam accepit, * & in qua florentiſſimam eam eſſe «
ſumma libertate frui cernit: eam ut unà cum cæteris in co- «
mem ſtudeat conſervare. Quanquã cuiuſmodi ſit popularis «
ıtus, cùm omnes, quib. ſana mens conſtat, cognitũ habeant; «
m verò inprimis ego ſenſi, tantam ex eo contumeliam paſ- «
s. Sed de haud dubia iſta aperta que amentia, nihil novi dici «
ɔteſt. quam tamen mutare dum vos à latere hoſteis habere «
ius, minimè tutum judicavimus. Hæc de crimine, quod mi- «
i objectum eſt, dicta ſufficiant. * Iam verò ea, de quibus vos «
ɔnſultare, & me ſi quid præ aliis cognitũ habeo docere opor- «
et, auſcultate. Conſcendimus in Siciliã eo conſilio iisq; ani- «
nis; primùm uti Sicilienſes, ſi fieri poſſet, imperio noſtro ſub- «
ceremus; indeq; perdomitis Italicis. Carthaginienſiũ deniq; «
mperium attentaremus. His omnibus, aut certè pleriſque, ſub «
ioſtram ditionem redactis, tum demum Peloponneſum ſta- «
uimus adoriri. coactis nimirũ in unum perdomitarum gen- «
ium viribus, magnaq; barbarorum manu, Hiſpanis item * & «
liis, qui inter eius regionis barbaros omniũ conſenſu pugna «
iſſimi habentur, mercede conductis; & triremibus, ad eas, «
quas jam antea haberemus, compluribus (lignorum namque «
talia affatim præbitura erat) ædificatis: his quidẽ undiquaq; «
Peloponneſum circumdare conſtituimus; pedeſtrib. verò co- «
piis in terram expoſitis, urbibusq; aliis vi atq; armis captis, a- «
liis operibus cinctis, parvo negotio eam expugnaturos ſpera- «
vimus:

„ vimus: itaq; deinceps universæ Græciæ imperaturos. Pecuniis
„ autē commeatusq; nobis hæ ipsæ recens subactę urbes abun-
„ dē satis, etiā sine hujus regionis reditib⁹, præbiturę erāt. Nunc
„ igitur de classis nostrę expeditione, quo consilio quib. animis
„ susceptā, ex eo qui accuratissimè hæc omnia comperta habet
„ auditis. ac cæteri etiā, qui reliqui sunt, ipsorū imperatores, e-
„ jusdem via consilii. si poterunt, bellū gerent. Quam verò vim
„ horum isti, sine vestra ope sustinere nequeāt, quęso attendite.
„ Sicilienses homines sunt quidem rudes & imperiti; si tamen
„ vires conjungant, etiā nunc præsentem tempestatem subter-
„ fugere possunt. At verò Syracusani soli sunt, & nunc universæ
„ ipsorum copiæ pugna una devictæ: adhæc mari simul obsessi,
„ haudquaquā satis validi erunt, ut præsentibus Athenien sium
„ copiis resistāt. Hac urbe capta, universa tenebitur Sicilia: quā
„ extēplo sequetur Italia: unoq; tenore universa deinceps, quā
„ ab illis impendere prædixi, in vos ingruet periculi procella.
„ Quocirca non tā de Sicilia vobis, quàm de ipsa Peloponneso,
„ reliqua deliberatio erit; ni huic meo consilio obsecuti fueri-
„ tis. * Suadeo igitur; ut ejusmodi illè milites mittatis, qui & i-
„ psi remigū munere fungātur, & inde cōfestim armis instruā-
„ tur; atq; (quod milite utilius judico) virum Spartanū iis præ-
„ fectum imponatis, qui & præsentes copias disponat, & derre-
„ ctantes via digat. nam hoc modo & amici nostri audentiores
„ fient, & qui animos dubios suspensosq; gerunt, confidentiùs
„ in vestras partes transibunt. Interea in his regionibus bellum
„ apertiùs intentiusq; geri oportet, ut & Syracusani, ubi curæ
„ nobis rem senserint esse, fortiùs resistant, & Athenienslb. min⁹
„ laxamenti detur ad auxilia suis summittenda. Ante omnia,
„ quod Athenienses semper plurimùm timere soliti sunt, * uni-
„ cumq; hoc bello non tentatum esse arbitrantur, Deceleam in
„ Attica censeo cōmuniendā. Certissima enim clade hostis affi-
„ citur, si quis ab ea parte, qua sibi maximè timere ꝓbè cogni-
„ tū habet, adoriatur. nā quia rectissimè sua incōmoda intelli-
„ gūt, haud vanus esse metus ille potest. Iā verò quæ ex hac mu-
„ nitione cōmoda vestra, quæ hostiū incōmoda sint futura; ut
„ plurima taceā, præcipua solùm breviter perstringam. Pleraq;
„ nimirū, quib. instructa est ipsorū regio, partim capta, partim
„ sponte venientia, ad vos cōvertetis. Reditus quos ex argenti
„ metallis ad Laureum habent, quæq; ex agris & * judiciis cō-
„ moda accipiunt, è vestigio omnia intercalura sunt. Socii quo-
„ que eorū, quod nō postremū est, stipendia segniùs conferent,
„ quando vos totis viribꝫ ad bellū coortos rati, ipsos parvipen-
„ dent. Hæc ut sine mora, ut majore cum studio fiant, in vobis

Lace-

Lacedæmonii poſitũ eſt. Ego qui & fieri iſthæc neq; conſiliũ nos poſſe fruſtrari perſuasũ habeo, haud dubio ſum animo. * Atq; profectò nemini, propterea deterior debeo videri, quòd ego, qui paulò antè amiciſſimus meæ Reip. videbar, nunc adeò infeſtus adverſus eam cum infenſiſſimis hoſtibus coorior, nec etiã orationẽ meam, ceu exulũ more temerariã atq; audacẽ, ſuſpectã haberi volo. Extorris.n.ſum, & fugi improbitatẽ eorũ, qui me ejecerunt: nec obid veſtrum, ſi me audieritis, emolumentũ devitabo. * majores quippe ſunt hoſtes, nõ qui hoſtẽ, ut vos, clade afficiunt; ſed qui amicos hoſtes evadere cogũt. Nec jam ego quando injuriã accepi, ſed quando tutò in Rep. verſabar, ejus quoq; amans fui. nec adverſus patriã arma me ferre, ſed multò magis novam me adſciſcere, habeo perſuaſum. Is verè patriæ amans eſt, nõ qui eam injuſta vi ereptam invadere recuſat, ſed qui deſiderio ejus nihil nõ movet, ut eam recipere poſſit. * Nunc aũt, Lacedæmonii, aſperrima quæq; ad laborem periculumq; depoſco, meaq; vos opera uti volo; id quod apud omnes fertur reputãteis me qui hoſtis vehementer nocui, amicũ quoq; ſatis utilem futurũ; idq; tanto magis, quoniã & Athenienſium res exploratas habeo, & veſtras conjectura teneo. * Quocirca cùm de graviſſimis jam rebus conſultationẽ propoſitam cernatis, ne quid quæſo vos, quo minus in Siciliã Atticamq; copias mittatis, morari patiamini; ut & illos, paucis licet auxiliis, ingenti nihilominùs cõmodo afficiatis, & Athenienſium non præſentẽ modò, ſed futuram quoq; potentiam evertatis: itaq; deinceps in pace tuti degatis, univerſæ Græciæ, non per vim & injuriam, ſed volũtate ipſius & benevolentia præſitis. Hæc Alcibiades. Lacedæmonii, qui jam antea Athenis arma inferre cogitaverant, cõtemptim tamen illud atque otioſè fecerant: tum verò longè majore ſtudio ſunt accenſi. nam ille & ſingula docebat; nec ipſi dubitabant, quin ab eo, qui exquiſitè omnia teneret, dicerentur. Itaq; & Deceleæ communiendæ animum adjecerunt, & in præſentia in Siciliam quoq; ſubſidia deſtinârunt, Gylippumque Cleandridæ præfectũ Syracuſanis dederunt: cui mãdârunt; ut cum ipſis cumque Corinthiis agitaret, qua ratione pro præſenti facultate maximè & quàm maturrimè eis auxilia mitti poſſent. Is ſibi duas naves Corinthios Aſinam mittere juſſit: reliquas quas mittere decreviſſent inſtruerent, utubi tempeſtivum foret, paratæ profectioni eſſent. His conſtitutis, ab Lacedæmone diſceſſum. Triremis etiam Attica, pecunias equitesque petitum ab ducibus ex Sicilia miſſa, advenit. Eo cognito, decretum Athenienſes, ut utrumque eis mittere-

Lacedæmonij ſuppetias Syracuſanis ferre decernunt.

mitteretur, fecerunt. Ita cum hyeme ſeptimus decimus annus exiit belli huius, quod Thucydides ſcripſit.

Athenienſium in Sicilia excurſiones.

Primo ſtatim vere inſequentis æſtatis in Sicilia res geſtæ: Athenienſes ab Catana claſſe mota Megara navigárunt: quæ agrum Syracuſani, pulſis ſub Gelone tyrãno, ut priùs memoratum eſt, cultoribus, obtinebãt. Egreſſi agros populati ſunt, & caſtello quodam Syracuſano nec quicquam tentato, iterũ terreſtribus navalibusq; copiis ad Teriam amnem motis, cãpeſtria evaſtârunt, & ſegetes incenderunt. Syracuſanos paucos quoſdam adepti, occiſis aliquot, & tropheo poſito, ad naves reverterunt. Inde Catanam velis datis, & cibariis ibi aſſumptis, univerſas copias ad Centoripem Siculum oppidum duxerunt, quo per deditionem recepto, abierunt; agros ſimul Ineſſæorum & Hyblæorum urentes. Catanam poſtquã reditum eſt, equites ibi ducentos & quinquaginta acceperunt, qui cum alio inſtrumento, ſine tamen equis (nam illic comparare ſtatuerant) Athenis venerant. his ſagittarii equites triginta, & talenta argenti trecenta, addita fuerunt.

Bellum inter Laced. & Argivos.

Sub idem veris tempus Lacedæmonii Argos exercitu ducto, Cleonas uſque pervenerunt. Vbi poſtquam terra movit, iterum receſſerunt. Exin Argivi in Thyreaticum agrũ incurſione facta, prædam ex Lacedæmoniis ingentem ceperunt; quæ non minus 25. talentis divendita eſt. Theſpienſium quoque plebs ea æſtate adverſus magiſtratus inſurrexit: nec tãmen propoſitum tenuit. verùm cùm Athenienſes auxilio advenîſſent, alii capti ſunt, alii Athenas profugerunt.

Syracuſani inſtruunt ſe contra Athenienſes.

Syracuſani ea æſtate, ut equites Athenienſibus advenîſſe, ipſoſque jam moturos adverſum ſe, acceperunt; rati, niſi Epipolas (ſi locus eſt diruptus, ipſiq; deſuper urbi imminens) tenerent Athenienſes, haud facilè urbem, ſi maximè acie quoq; ſuperiores fierent, munitionibus clauſuros: aditus omnes loci, ne fortè clàm eò ſcanderent hoſtes, præſidiis munire ſtatuerunt. * alia nanq; haud poterat aſcendi. Cætera n. editus eſt locus, ipſiq; adeò impendens urbi totus in eam deſpectat. qua de cauſſa, quia ſupra cætera editus imminet, * Epipolas eum Syracuſani vocaverunt. Egreſſi in campũ tota civitas, primâ luce pone Anapũ amnẽ (jam inierant magiſtratũ Hermocrates cæteriq; duces) copias armaq; luſtrârunt. Ac primò omnium ſeptingentos delectos milites ſeorſum, præfecto Diomilo Andrio exule, cõſtituerunt; qui & Epipolis præſidio, & ſicubi alibi res poſceret, ocyùs confecti paratiq; adeſſent. Athenienſes die quæ illã nocte ſecuta eſt, recenſitis copiis, profecti ab Catanâ: non ſentientibus ipſis ad Leontã, quem vocant, ſex aut ſeptem

Attica claſſis Syracuſas venit.

lia ab Epipolis universa classe appulsa, & exposito
ipsum classem deduxerunt. id peninsula est, angu-
s in altum excurrens; breve terrâ iter eò, brevis
b Syracusis est. Navales Atheniensium copiæ, val-
tis Thapsi faucibus, quietæ erant. Pedites exiem-
ursu ad Epipolas contendentes, tenuerunt eas jux-
n, antequam quisquam Syracusanus adveniret.
n id autem in campum delectus agentibus nuntia-
otinùs cùm alii, quanta quisq; velocitate poterat,
Diomilus cum sexcentis suis adcurrit: via non mi-
quinq; stadiorũ erat, quàm ex campo ad hostẽ ve-
; effusè & sine ordine prælio initò, Syracusani acie
s fusi, intra mœnia se receperunt; trecentis circiter
n ipso Diomilo amissis. Post hæc Athenienses tro-
o, & cæsis Syracusanis per inducias redditis: ad ut-
postridie copias deduxerunt postquam nemo exi-
i. castellũ ad Labdalum in summo Epipolarum ver-
a spectans extruunt; quod seu pugnandi seu urbis
aussa accedentibus, impedimentorũ receptaculũ
ta multò post equites ipsis ab Egesta trecẽti, Sicu-
orumq; & aliorum quorundam circiter cẽtum, ve-
si Athenienses ducentos habebant & quinquagin-
os partim emerant, partim ab Egestanis Catanen-
eperãt. ita in universum equites sexcenti quinqua-
i. Præsidio Labdalo imposito, ad Sycen moverunt
es. ibi castris positis, cùm haud cunctanter muniti-
n cinxissent: vehementer ea celeritate Syracusanos
unt. Itaq; nõ ultra patiendũ rati, egressi acie decer-
runt. Iam instructæ utrinq; acies constiterãt; cùm
es Syracusani divulsam suorum aciẽ, nec jam facilè
mendari posse conspiciẽtes; in urbem eos reduxe-
r equitũ partem. Hi substiterant, prohibentes Athe-
: lapides legerent, aut longiùs evagarentur. In eos
a Atheniensium & universus equitatus immissi, in
erterunt, & interfectis aliquot, * trophęum pugnę
atuerũt. Postero die Athenienses alii muro septen-
rsus cingebant, alii lingua lapidesq; ad Trogilum;
ant, comportabant: qua parte brevissimo spatio ex
rtu ad alterum mare munitiones duci poterãt. Sy-
primis id Hermocrate imperatore suadente, prętis
niversi exercitus contra Athenienses abstinere de-
meliùs visum, murũ alium, quà illi suum ducturi e-
ere; quo si præoccupassent, ipsorum opera impedi-

Athen. Epipolas capiunt, acieq; ibidem Syracusanos vincunt.

Athenienses Labdalum muniũt

Athenienses equestri prę-lio vincunt.

Athenienses circummunire Syracusas incipiunt.

Syracuſani murum Athenienſib. obijciunt

rent. * Simul interea ſi in eam illi partem occurrerent, oppoſita copiarũ parte, cum cæteris aditus ſe intercepturos ſperabant, ipſosq; relictis operibus in ſe univerſos converſuros. Itaq; egreſſi, murum ab ſua urbe tranſverſum infra munitionem Athenienſium ducunt; oleisque ex luco cæſis, turreis ligneas extruunt. Nondum Attica claſſis in magnum portum tranſgreſſa erat. adhuc enim in Syracuſanorũ poteſtate mare erat. cõmeatus verò ab Thapſo terrâ Atheniẽſibus ſubvehebãtur. Syracuſani ubi ſatis omnia interſepta ſubſtructaq; viſa ſunt, & Athenienſes prohibendi cauſſa nihil moverunt; veriti * ne ſi dividerent copias, illi commodiùs pugnarẽt, ſimul ſuis munitionibus perficiendis intenti: cohorte una in præſidium loci relicta, in urbem regreſſi ſunt. Athenienſes aquæ ductu, qui in urbem cuniculis ſub terra aquas ferebant, intercidẽrũt: conſpicientesque Syracuſanos, alios tempore meridiano in tabernaculis ſe tenere, alios in urbem revertiſſe, cæteros pro munitionibus excubias negligenter ac ſolutè agere: trecentos delectos milites & leves quoſdam armatos ſelectos, nec opinato incitatos curſu invadere * ſubitructionem juſſerunt. cæteras copias biſariam diviſas, partem alter imperatorum ad urbem, ſi qua inde auxilia venirent, duxit; alter reliquam partem vallo, quod ad portulam erat, oppoſuit. Adorti munitionem trecenti illi, ceperunt; inſecutiq; cuſtodes, qui deſerta ea in propugnaculũ quod ad Temeniten eſt refugiebant, unà cũ eis ſimul irrumpunt; jamq; ingreſſi, vi iterum ab Syracuſanis ſunt ejecti. ceciderunt ibi Argivi quidam & pauci ex Athenienſibus. Exin reverſus totus exercitus, ſubſtructiones demoliti ſunt, vallumque diſcerpſerunt; vallos ſecum aſportârunt, trophæumque ſtatuerunt. Poſtero die Athenienſes * ab munitione locum quẽdam præruptum ſuper paludem muro occupârunt. inde ab Epipolis in magnum portum deſpectus eſt, poterantque illic breviſſimo ambitu, per loca plana paludes; ad portum deſcendentes, cingere urbem. Interea Syracuſani quoque egreſſi, vallum rurſus ab urbe ſua orſi, * per mediam paludem duxerunt. ſimul foſſam juxtâ fecerunt, ne ad mare uſq; Athenienſes munitiones perducere poſſent. Illi perfecto ad præcipitium opere, iterum foſſam vallumq; Syracuſanorum aggredi parant. Iuſſis ab Thapſo in magnum portum Syracuſanum circumire navibus: ipſi luce nondum certa in loca plana ab Epipolis deſcenderunt; perq; paludem quà maximè cœnoſa aridaque erat, januis latisque lignis injectis, tranſgreſſi, prima luce vallum foſſamq; capiunt, præter partem. mox hanc quoque ceperunt; & commiſſo ibi prælio, ſuperã-

Athen. capiunt murum Syracuſanorum.

Athen. alterum Syracuſanorum murum capiunt, prælioq; ibidem ſuperant.

ârunt Athenienſes. Dextrum Syracuſanorum cornu ad
m ſe recepit, lævum ad amnem fugiebat. hos ut exclu-
it tranſitu trecenti Athenienſium delecti, ad pontem cur-
tinant. Id veriti Syracuſani, (erant enim ibi equitum ma-
ırs) obviam trecentis tendunt: fuſisque iis, dextrum et-
thenienſium cornu adorti, facto impetu, magnam tre-
ionem in prima ſigna intulerunt. Quo viſo, Lamachus *Lamachus*
io ab ſiniſtro cornu cum paucis ſagittariis, Argivis etiam *cadit.*
nptis, pergit. ibi dum foſſam quandam tranſgreditur de-
us cum paucis qui unà tranſcenderant, occubuit ipſe cæ-
ıe quinque vel ſex milites. Quibus ocyùs Syracuſani
flumen in tutum raptis, ipſi aliis jam appropinquantibus
nienſium copiis, ſeſe recipiunt. Dum hæc ab ea parte ge-
ır, qui ad urbem initio fugerant, ut iſta fieri conſpexerũt:
ıptis animis, ab ſua parte redintegrant cum Athenienſib-
am; partem ſuorum adverſus Epipolarum munitiones
ınt, capi defenſoribus nudatas poſſe ſperantes. Atq; ex-
rem quidem munitionem, quæ decem jugerum erat, ce-
ıt dejecerunt que. ipſas ne caperent obſtitit Nicias, qui i-
corporis infirmitatem relictus, quando non alia ratio-
opter hominum paucitatem periculum ſe devitare poſſe
ıat: * machinas & ligna, quæ ante murum projecta e-
miniſtros ſuccendere juſſit. Et comprobavit hominis
lium fortuna. Nam Syracuſani ut flamma impediebat,
progreſſi ulteriùs abſceſſerunt. ſimul Athenienſes ex in-
ribus locis, fugatis ibi hoſtibus, auxilio munitionib. ten-
t; & naves eorum, ut prædictum, ab Thapſo in magnum
m decurrerunt. Quæ ubi illi ex ſuperiore loco viderunt,
s ipſique & reliquus univerſus Syracuſanorum exercitus
urbem ſe receperunt; abjecta ſpe, preſentibus copiis pro-
idi, quo minùs etiam mare verſus urbs munitionibus
leretur. Poſt hæc Athenienſes trophæum ſtatuerunt, cæ-
per inducias Syracuſanis reddiderunt. Lamachum ipſi
ıe cum eo occubuerant recepére. Coactis in unum uni- *Syracuſæ*
s terreſtribus navalibusque copiis, orſi ab Epipolis præ- *obſidione*
sque locis, duplici muro Syracuſas uſque ad mare clau- *premuntur.*
t. Comeatus aliaq; neceſſaria undique ex Italia ad ex-
ım deportabantur. multi Siculi, qui priùs dubii eventum
ſtaverant, in ſocietatem eorum venerunt. Et ex Hetru-
es quinquagenûm remigum naves acceptæ. Aliæ inſu-
on minùs lætæ ſpes affulſerunt. Syracuſani enim jam o-
m victoriæ ſpem abjecerant; poſtquam nec ex Pelopon-
opem ullam auxiliumq; videbant. itaque & inter ſe &

cum Nicia, qui Lamacho interfecto ſolus tenebat imperium, de pacificatione egerunt. Decretum ad id locorum nullum factum erat. Sed ut homines incertis conſiliis fluctuantes; & arctiore quàm antea obſidione preſſi: multa & cũ illo, & plura in civitate agitârunt. nam & ſuſpecti invicem ob clades erant: & imperatoribus, quorum ductu res malè geſtæ erant, imperium abrogârunt; quòd aut infelicitate ipſorum aut proditione eaſe damna accepiſſe putabant. Suffecti in eorum locum Heraclides & Eucles & Tellias.

Gylippus Lacedæmonius dux ex Peloponneſo auxilia addueit.

Interhæc Gylippus Lacedæmonius & naves ab Corintho circa Leucadem jam erat; in Siciliam ſine mora ad auxilium ferendum tranſmiſſuri. Triſtibus verò acceptis nuntiis, cùm omnes in unum mendaciis congruerent, jam penitùs clauſas eſſe operibus Syracuſas: Gylippus omni Siciliç omiſſa ſpe, Italiæ retinendæ cauſſa, ipſe, & Pythen Corinthius navibus duabus Laconicis & totidem Corinthiis, properè tranſmiſſo Ionio ſinu, Tarentum veniunt: Corinthiis decem navibus, duabusq; Leucadiis, & tribus ab Ambracia, paulò pòſt ſecuturis. Gylippus miſſis priùs ab Tarento Thurias legatis, * ob patris quondam apud eos civitatem, cùm nihil æqui impetraret, ſublatis anchoris oram Italiæ legit. Ibi tum juxta Terinæum ſinum vento correptis navibus, qui inde vehementiſſimus Septentriones verſus ſpirare ſolet, in altum ejicitur: iterumque fœda vexatus tempeſtate, ad Tarentum dejectus, naves ſibi, quæ tempeſtate quaſſatę erant, ſubductas refecit. Nicias quãvis audito ejus adventu, * contempſit navium paucitatem (ut Thurini quoq;) quòd prædonum magis more inſtructi videbantur, itaq; nullam curam adhibuit.

Athenienſes aperè pacẽ cum Lacedæmonijs rumpunt.

Sub idem tempus cùm Lacedæmonii ſuis ſociorũq; copiis adverſus Argos egreſſi, magnam evaſtaſſent agri partem: Athenienſes triginta navib. in auxilium Argivorum miſſis, fœdus Lacedæmonium * propalàm ruperũt. Ante id enim tempus, latrociniis ab Pylo, & excenſionibus ab aliis potiùs Peloponneſi partib. quàm Laconicâ, Argivos Mantineosq; in bello juvârant. ſæpè etiam * orantibus Argivis, ut ſaltem appulſis cum milite in Laconicam navibus, vel minima ſecum populata parte abſcenderent: tamen abnuerant. Tunc verò Pythodoro & Læſpodio & Demarato ducibus ad Epidaurum Limeram excenſione facta, hanc Praſiamq; & alios agros populârunt. Quo facto meliorem jam Lacedæmoniis ulciſcendi cauſſam præbuerunt. Poſtquam ab Argis diſceſſerunt Athenienſium naves, & Lacedæmonii: Argivi Phliaſiam ingreſſi, agros evaſtârunt, cæſisq; aliquot, domum reverterunt.

LIBER

LIBER SEPTIMVS THVCYDIDIS.

Epitome.

Gylippus Lacedæmonius Syracuſas cum copijs veniens, primo prælio ab Athenienſibus fuſus, altero victor eos intra munimenta compulit. Hinc utrig, Peloponneſij & Athenienſes auxilia ſuis in Siciliam miſere parant: & Peloponneſij Atticam ingreſſi, Deceleã in ea caſtellum communiunt. Syracuſani terra mariq, Athenienſes ſimul adorti, Plemmyrij munitiones expugnant, ad oſtium magni portus naves eorum primo vincunt, mox ab ijſdem ſuperantur. Mycaleſſiorum in Bœotica urbs Thracum impetu deletur. Corinthij cum Athenienſibus ad Erineũ navali certamine ambigua victoria dimicarunt. Athenienſes mari ab Syracuſanis vincuntur. Demoſthenes Athenienſis dux, cum prævalidis terreſtribus maritimisq, copijs veniens, Epipolas noctu aggreſſus magna ſtrage ab Syracuſanis funditur. nec multò pòſt ab Nicia prohibui Syracuſis abſcedere Athenienſes, denuò navali acie ſuperantur. Quæ de cauſſa ipſi ad ſupremum ſe certamen accingunt, & cùm totis dimicatum viribus eſſet, maxima clade profligati, terra diſcedere ſtatuerunt. Syracuſanis autem demoranibus iter, per aliquot dies miſerè confecti, tandem Demoſthenes cum ſuis militibus ſe Syracuſanis dedidit: ac paulò pòſt Nicias quoq, cum ſuis captus eſt. Dux uterq, necatus. milites pars venditi, pars in latomias conjecti: omnesq, ſic in Sicilia Athenienſium copiæ occidione deletæ.

GYLIPPVS ET PYTHEN POST- quam refecére naves, Locros Epizephyros ab Tarento vela dederũt. ubi certiore nuntio accepto, nondum Syracuſas undiquaq; operib. ſeptas eſſe, juxtaq, Epipolas ingreſſum ſibi cũ exercitu patere: conſilio agitabant, utrùm ab dextra Siciliam legentes ingreſſum navibus tentarent, an lęva potiùs Imeram tenentes, aſſumptis ibi oppidanis, & quos præterea excire poſſent, terreſtri via venirent. Id ex duobus cõſiliis explicitius videbatur; cùm ſuper cætera Atticæ quoq; naves quatuor, quas tãdem Nicias, Locris eos eſſe certior factus, miſerat, Rhegium nondum attigiſſent. Igitur cùm eas naves antevenirent, ſuperato freto Rhegiũ primò Meſſanamq; appulſi, inde perveniunt Imeram: & ſub ductis navibus, Imerenſibus perſuadent, ut conſociatis armis & ipſi ſequerentur, &

Gylippus Lacedæmonius Imeram in Siciliam venit.

nautis ſuis arma, quib. deeſſent, præberent. Nuntios & ad Selinuntios mittunt, utiq; cum univerſis copiis loco certo ſibi occurrant hortantur. Geloi quoq. & quidam Siculorum, manum aliquã (exigua ea fuit) ſe miſſuros polliciti erant. hi enim mortuo Archonida, qui in ea parte Siculis quibuſdam imperitans, & viribus non invalidus & Athenienſibus amicus fuerat, multò magis ad amicitiam eorũ inclinabant. nec parùm Gylippi tam promptus atq; impiger ab Lacedæmone adventus movebat. Ille aſſumptis nautis claſſicisq; militibus quib. arma erant, ſeptingentis maximè; & Imerenſium utriuſq; armaturæ mille peditibus, equitibus centum; Selinuntiorumq; levibus militibus & equite; Geloorum item parva manu, & Siculorũ mille universè militibus: ad Syracuſas ducit. Ab Leucade Corinthii cæteris navibus, quanto maximo curſu poterant, auxilio properabant. & Gongylus unus ex Corinthiis ducibus, qui poſtremus fuerat egreſſus, Syracuſas primus paulò ante Gylippum delatus; cùm jam in cõcionem de pacificatione venturis ſuperveniſſet: disjecit id conſilium, bonumq; eos animũ habere juſſit; nuntians, tum alias jam adventare naves, tum Gylippum Cleandridæ ab Lacedæmoniis miſſum imperatorem. Hoc nuntio erecti Syracuſani, extemplò ut cum omnib. copiis Gylippo occurrerent, egreſſi ſunt. Iam enim haud longè abeſſe acceperãt. Ipſe legis Siculo caſtello ex itinere capto, inſtructam ad certamen aciem ad Epipolas ducit; juxtaq; Euryalum, quo loco Athenienſes quoq; priùs ſubierant, aſcendens, Syracuſanis adjunctis, adverſus munitiones Athenienſium ſigna infert. Fors ita tulit, ut eo tempore veniret, cùm ã duplicem murum Athenienſes ſeptem aut octo ſtadia magnũ portum verſus perduxiſſent; * exigua parte, quam adhuc ædificabant, juxta mare reſtante. ab ætera autem munitionum parte, juxta Trogilum, alterumq; mare, lapides maximè adjecti jacebant; & quædam haud dum perfecta quædã abſoluta relicta. adeò propè pernicie res Syracuſana venerat. Athenienſes repentino Gylippi & Syracuſanorum adventu cõterriti, trepidare initio. inde aciem tamẽ inſtruunt. Gylippus poſtquã appropinquavit, poſitis armis & caduceatore ad eos præmiſſo, ſi intra quinq; dies Sicilia eũ ſuis reb. excedere vellent, paciſci ſe paratum oſtendit. * Quo ſpreto, ac ſine reſponſo dimiſſo, inſtrui deinde acies utrinq; cœptæ. Gylippus autẽ quia turbatos Syracuſanorum ordines haud facilè refici poſſe videbat, in loca patentiora exercitũ deduxit. Nicias quietus pro munitionib. conſiſtens, nihil promovit Athenienſium copias. Igitur Gylippus, ubi eos certamen detrectantes vidit, copias in

Gylippus venit Syracuſas.

juga

juga Tegmenitis, ut vocant, abduxit: ibiq; ea nocte conquievit. Postero die majore copiarum parte instructa contra Athenienſium munitiones ne aliò ſubſidia mittere poſſent: partè contra Labdalum caſtellum miſit. id expugnatum (erat autem ſum à cõſpectu Athenienſiũ) omnesq; qui ibi deprehenſi erãt interfecti. Eadem die * triremis Athenienſis, quæ ad portũ ſtetera, ab Syracuſanis capta. Poſtea Syracuſani murũ ſimplicem, orſi ab ſuperiore urbis parte, per Epipolas ad murum tranſverſum duxerunt; ut Athenienſibus, ſi id prohibere nequirent, omnẽ deinceps facultatem claudendi operibus urbem eriperent. Athenienſes autẽ muro jam mare verſus abſoluto, in loca ſuperiora proceſſerant. Interim Gylippus nocte motis copiis, Athenienſium munitiones, qua parte infirmiores erant, invadit. Poſtquã verò Athenienſes recognita (ſtationes enim pro munimentis locatas habebant) obviam exire vidit, properè ſuos reduxit. deinceps murum Athenienſes altiorẽ factum ipſi cuſtodia obtinuerunt. cæteris ſociis reliquas munitionis partes tutandas diviſerunt. Plemmyrium quoq;, quod vocãt, Niciæ cõmunire placuit. promontoriũ id eſt è regione urbis, quod magno portui obtentum fauces ejus coarctat. Hoc loco cõmunito, faciliùs cõmeatus cæteraque uſibus neceſſaria advehi poſſe putabat. propiùs etenim Syracuſano portui naviũ ſuarũ ſtationẽ futuram: & inſuper eam cõmoditatem acceſſurã, ut nõ velut in præſentia ex intimo portus ſinu naves moliri, ſi claſſe invaderet hoſtis, cogerentur. jam enim ad maritimum bellum adpulerat animũ, quòd ſibi poſt Gylippi adventũ minus in terreſtri bello ſpei relictũ videbat. Tranſportata igitur parte copiarum navibusq;, caſtella tria extruxit, in his pleraq; impedimẽta deponebãtur, majorumq; ibi navigiorum & velocium navium ſtatio erat. Verum tunc primùm navales ſocii nõ parùm affligi cœperũt, qui & aquæ penuria laborabãt, quoniam aquari longiùs cogebãtur, & ſicubi lignatum exibant, ab equitibus Syracuſanis terram obtinentibus cædebantur. tertiam enim equitũ partem Syracuſani in Olympici caſtello locaverant, ne quid ab Plemmyrio Athenienſes damni dare poſſent. Accepto etiam de reliquarum navium, quæ Corinthiorum erant, adventu nuntio, Nicias viginti navium præſidium miſit: quas circa Locros Regiumq; & primos Siciliæ aditus in ſtatione eſſe, & ipſos obſervare juſſit. Gylippus ſimul per Epipolas murũ ducebat, lapidibus quos Athenienſes aggeſſerant uſus, ſimul quotidie Syracuſanos ſociosq; in aciem adverſus munitiones producebat. Suam quoq; aciem Athenienſes contrà in-

Gylippus Labdalum capit.

Syracuſani murum obiiciunt Athenienſibus.

Nicias Plẽmyrium cõmunit.

Gylippus prælio ab Athen. ſuſtinet.

ſtruebant. Itaq; Gylippus, poſtquam ei tempeſtivum v
tur, ſignum ſuis dedit invadendi. Concurſum utrinq;
tisq; manibus inter munitiones prælium commiſſum
equitum Syracuſanorum ſociorumq; nullus uſus erat
tur Syracuſani ſociiq;, cū ceſos per inducias recepiſſen
nienſes trophæum ſtatuiſſent: Gylippus vocatis militi
hil ab illis ignavia peccarum, ſed ſuum eum errorē fui
acie enim nimium intra munitiones directa, equitatu
latoresq; inutiles reddidiſſe jam ergò rurſus ad hoſtes
rum. Proinde pararent animos, idq; fixū deſtinatumq
haberent: ſe quidem copiis alioq; apparatu nō minùs
ctos eſſe: fœdum verò & intolerandum fore, ni eo an
certamē deſcendant, ut Peloponneſii exiſtentes Dorie
Ionas ac inſularū cultores & convenas homines victo
tosq; regione expellant. Inde ut tempus rei gerēdæ vil
iterum ad hoſtem ſigna ferri jubet. Neq; Nicias & Ath
ſes certamen detrectabant: videbant enim, ſi maxim

Gylippus vincit Athenienſes.

nare nollent, nō tamen ultra ſibi permittendum, ut ad
pinquum illi murum (jam enim præter extremas penè
munitiones deductus erat) ſibi obiicerent. quod ſi fec
ipſorum poteſtatis futurum, ſive de ſumma rerum de
tes vincere, ſeu quietem agere mallent. Gylippus gr
matura paulò magis quàm priùs extra munimenta d
prælium conſerit: equites & jaculatores contra lævum
nienſium cornu, loco patenti, quà opera utrorumq;
bant, tranſverſos ſtatuit. hi in ipſo conflictu, quanto n
poterant impetu, ab latere incurrentes, lævum Athe
cornu in fugam averterunt. quo facto, reliquus etiam
citus ab Syracuſanis ſuperatus, * cum magno tumulto
pidatione munimentis incidit. Inſequente nocte mur
præter Athenienſium munitiones duxerunt, ut n
opere deinceps impediri poſſent, & illis adimeretur
licet ſuperiores fierent, cingendi urbem facultas.
dum hæc reliquæ duodecim Corinthiorum, & Ambr
rum, Leucadiorumq; naves, fruſtratæ cuſtodias Athe
Syracuſas Eratinide Corinthio duce pervenerunt, ir

Gylippus vires ſuas augere ſtudet.

quo opere uſq; ad tranſverſum murum perficiendo,
ſanos adiutārunt. Gylippus in cateram Siciliam prof
rat, ut inde terreſtreis navaleisq; copias cogeret; ſimu
ſolicitaret, ſi quę aut minùs impigrè arma capeſſebant
mninò ſe bello ſubduxerant. Alios legatos Syracuſan
rinthii Lacedæmonem Corinthumq; miſerunt, qui m
bi mitti peterent, ſive onerariis ſive aliis navigiis, aut

que aliomodo tutiſſimè poſſent. nam idem ab ſuis Athenienſes petiſſe. Ipſi Syracuſani claſſem inſtruebant exercebantq;, uti illud quoq; genus belli tentaturi; adeoq; optimam in futurum ſpem conceperant. Quæ intelligens Nicias, hoſtium vires indies augeſcere, ſuas minui ac debilitari; miſerat ipſe quoq; Athenas cùm aliàs ſæpè, ut quæque res geſta erat, nuntios, tum verò maximè per idipſum tempus. grande enim diſcrimen impendére videbat; ac niſi quàm primùm aut ipſi revocarentur, aut ſupplementum non exiguum mitteretur, nullam ſpem ſalutis reliquam eſſe. Veritus autem, ne quos mittebat, aut dicendi imperitia, aut alia inſcitia, vel etiam ad populi gratiam loquentes, falſa nuntiarent: literas ſcripſit; ratus hoc maximè modo Athenienſes, ſuam ſententiam nihil ab nuntio immutatam audientes, de ipſis rebus, prout veriſſimè ſeſe haberēt, deliberaturos. His literis cæteris q; quæ dicenda eſſent acceptis, profecti ſunt. Ipſe exercitus curam agens, cavebat, ne quod ſua voluntate periculum ſubiret.

Nicias Athenas nuntios mittit.

Extremo æſtatis illius Euetion Athenienſis dux, cum Perdicca adverſus Amphipolim cum Thracum valida manu profectus, urbem ipſam capere non potuit: in Strymonem autem triremibus traductis, ex flumine eam oppugnavit. receptaculum ipſi Imeræum erat. Ita æſtas finita.

Amphipolis oppugnatur.

Inſequente hyeme Athenas venientes ab Nicia miſſi legati, tum quæ coràm dicenda acceperant expoſuerunt, & percunctantibus reſponderūt: tum verò literas eis reddiderunt. quas ſcriba publicus progreſſus, in concione Athenienſiū recitavit. Earū ſententia hęc fuit: * Superiores res geſtas noſtras, Athenienſes, ex complurib. epiſtolis cognitas perceptasq; habetis. nunc autem id tempus eſt, quo, ubi noſtram fortunā acceperitis, nō minor vobis deliberatio ſit futura. * Nam poſt eaquā pluribus prœliis fudimus Syracuſanos, contra quos miſſi ſumus, & munitiones, quas nunc tenemus, excitavimus: Gylippus venit Lacedæmonius cum copiis ex Peloponeſo & Siciliæ quibuſdam urbibus. Eum nos prima pugna deviçimus. altera equitū multitudine & jaculatorum rejecti, * intra munimēta nos recepimus. Nunc igitur ob hoſtium multitudinē omiſſa urbis circummunitione, quietos nos cogimur tenere. nam quia partem copiarum ad munitionum cuſtodiam dividere debemus, univerſo exercitu ipſos oppugnare haud poſſumus. Illi murum nobis ſimplicem objecerunt, ut jam operibus eos claudere nequeamus; niſi munitionem magno validoq; adorti exercitu expugnemus. Ita factum, ut nos qui alios obſidere viii ſumus, ipſi potiùs terra obſideamur. nā ne longiùs evage-

Epiſtolæ Niciæ ad populum Athenienſ.

„ mur, equites arcent. Iam in Peloponnesū legatos alias copias
„ orantes misere: & Gylippus in Siciliæ profectus est urbes, ut
„ alias quę nunc pacē agitant, ad belli societatē pelliciat, ab aliis
„ terrestres navalesque, si possit, copias cogat. Etenim, ut acci-
„ pio, in animo habēt, terrestribus simul copiis munitiones no-
„ stras, & mari nos classe adoriri. * Quòd aūt mari etiā aliquid
„ tentare audent, nemini grave aut indignū videri debet. Clas-
„ sis quippe nostra (quod nec ipsos fugit) initiò, & naviū sic ita-
„ te, & navalium sociorū incolumitate, pulcerrima & validissi-
„ ma extitit. * Iam naves, cum tanto tempore in aqua steterint,
„ putres sunt factæ, & socii navales perditi. non enim licet no-
„ bis naves subductas siccare; quòd hostes nostris numero pa-
„ res, atq; etiā superiores, assiduè speciē tanquā invasuri præbēt.
„ Nec dubiū quin id facturi sint. ipsorum enim potestatis est ut
„ invadant, & naves siccandi copia major. quippe quas non in
„ una habeāt statione. Nobis verò in magna navium copia vix
„ istud contigit: multò jam minus, quando omnes in custodiis
„ esse oportet. Quòd si enim vel paululùm custodiis subtraxe-
„ rimus, cōmeatu destituemur: quē nunc quoq; ægrè * juxta i-
„ psorum urbē importamus. Socios itaq; navales ob hæc alios
„ amisimus, alii etiamnum afflictantur: nautæ in lignatione a-
„ lii, alii in longinquis prædationibus & aquatione ab equitib⁹
„ conciſi sunt. servitia, posteaquā pares nobis facti sunt hostes,
„ transfugiunt. Externi milites, alii qui coacti sunt naves con-
„ scendere, protinùs in suas urbes dilabuntur; alii stipendii ini-
„ tiò magnitudine pellecti, cùm magis ut ditescerent, quàm ut
„ pugnarent, propositū habuissent: posteaquā præter spem na-
„ vales alias q; copias nobis oppositas vidēt, part m simulatio-
„ ne quadam & prætextu ad hostes transeunt, partim ut quisq;
„ potest (ampla enim est Sicilia) se subducunt. Quidam ibi ne-
„ gotiantes cùm ab trierarchis, ut mancipia pro ipsis Hyccarica
„ imponerentur, impetrassent: classis exquisitum apparatum
„ deformārunt. Ipsi quæ scribo novistis, omnem penè florem
„ navalium sociorum absumi, paucos supersesse nautas, qui na-
„ ves agere aut remis uti possint. * Longè autem omnium gra-
„ vissimum est, quòd ego imperator prohibere isthæc nequeo,
„ (haud facilè enim imperium ingenia vestra patiuntur) quòd
„ unde supplementum in naves scribamus nihil suppetit. cujus
„ rei hostibus undiquaq; copia est. Cogimur aūt ea quæ nobis-
„ cum adduximus impendere, & quæ jam habemus insumere.
„ quæ enim nunc sunt in nostra societate civitates, Naxus Ca-
„ tanaq;, planè invalidæ existunt. Vnum supereſt, quo si potiā-
„ tur hostes; nimirū ut urbes Italiæ quæ nobis alimenta suppe-

ditant,

int, cùm & noſtrarum rerum ſtatum & veſtri auxilii ſpem «
lam viderint, in illorum ſocietatē concedant: illicò bellū, «
is ſine ferro ſine acie expugnatis, confecerint. * His ego «
tiora jucundioraq; alia ad vos perſcribere potuiſſem: ve- «
nequaquā utiliora. ut enim de ſingulis rectè conſultetis, «
nia perſpicuè doceri oportet. Et quoniam ingenia veſtra «
i probè ſunt perſpecta; qui & quàm jucundiſſima lætiſſi- «
que audire optatis, & ſicubi res aliter eveniat nos incuſare «
tis: tutius judicavi, ut ad vos omnem veritatē & ut ſe res «
et perſcriberem. * Quocirca ſic habeatis velim, tam im- «
tores nos quàm milites ita rem geſſiſſe, cujus gratia do- «
miſſi ſumus, ut à vobis incuſari nullo modo debeamus. «
ne aūt cùm arma ſua univerſa Sicilia conjungat, atq; etiā «
'eloponneſo copias expectent: * veſtra eſt conſultatio, «
madmodū cùm hæ copiæ ne præſentib. quidē hoſtib⁹ pa- «
int, nos aut avocetis, aut alias non minores terreſtres na- «
sq; copias & pecunias non exiguas mittatis. * Mihi au- «
ſucceſſorē mitti peto, qui ob renum dolores ultrà mane- «
ullo modo poſſum. Dignus ſum qui à vobis veniā conſe- «
r. dum enim valui, ſepiſſimè ductu meo feliciter rem opti- «
; geſſiſtis * Cæterùm quod facturi eſtis, ne obſecrò pro- «
tinando differte; ſed extemplò primo vere id repræſen- «
. hoſtibus n. in Sicilia propinqua plurimarum rerū copia «
etit. cætera ex Peloponneſo accerſunt, ſegniter id quidē «
otioſè; veruntamen niſi animū attenderitis, in alios vos, «
riùs, fruſtrabuntur, in aliis antevertent. Hactenus Niciæ «
tola. Ea audita, Athenienſes Niciam nihilo magis impe- *Athenienſ. duces & exercitum novum in Siciliam decernunt.*
iberârunt: ne tamen ſolus relictus ob corporis infirmita-
ſuccumberet, duos illi de exercitu Menandrū & Euthy-
um legârunt, uſq; dum alteri ab ſe creati collegæ ad eum
irent. Copias etiā decreverunt terreſtres navalesq;, quæ
delectu Atheniēſi & ſociis ſcriberentur. Collegas ei creâ-
t, Demoſthenem Alciſthenis, & Eurumedontem Thuclis;
protinùs circa hybernū ſolſtitium in Siciliā cum 10. navi-
&220. argenti talentis miſerunt, juſſum & de ſubſidiis, quæ
ari eſſent, & quemadmodū curæ ſibi futuri eſſent, nun-
t. Demoſthenes ſubſtitit, profectionemq;, uti primo vere
ffurus, adornabat: exercitum ſociis, pecunias, naves, mi-
imperabat. Viginti præterea in Peloponneſum naves
enienſes miſerunt, quæ, ſi quis indidem aut ab Corintho
ciliā trajicere vellet, prohiberent. * Corinthii enim poſt-
am legati ipſorum redeuntes, meliorem rerum in Sicilia
um nuntiârunt: nō parùm opportunè ſe priores naves mi-

ſiſſe

ſiſſe rati, multò magis arrecti animis, id agebant, ut & ipſi in Siciliam onerariis navibus militem ſuum mitterent, & cæteri quoque Peloponneſum eodem Lacedæmonii adigerent. Naves etiam 25 inſtruxerant, ut prælium navale cum Atheniēſium navibus, quæ Naupacti ſtationem habebant, tentarent, iidemq; in triremes ſibi oppoſitas verſi, eò minùs onerariarum profectionem impedirent. Lacedæmonii, quod jamantea decreverant, in Atticam exercitum inducere paraverunt. & inſtabant Syracuſani Corinthiique, poſtquam miſſuros in Siciliam auxilia Athenienſeis cognoverant, ut impreſſione in regionem facta is apparatus diſcuteretur. Nec parùm Alcibiades rem urgebat, utiq; Deceleam communirent, & non ultrà differrent bellum, hortabatur. Augebat id maximè animos Lacedæmoniis, quòd & Athenienſes gemino, ſuo & Siciliēnſi, implicitos bello, faciliùs perdomari poſſe credebant, & ipſos quoque priores fœdus rupiſſe judicabant. * Superiore namq; bello ſuis ſe magis peccatis ſubactos, quoniam fœderis tempore Platæam Thebani adorti fuerant, ipſique Athenienſes ad diſceptandum vocanteis repulerant; cùm in priore fœdere ſcriptum fuiſſet, ne arma diſceptationem petentibus inferrentur. qua de cauſſa haud immeritò adeò adverſas fortuna in bello uſos rebantur, clademq; ad Pylum acceptam & alias in memoriam revocabant. Proinde cum Athenienſes 30. navibus miſſis, Epidaurum Praſiasq; & alios agros populaſſent; ſimulq; ab Pylo latrociniis regionem infeſtarent; & quotieſcunq; controverſiâ de fœdere obortâ diſceptationem Lacedæmonii poſtulabant, ipſi nihil admittere vellent: tum verò Lacedæmonii, idem jam peccatum, quo ipſi priùs fuiſſent lapſi, Athenienſibus incumbere rati, ad bellum univerſi accenſi ſunt; & ea hyeme ferrum per ſocios comparandum, aliaque quæ ad munitiones requiruntur inſtrumenta, edixerunt. Simul ad auxilia in onerariis in Siciliā mittenda & ipſi contulerunt, & cæteros Peloponneſios adegerunt. Ita hyems finita, & 18. belli annus exiit, quod Thucydides ſcripſit.

Lacedæmoniī bellum contrà Athenienſes inſtruunt.

Lacedæmoniī ſociīq; Atticam ingreſſi Deceleam communiunt.

Ad prima ſigna veris inſequentis, quàm maturrimè Lacedæmonii ſociiq; exercitum in Atticam induxerunt. dux ejus Agis erat Archidami filius, rex Lacedæmoniorum. Regionem priùs campeſtrem perpopulati: tunc deinceps Deceleam opere per civitates diſtributo, communierunt. Abeſt ab urbe Athenienſium Decelea centum ferè viginti ſtadia, pariq; propemodum ab Bœotia intervallo: & conditum eſt caſtellum loco campeſtri, maximeq; ad nocendum opportuno: Athenas uſq; conſpicuum. Dum hi in Attica opere occupantur Pelopon-

neſii ſociique, interea cæteri ab Peloponneſo onera- *Peloponne-*
item in Siciliam miſerunt. Lacedæmonii erant acer- *ſii in Siciliã*
quiſque ex Helotibus & * novis civibus delectus, ſex- *auxilia mit-*
trique gravis armaturæ milites: Bœotorum ejuſdem *tunt.*
ræ trecenti. Duces fuerunt, illorum Ecritus Sparta-
rũ Xenon & Nicon Thebani, & Hegeſander Theſpiẽ-
primi ab Tænaro ex Laconica ſolventes, in altum vela
unt. Non multò pòſt Corinthii 500. graviter armatos,
ex ſuis civib⁹, partim ex Arcadia mercede conductos,
cho Corinthio præfecto, cumque eis Sicyonii ducen-
lites Sargeo Sicyonio duce, miſerunt. Quinq; autem &
Corinthiorum naves, quæ jam antea per hyemem in-
fuerant, ut everterent ab onetariis Athenienſeis: op-
unt ſe viginti eorum in Naupacto navibus, donec om-
Peloponneſo copiæ ſolverunt.

dem principio veris, dum Decelea communitur, Athe- *Athenien-*
s Charicl em Apollodori ducem cum 30. navibus in Pe- *ſes naves 30.*
neſum miſerunt; Argos etiã accedere juſſam ad militẽ *in Peloppon-*
aves ex fœdere depoſcendum. Demoſthenem in Sici- *neſum, De-*
it propoſuerant, cum navibus Athenienſibus ſexaginta, *moſthenem*
nq; Chiis, gravis armaturæ militibus mille ducentis ex *cum nova*
niẽſium delectu, & ex inſulis quantũ ab ſingulis nume- *claſſe in Si-*
õparare poterant, miſerunt. ab cæteris quoq; ſociis qui *ciliam, mit-*
ales erant, ſi quid ad bellum idoneum habebant, con- *tunt.*
ant. Demoſthenes juſſus priùs Charicl em circa Laconi-
omitari, in Æginam tranſmiſit. ibi dum reliquæ copiæ
ierentur, & Argivos Charicles acciperet, morabatur.

Sicilia interea eodẽ tempore Gylippus Syracuſas rever- *Syracuſani*
nilites ex civitatibus, quot ab ſingulis impetrare potuit, *rem nava-*
xit. Convocatis inde Syracuſanis, naves inſtruere quàm *lem inſtru-*
nas, pugnæq; navalis facere periculũ, jubet. Spem nan- *unt contra*
ſſe, dignum ſe diſcrimine facinus in univerſi ſummam *Athenien-*
perpetraturos. Hermocrates quin etiam impensè horta- *ſes.*
eos, ne navibus Athenienſeis aggredi dubitarent. quip-
ipſos ita à majorib rei maritimæ peritiã accepiſſe, neq;
tuò ejus uſu calluiſſe; ſed cùm * plus quàm Syracuſa
terranei eſſent, ab Medis ad rei nauticæ ſtudiũ compul-
gendum itaq; & audendum ipſis, & pari ratione adver-
thenienſes utendum, qui non virium robore, ſed auda-
ioſa adorientes terribiles fiant. quòd ſi jam aliquis contra
ũ audaciã pari utatur ferocia, hunc maximo eis terrori
um. Quas ob res ſi nec opinatò ipſis in re navali reſiſtere
ant, nõ ſe dubitare ajebat, quin perculſis improviſo me-
tu lon-

tu longè magis ſint ſuperiores futuri, quàm illorum
Syracuſani, licet minùs exercitati, lædi poſſint. Proind
bitrarēt, neu cunctarētur fortunā navalis certaminis e

Syracuſani Athenienſes terra ma: & adoriuntur.

His Gylippi Hermocratisq; & aliorum quorundā voci
ad navale bellū Syracuſani, naves inſtruxerunt. Eo fa
lippus nocte eductis univerſis ped eſtrib. copiis, ab ter
dere munitiones Plemmyrii conſtituit. Simul ex cōpo
remes 35. Syracuſanorum ex magno portu eódem co
runt: & ex minore, ubi eorum navalia erāt, 45. circun
ut junctæ cum iis quæ intra majorē eſſent, unà ad Pler
navigantes, ancipitē * utrinq; metum Athenienſibu
rent. Athenienſes properè 60. adverſus eas comple
bus: quinq; & viginti triginta quinq; Syracuſanis, qua
gno portu erant, navibus occurrerunt; reliquis iis qua
valibus circumvectabantur obviā ierunt. Nec mora,
ſtium ipſum magni portus conſeritur prælium: diuq; i
reſtiterunt, cùm illi vi irrumpere vellent, hi contrà ob

Gylippus Plemmyrij caſtella capit

tur. Interea Gylippus, cùm Athenienſes ex Plemmyrio
re deſcendiſſent, omniumq; oculos & animos certan
cupaſſet: repentè prima luce munitiones aggreſſus, pri
petu majorem capit; inde deinceps minores duas, cùm
cuſtodes, quia majorem nullo negotio expugnatā vi
ſtationē deſeruiſſent, occupat. capta primā munition
homines, etiā qui in navigia & onerariā quandam co
rant, in caſtra evaſerunt. nam quia in magno portu *
ria navalis penes Syracuſanos erat, triremis una long

Syracuſani mari ſuccumbunt.

ciſſima eos conſectabatur. Dum autē alteræ duæ cap
interea jā verſo Marte ſubitò Syracuſani ſuccubuerunt
qui inde fuga evaſerūt, faciliùs ad ſuos ſunt revecti. N
Syracuſanorum quæ ante oſtium prælium cōmiſerant,
ſis Athenienſium navibus, * effuſæ ſine omni ordine
runt, cūq; tumultu inter ſe colliſæ atq; ja ctatæ victorii
nienſib. dederunt, qui cùm iſtas, tùm eas quoq; à quib.
portu victi fuerāt, in fugā converterunt. undecim nave
cuſanorū ſuppreſſæ, hominib. majore parte cæſis: tres
hominib captæ. Ipſi tres amiſerunt · collectiſq; fragmē
racuſanarum naviū, & trophæo in parva inſula, quæ e
gione Plemmyrii, erecto: in caſtra ſua redierunt. Hac f
in navali certamine uſi Syracuſani, caſtella tamē Pler
tenuerunt, & trophæa de ipſis tria poſuerunt. altero
duob. quæ poſteriùs ceperant demolito, reliqua du
præſidio obtinuerunt. Multi ibi homines interfecti, mu
in poteſtatē redacti: & pecuniæ magna vis univerſa ca

nam velut ærariũ fuerant Athenienſib. ea caſtella, magnæq; mercatorũ & trierarchorũ quoq; pecuniæ & frumenta inibi erant ad hæc vela triremiũ 40. & alia armamenta, triremesq; ſubductę tres in poteſtatẽ venerunt. Multò maximè ea Plemmyrii expugnatio, ſi quidquã aliud, res Athenienſiũ accidit. jam enim ne quidẽ cõmeatus ſine periculo advehere licebat, *prohibentib. id Syracuſanis, quæ ibi in ſtatione erãt, navib⁹: armisq;, ſi quid importare vellent, certandũ erat. Ad cætera quoq; conſternationẽ ea res animis militum deſperationẽq; præbuit. Poſthæc Syracuſani naves 12. Agatarcho Syracuſano duce, mittunt. earũ una in Peloponneſum avertit iter, legatos vehens; qui & rerum ſuarũ ſtatum * ſpesq; narrarent, & ad bellum illic intentiùs gerendum incitarent. Cæteræ 11. cùm audiviſſent navigia Athenienſibus, pecunia omniq; rerum copia plena, adventare: in Italiã curſum tenuerunt. adeptiq; ea pleraq; ſummerſerunt; & in Cauloniatide ligna, quæ ad naves ædificandas præparata Athenienſib. erant, cremãrunt. Inde Locros perventum ubi cùm ſtationẽ haberẽt, oneraria una ab Peloponneſo Theſpienſem vehens militẽ cò decurrit. quib. in naves receptis, domum Syracuſani navigãrũt. Athenienſiũ verò 20. naves ipſis juxta Megara inſidiatę, unã cum hominib. capiunt. cæteræ Syracuſas aufugerunt. In portu quoq; certamẽ contractũ eſt ob ſudes, quas in mari ante vetera navalia defixerant Syracuſani; ut intra eas navium ſtatio tuta eſſet, neq; invadere eas Athenienſes autlædere poſſent. Adverſus hos Athenienſes onerariam eximiæ magnitudinis, turrib. ligneis & tegumẽtis munitã adduxerunt: atq; ex parvis navigiis ſuculis ſudes alligatas extrahentes, cõfringebant. alias urinatores conciderunt. Miſſilibus utrinq; Syracuſani ab navalib., illi ex oneraria, certârunt: donec plerasq; Atheniẽſes evulſerunt. Id maximè impediebat, quòd ſudes quædã ita ſub mari defixæ ut aqua tegerentur, cõſpici non poterant. itaque plenum periculi erat navib. accedere, necubi aliqnis velut ad ſcopulum illideret navẽ. Sed has quoq; mercede data urinatores reſecârunt. iterum tamen alias Syracuſani fixerunt. Alia invicẽ plurima, qualia propinquis caſtris ſolẽt, tentârunt; levibus certaminibus, & variis omnis generis artibus atq; conatibus, ultrò citroq; laceſſentes. Syracuſani legatos Corinthiorũ Ambraciotarumq; & Leucadiorum circa urbes dimiſerunt; qui & Plemmyrii expugnationẽ nunciarẽt, & de navali prælio docerent, quòd nõ tam hoſtium vi atq; virtute, quàm ſua perturbatione, ſuperati eſſent. de cætero bonam ſpem ſe concepiſſe. orarent, ut auxilia terreſtria & maritima mitterẽt;

Syracuſani naves in Italiam mittunt.

Certamina in portu & alibi.

quã-

quandoquidē Athenienſ. quoq; alias expectarēt copias. itaq; ſi præoccupantes, præſentē exercitū opprimāt, debellatū iri

Demoſthenes in Siciliam pergit.

Dum hæc in Sicilia gerūtur, interea Demoſthenes poſteaquam convenére copiæ quas in Siciliam tranſportare debebat, ſolvit ab Ægina & in Peloponneſum navigat. Inde cum Charicle & 30. Athenienſium navibus conjunctus, militib. ab Argivis in naves quibuſdā acceptis, in Laconicam curſum tenuerunt. quo ubi perventum eſt, Epidaurii primò agri partē, quam Limerā vocant, depopulati ſunt. inde in eam Laconicæ partem quæ Cythera ſpectat (templum ibi eſt Apollinis) appulſi, agros aliquos evaſtārunt, & locum quendam arctis faucibus in peninſulæ modum excurrentem communierunt; ut & Helotes Lacedæmoniorum eò transfugerent, & prædones inde, ſicut ab Pylo, prædas agerent. Demoſthenes protinùs occupato loco, Corcyram navigare pergit, ut acceptis eius regionis ſociis in Siciliam quam primùm trajiciat. Charicles donec locus permuniretur ſubſtitit. inde relicto præſidio, ipſe cum triginta navibus, cumq; eo Argivi, domum revertit.

Mercenarij ex Thracia milites veniunt Athenas.

Eadem æſtate ex Thracibus machærophoris, * Dacici nominis, mille trecenti cetrati Athenas venerunt; quibus cū Demoſthene in Siciliam fuerat eundum. Igitur cùm ſeriùs paulò venſſent, remittere eos in Thraciam Athenienſes cogitabāt: nam ne ad bellum ab Delea retinerent ipſos, impenſæ magnitudo movebat; drachmā indies ſingulis ſtipendiū petentibus.

Deceleæ cōmunitio quanto damno Athenienſibus fuerit.

Nam poſteaquā Deceleam univerſus exercitus per æſtatem communierat: præſidio inde, ſuccedentibus invicem civitatibus, impoſito, magnis undiq; Athenienſes cladib⁹ afficiebantur. ante omnia facultatum hominūq; pernicie res ipſorum afflictæ. Priùs quippe exigui temporis factæ incurſiones, non prohibuerunt quò minùs reliquo tēpore fructus perciperent agrorū: tunc verò cùm ſine intermiſſione incūberet hoſtis, & modò majore manu invaderet, modò ſolitū præſidiū, etiam * neceſſitate cogente, regionē excurſionib. * prædabundum peragraret, ipſo Agide Lacedęmoniorū rege (qui haud ſegniter bellū ciebat) præſente: magnæ erāt Athenienſium clades. Nā præterquā quòd tota regione arcebantur, ſervitia * plus quàm viginti millia, & eorum pars major operarii homines, trāsfugerūt. perierūt oves oēs atq; jumēta; equi, quotidie exeuntibus equitib⁹, ut ad Deceleā obequitarēt agrosq; tutarētur, alii ob regionis aſperitatē & continuos labores claudi effecti, alii vulnerati. Cōmeatus verò & cętera, * quę ab Eubœa terra priùs per Oropū & Deceleā celeriùs portata fuerāt, jam mari circa Suniū magnis ſumptib. advehebantur: penitusq; omnium

nnium quæ aliunde importantur, civitatem egestas tenuit; eò ut ex urbe castellum propemodum & præsidium fieret. terdiu enim in muris invicem custodias agitabāt: nocteuni- rsi, præter equites, alii sub armis, alii in muris excubantes, m hyeme quàm æstate, labore ærumnisq; conficiebantur. per omnia geminum ipsos urebat bellum: tantumq; animis rtamen imbiberant, quod nullus auditū, nisi factum esset, edere posset. eos munitione & castello ab Pelopōnesiis pro- obsessos, ne sic quidem ab sistere Sicilia voluisse; sed invicē ri ratione obsedisse Syracusas, urbem propriis viribus Athe- s non minorem; tantamq; admirationem viriū & audaciæ ræcis præbuisse, ut cùm initio bello, alii annum, alii bienniū, ii triennium, nec quisquam longiùs, sustinere ipsos bellum sse judicassent, si Peloponnesii regionem invaderent: anno ptimodecimo post primam impressionem in Siciliam exer- um miserint, ac jam penitùs affecti fatigatiq; bello, aliud in- per, nō minus priore ex Peloponneso, sibi conflaverint. Ita- e cùm & ab Decelea multis incommodis afficerentur, præ- rea magnos sumptus facere cogerentur, pecuniæ inopia ve- menter laborārunt: & ab subditis ea tempestate pro tributo cessimam * ex maritimis exegerūt, quòd sic plus pecuniæ se bituros sperabant. Sumptus enim non iidem qui antea, sed ultò maiores, quantò etiam bellū maius erat, postulabātur. reditus intercíderant. Ob hanc in præsentia inopiā pecunia- cùm sumptus facere nollent, Thraces hos, quia seriùs post ofectionē Demosthenis venerant, extēplò dimiserunt; Dii phe, qui eos deduceret, adjūcto ei mandatū, ut sicubi in præ- rna vigando posset, (* per Euripum enim transmissuri erāt) ade ipsorū opera afficeret hostes. Is ad Tanagrā excēsione cta, depopulatus raptim agri partē: inde sub vesperē ab Chal- de Euripum ex Eubœa transmisit, militemq; in Bœotiā ex- positū, duxit ad Mycalessum. noctē eam, sic ut non nosceretur dventus, ad Mercurii fanum sedecim fermè ab urbe stadia git. Inde prima luce urbē invadit: & quia tum magnitudinis astæ, tum nullis custodiis firmata erat, primo impetu capit. on enim unquam speraverant, quenquam adeò remotos ab ari adoriri posse. adhæc mur⁹ invalidus, & partim collapsus inis, partim humilis erat; portæq;, ut nihil timentibus aper- e. Irrumpentes itaq; in Mycalessum Thraces, domos & fana iripiunt, homines obtruncant, nec ætati nec sexui parcentes, mnes pariter obvios, senes, juvenes, puerosque & fœminas ernunt; in jumentorum postremò, & quæcunq; spirantia vi- crunt, cædem versi. Thracum enim gens, si quæ alia, barba-

Athenienses Thraces domum remittunt.

Thraces Mycalessum crudeliter diripiunt.

bara eſt,& ubi animus non deficit cædis avidiſſima. Itaq; ingenti clade & trepidatione illata,omnis ſævitię crudelit que in miſeros editum eſt exemplum. * inter quæ in puer ludum impetu facto (qui ibi maximus erat:& pueri modi greſſi) omnes conciderunt. tanta calamitas tamq; inſpe univerſam hanc urbē,quanta nullam aliam,devaſtavit. T

Thraces puniuntur.

bani ubi id reſciverunt,auxilio properant,adeptiq; nonn tum jam progreſſos Thraces, præda exuunt,trepidosqu mare uſq; & Euripum perſequuntur; ubi naves eorum,qu advecti erant,ſtationem habebant. Ibi dum naves conſ dunt, magna cædes eorum facta eſt. nam & nādi erant in riti,& qui in navigiis erāt,ut iſta fieri viderunt, * ea ab li ſummovebant. Priùs tamen cùm non incompoſitè ſe rec ſent,adverſus equites Thebanos, qui primi in eos fueran vecti,procurſabant,conglobatiq; ex diſciplina ſua ſe tut tur itaq;tum paucos amiſerunt.pars in urbe quoq; qui,pr illic aviditate remanſerant,trucidati. Deſiderati ſunt ex i trecentis Thracibus,quinquaginta fermè & ducenti.Ex T banis cæterisque qui ſuppetias tulerant, viginti circiter e tes peditesq; ceciderunt, cum Scirphonda Bœotarche T bano. Mycaleſſiorum autem non pauci occubuerunt. modo ad Mycaleſſum res geſta.quæ urbs tanta tamq; ac clade eſt affecta,ut nō ullius calamitas hoc toto bello dig querela & deploratione habeatur.

Demoſthenes Corcyram cum claſſe venit.

Demoſthenes tunc ab communitione in Laconica fac Corcyra navibus profectus,onerariam, qua Corinthii m in Siciliam tranſmiſſuri erant, Pheæ Eleorum captam cō militesq; effugerunt,aliaq; poſtea comparata navigā runt. hæc Demoſthenes Zazynthum venit & Cephalleniā. ib lites accepit, exq; Naupacto Meſſenios accivit.inde in ad ſam Acarnanię continentem,ad Alyziam & Anactoriū,(Athenienſes tenebant trajecit. Dum in his regionibus m tur,Eurumedon ad ipſum,qui ea hyeme cum pecunia & c meatu ad exercitū fuerat miſſus,ex Sicilia advenit.is cùm ei narravit,tum quemadmodum in itinere captum ab Syr ſanis Plemmyrium accepiſſet. Conon quoq; ad ipſos Na cti præfectus venit; oſtendens, quòd quinq; & viginti C thiorum naves ſibi oppoſitæ, perpetuò ad certamen inte prælium navale haud dubiè ſint facturæ.ſubſidium igitu vium ſibi darent. nec enim poſſe cum duodeviginti nav adverſus viginti quinque hoſtiles dimicare. Demoſthen Eurumedon delectas ex omni claſſe velociſſimas naves d ad eas quæ in Naupacto erant, cum Conone mittunt. ip

exerc

itus cogeretur parârunt. Eurumedon in Corcyram na-
it, & quindecim eos naves complere jussit, graves q; mi-
ollegit. jam enim cum Demosthene post reditum, uti â
o lectus erat, imperare occeperat. Demosthenes autem
Acarnaniam funditores jaculatores q; coegit.

idem ferè tempus legati, qui post Plemmyrium captũ racusanis circa civitates missi fuerant, impetratis auxiliis, tas jam copias moturi erant. Quo cognito, Nicias ad Si- per quorum regionẽ eis eundum erat, & ad socios Cen- as & Alicycæos alios q; mittens, ne transitum hostib. da- sed conjunctis viribus eis obsisterent, oravit. aliâ nanq; ne tentaturos quidem. Agrigentini enim transitum per agrũ negabant. His moti Siculi, cùm jam in itinere Sici- s essent: trifariam, uti rogaverant Athenienses, insidiis s, incautos subitò adorti, circiter octingentos obtruncâ- ceciderunt & legati omnes, præter unum Corinthium: teros ex fuga contractos, ad mille quingentos duxit Sy- s. Per eosdẽ dies ab Camarinensibus auxilia venerunt, enti gravis armaturæ, & jaculatores trecenti, sagittarii umero. Geloi quoq; classem quinq; navium miserunt, ulatores quadringentos, ducentos q; equites: adeoq; o- Sicilia propemodum, præter Agrigentinos, qui se medios ant, etiam qui antè dubii suspensi q; fuerant, arma adver- thenienses cum Syracusanis consociârunt. Morætamen id Syracusanis accepta ab Siculis clades injecit, ne con- Athenienses aggrederentur.

Auxilia Syracusanorũ à Siculis cæduntur.

mosthenes & Eurumedon, congregatis instructis q; jam rsis copiis, ab Corcyra reliquaq; continente solventes, nium mare omnes ad Iapygiam promontorium trans- unt. Chœrades primùm insulas Iapygiæ tenuerunt. ubi atores Iapygas centũ quinquaginta ex Messapia gente in s imposuerunt: renovataque cum Arta (qui longè prin- bi erat, & tũc jaculatores dederat) veteri amicitia, Me- tum Italiæ urbem veniunt. Iaculatoribus trecentis & us triremibus ab Metapontinis ex fœdere impetratis ac- q; Thuriam inde prætervecti, seditione adversæ Atheni- us factionis homines paulò antè pulsos audiunt. Visum t, ut ibidem universas copias congregarent, & ne quis re- ressent inspicerent; item q; ut Thurinos ad bellum secum grè gerendum hortarentur, utque quando in ea fortuna t, eosdem cum Athenienſib. amicos & hostes haberent. illi agentes substiterunt.

Demosthenes in Italiam venit.

ib idem tempus, Peloponnesiorum viginti quinq; naves,

Gylippus prælio ab Athen. funditur.

ſtruebant. Itaq; Gylippus, poſtquam ei tempeſtivum vid
tur, ſignum ſuis dedit invadendi. Concurſum utrinq;, c
tisq; manibus inter munitiones prælium commiſſum eſt
equitum Syracuſanorum ſociorumq; nullus uſus erat. ſi
tur Syracuſani ſociiq;, cũ ceſſos per inducias recepiſſent,
nienſes trophæum ſtatuiſſent: Gylippus vocatis militibu
hil ab illis ignavia peccarum, ſed ſuum eum errorẽ fuiſ
acie enim primum intra munitiones directa, equitatum
latoresq; inutiles reddidiſſe jam ergò rurſus ad hoſtes ſi
rum. Proinde pararent animos, idq; fixũ deſtinatumq; p
haberent; ſe quidem copiis alioq; apparatu nõ minùs in
ctos eſſe: fœdum verò & intolerandum fore, ni eo anim
certamẽ deſcendant, ut Peloponneſii exiſtentes Dorien
Ionas ac inſularũ cultores & convenas homines victos
tosq; regione expellant. Inde ut tempus rei gerẽdæ viſu
iterum ad hoſtem ſigna ferri jubet. Neq; Nicias & Athe
ſes certamen detrectabant. videbant enim, ſi maximè

Gylippus vincit Athenienſes.

nare nollent, nõ tamen ultra ſibi permittendum, ut adeò
pinquum illi murum (jam enim præter extremas penè i
munitiones deductus erat) ſibi obiicerent. quod ſi fiere
ipſorum poteſtatis futurum, ſive de ſumma rerum dece
tes vincere, ſeu quietem agere mallent. Gylippus gra
matura paulò magis quàm priùs extra munimenta dec
prælium conſerit equites & jaculatores contra lævum
nienſium cornu, loco patenti, quà opera utrorumq; d
bant, tranſverſos ſtatuit. hi in ipſo conflictu, quanto ma
poterant impetu, ab latere incurrentes, lævum Athen
cornu in fugam averterunt. quo facto, reliquus etiam
citus ab Syracuſanis ſuperatus, * cum magno tumultu
pidatione munimentis incidit. Inſequente nocte murui
præter Athenienſium munitiones duxerunt, ut nec
opere deinceps impediri poſſent, & illis adimeretur o
licet ſuperiores fierent, cingendi urbem facultas. S
dum hæc reliquæ duodecim Corinthiorum, & Ambra
rum, Leucadiorumq; naves, fruſtratæ cuſtodias Athen
Syracuſas Eraſinide Corinthio duce pervenerunt, inq

Gylippus vi es ſuas au- tore ſtudet.

quo opere uſq; ad tranſverſum murum perficiendo, Sy
ſanos adiutârunt. Gylippus in cæteram Siciliam profec
rat, ut inde terreſtreis navaleisq; copias cogeret; ſimul
ſolicitaret, ſi quæ aut minùs impigrè arma capeſſebant, a
mninò ſe bello ſubduxerant. Alios legatos Syracuſani
rinthii Lacedæmonem Corinthumq; miſerunt, qui mili
bi mitti peterent, ſive onerariis ſive aliis navigiis, aut q

ue alio modo tutiſſimè poſſent. nam idem ab ſuis Athenienſes petiſſe. Ipſi Syracuſani claſſem inſtruebant exercebantq;, ti illud quoq; genus belli tentaturi; adeoq; optimam in futum ſpem conceperant. Quæ intelligens Nicias, hoſtium vires ndies augeſcere, ſuas minui ac debilitari; miſerat ipſe quoq; Athenas cùm aliàs ſæpè, ut quæque res geſta erat, nuntios, um verò maximè per idipſum tempus. grande enim diſcrinen impendére videbat; ac niſi quàm primùm aut ipſi revocarentur, aut ſupplementum non exiguum mitteretur, nullam ſpem ſalutis reliquam eſſe. Veritus autem, ne quos mitebat, aut dicendi imperitia, aut alia inſcitia, vel etiam ad opuli gratiam loquentes, falſa nuntiarent: literas ſcripſit; atus hoc maximè modo Athenienſes, ſuam ſententiam ihil ab nuntio immutatam audientes, de ipſis rebus, prout eriſſimè ſeſe haberēt, deliberaturos. His literis cæterisq; quæ icenda eſſent acceptis, profecti ſunt. Ipſe exercitus curam gens, cavebat, ne quod ſua voluntate periculum ſubiret.

Nicias Athenas nuntios mutat.

Extremo æſtatis illius Euetion Athenienſis dux, cum Perdicca adverſus Amphipolim cum Thracum valida manu proſectus, urbem ipſam capere non potuit: in Strymonem autem triremibus traductis, ex flumine eam oppugnavit. receptaque ipſi Imeræum erat. Ita æſtas finita.

Amphipolis oppugnatur.

Inſequente hyeme Athenas venientes ab Nicia miſſi legati, um quæ coràm dicenda acceperant expoſuerunt, & percuntantibus reſponderūt: tum verò literas eis reddiderunt. quas criba publicus progreſſus, in concione Athenienſiū recitavit, larū ſententia hęc fuit: * Superiores res geſtas noſtras, Athenienſes, ex complurib. epiſtolis cognitas perceptasq; habetis. unc autem id tempus eſt, quo, ubi noſtram fortunā accepeitis, nō minor vobis deliberatio ſit futura. * Nam poſtea quā luribus prœliis fudimus Syracuſanos, contra quos miſſi ſunus, & munitiones, quas nunc tenemus, excitavimus: Gylippus venit Lacedæmonius cum copiis ex Peloponneſo & Siciliæ quibuſdam urbibus. Eum nos prima pugna devicimus. altera equitū multitudine & jaculatorum rejecti, * intra munimēa nos recepimus. Nunc igitur ob hoſtium multitudinē omiſſa rbis circummunitione, quietos nos cogimur tenere. nam quia partem copiarum ad munitionum cuſtodiam dividere ebemus, univerſo exercitu ipſos oppugnare haud poſſumus. lli murum nobis ſimplicem objecerunt, ut jam operibus eos claudere nequeamus; niſi munitionem magno valido; adorti exercitu expugnemus. Ita factum, ut nos qui alios obſidere vili ſumus, ipſi potiùs terra obſideamur. nā ne longiùs evage-

" *Epiſtola*
" *Niciæ ad*
" *populum*
" *Athenienſ.*

„ mur, equites arcent. Iam in Peloponnesū legatos alias copias
„ orantes misere: & Gylippus in Siciliæ profectus est urbes, ut
„ alias quę nunc pacē agitant, ad belli societatē pelliciat, ab aliis
„ terrestres navalesque, si possit, copias cogat. Etenim, ut acci-
„ pio, animo habēt, terrestribus simul copiis munitiones no-
„ stras, & mari nos classe adoriri. * Quòd aūt mari etiā aliquid
„ tentare audent, nemini grave aut indignū videri debet. Clas-
„ sis quippe nostra (quod nec ipsos fugit) initiò, & naviū sicca-
„ te, & navalium sociorū incolumitate, pulcerrima & validissi-
„ ma extitit. * Iam naves, cum tanto tempore in aqua steterint,
„ putres sunt factæ, & socii navales perditi. non enim licet no-
„ bis naves subductas siccare; quòd hostes nostris numero pa-
„ res, atq; etiā superiores, assiduè specie tanquā invasuri præbēt.
„ Nec dubiū quin id facturi sint. ipsorum enim potestatis est ut
„ invadant, & naves siccandi copia major. quippe quas non in
„ una habeāt statione. Nobis verò in magna navium copia vix
„ istud contigit: multò jam minus, quando omnes in custodiis
„ esse oportet. Quòd si enim vel paululùm custodiis subtraxe-
„ rimus, cōmeatu destituemur: quē nunc quoq; ægrè * juxta i-
„ psorum urbē importamus. Socios itaq; navales ob hæc alios
„ amisimus, alii etiamnum afflictantur: nautæ in lignatione a-
„ lii, alii in longinquis prædationibus & aquatione ab equitib⁹
„ concisi sunt. servitia, posteaquā pares nobis facti sunt hostes,
„ transfugiunt. Externi milites, alii qui coacti sunt naves con-
„ scendere, protinùs in suas urbes dilabuntur; alii stipendii ini-
„ tiò magnitudine pellecti, cùm magis ut diteſcerent, quàm ut
„ pugnarent, propositū habuissent: posteaquā præter spem na-
„ vales aliasq; copias nobis oppositas vidēt, part m simulatio-
„ ne quadam & prætextu ad hostes transeunt, partim ut quisq;
„ potest (ampla enim est Sicilia) se subducunt. Quidam ibi ne-
„ gotiantes cùm ab trierarchis, ut mancipia pro ipsis Hyccarica
„ imponerentur, impetrassent: classis exquisitum apparatum
„ deformārunt. Ipsi quæ scribo noviſtis, omnem penè florem
„ navalium sociorum absumi, paucos supereſſe nautas, qui na-
„ ves agere aut remis uti possint. * Longè autem omnium gra-
„ vissimum est, quòd ego imperator prohibere isthæc nequeo,
„ (haud facilè enim imperium ingenia vestra patiuntur) quòd
„ unde supplementum in naves scribamus nihil suppetit. cum
„ rei hostibus undiquaq; copia est. Cogimur aūt ea quæ nobis
„ eum adduximus impendere, & quæ jam habemus insumere.
„ quæ enim nunc sunt in nostra societate civitates, Naxus Ca-
„ tanaq;, planè invalidæ existunt. Vnum supereſt, quo si potiā-
„ tur hostes; nimirū ut urbes Italiæ quæ nobis alimenta suppe-

ditant,

distant, cùm & nostrarum rerum statum & vestri auxilii spem nullam viderint, in illorum societatē concedant: illicò bellū, nobis sine ferro sine acie expugnatis, confecerint. * His ego gratiora jucundioraq; alia ad vos perscribere potuissem: verùm nequaquā utiliora. ut enim de singulis rectè consultetis, omnia perspicuè doceri oportet. Et quoniam ingenia vestra mihi probè sunt perspecta; qui & quàm jucundissima lætissimaque audire optatis, & sicubi res aliter eveniat nos incusare soletis: tutius judicavi, ut ad vos omnem veritatē & ut se res habet perscriberem. * Quocirca sic habeatis velim, tam imperatores nos quàm milites ita rem gessisse, cujus gratia domo missi sumus, ut à vobis incusari nullo modo debeamus. Nunc aūt cùm arma sua universa Sicilia conjungat, atq; etiā ab Peloponneso copias expectent: * vestra est consultatio, quemadmodū cùm hæ copiæ ne præsentib. quidē hostib⁹ pares sint, nos aut avocetis, aut alias non minores terrestres navalesq; copias & pecunias non exiguas mittatis. * Mihi autem successorē mitti peto, qui ob rerum dolores ultrà manere nullo modo possum. Dignus sum qui à vobis veniā consequar. dum enim valui, sepissimè ductu meo feliciter rem optimeq; gessistis * Cæterùm quod facturi estis, ne obsecrò procrastinando differte; sed extemplò primo vere id repræsentate. hostibus n. in Sicilia propinqua plurimarum rerū copia suppetit. cætera ex Peloponneso accersunt, segniter id quidē atq; otiosè; veruntamen nisi animū attenderitis, in aliis vos, ut priùs, frustrabuntur, in aliis antevertent. Hactenus Niciæ epistola. Ea audita, Athenienses Niciam nihilo magis imperio liberārunt: ne tamen solus relictus ob corporis infirmitatem succumberet, duos illi de exercitu Menandrū & Euthydemum legārunt, usq; dum alteri ab se creati collegæ ad eum venirent. Copias etiā decreverunt terrestres navalesq;, quæ * ex delectu Atheniēsi & sociis scriberentur. Collegas ei creārunt, Demosthenem Alcisthenis, & Eurumedontem Thuclis; quē protinùs circa hybernū solstitium in Siciliā cum 10. navibus & 20. argenti talentis miserunt, jussum & de subsidiis, quæ missuri essent, & quemadmodū curæ sibi futuri essent, nuntiare. Demosthenes substitit, profectionemq;, uti primo vere egressurus, adornabat: exercitum sociis, pecunias, naves, milites, imperabat. Viginti præterea in Peloponnesum naves Athenienses miserunt, quæ, si quis indidem aut ab Corintho in Siciliā trajicere vellet, prohiberent. * Corinthii enim postea quam legati ipsorum redeuntes, meliorem rerum in Sicilia statum nuntiārunt: nō parùm opportunè se priores naves misisse

Athenienſ. duces & exercitum novum in Siciliam decernunt.

ſiſſerati, multò magis arrecti animis, id agebant, ut & ipſi in Siciliam onerariis navibus militem ſuum mitterent, & cęterâ quoque Peloponneſum eodem Lacedæmonii adigerent. Naves etiam 25 inſtruxerant, ut prælium navale cum Atheniēſium navibus, quæ Naupacti ſtationem habebant, tentarent, iidemq; in triremes ſibi oppoſitas verſi, eò minùs onerariarum profectionem impedirent. Lacedæmonii, quod jamantea decreverant, in Atticam exercitum inducere paraverunt. & inſtabant Syracuſani Corinthiique, poſtquam miſſuros in Siciliam auxilia Athenienſeis cognoverant, ut impreſſione in regionem facta is apparatus diſcuteretur. Nec parum Alcibiades rem urgebat, utiq; Deceleam communirent, & non ultrà differrent bellum, hortabatur. Augebat id maximè animos Lacedæmoniis, quòd & Athenienſes gemino, ſuo & Sicilienſi, implicitos bello, faciliùs perdomari poſſe credebant, & ipſos quoque priores fœdus rupiſſe judicabant. * Superiori namq; bello ſuis ſe magis peccatis ſubactos, quoniam fœderis tempore Platæam Thebani adorti fuerant, ipſique Athenienſes ad diſceptandum vocanteis repulerant; cùm in priore fœdere ſcriptum fuiſſet, ne arma diſceptationem petentibus inferrentur. qua de cauſſa haud immeritò adeò adverſa ſe fortuna in bello uſos rebantur, clademq; ad Pylum acceptam & alias in memoriam revocabant. Proinde cum Athenienſes 30. navibus miſſis, Epidaurum Praſiasq; & alios agros populaſſent; ſimulq; ab Pylo latrociniis regionem infeſtarent; & quotieſcunq; controverſiâ de fœdere obortâ diſceptationem Lacedæmonii poſtulabant, ipſi nihil admittere vellent: tum verò Lacedæmonii, idem jam peccatum, quo ipſi priùs fuiſſent lapſi, Athenienſibus incumbere rati, ad bellum univerſi accenſi ſunt; & ea hyeme ferrum per ſocios comparandum, aliaque quæ ad munitiones requiruntur inſtrumenta, edixerunt. Simul ad auxilia in onerariis in Siciliā mittenda & ipſi contulerunt, & cæteros Peloponneſios adegerunt. Ita hyems finita, & 18. belli annus exiit, quod Thucydides ſcripſit.

Lacedæmonii bellum contrà Athenienſes inſtruunt.

Lacedæmonii ſociiſque Atticam ingreſſi Deceleam communiunt.

Ad prima ſigna veris inſequentis, quàm maturrimè Lacedæmonii ſociiq; exercitum in Atticam induxerunt. dux ejus Agis erat Archidami filius, rex Lacedæmoniorum. Regionem priùs campeſtrem perpopulati: tunc deinceps Deceleam opere per civitates diſtributo, communierunt. Abeſt ab urbe Athenienſium Decelea centum ferè viginti ſtadia, pariquè propemodum ab Bœotia intervallo: & conditum eſt caſtellum loco campeſtri, maximeq; ad nocendum opportuno: Athenas uſq; conſpicuum. Dum hi in Attica opere occupantur Pelopon-

loponneſii ſociique, interea cæteri ab Peloponneſo onerariis militem in Siciliam miſerunt. Lacedæmonii erant acerrimus quiſque ex Helotibus & * novis civibus delectus, ſexcenti utrique gravis armaturæ milites: Bœotorum ejuſdem armaturæ trecenti. Duces fuerunt, illorum Eccritus Spartanus, horũ Xenon & Nicon Thebani, & Hegeſander Theſpiẽſis. Hi primi ab Tænaro ex Laconica ſolventes, in altum vela dederunt. Non multò pòſt Corinthii 500. graviter armatos, partim ex ſuis civib⁹, partim ex Arcadia mercede conductos, Alexarcho Corinthio præfecto, cumque eis Sicyonii ducentos milites Sargeo Sicyonio duce, miſerunt. Quinq; autem & viginti Corinthiorum naves, quæ jam antea per hyemem inſtructæ fuerant, ut everterent ab onerariis Athenienſeis: oppoſuerunt ſe viginti eorum in Naupacto navibus, donec omnes ex Peloponneſo copiæ ſolverunt.

Peloponneſii in Siciliã auxilia mittunt.

Eodem principio veris, dum Decelea communitur, Athenienſes Chariclem Apollodori ducem cum 30. navibus in Peloponneſum miſerunt; Argos etiã accedere juſſam ad militẽ * in naves ex fœdere depoſcendum. Demoſthenem in Siciliam, ut propoſuerant, cum navibus Athenienſibus ſexaginta, & quinq; Chiis, gravis armaturæ militibus mille ducentis ex Atheniẽſium delectu, & ex inſulis quantũ ab ſingulis numerum cõparare poterant, miſerunt. ab cæteris quoq; ſociis qui vectigales erant, ſi quid ad bellum idoneum habebant, contraxerant. Demoſthenes juſſus priùs Chariclem circa Laconicam comitari, in Æginam tranſmiſit. ibi dum reliquæ copiæ aſſequerentur, & Argivos Charicles acciperet, morabatur.

Athenienſes naves 30. in Peloponneſum, Demoſthenem cum nova claſſe in Siciliam, mittunt.

In Sicilia interea eodẽ tempore Gylippus Syracuſas reverſus, milites ex civitatibus, quot ab ſingulis impetrare potuit, adduxit. Convocatis inde Syracuſanis, naves inſtruere quàm plurimas, pugnæq; navalis facere periculũ, jubet. Spem namque eſſe, dignum ſe diſcrimine facinus in univerſi ſummam belli perpetraturos. Hermocrates quin etiam impensè hortabatur eos, ne navibus Athenienſeis aggredi dubitarent. quippe nec ipſos ita à majorib rei maritimæ peritiã accepiſſe, neq; perpetuò ejus uſu calluiſſe; ſed cùm * plus quàm Syracuſani mediterranei eſſent, ab Medis ad rei nauticæ ſtudiũ compulſos. Agendum itaq; & audendum ipſis, & pari ratione adverſus Athenienſes utendum, qui non virium robore, ſed audacia alios adorientes terribiles fiant. quòd ſi jam aliquis contra ipſorũ audaciã pari utatur ferocia, hunc maximo eis terrori futurum. Quas ob res ſi nec opinatò ipſis in re navali reſiſtere audeant, nõ ſe dubitare ajebat, quin perculſis improviſo metu lon-

Syracuſani rem navalem inſtruunt contra Athenienſes.

tu longè magis ſint ſuperiores futuri, quàm illorum ſcientiâ Syracuſani, licet minùs exercitati, lædi poſſint. Proinde ne dubitarēt, neu cunctarētur fortunā navalis certaminis experiri. His Gylippi Hermocratisq; & aliorum quorundā vocib. accēſi ad navale bellū Syracuſani, naves inſtruxerunt. Eo facto, Gylippus nocte eductis univerſis pedeſtrib. copiis, ab terra invadere munitiones Plemmyrii conſtituit. Simul ex cōpoſito triremes 35. Syracuſanorum ex magno portu eódem contenderunt: & ex minore, ubi eorum navalia erāt, 45. circumierunt, ut junctæ cum iis quæ intra majorē eſſent, unà ad Plemmyriū navigantes, ancipitē * utrinq; metum Athenienſibus inferrent. Athenienſes properè 60. adverſus eas completis navibus: quinq; & viginti triginta quinq; Syracuſanis, quæ in magno portu erant, navibus occurrerunt; reliquis iis quæ ex navalibus circumvectabantur obviā ierunt. Nec mora, ante oſtium ipſum magni portus conferitur prælium: diuq; invicem reſtiterunt, cùm illi vi irrumpere vellent, hi contrà obniterētur. Interea Gylippus, cùm Athenienſes ex Plemmyrio ad mare deſcendiſſent, omniumq; oculos & animos certamen occupaſſet: repentè prima luce munitiones aggreſſus, primo impetu majorem capit; inde deinceps minores duas, cùm territi cuſtodes, quia majorem nullo negotio expugnatā videbant, ſtationē deſeruiſſent, occupat. capta prima munitione, ægrè homines, etiā qui in navigia & onerariā quandam confugerant, in caſtra evaſerunt. nam quia in magno portu * victoria navalis penes Syracuſanos erat, triremis una longè velociſſima eos conſectabatur. Dum autē alteræ duæ capiuntur, interea jā verſo Marte ſubitò Syracuſani ſuccubuerunt. itaq; qui inde fuga evaſerūt, faciliùs ad ſuos ſunt revecti. Naves n. Syracuſanorum quæ ante oſtium prælium cōmiſerant, vi pulſis Athenienſium navibus, * effuſæ ſine omni ordine irruperunt, cūq; tumultu inter ſe colliſæ atq; jactatæ victoriā Athenienſib. dederunt, qui cùm iſtas, tùm eas quoq; à quib. priùs in portu victi fuerāt, in fugā converterunt. undecim naves Syracuſanorū ſuppreſſæ, hominib. majore parte cæſis: tres cū ipſis hominib captæ. Ipſi tres amiſerunt · collectisq; fragmētis Syracuſanarum naviū, & trophæo in parva inſula, quæ eſt è regione Plemmyrii, erecto: in caſtra ſua redierunt. Hac fortuna in navali certamine uſi Syracuſani, caſtella tamē Plemmyriū tenuerunt, & trophæa de ipſis tria poſuerunt. altero verò ex duob. quæ poſteriùs ceperant demolito, reliqua duo refecta præſidio obtinuerunt. Multi ibi homines interfecti, multi vivi in poteſtatē redacti: & pecuniæ magna vis univerſa capta eſt.

Syracuſani Athenienſes terra ma. q; adoriuntur.

Gylippus Plemmyriū caſtella capit

Syracuſani mari ſuccumbunt.

nam

nam velut ærariũ fuerant Athenienſib. ea caſtella, magnæq; mercatorũ & trierarchorũ quoq; pecuniæ & frumenta inibi erant ad hæc vela triremiũ 40. & alia armamenta, triremesq; ſubductę tres in poteſtatẽ venerunt. Multò maximè ea Plemmyrii expugnatio, ſi quid quã aliud, res Athenienſiũ accidit. jam enim ne quidẽ cõmeatus ſine periculo advehere licebat, *prohibentib. id Syracuſanis, quæ ibi in ſtatione erãt, navib⁹: armisq;, ſi quid importare vellent, certandũ erat. Ad cætera quoq; conſternationẽ ea res animis militum deſperationẽq; præbuit. Poſthæc Syracuſani naves 12. Agatarcho Syracuſano duce, mittunt. earũ una in Peloponneſum avertit iter, legatos vehens; qui & rerum ſuarũ ſtatum * ſpesq; narrarent, & ad bellum illic intentiùs gerendum incitarent. Cæteræ 11. cùm audiviſſent navigia Athenienſibus, pecunia omniq; rerum copia plena, adventare: in Italiã curſum tenuerunt. adeptiq; ea pleraq; ſummerſerunt; & in Gauloniatide ligna, quæ ad naves ædificandas præparata Athenienſib. erant, cremãrunt. Inde Locros perventum ubi cùm ſtationẽ haberẽt, onerariã unã ab Peloponneſo Theſpienſem vehens militẽ eò decurrit. quib. in naves receptis, domum Syracuſani navigãtũt. Athenienſiũ verò 20. naves ipſis juxta Megara inſidiatę, unã cum hominib. capiunt. cæteræ Syracuſas aufugerunt. In portu quoq; certamẽ contractũ eſt ob ſudes, quas in mari ante vetera navalia defixerant Syracuſani; ut intra eas navium ſtatio tuta eſſet, neq; invadere eas Athenienſes aut lædere poſſent. Adverſus hos Athenienſes onerariam eximiæ magnitudinis, turrib. ligneis & tegumẽtis munitã adduxerũt: atq; ex parvis navigiis ſuculis ſudes alligatas extrahentes, cõfringebant. alias urinatores conciderunt Miſſilibus utrinq; Syracuſani ab navalib., illi ex oneraria, certârunt: donec pleraſq; Athenienſes evulſerunt. Id maximè impediebat, quòd ſudes quædã ita ſub mari defixæ ut aqua tegerentur, cõſpici non poterant. itaque plenum periculi erat navib. accedere, necubi aliqnis velut ad ſcopulum illideret navẽ. Sed has quoq; mercede data urinatores reſecârunt. iterum tamen alias Syracuſani fixerunt. Alia invicẽ plurima, qualia propinquis caſtris ſolẽt, tentârunt; levibus certaminibus, & variis omnis generis artibus atq; conatibus, ultrò citroq; laceſſentes. Syracuſani legatos Corinthiorũ Ambraciotarumq; & Leucadiorum circa urbes dimiſerunt; qui & Plemmyrii expugnationẽ nunciarẽt, & de navali prælio docerent, quòd nõ tam hoſtium vi atq; virtute, quàm ſua perturbatione, ſuperati eſſent. de cætero bonam ſpem ſe concepiſſe. orarent, ut auxilia terreſtria & maritima mitterẽt; quan-

Syracuſani naves in Italiam mittunt.

Certamina in portu & alibi.

quandoquidē Athenienſ.quoq; alias expectarēt copias. itaq; ſi præoccupantes,præſentē exercitū opprimāt, debellatū iri

Demoſthenes in Siciliam pergit.

Dum hæc in Sicilia gerūtur,interea Demoſthenes poſteaquam convenére copiæ quas in Siciliam tranſportare debebat, ſolvit ab Ægina & in Peloponneſum navigat. Inde cum Charicle & 30. Athenienſium navibus conjunctus,militib.ab Argivis in naves quibuſdā acceptis, in Laconicam curſum tenuerunt. quo ubi perventum eſt, Epidaurii primò agri partē, quam Limerā vocant,depopulati ſunt. inde in eam Laconicæ partem quæ Cythera ſpectat (templum ibi eſt Apollinis) appulſi,agros aliquos evaſtārunt,&locum quendam arctis faucibus in peninſulæ modum excurrentem communierunt; ut & Helotes Lacedæmoniorum eò transfugerent, & prædones inde, ſicut ab Pylo,prædas agerent. Demoſthenes protinùs occupato loco,Corcyram navigare pergit,ut acceptis eius regionis ſociis in Siciliam quamprimùm trajiciat. Charicles donec locus permuniretur ſubſtitit. inde relicto præſidio, ipſe cum triginta navibus,cumq; eo Argivi, domum revertit.

Mercenarij ex Thracia milites veniunt Athenas.

Eadem æſtate ex Thracibus machærophoris, * Dacici nominis, mille trecenti cetrati Athenas venerunt:quibus cū Demoſthene in Siciliam fuerat eundum. Igitur cùm ſeriùs paulò venirent,remittere eos in Thraciam Athenienſes cogitabāt: nam ne ad bellum ab Delea retinerent ipſos,impenſæ magnitudo movebat; drachmā indies ſinguli ſtipendiū petentibus.

Deceleæ cōmunitio quanto damno Athenienſibus fuerit.

Nam poſteaquā Deceleam univerſus exercitus per æſtatem communierat: præſidio inde,ſuccedentibus invicem civitatibus,impoſito,magnis undiq; Athenienſes cladib⁹ afficiebantur. ante omnia facultatum hominūq; pernicie res ipſorum afflictæ. Priùs quippe exigui temporis factæ incurſiones,non prohibuerunt quò minùs reliquo tēpore fructus perciperent agrorū:tunc verò cùm ſine intermiſſione incūberet hoſtis, & modò majore manu invaderet, modò ſolitū præſidiū,etiam * neceſſitate cogente,regionē excurſionib. * prædabundum peragraret,ipſo Agide Lacedęmoniorū rege(qui haud ſegniter bellū ciebat) præſente:magnæ erāt Athenienſium clades. Nā præterquā quòd tota regione arcebantur, ſervitia * plus quàm viginti millia , & eorum pars major operarii homines, trāsfugerūt.perierūt oves oēs atq; jumēta; equi,quotidie exeuntibus equitib⁹,ut ad Deceleā obequitarēt agrosq; tutarētur, alii ob regionis aſperitatē & continuos labores claudi effecti,alii vulnerati.Cōmeatus verò &cętera, * quę ab Eubœa terra priùs per Oropū & Deceleā celeriùs portata fuerāt, jam mari circa Suniū magnis ſumptib.advehebantur: penitusq;

omnium

m quæ aliunde importantur, civitatem egeſtas tenuit;
t ex urbe caſtellum propemodum & præſidium fieret.
iu enim in muris invicem cuſtodias agitabāt: noctu ni-
ræter equites, alii ſub armis, alii in muris excubantes,
yeme quàm æſtate, labore ærumnisq; conficiebantur.
omnia geminum ipſos urebat bellum: tantumq; animis
ien imbiberant, quod nullus auditū, niſi factum eſſet,
e poſſet. eos munitione & caſtello ab Pelopōneſiis pro-
ceſſos, ne ſic quidem abſiſtere Sicilia voluiſſe; ſed invicē
ione obſediſſe Syracuſas, urbem propriis viribus Athe-
n minorem; tantamq; admirationem viriū & audaciæ
prębuiſſe, ut cùm initio bello, alii annum, alii bienniū,
ennium, nec quiſquam longiùs, ſuſtinere ipſos bellum
udicaſſent, ſi Peloponneſii regionem invaderent: anno
odecimo poſt primam impreſſionem in Siciliam exer-
miſerint, ac jam penitùs affecti fatigatiq; bello, aliud in-
ō minus ptiore ex Peloponneſo, ſibi conflaverint. Ita-
m & ab Decelea multis incommodis afficerentur, pre-
nagnos ſumptus facere cogerentur, pecunię inopia ve-
ter laborārunt: & ab ſubditis ea tempeſtate pro tributo
nam * ex maritimis exegerūt, quòd ſic plus pecuniæ ſe
ros ſperabant. Sumptus enim non iidem qui antea, ſed
maiores, quantò etiam bellū maius erat, poſtulabātur.
us interciderant. Ob hanc in preſentia inopiā pecunia-
ſumptus facere nollent, Thraces hos, quia ſeriò poſt
ctionē Demoſthenis venerant, extēplò dimiſerunt; Dii
,qui eos deduceret, adjūcto ei mandatū, ut ſicubi in pre-
rigando poſſet, (* per Euripum enim tranſmiſſuri erāt)
ploru opera afficeret hoſtes. Is ad Tanagrā excēſione
lepopulatus raptim agri partē: inde ſub veſperē ab Chal-
uripum ex Eubœa tranſmiſit, militemq; in Bœotiā ex-
,duxit ad Mycaleſſum. noctē eam, ſic ut non noſceretur
itus, ad Mercurii fanum ſedecim fermè ab urbe ſtadia
Inde prima luce urbē invadit: & quia tum magnitudinis
tum nullis cuſtodiis firmata erat, primo impetu capit.
nim unquam ſperaverant, quenquam adeò remotos ab
idoriri poſſe. adhæc mur⁹ invalidus, & partim collapſus
,partim humilis erat; portæq;, ut nihil timentibus aper-
umpentes itaq; in Mycaleſſum Thraces, domos & fana
ant, homines obtruncant, nec ætati nec ſexui parcentes,
s pariter obvios, ſenes, juvenes, pueroſque & fœminas
int; in jumentorum poſtremò, & quæcunq; ſpirantia vi-
it, cædem verſi. Thracum enim gens, ſi quæ alia, barba-

Athenienſes Thraces do-mum remit-tunt.

Thraces Mycaleſſum crudeliter diripiunt.

bara eſt. & ubi animus non deficit cædis aviditſſima. Itaq; tunc ingenti clade & trepidatione illata, omnis ſævitię crudelitatiq; in miseros editum eſt exemplum. * inter quæ in puerorū ludum impetu facto, qui ibi maximus erat: & pueri modò ingreſſi omnes conciderunt. tanta calamitas tamq; inſperata univerſam hanc urbē quanta nullam aliam, devaſtavit. Thebani ubi id reſciverunt, auxilio properant, adeptiq; non multum jam progreſſos Thraces, præda exuunt, trepidosque ad mare uſq; & Euripum perſequuntur; ubi naves eorum, quibus advecti erant, ſtationem habebant. Ibi dum naves conſcendunt, magna cædes eorum facta eſt. nam & nādi erant imperiti, & qui in navigiis erāt. ut illa fieri viderunt, * ea ab littore ſummovebant. Priùs tamen cùm non incompoſitè ſe recepiſſent, adverſus equites Thebanos, qui primi in eos fuerant invecti procurſabant, conglobatiq; ex diſciplina ſua ſe tutabātur itaq; tum paucos amiſerunt pars in urbe quoq; qui, præda illic aviditate remanſerant, trucidati. Deſiderati ſunt ex mille trecentis Thracibus, quinquaginta fermè & ducenti. Ex Thebanis cæterisque qui ſuppetias tulerant, viginti circiter equites peditesq; ceciderunt, cum Scirphonda Bœotarche Thebano. Mycaleſſiorum autem non pauci occubuerunt. Hoc modo ad Mycaleſſum res geſta, quæ urbs tanta tamq; acerba clade eſt affecta, ut nō ullius calamitas hoc toto bello dignior querela & deploratione habeatur.

Thraces puniuntur.

Demoſthenes Corcyram cum claſſe venit.

Demoſthenes tunc ab communitione in Laconica facta ex Corcyra navibus profectus, onerariam, qua Corinthii milites in Siciliam tranſmiſſuri erant, Pheæ Eleorum captam cōcidit. milites effugerunt, aliaq; poſtea comparata navigārunt. Poſt hæc Demoſthenes Zazynthum venit & Cephalleniā. ibi milites accepit, exq; Naupacto Meſſenios accivit. inde in adverſam Acarnanię continentem, ad Alyziam & Anactoriū, quod Athenienſes tenebant trajecit. Dum in his regionibus moratur, Eurumedon ad ipſum, qui ea hyeme cum pecunia & commeatu ad exercitū fuerat miſſus, ex Sicilia advenit. is cùm alia ei narravit, tum quemadmodum in itinere captum ab Syracuſanis Plemmyrium accepiſſet. Conon quoq; ad ipſos Naupacti præfectus venit; oſtendens, quòd quinq; & viginti Corinthiorum naves ſibi oppoſitæ, perpetuò ad certamen intentæ, prælium navale haud dubiè ſint facturæ. ſubſidium igitur navium ſibi darent. nec enim poſſe cum duodeviginti navibus adverſus viginti quinque hoſtiles dimicare. Demoſthenes & Eurumedon delectas ex omni claſſe velociſſimas naves decē, ad eas quæ in Naupacto erant, cum Conone mittunt. ipſi ut

exercitus

tus cogeretur parârunt. Eurumedon in Corcyram na-
t, & quindecim eos naves complere juſſit, gravesq; mi-
llegit. jam enim cum Demoſthene poſt reditum, uti à
lectus erat, imperare occeperat. Demoſthenes autem
carnaniam funditores jaculatoresq; coegit.

idem ferè tempus legati, qui poſt Plemmyrium captũ
acuſanis circa civitates miſſi fuerant, impetratis auxiliis,
as jam copias moturi erant. Quo cognito, Nicias ad Si-
per quorum regionẽ eis eundum erat, & ad ſocios Cen-
s & Alicycæos alioſq; mittens, ne tranſitum hoſtib. da-
d conjunctis viribus eis obſiſterent, oravit. aliâ nanq;
e tentaturos quidem. Agrigentini enim tranſitum per
grũ negabant. His moti Siculi, cùm jam in itinere Sici-
eſſent: trifariam, uti rogaverant Athenienſes, inſidiis
, incautos ſubitò adorti, circiter octingentos obtruncâ-
ciderunt & legati omnes, præter unum Corinthium:
eros ex fuga contractos, ad mille quingentos duxit Sy-
s. Per eoſdẽ dies ab Camarinenſibus auxilia venerunt,
nti gravis armaturæ, & jaculatores trecenti, ſagittarii
mero. Geloi quoq; claſſem quinq; navium miſerunt,
latores quadringentos, ducentosq; equites: adeoq; o-
icilia propemodum, præter Agrigentinos, qui ſe medios
nt, etiam qui antè dubii ſuſpenſiq; fuerant, arma adver-
nienſes cum Syracuſanis conſociârunt. Morætamen
Syracuſanis accepta ab Siculis clades injecit, ne con-
Athenienſes aggrederentur.

noſthenes & Eurumedon, congregatis inſtructisq; jam
ſis copiis, ab Corcyra reliquaq; continente ſolventes,
ium mare omnes ad Iapygiam promontorium tranſ-
nt. Chœrades primùm inſulas Iapygiæ tenuerunt. ubi
tores Iapygas centũ quinquaginta ex Meſſapia gente in
impoſuerunt: renovataque cum Arta (qui longè prin-
i erat, & tũc jaculatores dederat) veteri amicitia, Me-
tum Italiæ urbem veniunt. Iaculatoribus trecentis &
s triremibus ab Metapontinis ex fœdere impetratis ac-
ſq; Thuriam inde prætervecti, ſeditione adverſæ Atheni-
is factionis homines paulò antè pulſos audiunt. Viſum
ut ibidem univerſas copias congregarent, & ne quis re-
eſſent inſpicerent; itemq; ut Thurinos ad bellum ſecum
rè gerendum hortarentur, utque quando in ea fortuna
, eoſdem cum Athenienſib. amicos & hoſtes haberent.
li agentes ſubſtiterunt.

idem tempus, Peloponneſiorum viginti quinq; naves,

Auxilia Syracuſanorũ à Siculis cæduntur.

Demoſthenes in Italiam venit.

Corinthiorũ & Atheniẽſium navalis ad Erineum pugna.

quæ dum in Siciliam onerariç traijcerẽt navibus inNa
ſe objecerant: pluribus inſtructis navibus, ut nõ multò
res Atticis eſſent, in Rhypica juxta Erineum Achaiæ
certamini cõſtiterunt. Locus in ſpeciem creſcentis lunç
tus erat, duobus utrinq; cornibus coeuntibus * in hi
ſtres Corinthiorum & ejus regionis ſociorum copias d
erunt medium ſpatium naves compleverunt. præfect
ſis Polyanthes erat Corinthius. Adverſus hos poſtq
Naupacto Athenienſes Diphilo duce, cum triginta tri
vibus venerunt: Corinthii primò quieti, nihil movebat
ubi agendæ rei tempus viſum eſt, ſigno dato in Athe
infeſtæ incurrunt, prælium q; cõſerunt. Cùm diu anceps
neutris cedentibus, fuiſſet: Corinthiorum naves tres d
ſunt; Athenienſium penitùs demerſa nulla, ſeptem aũ
les reddiræ; quas adverſis frontibus concurrentes eis, cir
ras Corinthiæ naves lacerârunt, quę ad id * craſſiora l
proris utrinque prominentia habebant. Ita cùm æqu
pugnatũ eſſet, & utriq; ſe viciſſe putarent: Athenienſes
navium potiti ſunt fragmentis. Verùm quia & ipſos i
urgebat ventus, & Corinthii non ampliùs contrà exib
rempti ſunt: neutri alteros inſecuti, captus ab utraq; p
mo. Corinthii n. Peloponneſiiq; prope terrã commiſſ
haud difficulter evaſerunt: Athenienſium verò * nav
demerſa. Poſteaquam Naupactum abſceſſerunt Athe
Corinthii extemplò trophæum velut victores ſtatuer
quia plures hoſtibus naves inutiles ad navigandum fe
tum ob hoc ipſum ſe viciſſe rati, quòd neutri viciſſent
dem Corinthii, niſi magna ſtrage victi eſſent, viciſſe ſe
bant. * at Athenienſes, niſi magna victoria parta, ſu
ſe judicabant. Verùm poſtquã Peloponneſiorum na
ierunt, & terreſtres copiæ dimiſſæ: Athenienſes quo
victores trophæum erexerunt, cùm ab Erineo, ubi Cor
rum ſtatio erat, non plus viginti ſtadia abfuiſſent. Hun
navalis pugna habuit.

Demoſthenis claſſis Siciliam petit.

Demoſthenes & Eurumedon, cùm Thurini ſeptir
gravis armaturæ & trecentos jaculatores, quos cum ip
terent, inſtruxiſſent; navib. ad Crotoniatarum littus
ire juſſis: ipſi pedeſtres copias univerſas priùs ad Syb
mnẽ recenſitas, per Thurinorum fines duxerunt. Ad
amnem ubi perventum, Crotoniatæ ad eos miſerunt,
voluntate exercitũ per regionem iterum. itaq; ad ma
itinere, propter Hyliæ oſtium conſederunt. ibidem &
eorum applicarunt. Poſtero die conſcendunt, ſubinde

t

ternavigando civitates, præter Locros, adeuntes, donec Petram Rhegini agri pervenerunt.

Inter hæc Syracusani cognito ipsorum adventu, rursus navalis certaminis tentare fortunam constituunt. terra quoq; ipsos aggredi pedestribus copiis parant; quas ob id ipsum, ut illorum adventum præoccuparent, comparaverant. Cæteram quoq; classem, ut quodvis utile futurum superiore pugna dixerant, instruxerunt. Proras naviū, ut breviores, sic validiores fecerunt, eisq; epotidas crassas addiderunt; quas sulcris senum cubitorum ad parietes protensis, intus & extrà firmārūt. qua ratione Corinthii quoque adversus nāves ab Naupacto proris munitis pugnārunt. Hoc consilio Syracusani Atheniensium navibus, quæ haud sic extructæ tenues infirmæq; circa proras erant, (nō enim tam frontibus ipsos * quàm ab latere incursando pugnare) non se inferiores futuros, sperabant. Angustias etiam magni portus, tot navibus pugnaturis pro se futuras esse, adversis enim cōcurrendo rostris, quæ ipsi valida & vasta habebant, proras se cavas invalidas q; laceraturos. contrà Athenienses, qua arte maximè fiderent, neq; circumire se propter angustias, neq; perrumpere libero discursu posse. nam * hoc ne fiat, se pro viribus cauturos, illud angustias prohibituras. * Et quod priùs gubernatorū imperitia contigisse creditum sit, id jam inprimis usui futurum. eo enim ipso se plurimùm ad victoriam profecturos. Recursum quippe Atheniensis non aliò nisi ad terram, id q; ipsum angusto spatio juxta sua castra, habituros. Cætero portu sese potituros, & auxilio invicem, si qua premantur, concursantes, arcto spatio & loco eodem densatis collisisque inter se navibus, turbaturos. ea enim res inprimis Atheniensibus in omnibus pugnis obfuit, quòd nō, quemadmodum Syracusani, per omnem portum * liberè discurrere seq; receptare poterant. Ad hæc se * ex libero mari in ipsos invehi, & eodem retrocedere posse: ipsis autē in apertum neutiquam evadendi copiam futuram; præsertim cùm & Plemmirium infestum, & ostium portus arctum atq; angustum, habituri essent. Hisce quod ad vires scientiamque suam deliberatis & excogitatis, refectisq; ab priore prælio animis: Syracusani terra mariq; Atheniensis aggredi statuunt. Gylippus peditem paulò priùs ab urbe eductu munitionibus Atheniensium, qua parte ad urbem prospectus erat, admovit. ab altera parte, equites gravisque & levis armaturæ milites, qui in Olympieo erāt, aggressi sunt. Extemplò inde naves quoq; Syracusanorum & sociorum se moverunt. Tum verò Atheniensis, qui initiò terrestreis solùm copias admotū iri crediderant,

Syracusani iterum se navali certamini parant.

Syracusani terra & mari aggrediuntur Atheniensis.

munimentum Syracuſanorum, quod obiecerant ne circumvallari ab Athenienſibus poſſent, ſimplex eſſe, idq; facilè capi poſſe, ſi quis Epipolarum aditu & caſtris quæ ibidē eſſent, potiretur, (nec enim tum aliquem reſtiturum) magno ſtudio rem eam tentare nitebatur. Hoc nanq; ſe plurimùm in ſumma belli profecturum ſperabat. aut enim ſi incœptis fortuna faveret, Syracuſis potiturum; aut exercitum abducturum, ne nequicquam Athenienſeis, quiin militiam ſecuti erant, & univerſam civitatem derineret. Initiò itaque egreſſi Athenienſes agros Syracuſanorum circa Anapum populati ſunt, omniſque armis terra mariq;, ut primò, obtinuerunt. nec tra enim parte ſe certamini offerebant Syracuſani; niſi equites & jaculatores ab Olympieo. Inde machinis id munimentū Demoſthenes expugnare niſus; poſtquam eæ ab hoſtibus, qui ſe ex muro defendebant, inflammatæ ſunt, cæteri etiam milites, multis ſæpè conatibus captis, rejecti: non ampliùs deſidendū ratus, adſentiente Nicia cæterisq; collegis, Epipolas, ut propoſuerat, aggredi ſtatuit. Quia verò interdiu nequaquā clam hoſte accedere aut aſcendere ſe poſſe videbat: militibus ut quinq; dierū cibaria ſumant, edicit; fabros omnes quinq; lapides legerēt, & alium apparatum miſſilium ac tormentorum, & quæcunq; ſi loco potirētur ad cōmuniendum opus eſſent, ſequi jubet. ipſe Eurumedonq; & Menander cum univerſis copiis circa primam vigiliam ad Epipolas contendunt. Niciam ad munitiones relinquunt. Eò ubi juxta Eurialum, qua parte prior quoq; initio ſubierat exercitus, acceſſerunt: fruſtrati Syracuſanorum cuſtodes, aſcendunt, munitionem eo loco ſitā capiunt. vigiles alii interfecti; cæteri maior pars arrepta fuga adventum hoſtium in caſtris nuntiant. terna enim in Epipolarum munitionibus erant, una Syracuſanorum, altera Sicilienſium, tertia ſociorum. Eo nuntio accepto, ſexcenti Syracuſani, queis iā antea pars illa Epipolarum cuſtodiæ fuerat attributa, confeſtim illuc decurrunt. Eorū impetū Demoſthenes & Athenienſes alacriter excipiunt: pulſisq; iis, extemplò ad ulteriora tendunt; ut præſenti impetu uſi, impigrè cœptum conſilium exequerentur. Cæteri extemplò proximam Syracuſanorū munitionem, cùm non ſuſtinuiſſent impetum cuſtodes, capiunt, pinnasq; demoliuntur. Syracuſani ſociiq; & Gylippus cum ſuis arcendi eauſſa extra munimenta cōtendunt: perculſiq; nocturna & nec opinata re audaciaq; hoſtium, in Athenienſes incidunt: à quibus vi reiecti, iam loco cedebant. At verò cùm Athenienſes, ut fieri ſolet in victoria, effuſiùs inſtarēt; ut quàm citiſſimè omnia ferro miſcerent, hoſtesq; ad quos

Demoſthenes Epipolas noctu aggreſſus, magna clade repellitur.

certamen

en nondum perveniſſet obirent; ne dum ipſi ſegniùs
erent, colligerent animos atq; coirent: Bœoti primi
e auſi, fundunt eos fugantq;. Ibi tum ingens trepidatio
Athenienſes de qua tamen, ut quodvis geſtum eſt, ab
certum nobis cognoſcere licuit. Interdiu enim, quæ
rtiora quidem ſingula, ſed tamẽ ne illic quidẽ omnia,
rſunt, cognoſcere, niſi vix quæ apud ipſos geruntur,
ex nocturna autem pugna (qualis unica hæc iſto bel-
ſtis exercitibus facta eſt) qua quis ratione quidquã pro
ire poſſet? * Erat luna pernox, adeò ut quiſq; obviũ
minem videret: hoſtis autem vel amicus eſſet diſcer-
quibat. Nec pauci utrinque milites cum locorum an-
onflictabantur. Athenienſium pars fuſi erant, pars pri-
uc impetu integri pergebãt. & ex cætero exercitu mul-
m jam aſcenderant, partim aſcenſum moliebantur; o-
quà ſibi tendendum aut progrediendum eſſet ignari.
jam primi tergis datis omnia turbaverant, nec ſuos fa-
ſquam ob vociferationẽ dignoſcere valebat. Syracuſa-
eorumq; ſocii ſuperiores facti, cùm aliud in tenebris
habere non poſſent, ſeſe invicem exhortantes ingentẽ
tollebant clamorem: ſimul inferentium ſe impetũ ſu-
nt. Athenienſes verò ſuos quæritabant, omnesq; ob-
iam qui ſuorum in fugam effuſi erant, pro hoſtib. ha-
crebroq; invicem * teſſeram poſcendo, quia non ali-
os pernoſcere valebant, & ipſi inter ſe tumultũ omni-
ul querentib. fecerunt, & hoſtibus eam cognitam red-
it. ipſorũ autem viciſſim teſſeram diſcere haud poterãt,
uperiores erant, & confertim nec effusè ſequentes fa-
internoſcebant. itaque ſicubi Athenienſes hoſteis nu-
auciores adepti eſſent, effugerunt illi, quòd teſſeram
n noviſſent: ipſi cùm non reſponderent, cædebantur.
am multoq; maximam perniciem cantus intulit: qui
itrinque accidens, animos ipſorum penitùs turbavit.
n hoſtes ſolùm, ſed Argivi quoque & Corcyræi, * &
; Dorici generis apud Athenienſes erant, quando pæ-
ebant, pavorem inter Athenienſes fecerunt. adeò ut
num, poſteaquam ſemel turbati erant, paſſim milites
præliantes, amici amicis, civesque civibus, non terro-
idò præberent, ſed manibus conſertis vix dirimi à ſe
poſſent: multique inſequente hoſte, cùm diruptæ pe-
deſcenſu Epipolarum anguſtiæ eſſent, in præceps de-
ierunt. reliqui poſteaquam in campum devenerunt,
ars quiq; ex vetere erant exercitu, regionis peritiores

in caſtra perfugerunt. novi verò milites, cùm via quidam aberraſſent, per agros eos palanteis, ubi illuxit, equites Syracuſani conſectati ceciderunt. Poſtero die Syracuſani duo trophæa in Epipolis ſtatuerunt; unum in ipſo aditu, alterum eo loco ubi Bœoti primùm hoſti reſtiterunt. Athenienſes cæſos per inducias ſuſtulerunt. * nec ſanè pauci fuerunt: major tamen armorum captorum numerus. nam qui ex levi milite per prærupta deſilire, * abjectis ſcutis, coacti ſunt, ii partim perierunt, partim evaſerunt.

Syracuſani iterum animis erigunſur.

Poſt hæc Syracuſani ab inſperato evētu iterum reſumptis, ut priùs, animis: Agrigentum, ubi in ſeditione cives erant, Sicanum cum navibus 15. ut urbem ſibi, ſi poſſet, adjungeret, mittunt. Gylippus autem terreſtri itinere in Siciliam exivit, militem inde coacturus. in ſpem nanq; venerat, etiam munitiones Athenienſinm vi expugnari poſſe, poſteaquam ad Epipolas res ita feliciter geſta erat. At duces Athenienſes inter hæc de clade accepta, deq; calamitate, quę univerſum exercitum tenebat, conſultare. nam & conatus ſuos irritos, & milites ægrè pati manſionem cernebant. Corporibus enim ægri afflictabantur, tum * anni tempore, quo maximè morbis infeſtantur hominum corpora, tum loci in quo caſtra habebant vitio, paludibus aliisq; difficultatibus gravis. ante omnia animos deſperatio omnis victoriæ & ſucceſſus dejecerat. Demoſthenes quin abeundum eſſet haud dubitabat. & quando conatu fruſtrati eſſent, diſcedendum * (quo etiā conſilio aggreſſus Epipolas erat) * ſine mora cenſebat, dum navigari mare, & ipſi ſuis copiis hoſtili ſaltē claſſe ſuperiores eſſe poſſent. Longè .n. magis, ajebat, è Repub. futurum, ſi in eos, qui in patria ſua caſtellum cōmuniſſent, arma verterent, quàm contra Syracuſanos, quos devincere jā in difficili eſſet. deniq; qui convenire, tanta jam pecunia inſumpta, diutiùs ad urbē aſſidere? Nicias nec ipſe negare, malum eſſe rerū ſuarum ſtatum, verbis tamen infirmitatem ipſarum nolle oſtendi. neq; de diſceſſu propalàm cum multis deliberari atq; decerni. id enim hoſtibus enunciari poſſe, & ſibi eo modo multò minorē fallendi copiam futurā. Hoſtium quoq; res, quarum ipſe plus cæteris gnarus erat, ſpem ſubjiciebant, ſi morā tolerare poſſent, longè pejùs habituras, quàm ſuæ in præſentia habeant. exhauſturos .n. ærarium eorū, cùm maximè jam claſſe quoq; prevalerent. Erant præterea quidā Syracuſis, qui Athenienſes ſuperiores fieri volebāt. hi nuntios miſerāt ad ipsū, & abſcedere vetabant. Quæ omnia cùm ſciret, animo quidē in neutrā inclinato partē fluctuabat; præ ſe autem ferebat, nequaquam

Demoſthenes diſcedendum ſuadet.

Ducum Athenienſium conſultatio.

Nicias diſcedere recuſat.

exerci-

exercitum abducturū. probè.n.ſcire, non approbaturos Athenienſes, ſi ſine decreto ipſorum abſcedant. quippe nō eoſdem de ſe ſuffragium laturos, & qui rerū ſtatū, ſicut ipſi, vidiſſent: nec aliorum audita ſimplici obtrectatione rē cognituros, ſed quicunq; quàm ſplendidiſſimè cōfecta oratione calumniaturus ſit. cum maximè perſuaſurum. Præſentes hos milites, qui jam res ſuas afflictas cōquerantur, pleroſq; ſi illuc veniant diverſum vociferaturos, quòd pecunia corrupti exercitū duces abduxiſſent. Proinde ſe nō ignarū moris & ingenii Atheniēſiū, * hoſtiū potiùs telis privatim, ſi res ita cogat, caput objecturū, quàm ut ab iratis civib. fœdo crimine innoxius condēnetur. Pejore hercle Syracuſanorū res loco eſſe, quā ſuas. peregrinū ipſos militē alere, aliaq; multa in circūjecta caſtella inſumere. in claſsē jāultra annū ſumptus facere; ut nunc aliis difficultatibus conflictētur, alias mox ſenſuri ſint. Duo millia talētūm expendiſſe, & inſuper multū alieni ęris habere. quòd ſi aūt vel minimū de apparatu remittant, nec militu ſtipendia præbeāt: vires ſuas debilitaturos, quę auxiliis potiùs externis, quàm juſto & legitimo, ſicut ſuæ, apparatu cōſtent. Perſiſtendum igitur eſſe, nec quidquā timendum, ne pecuniarū inopia, quib. multū preſtēt, abſcedere profligati cogātur. Talia dicendo Nicias in ſententia * imotus perſeverabat. nā res Syracuſanorū accuratè cognitas habebat, ſatis ſciens, eſſe quoſdā in urbe Athenienſiū reb. fāvētes. hi nanq; nuntios ipſi, ne abſcederet inde, miſerant. ſimul naviū ipſum major, quàm antea, fiducia tenebat. Demoſthenes, ut perſiſtere vellet nequaquā in animū inducebat. quòd ſi omninò exercitū abducere ſine mandato Athenienſium nō liceret, uti Thapſum Catanámve tranſportatis copiis manerēt, cenſebat: ubi & cōmeatum haberēt percurſando populādoq; hoſtiū agros, & damna ſimul ipſis inferrēt. nec in anguſtiis, quæ pro hoſtib. eſſent, futurum claſſi certamē, ſed aperto ac libero mari, ut peritia ſua & ſciētia recedēdo invehēdoq; uti poſſent, nec ex brevi intervallo circūſcriptoq; ſolvere & hoſtes invadere ſeq; recipere cogerētur. In ſumma, ſibi nullo modo placere ut maneant, quàm primùm aūt ac ſine mora abeundū. Eadē Eurumedontis ſententia erat. Repugnante verò Nicia, cunctabundi hærebāt: ſimul illud ſuſpicantes, Niciā indubiè aliquid ampliùs cognitū habere, adeò fixum immutabilemq; in propoſito perſeverantē.

Dum Athenienſes cunctando ſedendoq; tempus terūt, interea Gylippus & Sicanus Syracuſas rediére. Sicanus ab Agrigento re infecta venit. dum.n. Gelæ adhuc morabatur, factio quæ ad Syracuſanos rē trahebat ejecta fuit. Gylipp⁹ verò tū ex Sici-

Gylippus novum auxilium adducit Syracuſas.

Sicilia magnas copias, tum eos quoq; milites, qui vern
pore ab Pelopõneso in onerariis missi, Selinuntẽ ex Afi
pulerant, adduxit. in Africam. n. delati, acceptis ab Cy
sibus duabus navib⁹ & ducib. navigationis, in præterr
do Evesperitis ab Afris circumsessis auxiliũ tulerant. vi
fris, inde ad Neapolim (Carthaginiense id emporiũ es
brevissimus duorum dierũ & totidẽ noctiũ in Siciliam
circumvecti, Selinuntem transmiserant. Horũ sub adv
confestim Syracusani Athenienseis terra mariq; utri
gredi parant. At verò imperatores Atheniensiũ, quia &
copias advenisse hostibus cernebant, neq; meliorem
suarum statum fieri, sed magis indies difficultates aug
& inprimis hominum ægritudine infestari: vehement
non priùs inde movissent pœnitebat. Itaq; cùm jam n
cias repugnaret. id modò ne palàm fieret decretũ orar
cunt, quàm possunt, occultè, ut omnes quando signũ
scendi detur, instructi sint. Paratis omnibus, cùm jam
turi essent, * lunæ defectio (plena tunc erat) oboritur.
prodigiũ trahentes pleriq; milites, manendum imper
censebãt: & * Nicias, qui supra modũ hujusmodi super
aliiq; religioni deditus erat, negare se quidquã consili
rum ut castra moveãt. priusquã * ter noveni, quos vat
nissent, dies præterissent. his caussis retenti Atheniẽse
Syracusani acceperũt, enimverò tum longè magis to
bus, ut retinerent Athenienseis, conniti; cùm jam ipsi
terra neq; mari pares esse faterentur. quî enim aliâs ab
crevisse? Simul ea cura stimulabat, ne alia parte Sicilia
sibi caperent, ubi difficiliùs oppugnari possent. quàmp
dum sua utilitas vocaret, censebãt ad præliũ navale cc
Completis proinde navibus, dies quot satis visæ sunt
ctant. Vt verò tempus affuit agendæ rei, priore die m
nes Atheniensium adorti, egressa obviã à porta qua
magna peditũ equitũq; manu, pedites quosdã adepti.
fusos persequuntur. erat angustus ingressus itaq; Ath
septuaginta equos & aliquot milites amiserunt. Rece
ea die copiæ Syracusanorũ. Postera, navib. solvunt se
ptuaginta: simul terrestres copias ad munitiones Atl
siũ admovent. Adversus eos Athenienses egressi navi
octoginta concurrunt. * fit præliũ navale. Eurumed
ad terram dextero Atheniensiũ cornu evectũ, ut amp
circũire naves hostiũ posset: Syracusani sociiq; devic
medio Atheniensiũ agmine, * in cavis sinuosisq; po
cis circumveniunt, ipsumq; unà cum sequentibus nav

Athenienses Syracusis discessuri. lunæ defectione absterrentur.

Syracusani impedire statuunt Atheniensium discessum.

Pugna navalis.

Eurumedõ perimitur.

munt. Inde univerſas jam naveis Athenienſiũ inſecuti, in littus eas paſſim egerunt Gylippus, ubi victas hoſtiũ naves, præter vallũ caſtraq; ſua deferri videt: ad portus crepidinem ſecũ partem copiarũ rapit, ut egreſſos cæderet, & Syracuſani faciliùs naves à terra, quã ſui tenerent, abſtraherent. Adverſus eos ita effusè incõpoſito agmine venientes, Hetruſci illic ab Athenienſibus locati contendunt, impetuq; in primos facto, in fugam avertunt, inq; paludem quã Lyſimeleam vocant cõpellunt. Inde creſcentib. Syracuſanorum ſociorũq; copiis, Athenienſes quoq; de navibus ſoliciti ſubſidio currunt. prælio cõmiſſo, Athenienſes ſuperiores inſequuntur: multisq; cęſis militibus, naves pleraſq; ſervârunt, & ad caſtra duxerunt; præter duodeviginti, quas Syracuſani ſociiq; cęſis propugnatoribus ceperunt. Reliquas ut incenderent, onerariã veterẽ malleolis & tædis repletã (& erat ventus in Athenienſes ſecundus) injectoq; igne, in eas egerunt. Id veriti Atheniẽſes, viciſſim quæ ad reſtinguendum eſſent promunt; & extincto partim igne, partim oneraria longiùs ſummota, periculũ diſcuſſerunt. Poſt hæc Syracuſani trophæum ob navalẽ pugnã ſtatuerunt. alterũ ob milites, quos loco ſuperiore ad munitiones intercluſerãt; ubi etiã equos ceperunt Athenienſes viciſſim ſtatuerũt, ob victoriã quã Hetruſci, in lacum actis hoſtibus, quamq; ipſi cæteris copiis, obtinuerunt. Hac tã eximia Syracuſanis victoria parta, (hactenus n. timuerãt, quas Demoſthenes adduxerat naves) Athenienſiũ animos jam penitùs deſperatio cepit. nam ut ea res præter omnẽ animi ſententiã evenerat, ſic multò magis ipſius expeditionis ſuſceptæ pœnitebat; quòd has ſolas demũ urbes ſimilib. præditas moribus aggreſſi eſſent, quæ & populari ſtatu viverẽt, & claſſibus, equis, virisq; pollerent; quas * neq; Reip. aliqua mutatione, ſeditionibus motis, neq; etiã armis & apparatu, quib. multũ præſtarent, in ſuã poſſent redigere poteſtatẽ. tot cladibus icti, jam antea rerũ ſuarũ ſoliciti, claſſe deniq;, quod nunquã ſperaſſent, ſuperati, penitùs animo defecerũt. Syracuſani extemplò portũ ſine metu feroces prætervecti, oſtium quoq; ipſius claudere in animo habebant, ut ne quidẽ ſi vellent clam ipſis exire Athenienſes poſſent. Non. n. jam ut ſuæ ſaluti conſulerent, ſed quemadmodũ eos oppugnarent, curæ erat: rati, (nec erat aliter) longè meliores in præſentia res ſuas eſſe; ac ſi devincere Athenienſes & ipſorũ ſocios terra mariq; poſſent, eximiũ ea ex re decus gloriamq; ſe apud omnes Græcos laturos. Extemplò verò cæteros Græcos, alios ſervitutis jugo, alios metu ejuſdẽ liberatura ri. nec. n. ſuffecturas reliquas Athenienſiũ vires, ad bellũ deinceps

Athenienſes vincuntur.

Athenienſiũ conſternatio.

Syracuſanorum ſpes & conſilia.

lerunt. Hæc fermè fuerunt ab utriſque coacta
tunc omnia adfuerunt, nec poſtea alteris alia adv
de cauſſa non immeritò Syracuſani ſociiq; nobi
clari facinoris palmam propoſitam cenſebant;
navalem victoriam tantum exercitum univerſu
& neque terra neque mari ipſos evadere patere
nùs igitur magnum portum (oſtium octo ferè ſta
triremibus obliquè locatis navigiis lembisq; in ar
tibus claudunt; claſſem contra Athenienſes, f
navale certamen tentarent, inſtruunt. nihil adeò
ſegne ab ulla parte animo volvebant.

Athenienſes ultimi præliforſunam experiri ſtatuunt.

Athenienſes ubi & claudi ſe viderunt, & reli
hoſtium propoſitum animumq; acceperunt, con
ea re advocârunt. Convenére imperatores * ord
fecti, & expoſitis cùm aliis difficultatibus, tùm
quoq; inopia; qua & in præſentia premebantur
tana præmiſſis nuntiis advehi, utpote abituri, vet
poſterum quoq; eius levandæ, niſi claſſe ſuperi
ſpes nulla erat: decreverunt, ut ſuperiore munit
juxta naves munimentum caperent quàm maxi
tantùm quod ad impedimenta & infirmos capien
ſet. Id præſidio cuſtodiri placuit. reliquos pedites,
cepto, conſcendere naves univerſas, quæcunq; v
ſui eſſent. Prælio facto, ſiquidē ab ſua parte ſteti
Catanā tranſituros: ſin minùs, navibus crematis
maximè cōpoſito agmine properè in aliquod ſo
dum, ſive barbarū ſive Græcū, abſceſſuros. Ita ut
factū. Relicta enim ſuperiore munitione, omnibi
ſum, qui vel minimum ob ætatem poterant, imp
ves, centum omninò & decem compleverunt. ſa
magnam vim, & jaculatores Acarnanes aliosque
impoſuerunt. cætera etiam, quantum fieri pot
preſſoq; ultima neceſſitate conſilio, inſtruxerunt
mnibus, Nicias quòd videbat milites, inſuetos re
ci, conſternatos animisq; deficientes, & ob com
nuriam primo quoq; tempore ſubeundi diſcrimi
alloquendos adhortandosq; ratus, convocatis

Nicias ſuos confirmat.

„ bus, talem orationem exorſus eſt: * Certamen
„ milites Athenienſes ſociiq;, omnib. ex æquo, no
„ nùs quàm hoſtibus, de patria & ſalute futurū eſt.
„ ſi claſſe vicerimus, rurſus unicuiq; veſtrum patri
„ ſuos aſpicere aliquando licebit. * Vos verò noli
„ demittere animos aut deſperatione deficere, ne

ritiſſimis hominibus eveniat, qui primis congreſſi- "
, ſpē omnē deinceps acceptæ memoriâ cladis * ob "
iciunt. Verùm quicunq; adeſtis Athenienſes, mul- "
exerciti bellorū uſu, vosq; ſocii perpetui noſtri cō- "
reputate vices caſusq; incertos bellorum, & nobis "
iando ſecundam credite aſpiraturam fortunam, & "
im ex dignitate tantę multitudinis prælium vos ac- "
Nos quæ pro nobis factura vidimus, in hac portus "
id multitudinem navium & adverſus copias ipſorū "
ata diſpoſitas, quæ nobis priùs pernicioſa fuerunt: "
in præſentia potuimus, cum gubernatoribus deli- "
paravimus. Multi ſagittarii, multi jaculatores con- "
liaq; turba; quibus, ſiquidem in alto liberoq; ma- "
eſſet futurum, nō uteremur. naves enim onere af- "
c inhabiles ad regendum præberent. jam verò, ubi "
pedeſtre quaſi prælium ſumus inituri, plurimùm "
turi. * Adinventa item nobis ſunt, quæcunq; ad- "
parari oportuit. adverſus * epotidum robur, quæ "
ima cladis cauſſa fuit, * ferreas cōparavimus ma- "
s injectis, illata ſemel navis retrocedere non poſſit. "
ilites claſſici muneri partiq; ſuæ ne deſint. eō enim "
ius, ut pedeſtre prælium ex navibus conſerere co- "
quòd nec ipſi naves noſtras recepturi, nec illos id "
ari ſumus, id inprimis utile erit: maximè cùm ter- "
m, niſi quæ ab noſtris copiis tenebitur, hoſtes ha- "
orum vos memores; prælium fortiſſimè, quantum "
ntum corporibus valetis, conſerite, & * ne in ter- "
mini cavete. aſtubi navem navi impactam hærere "
um illud unuſquiſq; meminerit, ne priùs dimittat "
opugnatores ab hoſtili tabulato deturbârit. Hæc "
litibus minùs, quàm nautis, præcipio; tanto q; ma- "
im ad ſuperſtantes id opus magis pertinebit. & nūc "
ſtris maximè certaminis victoriam propoſitā ha- "
autas verò adhortor, ſimulq; obſecro, ne nimium "
idibus trepident; cùm jam & in tabulatis copias fir- "
naves numero plures, habeant. Cogitate, quem ad- "
lam voluptatem (dignam mehercle) conſervetis, "
us, etiam qui non eratis, pro Athenienſibus habiti, "
peritiam & morum ſimilitudinē admirationi Grę- "
k imperii noſtri, dum non exigua emolumenta ce- "
ri ſubditis fuiſtis, & ab injuriis tuti, fructum longè "
ſenſiſtis. Itaq; vos ſoli * participes cum libertate "
re id deſerere non debetis; ſed cum contēptu & in- "

» dignatione quadam ire adverſus Corinthios, quos totiens » devicerint, & Siculenſes, quorũ nemo nobis, dum claſſis va- » luit, reſiſtere fuit auſus. Oſtendite veſtram peritiam, atq; victã » quamvis cladem, quæq; contra eam maiorem ipſa iram etiam » ſecundæ ſubnivo fortunæ ſtatim ruere. * Athenienſes autem » ego iterum atq; iterũ moneo; quod neq; jam naves amplius » his ſimiles, nec juventutem habuerit; quodq; ſi victores eva- » damus, hinc hoſtes confeſtim illuc navigaturi ſint; nec reli- » qui cives noſtri, ut pariter his qui jam ſunt ibi & his venturis » hoſtibus reſiſtant, ſuffecturi. Itaque vos quidem protinus in » manus Syracuſanorum devenietis, quos ipſi noſtris quibusa- » nimis aggreſſi ſtris; illi qui domi ſunt pedibus Lacedæmo- » niorum obnoxii ſubjicientur. Proinde in hoc unico certami- » pro utrisq; fortiter, ſi unquam alias, dimicate: & hoc univerſi » ſinguliq, animo reputate, quod jam in his navib. futuræ ſint » terreſtres Athenienſiũ navalesq. copiæ, & reliqua civitas & » magnum nomen Athenarũ; in quo ſi quis alterum aut ſcien- » tia præſtat aut animo, non ullo magis tempore, quo ſe ipſum » commodo afficiat & univerſis ſalutaris ſit, oſtendere poſſit.

Syracuſani ſe præparãt contra Athenienſes.

Ab hac adhortatione Nicias extemplò naves cõſcendere jubet. Gylippo & Syracuſanis, qui jam antea, viſo apparatu, non ignorabant. Athenienſes claſſe præliari velle: ferrearum manuũ inſidiæ indicatæ ſunt. itaq. ut ad aliud, ſic cõtra id quoq; ſeſe munierunt. Proras enim ſuperioraq; navium corio magna ex parte intexerunt, ut cùm manus injecta hærere nequiret, relaberetur. Paratis omnibus, Gylippus cæterique duces

Gylippi ad ſuos oratio.

» adhortandorum militum cauſſa, ita verba fecerunt: * Præte- » rita noſtra facinora, Syracuſani ſociique, quàm decora ſint, » quamque egregia, & quàm præclaris de rebus hoc imminens » certamen ſit futurum: pleriq; nobis intelligere videmini (quã » enim aliàs tam promptè capeſſeretis?) ac ſi quis ea non quã- » tum oportet aſſequitur: is nunc à nobis edoctus, animum ad- » vertat. * Athenienſeis regionem hanc ingreſſos, primùm ut » Siciliam ſervitute opprimerent, inde ſi felicitas adeſſet, Pelo- » ponneſum cæteramque Græciam ſubjugarent; ad hæc impe- » rium maximum omnium Græcorum, qui retrò vixére, quique » jam ſunt, obtinenteis: primi mortalium re navali, qua omni- » bus terribiles fuére, ſuſtinere auſi, aliis jam ſuperiores fuiſtis » navalibus pugnis, & hanc jam pro haud dubio parem victo- » riam expectatis. * Homines nimirum quando eo, quo aliis » antecellere volunt, inferiores fiunt; reliqua eis ſpes multò » debilior evadit, quàm ſi ne initiò quidem tale ſperaſſent: ac » præter ſpem opinione virtutis decepti, etiã infra vires animos

domit-

ınt. ut jam Athenienſibus haud dubiè evenit. * Nos "
mnia, quæcunque priùs habebamus, cùm licèt minùs "
ati, tantas tamen res auſi ſumus: ea jam multò firmio- "
oraque obtinemus. illa inſuper opinione accedente, "
ɔngè nos validiſſimi validiſſimos devicimus, multiplex "
ıo cujuſque ſpes accenditur. Vt plurimùm autem exi- "
ævis ſpes, inſignem maximè alacritatem ad res impi- "
cundas animis addit. * Ratio verò, qua noſtrum ap- "
m imitati contrà ſe inſtruxerunt: ea partim noſtris in- "
abſimilis non eſt, ut nos non imparati adverſus quod- "
ri ſimus: tum quando tot armati ſuper tabulata præ- "
rem locati, tot jaculatores terreſtres, ut ita dicã, Acar- "
j; & alii naves conſcendent, * qui ne quomodo jaculũ "
ı emittant locum invenient; quomodo non ipſas na- "
tituent, interque ſe omnes, dum non quivis ex ſua ſe "
na poterit movere, tumultuabuntur? At nec navium "
ıdo ulli ipſis commodo poterit eſſe; ſi quis veſtrûm "
ne minùs compari Marte congrediatur timet. Multæ "
aves anguſto incluſæ ſpatio, tum ad exequenda quæ "
ineptiores erunt & impeditiores, tum verò facilimè "
apparatu poterunt lædi. * Vos autẽ, quod nobis opti- "
npertum eſt, ſcire volumus. Superantibus malis, com- "
æſente inopia rerumque omnium difficultate, eò de- "
: venerunt, ut non tam apparatu copiisq; quàm fortu- "
:rta alea confiſi, periculum temerè quocunque modo "
ſubire decreverint; quo aut vi perrumpant, aut terra "
ps diſcedant: veluti nulla ſit hac præſenti deterior for- "
tura. * Adverſus hæc inordinata conſilia, & fortunã "
um infeſtiſſimorum ſemetipſam offerentem nobis, "
ı & indignatione ire oportet: itaque habere, ſimul ju- "
ım id eſſe in hoſtes, quos qui oppugnat jure ex eis ul- "
petit, iram explere animumque; ſimul ulciſcendi ini- "
* quod jucundiſſimum eſſe fertur, copiam vobis da- "

Nemo veſtrûm ignorat, hos & hoſtes, & hoſtes in- "
mos, veniſſe in noſtram regionẽ, ut imperio eam ſuo "
rent: quibus eorum conatibus ſiquidem reſpondiſſet "
ı, viris extrema quæque, pueris fœminisque turpiſſi- "
'bi univerſæ fœdiſſimam ſervitutem, patiendam fuiſ- "
Adverſus hæc neminem ſegniter mollitérve agere o- "
* nec illud quòd ſine veſtro periculo abſcedere velint, "
o reputare. id enim licet vincant, nihilo tamen minùs "
ſunt. Nobis autem honeſtiſſimum pulcerrimumq; eſt "
itum certamen, ut dignè perpetratis iis quæ mente agi- "

„ tamus pœnas in hos homines expetam⁹; Sicilia verò univerā
„ sa agros & regionem, ut prius, colat, libertate & firmiore &
„ tutiore fruatur. Sunt ea discrimina rarissima, quæ sicubi fru-
„ stentur minimum damni, sin aspiret fortuna, ingens emolu-
„ mentum ferant. In hunc modum milites adhortati Gylippus
imperatoresque Syracusani, naves extemplo compleverunt:
Nicias denuo suos hortatur. quoniam & Athenienses id fecisse acceperant. At verò Nicias
perculsus præsenti negotio, * posteaquam tale tantumque
& tam propinquum adesse discrimen vidit (protinùs enim
classem moturus erat) nihil satis unquam, quod in magno
discrimine hominibus evenire solet, dictum factumq; ratus:
singulos rursum trierarchos seorsum vocare; nominatim ip-
sos parentumque & tribus nomine compellare; orare, ne se
ipsos, ut cuique splendoris aliquid aut nobilitatis erat, deserere-
rent, neu paternas virtutes laudesque, quibus illustres ipso-
rum majores essent, obliterarent. jam summæ monere in pa-
tria libertatis, in qua cuilibet liberè licenterque versari liceat;
aliaque dicere, quæ in tali casu præsens subjicit necessitas,
cum his similia de quibuscunque, uxores, liberos, patriosque
deos memorant homines; non veriti, ne quid prisci obsole-
tive dicant; sed omnia in præsenti trepidatione accommo-
data censentes. Hæc non tam sufficientia, quàm necessaria,
adhortatum sese ratus: peditem ad mare deducit, inq; littore
Ultimum in Sicilia prælium navale. quàm latissimè potest explicat, ut quantum possit animos mi-
litibus nauticis augeat. Demosthenes autem Menanderque
* & Eudemus (hi ex imperatoribus Atheniensium naves cō-
scenderunt) solvunt ex castris suis, confestimque ad portus
claustra & exitum ibi relictum, ut in exteriorem partem vi
erumperent, contendunt. Exierant jam antea Syracusani so-
ciique pari navium numero: ac prius pars ipsorum ad exitum
custodiæ caussa locata fuerat; alii undiquaque portum cinxe-
rant, ut & ab omni parte invaderent Athenienseis, & simul
terrestres copiæ quacunq; naves deferrentur subsidio essent.
Præfecti Syracusanæ classis, Sicanus & Agatharchus erant. hi
duo cornua utrinque totius classis obtinebant. medio agmine
Pythen cum Corinthiis erat. Athenienses ubi ad claustra vene-
runt, impetu primo repulsis quæ oppositæ erant hostium na-
vib⁹, revellere claustra nitebantur. Post hęc cùm undiq; in eos
Syracusani sociiq; invecti essent, nō ad claustra modò, sed jā
in ipso portu, passim permistis navib. pugnabatur. * Atrox ibi
pugna, omnibusq; major quæ unquā antea cōtigerunt, facta
est. Nam & impigrè naves utrinq; quā jussierant nautæ con-
vertebāt, & gubernatores variis cōsiliis artibusq; inter se cō-
tende-

tendebant; militesq; in tabulatis locati, ſicubi naves concurriſſent, cæterorum ſtudia gnaviter præliando æquabant; & unuſquiſq; in ſuæ partis muniis obeundis princeps videri ante alios cupiebat. Igitur cùm in anguſto loco tot concurriſſent naves, (plurimæ enim iſtæ, ut quæ utrinque prope ducentarum numerũ expleverint, in anguſtiſſimo ſpatio dimicárunt) ictus quidem invicem, cùm neque inhibere retrò naves neq; diſcurrere poſſent, pauci ſunt facti; paſſim autem, ut quæque in alteram ſeu fugiens ſeu ipſam illam petens inciderat, impactæ mutuõ naves cohærebant. Dumque appropinquabat navis, qui in tabulatis erant locati, ingentem in eam velut nubem jaculorum, ſagittarum, lapidumq; effundebant. Vbi verò concurrerunt, milites conſertis manibus tranſcendere invicem ſumma vi in naves contendebant. Factum eſt ſæpiùs propter anguſtiam loci, uthi in aliorum, alii in horum naves tranſilirent; alicubi duæ aut plures etiam, ut rès tulit, naves unam circumſiſterent; ac gubernatores non jam in unam partem, ſed quoquoverſus, ſive tendendo, ſive evitando inſidias, ſe vertere cogerentur. Tumultus verò tot navium concurſu ingens, terrebat animos, auriumq; abſtulerat ſenſum; nec exaudiri magiſtrorum imperia poterant. multæ enim exhortationes utrinq; multę vociferationes magiſtrorũ erant, quas vel ars vel præſens concertatio poſtulabat. Athenienſes ſuos inclamabant, ut viin apertum perrumpere niterentur, ut pro patriæ ſalute, ſi unquam poſthac, fortiter præliarentur. Syracuſani monebant, pulcerrimum futurum, ſi aut fugere iſtos minimè permittant, ſuamq; quilibet victoria iſta docoret & amplificet patriam. Ad hæc duces utriuſq; partis, ſicubi navem aliquam non vi coactam retrocedere cernebant, trierarchum nominatim cõpellantes, rogitabant: Athenienſes; ſiccine infeſtiſſimam terram magis ſuam eſſe opinantes, quàm multis laborib. multoq; tempore adquiſitum mare, cederẽt? Syracuſani, utrùm Athenienſeis, quos pro certo noſſent omni modo effugere conari, fugienteis ipſi fugiant? Inter pedeſtres in terra copias, quantiſper æquo Marte præliũ hærebat: ibi verò magnum certamen variuſq; animorũ habitus erat; Syracuſanis amplioris gloriæ conſequendæ avidis; Atheniẽſibus ne graviorẽ preſenti paterentur fortunã anxiis. Quippe cùm Athenienſib. omnes in navibus ſpes opesq; repoſitæ eſſent, metu expectatioq; futuri cuncta alia ſuperabat. qua etiã de cauſſa, non pari modo à terra prælium ſpectabant. Cùm n. ex propinquo aſpicerent, nec in eandem partem oculos intẽderent univerſi: ſicubi aliqui ſuos ſuperiores videbant, erecti

animis, deos ne ſe ſalutemque ſuam, deſertam vellent invocabant: alii quà premebantur ſui reſpicientes, lamentis & vociferatione ſublata, magis animos quã qui in ipſo negotio verſabantur demittebant: alii ubi æquã utrinq; pugnã & dubiũ aliquandiu certamen viderunt, animorum habitum corporis motu ſolicitè ſignificabant, & neutro inclinata ſpe anxii torpebant. aſſiduè nanq; ab exiguo momento fuga exitiumque pendebat. Licuit in uno & eodem Athenienſium exercitu, quandiu pari Marte dimicatum eſt, omnia ſimul, lamẽta, clamores, victos, victoresque, audire; & alia, quæ in magno diſcrimine ingens edere exercitus ſolet. Nec diſſimilis eorũ qui in navibus erant habitus fuit: donec poſt multam variamq; pugnã Syracuſani ſociiq; in fugam Athenienſeis avertunt; & jam haud dubia victoria inſequentes, magno cum clamore & hortatione mutua, in terram eos paſſim egerunt. Tum verò navales copiæ, quicunq; non in aperto mari capti ſunt, aliis aliò delatis navib. in caſtra ſua inciderunt. At terreſtres copiæ, non ut antea diverſo animorum habitu, ſed jam uno conſentienteq; cum ejulatu & gemitu univerſi fortunam ſuam cõplorantes, alii ad naves, alii ad munimenta quæ reliqua erãt, decurrere; pleriq; de ſeipſis quomodo evaderent circumſpectare; nec quiſquam vel minimùm in præſentia tropidationis expers eſſe. Fuit tunc ipſorũ calamitas ſimilis iis, quæ ipſi ad Pylum fecerant. * illinc enim Lacedæmonii navibus amiſſis, homines inſuper in inſulam tranſgreſſos amiſerunt. actum Athenienſibus nulla ſpes terra evadendi reliqua erat, niſi repens aliquis & inopinatus caſus incidiſſet. Hoc atroci cõmiſſo prælio, multisque utrinq; navibus multis hominibus peremptis: victores Syracuſani ſociiq; cæſos & navium fragmenta ſuſtulerunt. inde ad urbem navigãrunt, trophæumq; ſtatuerunt. Athenienſes, quibus ob magnitudinem malorum, quemadmodum cæſos aut navium fragmenta reciperent, cura nulla erat: nocte, ut protinùs diſcederent, agitabant. * Demoſthenes autem convento Nicia, ſententiam ei ſuam aperit; ut conſcenſis navibus reliquis, prima luce vi, ſi poſſent, erumpant. plures enim ſibi naves idoneas navigationi, quàm hoſtibus, ſupereſſe. nam Athenienſibus * ſeptuaginta propemodùm, hoſtibus minùs quinquaginta, reliquæ erant. Hæc ſententia cùm & Niciæ placeret, jamque naves complere vellent: nautæ accepta perculſi clade, & ſpe omni victoriæ abjecta, conſcendere recuſabant. igitur jam omniũ, ut terra diſcederetur, ſententię inclinabant. Non fefellit eorum conſilium Hermocratem Syracuſanum. is haud quaquam commit tendũ ratus,

Athenienſes fundũtur.

Athenienſes noctu diſcedere volentes, prohibentur.

tantus exercitus terra digreſſus, aliaq; parte Siciliæ
to, de integro ſibi bellum faceret: ad magiſtratus ac-
onet, ne patiantur ipſos nocte abire, (quid ſui conſilii
lit) ſed omnibus Syracuſanorum ſociorumq; copiis
rſepiant, cuſtodiis locorum anguſtias occupent. Nō
at eis conſilium, nec quin faciendum eſſet dubita-
ùm homines ab tam gravi reverſos pugna quietem
habituros videbant. ſimul die feſto (Herculis ſacri-
ar) non facilè ad imperata exequenda adigi poſſe. vi-
im lætitia in vinum plerosque feſto die verſos, ut
ciliùs eis, quàm ut arma caperent exirentque, per-
oſſit. Hæc ſecum volventibus, cùm id fieri non poſ-
tantibus videretur, nec quidquam moveret Hermo-
e tale conſilium capit. Veritus ne Athenienſes ſine
ifficilima regionis loca nocte ſuperarent, è ſodalib.
os mittit, ut ad caſtra Athenienſium primis ſe intē-
tenebris adequitarent. qui ut præceptum erat, eo-
e exaudiri poſſent evecti, evocatis quibuſdam, ceu
ienienſibus (in urbe enim Nicias quoſdam habebat,
hoſtium prodebant) Niciæ nuntiare jubent; caveret
lucere exercitum. vias inſedisſe Syracuſanos. cæte-
diu ſpatio ſumptó abſcederet. His dictis, abierunt.
nuntiant imperatoribus. qui fraudem abeſſe rati,
remanſerunt. Et quia non confeſtim abiſſent, vi-
ſequenti quoq; permanere die, ut quàm fieri poſſet
res ſuas miles colligeret. aſſumptis inde tātùm quæ
curandum ſatis eſſent, reliquis omnibus relictis,
ſtatuerunt. Tantiſper Syracuſani & Gylippus, edu-
ecopiis, vias regionis, quà ituros Athenienſes credi
nterſepſerant; rivorum fluminumq; tranſitus cu-
ârant; aliisq; locis ad excipiendos impediendos-
præſidia diſpoſuerant. Ad naves etiam Athenien-
cti, ab littore eas abſtraxerunt. paucas quaſdam i-
runt; quod ipſi facere Athenienſes decreverant.
illo repugnante, ut quæq; ſorte ad littus ejecta fue-
em deduxerunt.

Miſerabilis Athenienſium ab Syracuſis diſceſſus.

im hæc, poſteaquam ſatis omnia parata Niciæ De-
que viſa ſunt, tertia die ab navali prælio caſtris mo-
ia verò exercitus facies multis de cauſſis miſerabi-
n tantùm quòd navibus cunctis relictis cedebāt, &
ſpe concepta ſeipſos & Rempub in tantum diſcri
terant: ſed multo magis cùm caſtra relinquebant,
gens luctus dolorque oculos & animos occupavit.

Namque cùm undique interfecti jacerent insepulti, ut quisq; propinquum aut amicum suum inter eos cernebat, * misto cum metu dolore afficiebatur. Ad hæc qui vivi vulneribus morbove affecti linquebantur, multò majorē cæteris, quàm perempti, dolorem præbebant, multoq; iis qui occubuerant miserabiliores erant. ad preces enim & lamenta versi, cùm uti se abducerent orarent, ac nnumquenque, si aut sodalem aut propinquum videbant. obtestarentur: anxios incertosq; quid agerent efficiebant; affixiq; jam abeuntibus contubernalib⁹ hærebant, aut quoad poterāt prosequebatur. Postremò quos aut vires aut corpus destituebat, cùm deos homines q; obtestantes cum lamentabili cōploratione relinquerentur: lacrymæ toti exercitui manare; adeoq; incerti omnes esse, ut ægerrimè quāvis ex hostili regione moverēt: cùm & lacrymis partim jam majora passi, partim in futurū an passuri incertiel sēt. Triste silentium tacitaq; mœstitia omniū defixerat animos, & semetipsos crebrò inci epabant; non aliis similiores, quàm qui ex urbe expugnata profugiunt, magna multitudine. quippe nō minor quadraginta millium erat universa quæ simul proficiscebatur turba. Horū quisq; aliquid rerum suarum, quantum poterant, portabāt: & gravis armaturæ milites equitesq; præter morem cibaria sua sub armis, partim famulorum inopia, partim diffisi eis (quippe & prius transfugere soliti, tum plurimi transfugiebant) tulerunt. sed nec illa sufficiebant. omnibus jam ferè alimentis in exercitu consumptis. Enimverò cætera ægritudo * omniumq; comparconditio, quæ alioqui mitigare dolorem multorū consortio solet: illa neq; tum tēporis facilis videbatur, maximè reputantib⁹ ex quali fastigio quoq, culmine fortunæ, in quem eventū & humilitatem detracti essent. Insignis enim fuit ea in exercitu hoc Græcorum rerum cōmutatio: qui cùm alios sub jugum missuri venissent, ii hoc ipsum ne sibi eveniret timentes abscessērunt; pro votis cantibusq; quibus domo exierant, jam longè diverso sono & murmure abierunt; pedestres ex nauticis facti, pedestriq; magis quàm navali rei operā dantes. quæ tamen omnia præimpendentis periculi magnitudine toleranda videbantur. Eam exercitus consternationem ingentemq; rerum commutationem animad vertens Nicias, obibat ipsos, animosq; erigebat. & quantum poterat solabatur: elataque voce apud singulos, ad quos venerat, tanquā alacritate sua plurimùm profectu-

Nicias suos consolatur.

„ rus, concionabatur: * Non omnem, Athenienses socii q;, spē
„ nobis præsens fortuna præcidit. multi ex gravioribus, quàm
„ hæc sunt, periculis emerserunt. Ne vosmetipsos ob ærumnas

indignasq;

indignasque calamitates increpetis. * Nam ego quoque, qui
& neminē veſtrūm validius corpus habeo, (aſpicite per deum
quemadmodum morbo ſim affectus) & nullo ante hac felici-
tate inferior, tam in privatis meis quàm aliis negotiis, extiti:
is nunc iiſdem cum infimæ ſortis hominibus fortunæ procel-
lis jactor; qui & erga deos plurima piè ſanctèq; feci, & cū ho-
minibus juſtè innocenterque ſum verſatus. * Pro hiſce ſpes
quidem in futurum benè pollicetur: calamitates autem im-
meritæ animos horrore perſtringunt. fortaſſis tamen leva-
buntur: & hoſtibus ſua felicitas ſatis erit, & ſi quo deorum in-
vito profecti ſumus, ei jam ſatis pœnarum perſolvimus. non
ratò alii quoq; adorti alios, humano more egerunt, viciſſimq;
tolerabilia ſunt experti. Quare nihil deſperandum, quin cle-
mentioribus jam ſimus uſuri diis: quorum magis miſeratione
quàm odio digni ſumus. * Vos verò undiq; * circūferentes
oculos, cùm tot armatos tantumq; agmē unà incedere videa-
tis: ne nimio pavore animos veſtros demittite; ſed ſic potiùs
habete, quocūq; in loco ſedē ceperitis, protinùs urbis vos ſpe-
ciem ac robur habituros, ne ullam Siciliæ futurā civitatē, quæ
vim veſtrā etiam inferentium facilè ſuſtineat, nedum loco &
ſedibus pellere poſſit. * Iter ut tutum ut compoſitum ſit, ipſi
vos præſtate: nec aliter unuſquiſq; veſtrūm habeat, quàm ubi
cunq; dimicandum fuerit, ibi & patriā ipſi & mœnia, ſi vincat,
futura. Ipſum iter nec nocte nec die intermittemus. commea-
tus enim nobis exiguus ſuppetit: qui ſi ſocium aliquod oppi-
dum Siculorum (hi enim ad id locorum Syracuſanorū metu
in fide continentur) teneamus, tuto jam haud dubiè loco eri-
mus: ad hos nuntios * præmittere oportet, qui & occurrere
ipſos & frumentū afferre jubeant. * Atq; ut ſummā rem cōple-
ctar, milites, illis timidis & ignavis eſſe licet, qui receptū in pro-
pinqua mœnia habent: vobis autē his omnib. exutis, neceſſe
eſt viris fortibus eſſe. qui ſi nunc effugiatis hoſtiū manus; alii
ſuos, quos deſiderant, rurſus aliquādo aſpicient; Athenienſes
verò prolapſam nunc clade humiq; ſtratā ampliſſimam Reip.
ſuæ potentiam & imperium erigent. * viri enim civitas ſunt:
* non mœnia aut naves hominib. inanes. Hæc fatus Nicias,
ſimul exercitum obibat, & ſicubi divulſos aut ordines nō ſer-
vantes videbat, cogebat ordinabatq;. In eandem ſententiam
Demoſthenes quoq; ſuos ſolicitè hortabatur. Incedebant Ni-
ciæ milites * quadrato in longum agmine, Demoſthenis ſe-
quebantur. impedimenta cæteramq; turbam in medium ar-
mati acceperant. Ad ripam Anapi amnis ubi ventum eſt, præ-
ſidium ibi Syracuſanorum & ſociorum locatū inveniunt. qui-

rumq; ſociis inſtitiſſent, jamq; vulneribus eos & alio labore vehementer affectos cernerent: Gylippus Syracuſaniq; & ſocii præconem pronunciare jubent; primum, ſi quis eorum qui ex inſulis eſſent ad ſe tranſire vellet, liberum incolumemq; futurum. tranſierunt pauci urbium quarundam milites. Secundum eos cæteri quoq; univerſi * qui cum Demoſthene erant paciſcitur, ut armis traditis ſe dederent, ea lege, ne quis aut vi aliqua, aut vinculis, aut neceſſarii inopia victus perimeretur. Hæc pacti dediderunt ſe omnes, (ſex millia militum) argentumq; quod habebant in ſcuta ſupina dejecerunt. quatuor iis impleta. ea ſtatim in urbem deportata. Ea die Nicias ad Erineum amnem cum ſuis pervenerat, tranſgreſſuſq; loco edito cum copiis conſederat. Syracuſani die inſequente aſſecuti, quem admodum Demoſthenis milites dedition ē fecerint indicant, & ut idem ipſe faciat hortātur. Nicias primò fidem eis nullam habere. pactus inde ut equitem ſibi vitandi cauſſa mittere liceret, cùm is profectus deditos retuliſſet: nuntiis ad Gylippum & ad Syracuſanos miſſis, ſponſionem ſe pro Atheniēſibus facere paratum oſtendit. ut dimiſſis militib. ſuis, Syracuſanis quod impenſæ in bellum factum eſſet præſtarēt interim quoad illud fieret, obſides ipſis daturū homines Athenienſeis, ſingulos pro quolibet talento. Aſpernati eam conditionē Syracuſani & Gylippus invadunt eos, & undiq; circumfuſi eminùs uſq; ad veſperem inceſſunt hi quoq; ægrè erant affecti, cibi aliorumq; neceſſariorū inopia. Expectato tamē ſilētio noctis, proficiſci conſtituerunt; jamq; arma ſumentibus iis, ſenſerunt Syracuſani. & pæana cōclamārunt. * Itaq; cùm ſe non fallere intellexiſſent Atheniēſes, ſuppreſſo itinere quieti ſe iterū dederunt; præter trecētos milites, qui per adverſa præſidia impigrè eruptione facta, quantum nox ſinebat progreſſi ſunt. Poſtea quā illuxit, iterū Nicias educere copias. Syracuſani ſolito more agmen carpere, telis jaculisq; procul inceſſere. Itaq; Athenienſes ad Aſſinarum amnē properant, ſperantes, ſi eum tranſiſſent, quia omni parte equitatu cæteraq; multitudinis incurſionibus vexarentur, meliores res ſuas futuras. ſimul laborum cladiumq; & ſitis impatientia ſtimulabat. Eò ubi perventum eſt, paſſim nullo certo ordine neq; imperio, cùm ſibi quiſq; primum locum peterent, in amnem ruunt. Hoſtis interim inſtare, ipſumq; tranſitum impedire & difficilem reddere. confertim enim ire coacti, ſeſe mutuò conculcabant, & alii ſuper alios præcipitabantur, armis telisq; alii ſe protinùs conficiebant, alii impliciti gurgitibus deferebantur. Et Syracuſani in alteram ripam, quæ ardua præruptaque erat, tranſgreſſi, ſuperē

Demoſthenis milites Syracuſanis ſeſe dedunt.

Syracuſani Athenienſes inſequuntur.

è eos incessebant, cùm pleriq; avidè potarent, & in flu-
lveo inter se turbarētur. Peloponnesii ingressi amnē,
maximam cædem fecerunt. itaque extemplò fœdata
nihilo tamen minùs cœno ipsam sanguineq; infectam
deq; eo inter se pleriq; pugnant. Tandem cùm & cæ-
cad averibus amnis refertus esset, & milites alii in ipso
e, alii qui inde emerserant ab equite concisi: * Nicias
cui magis quàm Syracusanis fidebat, sese Lacedęmo-
dedidit, ut suo in se arbitrio uterentur; militem tantùm
desinerent precatus. Exin Gylippus, uti vivos capiant
ac cæteros, qui nō furtim subtracti sunt (eorū magnu
merus) vivos collegerunt. trecentos etiā qui per cu-
eruperant, m issis qui insequerentur, comprehendunt.
publicum redacti sunt milites, pauci fuerunt: plurima
rtim sublati omnem Siciliam repleverunt, utpote qui
ctione aliqua, sicut Demosthenis milites, in fidem ve-
t, nec interfectorum exiguus fuit numerus. * Ea nanq;
longè maxima, nō ullâ toto bello Siciliensi minor fuit.
prælia in itinere quoque crebra absumpserunt. Non
tamen fuga eripuit, quorum alii ex ipso discrimine,
pti venditique postea profugerunt. his Catana recepta-
fuit. Syracusani sociique congregati, captivos quàm
nos possunt spoliaq; assumunt, & in urbem discedunt.
nienseis eorumque socios quos ceperant, in * latomias
am tutissimam custodiam conjiciunt. Nicias & Demo-
es necati, invito & repugnante Gylippo. is nanque præ-
n sibi amplumq; futurum duxerat, si super cætera impe-
es quoq; hostium Lacedæmonem apportaret. Ita etiam
lerat, ut alter invisissimus ipsis esset propter cladem in
Pylumque, Demosthenes; alter, Nicias, ob has caussas
ssimus. Niciæ enim præcipuè opera, qui fœderis ferien-
nienensibus auctor extitit, Lacedæmonii captos in insu-
uperaverant. qua de caussa & Lacedæmonii ei amici e-
& ipse ea spe non parùm confisus Gylippo se tradidit. Cę-
Syracusani quidam veriti, ut fertur, quòd cum ipso cō-
uædam habuissent, ne tormentis subjectus, aliqua labe
ate suam apsergeret, alli verò & inprimis Corinthii, ne
ia quibusdam corruptis (* nam dives erat) profuge-
erumq; sibi de integra negotium facesseret, timentes:
sad necem eius induxerunt. Talem aut certè non multò
sam ob causam vir is periit, omnium meæ ætatis Græco-
ndignissimus tali infortunio; propter summū erga deo-
numen cultum & observantiam. Cæteros Syracusani
indignè

Nicias Gylippo se dedit.

Exercitus eius capitur.

Nicias & Demosthenes necati.

thenienses ptivi in la- dicinas iecti.

indignè admodum initiò in latomiis tractârũt. In depresso siquidem sub aperto cœli loco degentes, solis calore æstuq, cõficiebãtur; noctesq; secutę autumnales & frigidæ, munitione in contrariũ facta, corpora varia debilitate movebãt. Ad hęc omnia in arctũ conferti eodem agebant loco, mortuiq; simul alii super alios, qui vel ex vulneribus vel temporis lucive vitio aut simili de caussa mortui erant, cumulati jacebant. itaq; intolerabili fœtore, fame simul sitiq; vexabãtur. Singulis enim per octo mẽses singulas aquæ cotylas & binas frumẽti dederant. nec quidquam malorum, quæ in talem devenientes locum pati possunt, experti non sunt. Ita conferti, cùm ferè septuaginta dies vitam egissent: tum cæteros, præter Athenienses & si qui Sicilienses Italicive generis inter milites erant, venum dederunt. Capti sunt, quãvis subtiliter exequi numerum difficile sit, non pauciores tamen septem millibus. Id factum omnium Græcorum in hoc bello longè maximum extitit: ut mihi videatur, etiam inter illa quæ fama de rebus Græcorum accepimus, & victoribus splendidissium, & victis infelicissimũ fuisse. Omninò nanq; & in universum omni ex parte victi, nec usquã nisi ingenti clade prostrati, occidione, quod aiunt, terrestres, navales copiæ, adeoque omnia, deleta sunt. domũ pauci ex magno numero reversi. Ita res in Sicilia gesta.

LIBER OCTAVUS THVCYDIDIS.

Epitome.

Nuntio cladis Siciliensis Athenas perlato, Athenienses in magno luctu metuq́, utcunq́ tamen fortunæ hostibusq́ resistere parant. Contrà apud hostes ingens gaudium est, omnesq́ in exitium eorum cõspirant: socij, etiam si qui priùs firmi steterant, labare incipiunt. Principio igitur in Ioniam classem mittentibus Peloponnesijs, Athenienses impigrè naves obviam miserunt: compulsamq́ in Piræum portũ classem obsidentes, in magnum Lacedæmonios metum coniecerunt. Inter hæc cùm Alcibiades in Ioniam navigans, Chium, Erythras, Clazomenas, multaq́ alia Atheniensis imperij oppida per defectionem recepisset: Athenienses missis in Ioniam navibus, bellum ibi cum Peloponnesiis varia fortuna gesserunt. Lacedæmonij cũ Rege Persarum & Tissapherne satrapa eius fœdere contra Athenienses icto, ab ijs in re navali iuvantur. Alcibiades vitæ suæ Polopõnesios insidiari sentiens, ad Tissaphernem sese confert, consilijsq́ suis apud eum rebus Peloponnesiorum incommodans, simul in patriam redditum molitur. Hoc initio cõ-

um coniurationes fieri cœptæ. ac in urbe quidem Quadrin-
p. occupantes, imperium in cives per vim gesserunt, in Samo
nienſium exercitus, pro populi tuendi imperio & libertate
garchicos coniurat, & ab exilio Alcibiadem reducit. Interim
nes a ijq; ex Quadringentis, tyrannidem suorum perosi, ple-
rsus Quadringentos concitant. Mox adeò cùm magna clade
ſes ab Peloponnesijs navibus ad Eretriam fusi, Euboeam in-
isissent: congregata concione, Quadringentis populus impe-
ogavit, pro his quinq; millia civium, qui rebus præessent, cō-
r, & ab longinqua discordia in trāquilliorem statum res re-
. Secundum hæc post variè gestum in Ionia bellum, Pelopō-
llespontum ab Ionia classem bellumq; transferentes, navali
dem ab Athenienſibus vincuntur.

THENAS VBI EIVS REI NVN- *Athenienſis populi, post acceptam suorum cladem, animus*
tius est perlatus, * diu ne præcipuis quidem qui ex ipso discrimine profugerāt militib. omniaq; pro comperto haud dubiè docebant, fides habita est, adeò oēs ad internecionem deletos. Vt verò ad certū redacta res est: * tunc & in ora-
cōmoti sunt, qui eam expeditionem suaserāt, tanquā
io suffragio jussissent, & oracula execrabātur vatesq;
nq; reb. divinis quibusdam spem Sicilię subigendę fe-
Extemplò cōcessum in omnem formam luctus est, in-
avor & consternatio ex accepta clade animos tenuit.
ttam privatim quàm publicè, tot se milites, tot pedi-
esq;, tantā tamq; eximiam juventutē, qualis nō antea
a fuisset, amisisse. Ad hęc cùm nec navium satis in na-
ernerent, nec pecunias in publico, nec ministros nau.
tum de salute omnibus videbatur. Iam hostes ex Sici-
a præsertim inflatos tumentesq; victoria, ad Piræeum
festa advolaturos timebāt: & suos quos in visceribus
it hostes, duplicatis ab omni parte copiis, totis se viri-
a mariq;, & unà socios ad ipsos deficiētes, aggressuros
itamē qualescunq; tandem suæ res essent, nihil cede-
næ statuerunt; classem, undecunq; possent lignis pe-
cōparatis, instruere; socios ut in fide cōtineant, * Eu-
nprimis, curam agere; resq; urbanas ad moderatiorē
ducere. Consiliū etiam ex seniorib. legere placuit, qui
pręsentibus, donec tēpus requireret, consultarēt. Sic
præsenti stimulante metu summa alacritate, ut plebs
omnia rectè ac ordine peragenda incumbebant. Itaq;
everant, ita fecerunt. & æstas exacta est.

Inse-

Hostes Athenienſium ad excidium eorum eriguntur.

Inſequente hyeme, poſteaquā percrebuit Athenienſium in Sicilia clades, univerſa Græcia animis erecta eſt. Quibus cum neutris ſocietas intercedebat, hi licet ab nullo vocati, non tamē ultro differendū ut bello abeſſent, ſed per ſeipſos in Athenienſes arma ſumenda, judicabant. nā & illos, ſi res in Sicilia ſucceſſum habuiſſent, ſingulos armis petituros fuiſſe. ſimul breve & exiguum reliquum fore bellum ſperabant; cui interfuiſſe amplum præclarūq; eſſet. Ipſorū verò Lacedęmoniorū ſocii, hi longè effuſiore quàm priùs ſtudio, quàm primùm tot moleſtiis ſe expedire cupiebant. Ante omnes aūt Athenienſiū ſocii, ſupra quàm vires ſuæ patiebantur defectionē parabant; adeò accenſis ira & cupiditate animis, ut nihil non modò ad animū, ſed ne ad aures quidē admitterēt, quaſi inſequentis æſtatis bellū ſuſtinere poſſint. His omnibus Lacedæmoniorum civitas, ingentes ſibi ſpiritus fiduciamq; ſumpſerat; inprimis quòd Sicilienſes ſocii (jam enim haud dubiè claſſem ſuis opibus acceſſiſſe) primo vere cum ampliſſimis copiis adfuturi eſſent. Igitur undiquaq; immenſa impleti ſpe, propalàm gerere bellum decreverunt; reputantes, ſi id ſecundo eventu perfeciſſent, tantis ſe periculis liberatum iri, in quanta ipſi ſi Sicilia potiti Athenienſes eſſent, deventuri fuiſſent. iis autē everſis, jam ſe nemine repugnante Græcię imperaturos. Protinùs igitur ea hyeme rex eorum Agis cum exercitus parte ab Decelea profectus, pecunias ab ſociis in claſſem exegit: & in Maliacū verſus ſinū, ex Oetæis ob vetuſtum odium magna capta præda, pecuniam inde cōfecit. Achæos Phthiotas, cæterasq; in eo regione gentes Theſſalis ſubditas, ut in ſocietatē pertraheret, * invitis ac reclamantibus Theſſalis, obſides (hi Corinthum cuſtodiendi depoſiti) dare & pecunias coëgit. Lacedæmonii civitatib. 100. naves ædificandas imperārunt, * ſibi Bœotisq; quinas & vicenas conſtituerunt, Phocenſibus & Locrenſibus quindecim; totidem Corinthiis; Arcadibus, Pellenenſibus, & Sicyoniis decē; Megarēſib. & Trœzeniis & Epidauriis & Hermionenſib. totidem. Cætera etiā parārunt & inſtruxerunt, ut primo vere bellū orſuri. Athenienſes quoq; ea hyeme navib. ut propoſuerant, ædificandis ligna congeſſerunt, Suniūq; ut tutò naves frumentū vehentes circūire poſſent cōmunierūt. caſtellum in Laconica, quod in Siciliam euntes extruxerant, deſeruerunt, * aliaq; ſicubi non neceſſarios ſumptus ſibi facere videbantur, circumciderunt, & ad frugalitatem compoſuerunt. inprimis ſociorum, ne deficerent, curam agebant.

Eubœa, Lesbus,

Dum hæc utrinq; gerūtur, eademq; occupatio, ut apparatu jam belli principium facerēt, tenet: primi Euboenſes ad Agis de de-

ctione ab Atheniēsibus legatos miserunt. Quib. Agis
atis, ab Lacedæmone Alcamenē Sthenelaidæ & Me-
n, ut Eubœæ ipsos præficeret, accivit. qui ut cum 300.
ex novis civib. venerunt, ipse quemadmodum in Eu-
nsmitterent paravit. Interea cùm Lesbiorum quoq;
aratam suorum defectionem ostendentes, venissent:
orum pro his intercedentium precib. motus Agis, di-
oensi negotio, Lesbiorum adjuvare defectionē sta-
efectumq; eis (Harmostas Lacedæmonii vocant) Al-
m, cui in Eubœam fuerat navigandum, dedit. naves
ecem, totidem Agis pollicitus. Hæc omnia suopte cō-
ussu Lacedæmoniæ civitatis, agebat Agis. quantisper
Deceleam cum suis copiis fuit, mittēdi quocunq; vel-
tribendiq; militis, pecuniæ cōparandæ & exigendæ,
num potestas arbitriumq; fuit, multoq; adeò magis,
licam, ipsi ea tempestate socii, quàm Lacedæmonio-
tati, parebant. ubivis enim cum expeditis copiis terri-
minebat. Tum quoq; cum Lesbiis ipse agebat. Chii
Erythræi parati quidem erant ad rebellandum, cum
men nihil agebant; sed Lacedæmonem suos mise-
uibus cum Tissaphernis etiā, maritimæ oræ ab Da-
xerxis filio, rege præfecti, legatus advenit. * Nam is
eloponnesios ad bellum instigabat, stipendiumque
abatur. nuper enim ab Rege vectigal suæ provinciæ
tus erat; quòd quia ex Græcis urbibus exigere Athe-
prohibuerant, debitor quoq; regi factus fuit. Has ob
si incommodo aliquo afficeret Athenienses, liberiùs
gal exacturum sperabat. simul societatem Lacedæ-
um Regi conciliaturum, & Amorgen Pissuthnæ fi-
rium, qui circa Cariam defecerat, ut ei ab Rege præ-
erat, aut vivum adducturum, aut interfecturum. Ita
Tissaphernes communi hac in re consilio agebant.
dem tempus Calligetus Laophontis & Timagoras
goræ, Megarensis ille, hic Cyzicenus, patriæ suæ exul
:à Pharnabazo Pharnabaci filio, cuius hospites erāt,
cedęmonem venerunt, ut naves ab eis, quas in Helle-
n deducerent, impetrarent. simul ipse Pharnabazus
erat, ut si fieri posset, suæ provincię urbes ad defectio-
Atheniēsib. (cui rei Tissaphernes quoq; imminebat)
ita pertraheret, perque ipsum societatem cum Rege
rimùm Lacedæmonii inirent. Hæc seorsim utrisque,
bazi & Tissaphernis legatis, agentibus: magnum inter
:monios studiorum certamen exarsit; pars in Ioniam

Chius, Erythræ, ab Atheniens. deficere volunt.

Tissaphernes Peloponnesios in Athenienses instigat.

Pharnabazus Lacedæmonios evocat contra Atheniens.

Chiumq; , pars in Helleſpontum priùs naves militesq; tendos nitebantur. Valuit tamen apud Lacedæmonios maximè Chiorum Tiſſaphernisq; petitio , Alcibiade q cauſſam eorum adjuvante ; qui apud Endium Ephoru ternum hoſpitem degebat. ob quod hoſpitium in fam etiam ipſius nomen Laconicum receptum eſt. Endius filio Alcibiadis nomen erat. Priùs tamen Phrynis * pe quendam Chium Lacedæmonii miſerunt, ut inſpiceret naves illi haberēt, quot dixiſſent, ali sq; rebus ſufficient fama urbis inſtructi eſſent. Poſteaquā is vera eſſe quæ ſent, nuntiavit, nullam moram quin Erythræos Chios ſocietatem reciperēt intulerunt. quadraginta, quæ eis rentur, naves decretæ ſunt : quia illic non minus ſexa quemadmodum Chii ferebant, paratæ eſſent. Ex his initiò cum Melancrida, rei maritimæ præfecto, miſſuri inde cùm terra moviſſet, Chalcideum pro Melancrida runt, & pro decem navibus, quinq; in Laconica inſtrux Ita hyems exiit, & undeviceſimus annus belli huius f quod Thucydides ſcripſit.

Lacedæmonij Chios iuvare ſtudent.

Inſequente æſtate Chii veriti, ne quæ egiſſent innote Athenienſibus (omnes .n. clàm ipſis legatos miſerant) primùm Lacedæmoniis, uti naves mitterēt, inſtare Igit cedæmonii homines tres Spartanos Corinthum mittu quantum maturari poſſet juberent * ab altero in Athe ſe mare per iſthmum tranſportatis navibus, omnes, eti in Lesbum miſſurus Agis inſtruxerat, aliasque, in Chiu vigare. undequadraginta ibi omninò ſociorum naves Calligetus aūt Timagorasq; non adjutârunt nomine nabazi in claſſe, quæ in Chium mitteretur, inſtruenda, pecunias quas ſecū ad naves conducendas attulerant (q & viginti talenta erant) dederunt. propria enim ipſis p claſſe navigare in animo erat. Agis ubi Lacedæmoni Chium primò animū adjeciſſe vidit, neq; ipſe à ſuis diſſ itaq; Corinthum congregati ſocii, conſilium habuerun ſum ibi, ut primò in Chium navigârent, præfectumq; Chalcideum darent, qui in Laconica quinq; naves inſt rat. inde in Lesbum cum præfecto Alcamene, quē & Ag ſtinârat : tandem in Helleſpontum, ubi Clearchum Ra præficerent, a eundum. Extemplò autem dimidiam na partem, per iſthmum tranſportatam, proficiſci placuit; tiùs in eas, quæ jam in itinere eſſent, quàm quæ poſtme tranſveherentur, ſe converterent Athenienſes. inde eni occultè profectionē parabant, * contempta Athenien

illitare, apud quos nuſpiam rei navalis juſtus apparatus
natur. Eo facto decreto, unam protinùs & viginti naves
ortârunt. Vt verò Corinthii, illis profectionẽ urgenti-
vigare recuſabant, priuſquã * iſthmiorum, quod tunc
olenne peregiſſent: Agis, ne quid ipſi contra iſthmicum
agerent, ſe claſſi eorum præfuturũ oſtendit. nihil tamẽ
thi permittere volebant. Interea dum hæc illi agentes
s terunt. Athenienſes paulò magis animadverſis conſi-
iorum: Ariſtocratẽ ex ducibus unum, qui ea de re cum
ũqueratur, mittunt. Abnuentibus id crimẽ Chiis, Athe-
s naves ſibi ex fœdere fidei firmandæ cauſſa mittere
nt ſeptem miſerũt. Cauſſa erat, quòd multitudo Chio-
xpers erat eorũ, quæ acta fuerant, & conſcii ejus rei pau-
ẽ ſibi, priuſquã certa præſidia, quibus niterentur, habe-
nfeſtã reddere nolebant. Simul de adventu Peloponne-
n, quem diutiùs prolatabant, deſperaverant. Inter hæc
a concelebrata ſunt quo cùm Athenienſes quoq; (nam
ũ eis fuerat) ſpectatum veniſſent: certiùs ibi Chiorum
ia explorârunt. Itaq; ut diſceſsére inde, intẽti protinùs,
nſciis ſolverent ab Cenchreis naves ſtruebant. Peracto
Peloponneſii una & viginti navibus in Chium, cũ præ-
Alcamene, ſolverunt. * Eis Athenienſes pari numero
occurrentes, in altum claſſem, ut ad pugnã evocarent,
erunt. Quos poſtquam longo intervallo poſt ſe relictos
isq; viderunt, ipſi quoq; abſceſſerunt; Chiorum ſeptem
as, quæ de ſuo erant numero, diffiſi. Mox rurſus ſeptem
inta navibus completis, hoſti ſe oſtenderunt, fuſosq; in
m Corinthii agri (portus is deſertus eſt, in extremis Epi-
e finibus) expulerunt. Peloponneſii una navi in alto a-
, collectis cæteris, cùm ad terrã appuliſſent: Athenienſes
u ſecuti, cùm & ex mari eos oppugnarent, & ex navibus
ã evaderent, ingentem tumultũ ediderunt; navumq;
re vulnerata parte ad terram, ipſum præfectũ Alcame-
interfecerunt. & ipſi aliquot deſiderârũt. Dirempto cer-
é, oppoſitis quot ſatis erant hoſtili claſſe navibus, reli-
in inſula parva non longè diſſita appellunt, atque ibi ca-
riunt. auxilia majora Athenis accerſunt. Nam poſtea
ivibus Peloponneſiis Corinthii, ac paulò poſt alii ex ſi-
is, ſubſidio venerant: cernentesq; quàm difficilis in lo-
ſerto futura naviũ cuſtodia eſſet, quidnã conſilii cape-
in incerto habebãt. primò cremare eas ſtatuerunt: inde
, naves ſubducere, & pedeſtrib. relictis copiis cuſtodiã
n agere, donec opportunitas aliqua commodè evadendi

Chij deſe-ctionis ſuſpecti Athe-nienſibus.

Athenienſes claſſem Peloponne-ſiorum in Chium euntem fugant obſidentq;

data esset. Agis quoq; ad ipsos hominem Spartanum, Thermona, recognita, misit. Lacedæmoniis primò ex isthmo naves fuerat nuntiatum (mandatum. n. ab Alcamenes habebat, ut quando id fieret, equitē eius tiatū ablegaret) itaq; protinùs 5. naves suas cum Cl Alcibiademq; unà mittere statuerunt. Quæ agitātes mum de navib. suis profligatis, inq; Piræum fugatis nuntio: tantus animos metus desperatioq; cepit, qu cipio Ionici belli offendissent, * ut neq; suas ampliu naves & cæteras jam profectas revocare vellent. Qu gnovit Alcibiades identidē Endio cæterisq; Ephoris latare vellent expeditionē, instat; monet, si celeritate beant, famā acceptæ cladis præventuros. quòd si Ioni gissent, levi se negotio, cōmemorando & Athenien nescentē ac propè ad nihilum redactam vim, & stud cedæmoniorū, ad defectionē ipsos pertracturum. n enim sibi eius rei fidem futuram, Endium privatim amplum id ipsi præclarumq; futurum, si eo auctore c Iones, sociusq; Lacedęmoniis ipsius opera Rex efficer que Agis (cum eo nanque simultas intercedebat) h laudem gloriamque occuparet Hac oratione motis Endioque, ipse & Chalcideus Lacedæmonius cum navibus, quantū possunt approperato itinere profici

Alcibiades Chalcideusq; in Ioniam mittuntur.

Redierunt sub id tempus ex Sicilia Peloponnesio ves 16. quæ ibi bellum duce Gylippo gesserant. Eas ci cadiam deprehensas, Atheniensium quinque & vi ves, quibus præerat Hippocles Menippi, observans i Sicilia euntes, turbaverant. effugere tamen cæteræ unam, Athenienseis, Corinthumque tenuerunt.

Gylippi naves redeunt ex Sicilia.

Chalcideus Alcibiadesq;, * omnibus quos inter r dum obvios habebant comprehensis, necubi suum ac indicarent: Corycum primò continentis attigerunt. missis iis, & congressi cum quibusdam Chiorum, qu pes consiliorum erant; monitu eorum, non nuntiato urbem adventu: nec opinato Chiis supervenientes, admirationem ac stuporem majori hominum parti a proditores, ut Senatum invenirent congregatum, p verant. Ibi cùm Chalcideus & Alcibiades ita verba f ut & navium magnum præterea numerū adventare c rent, & obsidionē navium in Piræo sedulò celarent: mùm ab Atheniensibus, inde Erythræi quoq;, defecer tribus navib. Clazomenas provecti, eas quoq; ad de pertraxerunt. Clazomenii protinùs in continentē tr

Chius, Erythræ, Clazomenæ ad Lacedæmonios deficiunt.

si, *

ſi, * caſtellum condidemunt; quò per fugium ſibi eſſet, ſi qua ex parva inſula, quam tenent, cedere cogerentur. Sic omnes quicunq; defectionis participes erant, ſummo ſtudio ſe communire bellumq; apparare cœperunt. De Chiorum defectione celeriter Athenas nuntius perlatus eſt. quamobrē Athenienſes in maximo manifeſtoq; diſcrimine res ſuas ſitas rati, nec cæteros in fide ſocios, quando eā longè maxima deſciviſſet civitas, manſuros putārēs: * mille talenta, quibus totius belli tempore hactenus abſtinuerant, antiquata protinùs lege, qua mulctabatur, qui de eo ſuaſiſſet ſuffragiúmve tuliſſet, ſtupentes metu proferenda decernunt, & navium non exiguum numerum inſtruendum: navium verò in ſtatione ad Piræum diſpoſitarum, in præſentia cum Strombichide Diotimi præfecto octo mittēdas, quę relicta cuſtodia Chalcidæi naves nequicquam inſecutæ redierant. his paulò poſt ſubſidio miſerunt 12. naves cum Thraſycle, deſumptas & ipſas ex ſtatione ad Piræum. Septem verò Chiorum naves, quæ ſimul Piræum obſidebant, abducunt: ſervos, qui in eis erant, libertate donant, ingenuos omnes in vincula condunt. Invicem harum alias properè inſtructas, ad cuſtodiā Peloponneſiorum ſummiſerunt. & præter has 30. quoq; alias adornare cogitabāt: ingensque omnium fervor & ſtudium erat, nec quidquam parvum adverſus Chium aut ſegne moliebantur. Interea Strombichides Samum cum octo navibus adveniens, accepta ab eis navi una, Teum provectus, ab his ne quid moliri vellent contendit. Eodem ab Chio Chelideus cum 23. navib. advenit. ſimul pedeſtres Clazomeniorum Erythræorumque copiæ præſtò erant. Eorū cognito adventu, Strombichides primùs inde ſolvens, naves in alto tenuit. ut autem navium ab Chio tantum eſſe numerum vidit, in Samum fugere intendit. hoſtes inſecuti. Pedeſtres copias Teij initiò excluſerunt: poſteaquā verò fugam fecerunt Athenienſes, portas aperuerunt. Illi Chalideum aliquandiu expectantes, ut ab inſequendo hoſte rediret: poſtquam is moram faciebat, ipſi per ſe murum, quem mediterranea verſus ad urbem Tejorum extruxerant Athenienſes, dejecerunt; adjuvante inter cæteros etiam barbarorum exigua manu, quæ duce Tage legato Tiſſaphernis advenerat. Chalideus Alcibiadesq; ad Samum uſq; Strombichidem perſecuti, ſocios navales ex Peloponneſiis navibus armatos præſidio in Chio relinquunt. in ſocum eorum ex Chio naves illas, & 20. præterea, complent; Miletumq;, uti ad defectionem ſolicitarent, navigant. Alcibiades enim, quòd ei familiaritas cum primoribus Mileſiorum intercedebat, anteaquā

Athenienſes ob ſociorum defectionem apparatus.

Athen. in Aſiam naves mittunt.

Teus ad Peloponneſios deficit.

Miletus ab Athenienſibus deſciſcit

ex Peloponneſo naves veniſſent, in ſocietatem eos perducere cupiebat; Chiiſque & ſibi atque Chalcideo Endioque, cujus conſilio miſſi fuerant, uti pollicitus erat, palmam eam addere, compluribus civitatibus cum Chiorum copiis Chalcideoq; ad amicitiam adductis. Confecta proinde clàm majore navigationis parte, cùm paulò ante Strombichidem & Thraſyclē (is jam Athenis duodecim adduxerat naves, ipſoſque unà perſequebatur) veniſſent, Miletum ad defectionem compellunt. Eorum veſtigia inſecuti navibus undeviginti Athenienſes, excluſique à Mileſiis, in Lada, inſula è regione ipſorum ſita, appellunt.

Lacedæmoniorum primum cum rege Perſarum fœdus.

Secundum Mileſiorum defectionem, prima ſtatim Lacedæmoniorum cum rege ſocietas per Tiſſaphernē & Chalcideum his legibus facta eſt: Societatē cum Rege & Tiſſapher-
» ne Lacedæmonii ſociique his conditionibus fecerunt. Quas-
» cunq; regiones, urbes, Rex jam poſſidet, Regisque majores
» poſſederunt, in Regis ditione maneant. A civitatibus, ex qui-
» bus pecuniarū aliosq; reditus Athenienſes habuerūt, ne quid-
» quam deinceps accipiant, communi ope Rex & Lacedæmo-
» nii ſociiq; prohibeant. Bellum adverſus Athenienſes conjun-
» ctis viribus Rex Lacedæmoniiq; & ſocii gerant. Pacem cum
» Athenienſibus facere, niſi utriſque videatur, & Regi & Lace-
» dæmoniis ſociisq;, ne licitum eſto. Qui defecerit ab Rege, ho-
» ſtis Lacedæmoniis ſociisq; eſto: itemq; qui ab Lacedæmoniis
» ſociisq; defecerit, hoſtis Regi eſto. Hæc pacta. Confeſtim inde Chii decē aliis compleris navibus, ut quid Mileti ageretur, cognoſcerent, & ſimul ad defectionem civitates ſolicitarēt, Anæam vela dederunt. ab Chalcideo autem nuntio, ut rediret, accepto, quoniam Amorges terra militem adduceret, ad Dioshieron navigârunt. Ibi cōſpectis ſexdecim navibus, quibus poſt Thraſyclem Diomedon ab Athenis exierat, in fugā protinùs effuſæ naves, una Epheſum tenuit, cæterę Teum delatæ. Athenienſes quatuor naves vacuas ceperunt, unde in terram priùs homines evaſerant. reliquæ in Tejorum urbem profugerunt. Poſt hæc cùm in Samum Athenienſes abiſſent, Chii cum reliquis navibus & pedeſtribus ſimul copiis digreſſi, Lebedum ad defectionem, & deinceps Eras, pertraxerunt. His geſtis domum ſuam quiſque terreſtres navalesque copiæ reverſæ.

Peloponneſiorum naves ab Athenienſibus

Per idem tempus naves Peloponneſiorum viginti in Piræum actæ, & ab totidem Athenienſium navibus obſeſſæ, * repentè eruptione facta, victores prælio, quatuor naves capiunt Athenienſium. inde Cenchreas navigant, & expeditio-

nem

in Ioniam Chiumque adornant. Ad eos Astyochus, cui classis cura totiusq; rei maritimæ imperium mandatum advenit. Posteaquam ab Teo pedestres copiæ abscesse- Tissaphernes ipse cum exercitu adveniens, diruto Tei, reliquum erat, muro, abiit. Digresso eo, paulò post Cydon cum decem navibus Atheniensium advenit, cum- eis, ut se quoq; reciperent, paciscitur. Inde præterve- nequicquam oppugnare adortus, abscessit.

obsessæ, erumpunt.

tempore Samia plebs, coorta cum Atheniensibus navibus aderant adversus optimates: ducētos eo- pitis supplicio affecit, quadringentos exilio mulcta- eorum domosque inter se diviserunt; & cùm eos enses, tanquam haud ambiguæ fidei liberos esse jussis- vitatem suam deinceps administrârunt, & agrorum colonis eam communicârunt. plebis verò nemini am- quidquam ad illos rerum exportare, neque vel elocare nas, neque ducere eis, licebat.

Samia plebs optimates pellit.

ndum hæc Chii, sicut orsi erant, nihil remisso ab ulla dio, ut undique ad defectionem etiam sine Lacedæ- urbes solicitarent, & simul quàm plurimos discrimi- os haberent: ipsi tredecim navibus in Lesbum, (hæc ab Lacedæmoniis altera, quæ peteretur, * constituta e- de in Hellespontum contendunt. Simul pedestres Pelo- siorum qui aderant sociorumq; ejus regionis copiæ, ad menas & Cumā convenerunt. His præerat Evalas Spar- classi, Deniadas * periœcus. Hæ naves ut venerūt, Me- iam primò ad defectionē compellunt. Astyochus verò æmonius classis præfectus, ab Cenchreis 4. navibus sol- n Chiū pervenit. Tertia post ejus adventum die, Atticę quinque & viginti, ducibus Leonte & Diomedonte, in m navigârunt. Leon ab Athenis decem naviū subsidiū rat. Eadē die Astyochus quoq; sub occasum solis, Chia na assumpta solvit, inq; Lesbum contendit, si qua usui sset Pyrrham primò tenuit. inde sequente die Eressum s, Mitylenē ibi primo impetu ab Atheniensib. captā co- it. Athenienses enim ex improvisò adveniētes, cùm in decurrissent, naves Chiorū profligârāt, egressiq; in ter- versariis acie fusis urbē occupârant. Quæ cùm audisset chus ex navib. Eressiorū & Chiorū, quas ab Methymna us adduxerat, quarum tres tunc deprehensæ, captaque ne fuga ereptæ, (nam unam ceperant Athenienses) so erant: non ampliùs Mitylenem ire statuit. Eresso ad defectionem pertracta & militibus ex suis navibus

Lesbus à Chijs tentatur.

Methymna deficit.

Mitylene ab Atheniensibus capta.

Eressus deficit.

Athenienſes captivi in lapidicinas coniecti.

indignè admodum initiò in latomiis tractārūt. In depreſſo ſiquidem ſub aperto cœli loco degentes, ſolis calore æſtuq; cōficiebātur; noctesq; ſecutę autumnales & frigidæ, munitione in contrariū facta, corpora varia debilitate movebāt. Ad hęc omnia in arctū conferti eodem agebant loco, mortuiq; ſimul alii ſuper alios, qui vel ex vulneribus vel temporis luc ve vitio aut ſimili de cauſſa mortui erant, cumulati jacebant. itaq; intolerabili fœtore, fame ſimul ſitiq; vexabātur. Singulis enim per octo mēſes ſingulas aquæ cotylas & binas frumēti dederant. nec quidquam malorum, quæ in talem devenientes locum pati poſſunt, experti non ſunt. Ita conferti, cùm ferè ſeptuaginta dies vitam egiſſent: tum cæteros, præter Athenienſes & ſi qui Sicilienſes Italicive generis inter milites erant, venum dederunt. Capti ſunt, quā vis ſubtiliter exequi numerum difficile ſit, non pauciores tamen ſeptem millibus. Id factum omnium Græcorum in hoc bello longè maximum extitit: ut mihi videatur, etiam inter illa quæ fama de rebus Græcorum accepimus, & victoribus ſplendidiſſium, & victis infeliciſſimū fuiſſe. Omninò nanq; & in univerſum omni ex parte victi, nec uſquā niſi ingenti clade proſtrati, occidione, quod aiunt, terreſtres, navales copiæ, adeoque omnia, deleta ſunt. domū pauci ex magno numero reverſi. Ita res in Sicilia geſta.

LIBER OCTAVUS THVCYDIDIS.

Epitome.

Nuntio cladis Sicilienſis Athenas perlato, Athenienſes in magno luctu metuq; utcunq; tamen fortunæ hoſtibusq; reſiſtere parant. Contrà apud hoſtes ingens gaudium eſt, omnesq; in exitium eorum cōſpirant: ſocij, etiam ſi qui priùs firmi ſteterant, labare incipiunt. Principio igitur in Ioniam claſſem mittentibus Peloponneſijs, Athenienſes impigrè naves obviam miſerunt: compulſamq; in Pyræum portū claſſem obſiderunt, in magnum Lacedæmonios metum coniecerunt. Inter hæc cùm Alcibiades in Ioniam navigans, Chium, Erythras, Clazomenas, multaq; alia Athenienſis imperij oppida per defectionem recepiſſet: Athenienſes miſſis in Ioniam navibus, bellum ibi cum Peloponneſijs varia fortuna geſſerunt. Lacedæmonij cis Rege Perſarum & Tiſſapherne ſatrapa eius fœdere contra Athenienſes icto, ab ijs in re navali iuvantur. Alcibiades vitæ ſuæ Peloponeſios inſidiari ſentiens, ad Tiſſaphernem ſeſe confert, conſilijsq; ſuis ad eum rebus Peloponneſiorum incommodans, ſimul in patriam reditum molitur. Hoc initio cō-

tra populum coniurationes fieri cœptæ. ac in urbe quidem Quadringenti rempublicam occupantes, imperium in cives per vim gesserunt, in Samo vero Athenienſium exercitus, pro populi tuendi imperio & libertate contra oligarchicos coniurat, & ab exilio Alcibiadem reduciũ. Interim Theramenes a ÿ̃ ex Quadringentis, tyrannidem ſuorum peroſi, plebem adverſus Quadringentos concitant. Mox adeò cùm magna clade Athenienſes ab Peloponnesÿs nauibus ad Eretriam fuſi, Eubœam inſuper amiſiſſent: congregata concione, Quadringentis populus imperium abrogavit, pro his quinq; millia civium, qui rebus præeſſent, cõſtituuntur, & ab longinqua diſcordia in tranquilliorem ſtatum res redigũtur. Secundum hæc poſt varie geſtum in Ionia bellum, Peloponneſÿs in Helleſpontum ab Ionia claſſem bellumq; transferentes, navali prælio ibidem ab Athenienſibus vincuntur.

ATHENAS VBI EIVS REI NVNtius eſt perlatus, * diu ne præcipuis quidem qui ex ipſo diſcrimine profugerãt militib. omniq; pro comperto haud dubiè docebant, fides habita eſt, adeò oẽs ad internecionem deletos. Vt verò ad certũ redacta res eſt: * tunc & in oratores ira cõmoti ſunt, qui eam expeditionem ſuaſerãt, tanquã nõ ipſi ſuo ſuffragio juſſiſſent, & oracula execrabãtur vatesq; & quicunq; reb. divinis quibuſdam ſpem Sicilię ſubigendę fecerant. Extemplò cõceſſum in omnem formam luctus eſt, ingensq; pavor & conſternatio ex accepta clade animos tenuit. Angebat tam privatim quàm publicè, tot ſe milites, tot pedites equitesq;, tantã tamq; eximiam juventutẽ, qualis nõ antea cõſpecta fuiſſet, amiſiſſe. Ad hęc cùm nec navium ſatis in navalibus cernerent, nec pecunias in publico, nec miniſtros nauticos: actum de ſalute omnibus videbatur. Iam hoſtes ex Sicilia, tanta præſertim inflatos tumentesq; victoria, ad Piræum claſſe infeſta advolaturos timebãt: & ſuos quos in viſceribus haberent hoſtes, duplicatis ab omni parte copiis, totis ſe viribus terra mariq;, & unà ſocios ad ipſos deficiẽtes, aggreſſuros * Veruntamẽ qualeſcunq; tandem ſuæ res eſſent, nihil cedere fortunæ ſtatuerunt; claſſem, undecunq; poſſent lignis pecuniisq; cõparatis, inſtruere; ſocios ut in fide cõtineant, * Eubœam inprimis, curam agere; resq; urbanas ad moderatiorẽ cultũ deducere. Conſiliũ etiam ex ſeniorib. legere placuit, qui de rebus preſentibus, donec tẽpus requireret, conſultarẽt. Sic omnes præſenti ſtimulante metu ſumma alacritate, ut plebs ſolet, ad omnia rectè ac ordine peragenda incumbebant. Itaq; uti decreverant, ita fecerunt. & æſtas exacta eſt.

Athenien
populi, poſ
acceptam
ſuorum cl
dem, anim

Inſe-

Hoſtes Athenienſium ad excidium eorum erigunur.

Inſequente hyeme, poſteaquā percrebuit Athenienſium in Sicilia clades, univerſa Græcia animis erecta eſt. Quibus cum neutris ſocietas intercedebat, hi licet ab nullo vocati, non tamē ultro differendū ut bello abeſſent, ſed perſeipſos in Athenienſes arma ſumenda, judicabant. nā & illos, ſi res in Sicilia ſucceſſum habuiſſent, ſingulos armis petitutos fuiſſe. ſimul breve & exiguum reliquum fore bellum ſperabant; cui interfuiſſe amplum præclarūq; eſſet. Ipſorū verò Lacedæmoniorū ſocii, hi longè effuſiore quàm priùs ſtudio, quàm primùm tot moleſtiis ſe expedire cupiebant. Ante omnes aūt Athenienſiū ſocii, ſupra quàm vires ſuæ patiebantur defectionē parabant; adeò accenſis ira & cupiditate animis, ut nihil non modò ad animū, ſed ne ad aures quidē admitterēt, quaſi inſequentis æſtatis bellū ſuſtinere poſſint. His omnibus Lacedæmoniorum civitas, ingentes ſibi ſpiritus fiduciamq; ſumpſerat; inprimis quòd Sicilienſes ſocii (jam enim haud dubiè claſſem ſuis opibus acceſſiſſe) primo vere cum ampliſſimis copiis adfuturi eſſent. Igitur undiquaq; immenſa impleti ſpe, propalàm gerere bellum decreverunt; reputantes, ſi id ſecundo eventu perfeciſſent, tantis ſe periculis liberatum iri, in quanta ipſi ſi Siciliæ potiti Athenienſes eſſent, deventuri fuiſſent. iis autē everſis, jam ſe nemine repugnante Græciæ imperaturos. Protinùs igitur ea hyeme rex eorum Agis cum exercitus parte ab Decelea profectus, pecunias ab ſociis in claſſem exegit: & in Maliacū verſus ſinū, ex Oetæis ob vetuſtum odium magna capta præda, pecuniam inde cōfecit. Achæos Phthiotas, cæteraſq; in eo regione gentes Theſſalis ſubditas, ut in ſocietatē pertraheret, * invitis ac reclamantibus Theſſalis, obſides (hi Corinthum cuſtodiendi depoſiti) dare & pecunias coëgit. Lacedæmonii civitatib. 100. naves ædificandas imperārunt, * ſibi Bœotiſq; quinas & vicenas conſtituerunt, Phocenſibus & Locrenſibus quindecim; totidem Corinthiis; Arcadibus, Pellenenſibus, & Sicyoniis decē; Megarēſib. & Trœzeniis & Epidauriis & Hermionenſib. totidem. Cætera etiā parārunt & inſtruxerunt, ut primo vere bellū orſuri. Athenienſes quoq; ea hyeme navib. ut propoſuerant, ædificandis ligna congeſſerunt, Suniūq; ut tutò naves frumentū vehentes circūire poſſent cōmunierūt caſtellum in Laconica, quod in Siciliam euntes extruxerant, deſeruerunt, * aliaq; ſicubi non neceſſarios ſumptus ſibi facere videbantur, circumciderunt, & ad frugalitatem compoſuerunt. inprimis ſociorum, ne deficerent, curam agebant.

Euboea, Lesbus

Dum hæc utrinq; gerūtur, eademq; occupatio, ut apparatu jam belli principium facerēt, tenet: primi Euboenſes ad Agin de de-

defectione ab Atheniēſibus legatos miſerunt. Quib. Agis laudatis, ab Lacedæmone Alcamenē Sthenelaidæ & Methum, ut Euboeæ ipſos præficeret, accivit. qui ut cum 300. iter ex novis civib. venerunt, ipſe quemadmodum in Euā tranſmitterent paravit. Interea cùm Lesbiorum quoq; ati, paratam ſuorum defectionem oſtendentes, veniſſent: ſæotorum pro his intercedentium precib. motus Agis, dio Euboenſi negotio, Lesbiorum adjuvare defectionē ſtat; præfectumq; eis (Harmoſtas Lacedæmonii vocant) Almenem, cui in Euboeam fuerat navigandum, dedit. naves oti decem, totidem Agis pollicitus. Hæc omnia ſuopte cō injuſſu Lacedæmoniæ civitatis, agebat Agis. quantiſper im ad Deceleam cum ſuis copiis fuit, mittēdi quocunq; velconſcribendiq; militis, pecuniæ cōparandæ & exigendæ, nes unum poteſtas arbitriumq; fuit, multoq; adeo magis, verè dicam, ipſi ea tempeſtate ſocii, quàm Lacedæmonio civitati, parebant. ubivis enim cum expeditis copiis terris imminebat. Tum quoq; cum Lesbiis ipſe agebat. Chii o & Erythræi parati quidem erant ad rebellandum, cum ide tamen nihil agebant; ſed Lacedæmonem ſuos miſe- Tiſſaphernes Peloponneſios in Athenienſes inſtigat.
it: quibus cum Tiſſaphernis etiā, maritimæ oræ ab Da-, Artaxerxis filio, rege præfecti, legatus advenit. * Namis oq; Peloponneſios ad bellum inſtigabat, ſtipendiumque llicitabatur. nuper enim ab Rege vectigal ſuæ provinciæ ſtulatus erat; quòd quia ex Græcis urbibus exigere Atheenſes prohibuerant, debitor quoq; regi factus fuit. Has ob uſſas ſi incommodo aliquo afficeret Athenienſes, liberius ectigal exacturum ſperabat. ſimul ſocietatem Lacedæmoniorum Regi conciliaturum, & Amorgen Piſſuthnæ filium ſpurium, qui circa Cariam defecerat, ut ei ab Rege præpotum erat, aut vivum adducturum, aut interfecturum. Ita ai & Tiſſaphernes communi hac in re conſilio agebant.

Sub idem tempus Calligetus Laophontis & Timagoras Chius, Erythræ, ab Athenienſ. deficere volunt.

Pharnabazus Lacedæmonios evocat contra Athenienſ.

henagoræ, Megarenſis ille, hic Cyzicenus, patriæ ſuæ exul eque: à Pharnabazo Pharnabaci filio, cuius hoſpites erāt, Lacedæmonem venerunt, ut naves ab eis, quas in Helleponum deducerent, impetrarent. ſimul ipſe Pharnabazus idus erat, ut ſi fieri poſſet, ſuæ provinciæ urbes ad defectioab Atheniēſib. (cui rei Tiſſaphernes quoq; imminebat) tributa pernaheret, perque ipſum ſocietatem cum Rege imprimùm Lacedæmonii inirent. Hæc ſeorſim utriſque, arnabazi & Tiſſaphernis legatis, agentibus: magnum inter cedæmonios ſtudiorum certamen exarſit; pars in Ioniam

acedæmo-ij Chios diuvare udens.

Chiumq; , pars in Helleſpontum priùs naves milites ſ
tendos nitebantur. Valuit tamen apud Lacedæmonio
maximè Chiorum Tiſſaphernisq; petitio , Alcibiade q
cauſſam eorum adjuvante ; qui apud Endium Ephor
ternum hoſpitem degebat. ob quod hoſpitium in fa
etiam ipſius nomen Laconicum receptum eſt. Endiu
filio Alcibiadis nomen erat. Priùs tamen Phrynin * p
quendam Chium Lacedæmonii miſerunt, ut inſpicere
naves illi haberēt, quot dixiſſent, ali sq; rebus ſufficient
fama urbis inſtructi eſſent. Poſteaquā is vera eſſe quæ
ſent, nuntiavit, nullam moram quin Erythræos Chios
ſocietatem reciperēt intulerunt. quadraginta, quæ eis
rentur, naves decretæ ſunt : quia illi non minùs ſexag
quemadmodum Chii ferebant, paratæ eſſent. Ex his
initiò cum Melancrida, rei maritimæ præfecto, miſſuri
inde cùm terra moviſſet, Chalcideum pro Melancrida
runt, & pro decem navibus, quinq; in Laconica inſtruxe
Ita hyems exiit, & undeviceſimus annus belli huius fi
quod Thucydides ſcripſit.

Inſequente æſtate Chii veriti, ne quæ egiſſent innote
Athenienſibus (omnes .n. clàm ipſis legatos miſerant) q
primùm Lacedæmoniis, uti naves mitterēt, inſtare Igitu
cedæmonii homines tres Spartanos Corinthum mittun
quantum maturari poſſet juberent * ab altero in Athe
ſe mare per iſthmum tranſportatis navibus, omnes, etiā
in Lesbum miſſurus Agis inſtruxerat, aliasque, in Chiu
vigare. undequadraginta ibi omninò ſociorum naves e
Calligetus aùt Timagorasq; non adjutârunt nomine
nabazi in claſſe, quæ in Chium mitteretur, inſtruenda
pecunias quas ſecū ad naves conducendas attulerant (q
& viginti talenta erant) dederunt. propria enim ipſis p
claſſe navigare in animo erat. Agis ubi Lacedæmoni
Chium primò animū adjeciſſe vidit, neq; ipſe à ſuis diſſ
itaq; Corinthum congregati ſocii, conſilium habuerunt
ſum ibi, ut primò in Chium navigârent, præfectumqu
Chalcideum darent, qui in Laconica quinq; naves inſt
rat. inde in Lesbum cum præfecto Alcamene, quē & Ag
ſtinârat : tandem in Helleſpontum, ubi Clearchum Rai
præficerent, a eundum. Extemplò autem dimidiam na
partem, per iſthmum tranſportatam, proficiſci placuit; u
tiùs in eas, quæ jam in itinere eſſent, quàm quæ poſtme
tranſveherentur, ſe converterent Athenienſes. inde eni
occultè profectionē parabant, * contempta Athenien

ſi

ıpud quos nuſpiam rei navalis juſtus appāratus
o facto decreto, unam protinùs & viginti naves
t. Vt verò Corinthii, illis profectionē urgenti-
recuſabant, priuſquā * iſthmiorum, quod tunc
eregiſſent: Agis, ne quid ipſi contra iſthmicum
t, ſe claſſi eorum pręfuturū oſtendit. nihil tamē
nittere volebant. Interea dum hæc illi agentes
. Athenienſes paulò magis animadverſis conſi-
Ariſtocratē ex ducibus unum, qui ea de re cum
ur, mittunt. Abnuentibus id crimē Chiis, Athe-
ſibi ex fœdere fidei firmandæ cauſſā mittere
m miſerūt. Cauſſa erat, quòd multitudo Chio-
ıt eorū, quæ acta fuerant, & conſcii ejus rei pau-
riuſquā certa pręſidia, quibus niterentur, habe-
ddere nolebant. Simul de adventu Peloponē-
diutiùs prolatabant, deſperaverant. Inter hæc
lebrata ſunt quo cùm Athenienſes quoq; (nam
rat) ſpectatum veniſſent: certiùs ibi Chiorum
rârunt. Iraq; ut diſceſsére inde, intēti protinùs,
verent ab Cenchreis naves ſtruebant. Peracto
ineſii una & viginti navibus in Chium, cū præ-
ne, ſolverunt. * Eis Athenienſes pari numero
ntes, in altum claſſem, ut ad pugnā evocarent,
uos poſtquam longo intervallo poſt ſe relictos
:runt, ipſi quoq; abiceſſerunt; Chiorum ſeptem
de ſuo erant numero, diffiſi. Mox rurſus ſeptem
ribus completis, hoſti ſe oſtenderunt; fuſosq; in
thii agri (portus is deſertus eſt, in extremis Epi-
s) expulerunt. Peloponneſii una navi in alto a-
s cæteris, cùm ad terrā appuliſſent: Atheniēſes
, cùm & ex mari eos oppugnarent, & ex navibus
rent, ingentem tumultū ediderunt; naviumq;
rata parte ad terram, ipſum præfectū Alcamē-
:runt. & ipſi aliquot deſiderārūt. Dirempto cer-
ſitis quot ſatis erant hoſtili claſſe navibus, reli-
parva non longè diſſita appellunt, atque ibi ca-
uxilia majora Athenis accerſunt. Nam poſteā
eloponneſiis Corinthii, ac paulò pòſt alii ex fi-
dio venerant: cernentesq; quàm difficilis in lō-
tura naviū cuſtodia eſſet, quidnā conſilii cape-
o habebāt. primò cremare eas ſtatuerunt: inde
ſubducere, & pedeſtrib. relictis copiis cuſtodiam
donec opportunitas aliqua commodè evadēdi

*Chii deſe-
ctionis ſu-
ſpecti Athe-
nienſibus.*

*Athenien-
ſes claſſem
Peloponne-
ſiorum in
Chiium eun-
tem fugant
obſidentq;.*

data eſſet. Agis quoq; ad ipſos hominem Spartanum, n
Thermona, recognita, miſit. Lacedæmoniis primò
exiſthmo naves fuerat nuntiatum mandatum.n.ab
Alcamenes habebat, ut quando id fieret, equitē eius
tiatū ablegaret) itaq; protinùs 5. naves ſuas cum Ch
Alcibiademq; unà mittere ſtatuerunt. Quæ agitātes,
mum de navib. ſuis profligatis, inq; Piræum fugatis,
nuntio: tantus animos metus deſperatioq; cepit, qu
cipio Ionici belli offendiſſent, * ut neq; ſuas amplius
naves &cæteras jam profectas revocare vellent. Quæ

Alcibiades Chalcideus in Ioniam mittuntur.

gnovit Alcibiades identidē Endio cæterisq; Ephoris,
latare vellent expeditionē, inſtat; monet, ſi celeritate
beant, famā acceptæ cladis præventuros. quòd ſi Ioniæ
giſſent, levi ſe negotio, cōmemorando & Athenien
neſcentē ac prope ad nihilum redactam vim, & ſtud
cedæmoniorū, ad defectionē ipſos pertracturum. m
enim ſibi eius rei fidem futuram, Endium privatim
amplum id ipſi præclarumq; futurum, ſi eo auctore d
Iones, ſociusq. Lacedęmoniis ipſius opera Rex efficer
que Agis (cum eo nanque ſimultas intercedebat) ha
laudem gloriamque occuparet. Hac oratione motis
Endioque, ipſe & Chalcideus Lacedæmonius cum c
navibus, quantū poſſunt appropertato itinere proficiſ

Gylippi naves redeunt ex Sicilia.

Redierunt ſub id tempus ex Sicilia Peloponneſior
ves 16. quæ ibi bellum duce Gylippo geſſerant. Eas cir
cadiam deprehenſas, Athenienſium quinque & vig
ves, quibus præerat Hippocles Menippi, obſervans n
Sicilia euntes, turbaverant. effugere tamen cæteræ,
unam, Athenienſeis, Corinthumque tenuerunt.

Chius, Erythræ, Clazomenæ ad Lacedæmonios deficiunt.

Chalcideus Alcibiadesq;, * omnibus quos inter n
dum obvios habebant comprehenſis, necubi ſuum ad
indicarent: Corycum primò continentis attigerunt. *
miſſis iis, & congreſſi cum quibuſdam Chiorum, qui
pes conſiliorum erant; monitu eorum, non nuntiato
urbem adventu: nec opinato Chiis ſupervenientes, i
admirationem ac ſtuporem majori hominum parti at
proditores, ut Senatum invenirent congregatum, p
verant. Ibi cùm Chalcideus & Alcibiades ita verba fa
ut & navium magnum præterea numerū adventare ci
rent, & obſidione navium in Piræo ſeduló celarent: C
mùm ab Athenienſibus, inde Erythræi quoq;, defecer
tribus navib. Clazomenas provecti, eas quoq; ad def
pertraxerunt. Clazomenii protinùs in continentē tra

ſi, *

ellum condiderunt; quò perfugium sibi esset, si qua insula, quam tenent, cedere cogerentur. Sic omnes defectionis participes erant, summo studio se com- ellumq; apparare cœperunt. De Chiorum defectio- er Athenas nuntius perlatus est. quamobrē Atheniē- ximo manifestoq; discrimine res suas sitas rati, nec n fide socios, quando ea longè maxima descivisset ansuros putātes: * mille talenta, quibus totius belli hactenus abstinuerant, antiquata protinùs lege, qua tur, qui de eo suasisset suffragiumve tulisset, stupen- proferenda decernunt, & navium non exiguum nu- struendum: navium verò in statione ad Piræum dis- n, in præsentia cum Strombichide Diotimi præfecto ēdas, quę relicta custodia Chalcidæi naves nequic- ecutæ redierant. his paulò post subsidio miserunt 12. n Thrasycle, desumptas & ipsas ex statione ad Pi- ptem verò Chiorum naves, quæ simul Piræum ob- abducunt: servos, qui in eis erant, libertate donant, omnes in vincula condunt. Invicem harum alias nstructas, ad custodiā Peloponnesiorum summise- ęter has 30. quoq; alias adornare cogitabāt: ingens- um fervor & studium erat, nec quidquam parvum Chium aut segne moliebantur. Interea Strombichi- m cum octo navibus adveniens, accepta ab eis navi m provectus; ab his ne quid moliri vellent conten- n ab Chio Chelcideus cum 23. navib. advenit. simul Clazomeniorum Erythræorumque copiæ præstò rū cognito adventu, Strombichides priùs inde sol- es in alto tenuit. ut autem navium ab Chio tantum rum vidit, in Samum fugere intendit. hostes inse- stres copias Teij initiò excluserunt: posteaquā ve- fecerunt Athenienses, portas aperuerunt. Illi Chal- iquandiu expectantes, ut ab insequendo hoste re- tquam is moram faciebat, ipsi per se murum, quem nea versus ad urbem Tejorum extruxerant Athe- ejecerunt; adjuvante inter cæteros etiam barbaro- ia manu, quæ duce Tage legato Tissaphernis adve- halcideus Alcibiadesq; ad Samum usq; Strombichi- ecuti, socios navales ex Peloponnesiis navibus ar- æsidio in Chio relinquunt. in locum eorum ex Chio is, & 20. præterea, complent; Miletumq;, uti ad defe- solicitarent, navigant. Alcibiades enim, quòd ei fa- is cum primorib. Milesiorum intercedebat, anteaquā

Athenienses ob sociorum defectionem apparatus.

Athen. in Asiam naves mittunt.

Teus ad Peloponnesios deficit.

Miletus ab Atheniensibus desciscit

ex Peloponneſo naves veniſſent, in ſocietatem eos pe
re cupiebat; Chiiſque & ſibi atque Chalcideo Endioq
jus conſilio miſſi fuerant, uti pollicitus erat, palma
addere, compluribus civitatibus cum Chiorum copii
cideoq; ad amicitiam adductis. Confecta proinde clà
jore navigationis parte, cùm paulò ante Strombichi
Thraſyclē (is jam Athenis duodecim adduxerat nave
que unà perſequebatur) veniſſent, Miletum ad defect
compellunt. Eorum veſtigia inſecuti navibus undevig
thenienſes, excluſique à Mileſiis, in Lada, inſula è r
ipſorum ſita, appellunt.

Lacedæmoniorum primum cum rege Perſarum fœdus.

Secundum Mileſiorum defectionem, prima ſtatim
dæmoniorum cum rege ſocietas per Tiſſaphernē & (
deum his legibus facta eſt: Societatē cum Rege & Tiſ
» ne Lacedæmonii ſociique his conditionibus fecerunt
» cunq; regiones, urbes, Rex jam poſſidet, Regisque n
» poſſederunt, in Regis ditione maneant. A civitatibus,
» bus pecuniarū aliosq; reditus Athenienſes habuerūt, n
» quam deinceps accipiant, communi ope Rex & Lace
» nii ſociiq; prohibeant. Bellum adverſus Athenienſes c
» ctis viribus Rex Lacedæmoniiq; & ſocii gerant. Pace
» Athenienſibus facere, niſi utriſque videatur, & Regi &
» dæmoniis ſociisq;, ne licitum eſto. Qui defecerit ab Re
» ſtis Lacedæmoniis ſociisq; eſto: itemq; qui ab Lacedæ
» ſociisq; defecerit, hoſtis Regi eſto. Hæc pacta. Confe
de Chii decē aliis completis navibus, ut quid Mileti ag
cognoſcerent. & ſimul ad defectionem civitates ſoli
Anæam vela dederunt. ab Chalcideo autem nuntio, t
rent, accepto, quoniam Amorges terra militem adduc
Dioshieron navigârunt. Ibi cōſpectis ſexdecim navib
bus poſt Thraſyclem Diomedon ab Athenis exierat,
protinùs effuſæ naves, una Epheſum tenuit, cæterę Te
latæ. Athenienſes quatuor naves vacuas ceperunt, t
terram priùs homines evaſerant. reliquæ in Tejorum
profugerunt. Poſt hæc cùm in Samum Athenienſes ab
Chii cum reliquis navibus & pedeſtribus ſimul copiis
ſi, Lebedum ad defectionem, & deinceps Eras, pertra
His geſtis domum ſuam quiſque terreſtres navales ſque
reverſæ.

Peloponneſiorum naves ab Athenienſibus

Per idem tempus naves Peloponneſiorum viginti
ræum actæ, & ab totidem Athenienſium navibus o
* repentè eruptione facta, victores prælio, quatuor na
piunt Athenienſium. inde Cenchreas navigant, & exp

n Ioniam Chiumque adornant. Ad eos Astyochus, cui *obsessæ, erumpunt.*
lassis cura totiusq; rei maritimæ imperium mandatum
dvenit. Posteaquam ab Teo pedestres copiæ abscesse-
Tissaphernes ipse cum exercitu adveniens, diruto Tei,
reliquum erat, muro, abiit. Digresso eo, paulò post
don cum decem navibus Atheniensium advenit, cum-
is, ut se quoq; reciperent, paciscitur. Inde præterve-
nequicquam oppugnare adortus, abscessit.
tempore Samia plebs, coorta cum Atheniensibus *Samia plebs optimates pellit.*
navibus aderant adversus optimates: ducētos eo-
itis supplicio affecit, quadringentos exilio mulcta-
ros eorum domosque inter se diviserunt; & cùm eos
enses, tanquam haud ambiguæ fidei liberos esse jussis-
vitatem suam deinceps administrârunt, & agrorum
olonis eam communicârunt. plebis verò nemini am-
quidquam ad illos rerum exportare, neque vel elocare
nas, neque ducere eis, licebat.
ndum hæc Chii, sicut orsi erant, nihil remisso ab ulla *Lesbus à Chijs tentatur.*
udio, ut undique ad defectionem etiam sine Lacedæ-
urbes solicitarent, & simul quàm plurimos discrimi-
os haberent: ipsi tredecim navibus in Lesbum, (hæc
ab Lacedæmoniis altera, quæ peteretur, * constituta e-
de in Hellespontum contendunt. Simul pedestres Pelo-
siorum qui aderant sociorumq; ejus regionis copiæ, ad
menas & Cumā convenerunt. His præerat Evalas Spar-
classi, Deniadas * periœcus. Hæ naves ut venerūt, Me- *Methymna deficit.*
iam primò ad defectionē compellunt. Astyochus verò
æmonius classis præfectus, ab Cenchreis 4. navibus sol-
n Chiū pervenit. Tertia post ejus adventum die, Atticę
quinque & viginti, ducibus Leonte & Diomedonte, in
m navigârunt. Leon ab Athenis decem naviū subsidiū
rat. Eadē die Astyochus quoq; sub occasum solis, Chia
na assumpta solvit, inq; Lesbum contendit, si qua usui
sset Pyrrham primò tenuit. inde sequente die Eressum
s, Mitylenē ibi primo impetu ab Atheniensib. captā co- *Mitylene ab Atheniensibus capta.*
it. Athenienses enim ex improvisò adveniētes, cùm in
decurrissent, naves Chiorū profligârāt, egressiq; in ter-
versariis acie fusis urbē occupârant. Quæ cùm audisset
chus ex navib. Eressiorū & Chiorū, quas ab Methymna
lus adduxerat, quarum tres tunc deprehensæ, captaque
ene fuga ereptæ, (nam unam ceperant Athenienses)
pso erant: non ampliùs Mitylenem ire statuit. Eresso *Eressus deficit.*
ad defectionem pertracta & militibus ex suis navibus

consilium ceperunt. Quo comperto, quorum in manu
blica erat, nihil ipsi moverunt: Astyocho verò classis
to ab Erythris cùm quatuor navibus, quas secum habe-
cersito, agitabant, quemadmodum insidiis illis, vel ob-
cipiendo, vel alia ratione, ita ut quàm minimum tu-
moveretur, obviam ire possent.

rema æstate ab Athenis mille quingenti Athenienses
armaturæ, & mille Argivi (quingentos enim Argivo-
viter armatos gravibus armis Athenienses instruxe-
otidemq; ex sociis, navibus duodequinquaginta, qua-
uædam ad gravem armaturam vehendam factæ erant:
ium, Phrynicho & Onomacle & Scironida ducibus, ap-
nt. inde ad Miletum transgressi, castra posuerunt. Ad-
eos egressi, Milesiorum octingenti gravis armaturæ
, & quos Chalcideus adduxerat Peloponnesii, auxilia
Tissaphernis peregrina quædam, ipseq; Tissaphernes cũ
uiratu: prælium cum Atheniensibus & eorum sociis
ittunt. Argivi qui primam aciem in suo cornu tenebant,
mptis Milesiis, * velut Ionibus nec primum impetum
aturis, effusè prælium ineuntes: fusi fugatiq; ab Mile-
ulò minùs trecentos ex suis desiderârunt. Athenienses
onnesiis superatis, barbarisque & reliqua multitudine
cum Milesiis manus non conserverunt. profligato enim
orum cornu, cùm cæteros victos vidissent Milesii, sese
runt. victores Athenienses ad ipsam urbem Milesiorũ
ponunt. Fors ita tulit in hac pugna, ut Iones utrinq; de-
ent Dorienseis. Athenienses enim Peloponnesios sibi
itos, Argivos Milesii, superârunt. Athenienses trophæo
, munitionibus urbem in pèninsulam sitam circumdare
t; rati, si Miletum in potestatem redegissent, facilia sibi
ad laborẽ futura. Præcipiti jam ad vesperem die nun-
venit eis, quinque & quinquaginta naves ab Pelopon-
iciliaq; appropinquare, & jã haud longè abesse. * Her-
tis enim maximè Syracusani suasu, monentis, ut quòd
ũ esset viriũ Atheniensibus, id cum cæteris evertere ne
arentur, ex Sicilia viginti Syracusanorum naves & duæ
ntiæ venerant. Iam reliquæ etiam, quæ in Peloponne-
es instruebantur, paratæ fuerant. præpositus omnibus
menes Lacedæmonus, qui eas ad Astyochum rei mari-
præfectum deduceret. In Eleum primò insulam contra
im classe applicantes, cùm ad Miletum esse Athenien-
epissent, in Iasicum priùs sinum, ut quis apud Miletum
status esset cognoscerent, navigârunt. Eò Alcibiades

Athenienses ad Miletum acie terrestri vincunt.

Athen. Miletum obsessuri, Peloponnesiæ classis metu abscedunt.

equo advectus venit Tichiuſſam Mileſii agri, qua pa
claſſem in ſtatione habebant; & de prælio cōmiſſo
(ad fuerat enim in pugna cum Mileſiis & Tiſſapherne
ut niſi Ioniam univerſamque rerum ſummam in præ
ſcrimine deſtituere vellēt, quam primùm auxilio Mil
nec patiantur donec undiquaq; circummuniatur. H
ditis, inſtruunt, ut prima luce opem laturi Phrynich
Athenienſis dux, accepto ex Dero navium adventu,
ejus ſubſiſtendum & acie decernendum cenſentibus:
id ſe facturum negabat, néve id vel ipſe vel alius con
ſe qua opibus qua viribus prohibiturum, aiebat. Neq
ſe unquam * infamiæ alicujus metu ſubactum, teme
incautè diſcrimini ſe commiſſurum; dum in aliud te
tutò diſſerre poſſet, quo & hoſtilis claſſis magnitudin
bè exploraſſet, & ſuarū navium numerū, quibus co
& ſine feſtinatione inſtructis obviam hoſti eat, rectè
xiſſet. Non id flagitioſum Athenienſibus eſſe, ſi in r
* tempeſtivè cedant: multò id fœdius futurum, ſi
modo ut vincantur cōmittant; quo facto Rempub. n
dum modò, ſed omninò extremum diſcrimē præcipit
ri eſſent. * quam cùm ob acceptas clades, vix juſto a
volentem, aut ſumma neceſſitate coactā, hoſtem
aggredi deceat: quomodo, nulla re cogente, voluntat
culo objecturi eſſent? Quare hortatur, ut quàm celerri
ciis peditecq; & impedimentis quæ ſecum attuliſſent, i
impoſitis, cæteris relictis, ut naves tanto expeditiore
In Samum claſſe contendant ibi collectis omnibus n
hoſti ſi tempeſtivū foret, obviam ituros. In hanc ſent
cùm cæteri quoq; tranſiſſent, Phrynichus non in præſe
lùm, ſed inſequenti quoq; tempore, nec in tali modò c
ubicunq; interfuit, non mediocris prudentiæ opinion
tinuit. Ita ſub veſperē protinùs Athenienſes, * infect
ria, ab Mileto diſceſſerunt. ab Samo Argivi, * ob cl
ceptæ iram, domum properè navigârunt. Peloponneſi
luce ab Tichiuſſa ſolvunt, & ad hoſtem eunt. quo pe
diem expectato, acceptis Chiis navibus, quæ priùs cū
deo ab hoſtibus pulſæ & actæ fuerant, ad impedimer
Tichiuſſæ reliquerāt redire ſtatuerūt. Venientibus eò
phernes cū pedite occurrit, orans, ut Iaſum, ubi Amc
hoſtibus tenebat, claſſē converterēt. Iaſum, improviſò
quia nō alias eſſe quā Atticas naves crediderant qui in
expugnāt. in quo negotio præ cæteris Syracuſanorū n
virtus & opera enituit. Amorgen Piſſuthnæ filiū ſpurīū

Iaſum à Peloponneſiis capitur.

Rege defecerat, vinũ captũ Peloponneſii Tiſſapherni tradiderunt, vt eum ad Regem, ſi vellet, (hoc enim *imperatum erat) deportaret. Iaſum antiqua fortuna diuitijsq; opulentum oppidum diripuerunt inde ingentem prædam milites conſecuti. Auxiliarios quos Amorges habuerat, inuiolatos receperunt, inter quę milites ſuos, quod erant ex Peloponneſo plerique conſcripſerunt. Oppidum Tiſſapherni tradiderunt, cum omnibus captiuis tam liberis quàm ſeruis, pro ſingulis ſtaterẽ daricum pacti. Inde Miletum reuerſi, prædaritum Leontis præfectum ab Lacedæmonijs in Chium miſſum, terreſtri itinere cum Amorgæ auxiliaribus, Erythras uſque proſequuntur. Miletо Philippum præficiunt. Ita æſtas finita.

Stipendiũ Tiſſapherne datum Peloponneſijs.

Hyeme inſequente Tiſſaphernes cùm præſidiũ Iaſo impoſuiſſet, Miletum tranſgreſſus ſtipendium unius menſis, ut erat pollicitus Lacedęmone, drachmam cuilibet Atticam inomnes naues diſtribuit. in reliquũ verò triobulum ſe daturũ dixit, donec Regis ſuper eo voluntatẽ exquireret: qui ſi iuberet, integram ſe drachmam daturum. Huic cum repugnaret Hermocrates Syracuſanus dux (Theramenes enim, quia non claſſis præfectus erat, ſed Aſtyocho eam ſolum adduxerat, minus obſtinatè ſtipendum flagitabat) promiſit tamen; ſe ſingulis hominibus, præter quinque nauibus, plus ternis obulis præbiturum. in quinque & quinquaginta naues terna talenta in unum menſem dabat. cæteris etiam, quę hunc numerum excedebant proe adem portione datum eſt.

Atticæ claſſis contra Miletum & Chiũ expeditio.

Eadem hyeme qui in Samo erãt Athenienſes, cùm eis Charminus & Strombichides & Euctemõ duces alias triginta quinque ab domo naues adduxiſſent, cæterasque ipſi que tum in Chio tum alibi erant, coegiſſent: ſtatuerunt, ſorte inter ſe comparati, alii ad Miletũ claſſem ducere, cęteros terreſtres nauales q; copias in Chium tranſmittere. Ita factũ: Strombichides & Onomacles & Euctemon, cum triginta navib. & parte grauis armaturæ, militum eorum qui ad Miletum geſſerant bellum in Chium ſorte lecti nauigarãrint: cæteri in Samo manſerunt potentesq; maris, cum quatuor & ſeptuaginta, quas habebant, navibus Miletum univerſi contenderunt. Aſtyochus qui tunc in Chio morabatur, obſidibus jam ob proditionis metum deſtinatis: poſteaquam Theramenem naves q; & ſociorũ copias majores adveniſſe accepit: omiſſa ea re, cum decẽ Peloponneſiis navib. & totidẽ Chiis inde proficiſcitur. Pteleũ nequicquã expugnare adortus, Clazomenus prætervectus, imperatut q Athen. partis eſſent in Daphnuntẽ cõmigrẽt, atq; deditionem faciant. idem Tamos Ionię proprætor jubet. Illis

Aſtyochi Lacædæmonii navarchi expeditiones.

autem

autem abnuentibus imperium, urbem quoniam mœni-
rebat invadunt. qua re frustra tentata, cùm expugnare r
sent, inde abscedunt. acri autem coorto vento, ipse Ph
Cumamq; delatus: cæteræ naves in insulas, quæ sunt
Calzomenas, Marathusam & Pelam & Drimyssam,
sunt. Ibi per octo dies tempestatibus retenti, omnibus
quæ ab Clazomeniis eò metu belli occultè exportatę fi
partim direptis & absumptis, partim in naves congesti
cæam Cumamq; ad Astyochum navigàrunt. Ad eum i
rantem Lesbiorum legati, de defectione agentes, ven
pse verò quanquam non aspernabatur eorum sermone
men cùm Corinthii aliiq; socii. quia priùs spe lapsi fuera
rùm impigrè eam rem capessere viderentur, sublatis an
in Chium vela dedit. naves tempestate disiectæ, aliæa
in Chium delatæ sunt. Post ea Pædaritus cùm pedestr
re Erythras ab Mileto pervenisset, in Chium cum copiis
misit. habebat etiam ex quinque navibus circiter quin
Chalcidensium cum armis relictos milites. Nuntio al
Lesbiorũ defectione, Astyochus agit cum Pædarito &
ut naves eò mittant. Lesbiorumq; defectionem adjuv
enim sociorũ hoc modo numerum aucturos, aut certè
ximè res incœptis non succedat, clade Athenienses affe
Cùm verò & Chii id facere recusarent, & Pædaritus qu
garet se Chiorum illi naves permissurum: cum quinq;
thiis navibus & sexta Megaride & una Hermionide, cæ
quas secum adduxerat Laconicis, ut præfecturam suam
seret abiit; multa Chiis minatus, neq; illis sese, si quan
egerent auxilio, opem laturum. Inde Corycum veni
stationem habuit. Athenienses tunc in Chium ab Sam
exercitu vela facientes, ibidem in statione fuerant, col
ipsos dirimente, ne suam mutuò præsentiam nosceren
ceptis autem literis ab Pædarito, quod homines quidan
thræi ab Samo proditionis caussa remissi Erythras ver
extemplò inde Erythras Astyochus iterum movit. adeò
absuit, ne incideret in Athenienses. Eo Pædaritus qu
ipsum venit, & quæstione de illis habita, qui de proditi
simulati fuerant; posteaquam totum negotium * lib
nis ex Samo hominum caussa conflatum intellexerun
xa iis absolutis, discesserunt, in Chium * hic, ille, ut
fuerat, Miletum. Interea Atheniensium quoq; classis
ryco Arginum prætervecta, tres Chiorum naves long
pta, eas ut primùm sub conspectum venerunt persequ
dit. tempestate verò vehemente oborta, cùm Chiæ nav

...dium ...er Astyo- ...um & ...ios.

...thenien- ...m ad Chiũ ...ufragium

um evaſiſſent, Athenienſesque præ cæteris contende-
es maximè naves, tempeſtate quaſſatæ ad ipſam urbẽ
am ejectæ ſunt: homines partim interfecti, partim vivi
eliquæ in portum ſub Mimante (Phœnicunta vocant)
erunt. Inde in Lesbum trajiciunt, & ad munitionem
ndam ſeſe parant.

lem hyeme Hippocrates Lacedæmonius ab Pelopõne- *Novæ claſſis*
ſectus cum Thurinis decem navibus, quarum præfe- *ex Peloponneſo adventus.*
orius Diagoræ cum aliis duobus erat, & una Laconica
Syracuſana: Cnidum, quæ deſciverat jam * ab Tilla-
e, decurrit. Horum cognito adventu, qui Mileti erant
gotium dant, ut parte dimidia navium in præſidio Cnidi
, cæteris juxta Triopium (id fanum eſt Apollinis & pro-
ontium ab Cnidia regione excurrens) onerariasab Æ-
traijcientes comprehendant. Ea re audita, Athenien-
Samo profecti, ſex naves, quæ ad Triopium præſidio e-
apiunt: homines profugerunt. inde Cnidum provecti,
mœnibus nudatam adorti, parùm abfuit quin caperẽt.
ute die iterum aggreſſi, cùm ipſi per noctem ſe cõmu-
t, & qui ab Triopio ex navibus profugerant urbem in-
t, difficilior jam expugnatio erat. itaq; agris vaſtatis, in
m navigârunt.

idem tempus Aſtyochus ad claſſem Mileti ſtationem
item adveniens, Pelopõneſios omni rerum copia in ca-
bundare comperit. nam & ſtipendium ipſis affatim da-
, & pecuniæ magna vis in direptione laſſi militis dita ve-
elliq; incommoda alacri animo Mileſii ferebant. Pelo-
eſiis tamen fœdus inter Chalcidem & Tiſſapherneem
, non omninò integrum, & ſibi parùm æquum, viſum
iq; aliud Theramene præſentè factum, in has leges: Fœ- " *Alterum*
amicitiam Lacedæmonii ſociiq; cum Rege Dario & li- " *fœdus Pe-*
Regis & Tiſſapherne, his conditionibus pacti ſunt. Quæ " *loponne-*
nes quæq; urbes ſub imperio ſunt Regis Darii, aut patris " *ſiorum*
maiorúmve fuerunt: eas ſive belli inferendi, ſive alio " *cum rege*
o nocendi cauſſa, Lacedæmoniis eorúmve ſociis adeun- " *Perſa-*
ne eſto, neq; tributum ab iis exigẽdi, aut Lacedæmonius, " *rum.*
orum ſociis jus eſto. Neq; Darius aut qui ſunt ſub impe- "
us, Lacedæmonios ſociósve eorum, belli faciendi, vel "
ationc, nocendi cauſſa, petant. Quod ſi aliquid roga ve- "
b Rege Lacedæmonii ſociive, ſive Rex ab Lacedæmoniis "
orum ſociis, quod utriuſq; partis voluntate fiet, benè fa- "
eſto. Bellum adverſus Athenienſes & eorum ſocios, cõ- "
ibus viribus utriq; gerent: pacem non niſi communi cõ- "

ſilio

demersis. cæteris vulneratis navibus, multum jam superiores in certamine erant; cùm ex improviso plures naves, seque ab omni parte circumventos conspiciunt. Itaq. protinùs arrepta fuga, sex navibus amissis, reliqui in Teuglussam insulam effugerunt. inde Halicarnassum delati. His gestis, Peloponnesii Cnidum vela dederunt, acceptisq; ab Cauno septem & viginti navibus, cum universis profecti in Syma trophæum posuerunt: inde Cnidum redierunt. Athenienses audito navali prælio, in Symam ab Samo cum universis navibus cõtenderunt. nec tamen adversus classem ad Cnidum stantem quidquam tentarunt, nec illi vicissim aliquid ausi. receptis autem ex Syma navium armamentis, & Lorymis in continente oppugnatis, Samum redierunt. Cnidi jam universæ Peloponnesiorum naves congregatæ, instruebant reficiebantq;, si quid opus erat. Legati undecim Lacedæmoniorum, cum Tissapherne, cui tunc aderat, agitabant, tum de aliis, quæ ad id locorum acta erant, si quid minùs probabant, tum verò etiã de universi administratione belli, quemadmodum id quam rectissimè & re utriusq; partis gereretur. Inprimis Lichas acerrimus erat eorum quæ agebantur censor. negare utrunq; fœdus, etiam quod cum Theramene ictum esset, recte atq; ordine factum. cui enim non intolerandum, * si quas regiones Rex maioresq; eius olim tenuissent, eis nunc quoq; imperitare velit? nã & insulis omnibus & Thessaliæ & Locris cæterisq; Bœotiam tenus, sub jugum redeũdum. quo pacto Lacedæmonii pro libertate * Medico impetio Græcos subacturi essent. quare aliud de integro fœdus faciendum, aut hocce non utendũ, nec ex eo stipendium petendum. Obhæc cùm Tissaphernes exsperato anio ab eis re infecta discessisset: ipsi in Rhodum, unde legatos potentissimus quisq; miserat, navigare instituerunt; sperantes se eam insulam, navalibus pedestribusq; copiis prævalidam, in societatem adscituros; simul rati, se præsentium sociorũ facultatibus, etiamsi nihil pecuniarũ ab Tissapherne peterent, classem suam alituros. Protinùs itaq; eadem hyeme ab Cnido solventes, Camiroq; primùm Rhodiæ regionis urbi quatuor & nonaginta navibus appulsi, pavorem fugamq; plerisq;, ignorantibus quæ acta essent, incusserunt, urbem præsertim nullis mœnibus munitam habentibus. inde cùm Lacedæmonii, convocatis tum iis Rhodiis, tum cæteris ex duabus urbibus Lindo & Ielyso, peterent, ut Athenienssium societatẽ deserere vellent: Rhodus in Peloponnesiorum sese societatem cõmisit. Sub id ipsum tempus Athenienses classe ab Samo, ut prævenirent, profecti, altum jam tenentes conspecti sunt.

Lacedæmoniorum cã Tissapherne controversia

Rhodum occupant Peloponnesij.

ſed cùm paulò ſeriùs veniſſent, in præſentia Chalcen; Samum, navigârunt. Inde ab Chalce & Co & Samo m Rhodiis fecerunt Peloponneſii ab Rhodiis duo & tri- talenta exegerunt: ibiq; ſubductis navibus, dies octo- quieverunt.

erea atq; etiam paulò priùs, quàm in Rhodum hi claſſem ferrent, hæc acta ſunt. Alcibiades poſt Chalcidei obitum umq; ad Miletum factum, ſuſpectus Peloponneſiis eſſe itaq; cùm ab ijs literæ Aſtyocho, vt interficeretur. ve- it (erat enim & Agidi inimic⁹, & ad cætera infidus vide) primò clàm ad Tiſſaphernem ſe ſubduxit; inde quantũ at Peloponneſiorũ apud eũ rebus nocuit, omniaq; edo- ti auctor fuit; ut aliquid de mercede detraheret, & pro ma Attica triobulum eis, idq; non perpetuò, daret. ob- re juſſit, quòd Athenienſes longiore tempore navali uſi oresq; * triobulum ſuis darent * id quod ipſi nõ tam faciebant, quàm ne nauræ copia luxuriantes, ali ſum- eas res ex quib. infirmitas oritur faciendo, corporibus ierent; cæteri qui naves deſerere vellent, debitã merce- obſidis ac pignoris loco relinquerent. Id quoq; ipſe Tiſ- rni conſilium dederat, ut trierarchos & duces civitatum ederet. quo facto ipſi quoq; in negotio de ſtipendio aſ- rant, præter Syracuſanos: ex quorũ numero ſolus Her- ates pro univerſo ſociali exercitu ſe oppoſuit. Civitates ecuniã flagitabant, pro Tiſſapherne reſpondens, ita re- it & Chis imprudenter agere diceret, qui cũ eſſent opu- imi Græcorum, auxiliaribusque copiis defenderentur, amen corpora fortunasque ſuas pro ipſorum libertate lo obijcere poſtularent; & cæteras civitates iniquum pe- hon in præſentia tantum, vel etiam amplius, pro ſua li- e conferre velint, quantũ ante defectionem Athenien- ſi penderint. Tiſſaphernem verò oſtendit, jam privatis ibus bellum gerentem, nõ ſine cauſſa pareiùs præbere. Paulè ab Rege ſtipendia veniſſent, integram perſelutu- ſis mercedem, civitatesq; operæ precia laturas. Tiſſa- ernẽ hortabatur, ne nimium finire bellum properaret, ryes Phœnicum, quas paraverat, acciret, quo pluribus dia præbendo, iiſdem terra mariq; vires augeret: divi- rò id imperium * utrosq; tenere ſineret, quo Regi ſem- er at alteros in alteros concitare. * Quòd ſi ſemel ad al- leveniat terræ marisq; imperium, ſe ſanè multum dubi- quibus auxiliis eos qui rerum potiantur ſubactutus ſit; ſe aliquando cum ingenti ſumptu & periculo in certa-

Alcibiades ſuſpectus Lacedæmonijs ad Tiſſaphernem ſe confert.

Conſilium Alcibiadis ad Tiſſaph. contra Lacedæm.

men deſcẽdere velit. Verùm id multò levius eſſe, ſi &
exiguo, & ſine ſuo periculo, ipſos inter ſe Græcos atte
ficiatq;. Quin imò Athenienſes longè majore ipſius
imperium cõmune obtenturos. nam & terreſtris im
minùs cupidos eſſe, & verbis factisq; commodiſſimè
ipſo geſturos bellum. hos enim & ſuo partem mari
& Regi Græcos quicunq; in ejus ditione incolunt, ſub
at Laedæmonios contrà ut eos in libertatẽ vindicen
ut neutiquam credi poſſit, eos qui nunc ab Græcis Gr
repetant libertatem, non etiam à barbaris, ſi eos non
petituros. Proinde attenderet initiò utroſq;, & ubi quà
mèvires Athenienſium attenuaſſet, tum demũ Lac
nios pelleret regione. Hæc maximè Tiſſaphernes, q
ex ipſis factis conjecturam capere licuit, animo agital
biadis enim ut ſalubriter de his monẽtis fidei ſe credi
pendiũ Peloponneſiis remiſſiùs præbuit, nec navali
ne ipſos contendere permiſit-ſed & Phœnicum nave
turas & ipſos ſic viribus ſuperiores dimicaturos dicer
univerſam perdidit; vigorẽq; rei navalis, qui longè n
fuerat, attrivit; & alia nõ occultè egit, ut facilè minim
pto animo rem gerere animadverteretur. Hæc opti
Alcibiades, Tiſſaphernẽ & Regem, quib. cum erat, me
mul in patriam ſibi reditum ſtruebat haud dubius, qu
funditùs eam deleret, reditũ aliquando precibus obtin
ſet: perſuaſurũ autem inprimis, ſi Tiſſapherni familia
cusq; conſpiceretur. Nec eum fefellit opinio. nam p
tantũ eum apud Tiſſaphernem poſſe milites in Samo
verunt, & ipſe Alcibiades ad eorum principes miſit, u
mores apud bonos viros eſſent, quòd optimatibus, no
civibus, aut populo qui ſe ejeciſſet, imperiũ tenentibu
conciliataq; Tiſſaphernis amicitia Remp. cum eis adm
re veller: multò maior ipſis trierarchis Athenienſiũ qu
potentia eminebat, jam antè ad id inclinatis, animo
verſabat. eaque res in exercitu primùm agitata, inde i
quoq; manavit. Ab Samo quidam tranſgreſſi colloqu
eibiade agebant, ipſo ſpem faciente, ſi populare ſtatur
viſſent, ſe Tiſſaphernem primò, inde Regem quoq; a
ipſis effecturum. hac enim ſola ratione, Regem ſibi fi
turum. Ibi illi ſpem conceperant, ſe, qui ut potentia pra
ita onera graviora ferrent, rerum potituros & hoſtes
turos. Igitur in Samum regreſſi, ad id cum idoneis l
bus conſpirant: vulgò verò propalàm jactabant, Reg
& amicum futurum & pecunias ſuppeditaturum, ſi Al

Tiſſaphernes impedit res Lacedæmoniorum.

Alcibiades reditum ſibi in patriam ſtruit.

Quorundã de Democratibus Athenis tollenda conſilium.

at, & populi imperium tollatur. Multitudo quamvis in
entia ægrè quæ agebantur ferebat, tamen ſpe magna re-
nercedis facta, nihil movit. Qui verò de optimatum im-
conjuraverant, cùm hæc in vulgus diſſeminaſſent, rur-
ſecum & cum ſociis ea quæ cum Alcibiade egerãt agita-
e cæteris quidẽ tuta iſta & proclivia videbantur. Phryni- *Phrynichus*
utem, qui dux ad id locorũ erat, nihil placebat. Alcibia- *pro Demo-*
enim (nec erat aliter) non magis optimatum quàm po- *crati pugnat.*
mperium deſiderare judicabat, nec aliud quidquam quę-
quàm ut præſenti Reip. mutata forma, ab ſodalibus ſuis
ſtitus rediret. Sibi verò id ſumma vi agendum, ne inter ſe
ordes ſeditiones moveãt. nam Regi haudquaquam com-
um eſſe, ut cùm Peloponneſii tantum mare obtineant, &
s in eius regione non paucas habeant, cũ Athenienſibus,
is nullam fidem habeat, res ſuas communicatas tenere
; quando Peloponneſis, à quibus nunquam læſus eſſet,
s efficere poſſet. De ſociis verò urbibus, quibus optimatũ
rium promiſiſſent, in id tempus, quo nec ipſi amplius po-
i regimine uſuri eſſent: id ſe haud dubiè ſcire, quin non
s ea re, & quæ deſecerint in fidẽ redituræ ſint, & quæ ha-
is permanſerint firmiores futurę. nec enim ipſos ut vel in
orum vel populi manu ſit imperium, potiorẽ habituros
utẽ libertate in quacunq, Reip. forma. * Quos verò bo-
oneſtoſq; vocent, eos ſe non minus quàm populum ne-
ſibi exhibituros cenſere: qui & occaſionibus populum &
mentis ad omne genus ſcelerum armaturi ſint, ut ipſi
puam emolumenti partem ferant, ſuiq; arbitrii faciant
os indicta cauſſa per vim de medio tollant; cùm populus
perfugium, & ipſorum vindex, eſſe ſoleat. Hæc quin &
tes ipſis rebus edoctę ſentiam, ſe minimè dubitare. Pro-
ihil ſibi, eorum quæ ab Alcibiade aliisq; in præſentia fi-
lacere. At conjurati, ut quòd initiò propoſuerant repręſ-
ent, legatos Piſandrum alioſq; Athenas decernunt; qui
reditu Alcibiadis & de populo illic opprimendo agerẽt;
ſaphernem amicum Athenienſib. redderent. Quos Phry-
poſteaquã de reditu Alcibiadis verba facturos intel-
nec id negaturos ei Athenienſes: metu perculſus, ne cùm
iſſet, ſeſe qui crebrò adverſus eum egiſſet tanquã * ad
ium ulciſceretur, tale conſilium machinatur: Aſtyochũ *Phrynichi*
lacemoniæ claſſis præfectum, Mileti adhuc morantem, *adverſus*
eras occultè monet; Alcibiadem Tiſſaphernis amicitia *Alcibiadem*
thenienſibus conciliantem, plurimum ipſis detrimenti *& contra*
tium cætera perſpicuè ſine ambagibus ſcribit. ſibi autem *conſilia.*

veniam dandam, ſi etiam eum incommodo ſuę Reip. inimico aliquatenùs nocere conetur. Aſtyochus cùm Alcibiades non jam ampliùs congrediens opportunũ ſe ad occaſionem daret, nec etiam ipſe quidquam gravius in eum ſtatuere cogitaret: * ad eum in Magneſiã & ad Tiſſaphernem proficiſcitur, prolatoq; indicio, quẽ ab Samo nuntium acceperit oſtendit. Tiſſapherni autem, ut fama eſt, tum in hoc negotio tum aliis quoque privati cõpendii cauſſa ſe inſinuabat. qua etiam de cauſſa cùm ſtipendium ille non integrum numeraret, molliùs ei repugnavit. Alcibiades confeſtim literas in Samum de Phrynicho iis qui ſummæ rerum præerant mittit, quæ is commiſiſſet oſtendens, necandumq; cenſens. Trepidus rerum ſuarũ Phrynichus, cùm ſe ob id in judicium in extremo conſtitutum periculo intelligeret: * iterum mittit ad Aſtyochum, queritur, quòd quæ priùs ſcripſiſſet parùm occultè habuiſſet. nũc verò ſe univerſum Athenienſium exercitum in Samo, tradere in ipſorum poteſtatem paratum. ordinẽ de hinc rei agendę (nam & mœnibus carere Samum) & rationem totam perſcribit: neq; ſibi vitio dari poſſe, ſi in capitis diſcrimine ob ipſos cõſtitutus, hęc aliaq; perpetrare quàm ab inimiciſſimis ſuis deleri malit. Hæc iterum ad Alcibiadem Aſtyochus defert. Itaq; ubi ipſius iniquitatẽ præſenſit Phrynichus, ac mox affuturas ſuper ea res ab Alcibiade literas: præoccupandum ratus, militibus ſignificat, certis ſibi compertũ nuntiis eſſe, hoſtes, cùm mœnib. Samus careat, & naves nõ omnes intus ſtationem habeant, caſtra invaſuros. itaq; Samum quanta fieri poſſit celeritate communiendam, præſidiis & cuſtodiis omnia firmata habenda. ipſe dux erat, & pro imperio ea agebat. Igitur protinùs ad opus illi accinguntur: eaq; de cauſſa, cùm alioqui debuiſſet, paulò celeriùs communita Samus eſt. Paulò pòſt literæ ab Alcibiade venerunt, quib. & proditum ab Phrynicho exercitum, & hoſtes eos adorituros nuntiabatur. Exin Alcibiadi nõ ultrà fides haberi, ſed cùm res hoſtiũ præſciret, in Phrynichũ hæc ipſum ceu conſcium ob inimicitias conferre judicabant: tantumq; abfuit, ut ea delatione quidquã ipſi noceret, ut inſuper teſtimonio eſſet. Secundum hæc Alcibiades Tiſſapherni inſtitit, tentavitq; ſi quo modo eum amicum redderet Athenienſibus qui & Peloponneſios maiorem Athenienſibus claſſem habentes timebat, & tamen ſi quo modo poſſet fidem ſibi fieri volebat: inprimis intellecta controverſia Peloponneſiorũ Caidi habita de fœdere Theramenis. Etenim dum in Rhodo illi morabantur, ita evenit, ut eam quam ſuprà retulimus Alcibiadis orationem, quòd nimirum omnes civitates Lacedemonii

Alcibiades Tiaphernem Athenienſibus conciliare ſtudet.

bertatem asserere vellent, Lichas insuper cõfirmaret,
tolerari posse eam pactionem, ut Rex omnes eas te-
bes, quibus aliquando ipse maioresve ipsius imperitas-
a Alcibiades, adeò ingenti proposito certamine, sedu-
phernem colens negotium urgebat.

Pisander de abolenda Athenienſ. Democratia agit.

tea Pisander cæteriq; Athenienſium ex Samo legati
as veniãtes, orationum ad populum, tota rerum sum-
reve coacta, habuerunt: illud inprimis asseverabant,
lcibia de reducto, & populari sublato statu, Regem soci-
ere & Peloponesiis superiores fieri possent. Adversus
ationem cùm multi de populari statu tenderent, & si-
ibiadis inimici vociferarentur, ne fas futurum, si is qui
olasset restituatur; ad hæc * Eum olpidæ præconesq;
sarcanis, ob quæ solum vertere coactus est, testarẽtur,
mnia sacra & deorum numen ne reduceretur mone-
ogressus Pisander, post multa jurgia & convitia unum-
e adversantium productum interrogabat; ecquam de
incolumitate Reip. spem haberet, cùm Peloponnesii
non minorẽ sua in mari instructam, socias verò urbes
lures haberent, cùm illis Tissaphernes pecunias sub-
aret, cùm sibi nullæ jam superessent, nisi ad suas partes
quis pertrahat? Ad hæc interrogati cùm nihil respon-
tum verò missis ambagibus: Hoc autẽ, inquit, nun-
btingere nobis potest, nisi Remp. nostram moderatiùs
mus, & ad pauciores imperium trãsferamus, ut Rex fi-
bis possit habere: in præsentia autem non tam de Reip.
quam postea mutare, si quid displicuerit, licebit, quàm
a salute soliciti simus. Alcibiadem itẽ reducamus, qui
lus ista efficere valet. His auditis, populus initiò æger-
n de paucorum imperio tulit: Pisandro autẽ exequen-
liam salutis restare viam, victi metu, nec sine ulla mu-
iterum futuræ spe, cesserũt. Decretum inde, ut Pisan-
; decem unà navigantes, agerent cum Tissaphernes &
le, prout è Rep. esse putarent. Phrynicho quem Pisan-
aud sanè aptũ ratus iis quę cũ Alcibiade agenda erãt,
erat, quòd Iasum Amorgenq; prodidissent: imperiũ,
criondę etiam collegæ ejus, abrogârunt. in eorum lo-
on & Diomedon suffecti. Pisander cùm omnes conju-
* quæ priùs in urbe adversus magistratũ & judicia fa-
it, obisset, hortatus, ut conjuncti cõmuni cõsilio po-
perium eriperent, alia quę ad præsens negotium perti-
aravisset, ut maturaretur res, cum decem illis ad Tis-
em navigavit.

Atticæ claſſis excurſiones.

Ea hyeme Leon & Diomedon, accepta Athenienſiũ claſſe, expeditionem in Rhodum faciunt. ubi poſtquam ſubductas ſenſerunt naves Peloponneſiorum, in terrã egreſſi, & Rhodiis qui obviam exierant acie victis, Chalcen abſceſſerunt. Dehinc in Co belli ſtationẽ delegerunt, qui locus paulò erat opportunior ad providendum, ſi quando claſſis Peloponneſiorũ moveret. Xenophantidas quoq; Lacon ex Chio ab Pædaritoia Rhodũ miſſus veniẽs, opera & munitiones jam perfectas eſſe nuntiavit, ac niſi cum claſſe univerſa ſubſidio eant, Chiũ amiſſuros. His auditis, auxiliũ ferre decreverunt. Interea Pædaritus cum ſuis auxiliis Chiorumq; univerſa multitudine, adortus munitiones Athenienſium quæ ad naves erant, partẽ earum navesq; aliquot ſubductas capit. Athenienſes autẽ facto concurſu, cùm primò Chios pepuliſſent, inde cæteros quoque Pædariti milites fundunt. cæſi ſunt cum ipſo Pædarito Chiorum complures: & armorum vis magna capta. Deinceps maiore vi Chiũ terra mariq;, ingenti fame inſuper premente, circumſeſſi.

Pædariti mors.

Athenienſes amicitiam. Tiſſaphernis fruſtrã tentant.

Piſander interim cęteriq; Athenienſium legati ad Tiſſaphernem venientes, cum eo de ſocietatis pactione agunt Alcibiades qui nondum omninò Tiſſapherni fidebat (namis Peloponneſiorum majore tenebatur metu, cupiebatq; etiamnum utrosq;, ut ab ipſo didicerat, viribus atterere ac debilitari) rationem iniit, ut Tiſſaphernes poſtulatorum magnitudine à pactione Athenienſes deterreret. id quod ipſe Tiſſaphernes, metu præcipuè impulſus, mihi voluiſſe videtur. Alcibiades autem nihil dum de pacificatione admiſſurum cernens, * ſtatuit ita ſe comparare, ut Athenienſibus videretur aliquid impetrare potuiſſe, Athenienſes verò Tiſſapherni inclinato jam paciſciq; cupienti ſatisfacere noluiſſe. Cùm enim præſente Tiſſapherne, ipſe pro ea verba faceret, adeo ingentia Alcibiades ab Athenienſibus poſtulavit, ut quamvis multa concedentes, tamen ad ultimum pactionem aſpernarentur. Poſtulabat enim, ut Athenienſes Ioniam traderent univerſam cum inſulis circumjacentibus aliisq;. quæ cùm non negarent, tandẽ in tertio congreſſu, veritus ne Athenienſes deprehenderent, quàm nihil poſſet, poſtulavit, ut Regi liceret naves facere, & ipſorum præternavigare terram, quacunq; & quãta cum claſſe vellet. Tum verò non ampliùs toleranda iſta rati Athenienſes, & ſe deceptos ab Alcibiade credentes, ira ſuccenſi abierunt inde, inq; Samum redierunt.

Secundum hæc nondũ confecta hyeme, Tiſſaphernes protinùs Caunum digreditur. volebat enim reducere Milerum Pelopon-

Peloponnesios, & fœdus facere qualecunq; posset, stipendi- *Tertium fœ-*
umq; præbere; ne ad extremum inimicitiarum devenirent. *dus Pelo-*
verebatur nanq;, ne cùm non possent alere classem, aut dimi- *ponnesiorũ*
tare cum Athenien sibus coacti succumberent, aut naves ab *cum rege*
hominibus desererẽtur, ut Athenienses sine ope sua quæ vel- *Persarum*
lent consequerentur. ea quoq; cura angebat, ne alimenti pe-
tendi caussa, prædas ex cõtinente agerent. Hæc omnia ipse se-
putans providensq;, quòd omnes inter se Græcos viribus æ-
quari volebat, convocatis Peloponnesiis, stipendium eis nu- "
meravit, fœdusq; tertium hisce legibus fecit: Tertio decimo "
anno regni Darii, ephoro Lacedæmone Alexippida, fœdus ice- "
runt in campo Mæandri, Lacedæmonii sociiq; cũ Tissapherne "
& Hieramene & Pharnaci liberis, de Regis deq; Lacedæmo- "
niorum & sociorum rebus. Omnis regio * quæ Asiæ limite "
continetur, Regis esto. Regi de sua ditione pro arbitrio statue "
e licitum esto. In regis provinciam nocendi caussa Lacedæ- "
monii aut socii eorum ne eant: nec rex in Lacedæmoniorum "
sociorumve regionẽ nocendi caussa. Quòd si quis Lacedæmo- "
niorum sociorumve, ditionem Regis nocẽdi caussa invadere "
velit, ei Lacedæmonii sociiq; obsistãt. Sin quis ex Regis ditio- "
ne Lacedæmonios socios q; nocẽdi caussa petat, Rex prohibe- "
t. Tissaphernes classi præsenti stipendium ex pacto præbeat, "
donec regiæ naves veniãt. quæ si venerint, Lacedæmoniis so- "
isq; suas naves alere, si velint, licitum esto. Quòd si ab Tissa- "
pherne stipendiũ accipere velint, Tissaphernes prębeat. *La- "
cedæmonii autem sociiq; finito bello pecunias Tissapherni, "
quantas acceperint, reddant. Quando regia classis venerit, La- "
cedæmoniorum sociorumq; & regiæ naves bellum consilio "
communi gerant, quemadmodum Tissapherni & Lacedæmo- "
nis sociisq; fuerit visum. Quòd si finire bellum cum Atheni- "
ensibus placuerit, utriq; pariter finiunto. Hæc pacta. Post hæc "
Tissaphernes naves Phœnicum, uti convenerat, adduce- "
bat, & cætera quæ promiserat perficere instituit, ut manifestè
præparatum suum studiumq; declararet. Extrema hyeme Bœ-
otiorum, qui Athenien sium præsidio tenebatur, occupâ-
runt. Qui egerunt, Eretrienses quidam fuerunt, & ex ipsis et- *Eubœa de-*
am Oropiis, Eubœæ ab Athenien sibus abalienandæ consilia *fectionem*
habentes. oppidum enim adversus Eretriam situm, non pote- *ab Atheni: s.*
rat non ingenti cum incommodo Eretriæ reliquæq; Eubœæ *molitur.*
ab Athenien sib. teneri. Oropo occupato, in Rhodum Eretri- *Peloponnesij*
enses venerunt ad Peloponnesios, ut Eubœam classe peterent *Chijs opem*
laborantes. sed illi de Chio magis in discrimine versante soliciti, *ferre conan-*
cum universa classe ex Rhodo solverũt. Triopium ubi tenuc- *tur.*

to ducem ſibi, poſt obitum Pædariti, acciverāt, & r
decim præſidio Mileti relictas: quarū quinq; Thu
quatuor Syracuſanæ, Anæitis & Mileſia & Leont
Egreſſi Chiorum univerſa civitas loco idoneo & t
terunt. ſimul naves ſex & triginta adverſus Athenie
ginta duas tendentes, prælium navale fecerunt. D
eſt utrinque ſumma vi, adeò ut Chii ſociique non
(inveſperaſcebat enim) in urbem reverterentur. N
poſt Abydus in Helleſponto ad Dercyllidam, qui
Mileto advenerat, Pharnabazumque defecit: & I
Lampſacus. Ea reaudita, properè Strombichides cu
& viginti Athenienſium navibus, quarum quæda
portabant, ex Chio accurrit: Lampſacenos obviā
cie vincit, urbemq; mœnibus carentem primo im
mancipiis & ſubleƈtile direptis, libera capita in ur
tuit. Inde Abydum digreſſus, poſtquam nec ad d
cogere, nec armis pugnare poterat, in regiones co
dum ſitas traiecit: Seſtumque Cherſoneſi vrbem,
Medi tenuerunt, caſtellum præſidiumq; univerſi
ti conſtituit. Interea Chii jam liberiùs in mari cep
ſari, & Aſtyochus cæteriq; qui Mileti erāt, cognito
ſio & Strombichidis cum navibus diſceſſu, in ſpe
rant. Aſtyochus cum duabus navibus in Chium pro
ceptis quę illic erant navibus: inde univerſas ad Sa
Vt verò illi ſibi invicem ſuſpecti diffiſiq; obviam n

ivaderent imperium: quamvis quidam motus fuerit, *gentorum*
ioribus id traderetur. Communicatis igitur inter ſe in *optimatum*
onſiliis Athenienſes, Alcibiadem * qui parùm aptus *imperium.*
natum imperium futurus eſſet, neq; etiam * ipſe vel-
ium facere ſtatuerunt. Sibi verò ipſis, ut in quos tota
culi moles incumbat, præcavendum providendumq;
de rebus propoſitis remittatur. ſimul bellum fortiter
dum, & ex privato pecunias ac ſi quid præterea opus
nferendum: quando non jam aliorum, ſed ſui ipſius
abores moleſtiasq; paterentur. Hæc inter ſe cohortati
lò Piſandrum cum dimidia legatorum parte domum,
iconficiendas, dimittunt: in ſubditorum quoq;, quas
ent, civitatibus, ad paucorum poteſtatem deducere
jubent. Cæteros legatos in reliqua ſubdita oppida a-
ablegârunt. Diotrephem qui circa Chiũ erat, Thra-
fectum conſtitutum, in ſuam provinciam miſerunt,
bi Thaſum pervenit, ſtatum ibi popularem ſuſtulit.
ltero circiter poſt ejus diſceſſum menſe, mœnibus ur-
im cinxerunt; nihil ſe Athenienſium optimatum
egere rati, potiusq; ab Lacedæmoniis quotidie liber-
xpectantes. Nam & exules eorum ab Athenienſibus
im Peloponneſiis erant, cumq; ſuis in urbe familiari-
gno ſtudio naves accire, Thaſumq; ad rebellandum
;nitebantur. * Omninò itaq; ex ſententia ipſis eve-
x Reſpubl. ſine ſuo periculo conſtitueretur, & plebis,
iâs obſtitiſſet, poteſtas diſſolveretur. Quamobrem
enſibus ad paucorum imperium res deducentibus, lõ-
rſum in Thaſo accidit. nec aliter, ut opinor, in aliis
ubditis civitatibus factum. * aptiores enim ad con-
im effecti, metuque omni in rebus agendis propulſo,
ubdola illa Athenienſium Reipub. conſtitutione, liber-
iaud ſegniter arripuerunt. Piſander ſociiſque ſublato
avigandum, ut viſum erat, populari ſtatu: Athenas, ſo-
cum ex quibuſdam urbibus militem adducentes, re-
t. ubi jam magnam negotii partem ab ſuis confectam
runt. * Androclem plebis acerrimum patronum, cujus
uè opera ejectus Alcibiades erat, quidam juventutis
ratione facta, tum quia plebis cauſam defendebat, tum
lcibiadi, redire Tiſſaphernisq; amicitiam conciliare
ti, ſe gratificaturos ſperabant, occultè peremerũt. alios
, quos ad negotium incommodos ſibi putabant, clàm
lio amoverunt. Iamq; palàm ferebant, * non alios ſti-
im accipere debere, quàm qui militarent, neque rebus

lerant autem eis reliqui totius temporis ſtipendiũ. quod cùm dediſſent prodeuntibus, hoc modo Senatus nil repugnans egreſſus eſt, reliquiq; cives quieti nihil moverunt. Quadringẽti * curiã ingreſſi, tum primùm prytanes ex ſuo numero ſorte delegerunt, votaq; & ſacrificia, quæ ineuntes magiſtratum aſſolent, peregerunt. inde permultis ex plebis inſtitutis iniuſtatis, exules tamen, * ob Alcibiadem, nõ reduxerunt. Decæteros ſumma vi Remp. obtinebant. paucos quoſdam, quos cõmodum videbatur, necârunt, alios in vincula conjecerunt, alios ſolum vertere coégerunt. Et ad Agin Lacedęmoniorum regem, qui tunc Deceleæ erat, legatis miſſis, pacẽ cum ipſo facturos polliciti ſunt. æquũ eſſe ſibi eum, nec jam ampliùs infidæ mobiliq; plebi, reconciliari. Verùm is haudquaquã civitatem quieturam ſperabat, neq; populum veterem protinùs libertatem omiſſurum. ante omnia ſi cum magnis ipſe copiis adveniens conſpiceretur, aliquid moturos. Itaq; nullã eis fidẽ habens, quin aliquid turbæ oriturum eſſet: iis qui ab Quadringentis miſſi venerant, nihil pacificum reſpondit. accitis autem validis ex Peloponneſo copiis, paulò pòſt cum hiſce & cũ præſidio Deceleæ deſcendit ad ipſa mœnia Athenienſium; ſperans, ſe aut turbatam urbem quo vellet modo recepturũ, aut etiam impetu ob inteſtinum externumq; tumultum occupaturum. longis utiq; muris, qui adeò inopes defenſoribus eſſẽt, ſeſe potiturum. Poſtquam autem propiùs aggreſſus, nullum in urbe motum fieri vidit; & equites ab Athenienſibus miſſos utriuſq; armaturę pars cum ſagittariis, aliquot ex ipſis qui propiùs ſubierant occiderunt, armis etiam quibuſdam cęſis, potiti: exercitum abduxit. Ipſe deinceps cum ſuis in præſidio Deceleæ manſit. cæteros qui ab eo acciti venerant, paucos in ea regione retentos dies, domum remiſit. Nec deinceps tamen Quadringenti legatos ad Agin mittere deſtiterunt. itaq; ut is jam minùs repugnans, etiam incitabat, Lacedæmonem quoque de pacificatione legatos miſerunt. Decem in Samum mittunt, qui militum animos permulceant, oſtendentes, non incommodi alicujus Reipub. vel civium, ſed ſalutis omnium cauſſa, paucorum imperium inſtitutum eſſe. neque quadringentos ſolùm eſſe, ſed quinque millia, qui res adminiſtrent. * enimverò non unquam Athenienſes, propter expeditiones & longinquas occupationes, ad unum quamvis magnum negotium tanto numero in conſilium conventuros, ut quinque millia eſſent. His aliisque, quæ ut conveniret agerent, mandatis, confeſtim poſt hanc rerum commutationem dimiſerunt; veriti ne, quod factum eſt, navalis turba hoc pauco-

Quadringenti cum Lacedæmonio pacem facere cupiunt.

Quadringenti ad exercitum Athen. legatos mittunt.

paucorum imperio adquiescere nollet, indeque exorto primùm malo ipsi iterum in ordinem cogerentur. Iam enim sub idem tempus, quo imperium Quadringenti occupârunt, motus quidam in Samo ob statum paucorum extitit. is talis fuit. Samii qui tunc ejectis primoribus popularе imperium amplectabantur, adventu Pisandri ab ipso cæterisque Athenensibus conjuratis persuasi, iterum mutatis animis, conspirârunt circiter trecenti, reliquosq; ceu populum adoriri statuerunt. hi Hyperbolum quendam Athenensem, ostracismo non ob metum potentiæ dignitatisve, sed propter scelera infamiamq;, urbe pulsum, adjuvante Charmino ex ducibus uno & aliis præterea cum ipso Athenensibus quibus fidem habebant, interficiunt. alia præterea cum his juncti perpetrabant, jamq; ut cæteram multitudinem invaderent animo agitabant. Quod ubi senserunt illi, Leonti Diomedontiq; ducibus, qui quòd honorati apud populum essent, haudquaquâ lubentes paucorum imperium patiebantur, quid futurum essent indicât, itemq; Thrasybulo & Thrasyllo, trierarcho alteri, alteri gravis armaturæ præfecto, & aliis quos semper maximè adversatos conjurationi intellexerant. orant, ne suæ saluti deesse velint, neu Samum ab Athenensibus abalienari patiantur, ob quam solam ipsorum imperium hactenus erectum steterit. Iis auditis, illi unumquenq; militum obire, hortari ne id permittere velint: inprimis * Paralos, viros Athenenses & liberos omnes in ea navi, semperq; paucorum statui, licet præsens non esset, infestos. Diomedon verò & Leon naves aliquas, si quà navigabant, ipsis præsidio relinquebant. Itaq; posteaquam trecenti illi negotium aggressi sunt, horum omnium auxilio, Paralorum cum primis, superior facta multitudo Samiorum: triginta ex trecentis interfectis, tres quos maximè auctores & principes esse facinoris constabat exilio mulctârunt: reliquis veniâ dederunt, remq; publicam deinceps unà populari forma tenuerunt. Post hæc ocyùs Samii militesq; Chæream Archestrati Athenensem, qui se in eo negotio impigrum virum gesserat, cum Parala navi, nuntium eorum quæ facta essent, Athenas mittunt. nihil enim dum de Quadringentis acceperant. Vbi venerunt, Quadringenti Paralorum duos autres in vincula conjecerunt, reliquos erepta ipsis navi in aliam militarem translatos, circa Eubœam præsidio esse jusserunt. Chæreas ubi quæ agerentur vidit, extemplò se furtim subduxit: & in Samum reversus, militib. omnia in majus tollens ab Athenis nunciat, verberibus omnes multari, neminem hisce re adversus Rempublicam tenentes audere,

Plebs & milites Athenienses in Samo opprimunt optimates.

Milites Athenienses in Samo pro Democratia contra Quadringentos conspirant.

mum cedentibus iis, Peloponneſii ad Mycalen claſſe
runt, ibiq; caſtra, & unà Mileſiorum finitimorumq;
tus, faciunt. Poſtero die ad Samum claſſem admovere
tibus, Strombichidem cum navibus ab Helleſponto a
ſe nunciatum. protinùs igitur Miletum reverterunt. A
enſes acceptis iis navibus, ad Miletum centum octo n
parati decernere acceſſerunt.* Vbi nemo obviam ex
Samum claſſem receperunt.

Peloponneſii partem claſſis ad Pharnabazum miſtunt.

Eadem æſtate ſtatim poſt hæc geſta, Peloponneſii q
univerſis licet navibus impares pugnæ rati in aciem n
bant, ſoliciti, unde tot navibus ſtipendium darent, in
cùm Tiſſaphernes malignè præberet: Clearchum R
cum quadraginta navibus, ad Pharnabazum, ut priùs q
in Peloponneſo conſtitutum fuerat, mittunt. nam & v
eos Pharnabazus, & ſe paratum ſtipendia præbere o
bat. adhęc ab Byzantio legati de defectione venerant.
ctæ in altum naves, ut fallerent Athenienſeis, tempeſt
orta disjiciuntur. major pars Delum cum Clearcho del
de Miletum redierunt. Clearchus terrâ in Helleſpontũ
præfecturam ivit. decem verò naves, Elixo Megarenſe
incolumes eodem venientes, Byzantium per defection
ceperunt. Eare cognita navium auxilium præſidium
Samo in Helleſpontum miſſum eſt. prælium etiam p
octo naviũ adverſus parem numerum ad Byzantium fa

Exercitus Samius Alcibiadem ab exilio reducit.

Interea qui rebus in Samo præerant, & maximè Thra
lus, perpetuò in ſententia manebant, ut quando rerum
mutaſſent, Alcibiades reduceretur. Tandem à Thra
perſuaſi in concione milites, legem tulerunt, ut Alcibi
ditus & impunitas eſſet. itaque ad Tiſſaphernem ipſe
ctus, in Samum Alcibiadem perduxit: eam unicam ſp
lutis ſupereſſe ratus, ſi ad ſe Tiſſaphernem à Pelopo
averterent. Concione vocata, Alcibiades calamitatem
exiliumq; deploravit. indę de Republica plurima con
tus, non exigua ipſos in futurũ ſpe implevit: ſimul ſuam
Tiſſaphernem auctoritatem & potentiam ſupra modu
bis extollebat, ut & iis, qui in urbe imperium tenerent, n
incuteret,* & eo magis conjurationes extingueret: eſ
apud Samios milites in tanto majore honore, & ipſi pl
mi ac fiduciæ conciperent: hoſtes verò apud Tiſſapher
vidia majore onerati ſpe præſenti penitùs excíderent. A
magnificis & elatis verbis affirmabat, pollicitum Tiſſa
nem, ſe nunquam dum aliquid ſibi ſupereſſet Athenien
fidę ipſorũ cognita, ſtipendio defuturũ,* ne ſi ad extre
ſi

quoque suum divendere cogeretur. Phœnicum quæ
endi naves essent, Atheniensibus se non Peloponne-
iturum. * Fidem verò Tissaphernem tunc tantùm A-
sibus habiturũ, quando ipse reversus ei pro illis spon-
His aliisq; pluribus auditis, imperatorem ipsum con-
d cæteros creaverunt, omniumque rerum summam
iserunt. * adeoq; certam repentè spem & de sua salu-
uadringentorum supplicio ceperant, ut extemplò co-
r, contemptis ob audita verba hostibus, in Piræeum
avigare. Alcibiades multis id postulantibus, omninò
eum, adeò propinquis relictis hostibus, navigare recu-
verò aiebat, quando imperator esset electus, ad Tissa-
n navigaturum, deque belli gerendi ratione acturum.
otinùs ab ea concione profectus est, * ut omnia con-
n ipso cõmunia habere videretur, simulq; apud ipsum
re honore esset, & se jam imperatorem lectum esse o-
et, beneque aut malè de ipso mereri posse declararet.
m, ut Alcibiades & Tissapherne Athenienses, & illis
ernem terreret.

Alcibiades imperator ab exercitu nominatur.

Alcibiadis audito, Peloponnesii qui Mileti erãt jam
ssi Tissapherni, tunc verò multò magis eum obtere-
m quia cõtra Athenienseis instructa classe ad Miletum
exire in pugnam noluerant, Tissaphernes multò re-
stipendium eis dare occeperat: ut odium jam antea in
onceptũ, hoc Alcibiadis negotio multùm insuper cu-
tur. Itaq; jam in circulis non milites modò inter se, sed
q; non parvæ auctoritatis viri, fremebant, non se jam
n integrum stipendium accipere, & quod daretur exi-
sse, nec id ipsum continenter fieri. quòd si non aliquis
hio rem committat, aut in locum alium transferat, ubi
atus sit copia, homines naves deserturos. Horum o-
Astyochum esse auctorem, qui privati emolumenti
injurias Tissapherni condonet. Hæc ipsis agitantibus,
super tumultus cum Astyocho contigit. Syracusanorũ
orumque nautica turba, uti homines summæ libertati
erãt, eò procaciùs mercedem flagitabant. Ad hæc cùm
to proterviùs responderet, minaretur que, & in Dorieũ
um orationem affirmantem baculum sustulisset: eo vi-
taris turba (qualia homines nautici solent) clamore
o, in Astyochum ut ferirent impetum faciunt. Ipse cùm
a quandam confugisset, nihil incommodi accepit. ita
discessum. Milesii quoque facto clàm impetu, castel-
Tissapherne in sua urbe ædificatum, ejectis qui custo-

Militum Peloponnesiorum contra Tissaphernem & Astyochum tumultus.

diæ cauſſa inerant militibus, occupârunt. Hæc cæteris ſociis, & inprimis Syracuſanis approbantibus: Lichæ n orum placebat: Mileſiſque & aliis qui in Regis ditione moderatè obtemperandum Tiſſapherni & parendu aiebat, donec bellum aliquando felici eventu termi eſſet. Mileſii itaq; tum ob hoc, tum alia huiuſce modi fenſi erant: ac cùm paulò poſt morbo interiſſet, prohibi Lacedæmonios qui aderant, ne ipſum quo volebant l pelirent. Hac cõteſtatione adverſus Aſtyochum & Tiſſ nem iis occupatis, Mindarus ſucceſſor Aſtyocho in præf maritima ab Lacedæmone venit, & imperium ab ipſo tum accepit. Aſtyochus inde diſceſſit. cum eo Tiſſapher gatum ex ſuis quendam (Gauletæ nomẽ erat) homine rem, & * liguæ utriuſq; gnarum, mittit, qui & Mileſios ſtello accuſaret, & ſimul pro ipſo reſponderet: haud d Mileſios & ſui criminandi cauſſa potiſſimùm profectu cum eis Hermocratem delaturum, quòd ipſe cum Al rebus Peloponneſiis noceret, fideiq; ambiguæ eſſet. cum ipſo jam olim ob ſtipendium concepta ſimultas. ſtremò pulſo ab Syracuſanis in exilium Hermocrate, eius locum alii præfecti navium Syracuſanarum Mi veniſſent, Potamidas, Myſcon & Demarchus: multò exulẽ jam Tiſſaphernes premebat, incuſans tum ob al quòd pecuniis aliquando ab ſe rogatis, cùm non impe inimicitias iſtas cõcepiſſet. Ita Aſtyochus Mileſiiq; & H crates Lacedæmonem navigârunt.

Legati à Quadringẽtis ad exercitum miſſi.

Alcibiades jam in Samum trãſgreſſus ab Tiſſapherne quo præſente legati, ab Quadringentis priùs miſſi ut m docerentq; milites, ex Delo advenerũt. Concione ad cùm dicere cœpiſſent: principiò milites nolle audire ipſ ẽldendos clamantes, qui plebis ſtatum diſſolviſſent. t vix ſedati, audierunt. Tum illi oſtenderunt, ſalutis Re eæ cauſſa hanc mutationem, nõ in perniciem ejus ſuſc neque ut hoſtibus traderetur. jam enim id potuiſſe quando ipſis imperium tenentibus ingruiſſent. Quin lium verò omnes in partem aliquam venire: neque ux ſorum liberosve, uti Chæreas calumniatus eſſet, cor lias pati, nec quenquam aliquo incommodo affici, ſed los ad res ſuas quietos manere. Hæc aliaq; dicentibus tes nihilo magis attendere, indignè omnia ferre. dice ſententiæ aliæ ab aliis, inprimis ut in Piræum navi

Alcibiades militum in

Tunc mihi Alcibiades princeps multoque maximè Reipublicæ attuliſſe videtur. Samiis nanq; Athenienſi

festa classe adversus suos navigare volentibus (quo facto haud dubiè Ioniam Hellespontumq; hostes illicò tenuissent) non hercle quisquam alius obsistere & multitudinem retinere potuisset. ipse verò profectionem inhibuit, & eos qui privata ira in legatos sæviebant convitiis correptos abegit. ipse legatos cum eo responso dimisit; Quinq; millibus ut imperium teneant licere, Quadringentos autem illos summoveant magistratu, & Quingentorum iterum Senatum constituant. Quod si aliquid ad frugalitatem composuissent, ut militibus eo magis stipendia dari possint, id verò se omninò laudare. De cætero retinerent animis, neque hostibus cederent. urbe enim incolumi sese haud dubitare, quin sisti cõcordia possit. sin semel altera pars lapsa esset, sive id Samii sive urbani, nequidem cũ quo quis in gratiam redeat habiturum. Aderant & Argivorum legati, denunciantes, se plebi Athenienſium qui Sami esset auxilio futuros. Eos collaudatos Alcibiades, hortatus ut accersiti præstò esse vellent, dimisit. Advenerant isti Argivi cum Paralis, quibus erat ab Quadringentis imperatum, ut Eubœam in militari navi obirent. & secum vehebant legatos Athenienses, Lesbodiam, Aristophontem, & Melesiam, Lacedæmonem ab Quadringentis missos. hi cùm ad Argos veniſſent, legatos comprehensos tradiderant Argivis, ut qui non postremi fuissent in plebe subigenda. ipsi Athenas non ampliùs reversi, legatos ab Argis ea quam habebant triteme Samum devexerunt.

Quadringẽtos iram cõcepit.

Eadem æstate Tissaphernes, infensis ei tum ob alia tum verò Alcibiadis reditum Peloponnesiis, ut qui jam apertè Athenienſium rebus faveret: sui, ut visus est, purgandi causſa Aspendum ad naves Phœnicum instituit proficisci. Licha unà ire jusſo. interim se Tamo legato suo imperaturum, ut dum abesset, stipendium militibus persolvat. In incerto fama est, nec etiam via ad inquirendum facilis, quo cõsilio Aspendum ierit, neque tamen, cùm eò veniſſet, adduxerit naves. Id non ambigitur, Phœnicum naves centum quadraginta septem, Aspendum usq; perveniſſe. ob quam verò causſam non advenerint, multiplex conjectura est. Alii ut digressus attenuaret, ut instituerat, res Peloponnesiorum. stipendium enim multò indiligentiùs Tamos, cui id imperatum erat, numerabat. Alii ut Phœnices Aspendum perductos, exacta pecunia, dimitteret. quippe nec aliàs iis uti decreviſſe. Alii criminibus Lacedæmonem de se delatis motum, ut se nihil præter officium agere ostenderet, sed jam apertè ad naves instructas completasque proficisci. Mihi maximè simile veri visum est; ut attereret suis

Tiſſaphernes Phœnices cum claſſem, quam promiſerat Peloponneſiis, non adducit.

penſasq; teneret res Græcorum,nō adduxiſſe claſſem,
ipſe ibi moraretur,illi incommodis afficerentur, & ne
adjungendo,neutris vires addendo,pares efficeret:qu
lum conficere in animo habuiſſet, haud equidem di
fuiſſet.navibus enim adductis,exploratam Lacedæmc
ctoriam feciſſet, qui in præſentia pari magis quàm ir
claſſe adverſus hoſtes ſteterunt. Illud inprimis ad pe
ſpectabat,quod non adductis navibus prętendit. * pa
enim,quàm Rex imperaſſet,cōveniſſe aiebat.Sed forſ
iorem * gratiam iniſſet,ſi non tantos ſumptus erogaſ
hæc ipſa minore molimine confeciſſet. Aſpēdum Tiſ
nes (quocunq; id conſilio) veniens, cum Phœnicibus i
greſſus eſt.ad eorum claſſem Peloponneſii quoq;, ipſo
te, Philippum Lacedæmonium cum duabus triremibu
Alcibiades ad Tiſſapher nem navigat. runt. * Alcibiades poſteaquam Aſpendi Tiſſaphern
cognovit,ipſe quoq; cum tredecim cò navibus contei
gentia omnia certiſſimaq; auxilia ſuis pollicitus: auter
ducturum ſe Athenienſibus Pœnicum naves, aut certè
jungantur Peloponneſiis impedimento futurum.nam
poteſt jam olim Tiſſaphernis animum cognoverat, qı
non acturus eſſet.ipſi verò ob ſuam & Athenienſium a
am inprimis invidiam apud Peloponneſios facere cu
ut vel ob hoc ipſum ad ſe tranſire cogeretur. His cùm
ſet,ab Caūno Phaſelideq; in ſuperiora aſcendit.

Conſpirationes contra Quadringentorum ſtatum. Legati in Samum ab Quadringentis miſſi,poſteaqu
nas venientes retulerunt, quæ ab Alcibia de mandata a
rant,ut reſiſterent animis,neq; cederent hoſtibus,quo
magnam ſpem haberet,exercitum cùm ipſis in gratiar
cendi & hoſtes devincendi: pleriſque ex optimatibus,
jam antea moleſtus is ſtatus fuerat,ſeq;inde expediri c
rant,plurimum animi creverunt. Iam etiam coibant,
agebantur arguebant; capitaq; habebant eos qui long
cipes in paucorum ſtatu& magiſtratibus erant,Theran
Agnonis & Ariſtocratem Sicelii,aliosque: qui cùm pri
rerum ſummam obtinerent,Samium tamen exercitur
biademq;ſe vereri dicentes,legatos Lacedæmonem mi
ne quo ſine pluribus damno civitatem afficerent; non
gere prætendentes, utomninò paucorum ſtatus toll
ſed uti quinquies mille viri non in ſpeciem tantùm & n
tenus,ſed reipſa declararentur,magisq; civitatis exæqu
libertas. Erat id in vulgus ſpecioſum ipſis ac populare:
tamen eorum privata ambitione negotium urgebant:
peſtis maximè optimatum ſtatum ex plebeio factum e
re

t. Omnes enim eò contendunt, ut ſubitò prima quiſq; n æqualis, ſed longè * primus ante alios evadat. In po- verò imperio, quando delectus aliquis inſtituitur, faci- is quodcunq; evenerit patitur, ut qui non in æquali fa- conſtitutus dejiciatur. Haud dubio verò ipſis incitamē- t, Alcibiadis res adeò florentes: ob quas haud ſtabilem m paucorum potentiam conjiciebat. Itaq; omnes ad id m incumbere, ac ſe quiſque plebicolam fieri velle. Qui

Quadringēti quomodo ſe muniē- rint.

c Quadringentis ante alios hunc ſtatum peroſi fuerant, chus qui cùm in Samo dux eſſet cum Alcibiade diſſidi uerat, & Ariſtarchus ab incunabulis jam plebis odio s & Antiphon, & Piſander, aliiq; ex potentioribus: hi tea, ut primùm imperium acceperunt, & poſtquam in res in populi poteſtatē perveherūt, legatos de ſuis La- onē miſerunt, ſummoq; ſtudio ad paucorum imperiū ndum incubuerunt. & in Etionea, quam vocant, mu- m extruxerunt. idque eo magis fecerunt, quanto poſt n legatorum ex Samo videbāt complures, etiam quo- ſuis egregia viſa fides eſſet, animis immutatos. Itaq; Athenis, tum ex Samo periculum veriti, quàm citiſſi- iphontem Phrynichumq; & alios decem ablegant his nt, ut quacunq; vel parùm tolerabili conditione eum emoniis paciſcantur. Et jam multò ardentiùs munitio- ioneæ inſtituebant: idq; eo conſilio * (ut Therame- ocii ejus ferebant) nō ut claſſem ab Samo, ſi infeſti ac- nt, Piræco excluderent, ſed ut hoſtiū terreſtres nava- opias quando vellent reciperarent. Anguſtiæ enim ſunt Etionea, juxtaq; mox navibus patet ingreſſus. duxe- q; murum ad eum qui vetus continentem ſpectabat, ut um hominum preſidio impoſito, ingreſſum in ſua po- haberent. * ad alteram nanq; turrim, quæ ad oſtium in anguſtum contracti erat, finiebatur tum vetus con- m verſus murus, tum novus qui intra veterem ad ma- cebatur. Porticum quoque longè maximam & proxi- li munitioni in Piræeo munierunt. hanc ipſi præſidio erunt, eodemque omnes frumentum domeſticum & atum convehere, atq; ibi expoſitū vendere coegerunt multumq; ſermonib. Theramenes ſerebat, ac poſtea-

Theramenes Quadrin- gentis ſe op- ponit.

egati ab Lacedęmone nulla re, quæ univerſis commo- t, cōfecta redierunt. ingens periculum ab ea munitio- niciemq; civitati imminere dictitabat. Iam enim ſub mpus naves duæ & quadraginta, quarum quædam inæ & ab Locris Italicæ atq; etiam Sicilienſes, ab Eu-

prodituros, atq; ex horum parte quicunq; Quinq; millibu
derentur, Quadringentos delectum iri. omninò se nullo
do urbi perniciem allaturos, neq; hostium potestati perm
ros. Iam plerisq; militum, ab multis ultrò citroq; habiti
monib., magis quàm priùs mitigati animi erāt. maximus
metus pro universa Republica incesserat. Itaq; conven
ter eos, ut in diem certam concilium de concordia cons
enda in Liberi patris fano haberetur. Quj ubi advenit, o
bus jam penè congregatis: nuntius affertur, duas & qu
Classis Peloponnesia Attica appropinquat. ginta naves Hegesandridamq; ab Magaris Salaminem
tervehi. Itaq; jam nemini militum dubium erat, quin id
quod jam antea Theramenes & socii ipsius dixissent, ac
nitionem illas tendere naves. itaq; percommodè diruta
batur. Et forsan ex compacto aliquo Hegesandridas ci
pidaurum eamq; regionem se tenuit. propius vero est, eu
Athenienses classem contra Peloponnesios mittunt. præsentem seditionem Athenienſium, ne cui occasioni
set, ibi substitisse. Atheniēses accepto nuntio, protinùs uni
cursu in Piræeum contenderunt, majus intestino certa
ab hostibus bellum non longè sed ad portum adesse rati
naves conscendunt, aut in mare deducunt, pars in mu
ad portus ostium discurrunt. Naves Peloponnesiorum p
gressæ, Suniumq; circumvectæ, intra Thoricum & P
appulerunt, inde Oropum provehuntur. Athenienses ra
ctis quos habere poterant conscendere jussis, ut in civ
sedītione turbata, & velut omne discrimen adesset consi
opem latura: (Atticâ enim exclusis Eubœa ipsis omnia
peditabat) Thymocharem ducem cum navib. Eretriam
Attica classis à Peloponnesiis profligatur. tunt. Quæ ubi venerunt, conjunctæ cum iis, quæ priùs i
bœa erant, sex & triginta numerum effecerunt. extempl
ro prælium inire coacti. Hegesandridas enim prādio sum
ab Oropo (is ab Eretrienſium civitate sexaginta stadia je
maritimo abest) in eos contendit. Vbi hostis advenit, p
nùs Athenienses milites, prope naves eos esse rati, cōsce
re jusserunt. At hi non in foro sibi prandiū parabant, de
nulla re ab Eretrienſib. præparata, sed ex ultimis urbis a
ciis petebant. Igitur dum tardiùs hi naves conscendunt,
hostes cum impetu aderant. ita quocunq; modo instru
thenienses, obviam coacti sunt ire hosti: cui signum etia
Oropum, quando classis movenda esset, ab Eretria datū
rāt. Hoc modo parati Athenienses solvunt, prælioque
portum Eretrienſium commisso, cùm exiguo restitissent
pore: in fugam aversi, ad terram compelluntur. qui eoru
Eretrienſium urbem ceu sociam se receperūt, pessima usi

tuna, cæsi sunt ab iis omnes. cæteri qui in castellum Eretriæ, quod ipsi tenebant, fugerunt, & quæ Chalcidem pervenerunt naves, incolumes evaserunt. Peloponnesii duabus & viginti Athenienſium captis navibus, hominibus aliis cæsis, aliis vivis comprehensis, trophæum statuerunt. ac paulò pòst universam Eubœam, præter Oreum quã ipsi tenebant Athenienses, ad defectionem pertraxerunt, & cætera ibidem cõstituerunt. Athenienses posteaquã sic ad Eubœam rem gestam acceperunt, ingens, si unquam aliàs, pavor & trepidatio cepit. Nam neq; Sicilienſis clades, quamvis ingens visa, * nec aliud quidquam tantum terroris fecit. * Cùm enim Samius exercitus defecisset, cùm neq; naves aliæ, neq; qui eas conscenderent, superessent, ipsi in seditionibus essent, incerti quando fortè ad manus venirent, clade tanta accepta, in qua naves, & quod præcipuum erat Eubœã amiserant, ex qua plura quàm Attica commoda percipiebant: quomodo non meritò animũ omnem spemque abjecissent? Inprimis terrebat ipsa propinquitas, ne hostis victor confestim in Piræum, nulla classe defendente, navigaret. itaque jamjam advolaturum rebantur. quod ipsi, si paulò audaciores esse voluissent, haud sanè difficulter fecissent: atq; si in obsidione perseveràssent, tum ipsam in se civitatem magis concitassent, tum verò naves ex Ionia, quantumlibet infestas paucorum statui, patriæ civibusq; suis & universæ Reipub opem ferre coëgissent. interea Hellespõtum ipsi Ioniamq; & insulas usq; Eubœam, adeoq; ut verè dicam universam Athenienſium ditionem in potestatem redegissent. Verùm non in præsenti solùm casu, sed aliis quoque compluribus, Lacedæmonii Athenienſibus percommodi ad bellum gerendum fuerunt. diversis enim præditi moribus; cùm * hi celeres, illi tardi essent, hi ad conandum audaces, illi ad audendum segnes: * inprimis maris imperium tenentibus utiles erant. hæc ita fuisse Syracusani ostenderunt: * qui similibus præditi moribus, egregio successu bellum cum ipsis gesserunt. Nuntio eo allato, Athenienses tamen viginti naves instruxerunt, & concilium convocârunt, primum tunc confestim * in Pycnam, quam vocant, ubi & aliàs convenire solebant. In eo concilio, imperium Quadringentis abrogatum, Quinq; millibus tradendum decreverunt. eos esse qui cunque arma præbere possent: mercedem nemo acciperet in magistratu: qui secus fecisset, detestabilis haberetur. Crebræ deinceps conciones habitæ sunt, in quibus & * legumlatores & alia ad Reipubl administrationem pertinentia, constituerunt: adeò ut primo illo tempore optimè Athenienses, mea

Athenienſiũ id temporis trepidatio & fortuna.

Quadringentis imperium abrogatur: Quinque millibus eorum loco subjectum.

quidem memoria, Rempub mihi adminiſtraſſe videantur. ſiquidem moderata quadam & æquabili ratione paucorum & multitudinis poteſtas fuére temperata. idq; primò quaſſatam ex tam gravi caſu Rempub. ſublevavit. De Alcibiadis quoq; & aliorum reditu legem tulerunt: nuntiisque ad ipſum & Samium exercitum miſſis, pro viribus rem gerere juſſerunt. Hac facta mutatione confeſtim Piſander atq; Alexicles, & ſi qui præterea principes in optimatum imperio fuerant, clàm Deceleam profugerunt. Vnus Ariſtarchus, qui & dux tunc erat, aſſumptis propere ſagittariis quibuſdam, quos potuit * maximè barbaris, * ad Oenoen duxit. caſtellum Athenienſium eſt, in Bœotiæ finibus: quod Corinthii quidam voluntarii, Bœotis accitis, obſidebant, ob cladem quam ſui inde cives ex Decelea revertentes acceperant. Ariſtarchus ut in colloquium venit cum iis qui Oenoen tenebant, fraude uſus, tum cætera iis qui in urbe eſſent cum Lacedæmoniis convenire, ait, tum caſtellum id Bœotis (ita enim pactum) reſtituendum. Ipſi quia & ab duce hoc dici audiebant, & omnium rerum, velut obſidione incluſi, ignari erant: fide accepta, exierunt. Ad hunc modum occupatam Oenoen Bœoti tenuerunt: paucorumq; Athenis poteſtas, & ſeditio finem accepit.

Alcibiadi reditus datur.

Peloponneſiorum claſſis in Helleſpontum ex Ionia trãſit.

* Sub idem æſtatis tempus poſteaquam Peloponneſii, qui Mileti erant, nemo eorũ quibus id ab Tiſſapherne Aſpẽdum eunte mandatum fuerat ſtipendium perſolvebat, ac neque naves Phœnicum neq; ipſe Tiſſaphernes veniebant, Mindaroq; maritimæ rei præfecto Philippus, qui cum illo miſſus erat, & alius quidam Hippocrates Spartanus, qui tum Phaſelide erat, ſcripſerant, nuſquam adfuturas naves, & ab Tiſſapherne ipſos omnibus injuriis lædi, cumque jam Pharnabazus ea de re ipſos appellaſſet, qui vehementer cupiebat, transportata claſſe reliquas ſuæ provinciæ urbes ab Athenienſib⁹ avertere (quemadmodum & Tiſſaphernes feciſſet) eo ſe plurimùm profecturum ſperans: tum demum Mindarus, cum cura compoſitis inſtructiſq; omnib⁹, ſubitò propoſito ſigno, ut falleret Samios, tribus & ſeptuaginta navibus ab Mileto ſolvit, & in Helleſpontum iter intendit. Priùs jam ea ipſa æſtate ſexdecim eorum naves illò profectæ, Cherroneſi partem excurſionibus pervaſtârunt. Ipſe vento jactatus, & vitẽ peſtatis ad Icarum delatus, cùm quinque ſéxve dies navigandi difficultate retentus ibi manſiſſet, Chium pervenit. Thraſyllus poſtquam illum profectum ab Mileto Samum allatum eſt, ipſe quoq; quinq; & quinquaginta navibus egreſſus, reis Helleſpontum præciperet, maturavit. Vt verò Chii eſſe accep-

noraturum ibi ratus, ſpeculatores in Lesbo & adverſa
tinente poſuit, ne ſe inſcio claſſis moveret. Ipſe profectus
hymnam, farinam aliaque uſibus neceſſaria parari juſſit,
empus duceretur, ab Lesbo naves in Chio ad certamen
ferret. Simul Ereſum Lesbi urbem, quæ deſciverat, occu-
, ſi fieri poſſet, cupiebat. Exules enim quidam Methym-
rum non invalidi, tranſportatis ab Cuma quinquaginta
ter armatis, & aliis ex continente mercede conductis, ut
eorum univerſi numerum explerent, duce ab cogna-
e Anaxarcho Thebano, Methymnam adorti ſunt. unde
o incepto repulſi, (præſidium enim Athenienſe ab Mi-
ne prævenerat) iterum ante urbem prælio profligati, tra-
monte, Ereſum ad rebellandum concitârunt. Eò Thra-
cum navibus perveniens, aggredi ipſam cogitabat (jam
ſybulus etiam quinque ex Samo navibus, accepto exu-
tranſitu, antè eò venerat:) ſed quia tardiùs adfuerat, in
ne ſe continebat. Acceſſerant etiam ex Helleſponto duę
um repetentes, & Methymnæ naves, ita ut ſex & ſeptua-
a univerſę eſſent. cum hoc exercitu inſtruebant, ut machi-
Ereſum aliaq; vi, ſi poſſent, expugnarēt. * Inter hæc Mi-
is Peloponneſiorumq; in Chio naves, aſſumptis bidui ci-
is, & ab Chiis ternis Chiis teſſaracoſtis in ſingulos acce-
tertia die feſtinabundi ab Chio in altum evehuntur, ut
es ab Ereſo vitarent, relictaq; ab læva Lesbo, ad continē-
curſum dirigunt. Ibi cùm in Crateriis Phocaidis portum
iſſent, prandio ibidem capto, Cumanamque prætervecti
n, Arginuſis (in continente è regione Mitylenes ſitę ſunt)
averunt. Inde nocte intempeſta provecti, Harmatuntem
tinentis contra Methymnam tenuerunt: ciboq; ibi capto,
na feſtinatione prætervecti Lectum, Lariſſamque & Ha-
itum, ac cętera ejus regionis oppida, paulò ante mediam
tem Rhætium in Helleſponto attigerunt. quædam Sigeũ
es aliisque locis decurrerunt. Athenienſes qui Seſti cum
deviginti navibus erant, poſteaquam ignibus ſigno da-
ipſi etiam complures ſubitò in hoſtili regione ignes cō-
entes Peloponneſiorum adventum ſenſerunt: eadem
te quãta poſſunt celeritate Cherroneſum tenētes, Elæũ-
provecti ſunt, ut in apertum mare præverterent hoſtium
es. Fruſtrati ſexdecim quæ Abydi erāt naves, quãvis præ-
itas de ſuorũ adventu, ut Athenienſes ſi qua enavigarēt,
a cura obſervarēt prima luce Mindari conſpectis navib⁹,
tinùs in fugā effuſæ, non tamē omnes ſe hoſti ęripuerunt.

major

major pars in continentem Lemnumque evaſerunt, quatuor poſtremę ad Elæuntem captę ſunt. earum una quæ juxta Proteſilai delubrum impegerat, unà cum hominibus in poteſtatē venit: duæ ſine hominibus captæ: quartam ad Imbrum vacuā cremārunt. Exin navibus ex Abydo aliisq; adjunctis, octoginta ſex univerſæ Elæuntem eā die oppugnantes, poſtquam nihil ſuccedebat Abydum navigārunt. Athenienſes fruſtratis ſpeculatoribus, cùm non ſperantes fore ut ſe inſciis prætereherentur naves, per otium oppidum oppugnarent: poſtquā id acceperunt, protinùs relictā Ereſo in Helleſpontum feſtinārunt. * Duabus Peloponneſiorum navibus, quæ in altum intemperantiùs ſecutæ in ipſos inciderant, captis: poſtera die venientes, Eleuntem tenuerunt: navibusq; ab Imbro, quo illò confugerant accitis, ad navale certamen quinque diebus ſeſe inſtruxerunt. Hinc tale prælium factum, Athenienſes lōgo agmine uno cornu ad terram explicato, Seſtum petebāt. Peloponneſii etiam qui Abydi erant, poſtquam id ſenſēre, cōtrà exierunt. Inde ubi utriſq; pugnare viſum eſt: Athenienſes cornu ſuum præter Cherſoneſum ab Idaco ad Arrhianas uſq; (* octo & ſexaginta naves erant) Peloponneſii, qui ſex & octoginta naves habebant, ab Abydo Dardanum tenus, extenderunt. Apud Peloponneſios dextrum cornu Syracuſani, reliquū Mindarus cum velociſſimis navium, tenuerunt. Athenienſium lævum Thraſyllus, dextrum Thraſybulus regebat: cæteri præfecti ſua ſinguli loca tenebant. Peloponneſii priores conſerendi prælii avidi, ſiniſtro cornu longiùs evecti ſunt, ut dextram aciem Athenienſium circumvenirent, ne in apertum evaderet, & medium agmen in terram, quæ non longè aberat, ſi poſſent, propellerent. * Quo viſo Athenienſes, quā hoſtis circumire volebat, obviam egreſſi, celeritate navigandi ſuperārunt. ſiniſtrum agmen jam promontoriū, quod Cynoſſema vocant, ſuperaverat. Eo facto, media acie infirma diſſipataque relinquebantur naves. ſimul pauciores ibi erāt, & ora circa Cynoſſema projecta angulari anfractu eorū quæ ab altera parte gerebantur conſpectum interſepſerat. Igitur adorti medium Peloponneſii agmen, in terram naves Athenienſium egerunt, egreſſiq; multùm ea parte ſuperiores erāt. neq; Thraſybulus ab dextro cornu, ob multitudinem hoſtiū incumbentium, ſubſidio medio eſſe poterat, neq; Thraſyllus ab ſiniſtro. nam & promontorium Cynoſſema conſpectum prohibebat, & Syracuſāni aliiq; non minore numero oppoſiti, ipſis inſtabant. Poſteaquam verò Peloponneſii (ut fit in victoria) ſolutiore metu, alius aliam navem inſequentes, ex

Attica claſſis in Helleſpontum venit.

Navalis pugna inter Peloponneſios & Athenienſes.

parte

fusis ordinibus, incedere cœperunt: Thrasybulus
positas sibi inhiberi cernens, destitit cornua suũ cir-
re, conversisque navibus protinùs accurrens, eos a-
versúque qua parte vicerant Peloponnesii sparsas fe-
leras; etiam sine prælio metu conterruerunt. Iam *Athenien-*
ii quoq; Thrasyllo cessante, & quia cæteros fugere *sium victoria.*
ipsi quoq; in fugam inclinabant. Tandem omnes
effusi Peloponnesii, Pydiũ primò flumẽ major pars,
lum tenuerunt. Athenienses licet paucis captis na-
ugustiæ enim Hellespontí propinquos quoquo ver-
us exhibebant) plurimùm tamen hac navali victo-
erunt. Nam qui memerant ad id locorum Pelopõ-
classem, tum ob tot in exiguo temporis spatio er-
ob Siciliense infortunium: ii jam & seipsos conte-
hostium navalem apparatum suspicere, desierunt.
tamẽ hostium naves, Chias octo, Corinthias quin-
raciotarum duas, totidem Bœotorum, Leucadio-
dæmoniorum, Syracusanorum, & Pellenensium,
Ipsi quindecim amissis navibus, trophæum ad Cy-
romontorium statuerunt, naviumq; fragmentis
os hostibus per inducias restituerunt. Athenas trire-
iæ nuntia missa, ut venit, insperato gaudio affecti
es, ab clade modò in Eubœa accepta & etiam sedi-
missa: erecti animis, nondum omninò res suas
s, neq; præcisam, si rem impigrè capesserent, victo-
dicabant. Quarta post pugnam die, refectis ma-
Sesti navibus Athenienses, Cyzicum quæ rebella-
igârunt: conspectisq; 8. ab Byzantio navibus, quæ
pagum Priapumq; in statione erant, aggressi, ter-
io victores naves ceperunt. Inde Cyzicum mœni-
tem venientes, urbem receperant, & pecunias exe-
nterea Peloponnesii quoque ab Abydo Elæuntem
it, navesq; suas quæ ex captivis integræ erant (cæ-
sii concremârunt) receperunt, & in Eubœam Hip-
Epiclemque, qui naves indidem accirent, ablegâ-

des quoque id temporis in Samum ab Cauno & *Alcibiades*
cum tredecim navibus veniens, ostendit, se ne *ad classem*
n naves Peloponnesiis mitterentur confecisse, & *redit.*
nem amiciorem quàm antea Athenienſibus reddi-
mpletis inde novem ad eas quas habebat navibus,
rnassensibus vim magnam pecuniæ exegit, & Con
His actis, præfectisque in Co constitutis, jam au-
tumno

Tiſſaphernes cum Peloponneſiis in gratiam redire ſtudet.

tumno propinquo, Samum navigavit. Tiſſaphernes ut in Helleſpontum moviſſe ab Mileto naves Peloponneſiorum accepit, ab Aſpendo profectus in Ioniam contendit. Dum in Helleſponto Peloponneſii verſantur, Antandrii (Æolenſes ſunt genere) milites ex Abydo per montem Idam deductos in urbem, Aſtaci Tiſſaphernis legati injuria incitati, acceperunt. is idem Delios Atramyttium inhabitantes, ex quo ab Athenienſibus Delum luſtrantibus ejecti ſunt, diſſimulata inſita ira, cùm primum quenque eorum in militiam evocaſſet tanquam amicos & ſocios eductos, inſidiatus eis quo tempore cibum capiebant, militibus ſuis circumdatis miſſilibus peremit. Ob hoc factum veriti ipſum, ne in ſe ſimili ſcelere ſæviret, ſimul quia etiam alia injungebat, quæ ferri nequibant, præſidium ejus ex arce pepulerunt. Tiſſaphernes poſtquam ex hoc Peloponneſiorum factum accepit, ſuper ea quæ Miletii Cnidique (nam & illic præſidium ejus pulſum fuerat) acciderant: magna ſe ab iis contumelia affectum ratus, veritusque ne aliis quoque ſibi rebus nocerent; ſimul anxius, ne Pharnazus qui minore tempore ſumptuque eos aluiſſet, feliciùs res contra Athenienſes gereret: ipſe ad eos in Helleſpontum ire conſtituit, ut & de Antandrio facto cum eis conquereretur, & de criminibus quorum arguebatur, deque Phœnicum navibus, ſeſe quàm rectiſſimè purgaret. Epheſum priùs veniens, ſacrificium Dianæ fecit. Poſteaquam hyems hanc æſtatem inſequens terminabitur, primus & viceſimus complebitur annus.

FINIS HISTORIÆ THUCYDIDIS.

NARRATIONES BREVES DE PRÆCIPUIS IN HISTORIA THUCYDIDIS VIRIS.

AUCTORE
GEORGIO ACACIO ENENCKEL.

ABRONYCVS *Lyſiclis filius Athenienſis, quem cum Themiſtocle & Ariſtide Lacedæmonem ab Athenienſibus obſidem ſcribit Thucydides, cùm poſt Xerxis bellum muros ſuæ civitatis inſtaurarent: eodem illo bello terreſtribus ad Thermopylas copiis à Græcis adiunctus fuit, ni qua fortuna earum in bello eſſet, claſſe ad Artemiſium ſtanti nunciaret. Herodotus l. 8.*

AGAMEMNON *Atrei Filius, Mycenarum & Argivorum ex opibus potentiaque prævalidus, ab univerſis Græcis Troianæ expeditionis imperator lectus: poſteaquam inde everſa urbe & imperio Troiano rediit, Ægiſthi & uxoris Clytæmneſtræ ſcelere vitam amiſit. Huius res geſtas cùm & apud Homerum, & nuſquam non in Poetarum libris legantur, ſupervacaneum fuit pluribus commemorare.*

AGIS *Archidami, qui principio belli rem contra Athenienſes geſſit, filius, & inclyti illius qui poſtea regnavit Ageſilai frater: ipſe maior natu ad regnum evectus, ſeptimo belli huius anno, cum Peloponneſiorum exercitu Atticam ingreſſus eſt. Vnde Pyli communione à Demoſthene & Athenienſibus retractus, anno decimo quarto contra Argivos bellum geſſit. Quibus ad Mantineam memorabili prælio ſuperatis, non ipſos modò pacem & ſocietatem petere coegit, ſed hi quoque & patriæ priſtinum decus reſtituit. Anno decimo nono in Attica Deceleäm communivit, bellumq; inde cõtra Athenienſes gnauiter gerens, magnis Atticæ detrimentis affecit. Poſt Sicilienſem verò Atheniẽſium cladem, ipſe, cùm in primis apud ſocios auctoritate polleret: magno ſtudio ad eos evertendos conniſus, complures eorum ſocios compulit ad defectionem. Demum poſt reſtitutas iam à Thraſybulo Athenas, Eleos devicit. Vnde Delphos profectus, decimam deo dedicaturus, in reditu morbo correptus, vivus tamen Lacedæmoniã deportatus, paulò poſt de vita exceſſit, auguſtiorq; illi quàm pro humanæ conditionis ſepulturæ: ut Xenoph. lib. 3. rerum Græcarũ prodidit.*

Pauſa-

Pausanias non in patria, sed in Arcadia, decessisse scribit. Mo gesilaus frater successit: Leotychida filio, ut qui ex Alcibiade, n natus esset, Lysandri opera, imperio deiecto.

AGNON *Nciæ F. Samio bello, quando ab Pericle insu ctaest, dux fuit. Bello Peloponnesiaco contra Potidæam cum copijs profectus: morbi vi inde irrito incœpto abscedere coa Hic Amphipolin condidit. Sed cùm postea hoc in bello ad E Amphipolitani defecissent: Brasidæ, qui ad urbem ipsorum acie ceciderat, coloniam ceu conditori adscripserunt, deiectis nijs monumentis, ad Brasidam honorem transtulerunt. Thucy*

ALCÆVS *Archon fuit Atheniensium, ut lib. 5. Thu 12. Diod. scribit, cùm post decennale bellum pacem Lacedæm Atheniensibus fecerunt.*

ALCIBIADES *Cliniæ F. qua nobilitate gentis, qua longè primus in civitate Atheniensium fuit. Genus enim ad Salaminium referebat. materna stirpe Alcmæonides fuit. P Clinias, triremi propriis sumptibus instructa, ad Artemisium laude dimicavit: pòst ad Coroneam in prælio adversus Bœot buit. Tutores propinqui eius, Pericles & Alciphron Xantippi runt. Excellenti ingenio, nec natura malus adeò fuit: ni di illecebræ & circumfusæ undique voluptates, bonam eius in diversum plerunque rapuissent. Quæ animadvertens Socra losophus, eum studiosè sectatus, à voluptate vitijsq; ad vera tem traducere conatus est: ac sicubi arrogantem aut iactat videbat, oratione acri timorem incutiebat, ostendens, quàm ad veram virtutem verasq; opes deessent. Huius in equis alen gnificentia, ut celebris in tota Græcia extitit, sic invidiæ ipsi fuit. In Olympiæ enim ludicro, septem, quot nunquam ant quam vel privatus vel rex, ut ait Plutarchus, currus in certa sit: palmamq; retulit primam, & secundam, & quartam, ut refert: vel, ut Eurip. & Isocr. primam, secundam, & tertian quam ad Remp. accessit opidò adolescens, illicò cum primo qu republ. æmulationes instituit. Inprimis Niciæ infestus era quia, ob pacem cum Lacedæmoniis factam, pariter apud c stèsq; in magna gloria esse videbat, ipse nihil priùs habuit, quà pacem turbaret. Itaque & Argivos, Lacedæmoniis legatis e astutè deceptis, Atheniensium societati adiunxit: & pugnan tineam, qua tum Argivos tum Atheniensis Lacedæmonij vi ipse inprimis concitavit. Hinc belli Siciliensis præcipuus au suasor factus, postquam eò magna cum classe missus est: mox tus inimicorum opera, ut se iudicio sisteret de Hermis myst violatis, in exilium abire, quàm iudicium de se Atheniensis po ti, maluit. Ab Lacedæmoniis autem accitus, tria maximè a*

illicò perſuaſit: ut ocyùs Syracuſanis contra Athenienſes o-
ent: ut Athenienſibus ex Peloponneſo maiore vi bellum fa-
Deceleam in Attica communirent. Hæc omnia cùm ſecun-
derent Peloponneſiis, ipſe, præterquam quòd Lacedæmonio-
g, inſtitutis & moribus mirum in modum ſe accommodabat,
n honorem & dignitatem conſecutus eſt. Acciſis demum in
thenienſium rebus, Ioniæ ſolicitandæ Lacedæmonijs auctor
umq; navibus eò miſſus, brevi Chium, Erythras, Miletum
bes ad defectionem pertraxit. Sed paulò pòſt, cùm Agis rex
ores Lacedæmoniorum, quorum laudibus officere videba-
fenſi eſſent: diffiſus Peloponneſiis, ad Tiſſaphernem regis
n ſatrapam ſe contulit. eius operâ quibus poterat damnis ves
ieſiorum affecit: ſimul in patriam ſibi paulatim reditum
Nec multò pòſt ab Samio exercitu revocatus, maxima pro-
patriam beneficia contulit. Exercitum ab Samo Athenas
iſſe ire volentem, unus ipſe auctoritate ſua retinuit. Hinc ad
Athenienſibus incerto adhuc eventu pugnantibus, ipſe cum
bus ex improviſo adveniens, haud dubiam ſuorum victori-
Mox ad Cyzicum claſſem Peloponneſiorum magna ſtrage
indaro etiam Lacedæmonio præfecto peremptо. His alijſq; re-
, urbanæ quoq; multitudinis ſuffragio revocatus, Athenas
gnoq; gaudio populi exceptus, confirmatis eorum animis ad
vertit. Subitò verò, ut ſunt mutabiles vulgi animi, cùm
bſentiam Antiochus gubernator malè adverſus Lyſandrum
, iterum innoxio imperium abrogatum eſt. Itaq; pertæſus
atriæ, privatus deinceps in Helleſponto vixit. De morte Al-
arùm inter ſcriptores convenit. Vulgatior fama eſt, à Phar-
trapa in ſuis ædibus interfectum. Hæc de tanto viro, cuius
non minimam partem poſteriorum Thucyd. librorum obti-
ribus proponere viſum eſt.

MÆON filius Ampbirai fuit, qui, ab uxore proditus ad
hebanum, ubi ſe periturum præſcierat, tractus eſt. Qua de
m Alcmæon, à patre accepto mandato, ut eius necem ulciſce-
trẽ necaſſet: furijs agitari cæpit, oraculũ accepit, non priùs
e liberatum iri, quàm in ea regione conſideret, quæ neq; terra
t aſpecta fuiſſet, quando ipſe matrem necaviſſet. Secundum
lionem, ad Acheloi oſtium, ubi limi aggeſtu nova velut era
ra, ſedem fixit.

MÆONIDÆ, poſteri fuerunt, non huius, de quo dixi-
, Alcmæonis, ſed alterius, qui ex Neſtoris Pylij poſteritate ab
is Meſſenia pulſus, Athenas venit: ut eſt apud Pauſan. lib. 2.
ratidis Athenis imperitantibus pulſi, quòd ſemper tyrannis
ant: ab Lacedæmonijs conſecutiſunt, ut ciectis tyrannis ipſi

reſtituerentur. Iterum ob Cyloris ſocios ad aras interfectos, (de quo lib. 1. Thucyd.) deteſtabiles facti, puſiq; Athenis: poſtea tamen in urbem reverterunt. Ex qua ſtirpe cùm fuiſſet mater Periclis, crimini ad Athenienſes Lacedæmonijs materiam dedit.

ALEXANDER *Amyntæ filius, ſeptimus Macedoniæ rex, Perdiccæ, cuius frequens eſt apud Thucyd. mentio, pater fuit. Hic Darxis bello à Medorum patibus ſtetit: ſemper tamen occultè (unde φιλέλλην cognomen tulit) amicitiam fovens. Ab Mardonio ad Athenienſes de ſocietate legatus miſſus eſt: cumq; ad Plataeas Mardonius & Græci caſtra oppoſita haberent, intempeſta nocte ad Græcorum caſtra clàm equo advectus, Athenienſium ducibus indicavit, conſilium inopia barbarum acie in poſterum diem dimicare ſtatuiſſe. Hæc pluribus lib. 8. & 9. ſcribit Herodotus.*

AMPHILOCHVS *Amphiarai F. Argivus, reverſus ab expeditione Troiana, patria relicta, Argos Amphilochicum cæteramq; Amphilochiam condidit. Huius Athenis aram, Spartæ monumentum fuiſſe, Pauſan. tradit.*

ANAXILAS *Reginorum tyrannus, Alcidamidæ Meſſenij, qui ex Ithome ab Lacedæmonijs expugnata profugus Rhegium venerat, abnepos. Hic Meſſenijs colonis ex Peloponneſo accitis, cùm Zanclam Siciliæ urbem, quam tunc Iones Samiiq; tenebant, expugnaſſet: fædè exercuit victoriam, ut nec aræ aut templa deum ſupplices à cæde tuerentur. Zanclam à patria ſua Meſſanam vocavit. Pauſan. lib. 4. Ab Therone demum Agrigentino tyranno infigni clade affectus, iniquisq; impetrata conditionibus pace, mortuus eſt domi ſuæ: cùm imperaſſet annos decem & octo. Diod. lib. 11.*

ANDOCIDES *Leogori F. Athenienſis, dux viginti navium, quas poſt decem primas Corcyræis adverſus Corinthios ſubſidio Athenienſes miſerunt. Ob Hermarum crimen & myſteria violata (de quo lib. 6. Thuc.) inſimulatus, in vincula conjectus eſt. Unde ut ſe ipſe & de aliis delato indicio, ſeſe liberavit. A Quadringentis civitate pulſus, poſtea cum Thraſybulo recuperatis Athenis rediit. Miſſus verò de pace ad Lacedæmonios, cùm improbè id negotium geſſiſſe viderentur, aufugit. Hæc de eo Plutarchus, ab quo in Rhetorum numero ponitur, ſcribit.*

ANDROCRATES *heros, dux fuit Plataenſium: ut ex Ariſtidis vita apud Plutar. patet. Huius de lubrum in Plataenſi fuit agro: ad quod Græcos caſtra habuiſſe, quando cum Mardonio pugnaverunt, lib. 9. ſcribit Herodotus.*

ANTIPHEMVS *Rhodius cum Entimo Cretenſi Gelam in Sicilia condidit. Refert ex Ariſtaneto Stephanus Byz. Antiphemi & Lacium fratres Rhodios Delphos veniſſe: & cùm Pythia Latium ad ſolis ortum navigare juſſiſſet, ſubriſiſſe Antiphemum. Sed mox & ipſum*

ipſum ad occaſum ſolis profiſci iuſſum, ubi urbem conderet: Gelam in Sicilia, abrupſu nimirum denominatam (riſus enim à Græcis gelos vocatur) condidiſſe.

ANTIPHON Rhamnuſius, patre Sophilo rhetore natus, ab ineunte ætate eruditus, bonitate ingenii ac naturæ vim facultatemq; dicendi nactus eſt primus orationes ſcripſit, primus rhetoricum artificium, quamvis parùm accuratè (ut ex Platonis Menexeno patet) tradidit. dicebat & accuratè, & ad perſuadendum aptè: inveniebat callidè, eratq; in rebus dubiis verſutus, & ex occulto aggrediebatur. Itaq; ab Thucydide, cuius in arte dicendi magiſter fuiſſe perhibetur, commendatur inprimis. Quadringentorum formæ apud Athenienſes præcipuus auctor & commentator fuit. qua de re eversa poſtea eorum tyrannide, comprehenſus proditionis q; damnatus, projectus eſt inſepultus, & cum poſteris ſuis tabulis publicis infamiæ notatus. Sunt qui à regnante tyrannis ſublatum ſcribant. Alii ab Dionyſio Siciliæ tyranno interfectũ aſſerunt, cùm interroganti, quodnam eſſet æs optimũ, reſpondiſſet, id ex quo Harmodij & Ariſtogitonis (hi tyrannocloni fuerunt) ſtatuæ factæ eſſent.

ARCHELAVS novus macedoniæ rex, Perdiccæ ex ancilla Alcetæ fratris filius fuit. Is poſt mortem Perdiccæ, Alcetam ad ſe accerſitum, quaſi regnum quod Perdiccas abſtulerat redditurus, ipſum & filium eius Alexandrum necavit. tum fratrem quoq; ſuum, legitimum Perdiccæ filium, clàm ſuffocavit. Ita adeptus regnum ſeu tyrannidem potiùs Archelaus, ab alio demum regni cupido pari ſcelere eſt interfectus. Plato in Gorgia & Alcibiade.

ARCHIAS ex Heraclidarum familia oriundus, Corintho ob Actæonem puerum peremptum (quam hiſtoriam in amatoriis narrationibus refert Plutar.) profugus, cùm in Siciliam veniſſet, Syracuſas condidit. Ibi duabus filiabus, Ortygia & Syracuſa, ſuſceptis: à Telepho, cuius florem ætatis decerpſerat, per dolum eſt interemptus.

ARCHIDAMVS Zeuxidami F. rex Lacedæmoniorum, vir exempli egregij domi militiæq;, & magnæ habitus auctoritatis, belli Peloponneſiaci inprimis fuit diſſuaſor. Poſteà tamen trium in Atticam expeditionum Peloponneſijs dux fuit: tertio belli anno Plateam obſidione cinxit. Hujus filii Agis fuerunt & Ageſilaus, qui ambo deinceps regnárunt. fil a Cyniſca, quæ prima fœmina equos aluit, & in Olympiaco certamine vicit. Pauſan. lib. 3.

ARISTAGORAS Mileti tyrannus, cùm Ioniam & vicinas gentes adrebellandum adverſus Darium regem Perſarũ concitaſſet: auxilii quærendi cauſa Lacedæmonem eſt profectus, tabula ſecum aerea allata, in qua totius terræ ambitus, maria fluminaq; inciſa erant. Regem tum Lacedæmonii Cleomenem habebant. hoc convento, cùm Perſas & imbelles, & opibus abũdantes oſtenderet, inq; tabula univer

ſam eorum regionem & Suſas regiã demonſtraret Ariſtagoras qua
tum viæ Suſas uſque eſſet, Cleomenes interrogavit. Vbi verò tri
menſium iter reſpondit, urbe ante ſolis occaſum excedere inſſus eſt
qui ab Spartanis peteret, quæ ipſi præſtare non poſſent, & tantum
ipſos ab domo extrahere vellet. Repulſus Ariſtagoras, mox cum e
vamo ſupplex venit ad Cleomenem, & amiſſus, pecunia eum ſol
cæpit: cumq; venienti ſubind[illegible]ceret aliquid, donec quinquagi
talenta pollicerentur. Gorgo Cleomenis filia: Pater, inquit, corru
pet te hic hoſpes, niſi abis. Eo motus Cleomenes, abijt. Et Ariſtago
nihil impetrato, Athenas venit: eademq; uſus oratione, viginti
vium auxilium conſecutus eſt. Hæ verò capitis incenſis q; Sardib
paulò pòſt abſceſſerunt. Itaq; deſertus ab eis Ariſtagoras, cum Ioni
tamen & cæteris ſocijs aliquandiu Peſas ſuſtinuit. victus tandem
Thraciam confugit: ubi occupata quadam regione, dum Myrcin
oppidum, obſidet ab Thracibus eſt interfectus. Herodotus l. 5.

ARISTEVS Adimanti F. Corinthius, Potidææ cum exerc
ſubſidio miſſus, acie ab Athenienſibus victus eſt. Poſt hæc legatus
regem Perſarum profectus, in Helleſponto ab Athenienſibus comp
henſus, & interemptus eſt. Pater eius Adimantus Ocyti F. Corinth
rum in bello Perſico dux fuerat, ſemper adverſarius Themiſtocli.
Artemiſium verò, peccunia ab eo accepta, repugnare deſtitit: & ad S
luminem Themiſtocli pugnare cupienti, In certaminibus, inquit, q
ante alios profiliunt, pugnis cæduntur. Cui Themiſtocles: At nec
rum qui ſubducunt ſe, coronatur quiſquam. In prælio etiam Sala
mio primus ad fugam inclinavit. Herod. lib. 8.

ARISTIDES Lyſimachi filius, ab incunte ætate cum Them
ſtocle educatus natura, moribus, inſtitutione diſſimilis fuit. Ille lev
callidus, temerarius, impotens: Ariſtides conſtans, modeſtus, quiet
à mendacio & fraude alienus. Æquitatis verò acerrimus defenſor
honeſtatis amantiſſimus fuit: adeò ut cùm in iudicium quendam
catum accuſaret, motiq; eius auctoritate iudices rerum audire m
bent: aſſurgens, ſummiſſa oratione ab eis peteret, ut rem aud
vellent. Tanta vitæ innocentia Iuſti poſtea cognomen aſſecutus e
quod tamen invidiæ mox ei fuit, & Themiſtocli criminationum m
teriam præbuit. Itaque ergo oſtraciſmo ab urbe relegatus, tertio p
anno, cùm Xerxes Græciam invaderet, revocatus eſt: & Themiſt
reconciliatus, Remp. cum eo egregiè ad Salaminem, qua animo, q
conſilio, geſſit. Terreſtri autem cum Mardonio bello, ſolus Athe
enſium Dux creatus, eximia id virtute conſilioq; adminiſtravit. P
fligatis demum Perſis, cum Cimone quod reliquum erat belli perſe
tus, tanta comitate & æquitate in omnes Græcos eſt uſus, ut univer
reip. ſummam eorum benevolentiam conciliaret. Vnde & cenſum
rum egit, & iuſtiſſimè quantum ſinguli contribuerent deſcripſit:

ex ea profectione tanto pauperior rediit, quantum in peregrinationem insumpserat. Itaque non minorem gloriam ex diuturna paupertate, quàm tot victoriis, consecutus est. Mortuus est gloria ingenti, copijs familiaribus adeò exiguis, ut sumptus funeri deesset. Filiabus eius dotem, filio Lysimacho agrum pecuniamq; ob virtutem populus Athenienſis dedit.

ARISTON Pyrrichi F. Corinthius, gubernator in claſſe Syracuſana præcellens, in ultimo prælio, quo Athenienſes Syracuſani devicerunt, fortiter dimicans occubuit: ut in vita Niciæ refert Plutarchus.

ARRHIBÆVS Lynceſtarum Macedonum rex, genus à Bacchiadis duxit. Huius ex filia neptis fuit Eurydice, uxor Amyntæ, & mater Philippi, Macedoniæ regium. Strabo lib. 7.

ARTAXERXES Xerxis F. cognomento Longimanus, interfecto ab Artabano patre, in regnum Perſarum ſucceſſit, imperavitq;, ut lib. 11. Diod. ait, annos quadraginta. Mortuum anno ſeptimo belli Peloponneſiaci lib. 4. Thucyd. ſcribit.

BRASIDAS Tellidis F. primus Spartanæ iuventutis in bello Peloponneſiaco virtutis palmã tulit. Athenienſibus nanq; Methonem Laconicam urbem, viris mœnibusq; invalidam, adortus: ipſe cum parva manu per medios hoſtes in urbem penetravit, & ſuo adventu eam conſervavit. ex quo ſucceſſu, robore animo ſpirituq; ſumpto, audaciſſimè poſtea felicijſſimeq; iuxtà diſcrimina obijt. Hic rem Lacedæmoniam multis cladibus quaſſatam ac penè prolapſam, nõ ut Fabius Romanus, ſedendo cunctandoq;, ſed audendo atq; agendo, reſtituit. Parvo enim cum exercitu, per Theſſaliam in Athenienſium iuxta Thraciam ſocios profectus, plurimas urbes & populos, non tam vi & armis, quàm comitate, æquitate & multiplici virtute, in ſuam ſocietatem perduxit: ut Lacedæmonij qui hactenus magnis cladibus fracti, nullam æquam pacificationem ab Athenienſibus impetrare potuerant, tunc iam paribus conditionibus pacem facere poſſent. Demum ad Amphipolim magna virtute devictis Athenienſibus, in acie victor, ut urbe Spartana, ut prioribus rebus geſtis dignum erat, honeſtiſſimam mortem oppetijt.

CECROPS Athenienſium rex fuit, quem biformem veteres finxerunt, ex dracone & homine compoſitum: quòd, ut Plut. interpretatur, cùm ſub initium regni ſævus ac terribilis fuiſſet, poſtea evaſit mitis & placidus. Demoſthenes orator ideò biformem factum cenſet, quòd prudentia homini, robore draconi conferretur. Alijs quòd primus virum fœminæ legitimo matrimonio iunxerit: cùm ante ſic naſcerentur liberi, ut ſolas agnoſcerent matres. Euſebius vel ob corporis magnitudinem, vel quòd Ægyptius exiſtens Græcam pariter Ægyptiamq; linguam ſciverit, ita appellatum tradit.

CHRYSIPPVS Pelopis filius ex Danaide nympha fuit

dormiret, illius ense Chrysippum occisura sauciavit, ferru
defixum reliquit. Ob id cùm Laius in suspicionem venisset,
sippo seminece liberatus est. qui rem actam verè narravit. P
tur, Hippodamiam uxorem, Atreumq́, & Thyestem, in exili
Plut, in hist parallelis.

CIMON Miltiadis F. clarus genere factisq́, vinolenti
continens in adolescentia fuit: alias prudentia, iustitiaq́, &
liberalitate, nullo inferior: bellica etiam peritia & gloria su
duces æquavit. Nam Athenienses, qui hactenus nil nisi pro
bella, & sua ab hostibus defenderant, Cimone duce, hostes i
agros populari, insulas & urbes subigere didicerunt; & e
Rep. maximam & amplissimam fecerunt. Cimon enim
Græcos in societatem pellexit, barbaros vi & armis devicit.
nem ad Thraciam urbem eripuit, & in Pamphylia ingent
copias eadem die terra mariq́ profligavit. quo facto regen
rum pacem cum Athenienſibus, turpem illi, his gloriosam, fa
git. Thesei etiam ossibus ex Scyro insula Athenas reportatis
sibi animos conciliavit. Hinc Thasios subegit: & Lacedæmo
men oppugnantibus subsidium tulit. Quæ ne perpetua felici
inimicorum criminatione & populi invidia, ostracismi decen
lio mulctatus est. Ab eo reversus, cùm in Cyprum Ægyptum
ditionem fecisset, in Citij obsidione mortuus est. Eius reliquiæ
eam delatæ sunt, inq́ monumentis positæ quæ deinceps Cimon
Plut. in vita, & alij.

CLEARCHVS Ramphij F. Hellessionti præfectus
dæmonijs bello Ionico constitutus, Byzantio ab Alcibiade ei
Nec multò pòst iterum, cum seditione turbati Byzantini, pr
ab Lacedæmonijs petissent: remissus Clearchus, non ducem
rannum egit. Qua sævitia permoti Lacedæmonij, quia nec
rebat, misso exercitu, eum prælio victum in exilium egerunt.
in Ioniam se contulit, ad Cyrum iuniorem Artaxerxis fratre
viq́ in familiaritatem eius veniens, consilia in occupando re
invit. exercitu coacto, cum Cyro bellum fratri inferente prof
Sed cùm Cyrus intempestiva audacia dimicans cecidisset: Cl
Græcorum exercitum reducturus in patriam, ab Tissaphern
stra per speciem pacificationis pellectus, cum alijs ducibus est i
ptus. Huic ab Xenophonte, ut morum asperitas, ita summa i
litari laus tribuitur.

CLE

CLEOMENES *Anaxandridæ F. rex Lacedæmoniorum iuſtiſſimus, nunquam donis potuit corrumpi. Hic Athenienſibus Piſiſtraidarum tyrannide oppreſſis, ſubſidium tulit, victisq; eis, urbem obſedit. Sed cùm nihil obſidione proficeret: digreſſus, mox liberos illorum ubi depoſitos intercepit: itaq; pactionem eos inire coegit, ut reſtituta triſtina populo Athenienſi libertate, excederent urbe. In deos tamen impia quædam eius facta extiterunt. Vnde poſtea inſania correptus ipſum ferro laceratum interfecit. Herod. lib. 5.*

CLEON *Cleæneti F. improbæ mentis violentiq; ingenij civis, & optimo cuiq; in Rep. Athenienſium ſemper adverſarius. Vnde primò Periclem, mox Niciam aſſiduè carpſit. Mitylenæorum etiam ac Scionenſium excidium ſuaſit: perpetuusq; belli & turbarum auctor, auram favorabilis populi ſectabatur. Hos mores ſtudiaq; hominis, fortuna proſperi civilibus bellicisq; rebus ſucceſſu aluit. Nam & multitudini acceptiſſimus erat: & Lacedæmonios in inſula Sphacteria improviſa felicitate cepit. Vnde elatus vana arrogantia, cùm adverſus Braſidam in Thraciam navigaſſet: prælio ab eo ſuperatus, egregio imperitiæ & ignaviæ ſpecimine edito, in fuga eſt obtruncatus. Hunc Ælianus lib. 10. var. hiſt. cùm rempub. capeſſeret, non habuiſſe dignas libero homine fortunas, pòſt verò quinquaginta talentorum rem reliquiſſe, ſcribit.*

CONON *Athenienſis, poſtremis belli Peloponneſiaci annis, paucarum ad Naupactum primò navium præfectus fuit: inde Alcibiade ab imperio remoto, ipſe cum aliis Athenienſium claſſi præpoſitus eſt. Qua ab Lyſandro victa, captisq; Athenis, ad Evagoram Cypriũ regem & Pharnabazum ſatrapam profugiens, claſſem paulatim coegit: tandemq; ad regem ipſum Perſarum profectus, ab eo ſummam in re maritima poteſtatem accepit. Hac re peracta, Lacedæmonios ad Cnidum magno prælio ſuperavit, & imperium maris, quod exiguum tenuerant tempus, eripuit: reverſusq; Athenas, muros à Lyſandro diruros refecit, & quinquaginta talenta à Pharnabazo accepta ſuis civibus donavit. Accidit huic, quod aliis plerunq; mortalibus, ut inconſideratior in ſecunda quàm adverſa fortuna eſſet. Vnde cùm poſtea ſuæ patriæ quàm barbarorum ſtudioſior, Ioniæ & Æoliæ à barbaris recipiendæ conſilia agitaret: evocatus à Teribazo, qui Sardibus præerat, in vincula conjectus eſt. De morte eius diſcrepat inter auctores. alij ad regem deductum peremptumq;, alij effugiſſe, tradunt.*

CROESVS *Lydorum plurimarumq; gentium rex, tanta opulentia fuit, ut non alius ferè quiſquam ob divitias æquè ſit celebratus. Huic Solon vir ſapiens divitias opesq; ſuas oſtentanti, cùm alios plures in felicitate prætuliſſet, ipſum omnino beatũ negavit, & inconſtantiæ rerum humanarũ graviter admonuit. Sed tunc eum deſpectui habitum Cræſus dimiſit. mox verò ab Cyro victus, iamque rogo im-*

cremaretur, impositus: verba viri sapientis recordatus, sublata cum voce inclamavit. Id miratus Cyrus, misit quæsitum, quisnam dirâ hominúmve esset, quem unum in tali discrimine vocaret. Ita cùm Crœsus de Solonis admonitione & sapientia narraret: Cyrus, qui eventa hæc comprobata sentiebat, sapientior Crœso, alienis malis humanæ fortunæ vicissitudinem reputare cœpit: Crœsumq; non modò liberavit, sed dum vixit honore est prosecutus. Narrat Herodotus lib. 1

CYRVS Maior, Persarum rex, monarchiam Medis eripuit ad Persas transtulit: multisq; victoriis amplissimum reddidit regnũ. Huius historiam accuratè, quamvis discrepantes, Herodotus & Xenophon scripserunt.

CYRVS Minor Artaxerxis Memnonis regis Persarum frater, cùm diu Lacedæmonios in bello contra Athenienses iuvisset, interim etiam regni occupandi consilia struebat: comparatisq; valuis in occulto Græcorum & barbarorum copiis, contra fratrem duxit. Eo cum magno exercitu occurrente, haud dubiè victoria penes fuisset, ni dum audaciùs quàm cautiùs pugnat, & in fratrem invectus ipse cum eo manus conserit, interemptus fuisset. Mortuo tum capite, tum manum qua vulneratus fuerat, rex abscidit, & vtut in triumpho circumtulit. Hæc omnia, ut gesta sint, Xenophon Historicus, qui ipse ei bello universo interfuit, haud dubia fide scripsit.

DARIVS tertius Persarum rex, post morem Cambysis equi hinnitu (id enim inter principes Persarum signum convenerat) ad imperium evectus est. Babylonem rebellantem Zopyri opera recepit. Ionas deficientes domuit. Ei bello quia Athenienses quoq; se immiscuerant, iratus iis Darius; adhæc Hippia, Atheniensi priùs tyranno tunc exule, instigante: centum millia peditum, decem equitum, in Græciam misit. Quibus Athenienses ad Marathonem in Attica, decem millibus suorum civium & mille Plataensibus, duce Miltiade occurrentes: magno eos prælio fuderunt, totaq; mox Græcia expulerunt.

DARIVS Nothus, sextus fuit rex Persarum: quo cum Lacedæmonii contra Athenienses societatem primò fecerunt.

DEMOSTHENES Alcisthenis F. Athen. dux, consilio & prudentia non postremus inter suæ ætatis imperatores. Prima eius in hoc bello contra Aetolos expeditio, parùm felix fuit. Sed hanc maculam paulò pòst delevit, cùm Acarnanum dux factus, hostes eorum Ambraciotas insigni felicitate & consilio maxima ipsorum strage devicit. Ad Pylum verò gestæ rei, qua nihil maius toto bello contra Lacedæmonios Athenienses gesserunt, unus ipse auctor & dux fuit. Post hæc in Sicilia Atheniensibus gerentibus bellum, ipse cum nova classe eodem missus: quæ ibi gessit, non eius imprudentiæ, sed tum fortunæ patriæ & fatali Atheniensium malo, tum Niciæ contaminat

pertinacie, tribuenda videntur: qui si suo arbitrio & consilio rem rere potuisset, indubiè vel Syracusanos deviciſſet, vel certè exercim incolumem reduxiſſet. Consilio sanè nunquam defecit: sed cùm mia infeliciter cederent, & undique se patriamq; prosligante fornа urgeretur, captus postremò cum alijs civibus, ab Syracusanis interemptus.

DERCYLLIDAS Spartanus, bello Ionico in Helleſpontum m parva manu missus, Abydum ad defectionem pertraxit. Post victos ab Lysandro Athenienses, cùm Persas Lacetre dæmonij opgnarent, ipse terra contra illos rem gessit.

DERDAS Aridæi F. Perdiccæ Macedoniæ regis patruelis, ut holiast. Thucyd. refert, Perdiccæ cum Athenienſibus & fratre ilis Philippo bellum fecit.

DIOMEDON Athenienſis, bello Ionico dux, Chium cum onte obsidione clauſit. Postea in locum Alcibiadis cum novem alijs x creatus, Peloponneſiorum classem cum duce Callicratida egregia ctoria ad Arginusas devicit. Sed quia cæsos in prælio, vi tempeſtaprohibitus, non ſustulerat: accuſatus ea re Athenis, innoxius caiis à plebe cum collegis ſupplicio affectus eſt.

DORIEVS Diagoræ Rhodij filius fuit, qui cùm tres filios haret, unum pugilem, alterum pancratiaſten (is fuit Dorieus) ertum luctatorem: omnes eos vincere, omnesque coronari, eodem die in ympia vidit. Dorieus Rhodo ſeditione pulſus, cùm Thurijs aliquanvitam egiſſet, ut in patriam revertit, aperti ſimè Lacedæmoniorum rtes ſequens, propriis etiam triremibus adverſus Athenienſes belm geſſit. Eo tempore, vivus in hoſtium poteſtatem venit, Athenas q; rtractus eſt. Caterùm Athenienſes, qui antea vehementi in ipſum acerbati ira, extrema ei fuerant minati, ſimul atque in concionem ivi habitu productum conſpexerunt: tanti viri, cuiusque nomen n inſigni gloria fuiſſet, miſeratione adducti, dimiſerunt. Hunc m Rhodum ad Cononis Athenienſium que amicitiam adduxiſſet, prehenſum ab Lacedæmonijs maieſtatis que damnatum, noxam pitali ſupplicio luiſſe, auctor Androtion eſt. Pauſan. in Eliacis, & lius lib. 3.

ELIXVS Megarenſis, in bello Ionico dux, Byzantium ad defeonem pertraxit. Vbi poſtea ab Athenienſibus obſeſſus, prodita ab vaxilao urbe, comprehenſus & Athenas miſſus eſt. Xenoph. lib. 1. rum Græcarum.

ENDIVS Ephorus Lacedæmonius, Alcibiadem paternum hoem exulem ſecum habuit, & in Ionia expeditione maturanda adbit. Legatus verò priùs, quando adhuc florebat in Republ. Athenienſium Alcibiades, de pacificatione ab Lacedæmoniis cum libera poſtate agendi miſſus, ab eo, qui Argivorum malebas ſocietatem, fru-

de deceptus est. Postero quoque tempore, cùm ad Cyzicum P
nesios Athenienses, Mindaro navarcho cæso, vicissent: pacem
ab Lacedæmoniis missum Athenas, & re infecta abijsse. Diod.
sert.

ERECHTHEVS Athenienſium rex bellum contra
pum & Eleusinios gerens, edoctus victoriæ se compotem futu
filiam victimæ loco immolasset, re cum Praxithea uxore comm
ta, filiam mactavit. Vnde victoria potitus, Immaradum Eum
lium interfecit.

ETEONICVS Methymnæ & Antissæ ab Astyocho
monio navarcho præpositus fuit. Post in Chio militum præfect
illi clàm urbis occupandæ consilia struerent, conveniſſeique
quibus ea placerent, calamũ gestare, ut quàm multi essent, s
ſet: Eteonicus re cognita, veritus tum invidiam eius facti ap
Græcos, tum ipsos milites, ne ſi palàm contrà tenderet, resisti m
dini concitatæ non posset: assumptis quindecim armatis, per
incessit: & quem primum cum calamo obvium habuit, obtru
Concurſu verò militum facto, multis q causſam cædis sciscita
ob id, quia calamum gestasset, interfectum respondit. Eo audi
tum omnes quisque, veritus ne & ipse conſpiceretur, calamum
Eteonicus verò Chijs pecunias imperavit, & militibus distrib
coniuratio oppressa, & militum animi mitigati. Xenophon,
rum Græc.

EVMOLPVS Neptuni F. cum Thracibus Atticam a
Neptunũ priùs urbem, quàm Minervam, tenuisse asserens: ab
theo rege Athenienſium victus est. Isocr. in Panath. Hic ini
cæremonias, aliaque sacra Athenienſibus tradidit.

EVRVMEDON Thuclis F. Athenienſis dux, in Co
ſeditione turbatam cum classe missus, multa fœda facinora Co
in se mutuò edere passus est. Cum Hipponico Baotos ad Tan
fudit. In Siciliam cum classe missus: Pylum Demoſthene
communiit. quam cùm post eius discessum Peloponneſii oppu
reverſus, navali eos prælio fudit, Lacedæmonios in insula Sph
circumsedit. Hinc in Siciliam, ut proposuerat, pergens, cùm Co
veniſſet: exules captos, prava ambitione, ne ab alio Athenas d
vi possent, ab inimicis necari fecit. Itaque nihil deinceps felici
fit. In Siciliã enim veniens, cùm pacẽ inter ſe Sicilienſes feciſſe
mum reverſus pecunia ab Athenienſibus est mulctatus. Tu
ſus Syracuſano bello, cum Demoſthene collega in Siciliam miſ
navali certamine est interfectus.

EVRYSTHEVS Mycenarum rex, Herculem, quan
xit, laboribus fatigavit. ac ne morte quidem eius quiescens, l
ipsius delere instituit. Qui cùm ad Athenienſes confugiſſent, ea

Eurystheum in Attica prælio fuderunt. in quo ipse ab Hyllo Her-
filio, ut Diod. scribit, seu, ut Pausan. Iolao, est interfectus.

ELO Syracusanorum princeps, Amilcarem ducem Carthagi-
ium cum trecentis millibus militum, eodem die quo Xerxem
i devicerunt, ita profligavit, ut vix nuntius cladis relinquere-
Hinc Syracusanis iustissimè sanctissimeq; ipsorum voluntate, im-
is, urbem opibus divitijsq; amplissimam effecit. Diod. lib. 11.

ONGYLVS Corinthius, dux navium Syracusanis auxilio
rinthijs missarum. Hunc Plutarch. in Nicia, primo prælio, quo
heniensibus Gylippus fusus est, occubuisse scribit.

YLIPPVS Lacedæmonius patre natus Cleandrida fuit, qui
peditione contra Athenienses Plistoanacti admodum adolescen-
ætatem eius regeret, ab ephoris ad unctus, & pecuniæ ab Peri-
reditum acceptæ postea insimulatus, damnatusq;, Thurijs pro-
s vitam egit. Gylippus verò Syracusanis ab Atheniensibus ob-
dux missus, ob sordes & rapacitatem vilior est habitus, primoq;
conspectu cum coma & læna derisus. Postea tamen, in baculo
na insigne & auctoritatem Spartanæ urbis intuentes, frequen-
eum coïerunt, & ut duci suo promptè sunt obsecuti. Nam her-
racusani, ut ante adventum eius omnia ipsis infeliciter cesserãt,
stquam eum ducem acceperunt, secundissimè terra marique rem
a Athenienses gesserunt: ut non immeritò unus Gylippus eis
m victoriam peperisse censeatur. Hanc tantam virtutem gloriãq;
postea facinore defœdavit. Devictis nanque ad Ægos potamos
niensibus, ab Lysandro cum magna pecuniarum vi Spartam
s: sacculorum suturas in fundo solvit, & cùm ex unaquaque
iantum argenti surripuisset: iterum mox consuit: nescius, addi-
n singulis libellum qui numerum indicabat. Ingressus Spartã,
æ subtraxerat condidit sub tecto domus suæ: sacculos ephoris
dit signatos. Quibus apertis, & inito numero, cùm discreparet
dicibus argenti summa, haberetq; res ephoros suspensos, servus
pirem indicavit. Ita Gylippus post res gestas tam insignes &
as, fœdo infamique in se crimine admisso, solum vertere est coa-
Plutarch.

EGESANDRIDAS Hegesandri F. Spartanus, Athe-
ibus ad Eretriam maxima clade fusis, Eubœam occupavit: & in
sponto Thymocharem Atheniensium ducem navali prælio vicit:
.1. rerum Græcarum Xenophon scribit.

ERMOCRATES Hermonis F. Syracusanus, vir pruden-
iqúe militaris peritia & fortitudine præcellens. Hic primò post
num bellum Sicilienses, eleganti oratione, quam libro quarto
t Thucydides, in concordiam reduxit. Postea, cùm Athenienses
na illa classe contra Syracusanos venissent: Hermocrates
à prin-

à principio belli uſque ad finem eius, egregijs conſilijs patriam, ut nemo alius quiſquam Syracuſanus, adiuvit. Itaque etiam imperator ab iis creatus, infeliciùs quidem rem geſſit, conſilio tamen nunquam defecit: ipſeque præcipuè ut re navali Athenienſeis Syracuſani aggrederentur ſuaſit: ac poſtea Athenienſeis, ab Syracuſis nocte movere volenteis, callido conſilio retinuit. Perfecto bello, nihil magis ſuaſit Syracuſanis, quàm ut reliquas Athenienſium opes cum Peloponneſijs everterent. Miſſus proinde in Ioniam navium dux, cùm rem egregiè gereret, inimicorũ invidia exilio multatur. Qua de cauſſa ab Pharnabazo Perſarum ſatrapa pecuniis acceptis, Meſſanamque devectus: quinque triremes confecit, & mille milites mercede conduxit. Inde Himeraenſium exulibus adiunctis, Selinuntem à Carthaginienſibus everſam refecit: & undique convocatis Selinuntiis, ad ſex millia delectorum militum coëgit. His copiis cum Carthaginienſium ſocijs bellum faciens, fortiter rem feliciterque gereret: tandem Syracuſanos quoq; pœnituit, tantum ab ſe virum adeò indignè multatum. Quod ubi is ſenſit, cupidus redeundi in patriam, oſſa civium ſuorum, qui bello Carthaginienſium ceciderant, collecta, ornatiſque magnificè plauſtris impoſita, Syracuſas devexit. Ad fines ubi venit, ipſe ſubſtitit (non enim exulem ingredi fines licebat) currus præ ſe in urbem miſit: nimirum ut inimicis invidiam faceret, qui cives inſepultos reliquerant. quo tantum valuit, ut Diocles præcipuus eius adverſarius pelleretur. ipſe nihilo magis eſt reductus. Itaque tunc diſcedere coactus, paulò pòſt ab amicis revocatus, nocte Acradinam occupavit. Syracuſani in forum congregati, commiſſo prælio illum cum aliis interfecerunt. Diodorus lib. 13. Huius filius fuit Dionyſius, qui poſtea tyrannus Syracuſarum fuit.

HIPPIAS Piſiſtrati F. Athenienſium tyrannus æquus & iuſtus: poſt interfectum tamen Hipparchum fratrem inclementior factus. Vnde ab Lacedæmoniis eiectus, ad Perſas confugit, Dariumq; regem ad bellum Athenienſibus inferendum inciavit. Qui cùm ingentem exercitum in Græciam miſiſſet, Hippias ſimul profectus, in Marathonia pugna cecidit: ut Cicero ad Att. lib. 8. epiſt. 12. ſcribit.

HIPPOCRATES Gelæ in Sicilia tyrannus Theroni fratri ſucceſſit. Callipolitanis, Naxiis, Zanclæis & Leontinis bellum fecit: Syracuſanos ad Elorum fluvem magna ſtrage fudit, & ex primoribus complures cepit. quos ita dimiſit, ut pro iis Camarinam, quam ipſi urbem exciderant, acciperet. huc Geloos poſtea colonos miſit. Inde cum Siculis pugnans, in acie fortiter dimicans occubuit.

HIPPOCRATES Lacedæmonius, in Ioniam 10. Thurinas naves adduxit. Hunc eſſe puto, qui Chalcedonis præfectus in pugna contra Alcibiadem & Athenienſes occubuit: ut Diod. & Xenoph. referunt.

HYPER-

YPERBOLVS *improbus homo, nec ob opes aliquas au-*
verùm ob audaciam ad opes promotus. itaque nemini quidem
itus, à populo tamen ad principes exagitandos adhibitus eſt.
s de ſententia cùm populus decennale exilium, quod oſtraciſmũ
t, uni ex tribus principibus (fuerunt hi, Nicias, Phæax, &
biades) irrogare ſtatuiſſet: Alcibiades & Nicias inter ſe
unicata, utranque factionem confuderunt in unum: itaque
runt, ut neuter ipſorum, ſed Hyperbolus, nihil minùs cogitans,
etur. Id in præſentia quidem iocum & riſum populi movit.
t verò moleſtè tulerunt, rem hominis indignitate fœdatam. De-
le enim exilium pœnam eſſe ducebant, Thucydidi, Ariſtidi, &
ibus: Hyperbolo verò honorem, & occaſionem iactantiæ, quòd
ib improbitatem pariter ac ſummi viri mulctatus. Igitur nemo
eps iſto exilii genere eſt punitus. Plutarch. in Nicia & Alcib.

AMACHVS *Athenienſis, vir fortis & integer, ut Plutarch.*
it, & manu in certaminibus promptus: ſed adeò inops, ut quo-
nque dux eſſet populo Athenienſi exiguum pecuniolæ in veſtes
epidas extenſum ferret. Belli anno octavo præfectus navium
tributum ab ſociis colligentium. Poſtea cum Alcibiade & Nicia
navium in Siciliam miſſus: dum rem conſilio & viribus forti-
rit, cum Syracuſanis opera Athenienſium impedientibus præ-
lo, cecidit. Plutarchus auctor eſt, cum Callicrate Syracuſano
tore inſigni & animoſo per provocationem congreſſum, cùm
vulnus accepiſſet, inde Callicratem obtruncaſſet, unà cum eo
antem corruiſſe.

EONTYCHIDES *Sp artærex, Perſas eodem die, quo ad*
eas Mardonius ſuperatus eſt, ad Mycalen 40000. cæſis devicis.
pedizione Theſſalica dux cum libera poteſtate, magnam pecuniæ
corruptus accepit: & in caſtris deprehenſus eſt, cùm utraque
u pecuniam retineret. Itaque delatus Spartam, damnatusque,
um in exilium abijt. ibi mortuus eſt, cùm regnaſſet annos 22. ut
. Diod. ſcribit.

ICHAS *Arceſilai F. Lacedæmonius, legatus aliquoties eſt*
s: & in Ionica legatione aſperior tum Tiſſapherni tum Mileſiis,
umque odia in ſe concitavit. Hunc eo maximè celebrem evaſiſſe
Xenoph. ſcri[illegible] quòd peregrinis, Lacedæmonem ad gym-
certamina venien[illegible]s, hoſpitium præbebat. Morbo extinctus,
ti eſt ſepultus.

YSICLES *Athenienſis, dux navium tributi ab ſocijs exi-*
i cauſſa miſſarum, ab Caribus cæſus eſt. Hunc eſſe puto, quem
arch. in Peric. refert, pecorum caponem, ex homine natura
& abiecto, principem Athenis evaſiſſe.

EGABATES, *Daſcylitis ſatrapa, locum dare Artabazo*
coactus

coactus est, ut is cum Pausania Lacedæmonio, Græciam Regi Persarum subigere volenti, consilia conferre posset. Herodotus lib. 5. huius filiam Pausaniæ desponsatam fuisse refert. Ibidem scribit, quemadmodum hic Megabates maxima classe Naxum insulam quatuor menses nequicquam obsederit.

MENON dux auxiliorum, quæ Pharsalij Atheniensibus principio belli Peloponnesiaci miserunt. Menonem quendam Demosthenes in oratione de Repub. ordinanda, 12. argenti talenta ad bellum ad Etonem gestum suppeditasse Atheniensibus, & ducentos equites auxilio misisse, scribit: ac ob id immunitate ab eis donatum.

MINDARVS Spartanus Peloponnesiacæ classis præfectus, eam ex Mileto in Hellespontum, Tissaphernis iniurijs motus, transtulit. Ivit ad promontorium Cynossema, ab Atheniensibus prælio navali superatus est. Iterum mox ad Abydum ab ijsdem, Alcibiadis opera, victus. Tandem ad Cyzicum ab Alcibiade, qui se cum paucis navibus ad urbem ostendebat, mox fugam simulabat: in insidias extractus, & ab Atheniensium classe circumventus, mari primò fusus, mox in terra Atheniensibus oppugnantibus naves, fortiter dimicans ex dignitate Spartanæ urbis cecidit.

MINOS Cretensium rex, Cretæ complures urbes condidit, leges, & iura suis dedit. Classem primum Græcorum habuisse Diodorus scribit, multasq; insulas sub imperium redegisse. Dum Dædalum in Siciliam usque persequitur, ibidem est interemptus.

NICIÆ Nicerati F. clarissimi Atheniensium ducis res gestæ, quia pleræque in ipso Thucydide continentur, supervacaneum duco hoc loco commemorari.

NICOSTRATVS Dytrephis F. præsidij Atheniensium in Naupacto præfectus, seditioni Corcyræorum interfuit. Niciæ collega, Cythera insulam subegit, Laconicam populatus est, Thyream cepit, in regiones iuxta Thraciam ducto exercitu Mendam urbem occupavit. Tandem ad Mantineam Atheniensium auxiliorum præfectus, victis ab Lacedæmonijs Argivis, in acie occubuit.

PACHES Epicuri F. Atheniensis dux, Lesbum quæ defecerat ab Atheniensibus in ditionem redegit. Hinc rationem gesti imperij referens, cùm se à populo damnari cerneret, gladio se in ipso tribunali transfixit.

PANDION Atheniensium rex Erichthonij filius, Tereo Thracum regi filiam Procnen in matrimonium dedit. Qui cùm Philomelæ sororis eius, contemptis Græcorum legibus, vitium obtulisset, & insuper ferro corpus puellæ violasset, mulieres ad sceleris pœnam exequendam provocavit. Pausan. lib. 1.

PAVSANIAS Cleombroti F. Lacedæmonius, dux Græcorum, Mardonium ab Xerxe cum innumerabili exercitu in Græcia relictu, ad Plu-

ad Plataeam ingenti prælio devicit. Hinc barbarorum perſequens reliquias, primò in Cyprum expeditionem fecit. inde Byzantium cepit. Quo rerum ſucceſſu elatus, nec præſenti contentus fortuna, cùm ad altiora & non conceſſa tendens, imperium Græciæ affectaret: cum Xerxe in occulto proditionis conſilia agitavit. Quibus ad ultimum detectis, in templo, quò perfugerat, fame necatus, priorem rerum geſtarum gloriam fœdo exitu conſpurcavit.

PELOPS Tantali Phrygiæ regis filius, in Peloponneſum venit, occupatamq; regionem de ſuo nomine appellavit. Huius filius fuit Atreus, à quo Menelaus & Agamemnon deſcenderunt.

PERDICCAS Alexandri F. Macedoniæ rex, homo ad omnia infidus & inconſtans, bello Peloponneſiaco invicem modò Peloponneſiorum modò Athenienſium partibus adhæſit: uscunq; vel levi iniuria offenſus, vel commodo ſuo provocatus eſſet. Impunita tamen hæc ei infidelitas manſit, cùm Athenienſes alijs ſe negotijs implicantes, nunquam in ipſum totis viribus incumbere potuiſſent: ut ipſe alienarum cladium ſpectator, ſuam regionem ab utriuſque partis armis & iniurijs vendicaret.

PERICLES, Xanthippo patre, matre Agariſta ex ſtirpe Alcmæonide, natus fuit, vir unicus in Repub. Athenienſium princeps pace belloq;. Hic popularis gratiæ captator, colonias plurimas emiſit, ſpectacula, epulas, aliasq; ſolennitates inſtituit, quibus animos ſibi multitudinis devinciret. Adverſarium habuit in Republ. Athenienſium Thucydidem Mileſium: quem tandem poſt multa certamina eiecit. tumque iam minùs populi cupiditatibus obſequens, ſeverius eum regebat, & ad optimum ſtatum revocabat. Interim bella quoque gerens, Sicyonios acie devicit, Euboeam Samumque inſulas rebellantes domuit. Belli quidem Peloponneſiaci unus haud dubiè concitator viſus eſt, quod etiam, ſi longior vita contigiſſet, multò feliciùs rectiusque, quàm poſtea eſt factum, geſſiſſet. Moriturо cùm aſſiſtentes amici, virtutes & res geſtas atque victorias commemorarent, & novem ab ipſo erecta trophæa prædicarent: Miror, inquit, vos ea facta celebrare, quorum pars fortunæ debetur, pars mihi cum alijs communis eſt: id autem quod eſt multò maximum & præclariſſimum ſilentio præterire, quod nemo ex meis civibus mea opera pullam veſtem ſumpſit.

PHÆAX Eraſiſtrati F. Alcibiadis in Repub. Athenienſium adverſarius, claris ortus maioribus, & Alcibiadi æqualis, pariter tunc in limine incrementi poſitus fuit: ſed cùm alijs rebus, tum dicendi facultate, inferior. privatim enim affabilis eſſe potiùs, quàm pulverem forenſem ferre, videbatur: cùm loquentiæ multum, eloquentiæ parum haberet. Hæc in vita Alcibiad ſcribit Plutarch. Ab Thucydide ſemel eius lib. 5. fit mentio, cùm in Italiam Siciliamq; legatus ab Athenienſibus mitteretur.

PHOR-

PHORMIO *Asopÿ F. Athenienſis, fortis & induſt*
dux, Chalcidenſibus bellum intulit, & Potidæam munitionib
ſit, Argos Amphilochicum & Ambraciotas incolas cepit. I
tra Peloponneſios nobilem in mari victoriam obtinuit. nam
ma eius belli pugna fuit, & viginti Atticis navibus, 47. Pe
ſias fugavit. Mox iterum ab 77. Peloponneſiis navibus cum
ad certamen licet invitus extractus, æquo Marte digreſſus ef
lib. 1. ſcribit Pauſanias, cùm & vitæ integritate & maiorū
dore cuivis Athenienſium par eſſet, ære alieno obrutum, is
Pæanienſem ſeceſſiſſe. ubi à Repub. ſeiunctam vitam agenti, p
Athenienſes claſſis imperium decreverint: negaſſe id ſe rece
quòd nondum exoluto alieno ære, nihil auctoritatis eſſet apu
habiturus. Qua de cauſſa Athenienſes, ut qui omninò eum e
eſſe vellent, omnem pro eo creditoribus pecuniam diſſolv ſſe.

PHRYNICHVS *dux Athenienſis, cuius multa ef*
Thuc. libro mentio, tali occaſione ad eum honorem pervenit,
lib. 3. variæ hiſt. Ælianus: Nimirum neque gratia aut fav
que ob generis ſplendorem, aut divitias, ducem eum creaver
cùm Pyrrichiſtis in quadam tragœdia convenientes & bellic
feciſſet, adeò tenuit univerſum theatrum, ut confeſtim eum
eligerent: arbitrantes eum bellicas res utiliter geſturum
à viris armatis non abhorrentes modos poëmataque in dra
ciſſet.

PISISTRATVS *Athenienſis, principatus inter ſuos*
tum omnibus humanum, tum egentibus præcipuè benignum
buit. His ita præparatis, ſibi ipſi vulnera inflixit, rhedaq; in fo
latus, tanquam ob remp. inſidijs inimicorum appetitus, præſi
Athenienſibus petijt. Ita quinquaginta ſtipatoribus accepti
poſt adaucto numero, & ſeditioſis hominibus concitis: arce
pavit, eiectisque adverſæ factionis civibus, dominatum inva
lone optimo cive nequicquam repugnante, & facta eius Ath
bus explicante. Nec multò poſt eiectus iterum Piſiſtratus, m
demum anno, contractis tum alibunde auxilijs, tum ex civil
cunque turbarum rerumque novarum avidi erant: Athen
Marathone vicit, & priſtinum imperium occupavit. quod ch
& inſte uſurpatum, filio reliquit.

PISSVTHNES *Hiſtaſpis F. Sardium Lydiæ ſeu ſat*
tyrannus. Thucydides enim nil aliud, niſi tenuiſſe eum Sard
vit: & Cteſias, Piſſuthnen quendam ſatrapam ab rege Dario
ait, qui captus necatusq; ſucceſſorem habuerit Tiſſaphernem.

PLISTARCHVS *Leonidæ Spartani regis, cuius a*
mopylas contra Xerxem clara pugna fuit filius: in ipſis ſui re
vijs diem obijt. Pauſan. lib. 3.

STOANAX *Pauſaniæ F. rex Lacedæmoniorum, Attii*
a Peloponneſiorum copijs quartodecimo ante bellum Peloponn
o anno ingreſſus, quia ab Pericle muneribus corruptus exer
duxiſſe videbatur, in exilium actus eſt: unde Delphici oraculi
ſt undeviceſimum annum ſolennicum pompa ab ijs redactus,
um dignitatis locum eſt reſtitutus.

LYCRATES *Sami tyrannus, utraque fortuna inſignis,*
naves, mille ſagittarios habebat: quibus vbicunq; bellum ge
nper victoriam reportavit. & cùm omnes ſine diſcrimine av
ignaret, aiebat ſe magis amico gratificari, ſi ei quæ abſtuliſſet
,quàm ſi nihil ab initio ademiſſet. Itaq; multas urbes multas
inter quas & Lesbum, ſubegit. Cùm ita perpetuo ſecundæ fo
ore intactam omni clade vitam tranſegiſſet: ab Oræte ſatrapa
dem poſtremò captus, & in crucem actus eſt. Herodotus lib. 3.

THODORVS *Iſolochi F. Athenienſis, cum claſſe in Si*
iſſus, cùm pace inter Sicilienſes facta domum rediſſet: ab A
ibus, qui eum pecunia corruptum diſceſſiſſe rebantur, exilio
atus. Hunc Plato in Alcibiade, ſapientem virum & Zenonis
em appellat.

THES *Sparadoci F. Odryſarum rex, Sitalcis ſucceſſor, ad*
s opes regnum Odryſarum evexit. Huic poſtea cum Xeno
Athenienſi negotia interceſſerunt: quæ in commentarijs eius
nt.

MOS *Memphites genere, Tiſſaphernis primò legatus: poſt*
fratre regis Perſarum, quòd illius conſilia iuvabat, Ioniæ
s eſt. Cyro autem ſuperato cæſoq; à fratre, veritus regis iram,
:cunijsque in naves impoſitis, in Ægyptum ad regem Pſam
m navigavit: quem quia beneficijs affecerat, perfugium ſi
um ſperabat. Sed is pecuniarum, quas advexerat ille, cu
illectus: ſupplicem & benè meritum contra ius fasq; peremit.
. 14.

REVS *Martis filius, Thracum rex, cùm Pandioni Athenie*
egi auxilium contra finitimos tuliſſet, Prognen ab eo filiam
monium accepit. Quæ deportata in mariti regnum, cùm ex
lo Philomelam ſororem deſideraret, eius q; gratia Tereus A
d ſocerum profectus eſſet: in Philomelæ incidit amorem: de
nq; ſecum in regnum puellam ſtabulis clauſit, ut ad eam quo
u clàm commeare poſſet: ac ne quid eloqui valeret linguam
cidit, coniugi, interiſſe ſororem nuntiavit. At Philomela ea
qua prodere non poterat, veſti intexuit notis literarum, eam
ororem tranſmiſit. quæ ubi coniugis libidinem, ſororis cala
t, intellexit: conſtituit, ſe ſacra celebraturam Libero patri, &
cchantis ad ſtabula veniens, ſororem raptam in regiam duxit.

dixit. Tum filiam hymineo sacrum, &c. pluribus quibusque pleius Tereus, cùm filium defendaret Itym, apud eius insinuam abiit. Intus, inquiens, habes, quem desideras. Tereus ira concitatus, dum coniugem prosequi, eius pectus ferit, dextram volucrem vaticinatur aves; Progne in hirundinem, Philomela in luscinium, Tereus in upupam. Ovid. lib. 6. Metam.

THEAGENES *Megarensium tyrannus, Cylonis Atheniensis filiam in matrimonium ducit. Megaris aquæductum fecit, operis magnitudine, tum ornatus & columnarum numero, valdè præclarum. Pausan. lib. 1.*

THEMISTOCLES *obscurioribus ad gloriam natalibus patrem habuit Neoclem civem Atheniensem; matre nothum fuit. Puer etiamnum ardoris plenus fuit, indole sapiens, studio ad res magnas propensus, natusq; ad rempub. tractandam. Nam quando cessare ludos tempus ipse non per lusum, ut alij pueri, terebat: sed orationes ficum meditabatur & componebat. Argumentum orationum illarum accusatio erat, vel defensio puerorum. Unde præceptorem eius dixisse ferunt: Tu nihil, fili, eris mediocre, sed vel magnum bonum, vel magnum malum. Nam etiam disciplinas morales, vel ad vilipendam vel urbanitatem exquisitas, segniter & lenè arripiebat, quæ verò de prudentia vel negotijs tractarent, eas præ se ferebat prætermittere, velut ingenioso fœtus, non asternari Gloriæ amore & rerum gerendarum cupiditate tanta fuit, ut post victos in Marathone ab Miltiade Persas, cerneretur cogitabundus plerunq; noctes insomnes exigeret, Miltiadis trophæis se somno excitari dicens. Hæc & alia de ipso scribit Plut. res verò gestæ, exilium & mors, in ipso magna ex parte Thucyd. continentur.*

THERAMENES *Agnonis F. vir qua prudentia rerum & intelligentia qua oratione potens: ob inconstantiam tamen, quòd modò harum modò illarum partium esset, cothurnus nomen tulit. Primò enim Quadringentis Atheniensium optimatibus adhærens, principem inter eos locum tenuit. Sed cum nonnullis illi sibi opes struerem, cædibus & facinoribus grassarentur: ad populum rursus deficiens, plebem in eos concitavit; deiectisq; imperio Quadringentis, ipse deinceps dux navium Atheniensium cum Alcibiade, res contra Peloponnesios gessit. Deletæ verò Atheniensium à Lysandro classe, pacis à Lacedæmonijs accipiendæ Atheniensibus auctor fuit, posteaq; in triginta principes pervenit. Quibus rursus violenter agentibus, cùm se eorum factis opponeret, ab eis capitis supplicio affectus est. Thuc. lib. 8. & Xenophon de reb. Græc.*

THESEVS *Ægei filius, decimus Atheniensium rex triginta regnavit annis. Hic Helenam Tyndarei filiam rapuit, bellò cum Amazonibus gesto; Heraclidas ab Eurystheo pulsos suscepit, & defendit; Athenarum*

urbem auxit, eoq; omnes Atticos ex 12. oppidis & agris cō-
hophoria, Metœcia, Phanathenæa magna, & mysteria par-
uit; Populum in patricios, agricolas, & opifices, divisit; po-
eip. statum demonstravit. C. Sigonius de tempor. Athen.

ASYBVLVS Lyci F. Styrienses, ut Plutarch. vocat, gra-
m armaturæ præfectus in Ionico bello, ab Samio deinde ex-
x lectus, militum populq; Atheniensium caussam summa vi
. Eaq; de caussa in primis de Alcibiadis reditu connisus, à
ut reduceretur, impetravit. Nec segniùs bellica opera obijt.
m navalibus prælijs, quibus Mindarus in Hellesponto fusus
tus cum alijs fuit. Præclari quoq; illius facti Alcibiadis, qui
mios infesta classe ire Athenas conantes retinuit, non in po-
rticeps fuit: quando eum tum præsentia sua, tum clamori-
at, ut ferunt, Atheniensium vocalissimus) adiuvit.

MOCHARIS Atheniensis dux infelix, bis à Pelopon-
us est. Semel ad Eretriam, (ubi tum non Eubœam solùm,
complures, Athenienses amiserunt) iterum in Hellesponto,
cum navibus, ab Hegesandrida: ut est apud Xenoph. l. b. 3.
ecarum.

APHERNES satrapa regis Persarum, in locum Pis-
defectionem interempti suffectus, ut Ctesias scribit. Hic
n Peloponnesijs fœdus contra Athenienses icit, & pecunia
adiuvit, usque dum & ipse pleraq; Asiæ urbes regis Per-
ceret ditioni, & Athenas caperent Spartani. Exin cùm
tri regi inferens Cyrus, intempestiva audacia cecidisset,
cæterosq; Græcorum, qui in Cyri partibus rem gesserant,
olum captos, interemit. Post hæc cùm iam dissi.ijsset inter
nios Regemq; amicitia, & Agesilaus secunda fortuna rem
aphernem gerens, aliquot Asiæ populos ei eripuisset, tan-
io etiam devicisset: proditionis suspectus, ab Tithrauste iussu
truncatus est; maximo gaudio tum Agesilai, tum omnium
infestissimum Græco nomini virum interemptum cernen-
ophon. & Plutarch.

MIDAS Tolmæi F. Atheniensis, Myronidis clarissimi du-
bus æqualis, laudumq; eiusdem æmulus: classe & val dis
ab urbe profectus, Laconicam primus populatus est; Metho-
thium navale eorū cepit; Cephalleniam subegit; Naupactū
Postremò cùm, Bœotis bellum inferens, Chæroneam cepisset,
us occubuit Diod. lib. 11. & 12.

XES Darij filius, quartus rex Persarum, bellū à patre cœ-
rsus Græcos per quinquennium instruxit: & ingentibus
q; comparatis copijs, bellum magna mole & apparatu cœ-
ritè & ignaviter gessit. Primus in fuga, postremus in prælio

ſemper viſus eſt: in periculis timidus, ſicubi metus abeſſet inſtans. Itaque eius introitus in Græciam quàm terribilis, tam turpis ac fœdus diſceſſus fuit. Quo bello adeò infeliciter geſto, cùm etiam ſuis contemnui eſſet: Artabanus præfectus eius, deficiente quotidie regis maieſtate, in ſtem regni adductus, eum interemit. Hæc inuenies lib. 2. & 3. Iuſt. De rebus geſtis eius, cùm pleni ſint hiſtoricorum, Herodoti cumprimis, libri: ſupervacaneum eſt hic plura commemorari.

REGIONVM, INSVLARVM, VRBIVM, MONTIVM, fluviorum, &c. in hiſtoria Thucididis, deſcriptiones,

AVCTORE

GEORG. ACACIO ENENCKEL.

ABDERA *Thraciæ urbs, ab Abderito, quem ab Hercule adamatum Diomedis equi laceranunt, nomen accepit. Stephanus Byz. Herodotus lib. 1. Teiorum fuiſſe coloniam ſcribit, expugnata ab Harpago Cyri duce urbe in Thraciam profectorum.*

ABYDVS *Helleſponti ex parte Aſiæ ciuitas, Mileſiorum colonia: quâ Xerxes Helleſponti fauces ſeptem ſtadiorum ponte iunxit. Strabo lib. 13. Aydos hodie, Io. Leunclauio.*

ACANTHVS *Thraciæ urbs Stephano, Macedoniæ Plinio & Ptolemæo, ab Andrijs cõdita eſt; ut refert in quæſtion. Græcis Plutar.*

ACESINES *Siciliæ fluuius, quem Aſinem lib. 3. cap. 8. Plinius, Onabalam lib. 5. Appianus, appellat: Alcantara hodie Saracenicè, à ponte ad illius traiectum conſtructo olim, nominatur. hic Neetium agrum totum irrigat, feraciſſimumq; reddit. Th. Facellus lib. 2. dec. 1. rerum Sicularum.*

ACHAIA *aliàs alijs limitibus & regionibus terminata fuit. Sed quæ propriè Achaia dicitur, quæq; ab Thucyd. hoc nomine appellatur, ea totaintra Peloponneſum ſita eſt. Eius Herodotus, æqualis Thucydidis, duodecim ſua ætate urbes recenſet, Pellenem, Ægiram, Ægas, Bieram, Helicem, Ægion, Rhypes, Patrenſes, Pharenſes, Olenum, Dymam, Tritaenſes.*

ACHARNÆ *maximus pagorum Atticæ, tribus Oeneidis, ſexageſimo ab urbe ſtadio ſitus fuit.*

ACHELOVS *fluuius Poetarum fabulis notiſſimus, Æolos ab Acarnanibus diremit, à Septentrionibus & Pindo montibus verſus ſu-*

ſus fluens per Agræos Ætolicam gentem & Amphilochos. Strabo lib. 2. Dionyſius Afer in deſcriptione orbis, mediam Æoliam dividere ait. P. Iovius lib. 36. ob eximiam aquarum claritatem Aſpropo tamum hodie ab incolis appellari, ſcribit.

ACHERON Græciæ fluvius eſt, quem ex Moloſſide fluentem in ſtagna inferna accipere Theſprotium ſinum, T. Livius lib. 8. ſcribit. Hunc quod aqua erat inſuaviſſima, infernalem fecit Homerus. de quo pluribus in Phædone Plato.

ACRÆ Siciliæ urbs, ab Syracuſanis in nivoſis mõtibus, ſeptuageſimo poſt Syracuſæ anno, condita. Palazotus hodie Fazello.

ACROTHOI urbs in cacumine montis Athos ſita; ab Herod. Acrothoum, Plinio Acroton, Pomponio Acroathon, Stephano Acrothyni, appellatur.

ACTIVM Acarnaniæ oppidum; & eiuſdem nominis Actij Apollinis templum; item promontorium, quod Ambracij ſinus oſtium claudit. Actium nobile eſt, victoria Cæſaris Auguſti, de Antonio & Cleopatra. Actium Acarnaniæ portum T. Liv. l. 44. appellat.

ÆGALEON, ſive (ut Thucydidis Scholiaſt. & Herod.) Ægaleos, Atticæ mons è regione Salaminis inſulæ fuit: in quo Xerxem, cùm ad eum locum adverſus Græcos pugnaret, conſedisſe Herodotus ſcribit, ſpectatem prælium, & per ſcribæ annotari iubentem, ut quæque res vel à ſuis vel ab hoſtibus gerebatur.

ÆGINA inſula, primò deſerta fuiſſe, inde rogatu Æaci è terra Iovem homines incolas produxiſſe, feruntur. Interiecto inde temporibus, Argivorum pars ea quæ Epidaurum occupavit, in Æginã tranſmiſit, incolisq; permiſta Dorienſium mores & leges importavit. Poſt hæc tanto incremento ſunt auctæ Æginetarum opes, ut navali apparatu Athenienſes æquarent, & in prælio ad Salaminem primam ex omnibus Græcis virtutis laudem conſequerentur. Tandem non multis poſt annis, bellum contra Athenienſes gerentes, victi ſubiugatiq; infeſtis ſemper in Athenienſes animis fuerunt. Qua de cauſſa primo anno belli Peloponneſiaci ejecti inſula, alij Thyream in Peloponneſo ab Lacedæmonijs datã habitárum, alij per alias regiones diſperſi ſunt. Thyrea verò octavo belli anno capta, incolas omnes Æginetas interfecerunt Athenienſes. Devicti demum in Helleſponto Athenienſibus inſulam priſtini cultores receperunt: ad antiquas verò opes pervenire nunquam potuerunt. Diſtat inſula ab Piræeo Athenienſium portu, ut Plinius ſcribit, duodecim millia paſſuum, ut Strabo, 100 ſtadia.

ÆMVS Thraciæ mons maximus celſiſſimuſq;, mediam ferè dividens Thraciam ad Pontum uſque pertingit. T. Liv. l. 40. vulgatam eſſe opinionem ſcribit, ex eo monte Ponticum ſimul & Adriaticum mare, & Iſtrum amnem & Alpes conſpici poſſe. Idem Polybium Strabo lib. 7. ſcribere ait: ſed tam ipſe quàm Livius pro

à principio belli uſque ad finem eius, egregijs conſilijs patriam, ut nemo alius quiſquam Syracuſanus, adiuvit. Itaque etiam imperator ab iis creatus, infeliciùs quidem rem geſſit, conſilio tamen nunquam defecit: ipſeque præcipuè ut re navali Athenienſeis Syracuſani aggrederentur ſuaſit: ac poſtea Athenienſeis, ab Syracuſijs nocte movere volenteis, callido conſilio retinuit. Perfecto bello, nihil magis ſuaſit Syracuſanis, quàm ut reliquas Athenienſium opes cum Peloponneſijs everterent. Miſſus proinde in Ioniam navium dux, cùm rem egregiè gereret, inimicorũ invidia exilio multatur. Qua de cauſſa ab Pharnabazo Perſarum ſatrapa pecuniis acceptis, Meſſanamque devectus: quinque triremes confecit, & mille milites mercede conduxit. Inde Himerenſium exulibus adiunctis, Selinuntem à Carthaginienſibus everſam refecit: & undique convocatis Selinuntiis, ad ſex millia delectorum militum coëgit. His copiis cum Carthaginienſium ſocijs bellum faciens, fortiter rem feliciterque gereret: tandem Syracuſanos quoq; pœnituit, tantum ab ſe virum adeò indignè multatum. Quod ubi is ſenſit, cupidus redeundi in patriam, oſſa civium ſuorum, qui bello Carthaginienſium ceciderant, collecta, ornatisque magnificè plauſtris impoſita, Syracuſas devexit. Ad fines ubi venit, ipſe ſubſtitit (non enim exulem ingredi fines licebat) currus præ ſe in urbem miſit: nimirum ut inimicis invidiam faceret, qui cives inſepultos reliquerant. quo tantum valuit, ut Diocles præcipuus eius adverſarius pelleretur. ipſe nihilo magis eſt reductus. Itaque tunc diſcedere coactus, paulò pòſt ab amicis revocatus, nocte Acradinam occupavit. Syracuſani in forum congregati, commiſſo prælio illum cum aliis interfecerunt. Diodorus lib. 13. Huius filius fuit Dionyſius, qui poſtea tyrannus Syracuſarum fuit.

HIPPIAS *Piſiſtrati F. Athenienſium tyrannus æquus & iuſtus: poſt interfectum tamen Hipparchum fratrem inclementior factus. Vnde ab Lacedæmoniis eiectus, ad Perſas confugit, Dariumq; regem ad bellum Athenienſibus inferendum incitavit. Qui cùm ingentem exercitum in Græciam miſiſſet, Hippias ſimul profectus, in Marathonia pugna cecidit: ut Cicero ad Att. lib. 8. epiſt. 12. ſcribit.*

HIPPOCRATES *Gelæ in Sicilia tyrannus Theroni fratri ſucceſſit. Callipolitanis, Naxiis, Zanclæis & Leontinis bellum fecit: Syracuſanos ad Elorum fluvem magna ſtrage fudit, & exprimoribus complures cepit. quos ita dimiſit, ut pro iis Camarinam, quam ipſi urbem exciderant, acciperet. huc Geloos poſtea colonos miſit. Inde cum Siculis pugnans, in acie fortiter dimicans occubuit.*

HIPPOCRATES *Lacedæmonius, in Ioniam 10. Thuriinas naves adduxit. Hunc eſſe puto, qui Chalcedonis præfectus in pugna contra Alcibiadem & Athenienſes occubuit: ut Diod. & Xenoph. referunt.*

HYPER-

HYPERBOLVS *improbus homo, nec ob opes aliquas audax, verùm ob audaciam ad opes promotus. itaque nemini quidem probatus, à populo tamen ad principes exagitandos adhibitus eſt. Huius de ſententia cùm populus decennale exilium, quod oſtraciſmũ vocant, uni ex tribus principibus (fuerunt hi, Nicias, Phæax, & Alcibiades) irrogare ſtatuiſſet: Alcibiades & Nicias inter ſe communicata, utranque factionem confuderunt in unum: itaque effecerunt, ut neuter ipſorum, ſed Hyperbolus, nihil minùs cogitans, pelleretur. Id in præſentia quidem iocum & riſum populi movit. poſtea verò moleſtè tulerunt, rem hominis indigniate fadatam. Decennale enim exilium pœnam eſſe ducebant, Thucydidi, Ariſtidi, & ſimilibus: Hyperbolo verò honorem, & occaſionem iactantiæ, quòd eſſet ob improbitatem pariter ac ſummi viri multatus. Igitur nemo deinceps iſto exilii genere eſt punitus. Plutarch. in Nicia & Alcib.*

LAMACHVS *Athenienſis, vir fortis & integer, ut Plutarch. ſcribit, & manu in certaminibus promptus: ſed adeò inops, ut quotieſcunque dux eſſet, populo Athenienſi exiguum pecuniolæ in veſtes & crepidas extenſum ferret. Belli anno octavo præfectus navium fuit, tributum ab ſociis colligentium. Poſtea cum Alcibiade & Nicia dux navium in Siciliam miſſus: dum rem conſilio & viribus fortiter gerit, cum Syracuſanis opera Athenienſium impedientibus præliando, cecidit. Plutarchus auctor eſt, cum Callicrate Syracuſano bellatore inſigni & animoſo per provocationem congreſſum, cùm prior vulnus accepiſſet, inde Callicratem obtruncaſſet, unà cum eo expirantem corruiſſe.*

LEONTYCHIDES *Spartæ rex, Perſas eodem die, quo ad Plataeas Mardonius ſuperatus eſt, ad Mycalen 40000. cæſis devicit. In expeditione Theſſalica dux cum libera poteſtate, magnam pecuniæ vim corruptus accepit: & in caſtris deprehenſus eſt, cùm utraque manu pecuniam retineret. Itaque delatus Spartam, damnatus que, Tegeam in exilium abiit. ibi mortuus eſt, cùm regnaſſet annos 22. ut lib. 11. Diod. ſcribit.*

LICHAS *Arceſilai F. Lacedæmonius, legatus aliquoties eſt miſſus: & in Ionica legatione aſperior tum Tiſſapherni tum Mileſiis, utrorumque odia in ſe concitavit. Hunc eo maximè celebrem evaſiſſe Plut. & Xenoph. ſcribunt, quòd peregrinis, Lacedæmonem ad gymnica certamina venientibus, hoſpitium præbebat. Morbo extinctus, Mileti eſt ſepultus.*

LYSICLES *Athenienſis, dux navium tributi ab ſociis exigendi cauſſa miſſarum, ab Caribus cæſus eſt. Hunc eſſe puto, quem Plutarch. in Peric. refert, pecorum cauponem, ex homine naturâ inerti & abiecto, principem Athenis evaſiſſe.*

MEGABATES, *Daſcylitis ſatrapa, locum dare Arsabazo*

coactus

coactus eſt, ut is cum Pauſania Lacedæmonio, Græciam Regi Perſarum ſubigere volenſe, conſilia conferre poſſet. Herodotus lib. 5. huius filiam Pauſaniæ deſponſatam fuiſſe refert. Ibidem ſcribit, quemadmodum hic Megabates maxima claſſe Naxum inſulam quatuor menſes nequicquam obſederit.

MENON dux auxiliorum, quæ Pharſalij Athenienſibus principio belli Peloponneſiaci miſerunt. Menonem quendam Demoſthenes in oratione de Repub. ordinanda, 12. argenti talenta ad bellum ad Eionem geſtum ſuppeditaſſe Athenienſibus, & ducentos equites auxilio miſiſſe, ſcribit: ac ob id immanitate ab eis donatum.

MINDARVS Spartanus Peloponneſiacæ claſſis præfectus, eam ex Mileto in Helleſpontum, Tiſſaphernis iniurijs motus, tranſtulit. Ioi ad promontorium Cynoſſema, ab Athenienſibus prælio navali ſuperatus eſt. Iterum mox ad Abydum ab ijſdem, Alcibiadis opera, victus. Tandem ad Cyzicum ab Alcibiade, qui ſe cum paucis navibus ad urbem oſtendebat, mox fugam ſimulabat: in inſidias extractus, & ab Athenienſium claſſe circumventus, mari primò fuſus, mox in terra Athenienſibus oppugnantibus naves, fortiter dimicans ex dignitate Spartanæ urbis cecidit.

MINOS Cretenſium rex, Cretæ complures urbes condidit, legeſq; & iura ſuis dedit. Claſſem primum Græcorum habuiſſe Diodorus ſcribit, multasq; inſulas ſub imperium redegiſſe. Dum Dædalum in Siciliam uſque perſequitur, ibidem eſt interemptus.

NICIÆ Niceratì F. clariſſimi Athenienſium ducis res geſtæ, quia pleræque in ipſo Thucydide continentur, ſupervacaneum duco hoc loco commemorari.

NICOSTRATVS Dÿtrephis F. præſidÿ Athenienſium in Naupacto præfectus, ſeditioni Corcyræorum interfuit. Niciæ collega, Cythera inſulam ſubegit, Laconicam populatus eſt, Thyream cepit, in regiones iuxta Thraciam ducto exercitu Mendam urbem occupavit. Tandem ad Mantineam Athenienſium auxiliorum præfectus, victis ab Lacedæmonÿs Argivis, in acie occubuit.

PACHES Epicuri F. Athenienſis dux, Lesbum quæ defecerat ab Athenienſibus in ditionem redegit. Hinc rationem geſti imperij referens, cùm ſe à populo damnari cerneret, gladio ſe in ipſo tribunali transfixit.

PANDION Athenienſium rex Erichthonÿ filius, Tereo Thracum regi filiam Procnen in matrimonium dedit. Qui cùm Philomelæ ſororis eius, contemptis Græcorum legibus, vitium obtuliſſet, & inſuper ferro corpus puellæ violaſſet, mulieres ad ſceleris pœnam exequendam provocavit. Pauſan. lib. 1.

PAVSANIAS Cleombroti F. Lacedæmonius, dux Græcorum, Mardonium ab Xerxe cum innumerabili exercitu in Græcia relictum, ad Plu-

latæam ingenti prælio devicit. Hinc barbarorum persequens re-
as, primò in Cyprum expeditionem fecit. inde Byzantium cepit.
rerum successu elatus, nec præsenti contentus fortuna, cùm ad
ra & non concessa tendens, imperium Græciæ affectaret: cum
e in occulto proditionis consilia agitavit. Quibus ad ultimum
tis, in templo, quò perfugerat, fame necatus, priorem rerum ge-
m gloriam fœdo exitu conspurcavit.

ELOPS *Tantali Phrygiæ regis filius, in Peloponnesum ve-*
ccupatamq; regionem de suo nomine appellavit. Huius filius fuit
us, à quo Menelaus & Agamemnon descenderunt.

ERDICCAS *Alexandri F. Macedoniæ rex, homo ad omnia*
us & inconstans, bello Peloponnesiaco invicem modò Pelopon-
rum modò Atheniensium partibus adhæsit: utcunq; vel levi in-
offensus, vel commodo suo provocatus esset. Impunita tamen
i infidelitas mansit, cùm Athenienses alijs se negotijs implican-
unquam in ipsum totis viribus incumbere potuissent: ut ipse a-
rum cladium spectator, suam regionem ab utriusque partis ar-
& iniurijs vendicaret.

ERICLES, *Xanthippo patre, matre Agarista ex stirpe Alc-*
nide, natus fuit, vir unicus in Repub. Atheniensium princeps pa-
lloq;. Hic popularis gratiæ captator, colonias plurimas emisit, spe-
ula, epulas, aliasq; solennitates instituit, quibus animos sibi mul-
linis devinciret. Adversarium habuit in Republ. Atheniensium
cydidem Milesium: quem tandem post multa certamina eiecit.
que iam minùs populi cupiditatibus obsequens, severiùs eum re-
it, & ad optimum statum revocabat. Interim bella quoque gerens,
onios acie devicit, Eubœam Samumque insulas rebellantes do-
t. Belli quidem Peloponnesiaci unus haud dubiè concitator visus
quod etiam, si longior vita contigisset, multò feliciùs rectiusque,
m postea est factum, gessisset. Morituro cùm assistentes amici, vir-
s & res gestas atque victorias commemorarent, & novem ab ipso
ta trophæa prædicarent: Miror, inquit, vos ea facta celebrare,
rum pars fortunæ debetur, pars mihi cum alijs communis est: id
m quod est multò maximum & præclarissimum silentio præteri-
uòd nemo ex meis civibus mea opera pullam vestem sumpsit.

PHÆAX *Erasistrati F. Alcibiadis in Repub. Atheniensium ad-*
arius, claris ortus maioribus, & Alcibiadi æqualis, pariter tunc
mine incrementi positus fuit: sed cùm alijs rebus, tum dicendi
ltate, inferior. privatim enim affabilis esse potiùs, quàm pulve-
forensem ferre, videbatur: cùm loquentiæ multum, eloquentiæ
um haberet. Hæc in vita Alcibiad scribit Plutarch. Ab Thucydide
el eius lib. 5. fit mentio, cùm in Italiam Siciliamq; legatus ab A-
iensibus mitteretur.

PHOR-

PHORMIO *Asopij F. Athenienſis, fortis & induſtr*
dux, Chalcidenſibus bellum intulit, & Potidæam munitionib
ſit, Argos Amphilochicum & Ambraciotas incolas cepit. H
tra Peloponneſios nobilem in mari victoriam obtinuit. nam
ma eius belli pugna fuit, & viginti Atticis navibus, 47. Pel
ſias fugavit. Mox iterum ab 77. Peloponneſijs navibus cum
ad certamen licet invitus extractus, æquo Marte digreſſus eſt
lib. 1. ſcribit Pauſanias, cùm & vitæ integritate & maiorum
dore cuivis Athenienſium par eſſet, ære alieno obrutum, in
Pæanenſem ſeceſſiſſe. ubi a Repub. ſeiunctam vitam agenti, pe
Athenienſes claſſis imperium decreverint: negaſſe id ſe recep
quòd nondum exoluto alieno ære, nihil auctoritatis eſſet apud
habiturus. Qua de cauſſa Athenienſes, ut qui omnino eum el
eſſe vellent, omnem pro eo creditoribus pecuniam diſſolv ſſe.

PHRYNICHVS *dux Athenienſis, cuius mulka eſt*
Thuc. libro mentio, tali occaſione ad eum honorem pervenit, n
lib. 3. variæ hiſt. Ælianus: Nimirum neque gratia aut fav
que ob generis ſplendorem, aut divitias, ducem eum creaverun
cùm Pyrrichiſtis in quadam tragœdia convenientes & bellica
feciſſet, adeò tenuit univerſum theatrum, ut confeſtim eum
eligerent: arbitrantes eum bellicas res utiliter geſturum e
à viris armatis non abhorrentes modos poëmataque in dram
ciſſet.

PISISTRATVS *Athenienſis, principatus inter ſuos c*
tum omnibus humanum, tum egentibus præcipuè benignum
buit. His ita præparatis, ſibi ipſi vulnera inflixit, rhedaq; in fo
latus, tanquam ob remp. inſidijs inimicorum appetitus, præſid
Athenienſibus petijt. Ita quinquaginta ſtipatoribus acceptis,
poſt adauctо numero, & ſeditioſis hominibus concitis: arce
pavit, electisque adverſæ factionis civibus, dominatum invaſi
lone optimo cive nequicquam repugnante, & facta eius Athe
bus explicante. Nec multò poſt eiectus iterum Piſiſtratus, tum
demum anno, contractis tum aliunde auxilijs, tum ex civib
cunque turbarum rerumque novarum avidi erant: Atheni
Marathone vicit, & priſtinum imperium occupavit. quod cle
& inſtè uſurpatum, filio reliquit.

PISSVTHNES *Hiſtaſpis F. Sardium Lydiæ ſeu ſatr*
tyrannus. Thucydides enim nil aliud, niſi tenuiſſe eum Sarde
vit: & Cteſias, Piſſuthnen quendam ſatrapam ab rege Dario d
atis, qui captus necatusq; ſucceſſorem habuerit Tiſſaphernem.

PLISTARCHVS *Leonidæ Spartani regis, cuius ad*
mopylas contra Xerxem clara pugna fuit filius: in ipſis ſui reg
ſijs diem obijt. Pauſan. lib. 3.

PLIST

PLISTOANAX *Pauſaniæ F. rex Lacedæmoniorum, Atticam cum Peloponneſiorum copijs quartodecimo ante bellum Peloponneſiacum anno ingreſſus, quia ab Pericle muneribus corruptus exercitum reduxiſſe videbatur, in exilium actus eſt: unde Delphici oraculi juſſu, poſt undevicesimum annum ſolenni cum pompa abijs reductus, in priſtinum dignitatis locum eſt reſtitutus.*

POLYCRATES *Sami tyrannus, utraque fortuna inſignis, centum naves, mille ſagittarios habebat: quibus vbicunq; bellum gereret, ſemper victoriam reportavit. & cùm omnes ſine diſcrimine armis oppugnaret, aiebat, ſe magis amico gratificari, ſi ei quæ abſtuliſſet redderet, quàm ſi nihil ab initio ademiſſet. Itaq; multas urbes multas inſulas, inter quas & Lesbum, ſubegit. Cùm ita perpetuo ſecundæ fortunæ tenore intactam omni clade vitam tranſegiſſet: ab Oræte ſatrapa per fraudem poſtremò captus, & in crucem actus eſt. Herodotus lib. 3.*

PYTHODORVS *Iſolochi F. Athenienſis, cum claſſe in Siciliam miſſus, cùm pace inter Sicilienſes facta domum rediſſet: ab Athenienſibus, qui eum pecunia corruptum diſceſſiſſe rebantur, exilio eſt mulctatus. Hunc Plato in Alcibiade, ſapientem virum & Zenonis diſcipulum appellat.*

SEVTHES *Sparadoci F. Odryſarum rex, Sitalcis ſucceſſor, ad maximas opes regnum Odryſarum evexit. Huic poſtea cum Xenophonte Athenienſi negotia interceſſerunt: quæ in commentarijs eius legi poſſunt.*

TAMOS *Memphites genere, Tiſſaphernis primò legatus: poſt ab Cyro fratre regis Perſarum, quòd illius conſilia iuvabat, Ioniæ præfectus eſt. Cyro autem ſuperato cæſoq; à fratre, veritus regis iram, liberis pecunijsque in naves impoſitis, in Ægyptum ad regem Pſammeticum navigavit: quem quia beneficijs affecerat, perfugium ſibi futurum ſperabat. Sed is pecuniarum, quas advexerat ille, cupiditate illectus: ſupplicem & benè meritum contra ius fasq; peremit. Diod. lib. 14.*

TEREVS *Martis filius, Thracum rex, cùm Pandioni Athenienſium regi auxilium contra finitimos tuliſſet, Prognen ab eo filiam in matrimonium accepit. Quæ deportata in mariti regnum, cùm ex intervallo Philomelam ſororem deſideraret, eius q; gratia Tereus Athenas ad ſocerum profectus eſſet: in Philomelæ incidit amorem: deportatam q; ſecum in regnum puellam ſtabulis clauſit, ut ad eam quoties vellet clàm commeare poſſet: ac ne quid eloqui valeret linguam eius præcidit, coniugi, interijſſe ſororem nuntiavit. At Philomela ea quæ lingua prodere non poterat, veſti intexuit notis literarum, eamque ad ſororem tranſmiſit. quæ ubi coniugis libidinem, ſororis calamitatem, intellexit: conſtituit, ſe ſacra celebraturam Libero patri, & more bacchantis ad ſtabula veniens, ſororem raptam in regiam duxit:*

[illegible] dulcissimum [illegible], dapibus magnis, quibus[illegible] [illegible]m filium desiderantem Itym, caput eius in sinum abs[illegible] [illegible], aquam, habes, quem desideras. Tereus ira concitatus, dum [illegible] [illegible]orem, eius persequitur, diversum voluit: tale versi[illegible] [illegible]ves, Progne in hirundinem, Philomela in luscinian, Tereus [illegible] pam. Ovid. lib 6. Metam.

THEAGENES Megarensium tyrannus, Cyloni Atheniensi filiam in matrimonium dedit: Megaris aquæductum fecit, opus magnitudine, tum ornatus & columnarum numero, valde præclarum. Pausan. lib. 1.

THEMISTOCLES obscurioribus ad gloriam natalibus patrem habuit Neoclem civem Atheniensem; mare nothus fuit. Puer etiamnum ardoris plenus fuit, indole sapiens, studio ad res magnas propensus, natusq; ad rempublicam tractandam. Nam quando cessare liberos tempus ipse non per ludum, ut alij pueri, terebat: sed orationes secum meditabatur & componebat. Argumentum orationum illarum accusatio erat, vel defensio puerorum. Unde præceptorem eius dixisse ferunt: Tu nihil, fili, eris mediocre, sed vel magnum bonum, vel magnum malum. Nam etiam disciplinas morales, vel ad voluptatem vel urbanitatem exquisitas, segniter & lentè arripiebat, quæ verò de prudentia vel negotijs tractarent, eas præ se ferebat præmaturo ætatem, velut ingenio suo fretus, non aspernari Gloriæ amore & rerum gerendarum cupiditate tanta fuit, ut post victos in Marathone ab Miltiade Persas, cerneretur cogitabundus plerunq;, noctes insomnes exigeret, Miltiadis trophæis se somno excitari dicens. Hæc & alia de ipso scribit Plut. res verò gestæ, exilium & mors, in ipso magna ex parte Thucyd. continentur.

THERAMENES Agnonis F. vir qua prudentia rerum & intelligentia qua oratione potens: ob inconstantiam tamen, quòd modò harum modò illarum partium esset, cothurni nomen tulit. Primò enim Quadringentis Atheniensium optimatibus adhærens, principem inter eos locum tenuit. Sed cùm nimias illi sibi opes struerent, cædibus & facinoribus grassarentur: ad populum rursus deficiens, plebem in eos concitavit; deiectusq; imperio Quadringentis, ipse deinceps dux navium Atheniensium cum Alcibiade, res contra Peloponnesios gessit. Deleta verò Atheniensium à Lysandro classe, pacis à Lacedæmonijs accipiendæ Atheniensibus auctor fuit, posteaq; in triginta principes pervenit. Quibus rursus violenter agentibus, cùm se eorum factis opponeret, ab eis capitis supplicio affectus est. Thuc. lib 8. & Xenophon de rebus Græc.

THESEVS Ægei filius, decimus Atheniensium rex triginta regnavit annis. Hic Helenam Tyndarei filiam rapuit, bellũ cum Amazonibus gessit; Heraclidas ab Eurystheo pulsos suscepit, & defendit; Athenarum

urbem auxit, eoq; omnes Atticos ex 12. oppidis & agris cō-
ophoria, Metœcia, Phanathenæa magna, & mysteria par-
it; Populum in patricios, agricolas, & opifices, divisit; po-
tip. statum demonstravit. C. Sigonius de tempor. Athen.

ASYBVLVS Lyci F. Styriensis, ut Plutarch. vocat, gra-
n armaturæ præfectus in Ionico bello, ab Samio deinde ex-
lectus, militum popul. q. Atheniensium caussam summa vi
. Eaq; de caussa in primis de Alcibiadis reditu connisus, à
ut reduceretur, impetravit. Nec segnius bellica opera obijt.
n navalibus prælijs, quibus Mindarus in Hellesponto fusus
us cum alijs fuit. Præclari quoq; illius facti Alcibiadis, qui
nios infesta classe ire Athenas conantes retinuit, non in po-
ticeps fuit: quando eum tum præsentia sua, tum clamori-
et, ut ferunt, Atheniensium vocalissimus) adiuvit.

MOCHARIS Atheniensis dux infelix, bis à Pelopon-
us est. Semel ad Eretriam, (ubi tum non Eubœam solùm,
complures, Athenienses amiserunt) iterum in Hellesponto,
cum navibus, ab Hegesandrida: ut est apud Xenoph. l. b. 3.
carum.

APHERNES satrapa regis Persarum, in locum Pis-
defectionem interempti suffectus, ut Ctesias scribit. Hic
n Peloponnesijs fœdus contra Athenienses icit, & pecunia
adiuvit, usque dum & ipse pleraq; Asiæ urbes regis Per-
ceret ditioni, & Athenas caperent Spartani. Exin cùm
tri regi inferens Cyrus, intempestiva audacia cecidisset,
cæterosq; Græcorum, qui in Cyri partibus rem gesserant,
olum captos, interemit. Post hæc cùm iam dissiliisset inter
nios Regemq; amicitia, & Agesilaus secunda fortuna rem
phernem gerens, aliquot Asiæ populos ei eripuisset, tan-
o etiam devicisset: proditionis suspectus, ab Tithrauste iussu
truncatus est; maximo gaudio tum Agesilai, tum omnium
infestissimum Græco nomini virum interemptum cernen-
phon. & Plutarch.

MIDAS Tolmæi F. Atheniensis, Myronidis clarissimi du-
bus æqualis, laudumq; eiusdem æmulus: classe & val dis
ab urbe profectus, Laconicam primus populatus est; Metho-
thium navale eorū cepit; Cephalleniam subegit; Naupactū
Postremò cùm, Bœotis bellum inferens, Chæroneam cepisset,
us occubuit Diod. lib. 11. & 12.

XES Darij filius, quartus rex Persarum, bellū à patre cæ-
rsus Græcos per quinquennium instruxit: & ingentibus
q; comparatis copijs, bellum magna mole & apparatu cœ-
ritè & ignaviter gessit. Primus in fuga, postremus in præsio

semper visus est: in periculis timidus, sicubi metus abesset inflatus. Itaque eius introitus in Græciam quàm terribilis, tam turpis ac fœdus discessus fuit. Quo bello adeò infeliciter gesto, cùm etiam suis contemptui esset. Artabanus præfectus eius, deficiente quotidie regis maiestate, in spem regni adductus, eum interemit. Hæc inter alia lib. 2. & 3. Iust. De rebus gestis eius, cùm pleni sint historicorum, Herodoti cumprimis, libri: supervacaneum est hic plura commemorari.

REGIONVM, INSVLARVM, VRBIVM, MONTIVM, fluviornm, &c. in historia Thucididis, descriptiones,

AVCTORE

GEORG. ACACIO ENENCKEL.

ABDERA *Thraciæ urbs, ab Abderito, quem ab Hercule adamatum Diomedis equi laceraverat, nomen accepit. Stephanus Byz. Herodotus lib. 1. Teiorum fuisse coloniam scribit, expugnata ab Harpago Cyri duce urbe in Thraciam profectorum.*

ABYDVS *Hellesponti ex parte Asiæ civitas, Milesiorum colonia: quà Xerxes Hellesponti fauces septem stadiorum ponte iunxit. Srabo lib. 13. Aydos hodie, Io. Leunclavio.*

ACANTHVS *Thraciæ urbs Stephano, Macedoniæ Plinio & Ptolemæo, ab Andrijs cōdita est; ut refert in quæstion. Græcis Plutar.*

ACESINES *Siciliæ fluvius, quem Asinem lib. 3. cap. 8. Plinius, Onabalam lib. 5. Appianus, appellat: Alcantara hodie Saracenicè, à ponte ad illius traiectum constructo olim, nominatur. hic Noxium agrum totum irrigat, feracissimumq́ reddit. Th. Facellus lib. 2. dec. 1. rerum Sicularum.*

ACHAIA *aliás alijs limitibus & regionibus terminata fuit. Sed quæ propriè Achaia dicitur, quæq́ ab Thucyd. hoc nomine appellatur, ea tota intra Peloponnesum sita est. Eius Herodotus, æqualis Thucydidis, duodecim sua ætate urbes recenset, Pellenem, Ægiras, Ægas, Buram, Helicem, Ægion, Rhypes, Patrenses, Pharenses, Olenum, Dymam, Tritæenses.*

ACHARNÆ *maximus pagorum Atticæ, tribus Oeneidis, sexagesimo ab urbe stadio situs fuit.*

ACHELOVS *fluvius Poetarum fabulis notissimus, Ætolos ab Acarnanibus dirimit, à Septentrionibus & Pindo austrum versus flu-*

ſus fluens per Agræos Æolicam gentem & Amphilochos. Strabo lib. 1. Dionyſius Afer in deſcriptione orbis, mediam Æoliam dividere ait. P. Iovius lib. 36. ob eximiam aquarum claritatem Aſpropo tamum hodie ab incolis appellari, ſcribit.

ACHERON Græciæ fluvius eſt, quem ex Moloſſide fluentem in ſtagna inferna accipere Theſprotium ſinum, T. Livius lib. 8. ſcribit. Hunc quòd aqua eius ſuavissima, infernalem fecit Homerus. de quo pluribus in Phædone Plato.

ACRÆ Siciliæ urbs, ab Syracuſanis in vitioſis mõtibus, ſeptuageſimo poſt Syracuſas anno, condita. Palazolus hodie Fazello.

ACROTHOI urbs in cacumine montis Athos ſita; ab Herod. Acroathoum, Plinio Acroton, Pomponio Acroathon, Stephano Acrothyni, appellatur.

ACTIVM Acarnaniæ oppidum; & eiuſdem nominis Actij Apollinis templum; itemq; promontorium, quod Ambracij ſinus oſtium claudit. Actium nobile eſt, victoria Cæſaris Auguſti, de Antonio & Cleopatra. Actium Acarnaniæ portum T. Liv. l. 44. appellat.

ÆGALEON, ſive (ut Thucydidis Scholiaſt. & Herod.) Ægaleos, Atticæ mons è regione Salaminis inſulæ fuit: in quo Xerxem, cùm ad eum locum adverſus Græcos pugnares, conſedisſe Herodotus ſcribit, ſpectãtem prælium, & per ſcribas annotari iubentem, ut quæque res vel à ſuis vel ab hoſtibus gerebatur.

ÆGINA inſula, primò deſerta fuiſſe, inde rogatu Æaci è terra Iovem homines incolas produxiſſe, fertur. Interiectis inde temporibus, Argivorum pars ea quæ Epidaurum occupavit, in Æginã transmiſit, incolisq; permiſta Dorienſium mores & leges importavit. Poſt hæc tanto incremento ſunt auctæ Æginetarum opes, ut navali apparatu Athenienſes æquarent, & in prælio ad Salaminem primam ex omnibus Græcis virtutis laudem conſequerentur. Tandem non multis poſt annis, bellum contra Athenienſes gerentes, victi ſubiugatiq; ſunt, infeſtis ſemper in Athenienſes animis fuerunt. Qua de cauſſa primo anno belli Peloponneſiaci ejecti inſula, alij Thyream in Peloponneſo ab Lacedæmonijs datã habitarunt, alij per alias regiones diſperſi ſunt. Ægina verò octavo belli anno capta, incolas omnes Æginetas interfecerunt Athenienſes. Devictis demum in Helleſponto Athenienſibus inſulam priſtini cultores receperunt: ad antiquas verò opes pervenire nunquam potuerunt. Diſtat inſula ab Piræeo Athenienſium portu, ut Plinius ſcribit, duodecim millia paſſuum, ut Strabo, 100 ſtadia.

ÆMVS Thraciæ mons maximus celſiſſimusq;, mediam ferè dividens Thraciam ad Pontum uſque pertingit. T. Liv. l. 40. vulgatam eſſe opinionem ſcribit, ex eo monte Pontiçum ſimul & Adriaticum mare, & Iſtrum amnem & Alpes conſpici poſſe. Idem Polybium Strabo lib. 7. ſcribere ait: ſed tam ipſe quàm Livius pro

mam, Smyrnam, ab Ionibus deletam scribit Æolum gen[illegible]
ceps in Græcia fuit, ut quibus & Dores comprehendi Stra
distinguens omnes gentes Græcas, in Iones & Æoles. Sed
dide aliisq; historicis discertè Æoles ab Doribus separantur
utriq; permisti hinc inde sedes in Græcia habuerint. Et Cicer
co tria Græciæ genera facit, Iones, Æoles, Dores.

ÆTNA Siciliæ mons incendiorum fama nobilissimus
cæteris Siciliæ montibus, ac cœlo proximus: sic ut procul no
tissimis solùm Siciliæ sed Calabriæ quoq; regionibus conspic
titudo eius passuum 30000, ambitus ad radices 100000. [illegible]
dices in orbem, & subinde se rotundo ac tereti corpore sensi
quousq; in supremum desinat cacumen. Hæc Th. Fazellus S
2. dec. 1. apud quem, ut universæ Siciliæ, sic montis huius
amplissima est & copiosissima descriptio.

ÆTOLIA Græciæ regio maritima, ab mediterrane
nia, Locris Ozolis, Parnasso & Oeta montibus clauditur, &
Maliacum extenditur sinum, secundum Thucydid. Huius
principes populos cōmemorat, Apodotos, Ophionenses, & E
Vrbes Ætoliæ Strabo lib. 10 recenset, Calydona, Pleurona, M
Chalcidem, Proschium. Despotato hodie vulgo Leunclavio.

AGRÆI Ætolica gens Straboni est. inter fluit Achel
Vnde patet eosdem esse, quos Tuc. circa finē lib. 2. Agraos app
bit enim Acheloum amnem ex Pindo orientem, per Dolopi
os, Amphilochos, Acarnaniam, ferri.

AGRIANES Pæonica gens, intra Æmum & Rhod

aris fuit. Quo tandem ob sævitiam interfecto, li-
fortiter sunt tutati. Hinc Theron tyrannide occu-
a clementiaq; per 16. annos urbem rexit. Filius
ssimilis, ob scelera pulsus est. Bellum deinceps A-
Syracusanis excepit: quo ipsi se medios gesserunt:
nen sibus eversa urbs, à Timoleonte Corinthio est re-
is modò à Pœnis modò Romanis capta direptaque,
s est experta. Hæc urbs ruinis hodie totà collapsa
ta est: quæ licet veteri & magnitudine & nobili-
aranda, ornatur tamen Episcopatu, qui sua sub
continet oppida. Tho. Fazellus lib. 6. dec. 1. rerum

I Athenienſium ſocij fuerunt, ut lib. 7. Thuc. ſcri-
e urbem inter Lilybæum & Emellam Steph. collo-
Halicyenſium in Sicilia meminit.
ſive Almopij, Pæoniæ gens Plinio.
iæ in Locris Opuntijs urbs. Strabo & Plinius.
rnaniæ urbs, citra Leucadem ſtadia 120. ſita; au-
5. epiſt. ad famil.
A Theſprotiæ urbs, Stephano B. Corinthiorum co-
ſiorum in bello contra Athenienſes partis fuit. T.
racia, inquit, tumulo aſpero ſubiecta eſt. urbs quà
epos & flumen, occidentem, arx quæ poſita in tu-
ſpectat. amnis Arethon ex Acarnania fluens cadit
nomine propinquæ urbis Ambracium appellatum.
inc amnis munit, hinc tumuli, muro quoq; firmo
circuitu paulò amplius tria millia paſſuum. Hæc
Anactorios Cæſar Auguſt. Nicopolin ad Actium
exit. Pauſan. lib. 5.
A Ozolarum Locrorum urbs, ſic dicta, quòd monti-
tur. Steph.
IVM Acarnaniæ urbs, Corinthiorum colonia,
t, ut Strabo ſcribit, & in Ambracio ſinu, ut lib. 1.

: civitas eſt, è regione Sami, Stephan. B. Huius in-
. vocat.
iciliæ fluvius, ſupra Buxemam recens oppidum o-
um Syracuſanum fluens, in magnum portum ef-
s eum deſcribit Faz. dec. 1. lib. 4. cap. 1.
ſula ex numero Cycladum.
RVS, Æolica ſub Ida monte civitas.
SIA Laconica urbs, ab Ænea Troiano in Siciliam
Pauſan. lib. 8.

APHYTIS *Pallenes iuxta Thraciam oppidum fuit: cuius in-*
[illegible] Ammonem Iovem non minore cultu, quàm ipsos in Africa Am-
monios, veneratos, Paus. lib. 3. refert. Itaq; Lysandrum urbem oppu-
gnantem, per nocturnum visum monitum, meliùs Lacedæmonijs ve-
nturum, si Aphytios desissent bello vexare: & obsidionem solvisse, &
Ammonis religiosiùs colendi eis auctorem fuisse.

APIDANVS *Thessaliæ fluu. ab Pharsalo urbe decurrens*
Steph.

APOLLONIA. *Illyriæ urbs 7000. pass. à mari recedens. Pli-*
nius l. b. 3. cap. 23. Hanc primùm Illyrij habitârunt: postea Corinthij
coloniam eò, 200 civibus & Gylace conditore misso, duxerunt. Dion
Cass. lib. 41. Apollonia, inquit, Corinthiorum colonia, loco pe opportu-
no sita est, sive terram, sive maria, sive flumina, respicias.

ARCADIA *in media Peloponneso sita regio est, & undiq; ab*
mari remota, montosa & aspera, ut Strabo tradit.

ARGILVS *Bisaltiæ urbs. Herodotus lib. 7.*

ARGOS *clarissima urbs & lumen quondam Græciæ, maiore sui*
parte locis planis (ut Str. lib. 8.) sita est: arcem habet Larissam, collum
mediocriter munitum, & Iovis in eo templum.

ARNA *Thessali oppidum: unde Arna Bœotiæ urbs (hæc postea*
Chæronea dicta) oriunda fuit. Schol Thuc.

ARTEMISIVM, *Eubœæ est supra Hestiæam ad Boream ex-*
pansum littus, Græcorum adversus Xerxem navali bello insigne. Fanum
habet non amplum Artemidis (sic Dianam Græci vocant) cui lucus est
circumiectus, & columnæ ex lapide candido cingunt. Monstratur hu-
ius littoris locus, qui ex multa circumiecta arena cinereum & atrum
pulverem ex imo velut adustum edit, ubi naufragia & cadavera Græci
crem asse creduntur. Plut. in Vit. Themistoclis.

ASINA *Laconia prope Cardamylen urbs, ex genere Dryoptum.*
Herodotus lib. 8. Asinenses Parnassi olim accolæ fuerunt. Vnde ab
Hercule in Peloponnesum deducti, Asinen prope Hermionem colue-
runt. rursus ab Argivis eiecti, Messeniæ partem à Lacedæmonijs acce-
ptam habitârunt. Pausan. lib. 4.

ASOPVS *Bœotiæ fl. Plataensem & Thebanũ dirimens agrum.*

ASPENDVS *vetus & nobile in Pamphylia oppidum. Cicero.*
Sita est urbs hæc magna ex parte in aspera præruptaque rupe, quam
Eurymedon fluvius alluit. Arrianus lib. 8.

ASSINARVS *Siciliæ fl. Athenienfium clade insignis. Hodie*
Falconara nomen est: oriturq; ad urbem Notum. Fax.

ASTACVS *Acarnaniæ urbs, à quibusdam Stratus esse puta-*
tur. sed eos Thucyd. refellit, separatim has ponens urbes.

ATALANTA, *insula est parva è regione Locrorum Opuntio-*
rum. Alia est Macedoniæ urbs: cuius lib. 2. p. 100 meminit Thucyd.

ATHENÆ

ATHENÆ *Græciæ urbs nullius indiga præconij, ut Plinius ait, nusquam non apud Græcos Latinosque ſcriptores inſigni memoria extat. Ex noſtris, Remp. eorum ampliſſimè libris quatuor C. Sigonius, & Ioann. Bodinus Andegav. lib. de Rep. & hiſtorica methodo; totam vero ciuitatem & urbem accuratè & methodicè Th. Zwingerus in Apodemica methodo, deſcripſerunt. Reip. adminiſtratio initiò penes reges fuit: quorum primus Cecrops, ultimus Codrus. Regibus Archontes primò perpetui, inde decennales ſucceſſerunt. Deinceps Democratiæ fundamenta iacta ſunt, & Archontes annui creari ſolui. Interea tamen Piſiſtratidarum dominatum ſunt perpeſſi, Quadringentorum item & mox triginta virorum oligarchiam: ultimò Lacharim quoq; tyrannum experti. Quo ſpacio omnes res geſtæ illuſtres, Athenienſium exiſtiterunt, omnes viri quacunque laude clari emicuerunt. Nunc urbis partes locaque quorum eſt apud Thucyd. mentio, pauciſſimis perſequemur.* Acropolis *ſeu arx Athenarum, quam & πόλιν dixerunt, priſcis temporibus ipſa urbs fuit: auctore l. b. 2. Thucyd. Ad hanc, ut lib. 1. Pauſan. & Herod. 8. ſcribunt. unicus eſt aditus: alijs partibus, aut arduis rupibus, aut valido muro cingitur. Veſtibula quæ* Propylæa *vocant, è candido marmore feſtigia habent. quo opere nihil aut ornatu aut lapidum magnitudine nobilius fuit.* Anaceum, *Dioſcurorum in urbe ſuperiore fanum fuit.* Aſtu, *peculiare urbis Athenienſis nomen eſt, Thucydidi ſuperiorem & ab mari remotiorem ſignificans urbem. itaque ab eo contra Phalerum, Munychiam, & Piræum, quæ ſunt maritimæ ciuitatis partes, diſtinguitur.* Ceramicus, *locus eſt publicæ apud Athenienſes ſepulturæ, quo bello interfectorum oſſa condebantur: auctore Thucyd. & Scholiaſte eius lib. 2. Pauſaniæ urbis eſt via, à Ceramo heroe denominata. Fuit autem extra urbis mœnia, ut Plato in Parmenide ſcribit.* Iouis Olympii *templum antiquiſſimum Athenis fuit, à Deucalione ædificatum.* Leocorion, *templum fuit Athenarum, inde ortum: quòdcum aliquando peſtilentia Atticam vaſtaret, Leos quidam ciuis filias ſuas victimæ ad deorum placandam iram obtulerat.* Limnæ, *locus in arce. Schol.* Longi muri, *qui brachijs duobus Piræum Athenis iungebant, ut T. L. ait, ſatis ab ipſo lib. 1. Thucyd. deſcribuntur. longitudo horum, eodem lib. 2. & Strab. lib. 9. auctoribus. 40. ſtadiorum fuit.* Munychia *in litore urbis collis eſt, in peninſulæ formam, cavus & magna ex parte cuniculis ſubrutus, tum naturâ, tum induſtria, ut habitationibus aptus eſſet. anguſtis faucibus ingreſſum habet, & infrà tres portus. Antiquitùs muro cincta atque habitata fuit Munychia, amplexa mœnibus Piræeum & portus navalium plenos: in quibus & armamentarium fuit Philonis, 400. navium capax. Strabo lib. 9.* Phalerus *ante Piræeum navale fuit Athenienſium: unde Mneſtheum ad Troiam, Theſeum in Cretam, ſolviſſe memoria proditum eſt.* Piræeus (*ita ſcri-*

tasse, scribit: stipendium verò nullum ei dedisse, sed naves quando erat opus exhibuisse. inde in Asiæ continentem ex insulis concessisse. hæc quidem de Caribus Cretenses memorare. Ipsos verò Cares, ait, aborigines se indigenasq; ferre, & eodem omni tempore nomine usos.

CARTHAGO, *Africæ ab Didone & Tyrijs Phœnicibus condita urbs, Romani quondam imperij æmula, sita fuit, ut l. b. 17. Strabo refert. in peninsula cuius ambitus 360. stadia complectitur. Huius urbis latè olim terra mariq; opes patuére. nam & Africæ magnam partem, & Hispaniæ pleraque, cum Sardinia vicinisque insulis, ditioni suæ adiecerunt. Siciliæ imperium sæpiùs affectantes, plurima insignibus utriusque partis cladibus bella gesserunt: adeoque maiorem adultimam eius partem obtinuerunt: donec Romanis implicati armis, tria cum his bella maxima mole & discrimine gerentes, omnibusque post varium certamen superati, novissimè à Scipione expugnati cumque urbe in cineres sunt redacti. Hinc rursus ab Augusto Cæsare urbs instaurata, Romanisq; colonis frequentata: post annos 680. ab Saracenis eversa est.*

CARYÆ, *Laconicæ vicus Dianæ nymphisque sacer.*

CARYSTVS *Eubœæ urbs est, sita sub monte Ocha, in vicinis Styræ.*

CASMENÆ *Siciliæ oppidum, ab Syracusanis 90. anno post Syracusas in planitie conditum.*

CATANA *Siciliæ urbs, parte una mari alluitur, cæteris adradices Ætnæ montis, cui subiacet, extenditur. Vnde & à situ, quòd sub alta sit posita monte, denominatam volunt. Hanc urbem Hiero senior Syracusanorum tyrannus cùm cepisset, expulsis veteribus incolis, & in Leontinum agrum transcriptis, decem millia colonorum eò deduxit, Ætnamque appellavit urbem. Eo mortuo, veteres cives patriam repetentes, pulsis incolis urbem occupârunt, Ætnæque nomen abrogarunt.*

CAVLONIA, *Italiæ in ea parte quæ Magna Græcia dicitur urbs est, condita ab Achivis. Strabo lib. 6.*

CAVNVS *Cariæ urbs, ab Oretensibus oriunda. Str. 14.*

CECRYPHALEA, *promontorium Stephano: Scholiasta Thucyd. insula in parte occidentali Peloponnesi. Cecryphalon insulam contra Epidaurum sitam, Plinius lib. 4. c. 12. refert.*

CENÆVM, *Eubœæ promontorium fuit.*

CENCHREA *seu Cenchreæ, Corinthiorum orientem spectans navale, 70. ab urbe stadia distans. Strabo. T. L. l. 32. Corinthiorum emporium appellat.*

CENTORIPE *vetusta & maxima olim (nunc iacens & raris habitata colonis, Centorvis vulgò) Siculorum urbs fuit. Strabo lib. 6. Supra Catnam Centoripe iacet, Ætnæis propinqua montibus, flumini-*

matho Catanensem influenti agrum. Hanc in Verr. act. 5. tem totius Siciliæ mubò maximam vocat. Eam postea ab o dirutam, Oct. Cæsar restituit. A quo tempore cùm sub Constantinopolitanis, Saracenis denique & Normannis anno tandem salutis 1233. à Friderico secundo Cæsare s nomine vocata est. Fez. lib. 10. dec. 1.

ALLENIA, *insula contra Acarnaniam Leucademq; 50. vel ut alij volunt, 40. stadia distat: patens in circum- pè trecenta. Strabo lib. 10.*

RIA *Epiri super Thyamum fl. op. sic dictum à Cestrino, ni Epirotici regis ex Andromache filio. Plin. & Pau-*

ONEA *Bœotiæ urbs, Philippi Macedonici regis vi- Græciam sub iugum misit, & cive Plutarcho illustris.*

CE, *insula cum oppido, Rhodo vicina. Plin. libro quin-*

CEDON *Bithyniæ urbs, colonia Megarensium, ad è regione Byzantij sita.*

CIDENSES *iuxta Thraciam, Chalcidensium ex Eu- Olynthum aliasque intra Athomontem & Pallenen ur- : primo Peloponnesiaci belli initio ab Atheniensibus de- toque deinceps tempore libertatem suam contra eos forti- tutati sunt.*

CIS *Acarnaniæ oppidum, Corinthiorum colonia.*

CIS *Eubœæ insulæ caput, supra Euripum sita, ab Atho- te bellum Troianum condita fertur. A Turcis hodie Egri- ur. I. Leuncl.*

NES *Epiri gens barbara, ab Thracibus, ut quibusdam t Aristoteli in Politicis, ab Oenotris, oriunda.*

IA, *Asiæ minoris regio inter Pamphyliam Syriamque es, sic ab Cilice Phœnice Agenoris filio appellatos, Hypa- nominatos fuisse, Herod. lib 9. scribit.*

ÆRON *Bœotiæ mons, terminus regionis est, ut Paus. ius Parnassi partem esse ait, qui dividatur in Citharonem elicconem Apollinis.*

VM *Cypri urbs, patria Zenonis principis Stoicorum.*

VS *Ioniæ urbs: & insula maris Myrtoi.*

NÆ *urbs Græciæ fuerunt, ex eorum numero quæ mon- incolebant. Herod. lib. 7. Plin. lib. 4. cap. 10. Altera Pelo- s est, sita in tumulo, via quæ Argis Corinthum fert: à qui- istas, illinc 120. hinc 80. stadia. Strabo libr. 8. Pausanius*

VS *Asiæ urbs, Lacedæmoniorum colonia, in peninsula*

sita

sita vergente in Triopium mare. Huius fauces Cnidij, cùm Harpagus Cyri dux vicinos populos armis subigeret, perfodere conati. ut partem in qua urbs erat insulam facerent: Iovis oraculo sunt prohibiti. Insequentibus tamen nihil minùs ætatibus abscissa à continenti fuisse videtur. Sic enim lib. 14. Strabo ait: Ante Cnidum insula iacet, ambitu ferè 7. stad excelsa & theatri forma, aggeribus continenti adiuncta, ipsamq; Cnidum in duas quasi dividens urbes. magna enim urbis pars in insula sita est, quæ utrique obijcitur portui. Idem Paus. lib. 5. confirmat.

COLOPHON *Ionica Lydiæ urbs, nauticis olim copijs prævalida fuit, & equitatu omnibus præstitit: adeò ut ubicunque esset anceps incerto Marte certamen, id Colophonij equitatus adventu finiretur. Quæ res in proverbium abijt, ut Colophonem imposuisse dicatur, qui rem stabili certoque fine terminavit. Strabo lib. 14.*

CORCYRA *insula ex adverso Thesprotiæ sita, à Buthroto 12000. pass. cum urbe eiusdem nominis Corcyra, & oppido Cassiope Iovisq; templo, 97000. p. in longitud. patens. Homero dicta Scheria & Phæacia. Plin. lib 4. cap. 12. Hanc priscis temporibus Phæaces, carmine Homeri nobilitati, coluere. Hinc Archias Corinthius in Siciliam navigans, ubi postea Syracusas condidit: cum parte exercitus Chersicratem, ex Herculis posteritate oriundum, in Corcyra reliquit: qui pulsis Liburnis insulæ cultoribus, eam occuparunt. Strab. lib. 6.*

CORONEA *Bœotiæ urbs, edito loco propter Heliconem montem sita. Eam post bellum Troianum, revertentes ab Arna Thessalica Bœoti occuparunt. Ibidem postea Pambœotia, solennis Bœotorum conventus, agebantur.*

CORONTA *plur. num. Acarnaniæ oppid. Steph.*

CORYCVS, *ut Stephanus tradit, mons est, portus & parva insula Teo Ioniæ vicina. Hic locus piratarum omnia explorantium insidijs fuerat olim infestus, quos ab eo monte Corycæos vocabant*

COS *insula ante Asiam nobilissima, Meropis appellata, sic à Strabone libr. 14. describitur: Coorum urbs antiquitùs Astypalæa nominata, & alio loco sita fuit. deinde ex seditione migraverunt in eam quæ nunc est urbem, iuxta Scandariam prom. eamque nomine insulæ Con dixerunt. Vrbs ipsa non est, pulcerrimè tamen ædificata, & eò decurrentibus periucundo aspectu. Magnitudo insulæ stadiorum 500. est (100000. pass. Plin. scribit) tota frugum ferax, vino etiam, ut Lesbus & Chius, præcellens.*

CRANIVM *Cephalleniæ urbs fuit, cuius incolas Thuc. Cranios, T. L. Cranonios appellat.*

CRANON *Thessaliæ civitas, in loco qui Tempe appellatur.*

CRESTON *Thraciæ urbs. Stephano.*

CRETA

CRETA *insula centum urbium fama clara, latitudine nusquã 500. pass. excedit: circa mediam sui partem maxime patens, longitud. ne implet 270. m. p. Plin. l. b. 4. cap. 12. Plura ibidem de situ insulæ: Item apud Diod. lib. 5. Strabonem, & alios.*

CROCYLIVM *Ætoliæ urbs, ut diserte lib. 3. pag. 153. in fin. Thuc. scribit. Stephanus Crocylium Ithacæ insulæ oppidum ab Thucydide lib. 3. asseri ait. Cuius tamen insulæ nec eo in loco, nec uspiam, Thucydides in historia meminit.*

CROMMYON *Corinthij agri vicus, ut Pans. & Thucyd. tradunt, centum viginti stadia ab urbe remotus. Strabo Megaridi, non Corinthiacæ regioni, attribuendum putat.*

CROTON *Magnæ Græciæ in Italia civitas, 150. stad. ab Lacinio prom. à Myscello & Achæis condita fertur. Hæc urbs & militari disciplinæ & athleticæ studuisse videtur. in una enim Olympiade victores septem Crotoniatæ omnes fuerunt. unde dici solitum, Crotoniatarum minimum, primum esse rel quorum Græcorum. Auxerunt urbis gloriam Pythagoras Philosophus, & Milo celebrati roboris athleta. Strabo lib. 6. Describit eandem T. Liv. lib. 24.*

CRVSIS *Mygdoniæ portio. Steph. & Strab. lib. 7. Dionys. Halic. Censæos Thraces Pallenes peninsulam tempore Troiani belli habitasse. lib. 3. scribit.*

CYCLADES *insulæ sunt inter Europam & minorem Asiam in orbem (unde & nomen traxêre) sitæ. De numero earum discrepat inter auctores. pleras q, tamen Strabo lib. 10. & Plinius lib. 4. cap. 12. enumerant. Has inter insulas, freti alias maioribus alias minoribus divisas, ventosissimam esse regionem. T. L. lib. 36. scribit.*

CYDONIA *Cretæ insulæ urbs maritima, colonia, ut Herod. lib. 3. Samiorum, vel ut Str. lib. 10. Æginetarum.*

CYLLENE *Eleorum navale & emporium, 120. stad. distans ab urbe. Strabo lib. 8.*

CYNOSSEMA *promontorium, Hecubæ tumulus & Achæorum statio. Plin. lib. 4. cap. 11.*

CYPRVS *Pamphylij maris insula est, cuius quæ ad septentriones vergunt, asperæ Ciliciæ, quæ ad ortum, Issico sinui, imminent, quæ ad occasum, Pamphylio, quæ ad meridiem, Ægyptio mari claudunt ur. Figura totius insulæ est, altera parte longior, peninsulas hinc inde sex linguas in lateribus proiectas habens. Strab. lib. 14.*

CYRENÆ *Africæ urbs permagna, ex Thera insula (ea Spartanorum colonia est) oriunda fertur. Cyrenensium navale occidentali Cretæ promontorio, quod Criu metopon est, opponitur. Sui antiquitùs iuris fuit postea Macedonibus Ægyptopositis accessit. Exin regem aliquandiu habuit: tandemq, in Romanorũ potestatem venit. Strabo lib. 17. De eadem Arrianus in Indicis: Cyrenæ, inquit, Lybiæ urbs, licet*

licet desertioribus in locis sitæ, herbosæ, fertilesque & irriguæ sunt: saltus etiam frequentiaque prata habent, frugum pecorumque & omnium copia rerum opulentæ.

CYZICVS *Propontidis insula, duobus pontibus continenti adiuncta, patet in circuitu stad. 400. urbem habet eiusdem nominis ad ipsos pontes & portus duos munitos. Strabo l. 12. Insulam hanc ab Alexandro continenti iunctam, oppidum Milesiorum coloniam esse, Plin. lib. 5. cap. 32. scribit. Palermo ibi pagus hodie, Leunclavio.*

DAPHNVS *Ioniæ oppidum, Clazomenis propinquum. Id interijsse scribit Plin. lib. 5. cap. 29.*

DARDANVS, *Troadis parvum oppidum, Abydo vicinum.*

DASCYLION, *Cariæ est oppidum, item Troadis, & Ioniæ, adhæc Æolidis Phrygiæque, & demum Bithyniæ. Ab hoc posteriore Dascylitin satrapiam dictam opinor, cuius lib. 1. Thucyd meminit. Syli & Scyli hodie, Leunclavio.*

DECELEA *Atticæ pagus & castellum, 120. stad. distat ab urbe: quod Peloponnesii 19. belli anno maximo Athenienſium malo communierunt.*

DELIVM *Apollinis in Bœotia templum, imminens mari 4. m. p. ab Tanagra abest. minus 4. millium inde in proxima Eubœa est mari traiectus. T. L. lib. 35.*

DELPHI, *umbilicus non Græciæ modò, sed orbis terrarum, ut ab Livio appellatur, siti sunt meridionali parte Parnassi montis, Apollinis oraculo toto orbe clarissimo noti. De hoc Strabo lib. 9. Nunc quidem, inquit, negligitur Delphicum fanum, antiquitùs autem id inprimis fuisse cultum, tum thesauri à populis eò collati demõstrant, tum Pythicum certamen, & multitudo vulgatorum oraculorum. Oraculum ipsum aiunt esse profundam specum, aditu angusto, & supra foramen tripodem constitutum sublimem, ei insistentem Pythiã, spirituq; ex caverna expulso completam, carmine solutaque oratione sortes edere. Pythia autem sacerdos dei appellatur à scisc. tando, quod est πυθέσθαι Græcis. Templum hoc cùm multi diversis temporibus spoliare aggressi essent, omnes tamen, & inprimis Xerxes Galliq; sunt repulsi: postea verò & Phocenses id diripuerunt: tandemq; Christo Servatore nostro pregnato, id quoque oraculum dæmonicum, cœli terræq; præpotenti regi cedere coactum, obticuit.*

DELPHINIVM *Chij insulæ locus fuit: ubi cùm Ionico bello castellum Athenienses communissent, ut Chijs inde bellum facerent, ab Callicratida Lacedæmonio duce postea sunt eiecti. Diodorus Sicul. l. b. 13.*

DELVS *insula Cycladum media est, templo Apollinis & mercatu celebrata: quæ diu fluctuata (ut proditur) sola motum terræ non sensit ad M. Varronis ætatem. Mutianus prodidit bis concussam.*

Hanc

les ita appellatam ait, quoniam repentè apparuerit ena-
m. pass. assurgit Cyntho monte. Plin. lib. 4 cap. 12.
EI *Thraciæ trans Strymonem gens: eius & Herod. lib.*

IE *insula prope Siciliam, ex numero earum quas Æoli*
na, quòd gemella sit, nomen adepta est. Salinis hodie di-
habet in ambitu. Flammarum hæc antiquitùs incendia
quorum adhuc vestigia cernuntur. Hæc vini & dome-
scunq; generis arborum ac fructuum est feracissima. di-
ad Aquilonem p. m. 4. Th. Faz. lib. 1. dec. 1.
IIERON, *Ioniæ oppidum inter Lebedum & Colo-*
h.
ppidum est in Atho monte situm. Alterum in Macedo-
um montem. De utroq; meminit lib. 4. Thuc.
VS *Pæonica urbs est: cuius incolæ Doberes ab Herod.*
Plinio, vocantur.
PES, *gens antiquissima, Thessaliæ finitima: à quibus-*
contribuitur.
Græciæ regio Parnasso Oetæq; montibus vicina, & om-
ium mater: quatuor urbes habuit, Erineum, Boium,
nium. Horum rex Æpalius regno eiectus, & ab Hercule
tiam eidem post mortem retulit, Hyllo filiorum Herculis
adoptato. qui regni hæres ad posteros id suos transmisit:
loponnesum inde Heraclidæ redierunt. Strabo lib. 9. He-
gentē hanc ex insulis digressam, in continente sedes po-
inde sub Deucalione rege oram Phthiotidē incoluisse, &
enis filio regionem, quæ ad Ossam & Olympū iacet, nomi-
nde ab Cadmæis eiectam, coluisse in Pindo locum, quem
lnum. Hinc rursus in Dryopidem commigrasse, atq; ita in
n venisse, Doricamq; cognominatam. Plato lib. 3. de Leg.
decennio, quo Troia obsidebatur, multa mala domi obsi-
ivis propter seditiones iuvenum acciderunt, qui nec ho-
è in sua redeunteis milites acceperunt, sed ita ut multi
exilio afficerentur. Hi postea mutato nomine Dorienses
ivis appellati, propter Dorieum quendam, à quo exules
uerunt.
SSA, *Drimusa Plinio dicta, insula ante Asiam contra*

PES *Parnassi montis initiò accolæ, inde ab Hercule*
i Delphicoq; Apollini devoti: eiusdē dei iussu in Pelopon-
rcule deducti, Asinen primò prope Hermionem tenuerūt.
vis eiecti, Messeniæ partem à Lacedæmonijs acceptam ha-
lijs quoq; Græcis urbibus & insulis quibusdam, ab eadem
igo.

EGESTA, *alijs Ægesta, & Romanis Segesta, perveter*
lia oppidum, in colle undiq; prærupto ſitum: Barbara hodie
ſtum Faz. dec. 1. lib. 7. H[illegible]ius incolæ Selinuntiorum Syracu
que armis p[illegible]eſſi. Athenienſes in auxilium pellectos exitiabil
garunt. Quorum deleto exercitu, rurſus priſtinos veriti h
thaginenſibus in Siciliam accitis, Africam Siciliamq; ad ſum
marunt bellum.

EION *ad Strymonem fl. oppidum, portus & emporium*
polis, 25 ſtadio inde diſtans. Alia eſt Eion Thraciæ finitima,
rum colonia, cuius lib. 4. Thuc. fit mentio. Ita Scholiaſtes Th

ELÆVS (*ſic apud Thuc. legitur, Herodoto Eleûs*) *Cherſ*

ELEVSIN *Aticæ pagus, tribus Hippothoontidos.*
Cereris Eleuſiniæ templum myſteriaq; & initia fuerunt.

ELIS *Peloponneſi civitas, Homeri ætate nondum urb*
pagatim habitata fuit, cavaq; (κοίλη) dicebatur, quòd maxim
ma pars ſitu eſſet cava. Serò tandem poſt Xerxis bellum urb
bis Romæ (ut l. b. 11 Diod.) in una mænia convenerunt. Ap
vis deiubrum fuit Olympij, ludorum claritate faſtos Græci
rum. horum enim numero tempora Græci diſtinguebant.

EMBATVM *anguſtiæ inter Chium & Erytras ap*
Scholiaſt Thuc.

ENIPEVS *Theſſaliæ fluvius ab Othrye fluens, Ap*
Pharſalo decurrentem accipit. Strabo lib. 8.

EORDI *Macedoniæ gens, in quarta regione ab Rom*
cata: quam frigidam omnem duriamq; cultu & aſperam p

PIDAMNVS *Illyridis oppidũ, à peninsula deinceps, in qua est, Dyrrachium appellatum ab Romanis, Epidamni nomen ve- damno deductum abominantibus.*

PIDAVRVS *Peloponesi urbs in Saronico sita sinu. Æscula- bili templo inclyta, quod 5 m. p. ab urbe distare lib 45 T. L. scribit*

PIDVRVS *Limera, id est, portuosa dicta: non eadem est, ut m opinantur, cum illa priore, sed altera in Laconica sita: ut cùm x locis Thucydidis, tum verò inprimis lib. 6 fin. & lib. 7. patet. Maluasia dicta Leunclavio.*

RÆ *Ioniæ prope Erythras oppidum Teiorum ditionis. Strabo*

RESVS *seu Eressus, Lesbi insulæ urbs maritima, sita in colle: hrasti Aristotelis & discipuli & successoris patria.*

RETRIA, *Eubœæ urbs, secundum Chalcidem, cui finitima xima Strabo lib. 9.*

RINEVM *seu Erineus, Doridis Parnassum montem oppid: um in Achaia hoc nomine iuxta mare situm est.*

RINEVS *Siciliæ in Syracusano agro fluv. Miranda hodie . Caput habet in collibus vicinis, & à mari 4. m. p. recedenti- az lib. 4 dec. 1.*

RYTHRÆ *Bœotiæ pagus, cuius extare rudera Paus. lib. 9.*

RYTHRÆ *Ioniæ urbs, portum habens & quatuor insulas as, quæ Hippi vocantur. Strab. lib. 14. Idem hanc Erythrarum e coloniam esse scribit.*

RYX *Siciliæ urbs, ab Eryce Butis (qui Bebrycia ob tyranni- ulsus huc confugerat) & Lycastæ filio condita, & unà cum eius nomine insignita. Hic quòd Lycasta mater ob præcellentem m Venus ab accolis vocaretur, Veneris & ipse filius est dictus: decedente matre opibus & imperio cæteros regionis heroas an- , templum ingens in arce matri Veneri, quæ inde Erycinæ co- n accepit, condidit dicavitq́, ac vasis sacris & donis quampluri- ornavit. Faz. lib. 7. dec. 1.*

BOEA *Græciæ insula est, oblonga forma stadiis circiter 1200 o ad Geræstum porrecta. latitudo inæqualis est: ubi maxima, ad. Cenæum Thermopylis obiectum est: Geræstus Sunium prom: t. Obtenta itaq́ est insula Bœotiæ, Locridi, Maliensibus, Atticæ. o lib. 10. Hanc insulam Th. Fazellus hodie Necropontum, quasi tum mare, per antiphrasin vocari ait: cùm cursu recursuq́ fre- fluens vivacissimum & æstuosissimum existat. Leunclavius aut e, quo Græciæ Eubœa (hæc Egribos à Turcis vocatur) iungitur tam arbitratur.*

VENVS *Ætoliæ fl. oritur ex Boiæis, qui sunt in Ophionensibus*

[illegible] per Curetim, [illegible] Tectosagas [illegible] Celtæ, [illegible] per eas regiones [illegible] Galatarum. [illegible] ante vocantur quæ Pamphyliæ [illegible] sexies, octies ve per mare [illegible] adjacentia & meridionem [illegible] Ne [illegible] [illegible] loci [illegible] ab Hercule [illegible] [illegible] transscribendo. Tiberius vidare [illegible] ut Pacorum filiis [illegible] est. Strabo lib. 12.

EVESPERITÆ Africæ civitas est: cujus agrum Herod. in Melpomene commemorans tenus planis ferè scribit.

EVRYMEDON Pamphiliæ fluvius aspendium fluens. Plinius lib. 7. cap. 27.

GELA Siciliæ urbs, nomen ei ipsum nominis impositæ ab Antiphemo & Entimo, ut Strabo ait, anno 45. condita. Hanc ab Gela amne plerique dictam referunt. Stephanus Byz. ex Aristaneto aliam nominis originem refert: ab quam in Nihilibus ad Antiphonum dicit. Th. Fazellus lib. 1. dec. 1. Gelam inter opulentiores & mediterraneas species campestres, imos & ejus incolarum habere, gentilia urbem ipsam ab eo primum sacrum: cujus ex ruinis urbs Alicata facta exiitit, &c.

GELA Sicilia amnis Polybio Hi meram vocat) nominis ejusdem in ea fluminis ripis [illegible] frequenter aeram nummi ejus effigiem, quam eum barbara vocabula geam Siculi appellarunt. Historiam captivos gerit, quæ apud Fazellum describuntur. Invag. Alicatam urbem per agrum Gelorum in mare evolvit.

GERÆSTVS, Euboeæ prom. & portus.

GERANIA prom. & mons Megaridis fuit, quem sic à grue appellatum scribit Scholiastes Thuc. Pausanias lib. 1. nomen accepisse refert à gruibus, quas Megarus Deucalionis filius nando secutus, in hanc montem ait, vivum eva exit.

GETÆ, Thraciæ gens Suevis Ister finitima. Strabo 7. Getas Germanos & eosdem cum illis, quos recentiores atas Gothos appellavimus, fuisse, hr. Irenicus lib. 1. Exegeseos docet.

GIGONVS, oppidum inter Macedoniam Thraciamq; nec procul Potidæam situm. Schol. Thuc.

GORTYS vel Gortyna Cretæ civitas præpotens, cum Cnossus altera in ea civitate contenderet, reliquas omnes non procul urbes habuit: diserte ait Strabo, ut eam in ditionem omnes venerunt. Strabo lib. 10. Hanc à Gortynio Rege conditam Schol. Thuc. scribit.

GYRTON Thessaliæ Thuc. Magnesiæ Plin. Perrhæbiæ Strabonis urbs.

HALEX fluvius Italiæ, Locros [illegible] Regino dividens agrum, [illegible] fuit convallem. Strabo lib. 6.

[illegible]RTVS Euboeæ ad [illegible] Caprida fita urbs. Strabo lib. 9.

[illegible]E Peloponnesi urbs, Trœzeni vicina, plagæ Argiva.

HALI-

ALICARNASSVS *Cariæ urbs, ex ſex alijs à Mauſolo cō-*
Hic Mauſoli ſepulcrum fuit, quod Marito Artemiſia extruxit,
ſeptem mundi miracula numeratum.

ALYS *Aſiæ fl. Perſarum olim Lydorumq́ imperij terminus*
ui ex Armeno monte profluens, primò Cilicias, dehinc Matienos,
unt ad dextram, & Phrygas ad lævam, tum ſeptentriones verſus
ns, Syros, Cappadoces, Paphlagonesq́ interfluit, Cappadoces à
s, Paphlagones à ſiniſtra perſtringens, tandem in Euxinum pon-
orumpit. Herod. lib. 1.

AMAXITVS, *Troadis oppidum. Strabo.*

ARPAGIVM, *Troadis locus eſt, unde Ganymedem ab Iove*
m fabulæ tradiderunt.

ELIMIOTÆ *Macedoniæ gens, in quarta regionis parte, cīi*
ania, Lynceſtis, Eordis, ab Livio lib. 45. collocatur.

ELLESPONTVS *fauces ſunt anguſtæ inter Aſiam &*
am, in meridiem ab Propontide verſæ: quatuor urbibus inter ſe
rijs diſtinctæ, in Europa Callipoli & Seſto, in Aſia Lampſaco &
. Has fauces 7. ſtad. latitudine ad Abydum patentes, Xerxes
rxem rex ponte iunxit, ut innumerabiles in Græciam copias tra-
Herod. lib. 7.

ELOS *Laconicæ pagus maritimus, urbs quondam fuit Achæ-*
poſtea à Dorienſibus per obſidionem occupata. Hinc primò pu-
acedæmoniorum ſervi, quos ideò Helotes vocārunt, extiterunt.
eit deinde uſus, ut cæteri etiam qui ad ſervitiorum numerum ac
ns, Helotes appellarentur: quemadmodum & Hellas ab Hella-
æ fuit Theſſaliæ pars, Græcia univerſa dicta eſt. Pauſ. lib. 3.

ERACLEA, *Ponti Euxini urbs, Lyco flum. appoſita. Plin.*
Penderachi hodie, Leunclavio.

ERACLEA *Trachinis Lacedæmoniorum colonia, 4 m. p. ab*
opylis. Plin. lib. 4. cap. 7. Hanc urbem poſtea, ſub tempus quo
ctra ab Thebanis Lacedæmonij victi ſunt, Iaſon Pheræorum ty-
s proditione cepit, evertitq́, agrum Oetæis & Malienſibus dona-
od. lib. 15.

ERMIONE *Argivæ regionis opp. iſthmo Trœzenis finitimum,*
mione Europis filio conditum. Pauſan. lib. 1. Ibidem, Hermio-
Dorienſes Argis venientes tenuiſſe, ait. Herodotus in Urania,
ionenſes Dryopes eſſe ſcribit, ab Hercule ex Doride abductos.

ESSVS *Locrorum Ozolarum oppidum. Stephanus.*

ESTIA *Eubœæ urbs, Oreus poſtea appellata, ſita eſt ſub monte*
rio, in loco qui drymos, id eſt, nemus ſeu ſaltus, dicitur, in ſaxo
, juxta Callantem fluvium. Vnde fortaſſe nomen Orei tractum:
oros Græcis mons eſt. Strabo lib. 9.

IERA *inſulæ Siciliæ propinqua, Sacra Latinis, Theraſia Pli-*

nio, incolis verò Vulcania hodie dicta, à Liparamille passus ad orientem dissidet. Insulam medio mari aquis circumfusa perpetuò ardet. Ex voragine quæ in medio patet, ingentem fumi nebulam hodie erigit, & promit ipsi arcitum vertorem, Eurivel Africi. fumum interdum, quandoq; favillas, nonnunquam etiam ignem & pumices evomit. Latus verò per ruinas lapidum, & cavernosa gressu meatus, exaresimus & pallens gypsum inter ipsam fumosam caliginem emittit. Th. Fazellus lib. 1 dec. 1.

HIMERA Siculæ urbs, posti fluvium Tortum ad 2000 pass. in agro S. Nicolai hodie appellato qui turri Bonfornelli à littore quingentos passus sito promanet, ad sinistram ripam Himeræ fl. à quo nomen accepit, sita est. Hæc civitas, quo tempore Xerxes Graciam vastavit, cum & Carthaginenses immenso exercitu Siciliam invasissent: cum Syracusanis cæteris q; Siculis ejus rebus, fortiter adversus eas rem gessit, universos simul copijs eorum delesis. Ita q; posita anno 220. à quo condita fuit, Annibal Pœnorum dux veterum injuriarum memor, eam aggressa expugnavit, atq; evertit. unde ad nostram usq; ætatem cultoribus deserta remansit. Fazell. lib. 9. dec. 1.

HYÆVS oppidum in Locris Ozolis Steph. B.

HYBLA Siciliæ à Siculis condita urbs, postea à Megarensibus habitata, Megara est dicta. Stephanus tres in Sicilia fuisse hoc nomine urbes tradidit, maiorem, cuius cives Hybłæi dicuntur, parvam, cuius incolæ Galeotæ Megarenses, minorem, quæ Hera appelletur. Harum & Thuc. meminit. Maiorem non longè ab Inessa & Centoripe fuisse lib. 6 tradit, cùm Athenienses capta Centoripe, & Inicensis Inessæorum & Hyblæorum jegestibus, Catanam regressos est. Alterius eodem lib. meminit Megarenses Hybłæos cognominatos dicens. Tertiam, quam Heram Steph. vocat, Thuc. in Gelensi agro sitam tradit. Fazellus lib. 3. dec. 1.

HYCCARA Sicanorum in Sicilia pervetus oppidum, Carini hodie dictum, 12. m. p. ab Pano ad occidentem distat. In eius agro mons est, Longus appellatus, in occidentem vergens: ad cuius radicem antrum est immensum, & in quo plurima sunt gigantum monumenta. Fazel.

HYSIÆ Argivæ regionis oppidum, victoria Argivorum de Lacedæmonijs nobilitatum. Pausan. lib. 2.

HYSIÆ Bœotiæ pagus seu op. cuius rudera extare Paus. lib. 9. scribit inter q; ea Apollinis templum dimidia parte perfectum. Sacrum etiam puteum, de quo bibentes vaticinabantur.

IAPYGIA Italiæ regio, in altero cornu quod ad septentrionem vergit sita: sic appellata ab Dædali filio Iapyge. Eandem Messapiam dictam Strabo ait.

IAPYGIVM promont. eiusdem regionis, quà longissimè exurrit Italia. Plin. lib. 3.

IASVS

VS, Iaſſius Livio Strabonig, Cariæ oppidum, in inſula ante
em ſitum, portum habet. victum è mari ferè incolæ quærunt.
ndat piſcibus locus ille, & agrum ſterilem colunt. Strabo

RVS inſula de numero Cycladum, ambitu 300 ſtad. portu
iones tamen habet. Strabo lib. 14. Plinius lib. 4. cap. 12. Ica-
it, quæ nomen mari dedit, 17. m. p. in longitudinem patens,
is duobus, tertio amiſſo: ſita eſt ab exortu ſolſtitiali à Delo 50
mo 35 m. p. Hæc nomẽ ab Icaro Dædali fil. o. in eo mari demer-
. Dædalus enim Minoem è Creta fugiens, cùm ſibi & filio non
ificaſſet navigia, primus omnium velificationem adinve-
o Minois claſſem, quæ tantùm remis utebatur, ſecundo im-
o anteverterent: ipſe quidem incolumis evaſit, Icari verò na-
itia gubernantis everſa eſt, corpus mortui in inſula illa ab
pulum. Pauſan. lib. 9.

THYS Elidis promont. Meminit lib. 4. cap. 5. Plinius.
Troadis mons, deorum matri ſacer.

YSVS, Rhodi inſulæ civitas, inſulæ poſtmodùm nomine
ppellata.

YRICVM in ora maris Adriatici Græciæ finitima regio
latitudinem maximam 325 m. p. longitudinem à flumine
mnem Drinium, 809. m. p. Plinius ſcribit. Illyrygens fe-
icoſa olim habiti, latrocinijs maritimis, terreſtribus q. infa-
.

RVS inſula Ægæi maris, à Pelaſgis olim habitata: ut tra-
ſichore Herod. Poſtea illam Athenienſes, de ſuo numero, co-
s, tenuerunt.

RA, Vide Himera.

SSA Siciliæ urbs à Catana ad occidentem 12. m. p. ſita. ho-
ſtigijs ſullis agnoſcitur. Faz.

IA Aſiæ minoris regio: cuius longitudo littora legenti eſt
um ob ſinus, tum quia maior pars peninſulæ formam imi-
mini maritimæ oræ ſunt ab Neptunio Mileſiorum & Caricis
uſq; ad Hermum & Phocæam. De hac Pherecydes ſcribit,
& Myuntem agrumq; circa Mycalen & Epheſum, Cares pri-
e: reliquam maritimam oram, tenus Phocæam Chiumq; &
elegas. utroſq; autem ab Ionibus eiectos in reliquam Cariam
ſſe. ducem coloniæ Androclem fuiſſe, Codri Athenienſium
m. Strab. 14.

OS ſeu Ipnea, in Locris Ozolis oppidum. Steph.

R non Europæ ſolùm, ſed orbis terrarum. poſt Gangem flu-
vius maximus, ut Strabo ait: oritur in Suevis, per Germani-
oniam, aliasq; gentes lapſus Danubij nomine, immẽſo aqua-

rum auctu, & unde primùm Illyricum alluit Iſter appellatus, ſexginta amnibus receptis, maiore eorum parte navigabili, in mare Euxinum ſeptem oſtijs evolvitur: quorum ſingula tanta ſunt, ut præbeatur in 40 m.p. longitudinis vinci mare, dulcemq; intelligi hauſtum. Plin l.b.4. cap.12. Plura de nobilitate & magnitudine fluminis habes ſcribi l.b.8. Exegeſ. Germ. Fr. Irenicus.

ITHOME Meſſeniæ civitas fuit mediterranea, quam Lacedæmonij decennali obſidione expugnatam ſubverterunt.

ITON, Italiæ urbs. Steph.

LADE parva inſula è regione Mileti ſita fuit. Herod lib.6. Item in duas iterum parvas ſcindi inſulas Pauſan.lib.1. ſcribit.

LESTRYGNES Siciliæ gigantes fuerunt, in Leontino agro antiquiſſimis temporibus habitantes. Horum creſcente libidine, viribusq; indies invaleſcentibus ad nova ſcelera à latrocinijs, ad cædes potiùs, quàm inſtituti videbantur, Læſtrygones ſunt appellati. Th. Fazellus lib.1. dec 1. rerum Sic.

LAMPSACVS Helleſponti civitas, portus commoditate alijsq; memorabilis, vini etiam copia præſtat. Strabo lib. 13. Hæc urbs cum bello Ionico ad Dercyllidam ab Athenienſibus defeciſſet, mox à Strombichide Athenienſi duce vi capta & direpta eſt: manſitq; deinceps Athenienſium ſocietate, donec rurſus à Lyſandro Lacedæmonio capta, urbs vini frumentiq; & omnium copia rerum opulenta, direpta eſt. Xenoph lib. 2. rerum Græcarum & Diod. lib. 13. ſcribunt. Lepſchi Turcus. Io. Leuncl.

LARISSA Theſſaliæ urbs ad Peneum amnem, in plano ſita fuit, & à parte campeſtri undiq; facili aditu T. L. lib. 36.

LARISSA altera, de qua lib. 8. meminit Thuc. Troadis eſt urbs, cuius & apud Homerum mentio habetur.

LAVRIVS mons Atticæ maritimæ, haud procul Sunio prom. Fuerunt ibi fodinæ argenti, quarum vectigal cùm inter ſe partiri ſolerent Athenienſes, Themiſtocles auſus eſt ferre ad populum, ut hac omiſſa diviſione, triremes ea prima ad bellum Ægineticum armarent. Plut. in eius v..a.

LEBEDVS Ionica Lydiæ urbs. Herod. lib. 1. Strabo lib. 14 hanc à Colophone 120. ſtad. diſtare ait. Lebedizi-chiſar Turcis. Leuncl.

LECTVM Troadis prom. monti Idæ vicinum, in q. Ægeum mare procurrens. Strabo lib. 13.

LEMNVS inſula Thraciæ propinqua, oppida duo habet Hephæſtiam & Myrinam in cuius forum mons Athos ſolſtitio eiaculatur umbram. Plin. l.b 4. cap.12. Hanc inſulam olim Pelaſgi incoluerunt, ut Thuc. & Herod. lib.5 ſcribunt: poſtea Athenienſes occupatam ſuis colonis frequentarunt.

LEON-

LEONTINVM *ſive Leontium, Siciliæ urbs, 5. m. p. à ſuo maritimo emporio diſtans, omnium Siciliæ urbium eſt antiquiſſima. in ea nanq; primi inſulæ cultores Læſtrygones habitarunt.*

LEPREVM *Peloponneſi urbs in confiniis Elidis Laconicæque (ſub hac & Meſſenia continetur) ſita. ab Thera condita, ut Herod. in Melpomene ſcribit. Abeſt à mari, ut Strabo ait lib. 8. ſtadia 40.*

LESBVS *Inſula Aſiæ minoris, antiquiſſimis temporibus inculta exiſtens à Pelaſgis primùm habitari cœpit. inde poſt ſeptem hominum ætates, Deucalionis diluvio ad priſtinam vaſtitatem redacta eſt. Exinde Iones agri amœnitate & bonitate capti tenuerunt, magnaque paulatim multitudine auctі, in vicinas quoque inſulas colonias miſerunt, Chium, Samum, Cos, Rhodum. Diod. Sic. l. 5. Str. lib. 13. Lesbum matrem quodammodo eſſe ait Æolicarum urbium. ambitum 1100. ſtad. ab Malea Mitylenem 70. ſtad. Methymnam 340. Pyrrham 100. numerari. Tenedus inde Chius, & Lemnus æquali ferè ſpatio (500. ſtad. ſunt circiter) diſtant. Hodie Turcis Mitilin, Leunclavio.*

LEVCAS *Acarnaniæ civitas, in peninſula primò ſita, ſic ab T. Liv. lib. 33. deſcribitur: Quingentos fermè paſſus longæ fauces erant: latæ haud amplius 120. in his anguſtijs poſita eſt Leucas, colli applicata verſo in orientem & Acarnaniæ ima urbis plana ſunt, &c. Hæc peninſula poſtea ab Corinthijs perfoſſa, urbem totam in inſula conſtituit:*

Leucada continuam veteres habuére coloni,
Nunc freta circumeunt. Ovid. lib. 15. Metam.

LEVCTRA *Laconicæ regionis in finibus ſitum oppidum eſt: colonia, ut Strabo lib. 8. Leuctrorum Bœotiæ, quæ Epaminondas Thebanus inſigni de Lacedæmonijs victoria nobilitavit.*

LIGVRES *gens bellicoſa & ferox, extremam oram Italiæ Alpibus ſubiectam, ex parte meridionali colebat. Hæc res maritimæ incumbens, navigijs piraticis uſque ad columnas Herculis provecta prædas agebat. Plut. in vita Æmil. Pauli.*

LINDVS *Rhodi inſulæ urbs monti impoſita, inq; meridiem & Alexandriam maximè verſa. Primò Lindij, ut & Camirenſes & Ialyſij Rempubl. per ſe geſſerunt. poſtea in unam urbem Rhodum coierunt. Lindius fuit Cleobulus, unus de ſeptem ſapientibus. Strabo libro decimo quarto.*

LIPARA *inſula de numero Æoliarum ſeu Vulcaniarum, à Sicilia 20. m. p. recedit, omnium maxima, 18. m. p. in circuitu habet, Melingunis à Callimacho, Strabone, Plin. dicta. Soli natura ferax, & magno aluminis proventu, ac fructuum domeſticorum ſuavitate eſt celebris. Hæc inſula olim ignem ex pluribus crateribus evomebat: cuius veſtigia hodie cernuntur. Fazell. 9.*

LOCRI *Epizephyrij à promont. vicino appellati, in fronte Italiæ*

DYME *Achaiæ urbs, sic dicta quòd ultima sit occasum versus, quem δύσιν Hræci vocant, portu caret.*

EBRVS *Thraciæ fl. ex Scomio monte ortus, iuxta Ænum urbem cadit in mare. Hunc auro divitem Plinius scribit. Maritza hodie Leunclaio.*

ECHINADES *insulæ contra Acarnaniam, ab Acheloo omne congestæ sunt, ut Plinius tradit. Hæ omnes asperæ sunt atq; steriles: 15 stad. inde remota, quæ longissimè, quæ proxmè, quinq;. Sed limus aggestus, alias iam cum continente iunxit, alias ei adijciet, copiosè subinde advectus. Strabo lib. 10.*

EDONI *Thraciæ populus, sic ab Edono Mygdonis fratre appellatus. Stephanus.*

EGESTA, *alijs Ægesta, & Romanis Segesta, pervetus in Sicilia oppidum, in colle undiq; prærupto situm: Barbara hodie vulgò dictum Faz. dec. 1. lib. 7. Huius incolæ Selinuntiorum Syracusanorumque armis pressi. Athenienses in auxilium pellectos exitiabili bello illigarunt. Quorum deleto exercitu, rursus pristinos veriti hostes, Carthaginensibus in Siciliam accitis, Africam Siciliamq; ad funestum armarunt bellum.*

EION *ad Strymonem fl. oppidum, portus & emporium Amphipolis, 25 stadio inde distans. Alia est Eion Thraciæ finitima, Mendæorum colonia, cuius lib. 4 Thuc. fit mentio. Ita Scholiastes Thuc.*

ELÆVS (*sic apud Thuc. legitur, Herodoto Eleûs*) *Chersonesi urbs.*

ELEVSIN *Atticæ pagus, tribus Hippothoontidos. Hos apud Cereris Eleusiniæ templum mysteriaq; & initia fuerunt.*

ELIS *Peloponnesi civitas, Homeri ætate nondum una urbs. sed pagatim habitata fuit, cavaq; (κοίλη) dicebatur, quòd maxima & optima pars situ esset cavo. Serò tandem post Xerxis bellum anno 278. urbis Romæ (ut lib. 11 Diod.) in una mœnia convenerunt. Apud hos Iovis decubrum fuit Olympij, ludorum claritate fastos Græciæ complexum. horum enim numero tempora Græci distinguebant.*

EMBATVM *angustiæ inter Chium & Erytras appellantur. Scholiast. Thuc.*

ENIPEVS *Thessaliæ fluvius ab Othrye fluens, Apidanum à Pharsalo decurrentem accipit. Strabo lib. 8.*

EORDI *Macedoniæ gens, in quarta regione ab Romanis collocata: quam frigidam omnem duramq; cultu & asperam plagam Livius ait. Hos idem ferociores ab accolis babaris fieri inquit, nunc bello exercentibus, nunc in pace miscentibus ritus suos. Lib. 45.*

EPHESVS *Ioniæ urbs, emporio & tẽplo Dianæ clarissima: quod una cum oppido Amazonum esse primùm opus perhibetur. Obsessi à Cræso Lydorum rege Ephesij, urbẽ dicârunt Dianæ, fune ad murum ex æde Dianæ alligato. Templum id à Plinio lib. 36. cap. 14. describitur,*

EPI-

EPIDAMNVS *Illyridis oppidū, à peninſula deinceps, in quā ſitum eſt. Dyrrachium appellatum ab Romanis, Epidamni nomen reſtituit ab damno deductum abominantibus.*

EPIDAVRVS *Peloponeſi urbs in Saronico ſita ſinu. Æſculapij nobilis templo inclyta, quod 5 m. p. ab urbe diſtare ſcribit lib. 45 T. Liuius.*

EPIDVRVS *Limera, id eſt, portuoſa dicta: non eadem eſt, ut quidam opinantur, cum illa priore. Sed altera in Laconica ſita: ut cùm aliis ex locis Thucydidis, tum verò imprimis lib. 6 fin. & lib. 7. patet. Hodie Maluaſia dicta Leunclauio.*

ERÆ *Ioniæ prope Erythras oppidum Teiorum ditionis. Strabo lib. 14.*

ERESVS *ſeu Ereſſus, Lesbi inſulæ urbs maritima, ſita in colle. Theophraſti Ariſtotelis & diſcipuli & ſucceſſoris patria.*

ERETRIA, *Euboeæ urbs, ſecundum Chalcidem, cui finitima eſt, maxima Strabo lib. 9.*

ERINEVM *ſeu Erineus, Doridis Parnaſſum montem oppidi. Alterum in Achaia hoc nomine iuxta mare ſitum eſt.*

ERINEVS *Siciliæ in Syracuſano agro fluu. Miranda hodie dictus. Caput habet in collibus vicinis, & à mari 4. m. p. recedentibus. Faz. lib. 4. dec. 1.*

ERYTHRÆ *Bœotiæ pagus, cuius extant ruderа Pauſ. lib. 9. ſcribit.*

ERYTHRÆ *Ioniæ urbs, portum habens & quatuor inſulas obiectas, quæ Hippi vocantur. Strab. lib. 14. Idem hanc Erythrarum Bœotiæ coloniam eſſe ſcribit.*

ERYX *Siciliæ urbs, ab Eryce Butis (qui Bebrycia ob tyrannidem pulſus huc confugerat) & Lycaſtæ filio condita, & unà cum monte eius nomine inſignita. Hic quòd Lycaſta mater ob præcellentem formam Venus ab accolis vocaretur, Veneris & ipſe filius eſt dictus: cumq; decedente matre opibus & imperio cæteros regionis heroas anteiret, templum ingens in arce matri Veneri, quæ inde Erycinæ cognomen accepit, condidit dicavitq;, ac vaſis ſacris & donis quamplurimis exornavit. Faz. lib. 7. dec. 1.*

EVBOEA *Græciæ inſula eſt, oblonga forma ſtadiis circiter 1200 à Cenæo ad Geraſtum porrecta. Latitudo inæqualis eſt: ubi maxima, 150. ſtad. Cenæum Thermopylis obiectum eſt: Geraſtus Sunium prom. ſpectat. Obtenta itaq; eſt inſula Bœotiæ, Locridi Malienſibus, Atticæ. Strabo lib. 10. Hanc inſulam Th. Fazellus hodie Necropontum, quaſi mortuum mare, per antiphraſin vocari ait: cùm curſu recurſuq; pretum influens vivaciſſimum & æſtuoſiſſimum exiſtat. Leunclauius aiit à ponte, quo Græciæ Euboea (hæc Egribos à Turcis vocatur) iungitur ita dictam arbitratur.*

EVENVS *Ætoliæ fl. oritur ex Boiæis, qui ſunt in Ophioneńſibus*

Ætolis: fluitq́; primò non per Cureticam, quæ cum Pleuronia eſt co
ſed per orientalem potiùs regionem præter Chalcidem ac Calydo
deinde in campeſtria antiquæ Pleuronos reflexus, occaſum verſus m
tato curſu, ad oſtia & meridiem ſe convertit. Ibi Neſſus Centaurus
portiùr ab Hercule eſt occiſus, cùm in tranſvehendo Deianirā vio
conatus eſſet: ut Poetarum fabulis proditum eſt. Strabo. lib. 10.

EVESPERITÆ Africæ civitas eſt: cuius agrum Herod.
Melpomene commendans, centuplum ferre ſcribit.

EVRYMEDON Pamphiliæ fl. iuxta Aſpendum fluens. P
nius lib. 7. cap. 27.

GELA Siciliæ urbs, monti eiuſdem nominis impoſita, ab An
phemo & Entimo, poſt Syracuſas anno 45. cõdita. Hanc ab Gela am
pleriq; dictam aſſerunt. Steph. Byz. ex Ariſtæneto aliam nominis o
gi em refert: de qua in Nominibus ad Antiphemum dixi. Th. Fazel
lib. 5 dec. 1. Gelam quà ſeptentriones & mediterraneæ ſpectat, cam
latiſſimos & eos frumentarios habere ſcribit. urbem ipſam hodie pa
ſus iacere: cuius ex ruinis urbs Alicata fuerit excitata, &c.

GELA Siciliæ amnis (Ptolemæus Himeram vocat) nominis r
tionem inde eſt mutuatus, quòd ad oſtium frequenter aeram nimian
exhalet caliginem, quam olim barbaro vocabulo gelam Siculi appel
runt. Hic tribus capitibus oritur, quæ apud Faz. pluribus deſcribu
tur: iuxtaq́; Alicatam urbem per agrum Geloum in mare evolvitur

GERÆSTVS, Eubœæ prom. & portus.

GERANIA promont. & mons Megaridis fuit, quem ſic à fer
appellatum ſcribit Scholiaſtes Thuc. Pauſanias lib. 1. nomen accep
refert à gruibus, quos Megarus Deucalionis filius nando ſecutus,
hunc montem diluvium evaſerit.

GETÆ, Thraciæ gens Suevis Iſtroq́; finituma. Strabo. 7. Get
Germanos, & eoſdem cum illis, quos recenſior ætas Gothos appella
fuiſſe, Fr. Irenicus lib. 1. Exegeſeos docet.

GIGONVS, oppidum inter Macedoniam Thraciamq́, n
procul Potidæa ſitum. Schol. Thuc.

GORTYS ſeu Gortyna Cretæ civitas præpotens, cum Cnoſſo
tera inſulæ civitate cõſentiens, reliquas omnes ſub ſe urbes habuit: c
ſcordes aũt eædem urbes, totam inſulam commoverunt. Strabo lib. 1
Hanc ab Cydonia mille ferè ſtad. abeſſe Schol. Thuc. ſcribit.

GYRTON Theſſaliæ Thuc. Magneſiæ Plin. Perrhæbor
Straboni urbs.

HALEX fluvius Italiæ, Locrenſem ab Rhegino dividens agru
per profundam fluit convallem. Strabo lib. 6.

HALIARTVS Bœotiæ ad lacum Copaidē ſita urbs. Strabo lib. 9

HALIÆ Peloponneſi urbs, Trœzeni vicina, plagæ Argolic
Schol. Thuc.

HALI

HALICARNASSVS *Cariæ urbs, ex ſex aliis à Mauſolo cõfluxa. Hic Mauſoli ſepulcrum fuit, quod Marito Artemiſia extruxit, inter ſeptem mundi miracula numeratum.*

HALYS *Aſiæ fl. Perſarum olim Lydorumq; imperij terminus erat, qui ex Armeno monte profluens, primò Cilicias, deinde Matienos, qui ſunt ad dextram, & Phrygas ad lævam, tum ſeptentriones verſus tendens, Syros, Cappadoces, Paphlagonesq; interfluit, Cappadoces à dextra, Paphlagones à ſiniſtra perſtringens, tandem in Euxinum pontum prorumpit. Herod. lib. 1.*

HAMAXITVS, *Troadis oppidum. Strabo.*

HARPAGIVM, *Troadis locus eſt, unde Ganymedem ab Iove raptum fabulæ tradiderunt.*

HELIMIOTÆ *Macedoniæ gens, in quarta regionis parte, cũ Atintania, Lynceſtis, Eordis, ab Livio lib. 45. collocatur.*

HELLESPONTVS *fauces ſunt anguſtæ inter Aſiam & Europam, in meridiem ab Propontide verſæ: quatuor urbibus inter ſe contrarijs diſtinctæ, in Europa Callipoli & Seſto, in Aſia Lampſaco & Abydo. Has fauces 7. ſtad. latitudine ad Abydum patentes, Xerxes Perſarum rex ponte iunxit, ut innumerabiles in Græciam copias traÿceret. Herod. lib. 7.*

HELOS *Laconicæ pagus maritimus, urbs quondam fuit Achæorum: poſtea à Dorienſibus per obſidionem occupata. Hinc primò publici Lacedæmoniorum ſervi, quos ideò Helotes vocârunt, exiterunt. Obtinuit deinde uſus, ut cæteri etiam qui ad ſervitiorum numerum accẽſiſſent, Helotes appellarentur: quemadmodum & Hellas ab Hellade, quæ fuit Theſſaliæ pars, Græcia univerſa dicta eſt. Pauſ. lib. 3.*

HERACLEA, *Ponti Euxini urbs, Lyco flum. appoſita. Plin. lib 6. Penderachi hodie, Leunclavio.*

HERACLEA *Trachinis Lacedæmoniorum colonia, 4 m. p. ab Thermopylis. Plin. lib. 4. cap. 7. Hanc urbem poſtea, ſub tempus quo ad Leuctra ab Thebanis Lacedæmonij victi ſunt, Iaſon Pheræorum tyrannus proditione cepit, evertitq;, agrum Oetæis & Malienſibus donavit. Diod. lib. 15.*

HERMIONE *Argivæ regionis opp. iſthmo Trœzenis finitimum, ab Hermione Europis filio conditum. Pauſan. lib. 1. Ibidem, Hermionem Dorienſes Argis venientes tenuiſſe, ait. Herodotus in Vrania, Hermionenſes Dryopes eſſe ſcribit, ab Hercule ex Doride abductos.*

HESSVS *Locrorum Ozolarum oppidum. Stephanus.*

HESTIA *Eubœæ urbs, Oreus poſtea appellata, ſita eſt ſub monte Telethrio, in loco qui drymus, id eſt, nemus ſeu ſaltus, dicitur, in ſaxo arduo, iuxta Callantem fluvium. Vnde fortaſſe nomen Oreitractum: quod oros Græcis mons eſt. Strabo lib. 9.*

HIERA *inſulæ Siciliæ propinqua, Sacra Latinis, Theraſia Pli-*

nio, incolis verò Vulcania hodie dicta, à Liparamille passus ad orientem dissidet. Insula in medio mari aquis circumfusa, perpetuò ardet. Ex voragine quæ in medio patet, ingentem fumi nebulam hodie eructat, & pro modo spiritum ventorum, Euri vel Africi, fumum interdum, quandoq; favillas, nonnunquam etiam ignem ac pumices evomit. intus verò per iuncturas lapidum, & cancellos angustosq; meatus, exurens simul & pallens ignis inter ipsam fumosam caliginem, emittitur. Th. Fazellus lib. 1 dec. 1.

HIMERA *Siciliæ urbs, post fluvium Tortum ad 2000 pas. in agro S. Nicolai hodie appellato qui turri Bonfornelli à littore quingentos passus sito promineat, ad sinistram ripam Himeræ fl. à quo nomen accepit, sita est. Hæc civitas, quo tempore Xerxes Græciam vastavit, cùm & Carthaginenses immenso exercitu Siciliam invasissent: cum Syracusanis cæterisq; Siciliensibus, fortiter adversus eos rem gessit, universis simul copijs eorum deletis. Itaq; postea anno 220. à quo condita fuit, Annibal Pœnorum dux veterum iniuriarum memor, eam aggressus expugnavit, atq; evertit. unde ad nostram usq; ætatem cultoribus deserta remansit. Fazell. lib. 9. dec. 1.*

HYÆVS *oppidum in Locru Ozolis Steph. B.*

HYBLA *Siciliæ à Siculis condita urbs, postea à Megarensibus habitata, Megara est dicta. Stephanus tres in Sicilia fuisse hoc nomine urbes tradidit, maiorem, cuius cives Hyblæi dicuntur, parvam, cuius incolæ Galeotæ Megarenses, minorem, quæ Hera appelletur. Harum & Thuc. meminit. Maiorem non longè ab Inessa & Centoripe fuisse lib. 6 tradit, cùm Athenienses capta Centoripe, & incensis Inessæorum & Hyblæorum segetibus, Catanam regressos ait. Alterius eodem lib. meminit Megarenses Hyblæos cognominatos dicens. Tertiam, quam Heram Steph. vocat, Thuc. in Gelensi agro sitam tradit. Fazellus lib. 3. dec 1.*

HYCCARA *Sicanorum in Sicilia pervetus oppidum, Carinis hodie dictum, 12. m. p. ab Panormo ad occidentem distat. In eius agro mons est, Longus appellatus, in occidentem vergens: ad cuius radicem antrum est immensum, & in quo plurima sunt gigantum monumenta. Fazel.*

HYSIÆ *Argivæ regionis oppidum, victoria Argivorum de Lacedæmonijs nobilitatum. Pausan. lib. 2.*

HYSIÆ *Bœotiæ pagus seu op. cuius rudera extare Paus. lib. 9. scribit interq; ea Apollinis templum dimidia parte perfectum. sacrum etiam puteum, de quo bibentes vaticinabantur.*

IAPYGIA *Italiæ regio, in altero cornu quod ad septentriones vergit sita: sic appellata ab Dædal. filio Iapyge. Eandem Messapiam dictam Strabo ait.*

IAPYGIVM *promont. eiusdem regionis, quà longissimè excurrit Italia. Plin. lib. 3.*

IASVS

VS, Iaſſus Livio Strabonig, Cariæ oppidum, in inſula ante
em ſitum, portum habet. victum è mari ferè incolæ quærunt.
ndat piſcibus locus ille, & agrum ſterilem colunt. Strabo

RVS inſula de numero Cycladum, ambitu 300 ſtad. portu
iones tamen habet. Strabo lib. 14. Plinius lib. 4. cap. 12. Ica-
it, quæ nomen mari dedit, 17. m. p. in longitudinem patens,
ds duobus, tertio amiſſo: ſita eſt ab exortu ſolſtitiali à Delo 50
mo 35 m.p. Hæc nomẽ ab Icaro Dædali fil. o, in eo mari demer-
Dædalus enim Minoem è Creta fugiens, cùm ſibi & filio non
ificaſſet navigia, primus omnium velificationem adinve-
o Minois claſſem, quæ tantùm remis utebatur, ſecundo im-
o anteverterent: ipſe quidem incolumis evaſit, Icari verò na-
itia gubernantis eversa eſt, corpus mortui in inſula illa ab
pulum. Pauſan. lib. 9.

THYS Eſtiæ promont. Meminit lib. 4. cap. 5. Plinius.
Troadis mons, deorum matri ſacer.

YSVS, Rhodi inſulæ civitas, inſulæ poſtmodùm nomine
ppellata.

RICVM in ora maris Adriatici Græciæ finitima regio
latitudinem maximam 325 m. p. longitudinem à flumine
mnem Drinium, 800. m. p. Plinius ſcribit. Illyrygens fe-
icoſa olim habiti, latrociniis maritimis, terreſtribus q, inſa-

RVS inſula Ægæi maris, à Pelaſgis olim habitata: ut tra-
ſichore Herod. Poſtea illam Athenienſes, de ſuo numero, co-
s, tenuerunt.

RA, Vide Himera.

ISA Siciliæ urbs à Catana ad occidentem 12. m. p. ſita: ho-
tigũ nullis agnoſcitur. Faz.

IA Aſiæ minoris regio: cuius longitudo litora legenti eſt
um ob ſinus, tum quia maior pars peninſulæ formam imi-
nini maritimæ oræ ſunt ab Neptunio Mileſiorum & Caricis
uſq; ad Hermum & Phocæam. De hac Pherecydes ſcribit,
& Myuntem agrum q, circa Mycalen & Epheſum, Cares pri-
: reliquam maritimam oram, tenus Phocæam Chium q, &
elegas. utroſq; autem ab Ionibus eiectos in reliquam Cariam
ſe. ducem coloniæ Androclem fuiſſe, Codri Athenienſium
n. Strab. 14.

OS ſeu Ipnea, in Locris Ozolis oppidum. Steph.

t non Europæ ſolùm, ſed orbis terrarum poſt Gangem flu-
vius maximus, ut Strabo ait: oritur in Suevis, per Germani-
oniam, aliasq; gentes lapſus Danubij nomine, immiſſo aqua-

rum auctu, & unde primùm Illyricum alluit Iſter appellatus, ſexaginta amnibus receptis, maiore eorum parte navigabili, in mare Euxinum ſeptem oſtijs evolvitur: quorum ſingula tanta ſunt, ut pateat in 40 m.p. longitudinis vinci mare, dulcemq; intelligi hauſtum. Plin l.b.4. cap.12. Plura de nobilitate & magnitudine fluminis huius ſcribit l.b.8. Exegeſ. Germ. Fr. Irenicus.

ITHOME Meſſeniæ civitas fuit mediterranea, quam Lacedæmonij decennali obſidione expugnatam ſubverterunt.

ITON, Italiæ urbs. Steph.

LADE parva inſula è regione Mileti ſita fuit. Herod lib.6. Hanc in duas iterum parvas ſcindi inſulas Pauſan. lib.1. ſcribit.

LESTRYGNES Siciliæ gigantes fuerunt, in Leontino agro antiquiſſimis temporibus habitantes. Horum creſcente libidine, viribusq; indies invalescentibus ad nova ſcelera: à latrocinijs, ad cædes potiùs, quàm inſtituti videbantur, Læſtrygones ſunt appellati. Th. Fazellus lib.1. dec 1. rerum Sic.

LAMPSACVS Helleſponti civitas, portus commodo ate ubiq; memorabilis, vini etiam copia præſtat. Strabo lib. 13. Hæc urbs cum bello Ionico ad Dercyllidam ab Athenienſibus defeciſſet, mox à Strombichide Athenienſi duce vi capta & direpta eſt: manſitq; deinceps in Athenienſium ſocietate, donec rurſus à Lyſandro Lacedæmonio capta, urbs vini frumentiq; & omnium copia rerum opulenta, direpta eſt. Xenoph lib. 2. rerum Græcarum & Diod. lib. 13. ſcribunt. Lepſeki Turcis. Io. Leuncl.

LARISSA Theſſaliæ urbs ad Peneum amnem, in plano ſita fuit, & à parte campeſtri undiq; facili adiu T. L. lib.36.

LARISSA altera, de qua lib.8. meminit Thuc. Troadis eſt urbs, cuius & apud Homerum mentio habetur.

LAVRIVS mons Atticæ maritimæ, haud procul Sunio prom. Fuerunt ibi fodinæ argenti, quarum vectigal cùm inter ſe partiri ſolerent Athenienſes, Themiſtocles auſus eſt ferre ad populum, ut hac omiſſa diviſione, triremes ea prima ad bellum Ægineticum armarent. Plut. in eius vita.

LEBEDVS Ionica Lydiæ urbs. Herod. lib. 1. Strabo lib. 14 hanc à Colophone 120. ſtad. diſtare ait. Lebedizi-chiſar Turcis. Leuncl.

LECTVM Troadis prom. monti Idæ vicinum, in q; Ægæum mare procurrens. Strabo lib. 13.

LEMNVS inſula Thraciæ propinqua, oppida duo habet Hephæſtiam & Myrinam, in cuius foro mons Athos ſolſtitio eiaculatur umbram. Plin. l.b 4. cap.12. Hanc inſulam olim Pelaſgi incoluerunt, ut Thuc. & Herod. lib. 5 ſcribunt: poſtea Athenienſes occupatam ſuis colonis frequentarunt.

LEON-

LEONTINVM *ſive Leontium, Siciliæ urbs, 5. m. p. à ſuo maritimo emporio diſtans, omnium Siciliæ urbium eſt antiquiſſima. in ea nanq; primi inſulæ cultores Læſtrygones habitárunt.*

LEPREVM *Peloponneſi urbs in confiniis Elidis Laconicæque (ſub hac & Meſſenia continetur) ſita, ab Thera condita, ut Herod. in Melpomene ſcribit. Abeſt à mari, ut Strabo ait lib. 8. ſtadia 40.*

LESBVS *Inſula Aſiæ minoris, antiquiſſimis temporibus inculta exiſtens à Pelaſgis primùm habitari cœpit. inde poſt ſeptem hominum ætates, Deucalionis diluvio ad priſtinam vaſtitatem redacta eſt. Exin Iones agri amœnitate & bonitate capti tenuerunt, magnaque paulatim multitudine aucti, in vicinas quoque inſulas colonias miſerunt, Chium, Samum, Con, Rhodum. Diod. Sic. l. 5. Str. lib. 13. Lesbum matrem quodammodo eſſe ait Æolicarum urbium. ambitum 1100. ſtad. ab Malea Mitylenem 70. ſtad. Methymnam 340. Pyrrham 100. numerari. Tenedus inde Chium, & Lemnus æquali ferè ſpatio (500. ſtad. ſunt circiter) diſtant. Hodie Turcis Mitilin, Leunclavio.*

LEVCAS *Acarnaniæ civitas, in peninſula primò ſita, ſic ab T. Liv. lib. 33. deſcribitur: Quingentos fermè paſſus longa fauces erant: latæ haud amplius 120. in his anguſtijs poſita eſt Leucas, colli applicata verſo in orientem & Acarnaniã. ima urbis plana ſunt, &c. Hæc peninſula poſtea ab Corinthijs perfoſſa, urbem totam in inſula conſtituit:*

Leucada continuam veteres habuére coloni,
Nunc freta circumeunt. Ovid. lib. 15. Metam.

LEVCTRA *Laconicæ regionis in finibus ſitum oppidum eſt: colonia, ut Strabo lib. 8. Leuctrorum Bœotiæ, quæ Epaminondas Thebanus inſigni de Lacedæmonijs victoria nobilitavit.*

LIGVRES *gens bellicoſa & ferox, extremam oram Italiæ Alpibus ſubiectam, ex parte meridionali colebat. Hæc res maritimæ incumbens, navigijs piraticis uſque ad columnas Herculis provecta prædas agebat. Plut. in vita Æmil. Pauli.*

LINDVS *Rhodi inſulæ urbs monti impoſita, in q; meridiem & Alexandriam maximè verſa. Primò Lindij, ut & Camirenſes & Ialyſij Rempubl. per ſe geſſerunt. poſtea in unam urbem Rhodum coïerunt. Lindius fuit Cleobulus, unus de ſeptem ſapientibus. Strabo libro decimo quarto.*

LIPARA *inſula de numero Æoliarum ſeu Vulcaniarum, à Sicilia 20. m. p. recedit, omnium maxima, 18. m. p. in circuitu habet, Melingunis à Callimacho, Strabone, Plin. dicta. Soli natura ferax, & magno aluminis proventu, ac fructuum domeſticorum ſuavitate eſt celebris. Hæc inſula olim ignem ex pluribus crateribus evomebat: cuius veſtigia hodie cernuntur. Fazell. 9.*

LOCRI *Epizephyrij à promont. vicino appellati, in fronte Italiæ*

In ijſdem campis tumultus eſt Athenienſium qui in pugna ceciderunt : & ex eo pilæ eminent, in quibus cæſorum nomina & tribus ſunt inſcriptæ. Pauſan. lib. 1.

MARATHVSA *inſula Clazomenis imminens, Marathuſſa Steph. & Plin. dicta.*

MAREA *urbs & lacus Ægypti, Alexandriæ propinqua; qui & Mareotis appellatur. Steph.*

MASSILIA *Galliæ Narbonenſis civitas, à Phocæenſibus condita prope oſtia Rhodani amnis, in remoto ſinu, veluti in angulo maris. Sed Galli finitimi incrementis urbis invidentes, Græcas aſſiduis belli fatigabant. qui pericula propulſando, in tantum enituerunt, ut victis hoſtibus multas colonias conſtituerent. Ab his igitur Galli & uſum cultioris vitæ, depoſita & manſuefacta barbaria, & agrorum cultus, & urbes mœnibus cingere didicerunt, &c. Iuſtinus lib. 43. Vide de his Strab. lib. 4. item Cicero pro Flacco, & alij.*

MECYBERNA *Græca urbs in Pallenenſi iſthmo ſita, prope Toronem, Galepſon, Sermylam, Olynthum. Plin. lib. 4. c. 10. Herod. lib. 7.*

MEDEON *Acarnaniæ oppidum. T. L. lib. 36.*

MEGARA *ſingulari vel plurali numero (utrumque enim auctores habet) Atticæ à quibuſdam contribuitur. alij Megaridem peculiarem conſtituunt regionem. Athenienſibus hæc ſub regum tempora paruit. regnante verò Codro, cum Peloponneſij bellum Athenienſibus intuliſſent, in reditu Megaram occuparunt, Corinthios & alios eò colonos deduxerunt. quæ res effecit, ut Megarenſes linguam cum moribus mutata, ex Atticis fierent Dorienſes.*

MECARA *Siciliæ urbs, à Megarenſibus Græciæ, teſte lib. 6. Thucyd. condita appellata ſit. Strabo verò Megarenſes qui Doridem incolebant, in Siciliam veniſſe ſcribit. Hæc ab omni parte fluviis & fontibus, ac portu capaciſſimo, qui nunc Auguſtæ inſcribitur, erat inſignis. Priuſquam à Megarenſibus habitaretur, Hybla fuit appellata. unde & Megarenſes hi Hybæi ſunt dicti. Thom. Faz. lib. 3. dec. 1.*

MELVS *inſula ex numero Cycladum, rotundiſſima à Plinio dicitur. Strabo lib. 10. ſeptingenta ſtad. a Scyllæo Hermionico prom. & totidem à Dictynnæo diſtare ſcribit. Hanc olim Phœnices habitarunt. poſt Lacedæmoniorum coloni inſulam tenentes, ab Athenienſibus bello Peloponneſiaco per obſidionem capti necatiq; ſunt. urbem Athenienſes, miſſis ex ſuis civibus colonis, habitarunt.*

MEMPHIS *Ægyptiorum urbs regia, ab Mene primo Ægyptiorum rege condita. Herod. lib. 2.*

MENDA *Pallenenſis iſthmi opp. colonia Eretrienſium. Hanc Mendim ab Apollodoro dici Steph. ſcribit. T. L. lib 31. Mendin maritimam Caſſandreæ (ſic Portuxa poſtea dicta) vicum appellat.*

MESSA-

SSANA *Siciliæ urbs, Zancla priùs appellata, ab Siculis ndita eſt. Hinc prædones ab Cuma in Siciliam trajicientes, clæ opportunitate, & portus commoditate, quò tuto ſe recipe- ternavigantes adoriri poſſent: urbem pulſis Siculis, occupâ- vmpiade deinde ſeptuageſima, Ioues Samiúque, quos ab Me- s in civitatem receperant, veteres cives eiecerunt. Poſt decem os, Anaxilas Rheginorum princeps hos quoque cum urbe & mille inde paſſ. novam urbem condidit, quam ab ſua pa- anam appellavit. Situs urbis huius maiore ex parte planus r quàm latior. Habet in conſpectu extremos Italiæ montes ad dices oram, maritimã Rhegiũ & Flumara de muro cernun- a verò ipſius maris anguſtias, curvus eſt telluris tractus, fal- dum, longus ac tenuis, longitud. 800. p. circiter, lat. 100. ac terfluxu (qui portus eſt) ab urbe mille & plura paulò paſſ. Vrbs hæc cùm ſit in ipſo aditu traiectúque Siciliæ poſita, eoq; lendum opportuniſſima, à Carolo V. Cæſare, aggeribus, mœni- ropugnaculis egregiè munita eſt. Thomas Fazell. libro ſe- lec. 1.*

SSAPIA *Italiæ regio, quæ eadem & Iapygia dicitur. Fer- Minoem Dædalum inſequentem, cùm in Siciliam veniſſet, ectum. Interiecto deinde tempore, Cretenſes magna claſſe mortem ulturos, in Siciliam veniſſe: & cùm quinquennio n urbẽ obſediſſent, fame poſtremò depulſos, navigantesq; in- Iapygiã tempeſtate in terrã eiectos; & quia laceratis navib⁹ n Cretam daretur receptus, urbem ibidem Hyriam condidiſſe, to nomine Iapyges Meſſapios appellatos. Her. lib. 7.*

SSENIA *Peloponneſi regio Laconicæ finitima, ab Neleo & culta fuit uſque ad Troiana tempora. Poſt hæc Orestes Aga- is filius eiusque poſteri tenuerunt, uſque ad Heraclidarum . qui cùm Peloponneſum occupaſſent, Creſphonti Meſſeniam ortione dederunt. Hinc ſub imperium Lacedæmoniorum re- ùm iterum rebellaſſent, viginti annos cum eis bellum geſſe- actíque tandem, paulò poſt Ariſtomene auctore contra Lace- os conſurgentes, multis illatis acceptiſque incommodis domi- Noviſſimum ab eis motum bellum, cùm terræ ingenti concuſ- Sparta, hominibus plurimis orbata eſſet. ibi cum Helotibus acedæmoniorum conſpirantes, Ithomen occupârunt, decimoq; expugnati anno, & tota Peloponneſo pulſi, alij in Cephalle- ij in Siciliam diſperſi ſunt. cæteris Naupactum Athenienſes t. Victis verò ad Leuctra ab Epaminonda Lacedæmonijs, The- tractis undique Meſſenijs, urbem Meſſenam condiderunt, m eis regionem reſtituerunt. Diodorus lib 15.*

META-

METAPONTVM *Magnæ Græciæ in Italia oppidum, conditum ab Achæis. T.L. lib.25.*

METHONE *Messoniæ urbs, Pylo vicina. Plin. Mutune hodie Leunclavio.*

METHONE, *Peloponnesi op. in peninsula inter Epidaurum Trœzenemque situm. Thuc. l.b.4. Strabo.*

METHONE *Thessaliæ seu Magnesiæ (ut Plinius) urbs: in cuius obsidione oculum Philippus Macedo amisit.*

METHYDRIVM *Arcadiæ op. inter Malætan & Mylaontem amnes situm, Megalopoli postea contributum Paus. 8.*

METHYMNA *Lesbi insulæ urbs Æolica, 340. stadia distans ab Malea insulæ prom. Strabo lib. 13.*

MILETVS *Ioniæ civitas, super septuaginta urbium per cuncta maria genitrix. Plin. lib.5. Hanc Strabo lib.12. à Caribus, lib.14. à Cretensibus, Sarpedone duce, conditam scribit. Portus habet quatuor, unum etiam classi sufficientem.*

MITYLENE *Lesbi insulæ caput, portus habet duos, utrique parva insula obiecta est, in qua pars civitatis habitat. Mitylenæam Rempub. Pittacus, qui inter septem Græciæ sapientes ponitur, constituit. Strabo lib.13.*

MOLOSSI *Epiri gens, apud quos Dodonæi Iovis templum & oraculum est. Plin. l.4. c.1.*

MOLYCRIVM *Corinthiorum in Locris Ozolis colonia maritima.*

MORGANTINA, *quam Murgentium Cicero, Strabo Morgantium, Livius Murgantiam vocat, Siciliæ urbis maritima, non longè ab Syracusis sita fuit: ut ex his verbis T.L. patet: Ad Murgantiam tum classem navium centum Romanus habebat, quò evaderent motus è cædibus tyrannorum orti, operiens. Hanc urbem postea Carthaginienses delevére. vestigia hodie extare Fazellus ait, cùm ibi arx sita & ager adiacens Murgus vocetur.*

MOTYA *Siciliæ urbs à Phœnicibus condita, in sinu quem portum Galli hodie nominant sita fuit. Eius urbis hodie pauca admodùm vestigia, maxima tamen, & lapidum quadratorum ingentium mira monumenta, apparent. Hanc verò Motyam urbem esse, Thucydidis Diodorique auctoritate, Th. Fazellus lib.7. dec.1. probat.*

MVRGANTIA, *vide Morgantina.*

MYCALE *prom. est continentis Ioniæ, quod quà Zephyro venti to est expositum. ad Samum pertinet. Her. lib. 1.*

MYCALESSVS *Bœotiæ urbs mediterranea, sic dicta à mugitu bovis, qui Cadmum Thebas perduxit. Steph Strab. lib 9. Mycalessum (Mycalettum Bœotos vocare ait) vicum Tanagricæ regionis esse dicit, in via quæ Thebis Chalcidem fert. Strabonis itaque tempore*

vicus fuit Mycalessus, quam Thucyd. magnam esse scribit urbem.

MYCENÆ *Peloponnesi urbs, Troianis temporibus clarissima, Pelopidarum maximè opibus crevit. Cùm enim omnia ad Atrei filios devoluta essent, Agamemnon maximus natu imperium cepit, tantumq; virtute & felicitate profecit, ut Mycenæo regno tum alias urbes, tum Argolicam quoque adijceret. Extincto verò post bellum Troianum Agamemnonis regno, magna ex parte potentia Mycenarum imminuta est; maximè post reditum Heraclidarum, qui Peloponneso occupata, Mycenis quoque pristinos dominos eiecerunt, & urbem Argivis contribuerunt. Interiecto post hæc tempore, cùm Mycenæi pristinæ suæ potentiæ & gloriæ memoria animos tollentes, Argivorum imperium aspernarentur, & Lacedæmoniorum amicitiam sequerentur: veriti Argivi, ne aliquando favente fortuna sibi eriperent imperium, capto opportunè tempore, quo Lacedæmoniorum vires tum Xerxis bello, tum terræ motu & Helotum defectione vehementer affectæ erant: Mycenæos adorti, ipsos acie primùm vicerunt, inde captam urbem à fundamentis proruerunt, ut nobilissimæ civitatis vix vestigium relinqueretur. Strabo lib. 8. & Diod. lib. 11.*

MYCONVS, *insula ex Cycladum numero, 5. m. p. ab Delo remota. Plin. l. 4.*

MYLÆ *Siciliæ op. (Milazium hodie) à Zanclæis, nomine à Myla fluvio qui portum influit mutuato, conditum. Fazell. lib 9. dec. 1.*

MYONENSES *populus in Locris Ozolis, cuius ex Thuc. auctoritate lib. 6. meminit Pausanias.*

MYONESVS *promontorium est, ut Livius libr. 37. scribit, inter Teum Samumq; collis autem est, in modum metæ in acutum cacumen à fundo satis lato fastigiatus: à continenti arctæ semitæ aditũ habet: à mari exesæ fluctibus rupes claudunt, ita ut quibusdam locis superpendentia saxa plus in altum, quàm quæ in statione sunt naves, promineant. Plin. lib. 5. c. 31. Myonesum insulam circa Ephesum esse scribit. Sed hunc cum Livio cõciliare videtur Strabo, qui lib. 14. Myonesum alto loco, in peninsulæ modum excurrentem, sitam scribit.*

MYRCINVS *Edonica urbs, ad Strymonem amnem. Herodot. lib. 5.*

MYVS *Cario urbs Ionica est, quam Iones Athenis profectos primò condidisse Plinius scribit.*

NAVPACTVS *op. in Locris Ozolis maritimum fuit: quod post Persicum bellum, Tolmida duce captum, Athenienses Messenijs, ex Ithome ab Lacedæmonijs expugnatis, habitandum dederunt. qui cùm 60 fermè annis tenuissent, fractis tandem Atheniensiũ viribus, ab Lacedæmonijs sub id ipsum tempus, quo Athenis triginta tyrannos Thrasybulus eiecit, urbe pulsi sunt: Locrisq; reddita in pristinã ditionem*

nem Naupactius. Diod. lib. 11. Hanc Itali Lepanto, Turci Inebachi die appellant. Io. Leunc.

NAXVS insula de numero Cycladum, Strongyle principi appellata. Inde ab Thracibus quibusdam plus 200 annis hab Dia nominata est. Quibus sedibus inde actis, Carer insula cuvárunt, & ab Naxio rege suo Naxum appellarunt. Hæc posti sula, tum cæteris opibus, tum navalibus viribus polle..s prin Xerxe defecit, marique cum cæteris bellum contra eum gessit. . lib. 5.

NAXVS Siciliæ urbs in peninsula sita, eo loco ubi hodie a Schixon nominata, prima omnium Græcarum urbium in Sic. Chalcidensibus Eubœæ condita est. De hac Strabo libr. 6. ex E scribit: Theoclem Athenienſem ventis agitatum Sicil am co platum fuisse, intellectaque hominum ibi solitudine & terræ bo te, revertisse. Cùm verò Athenienses, ut eò colonos mitterent, ind nequisset: excitis Chalcidensibus, Ionibusque nonnullis, & etian rienſibus quorum plerique Megarenses erant, illò navigantem s condidisse. Hinc urbs adeò opibus crevit, ut non multò post sum tum alias urbes, Catanam, Leontium, Callipolim, conderet. Po dum verò Hiero senior Chalcidenses, quibus parùm fidebat, eiecit loponnesiisque & Syracusanis colonis urbem replevit. Ad ulti ab Dionysio iuniore ob rebellionem funditus est deleta. Th. Faz dec. 1.

NEAPOLIS Africæ oppidum, prope Carthaginem si Strab. lib. 17. A Geographis ad promont. C. bono appellatum pon id quod proximè Siciliæ ab Africa imminet.

NEMEA Argivæ regionis seu locus seu oppidum, inter Cle & Phliuntem. Strab. lib. 8. Hinc Nemeorum nobile ludicrum in culis, qui eo loco insolitæ magnitudinis leonem peremerat, honore Argivis celebratum.

NERICVS Acarnaniæ urbs maritima: quam à se ea Laërtes in Odyss. prædicat. Str. 10.

NESTVS Thraciæ fluvius est. Abderorum amnem H vocat, quia iuxta urbem eam in mare effluit. Hunc inter & A loum leones Europæ contineri Aristoteles & Herodotus affirmant

NISÆA Megarensium navale, quod Athenienses, cùm Persicum bellum ad eorum societatem Megarenses transissent, stad. muro Megaris iunxerunt. Et cùm postea desecisset Megara, sæam tamen retinuerunt: quoad triginta annorum facto fœdere sæam aliaque à se occupata dimiserunt. Rursus autem bello Pelo nesiaco captam obtinuerunt Athenienses, donec Ionici belli tem quarto ante captas ab Lysandro Athenas anno, ipsi Megarenses per arunt. Diod. lib. 13.

NOTIV

OTIVM *Ioniæ op. prope Colophonem, Plin. l. 5. c. 29.*

DOMANTI *Thraciæ gens ad montem Pangæum. Pli-*
Her.

DRYSÆ *gens Thraciæ, ab ipso lib. 2. Thuc. deſcribitur.*

EANTHE *op. in Locris qui Ozolæ cognominantur, Pli-*
. 4.

ENIAS *Acarnaniæ urbs ad oſtium Acheloi amnis.*

ENOE *Atticæ pagus, in confinibus Bœotiæ Atticæq;. Schol.*
Herod. lib. 5.

ENOPHYTA *Bœotiæ locus. Schol. Thuc.*

ESYMA *Macedoniæ op. cui poſtea Emathia fuit nomen.*

ETÆI *populi, Oetam montem Locris Opuntijs vicinum acco-*
: in quo mortale Herculis corpus crematum finxit antiquitas.

LOPHYXVS, *urbs ad montem Athon, in regione cui Acte*
: quam cum alijs in ea parte Xerxes in inſulam redigere aggreſ-
. Herod. lib. 7.

LYMPIA *Peloponneſi civitas: de quo Strab. lib. 8.*

LYMPVS *Theſſaliæ mons, Macedoniæ imminens finibus.*

LYNTHVS *Chalcidenſium iuxta Thraciam urbs, in eorum*
atem poſt Perſicum bellum venit. Priùs enim Bottiæi è Ther-
ſinna ab Macedonibus pulſi tenuerunt. qui cùm poſt Xerxis è
ia diſceſſum ab Perſis defeciſſent, Artabazus obſidione his ex-
axis trucidatis q, Clitobulo Toronæo de genere Chalcidenſi urbem
lis. Herod. lib. 8. Hanc in urbem cùm initio belli Peloponne-
halcidenſes, relictis maritimis oppidis, commigraſſent: adeò hi
s creverunt, ut non modò contra Athenienſes toto eius belli tem-
libertatem ſuam egregiè tuerentur: ſed poſtea quoq; Lacedæmo-
m, à quibus defecerant, arma ſuſtinentes, iuſta acie collatiq;
eos multorum cæde vincerent. obſeſſione demum ad priſtinam
ſunt adducti. Tandem Philippus Macedoniæ rex, cùm aliae
idici generis ſubegiſſet urbes, Olynthios quoq;, Athenienſium o-
uſtra imploranies, adortus oppugnavit; & quia iuſta vi expu-
urbem nequibat, proditione cepit: captam diripuit, & ſolo æ-
it. Diodorus Sic.

NEVS *mons, ab occaſu Corinthiorum urbis ad Bœotes uſq; &*
ronis ſaltum extenditur. Strabo lib. 8.

PHIONENSES *Æoliæ gens, à Strab. lib. 17. Ophienſis*
natur.

PICI *Italiæ gens, eadem cum Oſcis, vel certè eiuſdem incolæ*
. Sic enim lib. 5. Strabo: Campaniam Antiochus ab Opicis habi-
ait. qui ijdem & Auſones appellantur. Polybius verò pro duo-
os gentibus habere videtur. Alij ferunt, cùm Oſci priùs & An-

sones hanc regionem tenerent, Oscos inde occupasse, hos à Cumanis [illegible] sos; hos rursus ab Hetruscis electos. Hæc Strabo. Verùm hæc [illegible] sint, ab Thucyd. de certa Opicia pro Campaniæ regione scribitur. [illegible] enim libri initio, Cumam Italiæ urbem, quam in Campania sitam [illegible] pro dubio est Opiciæ civitatem vocat. Aristoteles lib. 7. Polit. cap. [illegible] Opicos & priùs & suo tempore Ausones appellatos scribit.

ORESTÆ, *Molossica gens Stephano: ab Plin. l. 4. & T. L. [illegible] M[illegible] annumeratur.*

OROPVS *Græciæ op. contra Chalcidem & Eretriam Eu[illegible] situm, ab T. L. l. 45 Atticæ, à Strab. l. 9. Bœotiæ attribuitur. Plin. [illegible] cap. 7. in confinio Bœotiæ esse ait. Fuit enim perpetua inter Athenien[illegible] ses de Oropio agro controversia, invicemq; iam hi iam illi tenuerunt. Philippus verò Macedoniæ rex, cùm Thebas subegisset, Oropum Athe[illegible] niensium ditioni adiecit. rursus inde sub Antigono ad Thebanos re[illegible] versa est. Itaq; nemo mirari debet, cùm imperium urbis crebrò sit mu[illegible] tatum, scriptores quoq; hac in parte variare.*

OREVM *Eubœæ civitas, ab Demetriaco sinu Chalcidem & Eu[illegible] bœam petenti, ad lævam prima urbium insulæ posita est. T. L. l. 28 Vrbs hæc Hestia priùs vocata, subacta à Pericle Eubœa, Atheniensium colo[illegible] nia evasit.*

ORNEÆ *Argivæ regionis vicus, eodem cum Orneis, inter Co[illegible] rinthum Sicyonemq; oppido, nomine. Strabo lib. 8.*

OROBIÆ *op. ab Ellope Iovis filio conditum: ubi fuit Apollinis Selinuntij oraculum verissimum. Strab. lib. 10.*

PÆONIA *Macedoniæ regio, postea Emathia dicta, ut T. L. l. 40 ab Herod. ad Strymonem, ab Plin. ad Axium amnem collocatur. Pæonas Teucrorum ab Troia scribit in Terpsichore Herod. Dion. Cass. l. 49 Pæones (longè diversa à Pannonijs gens) ad Rhodopen montem & Macedoniam maritimam incolunt.*

PAGÆ *op. seu emporium, ut Schol. Thuc. Megaridis, ad Crissæum sinum, è regione urbis Megarensium positum duo enim hæc oppida, inquit Plinius, excurrente Peloponneso, sita sunt ex utraq; parte velut in humeris Helladis.*

PALLENE *urbs in isthmo, qui Pallenensis inde appellatur, sita. Hinc Pallena tota illa parte regio nominatur, cuius urbes lib. 7 recenset Herodotus; Potidæam, Aphytin, Novam urbem, Ægam, Scionem, Mendam. His Canastræum T. L. l. 31. addit.*

PALE *Cephalleniæ urbs, Scholiastæ. Eius incolæ Palenses ab Thuc. nominantur.*

PAMPHYLIA, *regio in australi Asiæ minoris parte, inter Lyciam Ciliamq; interiacet.*

PANÆI *gens Edonica, non procul Amphipoli. Steph.*

PANACTVS *Atticæ in finibus castellum, à Bœotis decimo*

belli

oponnesiaci anno captum, pace deinceps ac fœdere inter Lace-
s & Athenienses facta, dirutum ab eis est. Restitutum tamen
ti tempore ex Pausaniæ apparet, qui lib 1. Panactum Atticæ
n, à Cassandro Macedone captum scribit.

NGÆVS Thraciæ mons, cuius ima Nestus ambit amnis.
c auri metalla & conflaturam invenisse Cadmum Phœnicem,
lib. 7. c. 56. scribit. Et apud Xenoph. lib. 5. de rebus gestis Græco-
Pangæi aurifodinæ prædicantur.

PANORMVS, Achaiæ in Peloponneso portus, secundum Rhi-
prom. Achaicum. Plin. l. 4. cap. 5. quindecim inde stadia distat.
ausan. 7.

PANORMVS Milesij agri portus, super quem Branchidarum
antiquum oraculum fuisse lib. 1. Her. scribit.

PANORMVS urbium Siciliæ maxima & princeps est hodie,
ac sedes regia: sita in campesti solo, agroq; tum fertilissimo tum amœ-
nissimo totius Siciliæ. Vnam eius partem mare Tyrrhenum alluit. cæ-
teræ tres lato patent campo, qui montibus excelsis arboribusq; prorsus
expertibus cingitur. Eius originem ad Phœnices Thucydides referre
videtur. Petrus autem Ranzanus Lucerinus episcopus, in suo quem
de Panormo edidit libello, à Chaldæis, Damascenis & Phœnicibus, eam
multò antè quàm Thuc. definivit, duabus Chaldæis inscriptionibus,
quæ ab omnibus Panormi spectentur, conditam docet. de quo pluribus
Th. Fazellus lib. 8. dec. 1. rerum Siciliæ.

PANTACIVS Siciliæ fluv. in Leontino agro fluit, Pantagias
ab alijs appellatus. Nam ut eundem amnem utroq; nomine designari
credam, tum nominum affinitas & situs utriusq; ratio animum incli-
nant, tum Fazelli quoq; auctoritas cõfirmat: qui non exprimens Pan-
tacium, quasi ab Thuc. Pantagias vocaretur scribit.

PARAVÆI Thesprotica gens: sic appellata ἀπὸ τοῦ παρὰ τὸν
Αὖον ποταμὸν οἰκεῖσθαι.

PARNASSVS Græciæ mons, Phocidem inter & Locridem
situs, Ozolasq; item Locros ab Opuntijs distinguens: extenditur ab Del-
phis usq; ad concursum Oetæ & Ætolicorum montium & qui inter-
iacent Doriensium. Mons totus sacer est, specus aliaq; loca religiosa
habens. Eum in medio orbis terrarum situm Poëtæ finxerunt.

PARNES Atticæ mons, ursorum & aprorum copia præstans.
Paus. l. 1.

PATRÆ Achaiæ op. in longissimo Peloprnnesi promont. posi-
tum, contra Ætoliam & flumen Evenum: 5 m. p. ab Rhio Achaico ab-
est. Plinius lib. 4 c. 4. & 5. Patras ab Antirrhio, quod Rhium Molycri
cum Thucydid. vocat, 40. stad. distare Strabo lib. 8. scribit.

PELA Asiæ minoris insula, è regione Clazomeniorum. Plin.

PELASGI Græciæ gens antiquissima, sic à Str. l. 5 describitur.

Pelasgos antiquam gentem per omnem Græciam diffusam fuisse, maximeq; apud Æolenses Thessaliæ, nemo ferè est qui neget. Ephorus opinatur, eos cùm inde ab initio rem militarem coluissent, aliosq; [illegible] docuissent, magnum sibi nomen magnamq; famam paravisse. [illegible] & in Creta eos habitasse Homerus auctor est: & Pelasgicum [illegible] dicitur Thessalia, quæ est inter ostia Penei amnis & Thermopylas [illegible] ad montana Pindi. quoniam Pelasgi quondam ea loca obtinuerunt. Iovem Dodonæum item Poëtæ Pelasgicum vocant. Multi etiam [illegible] gentes Pelasgicas nominant, quòd eò usq; ditionem Pelasgi [illegible] sent: & Lesbum Pelasgiam appellârunt: & Homerus finitimos [illegible] cum in Troade Pelasgos volat. Arcadiam verò tenuisse, Ehorus [illegible] Pausan. & Plinius scribunt. Æschylus eorum patriam facit [illegible] apud Mycenas. Sed & Peloponnesum Pelasgiam dictam, Plin. & Eph. auctores sunt. Anticlides primos Pelasgos Lemno & [illegible] vicina condidisse scribit, quosdamq; eorum cum Tyrrheno in [illegible] navigasse. Atticæ historiæ scriptores ita Pelasgorum meminerunt [illegible] qui etiam Athenis habitârint: eosq; quòd vagi avium instar [illegible] iam alia adirent loca pelargos, hoc est, ciconias appellatos. Linguarum qualis priscis temporibus fuerit, Herod. lib. 1. nihil se pro certo affirmare posse, barbaram tamen arbitrari, ait.

PELLA *Bottiæidis civitas, Her. 7. Postea Macedonicorum regum potentia aucta, Macedoniæ urbs maxima & amplissima, regia fuit, & Magni Alexandri patria. quem inde Pellæum iuvenem Poëtæ nominârunt. Describitur ab Tit. Livio sub finem lib. 44.*

PELLENE *Achaiæ in Peloponneso haud procul Sicyone civitas.*

PELOPONNESVS, *Apia antea appellata & Pelasgia, peninsula haud ulli terræ nobilitate post ferenda, inter duo maria Ægæum & Ionium, platani folio similis (εἰδομένη πλατάνου μυρίζοντι πετήλῳ, ut canit Dionys. Af. in descriptione orbis) propter angulosos recessus, circuitu 563. m. p. colligit, auctore Isidoro. angustiæ, unde procedit, isthmos appellantur. In eo loco erumpentia è diverso maria, à septentrione & exortu eius omnem ibi latitudinem vorant, donec contrario incursu æquorum tantorum, in 5 m. p. intervallo, exesis utrinq; lateribus, angusta cervice Peloponnesum cõtingat Hellas. Corinthiacus hinc, illinc Saronicus appellatur, sinus; Lechæũ hinc, illinc Cenchreæ, angustiarum termini. quos profodere navigabili alveo tentavere, Demetrius rex, dictator Cæsar, Caius princeps, Domitius Nero, infausto (ut omnium patuit exitu) incœpto. Plin. l. 4. c. 4. Incolunt autem Peloponnesum gentes septem: quarum duæ indigenæ eundem semper obtinuerunt locum, Arcades & Cynurij: una Achæa, quæ Peloponnesum quidem nunquã reliquit, sed pristino loco egressa, alium incolit: reliquæ quatuor ex advenis sunt, Doriensibus, Ætolis, Dryopibus, Lemnijs.*

nijs. Cynurij cùm sint indigenæ soli putātur Iones esse, sed effecti sunt Dores imperio Argivorum. Herod. lib. 8.

PELORVS *Siciliæ promont. illud est, quod Italiam prospicit, & in æstivos vergit ortus: non aliter quàm oppositum Peloro Italiæ prom. Cænis. Nam fretum coeuntibus paulatim Siciliæ & Calabriæ littoribus ita coarctatur, ut ea promontoria vicinam inter se inflectionem faciant, distentq; invicem parvi angustiq; fluxus intercapedine, quam Euripon Græci appellant. Cænys enim littus inter Cantarellum & scopulum cui caput Caballi nomen est, à Peloro 1500 passibus distinguitur, ut Diodorus & Plinius scribunt, & nos metimur. Huic arx nostra tempestate imminet, & ad fauces tuendas, & ad navigantium utilitatem, ut ex ea faces incensæ nocturna itinera dirigant, ne vel in Scyllam vel Charybdim deferantur. Thom. Facell. lib. 2. dec. 1. Promontorium hoc nomen accepisse à Peloro Annibalis gubernatore, quidam auctores sunt. quod fabulam esse vel unus Thuc. arguit: qui cùm multis tempestatibus Annibalem hunc, qui secundum adversus Romanos Punicum gessit bellum, antecesserit, Pelorida tamen id prom. appellat.*

PEPARETHVS *Ægæi maris insula cum oppido, 9. m. p. continet, Plinius. Hanc Stephanus & Thucydidis Scohliast. inter Cycladas numerant situs tamen insulæ minimè respondet. Cyclades enim in Myrtoo mari infra Eubœam sparguntur: Peparethum Strabo lib. 1. adversus Magnetas (idem & Ptolemæus docet) & Plin. ante Athon montem, quæ supra Eubœam sunt, sitam perhibent.*

PETRA *Rhegini agri in extremo Italiæ prom. oppidum: Leucopetra aliàs nominari solet.*

PHANÆ, *Chij portus. Strabo 14. & promontor. Steph.*

PHANOTIS, *Straboni Phanoteus, prius Panopeus, Phocidis vel Lebadiam op.*

PHRASALVS *Thessaliæ op. iuxta quod Pharsalici campi, Dictatoris Cæsaris & Pompeij Magni conflictu celebres. Vrbem hanc Enipeus amnis ab Erythra præterfluens in Apidanum cadit Strabo lib. 9.*

PHARVS *insula parva contra Alexandriam Ægyti, quōdam diei noctisq; navigatione ab Ægypto distans, si Homero credimus, postea Alexandriæ ponte iuncta. Hac in insula turris fuit inter miracula orbis terrarum numerata, quæ à Sostrato Cnidio extructa, nocturno navium cursui ignes ostendere, ad prænuntianda vada portusque introitum, solebat.*

PHASELIS *Dorici generis (Herod. lib. 2.) in confinio Lyciæ & Phamphyliæ civitas, prominet penitùs in altum, conspiciturq; prima terrarum Rhodum à Cilitia petentibus, & procul navium præbet prospectum. T. L. l. 37.*

stea eam partem quæ ad Eubœam est Opuntij Locri invasero

PHRYGIA, *plurali voce, locus in confinio Attica Steph.*

PHTHIOTIS *Thessaliæ pars, ad meridiem verg montem Oetam. Hanc regionem quidam eandem cum H cant: alij disiungunt. Homerus quidem disiungere vid Phthiam Hellademq; sæpiùs dicat: utrum verò regiones, velit, parùm constat. Str. l. 6.*

PIERIA *Macedoniæ regio, à Thracibus olim habitat dem Musis (quæ inde Pierides dictæ) est consecrata. Qu quam defecit genus, Macedones eam regionem occupàru Pieriæ silvæ Macedoniæ haud procul Pella T. L. l. 44. & Thessaliæ Plin. l. 4. meminère.*

PINDVS *Græciæ mons, Macedoniam, Thessaliam, am & Amphilochos contingit, duorum fluminum Achel parens.*

PLATÆA *Bœotiæ urbs, inter Citharonis, cui subi tum & Thebas, iuxta viam quæ Athenas Megarasq; pert civitatis ante Marathoniam pugnam nullum facinus extat. In eo prælio cùm Athenienses adiuvissent: post Xer ciam adventum, cum ijsdem alacriter naves conscenderun postea agro Mardonium cum cæteris Græcis confecerunt. suis pulsi, toties sunt restituti. Primùm per obsidionem bello Peloponnesiaco, alijs interfectis, alijs fuga elapsis: in pacem quàm Græcis à Persarũ rege Antalcidas homo Spa*

cives primùm ab Atheniensibus recepti sunt. Postea verò Macedoniæ rex, victoria ad Chæroneam parta, cùm Thebaum imposuisset, ipsos etiam Plataeenses in pristinas sedes ausanias l. 9.

RON Ætoliæ op. mediterraneum. Plin. l. 4. cap. 2.

IDÆA Corinthiorum in Pallenensi isthmo colonia, bello siaco, ab Atheniensib. ob rebellionem expugnata est, eiectis ab Atheniensib frequentata. Postea cepit eandem Philiponiæ rex, sub idem tempus, quo filius ei Alexander prognastitutam demum urbem, Cassander Macedoniæ rex de suo Sandream appellavit.

DANIA Ætoliæ op. T. L. l. 28.

IÆ Atticæ pagus, trib. Pandionidis. Str. Steph. T. I., conicæ locum vocat.

SIA Laconicæ oppidum maritimum.

IVS Asiæ ad Hellespontum urbs maritima cum portu, n Alexander in Asiam transcendit. Hanc à Milesiis quitan aiunt, eodem quo Abydum & Proconnesum tempore: ens. Str. l. 13.

NE Cariæ urb. Ionica: prope Miletum sita. Herod. 1. Paonis, de numero septem sapientum.

SCHIVM Ætoliæ op. antè Pylene dictum. Strabo

SONITIS insula in delta Nili, novem schœnorum am- l. 2

TE insula parva ante Peloponnesum, Plinius lib. 4. c. 12.

CHIA insula ante Corcyram. Plin. l. 4. c. 12.

NA Macedoniæ in Thermaico sinu civitas. Hanc Archedonum rex ob defectionem captam, 20. stad. à mari transl. lib. 13

S Peloponnesi oppidum, in Messenia regione, Nestoris o- Hinc septimo anno Peloponnesiaci belli Demosthenes Athe- adversus Laconicam communijt, consilio non prudenti soiam felici. id enim occasio fuit, præclaræ Atheniensium de eijs victoriæ, qua nulla superioribus temporibus illis giofædior fuit. Tenuerunt deinceps id castellum præsidio r multos annos Athenienses, donec Siciliensi profligatis ioq; etiam occupatis bello, dum totas vires in Hellespontum : Lacedæmonij terra mariq; Pylum adorti, Messenijs dillum quintodecimo anno, quàm à Demosthene communi-, receperunt. Iavarin Turcis, Italis nautis Zonchium & n dicitur. Leuncl.

GIVM Brutiorum in Italia urbs, ad Siculum posita

fretum: nomen accepisse fertur, à Græco verbo ῥήγνυσθαι, quod rumpi significat: quòd ea pars angustis quondam faucibus Siciliæ adhærens, terra motu, sive (ut Iustin. 4 scribit) maiore impetu superuenit maris, quod toto undarum onere illuc vehitur, avulsa fuerit. Chalcidenses primùm ex Eubœa & Messenij complures, à popularibus invitati, Zanclam venerunt: Zanclæorumq; ope Rhegium captum, eiectis veteribus incolis, ipsi habitârunt. Cùm verò deinceps discordia laborarent, in duas per dissensionem partes civitate divisa: accitiâ parte in auxilium Himerenses, pulsis contra quos vocati erant, & mixijs quoque quibus auxilium tulerant cæsis, urbem occupârunt. Hunc postea urbem illustrem: multarumq; coloniarũ, multorum insignium virorũ parentem, Dionysius solo æquavit: caussatus, quòd virginẽ ibi in matrimonium postulanti, filiam lictoris obtulissent Rhegini. Restituit autem Dionysius iunior, & multis pòst ætatibus Cæsar Augustus. Str. l. 6.

RHENEA *Cycladum insula exigua & deserta, intra quartum ab Delo stadium, Deliorũ continens sepulcra. Str. l. 10. Ntiæ Atheniensis studium in regione coleda, Plutar. in vita eius, tum et alijs factis prædicat, tum quòd cùm theorus esset, traiecerit in Rhenam chorum, victimasq; & reliquũ apparatũ: adhæc pontem Atheni factum atq; eximiè excultum auro, pictura, sertis, tapetibus, deportatis, nocte fretum inter Delum Rheneamq; iunxerit: & prima luce chorum deo magnifica cum pompa cantuq; per pontem traduxerit.*

RHETI *alvei sunt in Attica, cursu fluminibus similes, aqua maris saporem referente. quod quibusdam persuasit, è Chalcidico eos Euripo per continentem fastigio in mare defluere. Rhetos quidam Cereri ac Proserpinæ sacros esse tradunt, nec eos qui ibi nascuntur pisces, cuiquam præter sacerdotes capere licere. Paus. l. 1.*

RHIVM *Achaiæ prom. fauceis Corinthiaci sinus ad mil. p. sex, ut Thuc. septem stad. coarctans.*

RHIVM *Molycricum alterum, quod contra Achaicum procedit, in Locris Ozolis prom. Antirrhium inde à quibusdam appellatur.*

RHOETIVM *Troadis oppidum. Plin Steph.*

RHODVS *insula nobilis, tres olim urbes habuit, Lindum, Ialysum & Camirũ: ex quib. postea anno 21 belli Peloponnesiaci (Diod. 13.) in unam quam Rhodum dixerunt, commigrârunt. Hæc olim civitas optimis legibus, egregioq; tum aliarum rerum, tum verò maritimarum, studio & navalibus copijs floruit. quibus & maris diu imperium obtinuit, piratas sustulit, Romanorum multorumq; regum amicitiam promeruit: qui eam & liberam conservârunt, & donis quamplurimis exornârunt. In his fuit celebris ille inter septem orbis miracula solis colossus: qui postea terræmotu concussus est. eum anno Christi 650, Saraceni, 900 ex eo ære oneratis camelis, sustulerunt.*

RHYPÆ *Achaiæ op. Steph.*

SALAMIS

SALAMIS *clara insula è regione Eleusinis sita, ad Megarici* iam agri fines pertinet. *longitudo secundum Strab.* 70. aut 80. *stadiorum. Hanc in insulam Æginetas à Telamone Aiacis patre deductos traditur: postea verò Athenienſibus à Phylæo Eurysacis filio Aiacis nepote, cùm eum civitate sua donassent, traditam. Salaminios verò multos post annos Athenienses, eo nomine damnatos, quòd dissimulanter hostibus in bello contra Cassandrum & Macedonas faviſſent, urbe delata sedibus eiecerunt. Pausan. 1. De hac insula Megarenſes cum Athenienſibus, tum armis, tum Homeri testimonijs, conſenderunt: quæ apud Str. l. 9. leguntur.*

SALAMIS *Cypri urbs, à Teucro Telamonis filio, ab patre Salamine insula ob mortem Aiacis pulſo, condita, patriæq; nomine appellata. Strabo libro* 14. *Famaugusta quibuſdam hodie esse censetur.*

SAMÆI *Cephalleniæ populus, urbem contra Ithacam insulam* ſitam habent. *Str. l.* 10.

SAMVS *Ionij maris insula à Caribus olim fuit habitata. Poſitum promont. eius est, inter quod & Mycalen Aſiæ* 7. *stad. fretum* interfluit. *Insula hæc omnibus alijs abundans, ſolo vino parùm felix* eſt. *Tyrannus eius inter alios fuit Polycrates; de quo in nominibus* virorum *diximus. Quo tempore Pythagoras philoſophus tyrannidem minimè ferens, relicta patria in Ægyptum & Babylonem diſcendi ſtudio abijt: poſteaque in Italia iuvenum ſtudia æmulantium cœtus habuit. Athenienſes quondam Samios rebellantes, Pericle & Sophocle poeta ducibus, gravi obſidione afflixerunt: ac poſtea duo millia eò colonorum miſerunt, è quibus fuit Neocles Epicuri pater. Str. l.* 14.

SANE *Thraciæ urbs ad montem Athon, ab Andrijs & Chalcienſibus proditione capta, ut ſcribis Plut. in Quæſt. Græc.*

SARDEIS *Lydiæ urbs, Tmolo monti ſubiecta.*

SCANDEA *Cytheriorum navale,* 10. *ſtad. ab urbe diſtans. Pauſan. lib.* 3.

SCOLVS, *Chalcidenſium iuxta Thraciam opp. Olynthio proximum. Str. l.* 9.

SCYLLÆVM *agri Hermionici promont. ab ipſa urbe* 80. *ſtad. procùl remotum. Pauſ. l.* 2.

SCYRVS *Ægæi maris inſula, antiquitatis nomine commendabilis. In ea Neptolemus Achillis filius natus educatusq; eſt. Coluerunt olim inſulam Cares Pelaſgique, ut Steph. ſcribit. Hanc in inſulam cùm Theſeus tempeſtate delatus, à Scyrijs tum ob generis nobilitatem, tum rerum geſtarum magnitudinem, benignè exciperetur: Lycomedes eum per inſidias tollendum curavit. Quæ de cauſa Cimon poſtea Athenienſis dux, Scyrum everſit, & oſſa Theſei Athenas reportavit. Pauſ. lib.* 1.

SELINVS *Siciliæ urbs, nunc Terra Pulicorum dicta. Hanc urbem & eius oram primùm omnium Phœnices tenuisse refert Diod. quibus postmodùm pulsis, Megarenses Siciliæ incolæ duce Pamilo habitarunt. Hæc urbs cùm Egestanos finitimos armis premeret, Athenienses in auxilium sociorum attraxit. Victis verò his, paulò post, anno 242. postquam condita fuit, à Carhaginiensibus, quos Egestani rursus eorum armis coacti acciverant, eversa est: ut Diod. lib. 14. & Paus. lib. 6. prodiderunt.*

SERMYLIS *Scholiastæ Thuc. Sermyle Herod. Sermylia Steph. Chalcidicum circa Athon oppidum.*

SESTVS *Hellesponti op. è regione Abydi.*

SICANI *Siciliæ indigenæ ab Timæo asseruntur, à Philisto, Thucydide, Dionysio, & cæteris ferè omnibus scriptoribus, ex Hispania à Sicoris fluvio, Segra hodie dicto, pervenisse traduntur: & à loco, ut ijdem auctores sunt, sive à Sicano rege, nomen sortiti, ut Solinus ait. Hi è Latio à Liguribus pulsi, Siciliam petiverunt. quam cùm incultam horridamque, sed humanis usibus aptissimam, comperissent, sedibus ibi collocatis habitârunt, Trinacriamque prius à forma nominatam, Sicaniam votarunt. Thom. Fazell. lib. 1. dec. 2.*

SICANVS *Hispaniæ fl. Sicoris Fazello.*

SICYON *Achaiæ in Peloponneso urbs, 20. vel ut alijs placet, 12. stad. à mari (id Corinthiacus sinus est) remota. Sicyonius ager à Corinthio Nemea fl. distinguitur. Plurimum temporis sub tyrannis fuit Sicyon, sed ijs semper moderatis: quorum illustrissimus Aratus civitatem libertate donavit. Strabo lib. 8. Philonides Alexandri cursor, ex Sicyone Elin 1200. stad. novem diei confecit horis: indeque quamvis declivi itinere, tertia noctis hora remensus est sæpiùs. Plin. lib. 2. cap 71.*

SIDVSSA *insula ex adverso Chij. Plinius.*

SIGEVM *Troadis promont. & op. Plin. lib. 5.*

SINGVS *Chalcidica urbs in sinu ad montem Athon sita. Herm. lib. 7.*

SINTI *Thraciæ populus Pæoniæ finitimus: qui priùs Lemnum (ibi Sintij appellati) habitaverat. Schol. Thuc.*

SOLIVM *Acarnaniæ op. Corinthiæ ditionis.*

SOLOENTVM *Siciliæ urbs, à Phœnicibus eodem tempore, quo Motya & Panormus, habitata: in vertice Thalfani montis hodie prorsus iacens cernitur. Eius mœnia circumquaque iacentia, ac templorum ædiumq; privatarum vestigia, columna præterea prostrata ac cisternæ, quæ hodie visuntur, eius præteritam claritatem ostendunt, &c. Fazell. lib. 8. dec. 1.*

SPHACTERIA *seu Sphagia insula parva Pyli portui obiecta. De hac Pausan. lib. 4. Est, inquit, plerunque ita comparatum,*

ut loca

ut loca aliàs obſcura, caſu aliquo hominum celebrata fiant. Nam & Caphareum Euboæ prom. Græcorum ab Ilio redeuntium naufragium nobilitavit: & Pſyttalia puſilla ante Salaminem inſula, non aliunde nota eſt, quàm quòd in eo loco Perſæ propè deleti ſunt. Pari ratione Lacedæmoniorum ad Sphacteriam clades, celebre loci nomen fecit.

STAGIRVS Chalcidenſium iuxta Thraciam urbs, Andriorum colonia & Ariſtotelis Philoſophi patria.

STRONGYLE inſula de numero Æoliarum à forma rotunda nomen habet. ambitur p. m. 10. & totidem ad æſtivos ortus dividitur à Lipara. Hæc inſula perpetuis ignibus ardet, qui tamen noctu ſolùm conſpiciuntur eminus. interdiu verò ab ſolis ſplendore obfuſcantur. Huius inſulæ pars altera ob incendia ſterilis eſt, altera xylino frugiferi q. arboribus referta. Fazell. lib. 1. dec. 1.

STRYMON Thraciæ fl. Macedoniæ terminus, oritur ex Hæmo monte, ut Plinius, ſeu Scomio, ut Thuc. iuxtaq. Amphipolin mari miſcetur.

STYRA plurali voce, urbs Euboæ iuxta Caryſtum, everſa ab Athenienſibus, bello Maliaco. locum Eretrienſes habent. Strabo libro decimo.

SVBOTA parvæ inſulæ ſunt. (tres eſſe, ſic à ſuum multitudine dictas, Schol. Thuc. ait) paulùm ab Epiro diſtantes, contra orientale Corcyræ promont. Leucimnam. Strabo lib. 7.

SVBOTA portus Theſprotidis deſertus. Thuc.

SVNIVM Atticæ terræ prom. à Piræo 42. m. p. diſtans. Plin. libr. 4. cap. 8. Pauſan. 1. In ea, inquit, continentis Græciæ parte, quæ Cycladas inſulas & Ægæum mare ſpectat, Sunium prominet Atticæ promont. in cuius ora portus, in vertice Suniadis Minervæ templum eſt.

SYBARIS Thurini agri in Magna Græcia amnis, inter quem & Crathidem fluvium Sybaris, urbs tum potentia tum luxu & mollitie inſignis, poſita fuit.

SYME Aſiæ minoris inſula, ad Cnidum ſita. Huic inſulæ olim imperitavit Nireus, quem Homerus omnium, qui cum Agamemnone ad Troiam venerunt Græcorum formoſiſſimum prædicat. Diodorus lib. 5.

SYMÆTHVS Siciliæ fl. hodie S. Pauli à ponte eius nominis appellatus, quinq. fontibus non longè à Mene urbe exoritur, auctusq. Buſſario & Paliconia amnibus, Leontinos primò, mox Catinenſes, qui contermini ſunt, alluit agros. Faz. lib. 3. dec. 1.

SYRACVSÆ caput olim & princeps urbium Siciliæ, condita eſt ab Archia Corinthio: qui ex eorum numero, qui ab Alcæo Herculis filio oriundi, Lydiæ imperium ſupra 500. tenuerant annos,

(Herod.

(Herod. libr 1.) cum magna ſuorum manu à Corintho in Sici
vibus advectus, Ortygiam inſulam pulſis Siculis occupavit, ſu
oraculo ſibi datam delegit. Tum creſcente indies multitudi
ſubinde extra inſulam partes additæ ſunt: ut poſtremò ſeri
tus urbis 180. ſtadia contineret: ut lib. 6. Strabo ſcribit. A Cic
Verrinis ſic deſcribitur: Urbem Syracuſas maximam eſſe p
mamque omnium Græcarum urbium, ſæpè audiſtis. eſt ita
tur. Nam & ſitus eſt cùm munito, tum ex omni aditu vel terra
ri præclaro ad aſpectum: & portus habet propè in ædificatio
aſpectuque inclusos: qui cùm diverſos inter ſe aditus habean
tu coniunguntur & confluunt. Eorum coniunctione pars
quæ appellatur Inſula, mari diſiuncta anguſto, ponto rurſum
gitur & continetur. Ea tanta eſt urbs, ut ex quatuor urbibu
mis conſtare dicatur. Hæc Cicero. Quatuor earum urbium
Inſula, Acradina, Tycha, & Neapolis, fuerunt: quarum ſing
berrimè & diligentiſſimè Fazellus Siculus deſcribit. Thucydi
tempore longè quidem maxima urbs ipſa fuit, ipſiſque adeò
nor Athenis: non tamen tanta, quanta tempore inſequente:
inde demùm longè magis aucto imperio, urbs quoque ædificiis
plitudine ſupra modum crevisſet. Totius igitur urbis deſcrip
qui volet, ex Fazello petat. quæ verò ad Thucydidis hiſtorian
nent, ordine deinceps, tum ex Fazello, tum aliis ſcriptoribus,
mus. Daſcon, ſinus fuit in magno Syracuſarum portu: ub
medon dux Athenienſis occubuit. Epipolæ, collis editus & u
præruptus, in ea parte cui Tyche fuit nomen: aditum non
reliquum omne arduum, urbique deſuper imminens. Inde en
urbs ac portus, quin & Pachyni prom. ad dextram, ad ſiniſtr
lorus, Ætna, Calabriæq; montes, ad aſpectum ſubijciuntur.
lus, ſupra Epipolas ac Labdalum ſtadijs circiter duobus, ad e
tem tumulus eſt, undique præruptus. De eodem T. L. lib. 25.
lus eſt, inquit, in extrema parte urbis verſus à mari, viaq; im
ferenti in agros mediterraneaque inſulæ, per commodus ad co
tus excipiendos. Helorina via, nunc Calorina dicta, ad maria
Plemmyrium prom. diſtenditur. Cl. Aretius. Nomen ei vide
ctum, quòd pertingit ad Elorum civitatem: quam ad Pac
prom. ſiam hodieq; Medicam appellari Dominic. Niger in Sicil
rogr. ſcribit. Inſula quæ & Cherſoneſus, ab initio Ortygia app
cùm ab Ætolis primò, deindè Siculis, demùm Græcis fuit oc
peninſula erat, & nondum tota mari circumfluа. Poſtea verò
rante mari, abruptis faucibus inſula eſt facta, & reliquis p
anguſto ponte adiuncta. Hanc urbis partem duo portus, de
poſtea, cingunt. Inſulam ipſam parvam vix ſexcentos paſſus
explere, Fazellus ait. Labdalum in ſumma Epipolarum ver

rat quam Hexapylon T. L. lib. 6. secundi belli Punici nominat. Leon cus versus Leontinos mille ferè passus ab Epipolis remotus: cuius ac ætate nulla vestigia extant. Lepas Acræum supra Euryalum 4. p. arduus mons utrinque rupibus præceps. Hodie mons Crimitis media correpta vulgò appellatur. De eodem Cl. Aretius: Mons est præceps, ex rupe utrinque excisa, cuius frons ad ipsum Euryalum, dextrum latus ad Anapi amnis vada, lævum ad Thapsum vergit. vertex Lepas à Thucydide nominatur. Lysimelea palus est, hodie Pantanella dicta, extra portas Menetidas, quæ Anapum flumen prospiciebant. Hanc Aretius hybernis aquis cœnoque fœdatam, nullum præbere adeuntibus accessum, veris autem æstatisq; caloribus iterum siccari, scribit. Olympicum locus editus & natura munitus erat, in ferè p. post Anapum flumen ad occidentem: in quo templum fuit Olympij Jovis, eius quem Dionysius senior amiculo aureo exuit, & pro eo immecit laneum pallium, dicens: Æstate grave esse aureum amiculum, hyeme frigidum: laneum ad utrumque tempus accommodatum. Plemmyrium prom. 2. m p. ferè post Anapum flumen procurrens, ubi ad septentrionem se flectit, magni portus fauces coarctat. hodie Massa Oliveria appellatur. Portus magnus ad dextrem latus urbis ex Ionio fluit mari, faucibus q. arctissimis vix quingentos patentibus passus (sic Fazellus ait: at Thucyd. lib. 7. octo stadiorum ostium eius esse scribit) constringitur. arctantur fauces, hinc Plemmyrio prom. è regione urbis sito, illinc oppidi vertice, ubi hodie arx est Manacis nomine dicta. In faucibus ipsis, Plemmyrio tamen magis adiacens, parva quædam est insula, ambitu ferè 300. pass quam sancto Martiano Syracusani inscribunt. Portus maior ubi faucibus in mediterraneam partem diffunditur, latitudinem habet 2. m p. ambitum verò 5. m. Ad dexteram mania urbis & fontem Arethusam alluit: ad sinistram viretis & olivetis decoratur: ad extremum Anapo fluvio accommodatur. Portus minor in altera parte urbis, sinistra sui parte orientale insulæ latus, dextra Acradinæ mania percutiebat. Syce oppidulum suburbanum Syracusanorum meridiem versus. Hen. Glareanus in annotat. Livianis Sycen eandem esse ait urbis partem, quam T. L. lib. 24. Thicam appellat. Cl. Aretius, agrum nomine Sinecchamesse, coniectura doceri, ait. Temenites fons est Syracusani agri. Plin. lib. 3. cap. 8. Et Cl. Aretius in Sicil. Chorographia. Stephanus B. locum ad Syracusas sub Epipolis ait esse. Thuc. l. 7. p. 317. inga Temenitis nomen. Trogilus oppidulum suburbanum (locus nunc Targia dicitur, ubi turris proximo annis ædificata) atque Trogilorum portus, de quo Liv. lib. 25. Aretius.

TÆNARVM Laconicæ regionis prom. cum fano Neptuni. Schol. Thuc.

TANA-

TANAGRA *Bœotiæ urbs Thebis vicina, ad Thermedontem amnem. Herod. lib 9.*

TARENTVM *Italiæ in magna Græciæ civitas, in peninſulæ ad ſinum maris, qui Tarentinus inde appellatur, amœnis ferè à Metaponto ſtad. Vrbem hanc Lacedæmonios condidiſſe fertur: de quo Strabo lib. 6.*

TAVLANTII *Illyrica gens circa Epidamnum & Apolloniam, ad Ionium ſita ſinum: libertatem ab Romanis, Genthio rege capto, accepit. T. L. lib. 45.*

TEGEA *Arcadiæ urbs, è novem vicis in unum corpus redacta. Strabo lib. 8.*

TENEDVS *inſula extra Helleſpontum adverſo Sigeo littori adiacet, abeſt à Lesbo 56. m. p. à Sigeo 12. m. p. & 500. Plin. lib. 5. c. 31. Strabo lib. 8. 40. ſtad. ab continente diſſitam, ambitum q. 80. ſtad. urbem Æolicam, & duos portus habere, ſcribit. De hac Maro lib. 2. Æn. Eſt in conſpectu (Troiæ) Tenedos, notiſſima fama Inſula, dives opum Priami dum regna manebant: Nunc tantùm ſinus & ſtatio malefida carinis.*

TENOS *inſula ex numero Cycladum. Strab. 10.*

TEOS, *Tuſum Livio, Ioniæ op. ſitum eſt in peninſula, cuius ſeptentrionale latus Clazomenæ, auſtrinum ipſa obtinet. à Lebedo 120. ſtad. diſſidet. Strabo 14. Thucydides ſanè lib. 7. Teios quaſi inſulam colentes deſcribit, & Plin. libr. 5. cap. 3. Teon inter inſulas numerat. ſed cùm nuſquam alibi inſulam hoc nomine reperiam, peninſulam ipſos pro inſula acceſſiſſe puto.*

TERIAS *Siciliæ fl. caput habet in media ferè inſula triplex, quorum quodlibet ingentem facit fluvium. Tum inter Casanam, 3. m. p. inde, & Symæthum fl. in mare decurris. Fazell. lib. 3. dec. 1.*

THASVS *inſula in ora Thraciam, ab Amphipoli dimidiæ diei navigatione abeſt: ab Lemno 5. m. p. ut Plin. urbem hanc Phœnices condidiſſe Herod. libro ſecundo ait. Thucyd. Parienſium coloniam appellat.*

THAPSVS *peninſula, Manghiſi hodie Saracenorum lingua dicta, portum habet ad iſthmum, quà Syracuſas vergit Fazell.*

THEBÆ *Bœotiæ caput, à Phœnicibus conditæ feruntur. Bœotiam nanque initiò barbari tenuerunt. deinde cum Cadmo advecti Phœnices occuparunt: & Cadmus munita Cadmea regnum poſteris reliquit. Hi Thebas adiecerunt, & pleriſq. Bœotis imperantes, regnum uſque ad Epigonorum bellum conſervarunt. Tum exigno tempore relictis Thebis redierunt. Ab Thracibus verò & Pelaſgis ejecti, cum Arnenſibus in Theſſalia per longum tempus habitarunt. Poſt hæc circa Troiana tempora domum repetierunt, exactiq. Pelaſgis Athenas, Thracibus ad Parnaſſum, urbem regionemque receperunt. Multis poſt*

tis pòſt ætatibus, Perſicum bellum magna clade regionem affecit. Exinde paulatim adeò opibus creverunt Thebani, ut tandem ipſos Lacedæmonios duobus prælijs invictos antea vincerent, deque imperio cum ijſdem certarent. Caſo verò in acie Epaminonda, quo duce res tantas geſſerant, iterum ſpe imperij dejecti: pro Græcis tamen bellum contra Phocenſes, qui Delphicum ſpoliaverant fanum, geſſerunt. Eo bello attritos, Macedones, qui tum Græciam oppugnabant, ſubegerunt. ab his urbs eorum & deleta eſt, & poſtea inſtaurata. Ex eo tempore magis magisq; ipſi Thebani, nunc v. x vici alicuius momenti reſtituent formam. Strabo lib. 9.

THERMA Macedoniæ urbs maritima, in ſinu ſita, qui inde Thermaicus appellatur. Hanc poſtea Caſſander Macedoniæ rex, Theſſalonicam nominavit, quòd ibi rex Philippus Theſſalos devicisſet. Schol. Thuc. & Steph.

THERMOPYLÆ Græciæ ſaltus, qui ſicut Apenini dorſo Italia dividitur, ita mediam Græciam dirimit. Ab Leucade enim & mari ad occidentem verſo, per Ætoliam ad alterum mare objectum tendens, ea aſpreta rupesq; interjectas habet, ut non modo exercitus, ſed ne expediti quidem ſine ullos ad tranſeundum calles invenient. extremos ad orientem montes Oetam vocant, quorum quod altiſſimum eſt, Callidromon appellatur: in cuius valle ad Maliacum ſinum vergente, iter eſt non latius quàm 60. paſſus. hæc una militaris via eſt, qua tranſire exercitus, ſi non prohibeantur, poſſunt. ideò Pylæ, & ab aliis quia calidæ aquæ in ipſis faucibus ſunt, Thermopylæ locus appellatur, nobilis Lacedæmoniorum adverſus Perſas mortis magis memorabili quàm pugna. T. L. l. 36.

THESPIÆ Bœotiæ urbs, ſub montem Heliconem ad auſtrum ſita, Criſſæo ſinui ipſa monſq; imminet. In Theſpienſi agro, 40 ſtad. ab urbe, loco ſublimi & aſpero ad dextram Heliconis, Aſcra patria Heſiodi ſita eſt. Strabo lib. 9.

THESPROTIS Epiri regio, ſupra Acarnaniam in Ionio ſita ſinu. Plin. 4. Str. 7.

THESSALIA Græciæ infra Macedoniam regio, ſepta undiq; montibus, theatrali modo inflexis: ut Plinius ait. Hanc regionem ita deſcribit Strabo lib. 9. Ora Theſſaliæ maritima à Thermopylis uſque ad oſtia Penei & extrema Pelij orientem ſpectat, & promontoria Eubœæ ſeptentrionalia, quæ ad Eubœam vergunt ac Thermopylas, Malienſium ſunt & Phthiotarum Achæorum: quæ ad Pelium, Magnetes habent. Hoc latus Theſſaliæ eſt orientale & maritimum. Ab altera parte à Pelio & Peneo mediterranea verſus Macedones adiacent uſq; ad Pæoniã Epiroticasq; gentes. A Thermopylis ſunt æqualiter undiq; à Macedonibus diſtantes Oetæi & Ætolici montes, uſq; ad Dorienſes & Parnaſſum pertingentes. Latus ergo Macedonibus confine ſeptentrionale

nale eſt, alterum auſtrinum. Occidentem includunt Ætoli, Acarnanes, Amphilochi, Moloſſi, &c. Theſſalicus equitatus optimus ferè ſemper in Græcia habitus fuit. Et oraculo quoque Delphico hanc illam tribuitam Strabo lib 10 *ait, hos referens verſus:*

ἐπτὰν Θετταλικὸν, Λακεδαιμόνιον δ' ἑξακόσιοι
ἀνδρας δ' οἱ πίσεις ὑδατος ἱερῆς ἀρύσεις.

THORICVS *Atticæ pagus maritimus, haud procul Sunio ubi argentaria metalla Athenienſibus reperta. Plinius libro* 37. *ſcribit.*

THRACIA *Europæ regio validiſſima, Macedoniæ & Euxino ponto Iſtroque amne comprehenſa. Herodotus in Terpſich. Gens Thracum, inquit, ſecundum Indos omnium maxima eſt: quæ ſi unus imperio regeretur, aut idem ſentiret, inexpugnabilis foret. quod quia difficile eis nimium eſt, nec ulla via contingere poteſt, ideò imbecilla ſunt. Inter hos otioſum eſſe, pro honeſtiſſimo habetur, agri verò cultorem, pro contemptiſſimo, è bello atque rapto vivere pulcherrimum.*

THRIA *Atticæ pagus in tribu Oeneide. unde Thriaſius campus prope Eleuſinem appellatur. Steph.*

THRONIVM *Opuntiorum Locrorum in ſinu Maliaco eſt oppidum, iuxta quod Boagrius amnis in mare defertur. T. Liv. & Plin.*

THVRIVM *Italiæ in magna Græcia oppidum, ex Sybaritarum urbis ruinis crevit. Sybaritis namque à Crotoniatis finitimis una cum urbe deletis: annos poſt* 58. *Theſſali ibi quidam ſedes fixerunt. qui poſt quintum annum iterum ab Crotoniatis ejecti, Græcorum aliorum, Lacedæmoniorum inprimis & Athenienſium, opem implorabant. Cæterùm cùm Lacedæmonij nihil moverentur, Athenienſes eis decem naves ſubſidio miſerunt. ſimul coloños non ex ſuis modò civibus, ſed aliis quoque Peloponneſi populis adaiderunt. Hi in Italiam venientes, urbem condiderunt, quam à fonte vicino Thurii appellárunt. Nec multò poſt ſeditione inter eos orta, cùm veteres cives ſibi priora iura & honores vendicantes, novos colonos aſpernarentur: hi poſteriores priſtinos cives magna parte deleverunt. Paucis pòſt annis, florente iam urbe, controverſiam ortam, quis coloniæ iſtius conditor haberetur (ex multis namque populis ſcripſi coloni erant) Delphicus Apollo ſe conditorem profeſſus, diremit. Diod. Sic. libr.* 12.

THYR'EA *Peloponneſi in Cynuria agro op. qui medius inter Argivam & Laconicam interiacet regionem. Qua de cauſſa utriſque eum ſibi vendicantibus, perpetua fuit bellorum materia. Hunc tamen ætate Pauſaniæ, ut lib.* 2. *ſcribit, Argivi coluerunt, diſ. equione & iudicio, ut ipſi ferant, receptum. Herodotus libro primo auctor eſt, non Thyream ſolùm, ſed reliquam uſque ad Malæam oram cum*

Cyclo-

eris aliisq; insulis ad Argivos antiquitùs pertinuisse.

THYSSVS *op. in monte Atho situm, regionis quæ Acte voca-*
Thuc. Her.

TOMEVS *Laconicæ mons ad Coryphasium Pyli, scalpro simi-*
Steph.

TRACHIS *Malacum op. sub Oeta monte ab Hercule con-*
m, id in amplissimis campis montibus circumdatum Her. lib. 7.
iis.

TRAGIA *insula prope Samum. Schol. Thuc.*

TERERES *Thraciæ gens, ad septentrionalem Scomij montis par-*
Thucydidi. Plin. lib. 4. cap. 10, Treres Macedoniam accolere scri-
Et Strabo lib. 1. Trerum, qui cum Thracibus habitãt, urbes quasi
Bristonidis paludis inundatione deletas, scribit.

TRIBALLI *Mæsiæ gens bellicosissima, Thraciæ finitima ad Ri-*
m sedes habet. Plin. Arrianus lib. 1.

TRIOPIVM *Cnidiæ regionis promont. Her. lib. 1.*

TRIPODISCVS *vicus Megaridis, sub Geranea monte*
ss. lib. 1.

TRITEA *op. in Locris Ozolis. Plin. lib. 4. cap. 3.*

TROEZEN *Peloponnesi civitas, inter Hermionem & Epidau-*
in Argivo agro, condita est ab Trozene Pelopis filio ibi regnante,
at ab mari 15. stad. Strabo lib. 8.

TROTILVM *Siciliæ op. propter Pantagium flumen, medio*
ere quo Syracusanis itur in Leontinos. hodie Curcuracim. Cl. A-
us.

ZACYNTHVS *Ionij maris insula iuxta Cephalleniam si-*
in circuitu 160. stad. habet. Hac olim Vlyssi Ithacensi subdita fuit.
Strabo lib. 10. tradit. T. L. lib. 26. Zacynthum parvam vocat in-
m, propinquam Ætoliæ, urbem eiusdem cum insula nominis ha-
tem.

ZANCLA. *Vide Messana.*

GEORGII ACACII ENENCKEL IN HISTORIAM THVCYDIDIS ANNOTATIONES.

LIBER PRIMVS.

1. THVCYDIDES ATHENIENSIS) *Xenophontem historicum scribit Diogenes Laertius, cùm libros Thucydidis in sua potestate haberet, possetq; vel suppremere, vel suo sub nomine edere: primum tamen, nihil sibi de his arrogantem, in publicum protulisse. Talem casum veritus procul dubio Thucydides, ne alius minimè Xenophontei ingenij homo, facilè alienum opus sibi vendicare posset: & in principio historiæ, & passim deinceps, nomen suum inseruit. Patriam adiungit, ut se ab alijs eiusdem nominis discernat. Quod cùm non sufficere videatur (nam & lib. 1. pag. 48. Thucydidis cuiusdam Atheniensis, diversi ab nostro, fit mentio) Henricus inde Stephanus colligit, patris quoq; de more additũ fuisse nomen, scriptumq; Thucydides Olori F. Atheniensis, &c. quo sanè satis ab alijs discernitur auctor: & ipse lib. 4. pag. 208 ijsdem penè de se loquitur verbis; Thucydidem Olori, qui hæc conscripsit.*

Conscripsit bellum] *Bellum nimirum omnium ferè historiarum pater est: ut ait Lucianus.*

Speransq;] *Speramus non bona solùm, sed universè futura. Maro lib 4. Hunc ego si potui tantum sperare dolorem.*

Et superioribus] *Simili propè initio T. Livius secundi belli Punici historiam orditur: In parte operis mei liceat mihi præfari, quod in principio summæ totius professi sunt plerique rerũ scriptores, bellum maximè memorabile omnium quæ unquam gesta sunt me scripturum, quod Carthaginenses cum populo Rom. gesserunt nam neq; validiores opibus ullæ inter se civitates gentesq; contulerunt arma, neq; his ipsis unquam tantũ virium ac robo is fuit, &c. Hoc Livij Exordium ieiunum & frigidum, si cum Thucydidio conferatur, Franc. Portus visum iri putat. Quod mihi minimè videtur: inprimis reputanti, Livianam hanc præfationum, non in principio summæ totius, sed in parte operis institutam, ipsa brevitate commendabilem esse.*

Omni genere apparatus] *De Atheniensium quidem egregio in principio huius belli apparatu & copijs, nemini dubiũ est. at de Pelo-*

ponne-

ijs; quomodo, inquit Scholiastes, adeò instructi fuerunt, cùm ia eguerint? Respicit is haud dubiè ad orationē Archidami, bel- acedæmonijs dissuadentis: ubi Athenienseis quidē ab omni par- mè instructos, ait: Peloponnesios verò in re maritima impares, tò minùs à pecunijs paratos esse, & neq; in publico habere, neq; ato facilè conferre. eo enim præcipuè argumento, quòd impa- t Peloponnesij, à bello eos Archidamus dehortatur. Sed hunc bitat, ut alia, sic inopiam quoq; suorum, ultra modum exagge- Nam quòd eximiè à terrestribus viribus fuerint instructi, ex i- eria patet: cùm 60. millium exercitu Atticam mox initio belli, lutarcho, fuerint ingressi. Pecunia certè non unquam eguisse, inti eius belli annos, leguntur. Navali autem re cùm primo a- tū impares (ut & terrestri Marte Athenienses) fuissent, pòstea ea quoq; parte se hostibus æquarunt. Et Archidami argumen- rvat in eodem concilio contraria oratione Sthenelaidas. Firma manent Thucydidis verba, quòd utriq; egregiè ad bellum, licet bus alij, fuerint instructi.

priùs deliberata] *Alij ita interpretantur: Quòd cæteros se cum alterutris coniungere videret, alios quidem statim, alios facere in animo habere, vel, de eo faciendo deliberare. Quam etationem ne reciperem, verba Thucydidis accuratiùs inspecta nt. Nam primùm universè ait; ὁρῶν τὸ ἄλλο ἑλληνικὸν ξυνιστά- ρὸς ἑκατέρους, cæteros Græcos se coniungi cū alterutris vidisse. b hac generali complexione subsumens, alios statim (ut subdi- socios manifestos utriusq; partis) alios post aliquam delibera- , id fecisse ait. Quòd autem H. Stephanus putat, illos quoq; qui n coniunxerint, post deliberationē id fecisse: hoc ego nego. Deli- us enim περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν πρακτῶν, ut Aristoteles ait, de re inte- triq; arbitrij. Iam pristinis utriusq; partis socijs, Atticis inpri- nimè integra consultatio fuit, utros sequi vellent, multi enim liberū eis fuisset, socios delegissent. Vnde de his ait Thucydides, tinùs cum alterutris coniunctos fuisse. Quibus verò libera con- fuit, hi paulò pòst alteri parti adhæserunt: ut ex lib. 2. pag. 67. t, ubi socios utriusq; partis enumerans Thucydides, Athenien- Lacynthum, Cephalleniam, Acarnaniam, legatos societatis pe- aussa misisse, ait. Item ex Achaeis primò solos Pellenenses Laco- ios secutos ait, inde universos.*

parte barbaros] *Thraces, Getas, Paonas, Asianos. Sicilien- yricos, &c.*

æ hæc antecesserunt] *Tria in exordijs præstanda Fabius ait, lis, ut benevolus, ut attentus, iudex vel auditor reddatur. eo- numquidvis hoc proœmio Thucydides præstat. Docilem audito- ddit; dum mox initiò breviter dilucideque summam historiæ*

indicat; dum toto proœmio statum Græciæ usq; ad sua temp nendo deducit; dum in fine eiusdem, & verā belli huius caus cissimis ostendit, & quas in speciem iactaverint mox enar pollicetur. Benevolum lectorem facit, omnia de se quæ officij storici promittens. Dil gentiam enim ostendit, cùm omnia a ratè pervestigata scribit, aliter ac pleriq; faciunt; qui vel ut solùm, fabulas, poetis magis decoras, quàm incorruptis rer rum monumentis, narrant, vel pigritia quadam studium ex veritatis negligunt. Veritatem verò & fidem commendat, tu num & concionum prodendarum diligentiâ, tum cætera his titudine; quando non, ut quodq; fortè audierit, vel ut conie lerit, literis se mandasse scribit: sed quibus vel ipse interfuer alijs magna diligentia perquisiverit. Prudentiam deniq; su dicium declarat, quando non animorum nudæ voluptati à se ait, sed possessionem potiùs confectam perpetuam, quàm ludi ribus opus accommodatam. Attentionem porrò adquirit, di to ferè proœmio belli magnitudinem, superiorum bellorum tione, extollit. hæc enim in quinque genera, secundum tem riem, distribuens, omnia suo minora bello fuisse contendit. prodigiorum etiam & cladium, tum numero, tum magni bellum gravius fuisse superioribus probat. Hæc tum partiti dicio, tum argumentum est, totius proœmij: quod ut satis l sanè ad res priscas Græcorum cognoscendas utilissimum, exi quæ huic obijcit vitia Dionysius Halicarnasseus, ea minimè T convenire, unusquisq; videre potest, qui eum sano & integ perpendit. Ait enim Dionysius: Thucydidem multis magn prætermissis, proœmium suum ad quingentos versus protra: quæ ante hoc bellum à Græcis sunt gesta, parvi fuisse mome deret. hanc verò non artificiosam amplificationem esse. nec e inter minima excellat, sed quod magna exuperet, verè mag adhæc proœmia notas tantùm esse debere, quibus capita eorum bus dicturi sumus, demonstremus. Sic Dionysius. At ver multa magnaq; ab Thucydide prætermissa sint, non video: n sius ullum ostendit. Sed postea id proœmium corrigens, nil sed detractis solùm quibusdam, cætera ut recta relinquit; tac nihil abesse, confessus. Quod verò de comparationis ratio quòd omnia præcedentia parva fuisse absolutè Thucydides c id falsum est, nec ab Thucydide institutum. Manifestè quip strat, imò argumentis aliquando probat, priorum quoque Græcis gestarum aliquas magnas fuisse. Non autē ab una p rationis de toto, quod Dionysius facit, argumentatio iusta est quissimas enim res Græcorum parvas & humiles fuisse dic dissimile veri est: cùm nulla gens non aliquando parva fuer

ſcura. Poſtea verò paulatim creviſſe, hominum numero, urbibus, opibus, armis, imperijs, ſocijs, rebus geſtis, terra mariq; auctam Græciam, multis argumentis, multis exemplis, oſtendit. Simul hoc unum labore multa utilia nobis & neceſſaria præſtat. Primò nanq; continua comparatione, quantæ quaniæ res præcedentes fuerint, non tamen Peloponeſiaco bello fuiſſe maiores, demonſtrat. Inde pulcerrimè faciem nobis & imaginem priſcæ Græciæ depingit, & hiſtoriam à Poetarum fabulis, veritatem à figmentorum involucris, ſeparando, quid de unoquoq; poſterius credere debeat & ſentire, oſtendit. Deniq; eâdem opera, totâ hiſtoriam ſequentem mirificè illuſtrat, & multa, quæ aliàs per digreſſionem ab hiſtoria fieri debuiſſent, in exordio præmittit. Si enim alioquin gentis alicuius vel civitatis, cuius in hiſtoria mentio occurrit, originem, mores, incrementa, memorari ab Hiſtorico, utile & neceſſarium eſt: quis hoc loco id alienum eſſe putabit, ſi ea gens, cuius longè maximi hic & internecinum ad narrandum propoſitum eſt bellum, paulò diligentiùs deſcribatur? in præfatione præſertim & principio, quod inprimis in hiſtoria liberum eſſe, graviſſimi ſcriptores tradiderunt. Ipſe quidem Dionyſius, tam rigidus Thucididis cenſor, in præfatione ſuæ hiſtoriæ benè longa, argumentum ſe delegiſſe elegans, magnificum, utile oſtenſurus Romanum imperium, de quo ſcribere propoſuit, cõparat cum Aſſyrio, Medico, Perſico, Macedonico, Attico, Lacedæmonio, imperijs; hisq; omnibus illud, velut exemplo Thucydidis, malus fuiſſe contendit. In ipſa verò hiſtoria ſua, de antiquiſſimis Italiæ cultoribus, Aboriginibus, Pelaſgis, Oenotris, &c. dum ſedes ſingulorum & migrationes inveſtigat, dum ab Græcis orundos Romanos, ambitioſo magis quàm utili aut certo labore, contendit: tam copioſus, tam minutus eſt, ut qui eũ carpere vellet, iuſtiùs id profectò & ſpecioſiùs, quàm ipſe Thucydidem reprehendit, facere poſſet.

Quæ hæc anteceſſ.] *Propoſitio ſequentis comparationis belli Peloponneſiaci cum antecedentibus bellis.*

Sive alia] *Vrbes, imperia, reſpublicas, opes.*

Hæc enim regio] *Primum tempus ordiuntur, eorum quæ Troianum antecęſſêre bellum.* 2.

Helladem nominamus] *Hellas & Hellenes vocantur, quæ Latini Græciam & Græcos appellant.*

Terram colerent] Φυτίευσι, *quò hic verbo utitur Thucydides, propriè eſt terram arboribus conſerere; ſicq; Valla & Vinshemius reddunt. Similius tamen vero eſt, Thucydidem omnem terræ culturam, quæ & arborum ſatio continetur, ſignificare voluiſſe.*

Indies] *Id eſt, in ſingulos dies. Sic T. L. lib. 34. Vrbs ea, inquit, ſingula indies talenta vectigal Carthaginenſibus dabat.*

Haud gravatim cedebant] *Ita de Suevis Strabo lib. 17. ait: Cõmunis omnium eſt, qui in iſtis locis degunt, facilis & expedita ſoli mu-*

tatio; ob tenuitatem victus. & quòd neq; agros colunt, neq; fructus recondunt: sed in casis habitant, in unum diem instructis, &c.

Insidiis opportuniores) *Ita Græcos T. Quintius apud Liv. lib. 34 monet: Adversus consentientes nec regem quenquam satis validum nec tyrannum fore. discordiam & seditionem omnia opportuna insidiantibus facere.*

Ob soli sterilitatem) *Ioan. Bodinus in Method. hist. Qui loca sterilia incolunt, inquit in bello sunt strenui milites, in pace ingeniosi opifices, aut mercaturam exercent. ob quam rem Atticus ager sterilis, artium habuit inventores.*

Iidem perpetuò) *Cicero pro Flacco: Atheniensium urbs ea est vetustate, ut ipsa ex sese cives suos genuisse dicatur, & eorum eadem terra parens, altrix, patria, dicatur. Vide & de antiquitate Atheniensium Critiam Platonis.*

Nulla re æquè) *Armis, divitijs, opibus, non perinde celeriter, atq; hominum multitudine, Athenæ creverunt. quod argumento est, magnam eò undiq; hominum multitudinem confluxisse. Idem in Romanæ urbis initijs accidit, quæ celerrimè hominũ multitudine, serò opibus & divitijs, aucta est. Velut, sub Ser. Tullio, qui primæ classis, tanquam ditissimæ, 100. millium æris censum instituit, 80. millia hominum censa T. Liv lib. 1. scripsit.*

Pulsi) *Vt Messenij, Heraclidæ, Alcmæonidæ.*

Acceptiq; in) *Prisci Athenienses facilè cuivis civitatem (ut & initiò Romani) largiebantur: postea non item. Ad civitatem enim cum peregrino communicandam, sex millia civium occultis suffragijs consentire debuisse, Demosthenes contra Eubulidem auctor est.*

Cùm sese illi) *Ita ex sententia clarissimi viri M. Crusii, Præceptoris mei, converti: qui αὐτὸς, non αὐτὸς, iudicat legendum. Æm. Portus, retento αὐτὸς, convertit: Cùm cæteri Thessaliæ populi eos in alias civitates auxilij caussa accerserent. Sed hoc non de Thessalis accipiendum, verba coniuncta evincunt. nam ait, τῶν παίδων ἰσχυσάντων καὶ ἐπαγομένων. Proinde utraq; vox coniuncta copula, ad eosdem, Hellenem videl. & liberos, refertur.*

Magno intervallo) *Homerum annis 168. post Troianum bellum vixisse, tradit Herodotus. Eusebius plurimas & diversissimas de temporibus Homeri opiniones fuisse, ait. alios ante Heraclidarum descensum, alios 100, alios 180, alios 240. annos, post Troiam captam, alios paulò ante Olympiadum initium, referre.*

Et Argivos) *Argei sive Argivi antiquitùs omnes Græci dicti sunt, Plutarchus in quæst. Roman.*

Nec barbarorum) *Iliad. 6 tamen Cares vocat βαρβαροφώνους. Posteriore autem tempore, reliquas omnes extra Græciam gentes barbaros appellarunt. Ita P. Iovius & alij quidam Itali, omnes alios præ se*

populos

bos pro barbaris vana ambitione contemnunt. Quibus respondet, quod Anacharsis, obijcienti Scythas esse barbaros, respondit: Atqui quidem in Græcia pro barbaris haberi, at vicissim apud Scythas Græcos barbaros esse. Omnium verè levissimè N. Machiavellus animum, cùm Germanos in suo Principe barbaras voces, eosdem in Liviani commentarijs, Italis, Gallis, Hispanis (quos gentium suavissimas vocat) longè præfert. Enimverò barbarus est, quisquis humanitate & virtute alienus est, quacunque terrarum parte vel degat.

ontinentis oram) Continens interim omnem terram simplicitra mare distinguit: interim, ut hoc loco, terra præter insulas nens appellatur. Ita T. Liv. lib. 31. dicit: Non continentis modò , sed etiam insulas.

obro daretur) Cæsar lib. 6. bell. Gall. de Germanis: Latrocinia non habent infamiam, quæ extra fines cuiusq; civitatis fiunt: atq; ventutis exercendæ & desidiæ minuendæ causa fieri prædicant. ubiquis ex principibus in concilio dixit, se ducem fore, qui sequi t, profiteantur: considunt qui ij, qui & causam & hominem prosunt, & auxilium pollicentur, &c. Simile de Tartaris hodiernis mundus B. Herbersteinius in commentarijs rerum Moscovitica scribens: Vae in loco, inquit, non diu commorantur; ait gravem felicitatem, diu in eodem loco hærere. Unde irati quandoq; libaveis malum imprecaturi, dicere solent: ut in eodem loco perpo enquam Christianus hæreas. Quare depastis uno in loco pascuis, rmentis, uxoribus, & liberis, quos in plaustris secum circumvealiò migrant. Iustitia apud illos nulla est. nam ut quisq; re alienda guarus, eam ab alijs impunè rapere potest. Si quis apud de vi illata, iniuria queritur, rem non repetit, sed ea re se cetur in posse dicit. Tum iudex talem proferre sententiam solet: Si tu re aliqua egueris, rapta ab alijs.

uadam moderat.) Vt cædibus scilicet & incendijs abstinea-

quid prædones) Ita Nestor apud Homerum Odyss. 3. Telemacho alloquitur:

Ὦξεινε. τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ νῶτα θαλάσσης;
Ἦ τί κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε;
Οἷά τε λῃστῆρες ὑπεὶρ ἅλα; τοὶ δ' ἀλόωντες
Ψυχὰς παρθέμενοι, κακὰν ἀλλοδαποῖσι φέροντες.

rum barbarorum) Τὸ τοῦ ξενοφοβεῖσθαι, quod nunc passim 4.
nes mores receptum est) Aristoteles quoquo lib. 7. Polit. cap. 2. ὁμοήθειαν appellat.

torquere) Sic ne in acutum utrinq; desinat pars capilli.

pulentiores æqual.) De eodem Arist. lib. 4. Polit. cap. 9. Di-

TANAGRA *Bœotiæ urbs Thebis vicina, ad Thermedontem amnem. Herod. lib. 9.*

TARENTVM *Italiæ in magna Græcia civitas, in peninſula ad ſinum maris, qui Tarentinus inde appellatur, antiquis fermè à Meſaponto ſtad. Vi bem hanc Lacedæmonios condidiſſe fertur: de quo Strabo lib. 6.*

TAVLANTII *Illyrica gens circa Epidamnum & Apolloniam, ad Ionium ſita ſinum: libertatem ab Romanis, Gentio rege capto, accepit. T. L. lib. 45.*

TEGEA *Arcadiæ urbs, è novem vicis in unum corpus redacta. Strabo lib. 8.*

TENEDVS *inſula extra Helleſpontum adverſo Sigeo littori adiacet, abeſt à Lesbo 56. m. p. à Sigeo 12. m. p. & 500. Plin. lib. 5. c. 31. Strabo lib. 8. 40. ſtad. ab continente diſſitam, ambitumq; 80. ſtad. urbem Æolicam, & duos portus habere, ſcribit. De hac Maro lib. 2. Æn. Eſt in conſpectu (Troiæ) Tenedos, notiſſima fama Inſula, dives opum Priami dum regna manebant: Nunc tantùm ſinus & ſtatio malefida carinis.*

TENOS *inſula ex numero Cycladum. Strab. 10.*

TEOS, *Teium Livio, Ioniæ op. ſitum eſt in peninſula, cuius ſeptentrionale latus Clazomenæ, auſtrinum ipſa obtinet. à Lebedo 120. ſtad. diſſidet. Strabo 14. Thucydides ſanè lib. 7. Teios quaſi inſulam colentes deſcribit, & Plin. libr. 5. cap. 3. Teon inter inſulas numerat. ſed cùm nuſquam alibi inſulam hoc nomine reperiam, peninſulam ipſos pro inſula accepiſſe puto.*

TERIAS *Siciliæ fl. caput habet in media ferè inſula triplex, quorum quodlibet ingentem facit fluvium. Tum inter Catanam, 3. m. p. inde, & Symæthum fl. in mare decurris. Fazell. lib. 3. dec. 1.*

THASVS *inſula in ora Thraciam; ab Amphipoli dimidia diei navigatione abeſt: ab Lemno 5. m. p. ut Plin. urbem hanc Phœnices condidiſſe Herod. libro ſecundo ait. Thucyd. Parierum coloniam appellat.*

THAPSVS *peninſula, Manghiſi hodie Saracenorum lingua dicta, portum habet ad iſthmum, quà Syracuſas vergit Fazell.*

THEBÆ *Bœotiæ caput, à Phœnicibus conditæ ferunt. Bœotiam nanque initio barbari tenuerunt. deinde cum Cadmo advecti Phœnices occupárunt: & Cadmus munita Cadmea regnum poſteris reliquit. Hi Thebas adiecerunt, & pleriſq; Bœotis imperantes, regnum uſque ad Epigonorum bellum conſervarunt. Tum exiguo tempore relictis Thebis redierunt. Ab Thracibus verò & Pelaſgis ejecti, cum Arneniſibus in Theſſalia per longum tempus habitarunt. Poſt hæc circa Troiana tempora domum repetierunt, exactiq; Pelaſgis Athenas, Thracibus ad Parnaſſum, urbem regionemque receperunt. Mul-*

tis poſt

tis pòſt ætatibus, Perſicum bellum magna clade regionem affecit. Exinde paulatim adeò opibus creverunt Thebani, ut tandem ipſos Lacedæmonios duobus prælijs invictos antea vincerent, deq́ue imperio cum ijſdem certarent. Cæſo verò in acie Epaminonda, quo duce res tantas geſſerant, iterum ſpe imperij dejecti: pro Græcis tamen bellum contra Phocenſes, qui Delphicum ſpoliaverant fanum, geſſerunt. Eo bello attriti, Macedones, qui tum Græciam oppugnabant, ſubegerunt. ab his urbs eorum & deleta eſt, & poſtea inſtaurata. Ex eo tempore magis magisq́; ipſi Thebani, nunc v.x vici alicuius momenti retinent formam. Strabo lib. 9.

THERMA Macedoniæ urbs maritima, in ſinu ſita, qui inde Thermaicus appellatur. Hanc poſtea Caſſander Macedoniæ rex, Theſſalonicam nominavit, quòd ibi rex Philippus Theſſalos devicisſet. Schol Thuc. & Steph.

THERMOPYLÆ Græciæ ſaltus, qui ſicut Apenini dorſo Italia dividitur, ita mediam Græciam dirimit. Ab Leucade enim & mari ad occidentem verſo, per Ætoliam ad alterum mare objectum tendens, ea aſpreta rupeſq́ue intersectas habet, ut non modo exercitus, ſed ne expeditis quidem facile ullos ad tranſeundum calles invenias. extremos ad orientem montes Oetam vocant, quorum quod altiſſimum eſt, Callidromon appellatur: in cuius valle ad Maliacum ſinum vergente, iter eſt non latius quàm 60. paſſus. hæc una militaris via eſt, qua tranſeuntes exercitus, ſi non prohibeantur, poſſunt. ideò Pylæ, & ab alijs quia calidæ aquæ in ipſis faucibus ſunt, Thermopylæ locus appellatur, nobilis Lacedæmoniorum adverſus Perſas morte magis memorabili, quàm pugna. T. L. 36.

THESPIÆ Bœotiæ urbs, ſub montem Heliconem ad auſtrum ſita, Criſſæo ſinus ipſa mons q́; imminet. In Theſpienſi agro, 40. ſtad. ab urbe, loco ſublimi & aſpero ad dextram Heliconis, Aſcra patria Heſiodi ſita eſt. Strabo lib. 9.

THESPROTIS Epiri regio, ſupra Acarnaniam in Ionio ſita ſinu. Plin. 4. Str. 7.

THESSALIA Græciæ infra Macedoniam regio, ſepta undiq́; montibus, theatralis modo inflexis: ut Plinius ait. Hanc regionem ita deſcribit Strabo lib. 9. Ora Theſſaliæ maritima à Thermopylis uſque ad oſtia Penei & extrema Pelij orientem ſpectat, & promontoria Eubœæ ſeptentrionalia, quæ ad Eubœam vergunt ac Thermopylas, Malienſium ſunt & Phthiotarum Achæorum: quæ ad Pelium, Magnetes habent. Hoc latus Theſſaliæ eſt orientale & maritimum. Ab altera parte à Pelio & Peneo mediterranea verſus Macedones adjacens uſq; ad Pæoniã Epiroticasq́; gentes. A Thermopylis ſunt æqualiter undiq; à Macedonibus diſtantes Oetæi & Ætolici montes, uſq; ad Dorienſes & Parnaſſum pertingentes. Latus ergo Macedonibus confine ſeptentrionale

nale est, alterum austrinum. Occiduum includunt Ætoli, Acarnanes, Amphilochi, Molossi, &c. Thessalicus equitatus optimus ferè semper in Græcia habitus fuit. Et oraculo quoque Delphico hanc ei laudem tributam Strabo lib 10. *ait, hos referens versus:*

ἵππων Θεσσαλικὸν, Λακεδαιμονίαν δὲ γυναῖκα
ἄνδρας θ' οἱ πίνουσιν ὕδωρ ἱερῆς ἀρεθούσης.

THORICVS *Atticæ pagus maritimus, haud procul Sunio ubi argentaria metalla Athenienſibus reperta. Plinius libro* 37. *scribit.*

THRACIA *Europæ regio validissima, Macedonia & Euxino ponto Istroque amne comprehensa. Herodotus in Terpsich. Gens Thracum, inquit, secundum Indos omnium maxima est: quæ si aut unius imperio regeretur, aut idem sentiret, inexpugnabilis foret. quod quia difficile eis nimium est, nec ulla via contingere potest, ideò imbecilles fiunt. Inter hos otiosum esse, pro honestissimo habetur, agri verò cultorem, pro contemptissimo, è bello atque rapto vivere pulcerrimum.*

THRIA *Atticæ pagus in tribu Oeneide. unde Thriasius campus prope Eleusinem appellatur. Steph.*

THRONIVM *Opuntiorum Locrorum in sinu Maliaco est oppidum, iuxta quod Boagrius amnis in mare defertur. T. Liv. & Plin.*

THVRIVM *Italiæ in magna Græcia oppidum, ex Sybaritarum urbis ruinis crevit. Sybaritis nanque à Crotoniatis finitimis unà cum urbe deletis: annos post* 58. *Thessali ibi quidam sedes fixerunt. qui post quintum annum iterum ab Crotoniatis eiecti, Græcorum aliorum, Lacedæmoniorum inprimis & Atheniensium, opem implorabant. Cæterùm cùm Lacedæmonij nihil moverentur, Athenienses eis decem naves subsidio miserunt. simul colonos non ex suis modò civibus, sed alijs quoque Peloponnesi populis addiderunt. Hi in Italiam venientes, urbem condiderunt, quam à fonte vicino Thurium appellârunt. Nec multò pòst seditione inter eos orta, cùm veteres cives sibi priora iura & honores vendicantes, novos colonos aspernarentur: hi posteriores pristinos cives magna parte deleverunt. Paucis pòst annis, florente iam urbe, controversiam ortam, quis coloniæ istius conditor haberetur (ex multis nanque populis scripti coloni erant) Delphicus Apollo se conditorem professus, diremit. Diod. Sic. libr.* 12.

THYR'EA *Peloponnesi in Cynurio agro op. qui medius inter Argivam & Laconicam interiacet regionem. Qua de caussa utrisque eum sibi vendicantibus, perpetua fuit bellorum materia. Hunc tamen ætate Pausaniæ, ut lib.* 2. *scribit, Argivi coluerunt, disceptatione & iudicio, ut ipsi ferant, receptum. Herodotus libro primo auctor est, non Thyream solùm, sed reliquam usque ad Maleam oram cum*

Cytho-

ris aliisq; insulis ad Argivos antiquitùs pertinuisse.

HYSSVS *op. in monte Atho situm, regionis quæ Acte voca-*
Thuc. Her.

OMEVS *Laconicæ mons ad Coryphasium Pyli, scalpro simi-*
eph.

RACHIS *Mastacum op. sub Oeta monte ab Hercule con-*
, id in amplissimis campis montibus circumdatum Her. lib. 7.
s.

RAGIA *insula prope Samum. Schol. Thuc.*

ERERES *Thraciæ gens, ad septentrionalem Scotij montis par-*
Thucydidi. Plin. lib. 4. cap. 10, Treres Macedoniam accolere scri-
lt Strabo lib. 1. Trerum, qui cum Thracibus habitat, urbes quasi
Bristonidis paludis inundatione deletas, scribit.

RIBALLI *Mæsiæ gens bellicosissima, Thraciæ finitima ad Ro-*
n sedes habet. Plin. Arrianus lib. 1.

RIOPIVM *Cnidiæ regionis promont. Her. lib. 1.*

RIPODISCVS *vicus Megaridis, sub Geranea monte*
f. lib. 1.

RITEA *op. in Locris Ozolis. Plin. lib. 4. cap. 3.*

ROEZEN *Peloponnesi civitas, inter Hermionem & Epidau-*
in Argivo agro, condita est ab Trœzene Pelopis filio ibi regnante,
t ab mari 15. stad. Strabo lib. 8.

ROTILVM *Siciliæ op. propter Pantagium flumen, medio*
re quo Syracusanis itur in Leontinos. hodie Curcuracim. Cl. A-
s.

ACYNTHVS *Ionij maris insula iuxta Cephalleniam si-*
s circuitu 160. stad. habet. Hac olim Vlyssi Ithacensi subdita fuit
trabo lib. 10. tradit. T. L. lib. 26. Zacynthum parvam vocem in-
, propinquam Ætoliæ, urbem eiusdem cum insula nominis ha-
em.

ANCLA. *Vide Messana*

GEORGII ACACII ENENCKEL IN HISTORIAM THVCYDIDIS ANNOTATIONES.

LIBER PRIMVS.

1. THVCYDIDES ATHENIENSIS) *Xenophontem historicum scribit Diogenes Laertius, cùm libros Thucydidis in sua potestate haberet, possetq; vel supprimere, vel suo sub nomine edere: primum tamen, nihil sibi de his arrogantem, in publicum protulisse. Talem casum veritus procul dubio Thucydides, ne alius minimè Xenophontei ingenij homo, facilè alienum opus sibi vendicare posset: & in principio historiæ, & passim deinceps, nomen suum inseruit. Patriam adiungit, ut se ab alijs eiusdem nominis discernat. Quod cùm non sufficere videatur (nam & lib. 1. pag. 48. Thucydidis cuiusdam Atheniensis, diversi ab nostro, fit mentio) Henricus inde Stephanus colligit, patris quoq; de more additũ fuisse nomen, scriptumq; Thucydides Olori F. Atheniensis, &c. quo sanè satis ab alijs discernitur auctor: & ipse lib. 4. pag. 208 ijsdem penè de se loquitur verbis; Thucydidem Olori, qui hæc conscripsit.*

Conscripsit bellum] *Bellum nimirum omnium ferè historiarum pater est: ut ait Lucianus.*

Speransq;] *Speramus non bona solùm, sed universè futura. Maro lib. 4. Hunc ego si potui tantum sperare dolorem.*

Et superioribus] *Simili propè initio T. Livius secundi belli Punici historiam orditur: In parte operis mei liceat mihi præfari, quod in principio summæ totius professi sunt plerique rerũ scriptores, bellum maximè memorabile omnium quæ unquam gesta sunt me scripturum, quod Carthaginenses cum populo Rom. gesserunt nam neq; validiores opibus ullæ inter se civitates gentesq; contulerunt arma, neq; his ipsis unquam tantũ virium ac robo is fuit, &c. Hoc Livij Exordium ieiunum & frigidum, si cum Thucydidio conferatur, Franc. Portus visum iri putat. Quod mihi minimè videtur: inprimis reputanti, Livianam hanc præfationum, non in principio summæ totius, sed in parte operis institutam, ipsa brevitate commendabilem esse.*

Omni genere apparatus] *De Atheniensium quidem egregio in principio huius belli apparatu & copijs, nemini dubiũ est. at de Pelo-*

ponne-

ponnesijs; quomodo, inquit Scholiastes, adeò instructi fuerunt, cùm pecunia egerint? Respicit is haud dubiè ad orationẽ Archidami, bellum Lacedæmonijs dissuadentis: ubi Athenienſeis quidẽ ab omni parte optimè instructos, ait: Peloponnesios verò in re maritima impares, & multò minùs à pecunijs paratos esse, & neq; in publico habere, neq; ex privato facilè conferre. eo enim præcipuè argumento, quòd impares sint Peloponnesij, à bello eos Archidamus dehortatur. Sed hunc quis dubitat, ut alia, sic inopiam quoq; suorum, ultra modum exaggerasse? Nam quòd eximiè à terrestribus viribus fuerint instructi, ex ipsa historia patet: cùm 60. millium exercitu Atticam mox initio belli, teste Plutarcho, fuerint ingressi. Pecunia certè non unquam eguisse, per viginti eius belli annos, legimur. Navali autem re cùm primo aliquantũ impares (ut & terrestri Marte Athenienses) fuissent, postea tamen ea quoq; parte se hostibus æquarunt. Et Archidami argumentum elevat in eodem concilio contraria oratione Sthenelaidas. Firma igitur manent Thucydidis verba, quòd utrig; egregiè ad bellum, licet alijs rebus alij, fuerint instructi.

Re prius deliberata] *Alij ita interpretantur: Quòd cæteros Græcos se cum alterutris coniungere videret, alios quidem statim, alios verò id facere in animo habere, vel, de eo faciendo deliberare. Quam interpretationem ne reciperem, verba Thucydidis accuratiùs inspecta fecerunt. Nam primùm universè ait;* ὁρῶν τὸ ἄλλο ἑλληνικὸν ξυνισάμενον πρὸς ἑκατέρους, *cæteros Græcos se coniungi cũ alterutris vidisse. Inde sub hac generali complexione subsumens, alios statim (ut subditos & socios manifestos utriusq; partis) alios post aliquam deliberationem, id fecisse ait. Quòd autem H. Stephanus putat, illos quoq; qui statim coniunxerint, post deliberationẽ id fecisse: hoc ego nego. Deliberamus enim* περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν μελλόντων, *ut Aristoteles ait, de re integra nostrij arbitrij. Iam pristinis utriusq; partis socijs, Atticis imprimis, minimè integra consultatio fuit, utros sequi vellent, multi enim alios, si liberũ eis fuisset, socios delegissent. Vnde de his ait Thucydides, eos protinùs cum alterutris coniunctos fuisse. Quibus verò libera consultatio fuit, hi paulò pòst alteri parti adhæserunt: ut ex lib. 2. pag. 67. apparet, ubi socios utriusq; partis enumerans Thucydides, Athenienses in Zacynthum, Cephalleniam, Acarnaniam, legates societatis petendæ causſa misisse, ait. Item ex Achais primò solos Pellenenses Lacedæmonios secutos ait, inde universos.*

Ex parte barbaros] *Thraces, Getas, Paonas, Afianes. Siculienses, Illyrios, &c.*

Quæ hæc antecesserunt] *Tria in exordijs præstanda Fabius ait, ut docilis, ut benevolus, ut attentus, sudex vel auditor reddatur. eorum unumquodvis hoc proœmio Thucydides præstat. Docilem auditorem reddit; dum mox initio breviter dilucideq; summam historiæ*

indicat; dum toto proœmio statum Græciæ usq; ad sua tempora exponendo deducit; dum in fine eiusdem, & verā belli huius caussam paucissimis ostendit, & quas in speciem iactaverint mox enarraturum pollicetur. Benevolum lectorem facit, omnia de se quæ officij sunt Historici promittens. Diligentiam enim ostendit, cùm omnia ab se accuratè pervestigata scribit, aliter ac plerique faciunt; qui vel ut oblectent solùm, fabulas, poetis magis decoras, quàm incorruptis rerum gestarum monumentis, narrant, vel pigritia quadam studium exquisitum veritatis negligunt. Veritatem verò & fidem commendat, tum orationum & concionum prodendarum diligentiâ, tum cæteræ historiæ certitudine; quando non, ut quodq; fortè audierit, vel ut coniectura tulerit, literis se mandasse scribit: sed quibus vel ipse interfuerit, vel ab alijs magna diligentia perquisiverit. Prudentiam deniq; suam & iudicium declarat, quando non animorum nudæ voluptati à se servitum ait, sed possessionem potiùs confectam perpetuam, quam ludicrum auribus opus accommodatam. Attentionem porrò adquirit, dum hoc toto ferè proœmio belli magnitudinem, superiorum bellorum comparatione, extollit. hæc enim in quinque genera, secundum temporum iriem, distribuens, omnia suo minora bello fuisse contendit. Denique prodigiorum etiam & cladium, tum numero, tum magnitudine, id bellum gravius fuisse superioribus probat. Hæc tum partitio, meo iudicio, tum argumentum est, totius proœmij: quod ut satis longum, sic sanè ad res priscas Græcorum cognoscendas utilissimum, existit. Nam quæ huic obijcit vitia Dionysius Halicarnasseus, ea minimè Thucydidi convenire, unusquisq; videre potest, qui eum sano & integro iudicio perpendit. Ait enim Dionysius: Thucydidem multis magnisq; rebus prætermissis, proœmium suum ad quingentos versus protraxisse, ut ea quæ ante hoc bellum à Græcis sunt gesta, parvi fuisse momenti ostenderet. hanc verò non artificiosam amplificationem esse. nec enim quod inter minima excellat, sed quod magna exuperet, verè magnum esse. adhæc proœmia notas tantùm esse debere, quibus capita eorum, de quibus dicturi sumus, demonstremus. Sic Dionysius. At verò quæ illa multa magnaq; ab Thucydide prætermissa sint, non video: nec Dionysius ullum ostendit. Sed postea id proœmium corrigens, nihil adijcit, sed detractis solùm quibusdam, cætera ut recta relinquit; tacitè quasi, nihil abesse, confessus. Quod verò de comparationis ratione dicit, quòd omnia præcedentia parva fuisse absolutè Thucydides contendat: id falsum est, nec ab Thucydide institutum. Manifestè quippe demōstrat, imò argumentis aliquando probat, priorum quoque rerum ab Græcis gestarum aliquas magnas fuisse. Non autē ab una parte narrationis de toto, quod Dionysius facit, argumentatio iusta est. Antiquissimas enim res Græcorum parvas & humiles fuisse dicit. nec id dissimile veri est: cùm nulla gens non aliquando parva fuerit & obscura-

ſcura. Poſtea verò paulatim creviſſe, hominum numero, urbibus, opibus, armis, imperijs, ſocijs, rebus geſtis, terra mariq; auctam Græciam, multis argumentis, multis exemplis, oſtendit. Simul hoc uno labore multa utilia nobis & neceſſaria præſtat. Primò nanq; continua comparatione, quantæ quantæ res præcedentes fuerint non tamen Peloponneſiaco bello fuiſſe maiores, demonſtrat. Inde pulcerrimè faciem nobis & imaginem priſcæ Græciæ depingit, & hiſtoriam à Poetarum fabulis, veritatem à figmentorum involucris, ſeparando, quid de unoquoq; poſterius credere debeat & ſentire, oſtendit. Denig, eâdem opera, totã hiſtoriam ſequentem mirificè illuſtrat, & multa, quæ alias per digreſſionem ab hiſtoria fieri debuiſſent, in exordio præmittit. Si enim alioquin gentis alicuius vel civitatis, cuius in hiſtoria mentio occurrit, originem, mores, incrementa, memorari ab Hiſtorico, utile & neceſſarium eſt: quis hoc loco id alienum eſſe putabit, ſi ea gens, cuius longè maximis hic & internecinum ad narrandum propoſitum eſt bellum, paulò diligentiùs deſcribatur? in præfatione præſertim & principio, quod inprimis in hiſtoria liberum eſſe, graviſſimi ſcriptores tradiderunt. Ipſe quidem Dionyſius, tam rigidus Thucididis cenſor, in præfatione ſuæ hiſtoriæ benè longa, argumentum ſe delegiſſe elegans, magnificum, utile oſtenſurus Romanum imperium, de quo ſcribere propoſuit, cõparat cum Aſſyrio, Medico, Perſico, Macedonico, Attico, Lacedæmonio, imperijs; his q; omnibus illud, velut exemplo Thucydidis, maius fuiſſe contendit. In ipſa verò hiſtoria ſua, de antiquiſſimis Italiæ cultoribus, Aboriginibus, Pelaſgis, Oenotris, &c. dum ſedes ſingulorum & migrationes inveſtigat, dum ab Græcis oriundos Romanos, ambitioſo magis quàm utili aut certo labore, contendit: tam copioſus, tam minutus eſt, ut qui eũ carpere vellet, inſtiſſis id profectò & ſpecioſiùs, quàm ipſe Thucydidem reprehendit, facere poſſet.

Quæ hæc antecefſit.] *Propoſitio ſequentis comparationis belli Peloponneſiaci cum antecedentibus bellis.*

Sive alia] *Vrbes, imperia, reſpublicas, opes.*

Hæc enim regio] *Primum tempus orditur, eorum quæ Troianum antecèſſêre bellum.* 1. 2.

Helladem nominamus] *Hellas & Hellenes vocantur, quæ Latini Græciam & Græcos appellant.*

Terram colerent] Φυτίευον, *quò hîc verbo utitur Thucydides, propriè eſt terram arboribus conſerere; ſicq; Valla & Vinshemius reddunt. Similius tamen vero eſt, Thucydidem omnem terræ culturam, quæ & arborum ſatio continetur, ſignificare voluiſſe.*

Indies] *Id eſt, in ſingulos dies. Sic T. L. lib. 34. Vrbs ea, inquit, ſingula indies talenta vectigal Carthaginenſibus dabat.*

Haud gravatim cedebant] *Ita de Suevis Strabo lib. 17. ait: Cõmunis omnium eſt, qui in iſtis locis degunt, facilis & expedita ſoli mu-*

tatio; ob tenuitatem victus. & quòd neq; agros colunt, neq; fructus recondunt: sed in casis habitant, in unum diem instructis, &c.

Insidiis opportuniores) *Ita Græcos T. Quintius apud Liv. lib. 34 monet: Adversus consentientes nec regem quenquam satis validum nec tyrannum fore. discordiam & seditionem omnia opportuna insidiantibus facere.*

Ob soli sterilitatem) *Ioan. Bodinus in Method. hist. Qui loca sterilia incolunt, inquit in bello sunt strenui milites, in pace ingeniosi opifices, aut mercaturam exercent. ob quam rem Atticus ager sterilis, artium habuit inventores.*

Iidem perpetuò) *Cicero pro Flacco: Atheniensium urbs ea est vetustate, ut ipsa ex sese cives suos genuisse dicatur, & eorum eadem terra parens, altrix, patria, dicatur. Vide & de antiquitate Atheniensium Critiam Platonis.*

Nulla re æquè) *Armis, divitijs, opibus, non perinde celeriter, atq; hominum multitudine, Athenæ creverunt. quod argumento est, magnam eò undiq; hominum multitudinem confluxisse. Idem in Romanæ urbis initijs accidit, quæ celerrimè hominũ multitudine, serò opibus & divitijs, aucta est. Velut, sub Ser. Tullio, qui primæ classis, tanquam ditissimæ, 100. millium æris censum instituit, 80. millia hominum censa T. Liv lib. 1. scripsit.*

Pulsi) *Vt Messenij, Heraclidæ, Alcmæonidæ.*

Acceptiq; in) *Prisci Athenienses facilè cuivis civitatem (ut & initiò Romani) largiebantur: postea non item. Ad civitatem enim cum peregrino communicandam, sex millia civium occultis suffragijs consentire debuisse, Demosthenes contra Eubulidem auctor est.*

Cùm sese illi) *Ita ex sententia clarissimi viri M. Crusii, Præceptoris mei, converti: qui ἀυτὲς, non ἀυτὲς, iudicat legendum. Æm. Portus, retento ἀυτὲς, convertit: Cùm cæteri Thessaliæ populi eos in alias civitates auxilij caussa accerserent. Sed hoc non de Thessalis accipiendum, verba coniuncta evincunt. nam ait, τῶν παίδων ἐσχυτάντων καὶ ἐπαγομένων. Proinde utraq; vox coniuncta copula, ad eosdem, Hellenem videl. & liberos, refertur.*

Magno intervallo) *Homerum annis 168. post Troianum bellum vixisse, tradit Herodotus. Eusebius plurimas & diversissimas de temporibus Homeri opiniones fuisse, ait. alios ante Heraclidarum descensum, alios 100, alios 180, alios 240. annos, post Troiam captam, alios paulò ante Olympiadum initium, referre.*

Et Argivos) *Argei sive Argivi antiquitùs omnes Græci dicti sunt. Plutarchus in quæst. Roman.*

Nec barbarorum) *Iliad. 6 tamen Cares vocat βαρβαροφώνους. Posteriore autem tempore, reliquas omnes extra Græciam gentes barbaros appellarunt. Ita P. Iovius & alij quidam Itali, omnes alios præ se*

populos

los pro barbaris vana ambitione contemnunt. Quibus respondet, quod Anacharsis, objicienti Scythas esse barbaros, respondit: Tu quidem in Græcia pro barbaris habere, at vicissim apud Scythas Græcos barbaros esse. Omnium verò brevissimè M. Macchiavellus animum, cùm Germanos in suo Principe barbaros vocet, eosdem in Livianis commentariis, Italis, Gallis, Hispanis (quos gentium sapientissimas vocat) longè præfert. Enimverò barbarus est, quisquis humanitate & virtute alienus est, quacunque terrarum parte vitam degat.

ontinentis oram) Continens intelligit omnem terram simplici mari adjacentem, distinguit: interim, ut hoc loco, terra præter insulas omnis appellatur. Ita T. Liv. lib. 31. dicit: Non continentis modò sed etiam insulas.

obro daretur) Cæsar lib. 6. bell. Gall. de Germanis: Latrocinia non habent infamiam, quæ extra fines cujusque civitatis fiunt: atque hujus exercendæ & desidiæ minuendæ causa fieri prædicant. Ubique ex principibus in concilio dixit, se ducem fore, qui sequi velit, profiteantur: consurgunt ii, qui & causam & hominem probant, suumque auxilium pollicentur, &c. Simile de Tartaris hodiernis refert Rubruquis B. Hieronymus in commentariis rerum Moscoviticarum scribens: Duo in loco, inquit, non diu commorantur; aut gravem infelicitatem, diu in eodem loco hærere. Unde irati quandoque libanti vel amicis malum imprecaturi, dicere soleant: ut eodem loco perpetuo quam Christianus hæreas. Quare depastis uno in loco pascuis, armenta, uxoribus, & liberis, quos in plaustris secum circumferunt, alio migrant. Justitia apud illos nulla est. nam ut quisque rapuit, ita habet. Furta, nam ab alteris impunè raperi possit. Si quis apud nos de villula aut mancipio querimur, verus non negat, sed earum se copiam non possidere dicit. Tum judex talem proferre sententiam solet: Si tam vera alia negaveris, rapta ab alijs.

uadam moderat.) Ut cædibus scilicet & incendijs abstineant.

quid prædones) Ita Nestor apud Homerum Odyss. 3. Telemachum alloquitur:

Ω ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;
Ἦ τί κατὰ πρῆξιν, ἢ μαψιδίως ἀλάλησθε,
Οἷά τε λῃστῆρες ὑπεὶρ ἅλα, τοί γ' ἀλάλησθαι
Ψυχὰς παφλάσιοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες.

ım barbarorum) Τὸ τοῖς ξενοφοβεῖσθαι (quod nunc passim advenis moribus receptum est) Aristoteles quoque lib. 2. Polit. βάρβαρον appellat.

torquere) Sic ne in acutum utrinque desinerent capilli.

pulentiores æquat.) De eodem Arist. lib. 4. Polit. ca. 9. Di-

vites, inquit, tali veſtitu utebantur, quem & pauperum quivis pa-ve poſſet. Eadem enim veſte & æſtate & hyeme uti ſolebant, veſte Xenophonte.

Hi primùm publicè] *Id ex diſciplina Lycurgi, non virilis ſolùm ſexus, ſed virgines quoq; fabricârunt. Harum nanq; corpora curſu, luctâ, diſcorum & telorũ iactu, Lycurgus exercuit, ut robuſtiora corpora progeniem ederent valentiorem, Plutarch. in vita Lycurgi.*

Nudo corpore] *Dionyſius Hal. lib. 7. Primus nudavit tunc corpus in Olympico ſtadio decurrens Neanthus Lacedæmonius, Olympiade quintadecima. Antè verò turpe habebatur apud omnes Græcos toto corpore nudo certare, ſicut ex Homero colligitur, qui ſuccinctos facit pugnantes, &c.*

Cùm Delum] *Delum ſexto belli huius anno luſtrarunt Athenienſes, de quo infr. lib. 3.*

Ex genere armorum] *Cares, quia clypeorum umbones & criſtas invenerant, cum clypeolo & criſtis ſolitis ſunt ſepeliri. Phœnices, cùm alij mortuos ita ſepelirent, ut ad orientem ſolem facies ſpectarent, ipſi ſuos ad occidentem verterunt. Vnde ex genere armorum Cares, ex ritu ſepeliendi Phœnices, ſunt cogniti, ut ſcribit Scholiaſtes.*

Stimulante avaritia] *Diuitiæ enim avaritiam invexerunt, & quanto rerum minus, tanto minus eſt cupiditatis: ut Liuius ait. Vnde Lycurgus pulſis ab Sparta diuitijs, avaritiam quoq; omnem exturbavit. Sed ubi rurſus paulatim immigrare cœperunt, avaritiæ quoque Spartani multa fœda exempla ediderunt.*

Iis iam moribus] *Secundum tempus eſt, Troianum videlicet: cuius comparatione, neq; opes Græcorum: eius temporis, neq; id ipſum bellum tantum fuiſſe, quantum præſens Peloponneſiacum opes q; tum temporis Græcorum, oſtendit.*

Ab Tyndareo] *Cùm enim Helenam Tyndarei filiam Theſeus nondum maiorem rapuiſſet, recuperatâ puellâ, Tyndareus omnes eius procos inreiurando obſtrinxit; ut ſicui eorum in matrimonium data Helena iterum ab alio raperetur, tum omnes quæcunque adeſſent armis eam iniuriam vindicarent. Plutarch. in Theſ. & Pauſanias in Lacon.*

Pecuniarum, quas] *Aliter Plutarch. in Theſeo: Pelops, inquit, non pecuniarum magis vi, quàm liberorum, plurimùm inter alios Peloponneſios polluit reges: quòd multas filias ſummis viris collocaſſet, & filios quos habuit multos principes civitatibus inſeruiſſet.*

Nomen tamen regioni] *Priùs enim Apia vocabatur.*

Euryſtheo] *De Euryſtheo & Chryſippo, ad Nomina utriuſq; diximus.*

Avunculus enim] *Aſtydamia mater Euryſthei, ſoror fuit Alcmenæ.*

Perſidis

Persidis] *Persidæ oriundi fuerunt à Perseo, Mycenarum condi-re & rege. Huius filius fuit Stenelus, pater Eurysthei. Eusebius.*

Pelopidæ] *Pelopis, de quo dictum, posteri.*

Arcadibus quoque] *Naves 60 eis dedisse Agamemnonem, scri-tin Catalogo navium Homerus.*

In sceptri] *Iliad. 1. describit sceptrum Agamemnonis. Id fabrica-m à Vulcano, Iovem dedisse Mercurio; hunc Pelopi; Pelopem Atreo; treum Thyesti; hunc Agamemnoni, unà cum multarum insularum Argûs imperio, tradidisse.*

Parvæ fuerint Mycenæ] *Aristoteles in Meteor. lib. 1. cap. ult. roianis, inquit, temporibus, Argivorum regio, quòd palustris esset, rpaucos alere poterat: contrà Mycenæorum ager florebat, eoq; hono-ior erat. Nunc contrà hæc sterilis est facta, & admodum exaruit: ius quæ tunc erant sterilia, quòd aquis tegerentur, facta sunt feni-t. sic & Ovidius lib. 15. Metamor.*

Clara fuit Sparte, magnæ viguére Mycenæ,
Nec non & Cecropis, nec non Amphionis arces.
Vile solum Spartæ est, altæ cecidére Mycenæ.
Oedipodioniæ quid sunt, nisi nomina, Thebæ?
Quid Pandioniæ restant, nisi nomen Athenæ?

Incerta penitùs] *Sic hodie iniqua planè coniectura, de his ipsis bilissimis urbibus, quæ lumina quondam Græciæ fuerunt, ex ipsorũ pectu iudicium sumeretur. Idem de Romana civitate dici potest: quæ bis terrarum olim amplexa imperium, nunc angustis territorij sui nitibus continetur.*

Peloponnesi partibus] *Partes hæ sunt; Arcadia, Argolica, Elis, essenia, Laconica. Ex his duas postremas Lacedæmonij tenuère.*

Vniversæ autem] *Argolica excipienda, cui tunc minimè Lace-æmonij imperârunt: quamvis partem eius suæ adiecerant ditioni.*

More Poëtarum] *Pictoribus enim atq; poëtis, Quidlibet audẽ-semper fuit æqua potestas.* 6.

Mille ducen.] *Euripides & Lycophron, mille naves Agame-nonem ad Troiam duxisse, auctores sunt: ut & Maro mille carinas, t.*

Medium teneas] *Medius numerus 85. sunt. Vnde in 1200. na-bus, centum & duo millia fuisse intelliguntur.*

Vallum castris] *Loquitur non de eo vallo, de quo lib. 7. Homerus nit: sed de alio minore, contra barbarorum incursiones obiecto. :holiast.*

Atque etiam] *Tertium tempus aggreditur, post bellum Troia-um.* 7.

Cum Herculis] *Heraclidæ nanq;, vicesimo ante bellum Troia-um anno in Peloponnesum redire volentes; cùm accepto oraculo, ut*

cùm navibus in Peloponnesum, non pedestri itinere, cund
Dores per Crisæi sinus angustias navibus profecti, Pelop
cuparunt. Hæc Herod. lib 9. & Paus l 5.

Auctis simul proventibus] *Divitiæ ut aliorum mal*
rumq; caussa hominibus sunt & altrices, ita tyrannidi q
næ civitates reddunt opportuniores. Sic Romæ Sylla, Ma
mum Cæsar, dominatum tenuerunt: ad quem, inopi adh
rupta civitate, nequicquam aspiraverant Sp. Melius & M
pitolinus.

Certis honoribus] *De hoc Aristot. lib. 3. Polit. cap. 1*
testatis quatuor numero sunt species. Una tempestatibus h
m volentes erat, certis tamen & definitis legibus. dux en
erat, & iudex controversiarum, & rerum sacrarum cura
Dionysius Halicarn. lib. 5. Qui αἰσυμνῆται apud priscos G
bantur, hi à civitatibus eligebantur pro ratione temporum
præfinito termino, neque perpetui, sed ad certum tempu
modum & quantisper reipub. postulabat militas. Hi non
contra dominari, sed legitimè secundum patrios mores re
cere, solebant: optimusq; rex habebatur, qui erat iustissimu
servantissimus, nusquam ab institutis patrijs discedens: d
conditionibus regnatum est. sicut apud Lacedæmonios.

In isthmo sit.] *Cicero contra Rullum: Corinthus posita*
gustijs, neque in faucibus Græciæ, sic, ut terra [illegible]
ret, & duo maria maxima navigationi diversa [illegible]
[illegible] discrimine separarentur.

ſuperiores Phocæenſes, cruentam planè victoriam, 40. navibus amiſſis, reportârunt. quæ pluribus legentur lib. 1. Herod.

Maſſiliam] *Vehementer hic errat Scholiaſtes Græcus, Maſſiliam Africæ urbem ſcribens. quis enim dubitat, Maſſiliam in Gallia, tum priſcis, tum noſtris temporibus, fuiſſe? Nec ab re videtur, quòd Fr. Portus in comment. monet, Maſſylorum, qui ſunt gens Africæ, nomine Scholiaſten lapſum.*

Siciliæ tyranni] *Phalaris, Cleander, Hippocrates, Gelo, Hiero, &c.*

Themiſtoclis conſilio] *Plutarchus in vita Them. Reliqui, inquit, Athenienſes calcem belli eſſe putabant Marathoniam barbarorum cladem. Themiſtocles verò exordium id maiorum certaminum eſſe ratus, accingebat ſe & civitatem exercebat, ad Græciam protegendam. Itaque cùm vectigal Laureoticum ex argenti metallis inter ſe partirentur Athenienſes, auſus eſt ferre ad populum, ut omiſſa diviſione, triremes ea pecunia facerent ad Ægineticum bellum. Quod quia in Græcia maximè vigebat, ipſe non Perſas (hos enim, ut procul abſenteis, minùs illi timebant) oſtentans, ſed civium ſuorum in Æginetas acerbitate & æmulatione abuſus, facilè tenuit, ut centum ea pecunia triremes conficerentur.*

Antiquo illo] *Id fuit ob Lelantium campum: de quo ita Strabo lib. 10. Chalcidenſium Eretrienſiumq; civitates plerunq; cõcordes fuerunt: & orta de Lelanto controverſia, non tamen ita omnem abiecerunt conſenſum, ut cuncta in bello pro arbitrio agerent; ſed pactiſunt modo certaminis. oſtendit hoc columna quædam in Amarynthio: in qua exprimitur, telis quæ eminùs mittuntur non eſſe uſumdum. Meminit huius libelli etiam l. 5. Herodotus, & Miletios ab Eretrienſium, Samios ab Chalcidenſium partibus, ſtetiſſe ait.*

Sua modò emolumenta] *Quid hodie quoq; quorundam opinione minùs creditur, quàm populi ſui cauſſa regem, principem, magiſtratum, fieri? quid contrà receptius, quàm ob magiſtratum omnes naſci, urbes, regiones, condi? ob id multa millia hominum, in bello ſanguinẽ vitamq; profundere, in pace perpetuis laborib. dies noctesq; confici, & ſurſum deorſum curſitare, & quæ ſudore & ſanguine ſuo quæſierunt contribuere: ut unus homo nutri, & ſuo animo obſequi, ſummoq; in otio & ſumma voluptate degere poſſit? Hinc evenit, ut hodie talibus aſſentatoribus nihil facilius ſit, quàm imperare, quo nihil in rebus humanis difficilius exiſtit: & meritò nobis illa Antigoni regis vox ridicula habeatur, qua regium diadema tollens: O nobilem, inquit, magis quàm felicem pannum, cuius ſi quis omnes curas laborem, pericula, conſideraret, ne humi quidem abiectum tollere vellet. Sed hæc eiuſdem vox fuit, qui regiam poteſtatem ſplendidam ſervitutem appellare non dubitavit. Erubeſcamus profectò, nos Chriſtianos, quorum*

[illegible] mentes veræ pietatis & iustitiæ divina luce illustrata esse [illegible] quidem nosse, quæ homines isti Ethnici, quos cæcos fuisse [illegible] tenebris vixisse, & dicere & credere solemus.

Sua mod. emol.] *Sic & Aristoteles lib. 3. Polit. cap. 4. & lib. 4. [illegible] annidem definit; quòd sit imperium unius, ad imperantis, & non subditorum, commodum directum.*

Lacedæmonii Athen.] *Pisistratidas hi nimirum eiecerunt: de quo vide in Nomin. propr. ad Cleomenem.*

Seditionibus jactata] *Manifestè hic refellitur N. Macchiavellus, qui l. b. 1. c. 6. comment. in T. Liv. ostendere volens, quomodo fieri potuerit, ut Roma tot seditionibus non vexaretur, Spartæ & Venetiarum utitur exemplis: quas urbes semper seditionum expertes fuisse ait. Quod ad Spartanos attinet, manifestis hic ab Thucydide verbis, & alijs historiarum monumentis, refutatur. Venetos quoque persæpè seditionibus afflictos, nec semper eadem reip. forma usos, ostendit Bodinus l. 6. c. 4. de Repub.*

Optimis legibus] *Herodotus l. b. 1. Lacedæmonios ante Lycurgum omnium penè Græcorum κακονομωτάτους fuisse, scribit.*

9. Eandem reipub. formam] *Eam, cuius Lycurgus fuit auctor, intelligit.*

Paucis hinc pòst] *Quartum aggreditur tempus, quo Persarum contra Græcos bella comparat cum præsenti.*

Adversus Medos] *Vtrunque Græcorum cum Medis bellum, satius est apud Herodotum, Plutarchum, Diodorum, legi, quam hic pluribus enarrari. Referetur tamen, si quid ad intelligendum rectiùs Thucydidem pertinebit.*

Paulò pòst] *Quintum tempus usque ad bellum Peloponnesiacum deducit: cuius res gestas ipse hoc eodem lib. pag. 38. & seqq. recenset.*

Ita à Medico] *Confirmat id quod initiò proposuerat, eos omni genere apparatus utrinque instructos fuisse.*

Paucorum tant.] *Lacedæmonij enim, qui paucorum imperio suam administrabant Rempub. in sociorum quoque civitatibus eandem formam instituerunt: his si præfectos, quos harmostas vocabant, dederunt. Contrà Athenienses democratici, populi ubique caussam fovebant.*

Difficilia sanè] *Suam deinceps diligentiam commendat, aliorum negligentiam & inscitiam arguens, & exemplis ostendens.*

Hipparchum cum] *Hæc infrà pluribus lib. 6. Thucyd. persequitur.*

5. Non uno utrunque] *Duos enim reges Lacedæmonij habebant, qui ambo in Senatu uno quisque calculo, duorum tamen vim habentes suffragium ferebant. Scholiastes.*

Quæ

ogographi] *Logographi in genere ſunt, qui vel orationes ias conſcribunt. hoc autem loco deteriorem in partem acci- deïjs, qui res fabulis alijs q́ animorum delinimentis condiuas ſt.*

hoc bellum] *Occupatio eſt. Dici enim poteriſſet: bellum magnum videri, quòd ipſe interfuerit: ut plerunque illa quæ noſtris ſiunt, graviora putamus, ijs quæ procul à nobis te- temporum intervallo abſunt. Verùm, ait Thuc ſi quis om- ſpectu malorum, quæ ſua viderit aras, oculos averſas, libe- mo ipſas res geſtas intueatur: nihilò tamen minùs maius n reliquis iudicabit.*

ones porrò] *Veritatem & fidem in hiſtoria ſcribenda com- Ac primò de orationibus ſeu concionibus, quas complu- rrimas inxtà & utiliſſimas operi ſuo inſeruit, tollerem in-*

vel ante] *Iovianus Pontanus in Dialogo de hiſtoria: Cùm t, homini data à natura oratio, magna cum excellentia ani- æterorum, ipſorumq́ hominum inter ipſos: ſuiq́ orationis is movere animos, & quò velit flectere; eademq́ fugientes rruentes impellat, dubitantes confirmet: huius eſſe memor ſtarum ſcriptor cumprimis debet. Itaque quoties res tuleris, res ipſos inducet, nunc confirmantes ſuos in periculis, nunc s illos ad ea obeunda, aliàs exhortanteis, aliàs obiurganteis, præmia proponenteis, modò admonenteis infamiæ, turpitu- vitutis, mortis. Videntur enim eiuſmodi allocutiones, quæ multos, nunc ad ſingulos habentur, decorare hiſtoriam, & mare. In quibus quoties res ipſa tuleris, nervos orationis genij ſui oſtendes verum ſcriptor. Nec ſolùm quæ dicta fuiſ- ntur ab imperatoribus, verùm etiam ea afferres, quæ veriſi- æq́ dicenda tempus, periculum, reiq́ ipſius natura poſtularit .*

ſa habitæ] *Hanc verò hiſtoricam legem, tum alij quidam ngreſſi, tum inprimis P. Iovius: qui apud exteras gentes, ad- ultiſſimis terrarum oris habitas orationes, veluti ipſe veluti in- t, declamatoriè ſcripſit.*

ut quodque] *Utrumque hoc cùm inprimis in hiſtorico re- r, ſæpè tamen Iovius adeò neglexit, ut multa etiam ſatis co- rtium ſtudio, omiſerit, vel depravârit.*

idem quia] *Oſtendit Thuc. quo iudicio quoque fine ſcripſe- iam; nimirum, ut non legendo ſolùm homines delectet, ſed uiùs utilitati lectoris ſervias, unde ſibi quiſque ſuæq́ reip. ineuſy capere poſſit.*

ɔulosis] *Ad Herodotum, quem fabulatorem hominem Gell. lib. 3.*

lib. 3. nominat, respicere videtur. Et Lucianus in libello de conscribenda historia: Thucydides, inquit, benè admodum lege hoc constituit, & virtutes ac vitia historicorum inter se discrevit: qui cùm videret Herodotum in summa admiratione esse, adeò ut Mulæ vocarentur ipsius libri, possessionem tamen ait se scribendo compositurum esse, quæ in perpetuum duret potiùs, quàm quæ ad præsens certamen comparetur. nec id se quod fabulosum sit amplexurum, sed veritatem rerum gestarum relicturum posteris esse. Deinde & utilitatem addit, & quem finem is qui rectè sapit historiæ statuere debeat, ut si quando rursus similia incidant, alij ad hæc respicientes, rebus suæ civitatis rectè uti possint.

Minùs fortasse) *Sic de sua Rhetorica Fabius lib. 3. Veremur, inquit, ne parùm hic liber mellis, & absinthij multum habere videatur: sitq; salubrior studijs, quàm dulcior.*

Cæterùm qui) *Lucianus de conscrib. hist. Unum, inquit, opus est historiæ & unus finis, utilitas: quæ sola veritate conciliatur. Quòd si hac neglecta, studebis historiam supra modum facere delectabilem, admistu fabulis, laudibus, & cæteris huiusmodi adulationibus: celerrimò illam Herculi in Lydia similem reddes. Vidisse enim alicubi te consentaneum est, pictum illum Omphalæ servientem, atque admodùm alieno ornatu indutum, illa videlicet pelle ipsius leonina vestitâ, & clavum manu tenente, eoq; Herculem præ se ferente, ipso autem in crocoto & purpura lanam trahente, & vapulante ab Omphale sandalio, &, quod turpissimum spectaculum est, vestitu cum corpore non conveniente, & virilem illum corporis habitum turpiter effœminante. Ac multi quidem fortassis hæc tua laudabunt: pauci verò illi, quos tu contemnis, suaviter & ad satietatem usque ridebunt, aspicientes indoctam & dissonam rei compositionem. Nam quod unius cuiusque rei proprium est, id pulcrum est. hoc si mutaveris, deforme id ipso usu reddetur.*

Hæc ad suum com.) *F. Guicciardinus lib. 1. hist. Est omninò periculosum actiones exemplis moderari, nisi eædem rationes, non in universum, sed singulatim omnes recurrant: deinde, nisi eadem prudentia gubernentur: & postremò, nisi præter cætera omnia etiam fortuna suas partes agat. Hæc ille. Verùm enimverò, nullum numen abest, si sit prudentia, sed te nos facimus fortuna deam cæloque locamus.*

11. Quàm ludicrum) *Hinc Fabius l. 10. Rhet. cap. 1. Thucydidem vi, Herodotum voluptate, meliorem esse scribit.*

Igitur superiorum) *Posteaquam satis de suo officio & proposito dixit: iterum attentionem belli magnitudine movet.*

Maxima fuit moles) *Fuére tamen, qui Persico Xerxis bello, Gelonis & Syracusanorum de Carthaginiensibus victoriam anteferrent.*

ferrent. Nam hos ingenti classe & 300. millibus pedituum sub iaem tempus in Siciliam venientes, Gelo omnes unà cum duce Amilcare ita delevit, ut vix nuntius cladis superesset, de quo vide Diodor. Sic. Lib. 11.

Duobus navalibus] *Navalia prælia ad Artemisium Eubœæ & ad Salaminem; terrestria, ad Thermopylas & Plataeam, commissa sunt.*

Extemplò] *Duos tamen penè annos consumpsit.*

Solis defect.] *Tres solis defectus, duos lunæ, huius belli temporibus congruentes, historici nobis prodiderunt, & cæli syderumque speculatores computarunt: de quibus in Chronologicis.*

Ille morbus] *De quo libro secundo.*

Intiò præmili] *Antè animum, quàm ipsam aggrederer, præfatus belli historiam.*

In speciem] *In omnibus ferè bellis, aliæ in speciem, quàm quæ verè justæ, armorum causæ feruntur.*

Metropoli] *Metropolis Græcis dicitur, urbs à qua aliæ urbes veluti filiæ ortum habent. Sic Corinthus Corcyræ, quam coloniam deduxerat, metropolis fuit.*

Finit barbaris] *Tantalidis.*

Ceu conditoribus] *Ob Phalium nimirum Corinthium, Epidamnos conditorem.* 124

Infimis precibus] *Infimis precibus orare, perinde ac summis orare, T. Liv. dicit: Vt lib. 29. supplex ab eo infimis precibus auxilium Romanis imperavit.*

Principe] *Ita enim moris fuit, sacrorum principem ex metropoli deligere.*

Magnam rei navalis] *Homerus Odyss. 8. navibus Phæacensium nullos esse gubernatores fingit, sed ipsas mentes hominum sensusque habere, & immensa maris spatia transire, aëris caligine nube opertus, nec quidquam metuere, ne naufragium aliúmve casum patiantur. Talis figmento, summam scientiam rei navalis Poeta exprimere voluisse videtur.*

Tantùm, ne bellum] *h. e. quamcunque se vel parùm æquam* 2. *conditionem subituros, modò ad arma res non deducatur.*

Alios sibi] *Tacitè minantur, se Atheniensium societatem impetraturos, si Corinthij iniquiores esse velint.*

Quos alioqui] *Corcyræos malebant, nec Atheniensis, nec ullos alios socios habere: rursus Atheniensium societatem petere, quàm cedere Corinthijs, præoptabant. Id mirum est, quod T. Quintius apud Liv. lib. 34. ait: in civili discordia, partem quæ domestico cæteris minus fit inferior, externo se pessimo applicare, quàm alteri cedere.*

Duobusq; exta mill.] *Quæritur cur hic duo-*

duo millia armatorum dicantur, cùm priùs tria millia eos instruxisse scripserit. Ipse respondet, eos reliquos præter duo millia, vel quòd hos suffecerint, vel contemptu Corcyræorum, reliquisse. H. Stephanus, vel tot milites eos habere non potuisse, quot instruere cogitaverint, vel alterutrum locorum Thucydidis depravatum esse, opinatur. Sed talia, utcunque se habeant, haud sunt in magno ponenda discrimine.

14. Quadraginta en] *Hoc addit, ne quis miretur, cùm 120. navē habuerint Corcyræi, cur non omnibus in prælium processerint.*

Trophæum] Τροπὴ *Græcis fuga hostium dicitur. inde spoliacta, fixa in stipitibus, trophæum appellārunt. Huius constituendi morem Maro Æneid.* 11. *describit:*

Ingentem quercum decisis undiq; ramis
Constituit tumulo: fulgentiaq; induit arma
Mezentī ducis exuvias, tibi magne trophæum
Bellipotens: aptat rorantes sanguine cristas,
Telaq; trunca viri, & bis sex thoraca petitum
Perfossumq; locis: clypeumq; ex ære sinistra
Subligat, atq; ensem collo suspendit eburneum.

De ijsdem ita loquitur Iuvenalis satyra 10.

Bellorum exuviæ, truncis affixa tropæis,
Lorica, & fracta de casside buccula pendens,
Et curtum temone jugum, victæq; triremis
Aplustre, & tristis summo captivus in arcu;
Humanis majora bonis creduntur: ad hæc se
Romanus Grajusq; & barbarus Induperator
Erexit, causas discriminis atq; laboris
Inde habuit: tanto major famæ sitis est quàm Virtutis.

Apud Diodorum S. libr. 13. *Nicolaus Syracusanus, trophæum non ex lapide, sed ex quocunque ligno fieri, ait, ut momenta eiorum quàm minimè diuturna essent. Eadem trophæa dijs consecrata eversere irreligiosum erat. Vnde Iulius Cæsar, Pharnace rege Ponti devicto, Mithridatis de Triario Romano duce trophæum, non deiecit, sed suo de Pharnace opposito obscuravit. Dionysius Cass. lib.* 42.

Adversus nem.] *Sic T. Liv. lib.* 5. *Clusinis adversus Romanos nullum ius societatis amicitiæve erat.*

Se adscribi] *Tricennali nanque inter Lacedæmonios & Athenienses fœdere facto, reliqui Græci alij Athenienſium alij Lacedæmoniorum partibus applicati, fœderi se eidem inscribi curārunt. Eo fœdere penitùs abstinuerant Corcyræi.*

Si qui sunt] *Oratio Corcyræorum generis est Deliberativi. pugnat*

thenienſium ſocietatem. In Exordio, ad benevolentiam & at-
m promiſſione duplici animos auditorum inclinant. Inde ob-
occurrunt. Simul argumenta præcipua ſpargunt: & ipſam
ionem, antè plerunq; in deliberationibus notam, conſtituunt.
idem inſtitut.) Occupatio eſt. Objici nanq; poſſet, debuiſſe 15.
ſocios ſibi quærere Corcyræos, quorum præſidio in adverſis
nt: iam verò non quærendos periculorum ſocios, cum quibus
egram non communicaverint. Reſpondet Corcyræus per ve-
m culpæ in imprudentiam: ob quam, ſibi incommodam, uti-
enienſibus, veniam ſe mereri ait.
amicorum) Ariſtidem Plutarchus refert, ſemper ſolum ac
mp. geſſiſſe, ac ſocietates fugiſſe: quòd paria amicorum præſ-
tia, ſoleat ad iniuſtos conatus incitare.
que nos quidem) Narratio eſt, exponens quo caſu in hanc
tem devenerint Corcyræi, ut aliorum ſocietatem petere cogan-

ræterea) Miſerationem commovet.
im quæ) Confirmatio ſequitur, in qua ab honeſto, facili, uti-
menta promit. Sed cùm, ut Fabius monet, ſecundum mores ſit
ſus agendum: utilitatis præcipuè, ad quam proniores erant
nſes, colligu argumenta.
primùm) Honeſtatis primò argumentum ponit: ſed id pa-
num. Minor enim Syllogiſmi ſic admodum controverſa: quam
a ſua oratione Corinthij validè pugnant.
cùm nos) Primum utilitatis argumentum. Toti huic Cor-
gosio, ſimilis eſt Campanorum actio, quos Romanorum ſocie-
tere Samnites coëgerunt: ut L. 7. T. L. deſcribis. Erant enim Sa-
ocij Romanorum, horum armis preſſi Campani, Romanorum
os opem implorant. Itaq;, ſi, inquiunt, ſecundis rebus noſtris
m periſſemus, ſicut cæpta celeriùs, ita infirmiore vinculo
a eſſet. nunc miſericordia veſtra conciliati, auxilioq; in dubijs
fenſi, beneficium quoq; acceptum colamus oportet, ne ingrati,
i ope divina humanaq; indigni videamur, &c.
ſe verò) Alterum longè validiſſimum, à claſſis magnitudi-
mentum. Ita Campani agri ubertatem prædicant: Campani
is amplitudine, non agri ubertate, ulli populo, præterquam
edentes, haud parva acceſſio rebus veſtris in amicitiam veni-

re conſid.) Amplificat argumentum, ab occaſionis varietate,
quentibus bonis.
ora præſidia) Sic Campani umbra potiùs Romani auxilij u-
ſt, quàm ut ipſi magnas vires polliceantur.
um verò) Confutatio eſt, tres obiectiones refellens. Pri-

mò eos confutat, qui bellum à Peloponneſio non imminere putabant.

Tum perſe) *Exemplaria καὶ ἀνίσως habent. Ac. Portus καὶ ἰσοῖς legendum putat. quod verendum eſt, Corinthios ipſ ad Lacedæmonios multùm auctoritate poſſere*

Vna tantum nobis) *Iuſtinianus de Samnitibus: una tantum pugna ſuperatos, ſibi poſſidere videri.*

Quòd [illegible] *Thucydides ſtatuere, qualia quæque ſint, cùm Corinthius ea non bene tractet.*

Sed [illegible]) *Hactenus argumentabatur, quæ nomen inſolidum amittere ſolent, quæ recipiunt. Apud Livium Hal. Sufetes contra Romanos negant neredis, Romanos ſibi eam eſſe debere, ſubiectos, ſuos finitimos, ut bellare ſecundum ſuorum arbitrium paeant. Pro hac igitur, exempla recitans colligarum, quæ non ſolitæ ſint conſilia ſibi ſic Lacedæmonios Dorienſibus imperare, ipſos Albanos Latinis.*

Hæc igitur) *Exemplo ſuo Athenienſes commonefacit, ne cuiquam ſibi à Corinthijs.*

Neque verò) *Tertium refutat, quòd fœdus Athenienſes violaturi ſint, ſi recipiant Corcyræos.*

Enimverò iniq.) *Indignitate rei ſtimulat Athenienſes.*

Multa nobis cum) *Validitatis denuò argumenta, & inprimis claſſis opportuni, atem celeb. at.*

Hoſtes fuerint) *Corinthij enim priùs acerba cum Athenienſibus bella geſſerant: Corcyræi nunquam.*

Quòd ſi quis) *Tertiam obiectionem adverſarij, de fœdere, alio argumento, ſatis probe ſervo, oppugnat.*

17. Hinc ſuum) *Si, inquit, metuentes licet ne fœdus violetis, tamen nos recipientes utilitatis profectò agetis, cùm viribus armatis terribiles hoſtibus futuri ſitis. Quòd ſi verò ſpe cæca præſenti fœdere fidentes, id conſervare, quàm nobis obſequi malueritis: hæc ſanè ſpes magnarum vos virium acceſſione orbabit, & hoſtibus inferiores reddet.*

Sciat idem) *Primum refutationis argumentum reſumit.*

Quæ cum) *Novum validitatis argumentum, à ſitu Corcyræ.*

Ad trajiciendum) *Hac commoditate Siculienſibus poſtea bellis ſunt uſi Athenienſes.*

Atque ut pauc.) *Concluſio eſt, brevi conſtans enumeratione argumentorum ab utilitate.*

Quandoquidem) *Corinthiorum oratio, diſſuadens Athenienſibus Corcyræam ſocietatem, duabus partibus conſtat. Prior refutatio eſt orationis Corcyræorum. Altera ad Athenienſes converſum, quos ab amicitia Corcyræa dehortantur.*

Modeſtiam ipſi) *Primò omnium excuſationem Corcyræorum, quaſi*

quæ ſe purgaverant Athenienſibus, cur quillius ad id locorum ambæ-rint ſocietatem, per διαλλὴν refellunt.

Delatos excip.) *Simile Q. Curtius l. 4. ſcribit: Naſamones ſunt gens Syrtica, navigiorum ſpoliis quæſtuoſa. quippe obſident littora, & æſtu deſtituta navigia notis ſibi vadis occupant.*

Enimverò ſi) *Alterum confutationis adverſariæ argumentum diluit Corinthius, oſtendens, Corinthijs ſanè non convenire, ut iniu-rijs exagitent colonos: contrà tamen colonorum officium eſſe, ut tan-quam matrem liberi, ſic ipſi metropolin colant. Et quia Corcyræi iniu-rijs Corinthiorum hoc ſe compulſos dixerant, docet, longè maiores in ſe Corcyræorum iniurias extare: tandemq; in hoc ipſo Epidamnio ne-gotio, nullam ipſis iniuriam factam arguit.*

Afflictam laborantemq;) *Nemo ſuum dicere poteſt, quem per-* 18.
euntem contempſit l. unusquisq;. C. de infantibus expo.

Nec verò ſatis) *Poſtea quam quæcunq; propriè adverſus Corcy-ræos dicenda fuerant, abſoluit Corinthius: ex prædicta ductâ commo-ne factione Athenienſes à ſocietate Corcyræa dehortatur.*

Quoniam quib.) *Concluſio præcedentis confutationis, & tranſi-tus ad alteram partem oratoris. Ea duplex eſt. primo enim de iure, tum publico, tum privato, diſputat. inde argumenta, quæ maximè Corcyræus iactaverat, noviſſimo prudenter loco refellit.*

Quando enim) *De iure publico initio contendens, tribus argu-mentis docet, minimè Athenienſibus committendum, ut deficientes ab altera parte recipiant. Primò tag, oſtendit, violaturos omnino fœ-dus Athenienſes, ſi Corcyræos in ſocietatem aſſumant.*

Corcyræis ne per inducias) *Cum quibus neq; amicitiam, neque* 19.
hoſpitium, neq; fœdus, habemus: hi hoſtes quidem non ſunt, proximè tamen ad eos accedunt. gl. in l. poſtliminij. §. 2. ff. de captivis.

Quippe nec nos) *Alterum argumentum: quo par ſibi pro pari referri volunt. quandoquidem nec ipſi deficientes ab Athenienſibus ſocios receperint.*

Quando Samus) *De defectione & bello Samiorum infrà Thu-cyd. p. 48. ſcribit.*

Quòd ſi vos) *Tertium arg. hunc morem non Athenienſibus mi-nùs, quàm Corinthijs, damnoſum futurum. nec enim immeritò ſe i-pſorum exemplum in eos verſuros.*

Nunc verò) *Altera diſputatio, de iure quod privatim erat Corin-thijs adverſus Athenienſes, ob beneficia quædam in ipſos collata.*

Viginti præb.) *De Ægineticò bello, quod fuit paulò ante primum Medicum bellum, vide Herodotum l. 6. Tunc enim Corinthij Athe-nienſibus amiciſſimi, viginti præbuerunt naves: & quoniam leges il-lorum donare vetabant, quinis drachmis vendiderunt.*

Atque hæc ea) *Commendat beneficium à tempore. Multum enim refert, quo tempore beneficium conferatur.*

Neque justum) *Alterum membrum huius partis, quo omnia quæ Corcyræi ostentaverant commoda amoliri conatur.*

Semper enim) *Primum argumentum, sententia philosophica constans, nihil utile esse, nisi idem iustum sit & honestum.*

Et an futurum) *Respondet primo Confirmationis Corcyræa argumento, de imminente ab Peloponnesiis bello: ac gravissimè commonefacit Athenienses, ob res incertas & dubias non esse certissima odia & pericula suscipienda.*

20. Quin potiùs) *Idem hoc auget temporis opportunitate, quo Athenienses animos sibi Corinthiorum egregiè conciliare possint.*

Ob Megarenses) *Horum enim caussa magna Corinthios clade affecerunt Athenienses: de qua infrà h. l. p. 44.*

Quòd autem) *Navalem Corcyræorum societatem reijcit, argumento vero quidem, sed parùm ad occæcatos præsenti utilitate animos idoneo.*

Quocirca cùm) *Concludit orationem repetitione gratiæ ob beneficia, & temporis occasionem commemorat.*

Quòd si feceritis) *Honestum & utile ad ultimum inculcat.*

Decreverunt soc.) *Periclis inprimis suasu, ut Plut. refert.*

Auxiliarem soc.) *Επιμαχίαν; qua se videlicet mutuò contra alios inferenteis arma iuvarent: non autem invicem, alijs bellum facientes, auxilia darent.*

Bellum quippe) *Ostendit, quæ maximè argumenta moverint Athenienses. Eo apparet, moralia honestatis præcepta & sententias, ipsumq; adeò ius, quibus inprimis Corinthij pugnaverant, parùm valere apud captos præsenti aliqua magni emolumenti specie.*

Decem eis naves) *Plutarchus auctor est, Periclem eis in contumeliam Lacedæmonij Cimonis filij decem solùm naves procurasse. Cimonis nanq; familiæ magna cum Spartanis necessitudo & amicitia intercedebat. Vnde quo maiorem ex gratia Spartanorum traheret invidiam Lacedæmonius, si nihil magnæ rei gessisset, invitum cum paucis navibus extrusit. Omnibus enim modis incremento filiorum Cimonis offecit, nomina etiam eis peregrina obijciens, quòd uni Lacedæmonio, alteri Thessalo, tertio Elio, nomen esset.*

Agerent) *Athenieness videlicet.*

21. Terrestres copiæ) *Navale prælium commissuri Græci, in terra quoq; copias aliquas disponere solebant, quæ si quæ vincerentur naves, aut in terram agerentur, subsidio essent.*

Assumptis trium) *Hoc fiebat, ut sicubi disijcerentur, aut in loco inopi destituerentur naves, non protinùs fame laborarent.*

Græci contra se) *Ad Artemisium quidem & Salaminem maior*

navium

navium numerus pugnavit, sed ea Græcorum contra barbaros prælia fuerunt.

Adhuc utiles) *Quæ læsæ quidem, adhuc tamen idoneæ navigationi erant.*

Pæana) *Pæana cantum duplicem Græcis fuisse, Scholiastes ait: alterum ante prælium, ad Martem, alterum post victoriam, ad Apollinem. Ita Germani disciplina patria, antequam publico prælio confligant, aut urbem aliquam oppugnent, omnes in genua procidentes, à Deo victoriam precantur. Quod cùm laudabile dignumq; Christiana gente sit institutum, P. tamen Iovius, ut Germanos planè barbaros effingat, & ad priscorum Latinorum potiùs morem, quàm ut veritas historiæ requirebat, loquatur: sic de eis in vita F. Davali scribit: Germani pugnandum esse rati, in genua procubuerunt, & truci murmure quodam carmine enunciato, cava manu collectum solo pulverem in terra spargebant: qui mos erat antiquissimus, eorum qui se pro principe victoriaq; devoverent, ac iurarent, se nisi victores domum non reddituros.*

Recedere sensim) *Id πρύμναν κρούεσθαι Græci vocant: quod est sensim, non aversa navi, recedentem, in puppim remigare, ut Schol. ait: ne vel apertè fugam naves capessere videantur, vel terga hostibus obijcientes faciliùs vulnerentur.*

Scaphæ impos.) *Κελήτιον, inquit Scholiastes, parvum est navigium, quod ab uno remige agitur. Valla actuariũ navigium, Winshemius celocem (κέλης primitivum celocem interpretantur Gellius l. 10. c. 15.) vertunt. Ego scapham appellavi, Q. Curtium secutus: qui scapham appellat, quod lib. 2. Arrianus κελήτιον vocat.* 23.

Sine caduceo) *Caduceum Schol. docet lignum esse rectum, duos angues ab utroq; latere, sic ut capita invicem obvertant, circumplacitos habens. quod caduceatores secum ferentes, tuti erant apud illos ad quos mittebantur. Signum autem erat lignum rectum & æquabile, orationis rectæ & æquæ. angues verò castra & exercitus oppositos significabant: inter quos media & æqua utrisq; oratio paucis caussa interponebatur.*

In vinculis asservatos) *Prudenter agunt Corinthij, dum vivos hos retinent potiùs, quàm ira cladium in eos sæviunt. Hoc enim factum nihil eis ultrà profuisset: illa via deinceps non leves clades Corcyræo populo intulerunt.* 24.

Murum quà Pall.) *Talibus consilijs violenta imperia administrantur. At Romani, qui suos iustè & moderatè in pace regebant, in bello quoq; talibus remedijs non eguerunt.*

Præterea præfectos) *Epidemiurgos Corinthij hos magistratus appellabant. Demiurgos quoq; magistratus gentis Achæorum appellat T. L. l. 32. scribit.*

mo sit. consultum velit. sin minùs, omnis humana consociatio solvatur necesse est. Igitur ut iustitiæ duo sunt fundamenta, primum, ne cui noceatur, deinde ut omnium si fieri possit utilitati serviatur: ita iniustitiæ quoque duo genera sunt, unum eorum, qui inferunt, alterum qui ab ijs, quibus infertur, si possunt non propulsant iniuriam.

Nam quis] *Secundum argumentum à consilijs & ingenijs Atheniensium, qui hostium cunctatione & inertia callidè uti norint.*

Soline] *Iterum dehortatio subiungitur ad Lacedæmonios, partim argumentis constans, partim obiectorum refutatione.*

Soline Græcorum] 1. *argument. Omnes alij Græci erecti sunt. Ergò neque vos cessare debetis.*

Et cunctan. potiùs] 2. *arg. idem cum Minutij argumento apud T. L. l. 22. Stultitia est sedendo aut votis debellari credere posse: armari copias oportet, deducendas in æquum, ut vir cum viro congrediaris. Audendo atque agendo res Romana crevit, non his sessibus consilijsve, quæ timidi cauta vocant.*

Soli dupl.] 3. *Facilius est, orientem extinguere ignem, quàm latè fusum incendium.*

Atherclè vos] *Obiectioni respondet: Lacedæmonios non ita procul, ut cui videri possit, à periculo summotos esse. Cùm enim Persarum, tanto intervallo dissitorum, celeritate propè fuerint oppressi: multò magis ab Atheniensibus adeò vicinis id contingere posse.*

Priùs intrare] *De Darij exercitu loquitur, qui Peloponnesum quidem non intravit, sed tamen in Atticam usque pervenit: & nisi Athenienses obstitissent, facilè in Peloponnesum penetrasset.*

An invadentibus] 4. *arg. Inferendum potiùs quàm arcendum bellum: quoniam, ut Annibal ait, maior est spes maiorq́ animus inferentis bellum, quàm arcentis. Et Africanus in oratione contra Fabium: Multum, inquit, interest, alienos populére fines, an tuos uri excindiq́ videas. plus animi est inferenti periculum, quàm arcenti.*

Et barbarum] *Alteri obiectioni respondet: At barbarum longè valentiorem superavimus. Verum, inquit Corinthius: sed is suapte magis imprudentia, quàm nostra vi, superatus est.*

Et ipsos] *Iterum obiectionem diluit. Victi sunt interim à vobis Athenienses: sed suis magis erratis, quàm nostris viribus.*

Nolite autem] *Per occupationem acrimoniam verborum adversus Lacedæmonios excusat.*

Cum qualib. hom.] *Tertium argumentum: quo Atheniensium mores, industriam, audaciam, & variam virtutem, mirificè Corinthius orator extollit, Lacedæmonios cum eis collatos acerbè reprehendit: ut tantò magis iram ipsis ad vindicandas sociorum iniurias acuat.*

·30 Illi supravires] *Hanc sententiam Rhodij apud T. L. lib. 45. exprimunt:*

Athenienſium populum fama eſt celerem, & ſupra vires au-
eſſe; Lacedæmoniorum, cunctatorem & vix in ea quibus fidit
entem.

n adverſis] *Ita Romanis mos erat, in adverſis vultum ſecun-*
unæ gerere, moderari animos in ſecundis. quo tamen poſterio-
tùm inferiores erant Athenienſes.

ni deſid.] *Lacedæmonij enim diſciplina ſua utebantur ad ex-*
ire.

uuntur] *At Lacedæmonij plerunque victoria contenti, fuſos*
on longiùs inſequebantur. Id ſcitè in publicis prælijs utile
que eſt, teſte Vegetio, ſic in ipſa belli gerendi ratione non rarò
propè victoriam interpellat. Ita Annibalis non minimum in
mano peccatum fuit, quòd non ex Cannenſi protinùs acie ad
Romam duxit. Cuius rei ipſum ſæpiùs deinceps vehementer
iſſe ferunt: inprimis cùm iam excedere Italia cogeretur, ſe ac
pſius caput execratum, quòd non cruentum ab Cannenſi victo-
iem Romam duxiſſet.

porib. præter] *Sententia eſt: Eos corpora ſua quaſi a-*
ucentes, in quodvis periculum pro republ. ca mittere: conſi-
ita uti, ut qui probè ſciant, non alienas ſe, ſed ſuas res a-

os dies] *Lacedæmonij enim complures dies feſtos habebant,*
us nunquam exercitum eduicebant.

ctem otioſam] *Apud Athenienſes otioſi capite plectebant-*
cedæmonij nihil otio honeſtius aut generoſius putabant.

is ob res] *Tertio argumento, ut prioribus, dehortationem ad*
monios ſubiungit: quo monet eos, ut relictis priſtinis ſuis mo-
Athenienſium induſtriam & ſtudia imitentur.

etè eos] *Vegetius lib. 4. Nemo bello laceſſere aut facere in-*
audet ei regno vel populo, quem expeditum & prompium ad
dum vindicandum, cognoſcit.

re ſufficiat] *Concluſio dehortationum.*

ic verò] *Propoſitio eſt, quam ſpecialem diximus. huius enim*
ræcipuè orationem Corinthij inſtituere. Petit igitur, ut Poti-
uxilio ſint Lacedæmonij, idque duobus argumentis. 1. quia
iſerint Potidæatis. 2. ne hos negligentes, reliquos ſocios ad a-
ietatem circumſpectandam compellant.

quos aliam] *Argivos innuere videtur, perpetuos Laced æ-*
um hoſtes.

vantes conſ.] *Vobis ſcilicet officium facientibus.* 31.

iberate] *Concluſio orationis, brevi officij commonefactione*
s.

non ut] *Oratione hac Athenienſes à bello ſibi inferendo a-*

ut cautè & providè agant, nec temerè fœdus dissolvant. inde à vi & armis ad ius & iudicium provocant: quæ si repudient, bellum vicissim minantur.

Cum & ipse] *Oratio Archidami, belli cum Athenienſibus non diſſuadet, ſed in aliud tempus differendum docet. Exordio animos ſibi Lacedæmoniorum concilium, dum ſe non timere ait, ut quiſquam in præſenti negotio imperitia aut cupiditate labatur.*

Proinde ſi] *Propoſitio orationis.*

Equidem adverſus] *Bellum protinus cum Athenienſibus gerendum, tribus generibus argumentorum diſſuadet; quia difficile; quia damnoſum; quia iniquum.*

35 Hominibus verò] *Primum argumentum ex facultatis loco ſumitur: quia Athenienſes ſint inſtructiſſimi, Peloponneſij imparati. Virtutum partium enumeratione probat & amplificat.*

Non in propinquo] *Pugnare hoc videtur cum eo, quod paulò antè Corinthij dixerunt; Athenienſes in vicinia Lacedæmonijs habitare. Sed diverſo iſthæ reſpectu dici liquet. Illud enim ad Perſas reſpiciebat ait Corinthius. multò autem propiores erant Lacedæmonijs Athenienſes, quàm Perſæ. hoc verò institutis Peloponneſiorum ſocium Archidamus profert. Diverſa autem ratione ijdem & longè & propè ſiti videntur.*

Et neque in publico] *Idem de Spartanis Ariſtoteles lib. 2. Polit. cap. 7. ait:* ὅτι ἐν τῷ κοινῷ τῆς πόλεως ἴσον ἐδέν, πολίτην μεγάλης ἀνάγκης ὄντος πολεμεῖν, ἀσφίγγεσθαι τὰ καιρὸς, &c.

Aliæ ſunt regiones] *Inſulæ, Thracia, Ionia.*

Quod igitur] *Sequuntur ab incommodis argumenta* 1. *quia nos maximam cladium partem feremus.*

Ac neque ponere] 2. *Aliud incommodum, ab infamia inde ſecutura. Ita Metellus apud Salluſt. ait: Omne bellum ſumi facilè, cæterùm ægerrimè definere: non in eiuſdem poteſtate initium & finem eſſe: incipere cuivis, etiam ignavo, licere; non deponi, niſi cum victores velint. Et Iuvenalis: Tecum priùs ergò volucra Hæc, anime, ante tubam galeatum ſerò de bello Pœnitet.*

Sed nec illud] 3. *ab incommodo argum.*

Verùm magis] *Sic ſanè evenit: adeò ut hæc tota oratio vaticinium futuri ſit omnium, quæ poſtea Lacedæmonijs incubuerunt, cladium. Quo ipſo vix verè ſimile evadit, Archidamum licet prudentiſſimum virum, in hanc ſententiam locutum eſſe, nec finito demum bello quædam ab ipſo Thucydide adiecta.*

Verùm enimverò] *Per occupationem ſuum conſilium duplex exponit; ut in præſens ita legati Athenas ad expoſtulandum mittantur, ut deinceps bellum ei ante cura paretur.*

Nimium oſten- ſen.] *Sic de Sabinis T. Liv. 1. Non oſten-*

lum priùs, quàm moverunt. Hodie interdum aliter fieri vi-

parorum quoque] *Sanè maiorem hi veniam merentur, hriſtiani illi, qui ne Chriſtianis cedere cogantur, cum Turcis r ſocietatem ineunt.*

c iam] *Conſilium ſuum commendat, à triplici ſecuturo do.*

privatas] *Corinthiorum & Megarenſium querimonias.*

erùm nemini] *Sequitur Refutatio, adverſus Corinthiorum is orationem directa. Ac primò timiditatis crimen ab ſua gente .*

vus belli] *Pecunias non eſſe nervum belli, adeoq; utile qui- iumentum, ſed tamen nec præcipuum nec ſemper neceſſari- on abſurdè, meo iudicio, diſputat N. Macchiavellus lib. 2. . comment. Livian. Exemplis enim infinitis demonſtrari po- n divitias & opes, ſed bonos duces & milites (humano modo) victoriam peperiſſe. Sic Cræſum Cyrus, Darium Alexan- rolum Burgundum Helvetij, ſuperârunt: quia illinc auri co- n viri; hinc ferrum potiùs fortiſſimiq; & duces & milites ſle- . Sic T. Livius, Romanos haud dubiè Alexandro (ſi poſt devi- ſtam in Italiam veniſſet) ſuperiores fuiſſe futuros contendit: lexander illis auro, hi ducum & militum bonitate præſtiiſ- ic ipſo bello Peloponneſij adeò inopes, Athenienſibus tantis opi- editis ſuperiores tandem evaſére. Sanè ſi auro bella perfice- , dudum inferiores Germanos & alios Hiſpani ſubegiſſent. Cō- tamen præſens Archidami ego minimè reprehendendum duco. ienſes enim non divitiarum ſolùm copijs, ſed & militari peritia itudine præſtabant. Vnde Archidamus æquari vires cupiens, us talem hoſtem non ſufficere militare robur, ſed alia adiumen- paranda, docet.*

rditatis] *Reſpondet orationi Corinthiorum, quatenus cun- is & tarditatis Lacedæmonios inſimulaverant. Huius enim non pœnitere ait, ut omninò ex dignitate uſuq; urbis Sparta- Laconicæ diſciplinæ convenientiſſimam, iudicet. Eo ſimul Spar- m animos ſibi conciliat, & ad conſervanda patria inſtituta ur.*

ntemnere leges] *Sic Demaratus Spartiata ad Xerxem lib. odoti ait: Lacedæmonij quamvis liberi ſint, non tamen omninò xiſtunt, his enim præeſt domina lex, quam multò magis ipſi me- , quàm tuite. Faciunt ergò quæcunq; illa cogit, &c. Idem apud iem in Hippia maiore dicitur, Lacedæmonios nec mutare leges ater ſolita liberos erudire. non enim peregrinas diſciplinas ad- e leges. Sed eos ibidem reprehendit Socrates, confirmans, uti-*

litatem

litatem potissimam esse legem civitatis, cum quasi quæ lex aut disciplina pugnet, meritò debeat mutari. At Lacones bonis legibus permultis, & quidem in rebus maximis, carere: qui tamen optimis legibus instructi videantur.

37. Nunc autem] *Peroratio est. qua consilium suum duplex plenius repetit verbis.*

Cùm inprimis] *Argumentum ab honesto & æquo, postremò (non insolito in Perorationibus modo) ponit; iniquum esse, eos qui ut æquum pati velint, armis refutare velle.*

Qui tunc Ephorus] *Lycurgus legislator Lacedæmonius, cùm egregiè ad pacis belliq; artes Spartanam urbē conformasset, paucorū tamen optimatum opes nimiùm provexisse videbatur. Ea de caussa anno 130. ab eius gubernatione, rege Theopompo, Spartani tanquam frænū iniecerunt regibus Ephorum potestatem. Horum annuus fuit magistratus. & quia regibus præcipuè tanquam rectores & magistrati appositi erant, contentiones cum ijs reges tanquam hereditarias acceperunt. Hi nec assurgebant regibus, ut reliqui cives, & in discordiis regum hi alterius sententiam comprobantes vincebant. Plutarchus.*

Quid sibi] *Oratio Sthenelaidæ ferox, qua ad bellum Lacedæmonios incitat; & orationes diversæ partis tumultuariè refutat. Atheniensium primò verba eo præcipuè spernit, quòd se magis ipsi laudaverint, quàm purgárint.*

Nos verò] *Ex contrario argumentatur ad Lacedæmonios, sociorum iniurias esse vindicandas.*

Valeant alii] *Archidami orationem arguens, Atheniensium copijs & apparatui sociorum suorum robur opponit.*

Socii sunt fideles] *Magnum id quidem; sed non solum huic sufficiens bello.*

Iis potiùs] *Hoc specie argumentum est, revera nulla ratione nititur, nec ad præsens bellum pertinet. De hoc ipso enim dicendum fuisset; an fecerint iniuriam Athenienses; an tantam, quæ bello debeat arceri; an alio modo possit res transigi; an si maxima sit ipsorum iniuria, iam commodè oppugnari possint; an spatio sumpto rectiùs bellum inferri queat, &c. Sed horum nihil dispexit ira & cupiditate, pessimis consultoribus, cæcatus Ephori animus.*

Vltrà augescere] *Hic remotis arbitris ira Lacedæmonio veram belli caussam elicit, quam alias studiosè tegebant.*

38. Siquidem Athen.] *Digressio sequitur satis longa, quæ res Atheniensium, ab Xerxis ex Græcia discessu, usq; ad præsentis belli initium per L. annos gestas, summa brevitate & perspicuitate Thucydides persequitur.*

Mycalen perfugerunt] *Disiecta enim ad Salaminem Xerxis illa ingente classe, barbari quicunque in Asiam aufugerant, ad Mycalen sub-*

ten ſubductis navibus, vallo ſe ibidem communierunt. Samij verò alijq; Græci in Aſia deficientes a Perſis, Græcorum claſſem in auxilium acceſſunt. Qui ducibus Leotychide rege Lacedæmonio & Xanthippo Athenienſi advenientes, Perſas acie pedeſtri 40. millibus cæſis ſuperarunt. Ita rebus geſtis, cùm Ioues iam Aeoleq; à Perſis defeciſſent: cæteri eos Græci hortati ſunt, ut relicta Aſia longinqua & hoſtibus vicina, in reliquam Iecum Græciam commigrarent, agrum eorum qui cum Medis ſteterant accepturi. Inclinatis iam ijs ad parendum, Athenienſes veriti, ne Ioues ſui coloni ad univerſos Græcos ius coloniæ transferrent: manere eos in ſua ſede iubent. nam ſi nemo alius Græcorum velit, ſe tamen conſanguineis auxilio futuros. Ita cùm in duas partes Græcorum ſententiæ diviſæ eſſent, Lacedæmonij cum ſuis domum abierunt, Athenienſes ad perſequendum bellum ſubſtiterunt. Diodorus lib. 11.

Vbi depoſuerant] *Athenienſes enim facto de urbe relinquenda decreto, parentes, liberos, uxores q; Trœzenem deportárunt. Quibus Trœzenij benignè exceptis, alimenta publicè decreverunt, & pueris poma, unde liberet, ſumere liberum fecerunt, mercedem inſuper præceptoribus ſolverunt.*

In ſpeciem] *Rurſus alia in ſpeciem cauſſa, quàm revera ſubeſt,* 39.
iactatur.

Tutum receptum] *Bello enim Medico omnes ferè Græci, qui non ad Xerxem defecerant, in Peloponneſum confugerunt.*

Priùs in eius] *Tunc enim Themiſtocles, cùm primùm adverſus* 40.
Æginetas triremes Athenienſes ædificaſſent, admare paulatim civitatem, adverſante licet Miltiade, deduxit: præbuitq; ſui criminandi materiam, Themiſtoclem lanceam & clypeum civibus extorquentem, ſcalmo eos & remo alligaſſe. Plutarch.

Tres portus] *Pauſan. in Atticis: Piræeus antequam ad Rempub. Themiſtocles accederet, non navale, ſed pagus fuit. At Themiſt. poſtquam ſummæ rerum præfuit, quòd multo opportuniore loco Piræeum ſitum putaret (cùm prounico Phaleri portu tres haberet) in eo navale exædificavit.*

Multum profuit] *Hæc res populi vires contra optimates aluit, ipſumq; audacia inflavit, omni ad nautas, hortatores, & gubernatores, auctoritate delata. Hinc ſuggeſtum, unde ad populum verba fiebant, ad mare ab Themiſtocle converſum, triginta poſtea tyranni terram verſus averterunt. Plutarchus.*

In quo duo] *Idem Q. Curtius lib. 5. de Babylonis muris ſcribit. Et latitudo mœnium urbis Nini tria plauſtra capiebat. Diod. 2.*

Piræum util.] *Itaque urbem Piræo & terram mari annexuit.*

Hi in

Hi in Cyprum) *Cyprus Medorum tunc partibus adhæserat, Xerxiq; ad bellum* 150. *naves dederat. Diodorus lib.* 11.

Cæterùm cùm) *Hæc recenſentur pluribus inf. h. l. p.* 53.

Idque omnibus) *Scholiaſtes Thucydidi id manifeſtum videri, non Lacedæmoniis illius temporis pariter apertum fuiſſe, cenſet. aliquin enim punituros eum fuiſſe. Atqui ego ſtatuo nequaquam verba pati, ut ex Thucydidis perſona accipiantur. non enim δοκεῖ ait, ſed δόξαν. Et exemplis notum eſt, miniſtros interdum principis omnium conſentiente iudicio damnari, cùm ipſe princeps eorum improbitatem ignoret. Sic facilè in negotio præſenti fieri potuit, ut pervulgatum inter cæteros Græcos Pauſaniæ ſcelus, magiſtratibus tamen Spartanis non ita certum eſſet.*

Vitiis corrumperentur) *Valerius Maximus lib. 2. cap 6. Spartana civitas ſeveriſſimis Lycurgi legibus obtemperans, aliquandiu civium ſuorum oculos à contemplanda Aſia retraxit, ne eius illecebris capti, ad delicatius vitæ genus prolaberentur. Audierant enim lautitiam inde & immodicos ſumptus, & omnia non neceſſaria voluptatis genera fluxiſſe. Ac minimè mirum eſt, quòd homines laborum patientia gaudentes, tenaciſſimos patriæ nervos externarum deliciarum contagione ſolvi ac hebetari noluerunt: cùm aliquanto facilior rem virtutis ad luxuriam, quàm luxuriæ ad virtutem tranſitus videretur. Quod eos non ſuſtinuiſſe dux eorum Pauſanias patefecit, qui maximis operibus editis, ut primùm ſe Aſiæ moribus permiſit, fortitudinem ſuam, effœminato eius cultu, mollire non erubuit.*

Satis idoneos) *Sed hoc modo Athenienſium potentiam auxerunt, & ſuas vires minuerunt.*

Quæſtores) *Hellenotamiæ dicti. Vectigalia autem Apodecta civium tributum recipiebant, ſic Hellenotamiæ ſociorum. Narrat autem imprimis Acharnenſium; vere primo cùm Dionyſia agebantur, tributi ſocios Athenas pertuliſſe. C. Sigonius lib. 4. de Repub. Athen.*

Primum fuit) *Tributum hoc Ariſtides cognomento Iuſtus, ager ſingulorum & vectigalibus inſpectis, pro facultatibus cuiuſque iuſta æquitate deſcripſit, ut ſocij felicitatem id Græciæ appellantes, Ariſtidem in cælum ferrent: poſtea inprimis, cùm id paulatim nimium augeretur. Primum enim, ut Plut. & Thuc. ſcribunt,* 460. *talentorum fuit. Id poſtea Pericles amplificavit.* 600. *talenta enim initio belli Peloponneſiaci fuerunt. Inde paulatim ad* 1300. *ſummam eſt redactum.*

42. Hellanicus) *Hunc Cicero lib. 2. de Orat. ex eorum numero eſſe ait, qui ſine ullis ornamentis monumenta ſolùm temporum, hominum, locorum, geſtarumque rerum reliquerunt. Strabo l. b.* 10. *Hellanicum plurimum in tota penè ſcriptione levitatis demonſtrare, ait. A. Gellius lib.* 15. *cap.* 23. *Hellanicus, ait, Herodotus, Thucydides, hiſtoria*

ſcripto-

ſcriptores, in iisdem ferè temporibus laude ingenti floruerunt, & non longè diſtantibus ætatibus fuerunt. Nam Hellanicus in initio belli Peloponneſiaci fuiſſe 65. annos natus videtur: Herodotus 53. Thucydides 40.

Eionem ad Strymonem) *Pauſanias in Arcad. tradit, Cimonem Strymone amne ad urbem averſo, ſubrutiſq́, eo modo muris, Medos expugnaſſe.*

Secuta poſtea) *Brevitatem hoc loco Thucydidis Dionyſius Hal. accuſat: Navales, inquit, inter Athenienſes & Peloponneſios pugnas, libro ſecundo tam copioſè deſcribit. at nobilem hanc contra Perſas pugnam paucis verbis complexus eſt. Ego cùm hoc apud Dionyſium legerem, non potui in animum inducere, Dionyſium illo quem de iudicio Thucydidis ſcripſit libello, ſeriò & graviter agere ſibi propoſitum habuiſſe. Aliud enim quæ ſunt propoſiti noſtri, aliud quæ per digreſſionē narrantur, requiruntur. Et navales illæ pugnæ inter Athenienſes & Peloponneſios pars belli fuerunt, quod Thucydides ſcribere inſtituit. At cum Perſis bella, non ex inſtituto, ſed per digreſſionem Thucydides ita narrat, ut nihil hac parte brevitate commendabilius inveniatur.*

Ad Eurymed.) *Hæc prælia aliter Diodorus lib. 11. aliter Plutarchus in Cimone deſcribit.*

Et metalla) *Metalla hæc Herodotus lib. 6. & in inſula & in continente Thracia, Thaſiis 200. auri & argenti talenta, & ſi plurimum 300. quotannis tuliſſe ſcribit.*

Terræmotus coortus) *Ingentem hunc Spartæ terræmotum fuiſſe fertur, domoſq́, à fundamentis everſas, & 2000. hominum in ruinis periiſſe: iumq́, velut extinctis Lacedæmoniis, Meſſenios helotesq́, ad arma concurriſſe. Cæterùm Archidamus rex Lacedæmoniorum, cùm cives vidiſſet ex tectis quæcunq́, erant chariſſima egerentes: protinùs velut hoſtis adeſſet, claſſicum canere iuſſit, ipſeq́, armatus proſiliens in campum, reliquos cives inſtruxit. Quorum viſa acie, Meſſenij in præſentia dilapſi, apertum deinde fecerunt bellum.* 43.

Et Helotes) *Sic dicti ab oppido Laconico Helos: de quo vide in nominibus urbium.*

Duce Cimone) *Hic enim inprimis erat Lacedæmoniorum ſtudioſus.*

Alienigenas) *Athenienſes enim Iones erant, Lacedæmonij Dores.*

In Athen.odium) *Id quod bello demum Peloponneſiaco anno tenore pertinaciſſimè exercuerunt.* 44.

Leuconticho) *Id eſt, Album murum. Retinui autem Græcam appellationem, Livium inprimis Pliniuḿque ſecutus, qui ferè ſolent Græca locorum & oppidorum nomina, licet aliquam ſignificationem Latinam præbere poſſint, retinere. Sic Livius Hieran comen, Gerdis*

tichos, Aporidos comen, Xylimen comen, dicere ſolet, quæ Latinè reddi potuiſſent. Plinio verò in Græcis deſcriptionis eſt familiarius, ut paſſim in eius volumine videre licet.

Acie fuſi ſunt) *Diodorus Siculus utrobiq; Athenienſes ait. Sed in hoc maior fides Thucydidi.*

Multis ſimul belli.) *Duobus tantùm. ſed & duo multos docet Ariſtoteles lib. Ioſa Metaphyſ.*

44. Criſæum ſinum) *Criſæus ſinus, qui & Corinthius, a Criſſa urbe in ea ſita nominatur.*

Ex fœdere) *Quod. pſi Argivis cum eis fecerant, ut in dictum*

Magna utrinque) *Hoc in conflictu Periclis maximè eniuiſſe Plutarchus ait.*

45. Tolmida Tolmæi) *Hunc ut quamplurimos militares in diſciplinem educeret, talem artem adhibuiſſe Diodorus ſcribit mille ſolùm armati decreti fuiſſent, ipſe ſingulos inuitorum ſe delecturum aiebat. ſatius proinde eſſe, ut voluntariè nominarentur, quàm velut coacti in militiam eant. Cùm ſic adnomina ſponte dediſſent, tum demum mille lege permiſſos a quecum 4000. ab urbe profectus, Laconicam primus popu Gythium navale Lacedæmoniorum, Cephalleniam inſulam pactum cepit.*

Terreſtri prælio) *Diodorus Athenienſes prælio diuica ſſe ſcribit: ſed Perſas cum eis pacem feciſſe, ea lege, ut A cederent. itaq; per Africam Cyrenen digreſſos, in patriam re*

46. Alios occiderunt) *Et in his ducem Tolmidam. Item Cl trem Alcibiadis, ut Plato in Alcibiade primo ait.*

47. Sede ſua) *Hoc fecerunt, quòd illi Attica quadam ma nes in ea trucidaverant.*

Eruptione ſub. *Hortatu & ductu Meliſſi Philoſophi. P*

48. Nono mẽſe) *Pericles cùm Samios nono mẽſe ſubegiſſet nouni ſe præferebat, qui Troiam decimo demum anno cepi tarch.*

Hinc jam non) *Concluſio præcedentis hiſtoriæ Lamnon ditus ad rem propoſitam. Dionyſius Halicarn. in libello Thucydidis, ordinem narrationis Thucydidiæ reprehendit; duas propoſuiſſet huius belli cauſſas, alteram veram, de pot thenienſium, alteram fictam & præiextam, de rebus ad Epi & Potidæam geſtis: faſiam tamen & poſteriorem priùs, ver crementis & viribus Athenienſium poſteriùs, narrâris. Al turam poſtulare, ut priora poſterioribus, vera falſis, priùs tur Ego autem viciſſim non video, cur ſemper priora ſequan multò minùs, cur vera falſis, in narrando ſint præponenda*

rem non ſemper eo ordine, quo quid eſt actum, narrare iu-
modo quo expedit. itaq; interim, ait, re ex poſita, cauſſas ſub-
, quæ anteceſſerint. Quòd ſi Thucydides præmiſſa falſa cau-
ellum narrare orſus, poſtea demum veram aperuiſſet: re-
ortaſſe poſſet. Nunc antequam belli initium faciat, utrang;
ſolutè, tam veram quàm falſam, enarrãs, nihil hac in par-
t. Sed nec illud omninò verum eſt, quòd Thucydides falſas
e veras enarret. Veram enim cauſſam ait fuiſſe Athenien-
tiam, quæ Lacedæmonijs nimis creſcere viſa, eos in arma
t. Hanc verò in ipſo proœmio (utpote rem ſui iudicij, non ab
oprobatam & conclamatam) ſtatim indicaverat, oſtendens,
xparva & humili maximam & floreniſſimam rempub.
thenienſes, quomodo cum Medis bella geſſerint, quomodo
i ſubiecerint, quomodo cum Lacedæmonijs contenderint.
verò apertiſſimis verbis indicata vera cauſſa, ad reliquas bel-
s, quibus tamdiu ſopitus ignis eruperit, enarrandas tran-
illas priores pluribus explicaret, nec Dionyſius nec alius
quirere potuiſſet. peculiarem enim illa potiùs & longiorem
iſtoriam flagitarent. & cauſſæ bellorũ repetendæ ſunt pro-
ultimæ; ut monet Ant. Viperanus in lib. de ſcribenda hiſt.
ur longè fuit, Thucydidem indicata perſpicuis & paucis
belli cauſſa, inde ad occaſiones (& illas belli cauſſas tan-
non interveniſſent, nondum protinùs bellum coorituru
æ circumſtantiæ docerent) percenſendas tranſire: quàm ab
arum primordijs auſpicando, ingens ſibi præter animi ſen-
us imponere. quod ſi faciendum neceſſario eſſet, nemo quis-
icularem hiſtoriam ſcribere, ſed omnes quàm longiſſimè rez
eberent; quandoquidem is eſt rerum humanarum ordo, ut
odam nexu omnia cohæreant, & ſemper poſteriora habeant
ognationem cum prioribus. At verò, inquit Dionyſius, ipſe
c locum hiſtoria dignum, utpote ab alijs præter miſſum, in-
q; & ſuo ordine & copioſiùs omnia narrare debuiſſet. Sed
Thucydidis verbis ſequi. digreſſione enim illum locum Thu-
ſoluta hiſtoria, ſe expoſiturum, dicit. Id verò non potuiſſet
re loco facere. poſuit enim ante initium belli, & poſuit eo in
maximè de bello ſuſcipiendo deliberatur. Quòd ſi ab initio
riam collocaſſet, copioſiùs omnia, præter inſtitutæ hiſtoriæ
um explicari oportuiſſet, ne vel principium ſequentis nar-
lli Peloponneſiaci inæquale videretur, vel ipſe negligentiæ
ut imprudentiæ accuſari poſſet.

nvocatum) Non enim negligit Deus virtutis ſtudioſos, ſed
abſq; omni ſenſu. Quippe non vocem requirit, ut edocea-
ũ opus, neq; aures ut cognoſcat. Suidas.

Lacedæmoniis equidem) *Altera Corinthiorum ad bellum exhortatio, pulcerrimis exornata sententijs, quatuor partibus constat; Exordio, Propositione, Confirmatione, Peroratione. Exordio Lacedæmoniorum benevolentia petitur, & sociorum mediterraneorum, tum ad orationem, tum ad bellum attentio.*

Sic nanque) *Ita Cicero Philipp. 1. de M. Antonio: Illa erat vita, illa secunda fortuna, libertate esse parem cum cæteris, principem dignitate.*

50. Negotia) *Maritima videlicet. Hos enim Athenienses nautici homines obire, iam in pace commercia agitare, iam bello armis vexare, solebant. unde hos facilè metus Athenienſium ad bellum movebat.*

At qui med.) *Hi minùs timebant Athenienſes, non tantum terrestri, quantum navali, robore valentes.*

Eos ego) *Rationem exponit, quare his non minùs, quàm maximis urbibus, sint Athenienſes timendi.*

Igitur cùm) *Propositio est orationis, præcipuè quidem ad mediterraneos directa, sed tamen ad omnes revera se extendens.*

Moderati enim) *Confirmatio argumenta ex tribus generibus habet. Primum ab honesto & laudabili.*

Si non lædaris) *Insignis regula est, qua quando & quantum sint bella gerenda, verè & prudenter exprimitur.*

Nam qui vol.) *Ratio præcedentis regulæ, cur neq; nimio pacis amore necessaria bella declinare, neq; secunda belli fortuna inflati plus æquo efferri, debeamus.*

Iidem postquam) *Corinthij præclari suasores, huic tamen consilio non parnerunt. nulli enim magis deinceps paci obstiterunt.*

De victoria) *Alterum argumentum à facultate.*

Spe maioris) *Hoc consilio serò tandem paulò ante finem belli usi sunt Lacedæmonij. Lyſander enim cùm à Cyro impetrasſet, ut nautis pro ternis quaternos daret obolos: brevi hostium classem nautici hominibus orbavit, eos etiam qui remanebant segnes & seditiosos effecit.*

Quod enim nobis) *Sententia est: Lacedæmonijs à natura est insitam animorum fortitudinem; quam nunquam possint addiscere Athenienſes: quòd nisi ab natura quis fortis procreetur, nunquam aliter fortis evadat. Sanè Vegetius lib. 2. cap. 26. Pœnos, inquit, viros fortes natura procreat; bona institutione complures reddit industria.*

51. Et castelli) *Decelea postremis belli annis magno cum damno Athenienſium communita est.*

Non appar.) *Scipio apud T. Livium lib. 28. Multa, quæ non ex intervallo non apparent, bellum aperiet.*

Nulla

Nulla quippe) *Annibal apud T. L. lib. 30. Nusquam minùs, quàm in bello respondet eventus.*

Proinde ſic) *Tertium argumentum, à periculo ſervitutis.*

Quod vel in) *Quartum argumen. à turpitudine ſervitutis, timiditatis, negligentiæ, alioruṁ; criminum; quæ omnia Peloponneſiis incumbant, niſi ad arma deſcendant.*

Contemptionem) *Agnominatione hoc loco utitur Thuc. qua Latinè haud æquè potuit exprimi. contemptionem enim καταφρόνησιν, ſtultitiam ἀφροσύνην appellat.*

Sed quid juvat) *Quintum argumentum à maiorum inſtitutis.*

Hoc & Pythica) *Sext. ab oraculi mandato, & Græciæ auxilio.*

Illud nemo) *Obiectioni de fœdere reſpondet; nunquam bellum inſturum fuiſſe deum, ni iam ruptum fœdus iudicaſſet: nec etiam repellentes vim, ſed inferentes, fœdera violare.*

Quocirca) *Peroratio, qua breviter rurſus præcedentia argumenta attingit: quædam etiam nova magna parvaq; addit.* 52.

Succur. Potid.) *Vt in priore oratione ad Lacedæmonios, ſic in præſenti etiam, poſteaquam bellum adverſus Athenienſes ſuaſerunt, Potidæatis ſuccurri ſolicitè petunt.*

Quando in conc.) *Hominem enim improbum non accuſari tutius eſt, quàm abſolvi: ut Cato apud Livium ait.*

Bello enim pax) *Cicero Philip. 7. Si pace frui volumus, bellum gerendum eſt: ſi bellum omittamus, pace nunquam fruemur.*

Prima legatione) *Iam religionibus utrinque pugnare orditur. Sic & hodie ubique religio, licet revera minimè ſit curæ, obtenditur.*

Deam) *Mineruam.*

Olympionices) *Sic dicitur qui in Olympijs certamine vicit.*

Arcem, uti dominat.) *Sintne utiles in urbibus arces, an non? variè diſputari poteſt. Fr. Patricius lib. 8. tit. 9. de Inſtitut. reipub. Arcem in urbe liberæ civitatis inutilem eſſe, in ſubiecta neceſſariam adnodum, definit. Macchiavellus com. lib. 2. cap. 24. eas in univerſum damnat. Cui ſententiæ Bodinus quoq; lib. 5. cap. 5. de repub. accedere videtur.*

Iovis Milichii) *Iovem ſuum Athenienſes, ut Romani, variis cognominibus affecerunt; vocantes, Poliuchum, Bulæum, Phratrium, Philium, Erceum, Cteſium, Milichium. Feſti dies ei conſecrati, Pandia, Diaſia, Diipolia. fuerunt. Sigon. lib. 1. de R. A.*

Severas) *Quidam Venerandas, pro Severas, converterunt.* 53.

Seditionibus occ.) *Alia quoque in Græco ſententia videri poteſt: Cleomenem hos deteſtabiles homines, & unà Athenienſeis*

custodiuntur : tyranni peregrinis. illi enim volentibus sec
ges, hi invitis, imperant. unde illi à civibus, hi contra cives,
habent.

54. Quare etiam major] *Notandum, subditorum defecti*
sam non rarò esse, præfectorum, quos principes dare solen
tiam & tyrannidem. Ita Helvetij, ob præfectorum violen
Austriacis se in libertatem vindicarunt. Sic Bato Dalmata
Romanis descivisset, victus captusque, & cur defecisset inte
Vos, respondit, in culpa estis, qui ad greges vestros custodie
canes aut pastores, sed lupos præficitis.

Scytale] *Scytalen hanc Scholiastes, Plutarchus, & Sui*
ci describunt. A. Gellius lib. 17. sic de ea scribit: Lacedæmoni
cùm dissimulare & occultare literas ad suos imperatores pa
sas volebant, ne si ab hostibus captæ forent, consilia sua no
epistolas id genus factas mittebant: Surculi duo erant, tere
guli, pari crassamento, eiusdemque longitudinis, derasi, q
consimiliter. Vnus imperatori in bellum proficiscendi dab
rum domi magistratus cum iure atq; cum signo habebant. S
sus venerat literarum secretiorum, circa eum surculum lo
ca tenuitatis complicabant, volumine rotundo & simplici,
undique coirent. Literas deinde in eo libro per transversas i
rum oras, versibus à summo ad imum proficiscentibus inf
Id lorum literis ita perscriptis ex surculo revolutum, impe
menti illius conscio miserunt. Resolutio autem lori literas tr
que mutilas reddebat, membraque earum & apices in tur

ſtatem in reges] *Agidem iuniorem, regem Spartanum, ı carcerem coniectum etiam necárunt.*

mplò del.] *Demosthenes oratione in Neæram; Plataenses, Lacedæmonios apud Amphictyonas nomine sociorum accu- nille talentùm ab eis mulctam petisse: erasisque versibus, in- orbes quæ rebus interfuerant coegisse.*

iid properè] *Nulla unquam de morte hominis cunctatio . Iuvenal. Sat. 6.*

e sigil.] Σφραγῖδα παραπεισάμενος; *eleganti locutione* 55.
cyd. Ex hoc patet, non ita simplicem vetustatem fuisse, ut tant, sed tales artes, ob quas quidam nostram ætatem ut sceleratissimam accusant, etiam olim usitatas fuisse. Nullum ie vitium, nulla mala ars aut improbitas inter homines ver- ius non apud antiquos etiam exempla, imò sceleratiora, in-

ris absconditis] *In altera scilicet casulæ parte: ut in alte- niam loquentem audirent.*

obstruxerunt] *Matrem Pausaniæ primum laterem appo- unt. eius exemplum reliquos secutos.*

oque expiare] *At id videtur iam expiatum fuisse, duabus Pausaniæ positis. quam enim aliam expiationem require- nienses? nisi fortè Ephororum, qui Pausaniam necaverant, uniri voluerunt: sicut Lacedæmonij in simili casu priùs ses monuerant.*

istoclem quoque] *Plutarchus in Them. Pausanias, in-* 56.
ens id proditionis facinus, primò Themistoclem illud, licet el avit. Vt eiectum vidit urbe, & id indignè ferentē, non du- m ad consortium cœptorum invitare, ostenditque ei literas Græcos ipsum, ut ingratos & improbos, inflammans. Themi- omnia repudiavit quidem, non tamen ulli patefecit: quia ore, ut vel absisteret ab incœpto, vel alia ratione, quia res an- ectaret, detegeretur. Punito ea de caussa Pausania, reper- eræ nonnullæ & scripta de his agentia, quæ Themistocli su- fecerunt. Atque hinc Lacedæmonij ipsum & cives invi- bantur, non præsentem, sed per literas, isthæc purgantem. stem, se qui imperare vellet, ad parendum autem nec factus voluntatem haberet, nunquam in animum inducturum, is & hostibus semetipse cum Græcia venderet, &c. Hæc de le ab Ephoro prodita, ab Thucydide autem, ut damnata fal- issa, idem Plutarch. in libello de Herodoti malignitate scri-

cismum] *Hunc ita describit C. Sigonius lib. 2. de Republ. um populo placuisset ostracismi iudicium constituere, forum*

litatem potissimam esse legem civitatis, cum quasi quæ lex aut disciplina pugnet, meritò debeat mutari. At Lacones bonis legibus permansu, & quidem in rebus maximis, carere: qui tamen optimis legibus instructi videantur.

37. Nunc autem] *Peroratio est. qua consilium suum duplex plenis repetit verbis.*

Cùm in primis] *Argumentum ab honesto & æquo, postremò (non insolito in Perorationibus modo) ponitur; iniquum esse, eos quibus æquum pari velint, amicis refutare velle.*

Qui tunc Ephorus] *Lycurgus legislator Lacedæmonius, cùm egregiè ad pacis belliq; artes Spartanam urbē conformasset, paucorū tamen optimatum opes nimiùm provexisse videbatur. Ea de caussa anno 130. ab eius gubernatione, rege Theopompo, Spartani tanquam frenū iniecerunt regibus. Et horum potestatem. Horum annuus fuit magistratus, & quia regibus præcipuè tanquam rectoribus & magistratibus appositi erant, contentiones cum ijs reges tanquam hereditarias acceperunt. Hi nec assurgebant regibus, ut reliqui cives, & in discordia regum hi alterius sententiam comprobantes vincebant. Plutarchus.*

Quid sibi] *Oratio Sthenelaidæ ferox, qua ad bellum Lacedæmonios incitat; & orationes diversæ partis tumultuariè refutat. Athenienſium primò verba eo præcipuè spernit, quòd se magis ipsi laudaverint, quàm purgârint.*

Nos verò] *Ex contrario argumentatur ad Lacedæmonios, sociorum iniurias esse vindicandas.*

Valeant alii] *Archidami orationem arguens, Athenienſium copijs & apparatui sociorum suorum robur opponit.*

Socii sunt fideles] *Magnum id quidem; sed non solum huic sufficiens bello.*

Iis potiùs] *Hoc specie argumentum est, revera nulla ratione nititur, nec ad præsens bellum pertinet. De hoc ipso enim dicendum fuisset; an fecerint iniuriam Athenienses; an tantam, quæ bello debeat ercari; an alio modo possit res transigi; an si maxima sit ipsorum iniuria, iam commodè oppugnari possint; an spatio sumpto rectiùs bellum inferri queat, &c. Sed horum nihil dispexit ira & cupiditate, pessimis consultoribus, cæcatus Ephori animus.*

Vltrà augescere] *Hic remotis arbitris ira Lacedæmonio veram belli causſam elicit, quam alias studiosè tegebans.*

38. Siquidem Athen.] *Digressio sequitur satis longa, quæ res Athenienſium, ab Xerxis ex Græcia discessu, usq; ad præsentis belli initium per L. annos gestas, summa brevitate & perspicuitate Thucydides persequitur.*

Mycalen perfugerunt] *Disiecta enim ad Salaminem Xerxis illa ingente classe, barbari quicunque in Asiam anfugerant, ad Mycalen sub-*

ten ſubductis navibus, valloſe ibidem communierunt. Samij verò aliíq; Græci in Aſia deficientes à Perſis, Græcorum claſſem in auxilium accerſunt. Qui ducibus Leotychide rege Lacedæmonio & Xanthippo Athenienſi advenientes, Perſas acie pedeſtri 40. millibus cæſis ſuperarunt. Ita rebus geſtis, cùm Iones iam Aeolen q; à Perſis defeciſſent: cæteri eos Græci hortati ſunt, ut relicta Aſia longinqua & hoſtibus vicina, in reliquam ſecum Græciam commigrarent, agrum eorum qui cum Medis ſteterant accepturi. Inclinatis iam ijs ad parendum, Athenienſes veriti, ne Iones ſui coloni ad univerſos Græcos ius coloniæ transferrent: manere eos in ſua ſede iubent. nam ſi nemo alius Græcorum veliet, ſe tamen conſanguineis auxilio futuros. Ita cùm in duas partes Græcorum ſententiæ diviſæ eſſent, Lacedæmonij cum ſuis domum abierunt, Athenienſes ad perſequendum bellum ſubſtiterunt. Diodorus lib. 11.

Vbi depoſuerant] *Athenienſes enim facto de urbe relinquenda decreto, parentes, liberos, uxoresq; Trœzenem deportârunt. Quibus Trœzenij benignè excepiis, alimenta publicè decreverunt, & pueris poma, unde liberet, ſumere liberum fecerunt, mercedem inſuper præceptoribus ſolverunt.*

In ſpeciem] *Rurſus alia in ſpeciem cauſſa, quàm revera ſubeſt,* 39.
iactatur.

Tutum receptum] *Bello enim Medico omnes ferè Græci, qui non ad Xerxem defecerant, in Peloponneſum confugerunt.*

Priùs in eius] *Tunc enim Themiſtocles, cùm primùm adverſus* 40.
Æginetas triremes Athenienſes ædificaſſent, ad mare paulatim civitatem, adverſante licet Miltiade, deduxit: præbuitque ſui criminandi materiam, Themiſtoclem lanceam & clypeum civibus extorquentem, ſcalmo eos & remo alligaſſe. Plutarch.

Tres portus] *Pauſan. in Atticis: Piræeus antequam ad Rempub. Themiſtoclis accederet, non navale, ſed pagus fuit. At Themiſt. poſtquam ſummæ rerum præfuit, quòd multo opportuniore loco Piræeum ſitum putaret (cùm prounico Phaleri portu tres haberet) in eo navale exædificavit.*

Multum profuit] *Hæc res populi vires contra optimates aluit, ipſumq; audacia inflavit, omni ad nautas, hortatores, & gubernatores, auctoritate delata. Hinc ſuggeſtum, unde ad populum verba fiebant, ad mare ab Themiſtocle converſum, ſtriginta poſtea tyranni terram verſus averterunt. Plutarchus.*

In quo duo] *Idem Q. Curtius lib. 5. de Babylonis muris ſcribit. Et latitudo manium urbis Nini tria plauſtra capiebat. Diod. 2.*

Piræum util.] *Itaque urbem Piræo & terram mari annexuit.*

Hi in Cyprum) *Cyprus Medorum tunc partibus adhæserat, Xerxiq; ad bellum* 150. *naves dederat. Diodorus lib.* 11.

Cæterùm cùm) *Hæc recenseantur pluribus inf. h. l. p.* 53.

Idque omnibus) *Scholiastes Thucydidi id manifestum videri, non Lacedæmoniis illius temporis pariter apertum fuisse, censet. aliquin enim punituros eum fuisse. Atqui ego statuo nequaquam verba pati, ut ex Thucydidis persona accipiantur. non enim δοκεῖ ait, sed ἐδόκει. Et exemplis notum est, ministros interdum princ. pis omnium consentiente iudicio damnari, cùm ipse princeps eorum improbitatem ignoret. Sic facilè in negotio præsenti fieri potuit, ut pervulgatum inter cæteros Græcos Pausaniæ scelus, magistratibus tamen Spartanis non ita certum esset.*

Vitiis corrumperentur) *Valerius Maximus lib. 2. cap 6. Spartana civitas severissimis Lycurgi legibus obtemperans, aliquandiu civium suorum oculos à contemplanda Asia retraxit, ne eius illecebris capti, ad delicatius vitæ genus prolaberentur. Audierant enim lautitiam inde & immodicos sumptus, & omnia non necessaria voluptatis genera fluxisse. Ac minimè mirum est, quòd homines laboris patientia gaudentes, tenacissimos patriæ nervos externarum deliciarum contagione solvi ac hebetari noluerunt: cùm aliquanto facilior rem virtutis ad luxuriam, quàm luxuriæ ad virtutem transitus videretur. Quod eos non frustra timuisse dux eorum Pausanias patefecit, qui maximis operibus editis, ut primùm se Asiæ moribus permisit, feritudinem suam, effœminato eius cultu, mollire non erubuit.*

Satis idoneos) *Sed hoc modo Athenienſium potentiam auxerunt, & suas vires minuerunt.*

Quæstores) *Hellenotamiæ dicti. Vi autem Apodecta civium tributum recipiebant, sic Hellenotamiæ sociorum. Narrat autem interpres Acharnensium; vere primo cùm Dionysia agebantur, tributi socios Athenas pertulisse. C. Sigonius lib. 4. de Repub. Athen.*

Primum fuit) *Tributum hoc Aristides cognomento Iustus, ego singulorum & vectigalibus inspectis, pro facultatibus cuiusque tanta æquitate descripsit, ut socij felicitatem id Græciæ appellarent, Aristidem in cælum ferrent: postea inprimis, cùm id paulatim nimium augeretur. Primum enim, ut Plut. & Thuc. scribunt, 460. talentorum fuit. Id postea Pericles amplificavit. 600. talenta enim initio belli Peloponnesiaci fuerunt. Inde paulatim ad 1300. summam eli redactum.*

42. Hellanicus) *Hunc Cicero lib. 2. de Orat. ex eorum numero esse ait, qui sine ullis ornamentis monumenta solùm temporum, hominum, locorum, gestarumque rerum reliquerunt. Strabo l. b. 10. Hellanicum plurimum in tota penè scriptione levitatis demonstrare, ait. A. Gellius lib. 15. cap. 23. Hellanicus, ait, Herodotus, Thucydides, historiæ scripto-*

ſcriptores, in iisdem ferè temporibus laude ingenti floruerunt, & non longè diſtantibus ætatibus fuerunt. Nam Hellanicus in initio belli Peloponneſiaci fuiſſe 65. annos natus videtur: Herodotus 53. Thucydides 40.

Eionem ad Strymonem) *Pauſanias in Arcad. tradit, Cimonem Strymone amne ad urbem averſo, ſubrutisq; eo modo muris, Medos expugnaſſe.*

Secuta poſtea) *Brevitatem hoc loco Thucydidis Dionyſius Hal. accuſat: Navales, inquit, inter Athenienſes & Peloponneſios pugnas, libro ſecundo tam copiosè deſcribit. at nobilem hanc contra Perſas pugnam paucis verbis complexus eſt. Ego cùm hoc apud Dionyſium legerem, non potui in animum inducere, Dionyſium illo quem de iudicio Thucydidis ſcripſit libello, ſeriò & graviter agere ſibi propoſitum habuiſſe. Aliud enim quæ ſunt propoſiti noſtri, aliud quæ per digreſſionē narrantur, requirunt. Et navales illæ pugnæ inter Athenienſes & Peloponneſios pars belli fuerunt, quod Thucydides ſcribere inſtituit. At cum Perſis bella, non ex inſtituto, ſed per digreſſionem Thucydides ita narrat, ut nihil hac parte brevitate commendabilius inveniatur.*

Ad Eurymed.) *Hæc prælia aliter Diodorus lib. 11. aliter Plutarchus in Cimone deſcribit.*

Et metalla) *Metalla hæc Herodotus lib. 6. & in inſula & in continente Thracia, Thaſiis 200. auri & argenti talenta, & ſi plurimum 300. quotannis tuliſſe ſcribit.*

Terræmotus coortus) *Ingentem hunc Spartæ terræmotum fuiſſe fertur, domosq; à fundamentis everſas, & 2000. hominum in ruinis periiſſe: umq; velut extinctis Lacedæmonijs, Meſſenios helotesq; ad arma concurriſſe. Cæterùm Archidamus rex Lacedæmoniorum, cùm cives vidiſſet ex tectis quæcunq; erant chariſſima egerentes: protinùs velut hoſtis adeſſet, claſſicum canere iuſſit, ipſeq; armatus proſiliens in campum, reliquos cives inſtruxit. Quorum viſa acie, Meſſenij in præſentia dilapſi, apertum deinde fecerunt bellum.* 43.

Et Helotes) *Sic dicti ab oppido Laconico Helos: de quo vide in nominibus urbium.*

Duce Cimone) *Hic enim inprimis erat Lacedæmoniorum ſtudioſus.*

Alienigenas) *Athenienſes enim Iones erant, Lacedæmonij Dores.*

In Athen. odium) *Id quod bello demum Peloponneſiaco anno tenore pertinaciſſimè exercuerunt.* 44.

Leuconticho) *Id eſt, Album murum. Retinui autem Græcam appellationem, Livium inprimis Pliniuḿque ſecutus, qui ferè ſolent Græca locorum & oppidorum nomina, licet aliquam ſignificationem Latinam præbere poſſint, retinere. Sic Livius Hieran conem, Gordium*

enituisse Plutarchus ait.

45. Tolmida Tolmæi) *Hunc ut quamplurimos milites in ditionem educeret, talem artem adhibuisse Diodorus scr. mille solùm armati decreti fuissent, ipse singulos iuniorum se delectorum aiebat. satius proinde esse, ut voluntariè nom teantur, quàm velut coacti in militiam eant. Cùm sic ad nomina sponte dedissent, tum demum mille lege permissos d que cum 4000. ab urbe profectus, Laconicam primus pop Gythium navale Lacedæmoniorum, Cephalleniam insulam pactum cepit.*

Terrestri prælio) *Diodorus Athenienses prælio dimica fuisse scribit: sed Persas cum eis pacem fecisse, ea lege, ut A cederent. itaq; per Africam Cyrenen digressos, in patriam re*

46. Alios occiderunt) *Et in his ducem Tolmidam. Item C trem Alcibiadis, ut Plato in Alcibiade primo ait.*

47. Sede sua) *Hoc fecerunt, quòd illi Attica quadam na mnes in ea trucidaverant.*

Eruptione sub. *Hortatu & ductu Melissi Philosophi. P*

48. Nono mēse) *Pericles cùm Samios nono mēse subegisse mnoni se præferebat, qui Troiam decimo demum anno cepi tarch.*

Hinc jam non) *Conclusio præcedentis historiæ Lannorn ditus ad rem propositam. Dionysius Halicarn. in libello Thucydidis, ordinem narrationis Thucydidiæ reprehendit; duas proposuisset huius belli caussas, alteram veram, de po theniensium, alteram fictam & prætextam, de rebus ad Ep & Potidæam gestu: falsam tamen & posteriorem priùs, ver crementis & viribus Atheniensium posteriùs, narrârit. A turam postulare, ut priora posterioribus, vera falsis, priù tur. Ego autem vicissim non video, cur semper priora sequen multò minùs, cur vera falsis, in narrando sint præponend*

rè oratorem non ſemper eo ordine, quo quid eſt actum, narrare in-
, ſed eo modo q[uo] expedit. itaq; interim, ait, re expoſita, cauſſas ſub-
ngi poſſe, quæ anteceſſerũt. Quòd ſi Thucydides præmiſſa falſa cau-
ipſum bellum narrare orſus, poſtea demum veram aperuiſſet: re-
hendi fortaſſe poſſet. Nunc antequam belli initium faciat, utram-
eſſam abſolutè, tam veram quàm falſam, enarrãs, nihil hac in par-
vertit. Sed nec illud omninò verum eſt, quòd Thucydides falſas
ſſas ante veras enarret. Veram enim cauſſam ait fuiſſe Athenien-
m potentiam, quæ Lacedæmonijs nimis creſcere viſa, eos in arma
npulerit. Hanc verò in ipſo proœmio (utpote rem ſui iudicij, non ab
nibus approbatam & conclamatam) ſtatim indicaverat, oſtendens,
omodo ex parva & humili maximam & florentiſſimam rempub.
erint Athenienſes, quomodo cum Medis bella geſſerint, quomodo
æcos ſibi ſubiecerint, quomodo cum Lacedæmonijs contenderint.
ndem verò aſſertiſſimis verbis indicata vera cauſſa, ad reliquas bel-
ccaſiones, quibus tamdiu ſopitus ignis eruperit, enarrandas tran-
Nam ut illas priores pluribus explicaret, nec Dionyſius nec alius
quior requirere potuiſſet. peculiarem enim illa potiùs & longiorem
ſtituto hiſtoriam flagitarent. & cauſſæ belloru̇ repetendæ ſunt pro-
næ, non ultimæ; ut monet Ant. Viperanus in lib. de ſcribenda hiſt.
tius igitur longè fuit, Thucydidem indicata perſpicuis & paucis
rbis vera belli cauſſa, inde ad occaſiones (& illas belli cauſſas tan-
, ut ſi non interveniſſent, nondum protinùs bellum coorituru̇m
iſſe, multæ circumſtantiæ doceant) percenſendas tranſire: quàm ab
is Athenarum primordijs auſpicando, ingens ſibi præter animi ſen-
ntiam onus imponere. quod ſi faciendum neceſſario eſſet, nemo quis-
am particularem hiſtoriam ſcribere, ſed omnes quàm longiſſimè res
ceſſere deberent; quandoquidem is eſt rerum humanarum ordo, ut
ntino quodam nexu omnia cohæreant, & ſemper poſteriora habeant
iquam cognationem cum prioribus. At verò, inquit Dionyſius, ipſe
uc hunc locum hiſtoria dignum, utpote ab alijs prætermiſſum, in-
avit. itaq; & ſuo ordine & copioſiùs omnia narrare debuiſſet. Sed
go id ex Thucydidis verbis ſequi. digreſſione enim illum locum Thu-
d non abſoluta hiſtoria, ſe expoſiturum, dicit. Id verò non potuiſſet
mmodiore loco facere. poſuit enim ante initium belli, & poſuit eo in
o, ubi maximè de bello ſuſcipiendo deliberatur. Quòd ſi ab initio
nc hiſtoriam collocaſſet, copioſiùs omnia, præter inſtitutæ hiſtoriæ
gumentum explicari oportuiſſet, ne vel principium ſequentis nar-
tioni belli Peloponneſiaci inæquale videretur, vel ipſe negligentiæ
icuius aut imprudentiæ accuſari poſſet.

Et non vocatum) Non enim negligit Deus virtutis ſtudioſos, ſed
ræſtò eſt abſq; omni ſenſu. Quippe non vocem requirit, ut edoceã-
ur quid ſit opus, neq; aures ut cognoſcat. Suidas.

Lacedæmoniis equidem) *Altera Corinthiorum ad bellum exhortatio, pulcerrimis exornata sententijs, quatuor partibus constat; Exordio, Propositione, Confirmatione, Peroratione. Exordio Lacedæmoniorum benevolentia petitur, & sociorum mediterraneorum, tum ad orationem, tum ad bellum attentio.*

Sic nanque) *Ita Cicero Philipp. 1. de M. Antonio: Illa erat vita, illa secunda fortuna, libertate esse parem cum cæteris, principem dignitate.*

50. Negotia) *Maritima videlicet. Hos enim Athenienses nautici homines obire, iam in pace commercia agitare, iam bello armis vexare, solebant. unde hos facilè metus Atheniensium ad bellum movebat.*

At qui med.) *Hi minùs timebant Athenienseis, non tantum terrestri, quantum navali, robore valenteis.*

Eos ego) *Rationem exponit, quare his non minùs, quàm maritimis urbibus, sint Athenienses timendi.*

Igitur cùm) *Propositio est orationis, præcipuè quidem ad mediterraneos directa, sed tamen ad omnes revera se extendens.*

Moderati enim) *Confirmatio argumenta ex tribus generibus habet. Primum ab honesto & laudabili.*

Si non lædaris) *Insignis regula est, qua quando & quatenus sint bella gerenda, verè & prudenter exprimitur.*

Nam qui vol.) *Ratio præcedentis regulæ, cur neq; nimio pacis amore necessaria bella declinare, neq; secunda belli fortuna inflati plus æquo efferri, debeamus.*

Iidem postquam) *Corinthij præclari suasores, huic tamen consilio non paruerunt. nulli enim magis deinceps paci obstiterunt.*

De victoria) *Alterum argumentum à facultate.*

Spe maioris) *Hoc consilio serò tandem paulò ante finem belli usi sunt Lacedæmonij. Lysander enim cùm à Cyro impetrasset, ut nautis pro ternis quaternos daret obolos: brevi hostium classem nautis hominibus orbavit, eos etiam qui remanebant segnes & seditiosos effecit.*

Quod enim nobis) *Sententia est: Lacedæmonijs à natura esse insitam animorum fortitudinem; quam nunquam possint addiscere Athenienses: quòd nisi ab natura quis fortis procreetur, nunquam aliter fortis evadat. Sanè Vegetius lib. 2. cap. 26. Paucos, inquit, viros fortes natura procreat; bona institutione complures reddit industria.*

51. Et castelli) *Decelea postremis belli annis magno cum damno Atheniensium communita est.*

Non appar.) *Scipio apud T. Livium lib. 28. Multa, quæ mox ex [illegible] non apparent, bellum aperiet.*

Nulla

quippe) *Annibal apud T. L. lib. 30. Nusquam minùs, quàm spondet eventus.*

de sic) *Tertium argumentum, à periculo servitutis.*

vel in) *Quartum argument. à turpitudine servitutis, ti- negligentiæ, aliorumq; criminum; quæ omnia Peloponnesiis t, nisi ad arma descendant.*

mptionem) *Agnominatione hoc loco utitur Thuc. qua ad æquè potuit exprimi. contemptionem enim καταφρόνη- am ἀφροσύνην appellat.*

quid juvat) *Quintum argumentum à maiorum institu-*

& Pythica) *Sext. ab oraculi mandato, & Græciæ auxi-*

emo) *Obiectioni de fœdere respondet; nunquam bellum fuisse deum, ni iam ruptum fœdus iudicasset: nec etiam re- rim, sed inferentes, fœdera violare.*

rca) *Peroratio, qua breviter rursus præcedentia argumen- : quædam etiam nova magna parvaq; addit.* 52.

Potid.) *Vt in priore oratione ad Lacedæmonios, sic in præ- , posteaquam bellum adversus Athenienses suaserunt, Pe- curri solicitè petunt.*

o in conc.) *Hominem enim improbum non accusari tu- àm absolvi: ut Cato apud Livium ait.*

nim pax) *Cicero Philip. 7. Si pace frui volumus, bellum est: si bellum omittamus, pace nunquam fruemur.*

legatione) *Iam religionibus utrinque pugnare ordium- hodie ubique religio, licet revera minimè sit curæ, obten-*

) *Mineruam.*

ionices) *Sic dicitur qui in Olympijs certamine vicit.*

uti dominat.) *Sintne utiles in urbibus arces, an non tari potest. Fr. Patricius lib. 8. tit. 9. de Institut. reipub. Ar- liberæ civitatis inutilem esse, in subiecta necessariam ad- finit. Macchiavellus com. lib. 2. cap. 24. eas in universum ui sententiæ Bodinus quoq; lib. 5. cap. 5. de repub. accedere*

lilichii) *Iovem suum Athenienses, ut Romani, varijs co- s affecerunt; vocantes, Poliuchum, Bulæum, Phratrium, rceum, Ctesium, Milichium. Festi dies ei consecrati, Pan- Dijpolia, fuerunt. Sigon. lib. 1. de R. A.*

s) *Quidam Venerandas, pro Severas, convertunt.* 53.

ionibus occ.) *Alia quoque in Græco sententia videri omenem hos detestabiles homines, & unà Athenienseis*

ſeditioſos eieciſſe. Eſt enim : [illegible]

53. Arm ſcapios] *Erras Æm. Probum, [illegible] ſcapios dixerit, vel ab Græcis, vel Latine, cap. is [illegible] : dicas enim : [illegible] ſignificare volumus, & ſigno dominum, & ſignificare.*

Sigillum] *Ita habuit, ut quibuſdam videtur, regis effigiem : ſecundum alios, Cypri imaginem, quidam Dareæ quam in cuſpide ſua ferebant, cuius hiſtoria rex declarat ſuus.*

Cum jampridem] *Similis huic Pauſaniæ fuit apud Romanos Manlius Capitolinus : qui obtrectare contra Gallos geſtum animo elatus, regi affectati criminis damnatus poſtea necatus eſt.*

Medi Ægitacilites] *Ita ſemper tyrannidis ſignum fuit. De quo ita Ariſtoteles lib 3. Polit. cap 10. Reges, inquit, civium ſuorum armis cuſtodiuntur : tyranni peregrinis. illi enim volentibus jecundum leges, his invitis, imperant. unde illi à civibus, hi contra cives, cuſtodias habent.*

54. Quare etiam major] *Notandum, ſubditorum defectionis cauſſam non raro eſſe, præfectorum, quos principes dare ſolent, inſolentiam & tyrannidem. Ita Helvetij, ob præfectorum violentiam, ab Auſtriacis ſe in libertatem vindicarunt. Sic Bato Dalmata, cùm ab Romanis deſciviſſet, victus capiſque, & cur defeciſſet interrogatus : Vos, reſpondit, in culpa eſtis, qui ad greges veſtros cuſtodiendos, non canes aut paſtores, ſed lupos præfiſtis.*

Scytale] *Scytalen hanc Scholiaſtes, Plutarchus, & Suidas Græci deſcribunt. A. Gellius lib. 17. ſic de ea ſcribit : Lacedæmonij veteres, cùm diſſimulare & occultare literas ad ſuos imperatores publicè miſſas volebant, ne ſi ab hoſtibus captæ forent, conſilia ſua noſcerentur, epiſtolas id genus facillimas mittebant : Surculi duo erant, teretes, oblongi, pari craſſamento, eiuſdemque longitudinis, deraſi, atque omni conſimiliter. Unus imperatori in bellum proficiſcendi dabatur, alterum domi magiſtratus cum iure ac cum ſigno habebant. Quando uſus venerat literarum ſecretiorum, circa eum ſurculum loreum undique tenuitatis complicabant, volumine rotundo & ſimplici, ita ut ora undique coirent. Literas deinde in eo libro per tranſverſas inſcribebant. Id lorum literis ita perſcriptis ex ſurculo revolutum, imperatori commeatis illius conſcio miſerunt. Reſolutio autem lori literas truncas atque mutilas reddebat, membraque earum & apices in partes diverſiſſimas ſpargebat. propterea ſi id lorum in manus hoſtium incideret, nihil conjectari ex loro quibant. Sed ubi ille ad quem eras miſſum, acceperat, ſurculo compari, quem habebat, capto, ad finem, perinde ut fieri debere ſciebas, circumplicabat : atque ita litera per ambitum eundem ſurculi coalescentes, rursum coibant, integramque epiſtolam & facilem legi præſtabant.*

Pote-

tatem in reges] *Agidem iuniorem, regem Spartanum, carcerem coniectum etiam necárunt.*

nplò del.] *Demosthenes oratione in Neæram; Plataenses, acedæmonios apud Amphictyonas nomine sociorum accu- ille talentum ab eis mulctam petisse: erasisque versibus, in- rbes quæ rebus interfuerant coegisse.*

id properè] *Nulla unquam de morte hominis cunctatio Iuvenal. Sat. 6.*

: sigil.] Σφραγῖδα παραπολιμαίνοις; *eleganti locutione* 55.
yd. Ex hoc patet, non ita simplicem vetustatem fuisse, ut ant, sed tales artes, ob quas quidam nostram ætatem ut celeratissimam accusant, etiam olim usitatas fuisse. Nullum e vitium, nulla mala ars aut improbitas inter homines ver- us non apud antiquos etiam exempla, imò sceleratiora, in-

is absconditis] *In altera scilicet casulæ parte: ut in alte- iam loquentem audirent.*

obstruxerunt] *Matrem Pausaniæ primum laterem appo- nt. eius exemplum reliquos secutos.*

que expiare] *At id videtur iam expiatum fuisse, duabus Pausania positis. quam enim aliam expiationem require- uenses? nisi fortè Ephororum, qui Pausaniam necaverant, uniri voluerunt: sicut Lacedæmonij in simili casu priùs ès monuerant.*

istoclem quoque] *Plutarchus in Them. Pausaniæ, in-* 56.
ens id proditionis facinus, primò Themistoclem illud, licet lavit. Vt eiectum vidit urbe, & id indignè ferentē, non du- n ad consortium cœptorum invitare, ostenditque ei literas ræcos ipsum, ut ingratos & improbos, inflammans. Themi- omnia repudiavit quidem, non tamen ulli patefecit: quia re, ut vel absisteret ab incœpto, vel alia ratione, quia res an- ctaret, detegeretur. Punito ea de caussa Pausania, reper- ræ nonnullæ & scripta de his agentia, quæ Themistocli su- fecerunt. Atque hinc Lacedæmonij ipsum & cives invi- bantur, non præsentem, sed per literas, isthæc purgantem. tem, se qui imperare vellet, ad parendum autem nec factus oluntatem haberet, nunquam in animum inducturum, & hostibus semetipse cum Græcia venderet, &c. Hæc de e ab Ephoro prodita, ab Thucydide autem, ut damnata fal- issa, idem Plutarch. in libello de Herodoti malignitate scri-

ismum] *Hunc ita describit C. Sigonius lib. 2. de Republ. m populo placuisset ostracismi iudicium constituere, forum*

cancellis ſepiebatur, ita ut decem ſolùm aditus relinquerentur, per quos populus in tribus diviſus ingrederetur. Tum Archontes & ſenatores, qui iudicio præerant, univerſam quæ convenerat multitudinem numerabant. nam ſi pauciores ſex millibus eſſent, irritum iudicium erat. Suffragium erat teſtula, in qua quiſque nomen potentis alicuius civis inſcripſerat, cuius magnitudine & opibus offenderetur. Qui ſic maioris partis ſuffragijs erat notatus, is urbe exemplo cedere, & per decennium abeſſe, integris tamen fortunis, cogebatur. Hoc enim inter exilium & oſtraciſmum intereſſe volebant, quòd exules bonis multabantur, nec tempore locóque circumſcribebantur: qui verò teſtulis damnati erant, ij & bona ſua retinebant, & certo tempore locóque definiebantur. & exilium quidem flagitij pœna fuit, oſtraciſmus potentiæ nimiæ diminutio, &c.

Promptis ad perſ.] Erat odio Lacedæmonijs Themiſtocles, tum multis alijs de cauſſis, tum inprimis quòd ijs invitis & deceptis munita Athenarum inſtauraverat, ſuamque patriam contra vim externam probè munierat: de quo paulò ante Thucydides narravit.

Merita in eam] Nam cùm eum Corcyræi controverſiarum, quas cum Corinthijs habebant, arbitrum cepiſſent: pro Corcyræis ſententiã tulit, ut eis Corinthij talenta 20. penderent, Leucadem communem utrique coloniam haberent. Adhæc quia Corcyræi non interfuerant bello Xerxis (miſerant enim naves quidem, ſed hæc circa Peloponneſum ſe detinuerant tempore prælij, ſpecie quidem quòd Maleam promontorium venti ſuperare prohiberent, revera belli eventum expectantes) cùm reliqui Græci eos excindere vellent, Themiſtocles retinuit, dicens: ſi id facerent, ut omnes qui non interfuiſſent bello delerent, maiore Græciam clade affecturos, quàm à Xerxe acceptura fuiſſet.

Edoctus ab ea] Alij Admetum ipſum, ut neceſſitatem apud inſequentes, cur non dederet eum, excuſaret, hunc modum ſupplicandi extruxiſſe aiunt. Plutar. in Them.

Non tradidit eum] Ioan. Bodinus lib. 3. de Rep. cap. 6. in fin. Reus fugitivus, ſceleris conſcius, ſine ſumma alterius maieſtatis iniuria retineri non poteſt. Si tamen civitas certò ſciat, fugitivum hominem, quem hoſpitio excepit, tyranni crudelitatem effugiſſe, nec ſceleris ullius conſcium eſſe: non modò prodere innocentem ac peregrinum crudeli tyranno turpe eſt & iniurioſum, verùm etiam pro miſerrimi hominis capite ac ſalute dimicandum erit: cùm ne lex quidem divina ſervum fugitivum irato domino reſtitui patiatur. Deut. 23.

92. Ex Salamine] Poſt Salaminiam nanque pugnam, Themiſtocles ut Xerxem quàmprimùm ex Græcia amoliretur, nuntium ei miſit, decreviſſe Græcos Helleſpontum claſſe petere, ad pontem eius incidendum. Eo nuntio rex expaveſcens, relicto Mardonio cum parte copiarum, præcipuis ex Græcia aufugit.

Non

s unquam] *Insequentes quoque Persarum reges me-*
uoties Græci cuiusdam indigerent opera, polliceri solitos,
d se fore Themistocle.

ıanque] *Ita Plutarchus: Themistocles, inquit, suum so-*
ur ingenium, nullis excultum literis vel disciplinis. un-
lud in utranq; partem faciebat, institutorum vitæ vicis-
:broque ad deteriora inclinabat. quod ipse postea confes-
issimos pullos, inquiens, ubi rectè informati fuerint, ge-
vadere equos.

ıs plerunque] *Cicero lib. 10. ep. ad Att. Ep. 7. Themisto-*
sset, ut ait Thuc. Τῶν τε πωραχρῆμα δὶ ἐλαχίστης βουλῆς
μων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιπλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄρι-
tamon incidit in eos casus, quos vitasset, si nihil eum fe-
is erat (ut idem ait) qui τὸ, τε ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀ-
ιώρα μάλιστα, tamen non vidit, quomodo Lacedæmonio-
modo civium suorum invidiam effugeret, nec quid Ar-
:eretur.

ıs est] *De morte eius vide Diodor. lib. 11. & Plutarch. in*

obsonii] *Eius enim mare piscibus abundat. His tribus* 59.
ijciunt quidam, Percoten & Palæscepsin. Plut. in The-
autem morem Persis, ut secundum necessaria in victum
etiam ornamenta, reditus dati distribuerentur ex Plato-
:ibiade patet, ubi Socrates: Retulit, inquit, nobis vir qui-
unus eorum qui ad Persarum regem profecti erant, se
ntegrum penè diem latam ac fertilem peragrasse provin-
incolæ uxoris regiæ Zonam appellarent, esse quoq; aliam
ptram; atque ita multas alias regiones pulcras ac ferti-
m solius reginæ pertinere, nominaq; singulis locis à sin-
ntis imposita esse.

ı] *Pausanias in Att. refert, Athenienses aliquando*
Themistoclem pœnituisse, receptaque eius ossa ex Magne-
am à necessarijs eius reportata. sepulchrum in Piræeo

m de Meg.] *Refert Plut. cùm legem Pericles certam*
tabulam in quam plebiscitum relatum esset revellere ve-
m ex legatis dixisse: Tu verò ne revulseris, sed converte
ò, cùm id non impediat lex ulla.

t sacr. sol.] *Anthemocritum præconem Athenienses à*
s interfectum, cùm eis sacræ terræ cultura interdiceret,
ausanias scribunt.

ıctisque] *Ab hac dicendi facultate Olympius dictus est.*
dicturus esset valdè solicitus: ut quando concionem ac-

cederet, semper precaretur deos, ne ullum sibi verbum, quod ad rem præsentem non conveniret, excideret. Plut.

Quanquam me] *Exorditur orationem Pericles, à sua in proposito constantia. Simul cùm nihil in rebus humanis certum omninò inveniatur, sibi privatim cavet, flagitans, ut qui iam suam sententiam amplexuri sint, eandem postea in adveversa fortuna defendant.*

Fortunam etiam] *Ita sanè vulgò fit, ut pleraque adversa fortunæ aut cacodæmoni imputentur: cùm nos ipsi ut plurimùm malorum nobis caussa & auctores simus.*

Quantoperè] *Confirmatio est. Primum argumentum, à periculo, quod immineat Atheniensibus, si nunc cedant.*

Nam cùm] *Ostendit primò, quòd Lacedæmonij insidientur Atheniensium libertati, eo argumento, quòd non iure, sed pro imperio armisq; rem gerant.*

59. Potidæa nos] *Docet, qua via libertatem Atheniensium subruere conentur.*

In hoc autem] *Sic consiliarij regis Antiochi, quærenti an bellum gereret cum Romanis: Parvas, aiunt, & vix dictu dignas belli caussas tanto regi civitates esse, quas Romani petant. Sed initium semper per ius iniusta impetrandi fieri, &c. Tit. Liv lib. 35.*

Vt ubi hîc] *Tentatur enim patientia, & tentata contemnitur, T. L. lib. 1.*

Tam enim] *Maxima directò servitutem quærit: parva paulatim ad maiora conscendens idem molitur.*

Quam verò] *Alterum argum. à facultate & copijs utriusque partis.*

Peloponnesii agrestes sunt] *Peloponnesios Atheniensibus minâs valere, confirmando primùm, inde confutando, docet. Confirmat autem, quia imperiti, pecuniarum egentes, ad maiora bella rudes, consilij inopes, &c.*

Agrestes sunt] *Sed ex hoc genere optimos fieri milites Vegetius censet. Ita enim scribit: Nunquam posse credo dubitari, aptiorem armis rusticam plebem, quæ sub divo & in labore nutritur, solis patiens, umbræ negligens, balnearum nescia, deliciarum ignara, simplicis animi, parvo contenta, duratis ad omnem laborum tolerantiam membris, cui gestare ferrum, fossam ducere, onus ferre, consuetudo de rure est. Ex agris ergò supplendum robur præcipuè videtur exercitus. nescio enim quomodo minùs mortem timet, qui minùs deliciarum novit in vita. Ita & Horatius libr. 3. Carm. Od. 6. de Romanis suis canit:*

Non his juventus orta parentibus
Infecit æquor sanguine Punico,
Pyrrhumque & ingentem cecidit

Antio-

Antiochum, Hannibalemque dirum.
Sed ruſticorum maſcula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Verſare glebas, &c.

Neque in privato] *Contrarium Socrates in Alcibiade Platonis aſſerit: Aurı, inquiens, & argenti apud Lacedæmonios copia tanta eſt, quantam non reliqua omnis Græcia habet. multa enim iam ſecula inferetur illuc ex univerſa Græcia, etiam ex Barbaria: effertur autem nuſquam. Quin & rex illorum pecuniоſiſſimus eſt. ex ijs enim maxima pars ad ipſum pervenit: & tributum quoque illi pergrande penditur.*

Alius quàm acerr.] *Vt in præſentia Corinthij.*

Alius ut quàm] *Velut Lacedæmonij. Ita de Romanis patribus T. L. lib. 5. Panci Reipubl. cæ, huic atque illi, ut quoſque ſtudium privatim aut gratia occupaverat, adſunt.*

Brevi temp. mom.] *Hoc verò peccatum longè magis in populari imperio admittitur: ut cùm aliorum, tum in primis Athenienſium exemplo liquet, qui breviſſimæ ſæpè concionis momento de ſummis rebus decreta fecerunt.*

Privata agunt] *Ita Ariſtoteles lib. 2. Polit. cap. 2. Minimè omnium curatur, quod eſt plurimis commune. de privatis enim præcipuè ſolliciti ſunt, de publicis parùm, niſi quantum ex re uniuſcuiuſq. cirtà reliqua, ut quæ alijs curæ ſint, negligentes exiſtunt. ſicut in re familiari multitudo miniſtrorum interdum minùs, quàm paucitas, inſervit. Ita Plato lib. 9. de Legibus:* τὸ μὲν κοινὸν, ξυνδεῖ, τὸ δὲ ἴδιον, διασπᾷ τὰς πόλεις. 60.

Cæterùm neque] *Refellere iam nititur commoditates, ſi quas ad bellandum habere hoſtes videbantur.*

Illam enim] *Caſtelli communitionem fieri non poſſe, oſtendit.*

Nec facilè] *Secundo loco, navales eorum vires refutans, negat futurum ut nauticam diſciplinam rectè perdiſcant.*

Nondum penitùs] *Diſputat ab exquiſitiſſima rei navalis ſcientia: quaſi verò non & ijs, qui non longum uſum habent, favere fortuna poſſit, nec ipſi Athenienſes Medico ſtatim bello & poſtea res maximas contra Græcos & barbaros geſſerint. Cur non idem Peloponneſiis contingere poſſe veriſimile fuit? ut poſtea factum eſt. cùm pares re navali Athenienſibus, maris inſuper imperium eis eripuerunt. Non tamen negaverim, ſemper in re navali Athenienſes fidentiores, Peloponneſios fidentiores, Peloponneſios timidiores fuiſſe.*

Quòd ſi manus] *Aliam de re navali obiectionem refellit.*

Vt cum exigua] *Id quidem florente rep. Athenienſium haud facilè fiebat, at poſtea inclinata eorum fortuna, tranſfugia hæc cum damno ſenſerunt.*

Nos

62 Nonverò ego] *Primarium ea Peloponnesiorum inducillarum de Lacedæmonem nunc Athenienses pacem rumpere.*

Expendite] *Rumpere quæ volent pacem vestram, dum pacem inter se cum Peloponnesijs non contendent.*

Vnicum solum] *Athenas unus Athenienses, longè maximè generosum: cui Sparta, erat, alium cujus bellicosum habuisse. Vera enim eos non tam hostium vis & arma, quam propria cupiditas vitia, everterunt.*

Nunc autem] *Sententia de bello gerendo expedita, quando, quid præsenti legatorum Lacedæmoniorum respondendum videatur.*

Lacedæmonii advenas] *Spartani omnes peregrinos urbe sua ejiciebant, ne quid suis inclusis ex alienis moribus damni crearent. Sed tamen id Lacedæmonij disciplinæ suæ causa erga omnes peregrinos faciebant: Athenienses, cum alijs urbs eorum pateret, solos Megarenses arcebant.*

Vos autem] *Epilogus est, adhortans ad bellum: ubi à necessitate eius, à commodinate, à gloria, & maiorum exemplis.*

63 Iure communi] *Hoc sanè non parùm meliorem facit Atheniensium causam, quòd socios ab armis ad ius provocant. unde Lacedæmonij, qui repudiaverant, magnis demum cladibus hoc suum peccatum senserunt. Es vicissim postquam Atheniensis, inclusarum secundis, iudicium de controversijs, quod Lacedæmonij detrectarant, pati nolebant: versa quoque fortuna est, & ad Lacedæmonios inclinata.*

Absque caduceo] *Hostes enim cum caduceo, cuius religionem isti essent inter se congredientur.*

LIBER II. THVCYD.

64 Secundum æstates hyemesq;] *Carpit hoc loco Thucydidem, longoq; intervallo populari suo Herodoto Halicarnassæo Dionysius Halicarnassæus postponit, quòd novam quandam nec ab alijs tritam viam inire volens, in æstates & hyemes historiam suam diviserit. quo factum sit, ut res minimè perpetua serie cohærentes, sed brevibus concisæ segmentis, obscuram & difficilem narrationem effecerint. Hæc ille. Ego autem non video, quomodo hæc in æstates & hyemes rerum divisio ita concisam & minutam efficiat narrationem. Tollatur enim hyemis, tollatur æstatis mentio: nihilo minùs eadem res ordine stabunt. Nec dubito, quin si omissa hac partitione, secundum Archontum ad Olympiadum annos Thucydides navrasset, eadem intervalla & eandem rerum ordinem observaturus fuerit. Inspiciatur autem unus Thucydides, nusquam æstatis vel hyemis mentione narrationem con-*

scindet,

ſcindere, vel in medio rerum ordine ſeriem abrumpere, coactum ſcriptorem reperies. Nec dubia cauſſa eſt: cum hyemis nang, adventu arma plerung, & res omnes ponuntur, interim alia tempori apta & cõvenientia aguntur: æſtatis initio, omnia reſuruuntur, & res de integro geruntur. Vnde qui ſecundum æſtates & hyemes ſcribit auctor ipſam rerum geſtarum naturam ſequitur, neg, res cohærentes divellit, ſed per ſe ſeparatas ſeparatim recenſet. Quòd verò non ſemper integram aliquam hiſtoriam abſolvit, ſed aliquo uſq, perducta narratione ſubſiſtit, & alijs quibuſdam interiectis, tandem cœpta pertexit: id profectò cum omnibus ferè Hiſtoricis, qui modò vel paulò amplam hiſtoriam ſcripſere, Thucydidi commune eſt. Nec id eorum vitio evenit, ſed rerum geſtarum conditio & eventus requirit. Nam cùm in uno bello ſæpè res quatuor aut quinq, locis diverſæ gerantur, & ſæpè in alio loco res fiant, ſine quarum cognitione ea quæ poſtea in hoc evenerunt intelligi non poſſint: non ſanè video, quid aliud agere Hiſtoricus poſſit, quàm ut una narratione ad ſtabilem quandam terminum, ut urbis alicuius obſidionem, inducias, aut ſimile, perducta, ea quæ in alijs locis eodem tempore geſta ſunt recenſeat, indeq, ad priora reverſus una cum modo rerum geſtarum vel ſubſiſtat in narrando vel pergat. Si hoc à ſcriptore requiras, ut ſingula planè ſeparatim, & ſecundum loca potiùs, quod placet Dionyſio, recenſeat: de uno plerunq, bello hiſtoriæ decem vel plures erunt ſcribendæ. ut de præſente bello, alio libro erunt explicanda quæ per 27. annos in Attica geſta ſunt, alio quæ in Sicilia, alio quæ in Peloponneſo (niſi & hunc in quinq, ſuas regiones dividere malis) alio quæ in Thracia, alio quæ apud Acarnanes, alio quæ in Aſia, &c. quo modo hiſtoria fieret planè nulla, & nec intelligi nec retineri quidquam poſſet. Vnum enim hoc fuit & cohærens bellum, & ſæpè quæ in Sicilia vel Thracia evenerunt, cauſſa fuerunt illorum quæ in Attica aut Peloponneſo acciderunt: rurſus in his locis geſta ſunt, quæ in illis effectum ſunt ſortita. De hac ratione ita quoq, ſcribit in Dialogo de hiſtoria Ioa. Pontanus: Vſuvenit in componenda hiſtoria, quod in ædificandis tum domibus tum navibus, multas ſubinde fieri rerum commiſſuras, & quaſi membrorum inter ſe coniunctiones: quas prudentia, ordinisq, ſolers ac circumſpecta ratio moderetur oportet, quæq, & ipſa locorum quoq, & temporum rationem habeat, ut poſt narratas explicatè diligenterq, res alias, tranſgrediatur ad alias. inde poſtquam huic parti ſatis feceris, ad continuandam regrediatur priorem materiam. rurſus ea, quantum ſatis erit, explanata, reditum ad alteram illam facias; aut ſi rei ratio tulerit, ad aliam, moxque ad aliam, &c.

Prætoris Athen.] *Archontem hunc Athenienſes vocârunt. munus fuit, ut ius inter cives diceret, &c. Sigon. lib. 4. de R. Athen.*

Bœtarchis] *Magiſtratus hi Bœotorum fuerunt, undecim numero, ut Scholiaſtes ait.*

Cum

Cum Eurymacho] *Demost. oratione in Neæram, Eurymachum instinctu Archidami Platæam occupare conatum, scribit.*

Pax adhuc] *Huius enim tempore, nihil timentibus Platæensibus faciliùs successuræ insidiæ erant. bello vero apertò moto, suæ quisq; custodiæ intentus est.*

Armaque ibidem posita] *Θέμενοι ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα, ait Thuc. Id Græcus Schol. interpretatur, quòd in via gestantes arma, ut postea ingressi urbem induerint, quasi Thuc. περιθέμενοι dixisset. Sed non ait: θέμενοι ἐς τοὺς ὤμους, vel: θέμενοι ὤμοις, sicut Homerus σάκ ὤμοισιν ἔθεντο: sed ἐς τὴν ἀγορὰν. Quod manifestè declarat, eos non tum primùm induisse, sed in foro statuisse arma scuta videlicet hastas: idq; cùm alijs de caussis, tum verò ut pacificè agerent, & ad paciscendum magis, quàm resistendum, cives inducerent. Itaq; deinceps invitant cives, si quis velit παρ' αὐτοῖς τίθεσθαι τὰ ὅπλα. Quin huius sententiæ explicatione ipsius sibi contrarius Scholiastes esse videtur. Nam lib. 8. quando ait Thucyd. θέμενοι τὰ ὅπλα, ait Schol. ὁπλισθέντες: quod tamen sententia loci non patitur. mox cùm subiungit. Thuc. καὶ ἔθεντο αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνακείῳ τὰ ὅπλα, rectè ait Schol. ἤγουν ἀπέθεντο, deposuerunt. Eod. libro post victos ad Miletum terrâ Peloponnesios, de Atheniensibus ait Thuc. κρατοῦντες ἤδη τὰ ὅπλα τίθενται. ibi non res ipsa solùm evincit, posuisse vel statuisse eos arma, non induisse (nemo enim post victoriam demum arma induit, sed exuit potiùs) verùm ipse addit Schol. ἤγου ἀπόθενται.*

64. Exeunte mense] *De lunari, ait Scholiastes, loquitur mense: ubi in congressu solis & lunæ, hæc nocti minimè lucebat.*

65. Sic quidem Theb.] *Hoc ipsum deinceps, cùm Platæenses obsidione coacti iudicium de se Lacedæmoniorum paterentur, Thebani ceu maximum eis perfidiæ crimen obiecerunt. Nec sanè excusari facilè possunt, quòd non aliquatenus peccârint.*

Haud obscurè] *Palàm enim Thebani urbem Atheniensium sociam occupare vi armata conati sunt. Itaq; multò gravius hi in fœdus commune peccârunt, quàm priùs Athenienses, Corcyræos adversus Corinthios defendentes. Vnde sanè Peloponnesii potiores rupti fœderis auctores, multis deinceps suum peccatum cladibus senserunt.*

Alios barbaros] *Vt Thraces, Illyrios.*

Vt quingentarum] *Sed hic tantus navium numerus minimè deinceps in bello comparuit. Imò per 19. annos belli huius, ne unam quidem navem socij Italici Siciliensesq; in Græciam misisse leguntur.*

Bellum non experta] *Veget. lib. 3. de re milit. cap. 4. Ne confidas satis, si tyro prælium cupit. inexpertis enim dulcis est pugna. Hos in minimè fortibus numerat Aristoteles, qui ideò solùm sunt feroces, quia periculi magnitudinem ignorant.*

66. Quod antea nunquam] *Herodotus certè lib. 6. Delum ante*

Persicum

Perſicum bellum motam, idq́, & primum & vltimum fuiſſe ab Deijs aſſeverari, neq́, ad ſuam usq́, ætatem deinceps factum, tradit. Id quomodo cum Thucydide conveniat, non ſatis liquet. nam Herodotum poſt bellum Peloponneſiacum cœpium vixiſſe & ſcripſiſſe, inde patet, quòd lib. 9. eius belli facit mentionem. Niſi fortè dicendum, Herodotum priores libros ante bellum Peloponneſiacum ſcripſiſſe & edidiſſe.

Adeò plerique] *Hæc nimirum conditio & fortuna iniuſti imperij eſſe ſolet, ut nihil ſtabile certum q́, inveniatur, & vel parvo rerum motu omnia fluctuare & ruere in præceps cernantur. Diverſus fuit Romani imperij ſtatus, cuius ſubditos Annibal Pœnus, cùm omnia ferro flammaq, vaſtaret, fide tamen dimovere nequivit.*

Præter Melum] *Hanc poſtea ſubegerunt Athenienſes, lib. 5. in fin.*

Omni congreg. exer.] *Plut. in Pericle, 60. millia Bœotorum & Peloponneſiorum in hoc exercitu fuiſſe, tradit.*

Quos maximè] *Winshemius convertit, præcipua dignitate viros. quod ſufficeret, ſi non à Thuc. ἀξιολογωτάτους παρεῖναι ſcriptum eſſet: quod ſanè ad verbum adeſſe reſtringit dignitatem, eos nimirum vocatos, quorum inprimis præſentia requirebatur.*

Cùm multas] *Deliberativi generis oratio eſt: cuius κεφάλαιον τὸ* 67.
εὐδόξον potius, quàm, ut Scholiaſtes ait, τὸ συμφέρον, eſſe videtur. nam licet alioquin inprimis utilitatem reſpiciant Lacedæmonij, hac tamen oratione magis τὸ εὐδόξον celebratur. Hortatur itaq, ſuos tam milites quàm duces Archidamus, ut ſua quisq, munia impigrè ſimul & cautè exequatur. Exordium à magnitudine exercitus ducitur, cuius reputatione ſpe animiq, milites implet.

Noſtrum eſt] *Propoſitio orationis.*

Etenim omnes] *1. argument. ab expectatione, ſtudijs, votis, univerſæ Græciæ.*

Cæterùm quamvis] *2. ab incerta bellorum alea, & Athenienſium viribus animisque, per occupationem infertur. Dici enim potuiſſet, non adeò magnam curam præſens requirere bellum: cùm tantum exercitum ipſi moveant, & Athenienſes invalidi ad reſiſtendum ſint futuri.*

Quàm ducem] *Ita Fr. Guicciardinus lib. 8. hiſt. Mantuam ducis, & l. 12. Proſperi Columnæ, exemplis (quorum uterq́, tali negligentia ab hoſte capius eſt) monet, omnes belli duces, in omni tempore ac loco ſic vigilantes & paratos eſſe debere, ut propriis viribus freti, nec longinquitate nec debilitate hoſtium tutos ſe eſſe putent.*

In ſingulas horas] *Ita Africanus Annibali: Omnia, inquit, quæcunq, agimus ſubiecta eſſe mille caſibus ſcio.*

Incertus enim] *Primam partem obiectionis, de magnitudine ſui exercitus, diluit, à natura fortunæ, quæ inprimis in bello verſabilis nunquam diu eodem veſtigio ſtare ſoleat.*

Dubiusque

Dubiusq; Mars] *T. L. l. 9. Fortuna per omnia humanæ mentis in res bellicas potens. Cæsar lib. 6. de B. G. Multum cùm in omnibus rebus, tum in re militari fortuna potest. Idem lib. 3. de B. C. Fortuna quæ plurimum potest, cùm in reliquis, tum præcipuè in bello, parvis momentis magnas rerum commutationes efficit.*

Quin haud rarò] *Iterum elevat exercitus sui magnitudinem, ab exemplis eorum, qui parva sæpè manu ingentem exercitum fudêrunt; non alia de caussa, quàm quòd illi multitudine freti contempsêrant adversarios.*

Parva manus] *Annibal apud T. L. l. 21. Sæpè & contempti hostis cruentum certamen edidit, & inclyti reges populiq; pleriq; momento victi sunt.*

Animo quidem] *Ita Camillus apud T. L. l. 6. Se, ait, ut nihil timendi, ita nihil contemnendi auctorem esse.*

Nec verò] *Altera pars obiectionis de Atheniensibus refellitur. Hos enim optimè instructos, & certamen minimè declinaturos, ostendit.*

Omnes enim profectò] *Ita Flaminius Cos. Romanus ab Annibale in insidias tractus est. ut scribit T. L. l. 22.*

69. Quapropter cùm] *Peroratio.*

Quòd ista dies] *Memorabilis sententia est, adeoq; vaticinium omnium, quæ deinceps Græciam afflixerunt, & denique everterunt, cladium. Ab hoc enim initio ita deinde intestinis armis se Græcia contrivit, ut tandem multarum magnarumq; cladium mole obruta, paulatim absumpta & penitùs enervata, frænis primò, postremò & iugo Macedonum accepto, tota in alienum cesserit imperium.*

Fore conjectans] *Simile factum est Fabij Dictatoris apud T. L. lib 22. Annibal enim, cùm ei à perfugis monstratus ager dictatoris esset, omnibus circà solo æquatis, ab uno eo ferrum ignemq; & vim omnem hostium abstinuit, ut occulti alicuius pacti ea merces videri posset. Sed Fabius cùm eum agrum vendidisset, pecunia inde relicta captivos abhoste redemit, & fidem publicam privato impendit excoluit.*

Hospes suus] *Hospitij enim ius etiam in bellis conservari solebat, manente memoria etiam in dissidio publicorum fœderum privati iuris. Vt apud T. L. l. 25. Crispinus Romanus à Radio Campano, cui perfamiliari hospitio iunctus fuerat, provocatus: fo, ait, ubi etiamsi in acie occurreret declinaturum, ne hospitalis cædes dextram violet. Ita Glaucus & Diomedes Iliad. 9. in acie congressi ius hospitij conservârunt.*

In manu sint] *Liviana dictio est, Thucydidiæ respondens, quæ est δὶα χειρὸς ἔχειν. Significat autem tutelam alicuius & curam agere, ne quid de eo præter nostram voluntatem fiat.*

Tribuo]

) De hoc dictum ſupra p. 41. 68.

æa arcis) Hæc propylæa quinquennij ſpatio, Mneſicle architectonis ſumptibus ſunt abſoluta. Vnde cùm populus Peloponneſiaca ſeditione accuſaret ipſe de ſuo impenſas nonnunquam fecerit, ſuoque nomine inſcripturum, profeſſus eſt. Eo mediante ſibi in eo magnitudinem mirantes, vel operum gloriam, conſentiunt voce ex æratio reip. erogare ſumptus iuſſerit.

ycæ) Minervæ ſcilicet præſidis Athenarum. 69.

illud) Id de cælo delapſum; ut vulgò putabant, vel potius ad ſummo artifice factum, ſic Pauſanias l. 1. deſcribit: Minervæ ſimulacrum eſt; tunica talari, & in pectore eius Meduſæ victoria quatuor fere cubitorum. manu haſtam tenet: ad pedes; ad imam haſtam draco, quem Erichthonium exiſtimant. in baſi quæ de Pandoræ ortu tradunturs elaborata ſunt. Ibi & in ſummo galea ſphinx; à Stesichoro & aliis vocata.

Attica) Apud T. L. 31. Athenienſes indigenæ quondam pagatim in parvis caſtellis vicisq; habitaſſe. inde ita manſitatos eſſe.

leuſinii) De hoc bello dixi in Erechtheo & Eumolpo.

s verò) Theſeum ſummam rerum multitudini tradidiſſe, popularem ſtatum ad id usq; tempus manſiſſe, quo reipub. eandem Piſiſtratus invaſit; Pauſan. in Attic. ſcribit.

s ſuas) Vndecim pagos Athenienſium fuiſſe Stephanus tradit. C. Sigon. lib. 1. de repub. Ath. duodecim. & nomi- 70.
; Cecropiam, Tetrapolim, Epacriam, Dectelæam, Eleuſiniam, Thoricum, Brauronem, Cytherum, Sphettium, Cothocidarum.

ento eſt) Templa non uno loco urbis, ſed paſſim in omnibus ædificari ſolens: cùm verò templa antiquiora omnia in ea in parte auſtrali, viſuntur: argumento eſt, arcem & totam olim arcis ſunt antiquitùs urbem fuiſſe.

erionis) Menſis hic cum Novembre à noſtris computato.

tiam) Pauſanias in Att. Fontem hunc, quia per novem fistulas ſalientes diffundit, Enneacrunon vocant; quem Piſiſtratus. putei quidem multi in urbe, ſed hic unus eſt fons.

antiqui) A Thuſco conditi.

ri fas non erat) Pelaſgi enim eo loco habitantes olim, iniuſtè ab Athenienſibus. quibus pulſis, locum deteſtabilem reliquerunt. Schol.

mihi) Vulgò putabatur, id vello etiam hodie, Pelaſgi-

...infortuniorum habitura

...vulg. opinionem ad-

...ne essentibus ad habitu-

...mam, si nunquam

...dubitamus, ut vir Spartanus, & primi

...in principio tantarum rerum cunctis-

...tempus detur ad receptum nimis pertinacis

...non prius experiatur, quàm arma rem aggrede-

...arum fuit in secundo Punico bello, insipiendo tu-

...Hannone Carthaginensi ad suos: Quæ semel inepte

...inceperint, eo diu cæperint vereor ne perseverantia

Quisque pro sua) *Heliod. lib. 2. Æthiop.* οὐ τυραννος ἐχυ ἑκαστος τῶν ἰδίων πολλαχοῦ κύριος.

Acharnens. præc.) *Huc pertinet comœdia Aristophanis, quæ inscribitur Acharnenses.*

Increpabant) *In his præcipuus Cleon fuit, auctore Plut.*

Quod ubi eos) *Mirabilia in Pericle, egregiorum animorum insuperabilis tractandi animos suorum, constantia & consilij prudentia describuntur.*

Et quantum) *Eis qui pugnam poscebant, agrorum vastatio dolentes, dicere erat solitus: arbores cæsas mox renasci, virorum cæsorum non iterum promptam copiam futuram.*

73. Superu. v. legionum) *Pelopponesiarum videlicet.*

Sine induciis) *Id signum fuit, quo se victos negabant. victi vix induciis impetratis suos sepeliebant.*

Trophæum stat.) *De trophæis dictum supra, p. 14.*

Auxilia hæc Thess.) *Thessalorum cæsorum summos duces fuisse, Pausan. l. 1. scripsit.*

Ex antiq. fœd.) *De eo supra p. 43. meminit.*

Piraicam vocant) *Forte à Piræo.*

Terra mar. disp.) *Iam nimirum edocti, qua deinceps via bellum gerendum.*

Seorsim pon) *Tale fuit apud Romanos aurum vicesimarium, quod in sanctiore ærario ad ultimos casus servabatur. T. L. lib. 27. De his sanctioribus ærariis thesaurisque, vide Ioan. Bondinum lib. 6. de Repub.*

74. Tempore terræm.) *De his supra dictum lib. 1. p. 43.*

Eadem æstate) *De hac Eclipsi vide Chronologiam sequentem.*

Censetur) *Quam Thucyd. ait: quod ostendit, vel ipsum inquisitionem cœlestium motuum fuisse, vel syderum scientiam omnibus exulem. Nam quòd non alio tempore (naturali modo*

loquor)

r) solis defectus fieri possit, certis rationib. Astronomi evincunt. : enim defectio talis existit, cùm interiecta inter visum nostrum rpus solis luna, aspectum eius sua propinquitate vel omninò vel rce aufert. Hoc verò in coniunctione luminarium, quod tempus lunij est, fieri solet.

icinus illud) *Id ex Ovidio in Tereo enarravi.* 75.

etratorum) *Cetratos vocat τὰς πελταστὰς, Livium secutus: qui . peltastas à Graecis vocari ait, quos ipse cetratos appellet: & lib. eltam cetræ haud dissimilem esse affirmat. Schol. peltam scutum uadratum scribit. at Maro lunatas peltas appellat. Ælianus pel- scutum parvum leveq; vocat.*

riduo antè) *Vel, per triduum.* 76.

x cupresso) *Arbor hæc funesta priscis fuit, Plin. lib. 16. unde n cupressum Maro, funebrem Flaccus appellat. Factas verò ex esso arcas Schol. censet, quòd id lignum non facilè putrescat. De a canit Horatius lib. 2. Carm. Od. 15.*

Linquenda tellus & domus & placens
Vxor, neque harum quas colis arborum
Te, præter invisas cupressos,
Vlla brevem dominum sequetur.

ribus) *Clisthenes, qui pulsis Pisistratidis, populare Athenis im- um constituit, ex quatuor tribubus decem fecit, easq; à decem he- us, qui postea Eponymi sunt dicti, appellavit. Nomina fuerunt; opis, Erechtheis, Pandionis, Ægeis, Oeneis, Acamantis, Leonis, ethoontis, Antiochis, & Aiacis. Sigon. de R. A.*

ublico monumento) *Quod Ceramicum appellârunt.* 78.

ulcerr. subur.) *Academia nimirum. Hanc nobilissimum orbis trum gymnasium, ibiq; à se M. Marcellum sepultum, Sulpitius ad . lib. 4. epist. ad fam. scribit. Et Pausanias in Attic. sepulcra om- n in bellis cæsorum in via ad Academiam ferente, ait fuisse: exce- Marathonijs, qui eodem ubi ceciderant loco sint sepulti.*

Quoties tale) *De frequentia huius sepulturæ, ad hunc modum ates in oratione de Pace scribit: Hac ita in orbē redibant, ut quot- is publicæ sepulturæ fierent: ad quas multi è finitimis alijsq; Græ- on veniebant, non ut peremptos unà lugerent, sed ut nostris cladi- insultarent. Tandem eò res redière ut quotannis sepulcra publica bus, tribus autem & album alienigenis, implerentur.*

Adhosce igitur) *Obijcit hoc loco Thucydidi Dionysius Halic cur multis funebribus laudationibus, quæ hoc toto bello in honorem patria cæsorum habitæ sunt, hanc unam & solam exposuerit; hoc primo anno perpauci, nec insigni morte, alijs verò annis, ad lum, in Sicilia, multò plures & fortiores, maioreque præconio di- , occubuerint. Sed multæ potuerunt esse caussæ, cur hanc, & non*

[illegible] Thucyd. laudationem: quas etsi nec Dionysius [illegible] tamen idcircò poterit reprehendi. Fortè enim [illegible] voluit, cognoscere nequivit: aut nullam rei quae [illegible] huic operi insereretur, iudicavit: aut quia nihil [illegible] quod verba eius aliquo modo velle videntur, cùm [illegible] tum sepeliendi quo toto bello sint usi Athenienses) [illegible] primus & laudator Periclis & omnium [illegible] [illegible], primo statim anno exemplum insequentium dare [illegible].

Cùm omnes) *Oratio hæc funebris, unica demonstrativi generis apud Thucydidem, quatuor partibus absolvitur; Exordio, Propositione, Laudatione ipsa, & Epilogo. Exordium a reprehensione præsentis instituti ducitur. Satius esse, factis virtutem, quàm verbis, fortium virorum honestari.*

Soleant laudare) *Vulgatus enim Exordium mos est, ut vel de qua dicendum, vel caussa, aut homo, commendetur.*

Vbi ægrè) *Cùm apud homines favore & invidia occupatos dicat oportet, perdifficile est, ita agere, ut omnibus de veritate constet. Sed tamen non ita grave est, Athenienses apud Athenienses laudare. Et in Peloponneso Athenienses cum assensu celebrare, id verò magni eloquentiæ oratoris opus esset, ut Plato ait in Menexeno. in quo similiter funebris oratio nostræ similis recitatur.*

Imperitus) *Rei gestæ videlicet.*

Supra vires) *Supra quàm ipse præstare possit.*

Eo enim usque) *Hanc sententiam mutuatus est à Thucydide Salustius: Vbi de magna virtute atq; gloria bonorum memores, quæ sibi quisq; facilia factu putat, æquo animo accipit: supra ea, velut ficta pro falsis ducit.*

Verùm enim verò) *Propositio est, qua se maiorum institutis pro virili parte obsecuturum Pericles pollicetur. Insequēs oratio in quatuor partes commodè dividi potest. 1 maiorum suæq; etiam ætatis res gestas commendat. 2. Atheniensium remp. disciplinam, moresq; tum publicos tum privatos, celebrat. 3 præsentium virorum, ob patriam cæsorum laudes persequitur. 4. cæteros cives, & in primis propinquos defunctorum ad æmulationem virtutis stimulat.*

Initium verò) *Primam laudationis partem paucis peragit: ac primò maiores, inde patres, denique præsentes cives æquales suos ob mortem in patriam prædicat.*

Nos ipsi) *Ad suas maximè res gestas respicit: qui Samum, Euboeam, aliasq; subegerat urbes.*

Ab omni parte) *Sub Periclis nanq; principatu mirum in modum opibus & potentia resp. crevit.*

Eorum ego) *Præcisio primæ partis.*

Quibus

bus verò) *Transitus ad ſecundam partem de Rep. Athenien-*
rumò formam & adminiſtrationem eius, inde pacis, tum belli,
inſtituta, & tandem priuatos ſingulorum ciuium mores, in-
r omnimodam virtutem, collandat.

nverò Reip.) *Primum membrum ſecundæ partis de admi-*
me Reip. ſuæ edisſerit.

mplo ſumus) *A Romanis, anno ab V. C. trecentesimo, le-*
xati ſunt miſſi, ad inclytas leges Solonis deſcribendas. unde
I I. tabularum, fons omnis Romani iuris, minimum traxe-
s Tullus Hoſtilius Romanus Rex Athenienſium exemplo Re-
remp. inſtituis, ſi Dionyſio Hal. credimus. Contrà Lacede-
bemonii, animi sacra comparatione, perpetuò ſuam ciuitatem
excellis) inſtituta & leges ab Aegyptijs Cretenſibusq; ſump-

Reip.) *Formam ſuæ Reip. commendat, quòd non paucis do-*
, in quo oppreſſi iacerent optimates, ſed contrà æqualitatis ſit o-
libertatis.

ıine quidem democratia) *Plato in Menexeno: Eadem*
fuit, quæ nunc eſt, optimatum videl. gubernatio. Eam qui-
ulares vocant, alij aliter, ut cuiq; placet. Eſt autem reverâ
matum cum quadam dignitate populi gubernatio. Semper
bis reges ſunt, aliàs generis ſucceſſione, aliàs electione creati:
apis in ciuitate plurimum eſt apud populum, qui ſemper hos,
ui iudicantur magiſtratus & poteſtatem imperij. Vbi nec in-
, nec paupertas, nec ignobilitate pargentum quamquam reji-
q; contrarijs de cauſſis honoratur, ut in alijs ciuitatibus fieri
hæc eſt regula: Quicunq; ſapiens aut bonus habetur, domi-
imperat.

ılli in quo) *Idem de Romana repub. Camelius apud T. L.*
Dum nullum faſtidiunt genus, in quo eniteat virtus, crevit,
n. Carpitanem ſimul Lacedæmonios Periclas, qui tamdiu
lie familia reges creabant.

ıe paupertas) *De Romana rep. T. L. in proœmio ait: nullam*
temp. fuiſſe, ubi tantus ac tam diu paupertati ac parſimoniæ
ris. Et Tullus Hoſtilius Romanorum rex apud Dion. Hal. l. 3.
ſuam nobilitatem jactantibus, & Romanos conventus novos-
ines appellantibus, reſpondet: Se magiſtratus & honores de-
m dignissimis, non his qui longiorem maiorum indignarum
bendere ſeriem, ſed dignissimis. Nullam enim re quàm virtute
nobilitatem conſiſtere, talibusq; inſtitutis Romanam civita-
iſſe.

ıominis) *Hæc noſtro tempore excelſis ſæpè ingenijs obſtant,*
s magnas partes, nobiliſſimis animis gerendas, gradum face-

re possint. Nostris enim moribus, qui patrem equitem, baronem, comitem habuitis etiam sine alia propriæ virtutis commendatione ad magnos dignitatis gradus, belli pacisq; quæcunque munia ascendere potest. At si quis est cui hanc nobilitatem Deus negavit, animum autem nobilem mentemque generosam dedit, qua ipse & usus est præclarè, & satis multa excellentis virtutis documenta, in sua qua locutus est fortuna, edidit: difficilimè tamen, & non nisi maximis curis, periculis, laboribus, ad aliquam rerum gerendarum partem admittitur.

Præterea lab.] *Alterum secundæ partis membrum, de publicis in pace exercitijs instituisque*

98. Crebras remissiones] *Democriti sententia: βίος ἀνέρατος, μακρὴ ὁδὸς ἀπανδόκευτος. Vita sine festivitatibus, longa est via sine diversorio. Stobæus serm. 17.*

Spectaculis] *Comœdiarum & tragœdiarum. his enim mirè dediti erant Athenienses.*

Sacrificiis] *Omnibus enim anni diebus, præter unum, sacrificia apud Athenienses fiebant.*

Ad hæc cùm] *A mercatu Piræei prædicat Athenas. de quo sic in Panegyr. Isocrates: Cùm non omnis tellus omnia ferret, sed alijs careret, alijs abundaret, neque facilè ratio iniri posset, vel quò alia exportanda, vel unde alia importanda essent: etiam hæc incommoda civitas nostra propulsavit. Nam in media Græcia Piræeum emporium constituit: cuius ea est excellentia, ut eæ res, quarum singulas apud alios nancisci difficile est, ibi comparari universæ facilè possint.*

Bellicis autem] *Tertium secundæ partis membrum: quo in re militari Athenienseis Lacedæmonijs præfert.*

Quòd hanc] *Primum argumentum: Adeò, inquit, non timemus, ne ab aliquo virtute militari superemur, ut neminem prohibeamus, quin studia nostra spectet, discat, imitetur. Cùm contrà Lacedæmonij nec peregrinum in suam urbem admittant, nec magis virtute quàm dolis nitantur. Quàm autem in occultanda disciplina sua & studijs diligentes fuerint Lacedæmonij, Socrates in Platonis Protagora narrat, ostendens contra communem opinionem, eos sapientiæ maiorem quàm rei militari curam semper impendisse.*

Hospit. pulf.] *Contradicit huic loco pro Lacedæmonijs Plutarchus in vita Lycurgi: Advenas, inquit, urbe exegit, non (ut Thucydid. autumat) veritus, ne instituta sua effingerent, aut aliquem haurirent ad virtutem profectum: sed potiùs ne vitiorum fierent auctores, &c.*

Cumque ab in.] *Secundum argum. Nos liberam & amœnam vitam agentes, æquè tamen ad pericula sumus parati, ac Lacedæmonij perpetuis laboribus incumbentes. Hi nanq; à parvo proinde ad rem militarem assuefiebant: primoq; editus infans clypeo imponebatur,*

xtaque hasta inclinata, clamabant; Aut hunc, aut super hunc, conserva clypeum, vel in eo occumbe. Quin nec lavabant pueros quàm in Eurota flumine. Et flagris hi inter se certabant, ut cor- d iniurias indurarent.

iversigitur] *Tertium argumentum ab hostium iudicijs.*

imverò si] *Quartum.*

c in his] *Transit ad quartum secundæ partis membrum: quo & instituta privata singulorum civium commendat.*

philosoph.] *Philosophiæ studia laudat: quæ ut apud Athe- s præreliquis Græcis floruerunt, ita occasionem materiamque nandi eosdem dederunt.*

lliores] *Philosophia per se nihil minùs quàm mollitiem docet itve, sed potiùs labores summamque virtutem, quæ nec in um- c delicijs, exercetur, suis proponit. Vnde pravo hodie iudicio ue de vulgo, homines literis deditos, ut otiosos mollesq; contem- Quòd si qui sunt (ut multos esse puto) qui Philosophiam inu- Reipubl. aut perniciosam iudicant, ij Platonem in Dialogo de ophia & de Republica legant: aut si hunc auctorem, pro sapi- ua, aspernantur, rationem, quò homines esse cognoscantur, au- Intelligent profectò, Philosophiam non contemplatorem solùm em facere, sed ad omne vitæ genus utilissimam & saluberri- sse. Eandem unum, familiam, Rempublicam gubernare: ut it, vir bonus, & civis, & princeps præclarus. eandem conti- pientiam, prudentiam, iustitiam, moralem, domesticam, civi- & regiam disciplinam. Nisi enim Philosophi civitatibus domi- r, vel hi qui nunc reges potentesque dicuntur legitimè philoso- ur, in idemque civilis potentia & Philosophia concurrant, neq; sis duo hæc tractentur: non erit civitati generiq; humano re- lla malorum.*

itiis utimur] *Divitiarum studium explicat, ostendens, & o- e his rectè prudenterq; uti, & paupertatem (qua se maximè La- onij iactabant) nulli crimini dare: verùm eos culpare, qui otio- tam agere, quàm rebus adaugendis incumbere malint.*

em quoque] *Reipublicæ gerendæ scientiam in suis civibus* 79.
ndat: cui studio minimam partem Spartani tribuere vide- r.

i verò] *Eloquentiæ studium commendat, ut quod consilij re- de omnibus iudicij copiam subministret.*

m & istud] *Animositatem cum consilio iunctam in suis civi- edicat.*

is imperit] *Nihil enim audacius imperitia.*

tio cunct.] *Nam qui periculorum & rerum magnitudinem gunt, timidi cunctabundique in ea ingredi solent.*

Cum Eurymacho] *Demost. oratione in Neæram, Eurymachum instinctu Archidami Plataeam occupare conatum, scribit.*

Pax adhuc] *Huius enim tempore, nihil timentibus Plataeensibus, faciliùs successuræ insidiæ erant. bello vero apertò moto, suæ quisq; custodiæ intentus est.*

Armaque ibidem posita] Θέμενοι ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα, ait Thuc. *Id Græcus Schol. interpretatur, quòd in via gestantes arma, ut postea ingressi urbem induerint, quasi Thuc.* περιθέμενοι *dixisset. Sed non ait* θέμενοι ἐς τοὺς ὤμους, *vel* θέμενοι ὤμοις, *sicut Homerus* σὺν ὤμοισιν ἔθεντο: *sed* ἐς τὴν ἀγορὰν. *Quod manifestè declarat, eos non tum primùm induisse, sed in foro statuisse arma scuta videlicet hastas: idq; cùm alijs de caussis, tum verò ut pacificè agerent, & ad paciscendum magis, quàm resistendum, cives inducerent. Itaq; deinceps invitant cives, si quis velit* παρ' αὐτοῖς τίθεσθαι τὰ ὅπλα. *Quin huius sententiæ explicatione ipsius sibi contrarius Scholiastes esse videtur. Nam lib. 8. quando ait Thucyd.* θέμενοι τὰ ὅπλα, *ait Schol.* ὁπλισθέντες: *quod tamen sententia loci non patitur. mox cùm subiungit. Thuc.* καὶ ἔθεντο αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνακείῳ τὰ ὅπλα, *rectè ait Schol.* ἤγουν ἀπέθεντο, *deposuerunt. Eod. libro post victos ad Miletum terrâ Peloponnesios, de Atheniensibus ait Thuc.* κρατοῦντες ἤδη τὰ ὅπλα τίθενται. *ibi non res ipsa solùm evincit, posuisse vel statuisse eos arma, non induisse (nemo enim post victoriam demum arma induit, sed exuit potiùs) verùm ipse addit Schol.* ἤγου ἀπόθενται.

64. Exeunte mense] *De lunari, ait Scholiastes, loquitur mense: ubi in congressu solis & lunæ, hæc nocti minimè lucebat.*

65. Sic quidem Theb.] *Hoc ipsum deinceps, cùm Plataeenses obsidione coacti iudicium de se Lacedæmoniorum paterentur, Thebani ceu maximum eis perfidiæ crimen obiecerunt. Nec sanè excusari facilè possunt, quòd non aliquatenus peccârint.*

Haud obscurè] *Palàm enim Thebani urbem Atheniensium sociam occupare vi armata conati sunt. Itaq; multò gravius hi in fœdus commune peccârunt, quàm priùs Athenienses, Corcyræos adversus Corinthios defendentes. Vnde sanè Peloponnesii potiores rupti fœderis auctores, multis deinceps suum peccatum cladibus senserunt.*

Alios barbaros] *Vt Thraces, Illyrios.*

Vt quingentarum] *Sed hic tantus navium numerus minimè deinceps in bello comparuit. Imò per 19. annos belli huius, ne unam quidem navem socij Italici Siciliensesq; in Græciam misisse leguntur.*

Bellum non experta] *Veget. lib. 3. de re milit. cap. 4. Ne confidas satis, si tyro prælium cupit. inexpertis enim dulcis est pugna. Hos in minimè fortibus numerat Aristoteles, qui ideò solùm sunt feroces, quia periculi magnitudinem ignorant.*

66. Quod antea nunquam] *Herodotus certè lib. 6. Delum ante*

Persicum

llum motam, idq́ & primum & ultimum fuisse ab Delijs
eq́ ad suam usq́ ætatem deinceps factum, tradit. Id quo-
hucydide conveniat, non satis liquet. nam Herodotum post
ponnesiacum cæptum vixisse & scripsisse, inde patet, quòd
elli facit mentionem. Nisi fortè dicendum, Herodotum
s ante bellum Peloponnesiacum scripsisse & edidisse.

rique] *Hæc nimirum conditio & fortuna iniusti imperij*
nihil stabile certum q́ inveniatur, & vel parvo rerum mo-
ctuare & ruere in præceps cernantur. Diversus fuit Ro-
j status, cuius subditos Annibal Pœnus, cùm omnia fer-
vastaret, fide tamen dimovere nequivit.

lelum] *Hanc postea subegerunt Athenienses, lib. 5. in fin.*

ongreg. exer.] *Plut. in Pericle, 60. millia Bœotorum &*
orum in hoc exercitu fuisse, tradit.

aximè] *Winshemius convertit, præcipua dignitate vi-*
ficeret, si non à Thuc. ἀξιολογωτάτους παρεῖναι scriptum
nè ad verbum adesse restringit dignitatem, eos nimirum
rum inprimis præsentia requirebatur.

iltas] *Deliberativi generis oratio est: cuius κεφάλαιον τὸ* 67.
is, quàm, ut Scholiastes ait, τὸ συμφέρον, esse videtur. nam
n inprimis utilitatem respiciant Lacedæmonij, hac tamen
gis τὸ ἔνδοξον celebratur. Hortatur itaq́ suos tam milites
Archidamus, ut sua quisq́ munia impigrè simul & cau-
r. Exordium à magnitudine exercitus ducitur, cuius re-
e animisq́ milites implet.

n est] *Propositio orationis.*

omnes] 1. *argument. ab expectatione, studijs, votis, uni-*
iæ.

m quamvis] 2. *ab incerta bellorum alea, & Athenien-*
s animisque, per occupationem infertur. Dici enim po-
deò magnam curam præsens requirere bellum: cùm tan-
um ipsi moveant, & Athenienses invalidi ad resistendum

ucem] *Ita Fr. Guicciardinus lib. 8. hist. Mantuam ducis,*
peri Columnæ, exemplis (quorum uterq́ tali negligentia
tus est) monet, omnes belli duces, in omni tempore ac loco
s & paratos esse debere, ut proprijs viribus freti, nec lon-
nec debilitate hostium tutos se esse putent.

las horas] *Ita Africanus Annibali: Omnia, inquit, quæ-*
us subiecta esse mille casibus scio.

s enim] *Primam partem obiectionis, de magnitudine sui*
iluit, à natura fortunæ, quæ inprimis in bello versabilis
liu eodem vestigio stare soleat.

Dubiusque

Dubiusq; Mars] *T.L. l.9. Fortuna per omnia humanæ maximè in res bellicas potens. Cæsar lib. 6. de B. G. Multum cùm in omnibus rebus, tum in re militari fortuna potest. Idem lib. 3. de B. C. Fortuna quæ plurimum potest, cùm in reliquis, tum præcipuè in bello, parvis momentis magnas rerum commutationes efficit.*

Quin haud rarò] *Iterum elevat exercitus sui magnitudinem, ab exemplis eorum, qui parva sæpè manu ingentem exercitum fuderunt; non alia de caussa, quàm quòd illi multitudine freti contemserant adversarios.*

Parva manus] *Annibal apud T. L. l. 21. Sæpè & contempti hostis cruentum certamen edidit, & inclyti reges populiq; plerique momento victi sunt.*

Animo quidem] *Ita Camillus apud T. L. l. 6. Se, ait, ut nihil timendi, ita nihil contemnendi auctorem esse.*

Nec verò] *Altera pars obiectionis de Atheniensibus refellitur. Hos enim optimè instructos, & certamen minimè declinaturos, ostendit.*

Omnes enim profectò] *Ita Flaminius Cos. Romanus ab Annibale in insidias tractus est. ut scribit T. L. l. 22.*

69. Quapropter cùm] *Peroratio.*

Quòd ista dies] *Memorabilis sententia est, adeoq; vaticinium omnium, quæ deinceps Græciam afflixerunt, & denique everterunt, clidium. Ab hoc enim initio ita deinde intestinis armis se Græcia attrivit, ut tandem multarum magnarumq; cladium mole obruta, paulatim absumpta & penitùs enervata, frænis primò, postremò & iugo Macedonum accepto, tota in alienum cesserit imperium.*

Fore conjectans] *Simile factum est Fabij Dictatoris apud T. L. lib 22. Annibal enim, cùm ei à perfugis monstratus ager dictatoris esset, omnibus circà solo æquatis, ab uno eo ferrum ignemq; & vim omnem hostium abstinuit, ut occulti alicuius pacti ea merces videri posset. Sed Fabius cùm eum agrum vendidisset, pecunia inde relecta captivos ab hoste redemit, & fidem publicam privato impendio excoluit.*

Hospes suus] *Hospitij enim ius etiam in bellis conservari solebat, manente memoria etiam in dissidio publicorum fœderum privati iuris. Vt apud T. L. l. 25. Crispinus Romanus à Badio Campano, cui perfamiliari hospitio innctus fuerat, provocatus: fo, ait, ubi etiamsi in acie occurreret declinaturum, ne hospitali cæde dextram violet. Ita Glaucus & Diomedes Iliad. 9. in acie congressi ius hospitij conservârunt.*

In manu sint] *Liviana dictio est, Thucydidiæ respondens, quæ est δὶα χειρὸς ἔχειν. Significat autem tutelam alicuius & curam agere, ne quid de eo præter nostram voluntatem fiat.*

Tribus]

uto) *De hoc dictum supra. p. 41.* 68.

ylæa areis) *Hæc propylæa quinquennij spatio, hâc fabricâ dicuntur gentibus sumptibus fuisse absoluta. Vnde cùm populus Peloponnesiaca concione accusaret ipsum de suo impensis nomen adscripsisse, suis monumentis: is autem inscriptionem, professus est. Eo audito, animi in eo magnitudinem mirantes, vel opérum gloriam, consentiunt: sed vetat ex ærario reip. erogare sumptus insolentiam.*

s Deæ) *Minervæ scilicet præsidis Athenarum.* 69.

imi illud) *Id de cœlo delapsum; ut vulgò putabant, vel potius alia fortunio artifice factum, sic Pausanias l. i. describit: Minervæ vultum est; tunica talari; & in pectore vinc. Medusæ. Victoria quatuor ferè cubitorum. manu hastam tenet: lævæ clypeus; adstantem hastam draco, quem Erichthonium vocitant. Basi quæ de Pandora orta traduntur; elaborata fuisse. Spes & infelicitas gaudet tristi; à Sunio usq; adhuc vigentibus æ sunt.*

tum Attica) *Apud T. L. l. 31. Athenienses inditos quondam magnificum in parvis cæbellis vicis q; habitasse. inde istorum tributos esse.*

t Eleusinii) *De hoc bello dixi in Erechtheo & Eumolpo.*

dis verò) *Thesei summam rerum multitudini tradidisse populares statuens ad id usq; tempus manssisse, quo respub. tyrannidem Pisistratus invasit; Pausan. in Attic. scribit.*

ulis suas) *Vndecim pagos Athenienses fuisse Stephanus* 76.
nus tradit. C. Sigon. lib. 1. de repub. Ath. duodecim. & nominat; Cecropiam, Tetrapolim, Epacriam, Dectelæam; Eleusinium, Thoricum, Brauronem, Cytherum; Sphettium, Cothocidem, Philaidem.

mento est) *Templa non uno loco urbis, sed passim in omnibus ædificari solere: cùm verò templa antiquiora omnia in extrà in parte australi, visantur: argumento est, arcem & meridiem arcis fuisse antiquitùs urbem fuisse.*

esterionis) *Mensis hic cum Novembri à nostris computandus.*

e etiam) *Pausanias in Att. Fontem hunc, quia per novem fistulas salientes diffundit, Enneacrunon vocant; quem Pisistratus. putei quidem multi in urbe, sed hic unus est fons.*

m illi antiqui) *A Thesei cœtu.*

ltari fas non erat) *Pelasgi enim eo loco habitantes olim, iussu Oraculi Athenienses. quibus pulsis, locum detestabilem infrà fecerunt. Schol.*

crùm mihi) *Vulgò putabatur, id velle oraculum, Pelasgi-*

cum non esse habitandum. sin secus facerent, infortunium habiturus Atheniensis. At contrà rectius Thuc. perpetuum vulg. opinionum adversarius, oraculum pravè dixisse censet, belli necessitatibus ad habitandum locum eos compulsum iri: itaq; melius eis futurum, si quoquam habitaretur.

71. Cùm etiam aliàs) *Archidamus, ut vir Spartanus, & proinde magnanimus, haud immeritò in principio tantarum rerum cunctatur: ut & Atheniensibus tempus detrahit ad recipiendum animis pertinacis sententiæ, & nihil non prius experiatur, quàm armis rem aggrediatur. Talis Romanorum fuit in secundo Punico bello suscipiendo consilium. de qua Hanno Carthaginensis ad suos: Quo lentiùs, inquit, agemus: segnitia incipiunt, eo cùm cæperint vereor ne perseverantiæ sæviant*

72. Quisque pro sua) *Heliod. lib. 2. Æthiop. ὁς ἕκαστος ἕχει ἑκάστου, οὕτω καὶ ὑπολαμβάνει.*

Acharnens. præc.) *Huc pertinet comœdia Aristophanis, quæ inscripsit Acharnenses.*

Increpabant) *In his præcipuus Cleon fuit, auctore Plut.*

Quod ubi eos) *Mirabilia in Pericle, egregiotes animorum ad artificè tractandi animos suorum, constantia & consilij prudentia describitur.*

Et quantum) *Eis qui pugnam poscebant, agrorum vastatio dolentes, dicere erat solitus: arbores cæsas mox renasci, virorum cæsorum non iterum promptam copiam futuram.*

73. Superu. v. legionum) *Pelloponnesiorum videlicet.*

Sine induciis) *Id signum fuit, quo se victos negabant. victis indutijs impetrandis suos sepeliebant.*

Trophæum stat.) *De trophæis dictum supra, p. 14.*

Auxilia hæc Thess.) *Thessalorum casorum summodo Alexi fuisse, Pausan. l. 1. scripsit.*

Exantiq. fœd.) *De eo supra p. 43. meminit.*

Piraicam vocant) *Vertè à Piræo.*

Terra mar. disp.) *Iam nimirum edocti, qua deinceps via bellum gerendum.*

Seorsim pon) *Tale fuit apud Romanos ærarium vicesimarium, quod in sanctiore ærario ad ultimos casus servabatur. T. L. lib. 27. De his sanctioribus erariis thesaurisque, vide Ioan. Bondinum lib. 6. de Repub.*

74. Tempore terræm.) *De his supra dictum lib. 1. p. 43.*

Eadem ætate) *De hac Eclipsi vide Chronologiam sequentem.*

Censetur) *Δοκεῖ Thucyd. ait: quod ostendit, vel ipsam inusitatam alioquin cœlestium motuum fuisse, vel syderum scientiam eo tempore minùs exculatam. Nam quòd non alio tempore (naturâ modo loquor)*

quor) solis defectus fieri possit, certis rationib. Astronomi evincunt. nec enim defectio talis existit, cùm interiecta inter visum nostrum corpus solis luna, aspectum eius sua propinquitate vel omninò vel parte aufert. Hoc verò in coniunctione luminarium, quod tempus vilunij est, fieri solet.

Facinus illud) *Id ex Ovidio in Tereo enarravi.* 75.

Cetratorum) *Cetratos νεοὺς τοὺς πελταστὰς, Livium secutus: qui 30. peltastas à Graecis vocari ait, quos ipse cetratos appellet: & lib. peltam cetra haud dissimilem esse affirmat. Schol. peltam scutum quadratum scribit. at Maro lunatas peltas appellat. Aelianus pel- scutum parvum leveq; vocat.*

Triduo antè) *Vel, per triduum.* 76.

Ex cupresso) *Arbor hac funesta priscis fuit, Plin. lib. 16. unde ram cupressum Maro, funebrem Flaccus appellat. Factas verò ex presso areas Schol. censet, quòd id lignum non facilè putrescat. De s ita canit Horatius lib. 2. Carm. Od. 15.*

Linquenda tellus & domus & placens
Vxor, neque harum quas colis arborum
Te, præter invisas cupressos,
Vlla brevem dominum sequetur.

Tribus) *Clisthenes, qui pulsis Pisistratidis, populare Athenis im- rium constituit, ex quatuor tribubus decem fecit, easq; à decem he- ibus, qui postea Eponymi sunt dicti, appellavit. Nomina fuerunt; ecropis, Erechtheis, Pandionis, Ægeis, Oeneis, Acamantis, Leonis, ippothoontis, Antiochis, & Aiacis. Sigon. de. R. A.*

Publico monumento) *Quod Ceramicum appellârunt.* 78.

Pulcerr. subur.) *Academia nimirum. Hanc nobilissimum orbis rrarum gymnasium, ibiq; à se M. Marcellum sepultum, Sulpitius ad cer. lib. 4. epist. ad fam. scribit. Et Pausanias in Auic. sepulcra om- ium in bellis cæsorum in via ad Academiam ferente, ait fuisse: exce- is Marathonijs, qui eodem ubi ceciderant loco sint sepulti.*

Quoties tale) *De frequentia huius sepulturæ, ad hunc modum ocrates in oratione de Pace scribit: Hæc ita in orbē redibant, ut quot- nnis publicæ sepulturæ fierent: ad quas multi è finitimis alijsq; Græ- s conveniebant, non ut peremptos unà lugerent, sed ut nostris cladi- us insultarent. Tandem eò res redière ut quotannis sepulcra publica ivibus, tribus autem & album alienigenis, implerentur.*

Adhosce igitur) *Obijcit hoc loco Thucydidi Dionysius Halic cur x multis funebribus laudationibus, quæ hoc toto bello in honorem ro patria cæsorum habitæ sunt, hanc unam & solam exposuerit: ùm hoc primo anno perpauci, nec insigni morte, alijs verò annis, ad Pylum, in Sicilia, multò plures & fortiores, maioreque præcento di- ni, occubuerint. Sed multæ potuerunt esse caussæ, cur hanc, & non*

alias, nobis tradiderit Thucyd. laudationem: quas etsi nec Dionysius nec nobis indicavit, non tamen idcircò poterit reprehendi. Fortè enim illas, quas maximè voluit, cognoscere nequivit: aut nullam rei quarum dignam, quæ huic operi insereretur, iudicavit: aut quia nihil aliæ ab hac prima (quod verba eius aliquo modo velle videntur, ubi dicit, hunc fuisse ritum sepeliendi quo toto bello sint usi Athenienses) differebant, huiq; primis & laudator Periclis & omnium pulcerrimæ oratio contigit, primo statim anno exemplum insequentium dare voluit.

Cùm omnes) *Oratio hæc funebris, unica demonstrativi generis apud Thucydidem, quatuor partibus absolvitur; Exordio, Propositione, Laudatione ipsa, & Epilogo. Exordium a reprehensione præsentis instituti ducitur. Satius esse, factis virtutem, quàm verbis, fortium virorum honestari.*

Soleant laudare) *Vulgatus enim Exordium mos est, ut velut de qua dicendum, vel caussa, aut homo, commendetur.*

77. Vbi ægrè) *Cùm apud homines favore & invidia occupatos dicat oportet, perdifficile est, ita agere, ut omnibus de veritate constet. Id tamen non ita grave est, Athenienses apud Athenienses laudare. Et in Peloponneso Athenienses cum assensu celebrare, id verò magno eloquentiæq; oratoris opus esset, ut Plato ait in Menexeno. in quo similiter funebris oratio nostræ similis recitatur.*

Imperitus) *Rei gestæ videlicet.*

Supra vires) *Supra quàm ipse præstare possit.*

Eo enim usque) *Hanc sententiam mutuatus est à Thucydide Salustius: Vbi de magna virtute atq; gloria bonorum memores, quæ sibi quisq; facilia factu putat, æquo animo accipit: supra ea, velut falsa pro falsis ducit.*

Verùm enim verò) *Propositio est, qua se maiorum institutis pro virili parte obsecuturum Pericles pollicetur. Insequens oratio in quatuor partes commodè dividi potest. 1. maiorum suæq; etiam ætatis res gestas commendat. 2. Atheniensium remp. disciplinam, moresq; tum publicos tum privatos, celebrat. 3. præsentium virorum, ob patriam cæsorum laudes persequitur. 4. cæteros cives, & in primis propinquos defunctorum, ad æmulationem virtutis stimulat.*

Initium verò) *Primam laudationis partem paucis peragit: ac primò maiores, inde patres, denique præsentes cives æquales suos ob merita in patriam prædicat.*

Nos ipsi) *Ad suas maximè res gestas respicit: qui Samum, Euboeam, aliasq; subegerat urbes.*

Ab omni parte) *Sub Periclis nanq; principatu mirum in modum opibus & potentia resp. crevit.*

Horum ego) *Præcisio primæ partis.*

Quibus

us verò) *Transitus ad secundam partem de Rep. Athenien-*
mò formam & administrationem eius, inde pacis, tum belli,
instituta, & tandem privatos singulorum civium mores, in-
omnimodam virtutem, collaudat.

verò Reip.) *Primum membrum secundæ partis de admi-*
ne Reip. suæ ordiitur.

nplo sumus) *A Romanis, anno ab V. C. trecentesimo, le-*
nae sunt missi, ad inclytas leges Solonis describendas. unde
I I. tabularum, fons omnis Romani iuris, initium traxe-
Tullus Hostilius Romanus Rex Athenienſium exemplo Re-
remp. instituit, si Dionysio Hal. credimus. Contrà Laceda-
rum enim tacita comparatione perpetuò suam civitatem
extollit) instituta & leges ab Ægyptijs Cretensibusq; sum-

Reip.) *Formam suæ Reip. commendat, quòd non populi do-*
in quo oppressi iaceant optimates, sed contrà exæquatio sit o-
bo tatis.

ine quidem democratia) *Plato in Menexeno: Eadem*
fuit, quæ nunc est, optimatum videl gubernatio. Eam qui-
larem vocant, alij aliter, ut cuiq; placet. Est autem revera
atum cum quadam dignitate populi gubernatio. Semper
is reges sunt, aliàs generis successione, aliàs electione creati:
tis in civitate plurimum est apud populum, qui semper his
i iudicantur magistratus & potestatem impertit. Ubi nec in-
nec paupertate, nec ignobilitate parentum quisquam reij-
contrarijs de caussis honoratur, ut in alijs civitatibus fieri
hæc est regula: Quicunq; sapiens aut bonus habetur, domi-
imperat.

lli in quo) *Idem de Romana repub. Canuleius apud T. L.*
Dum nullum fastiditur genus, in quo eniteat virtus, crevit,
. Carpit autem simul Lacedæmonios Pericles, qui tantùm
is familia reges creabant.

e paupertas) *De Romana rep. T. L. in proœmio ait: nullam*
remp. fuisse, ubi tantus ac tandiu paupertati ac parsimoniæ
rit. Et Tullus Hostilius Romanorum rex apud Dion. Hal. l. 3.
uam nobilitatem iactantibus, & Romanos convenas novos-
es appellantibus, respondet: Se magistratus & honores de-
n ditissimis, non his qui longiorem maiorum indigenarum
ndere seriem, sed dignissimis. Nulla enim re quàm virtute
nobilitatem consistere, talibusq; institutis Romanam civita-
sse.

ominis) *Hæc nostro tempore excelsis sæpè ingenijs obstant,*
magnas paresq; nobilissimis animis gerendas, gradum face-

re possint. Nostris enim moribus, qui patrem equitem, baronem, comitem habuit: is etiam sine alia propriæ virtutis commendatione ad magnos dignitatis gradus, belli pacisq; quæcunque munia ascendere potest. At si quis est, cui hanc nobilitatem Deus negavit, animum autem nobilem meritemque generosam dedit, qua ipse & usus est præclarè, & satis multa excellentis virtutis documenta, in sua qua locutus est fortuna, edidit: difficilimè tamen, & non nisi maximis curis, periculis, laboribus, ad aliquam rerum gerendarum partem admittitur.

Præterea lab.] *Alterum secundæ partis membrum, de publicis in pace exercitijs institutisque*

98. Crebras remissiones] *Democriti sententia: βίος ἀνέρπυστος, μακρὴ ὁδὸς ἀπανδόκευτος. Vita sine festivitatibus, longa est via sine diversorio. Stobæus serm. 17.*

Spectaculis] *Comœdiarum & tragœdiarum. his enim mirè dediti erant Athenienses.*

Sacrificiis] *Omnibus enim anni diebus, præter unum, sacrificia apud Athenienses fiebant.*

Ad hæc cùm] *A mercatu Piræei prædicat Athenas. de quo sic in Panegyr. Isocrates: Cùm non omnis tellus omnia ferret, sed alijs careret, alijs abundaret, neque facilè ratio iniri posset, vel quò alia exportanda, vel unde alia importanda essent: etiam hæc incommoda civitas nostra propulsavit. Nam in media Græcia Piræeum emporium constituit: cuius ea est excellentia, ut eæres, quarum singulas apud alios nancisci difficile est, ibi comparari universæ facilè possint.*

Bellicis autem] *Tertium secundæ partis membrum: quo in re militari Athenienseis Lacedæmonijs præfert.*

Quòd hanc] *Primum argumentum: Adeò, inquit, non timemus, ne ab aliquo virtute militari superemur, ut neminem prohibeamus, quin studia nostra spectet, discat, imitetur. Cùm contrà Lacedæmonij nec peregrinum in suam urbem admittant, nec magis virtute quàm dolis nitantur. Quàm autem in occultanda disciplina sua & studijs diligentes fuerint Lacedæmonij, Socrates in Platonis Protagora narrat, ostendens contra communem opinionem, eos sapientiæ maiorem quàm rei militari curam semper impendisse.*

Hospit. puls.] *Contradicit huic loco pro Lacedæmonijs Plutarchus in vita Lycurgi: Advenas, inquit, urbe exegit, non (ut Thucydid. autumat) veritus, ne instituta sua effingerent, aut aliquem haurirent ad virtutem profectum: sed potiùs ne vitiorum fierent auctores, &c.*

Cumque ab in.] *Secundum argum. Nos liberam & amœnam vitam agentes, æquè tamen ad pericula sumus parati, ac Lacedæmonij perpetuis laboribus incumbentes. Hi nanq; à parvo prætiùs ad rem militarem assuefiebant: primoq; editus infans clypeo imponebatur,*

tur, iuxtaque haſta inclinata, clamabant; Aut hunc, aut ſuper hunc, i. vel conſerva clypeum, vel in eo occumbe. Quin nec lavabant pueros aliter quàm in Eurota flumine. Et flagris hi inter ſe certabant, ut corpora ad iniurias indurarent.

Vniverſi igitur] *Tertium argumentum ab hoſtium iudicijs.*

Enimverò ſi] *Quartum.*

Nec in his] *Tranſit ad quartum ſecundæ partis membrum: quo mores & inſtituta privata ſingulorum civium commendat.*

Et philoſoph.] *Philoſophiæ ſtudia laudat: quæ ut apud Athenienſes præreliquis Græcis floruerunt, ita occaſionem materiamque criminandi eoſdem dederunt.*

Molliores] *Philoſophia per ſe nihil minùs quàm mollitiem docet generatim, ſed potiùs labores ſummamque virtutem, quæ nec in umbra nec delicijs, exercetur, ſuis proponit. Vnde pravo hodie iudicio plerique de vulgo, homines literis deditos, ut otioſos molles que contemnunt. Quòd ſi qui ſunt (ut multos eſſe puto) qui Philoſophiam inutilem Reipubl. aut perniciosam iudicant, ij Platonem in Dialogo de Philoſophia & de Republica legant: aut ſi hunc auctorem, pro ſapientia ſua, aſpernantur, rationem, quò homines eſſe cognoſcantur, audiant. Intelligent profectò, Philoſophiam non contemplatorem ſolùm hominem facere, ſed ad omne vitæ genus utiliſſimam & ſaluberrimam eſſe. Eandem unum, familiam, Rempublicam gubernare: ut idem ſit, vir bonus, & civis, & princeps præclarus: eandem continere ſapientiam, prudentiam, iuſtitiam, moralem, domeſticam, civilem, & regiam diſciplinam. Niſi enim Philoſophi civitatibus dominentur, vel hi qui nunc reges potentesque dicuntur legitimè philoſophentur, in idemque civilis potentia & Philoſophia concurrant, neq; à diverſis duo hæc tractentur: non erit civitati generiq; humano requies ulla malorum.*

Divitiis utimur] *Divitiarum ſtudium explicat, oſtendens, & opibus ſe his rectè prudenterq; uti, & pauperiatem (quam ſe maximè Lacedæmonij iactabant) nulli crimini dare: verùm eos culpare, qui otioſam vitam agere, quàm rebus adaugendis incumbere malint.*

Iidem quoque] *Reipublicæ gerendæ ſcientiam in ſuis civibus commendat: cui ſtudio minimam partem Spartani tribuere videbantur.* 79.

Ipſi verò] *Eloquentiæ ſtudium commendat, ut quod conſilij rectique de omnibus iudicij copiam ſubminiſtret.*

Nam & iſtud] *Animoſitatem cum conſilio iunctam in ſuis civibus prædicat.*

Aliis imperit] *Nihil enim audacius imperitia.*

Ratio cunct.] *Nam qui periculorum & rerum magnitudinem intelligunt, timidi cunctabundique in eam ingredi ſolent.*

la fama prædicare possit.

Neq; hosti] *Sic Æneas Lausum perimens: Hoc tam infelix miseram solabere mortem: Æneæ magni dextræ c*

Neque subdit.] *Idem de Romanis subditis scribit T. Non abnuebant, quod unum vinculum fidei est, mo rere.*

Quare nihil] *Homeri aliorumq; Poëtarum encomia, frequentiores & copiosiores in Spartanorum aliorumq; quàm Atheniensium, laudibus esse solent, reijcit: & alij monumentis compensat.*

Aut aliis qui] *Cherilo tamen poëtæ, Atheniensium, ctoriam describenti, staterem pro singulis versibus Athe rum, utique cum Homeri versibus recitarentur decrevere*

Pro tantæ igitur] *Absoluta communiore de Athe pub. oratione: iam in tertia parte bello absumptos laudatorio transitu omnia hactenus de Atheniensium civitate præsentes, quos laudare instituit, transfert: ostendens hanc gloriam potentiamque suæ civitatis, quam tantis lau rat, talibus civibus acceptam ferendam. Fortium simul gregiam descriptionem proponit.*

Non de pari] *Nobis, inquit, ampla est & gloriosa quæque proinde, ob quam quovis etiam maxima pericula, multò humiliores, & vix digna, ob quam sanguinem suum fundant.*

80. Paucis herclè] *Mortem illorum à consequentibus*

la, sed solùm quia mori pro patria est honestum. Sic Plato
Repub. virum fortem definit, qui in medijs voluptatibus &
observat, quod ratio præscribit, sive id asperum sit, sive

nis quàm suæ sal.] Ita Iunius Brutus & Aruns Tarqui-
ò infestis animis concurrerunt, neuter dum hostem vulnera-
otegendi corporis memor, ut contrario ictu per parmam u-
ansfigeretur. T. L. lib. 2.

uidem] Honestè vel vincendi vel moriendi: in utrumque

erò satis] Vltima laudationis pars, quatuor & ipsa ab-
membris. 1. cæteros cives ad similem virtutem hortatur.
tes defunctorum consolatur. 3. fratres & filios eorundem
l imitationem stimulat. 4. fœminas quoque affines eorum
monefacit.

optare] Nec enim optat mortem vir fortis; potiùs abomi-
ibilè tamen minùs vincit patriæ charitas, ut eius gratia ma-
o acerbissimum discrimen subeat.

rùm] Principiò ad verum patriæ amorem cives deducit.

l eius] Edoctos patriæ amorem, civium benè meritorum ex-
parem virtutis laudem cohortatur, tum ab honestis eorum
proposito, tum consecuta eos gloria immortali.

m gloria] Qui pro Repub. ceciderunt, perpetuò per gloriam
telliguntur. l. bello amissi. 18. ff. de excusat.

corum noscitur] Vt Licinus ille dives & fortunatus Ro-
qui tanto sumptu è porphyretico marmore sepulcrum sibi fie-
t, ut vulgò epigrammate rideretur:

noreo tegitur Licinus tumulo: at Cato nullo,
mpejus parvo: credimus esse deos?

ùs enim] Sententiam penè παράδοξον prima fronte pro- 81.
emo enim iustiùs amare vitam videtur, quàm qui secundis
luit: nec quisquam faciliùs contemnere, quàm miseri & in-
Sed qui ad honestatem & virtutem, quam respicit Pericles,
eferet: verissimam sententiam inveniet. Nam qui adversa
miserijsque urgetur, si maximè intrepido animo mortem
certum tamen relinquit, patriæ ne & honesti amore, an vi-
agat. ut ille Antigoni miles, dum affecto erat corpore, omnes
audacissimè obijt; curato eodem, timidus evasit. Contrà qui
sunt fortuna, cùm nihil non ad vivendum invitare videa-
ndo tamen pro patria se devovent: indubitatam apud omnes
itudinis opinionem adquirunt. simul illud boni consequun-
cundissimè actam vitam pulcerrimo exitu claudant: cùm

quid vesper vehat incertum sit, multosque adeò longa vita vertenti præbuerit fortunæ. De Lacedæmonijs hos refert in Pelopida versus Plutarchus:

Hi cecidére, quibus non mors non vita fuêre
Dulcia, verùm ambo claudere fine bono.

Quocirca] *Secundum membrum, quo parentes defunctorum consolatur.*

Quippe qui] *Primum consolationis huius argumentum, ab adversis in vita casibus: è quibus ut quisque incolumi fama & gloria evadit, ita maximè beatus censetur.*

Neque sum] *Animos parentum sibi conciliat lenitque, iustum fatendo dolorem.*

Qualibus] *Egregia nimirum sobole.*

Quippe dolor] *Definitio doloris.*

Cæterùm quibus] *Alterum consolationis argum. dilemmam factum & divisione ætatum: ubi unicuique suam adiungit consolationem.*

Filiis autem] *Tertium ultimæ partis membrum, quo fratres & filios defunctorum ad æmulationem virtutis incitat.*

Inter vivos] *Ovidius lib. 1. Eleg. Pascitur in vivis livor, post fata quiescit: Tunc suus ex merito quenque tuetur honos.*

Denique] *Vltimum membrum quo fœminas officij commonefacit.*

Naturaque deteriores] *Iusque virtutibus ornatas esse, quarum decus dedecúsve in vestro sexu, non in virili. locum habet (ut in Oeconomia, sedulitate; pudicitia etiam apud illius ætatis homines) vel, & in ijs rebus non degenerare, quorum respectu quo ad laudem vituperiúmve minimus est in virili sexu. Græca primo aspectu obscura sunt: sed si relativi οἷς resolutio fiat, satis clara erunt: καὶ ἐν τούτοις, ὧν ἂν ἐπ' ἐλάχιστα, &c. Hæc Præceptoris mei M. Crusii sententia est.*

Minimus est] *Sic Poëta: Γυναικὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει. ἀλλ' ἀνδρὶ οὐκ ἔτι τοῦτο.*

Exposui] *Peroratio est, brevi commemoratione constans dictorum: simul præmia cæsorum pro patria celebrans, quæ duplicia sunt, sepulturæ honos & cura liberorum.*

Pubertatem] *Pubertatem Schol hoc loco ad octavum decimum definit annum. Ea enim ætas militaris fuit, qua ex pueris in ephebos transibant. Lege nanque erat sancitum, ut pueri omnes, simul atque decimum & octavum attigerant annum, in tabulas lexiarchicas relati, sui iuris potentes fierent, & sacramento militari obstringerentur. Et hæc sanè iure civili nostro plena pubertas est, ut definit Iustinianus Imp. Instit. de adoptionibus.*

Vtilissi-

Vtilissimo meher.] *Hoc Atheniensium exemplum nostra ætate Veneti, ut multa alia, sequuntur. Ita post prælium cum Carolo 8. Galliæ rege, non solùm stipendia ijs auxerunt, qui fortiter egerant, sed & complurium qui in acie ceciderant filijs stipendia aliaq; præmia, filiabus verò dotem, decreverunt: ut lib. 2. Guicciard. scribit. Pari modo egisse accepimus post navalem anno 1571. ad Naupactum victoriam, qua socio Philippo Hispaniæ rege, Selimi Turcarum Sultani classem immortali nominis sui gloria represserunt. De tota huiusmodi præmiorum ratione copiosè scripsit, Ioan. Bodinus lib. 5. cap. 4. de Repub.*

Apud quos] *Sic apud T. L. tribuni plebis: Eò impendi laborem ac periculum, unde emolumentum atq; honos speretur: nihil non aggressuros homines, si magna conatis magna præmia proponantur, magnos animos magnis honoribus fieri.*

Sunt viri præstant.] *Sic d. c. Bodinus scribit: Hoc uno popularis status cæteris præstare videtur, quòd in eo solo statu belli ducibus honores ac triumphi decernuntur, ut mirum videri non debeat, si in popularibus imperijs plures bellicis laudibus, quàm in reliquis civitatibus, excelluerunt. Et quoniam nulli populi maiora laudis & gloriæ præmia proposuerunt, quàm Romani, necesse erat, ut populos omnes illustrium virorum multitudine superarent.* 82.

Pestilens primò] *Hunc eundem morbum Lucretius lib. 6. versibus, & Hippocrates lib. 3. Epidem. morb. sect. 3. medicè describit.*

Primò in Æthiopia] *Oram illam occidentalem Æthiopiæ, quæ Nigir accolit fluvium, licet calidissima sit, nunquam pestem sensisse I. C. Scal. ger de subtil. Exerc. 32. tradit.*

Libyamq;] *Semper affert Libya aliquid mali. Proverbium.*

Nulli erant] *Præter Enneacrunon: de quo suprà lib. 1.*

Suam igitur] *Caussas morbi alijs disquirendas permittit: sive ut imperitus medicinæ, sive, ut Fr. Portus censet, ne medicum & philosophum agens historici limites transcendat. quòd ipse sanè velle videtur, cùm se historicam relationem eo de morbo facturum, nihil disputaturum, profitetur. Diodorus Siculus lib. 12. tres caussas percensèt: Cùm, inquit, hyeme præcedente magni gravesq; imbres regionem inundassent, factum est, ut locis depressioribus aquarum multitudo residens, in paludum morem stagnaret. quæ æstatis subsecutæ calore facta, crassi gravesq; coacti vapores, aerem exhalantes infecerunt. Victus deinde & alimentorum vitium morbi caussa fuit: cùm fructus eius anni nimio humore corupti, neq; cocti satis ad salubritatem fuissent. Tertia caussa accessit, intermissio Etesiarum: quarum alioqui flatu nimius æstatis calor temperatur. intensis itaq; ob id caloribus, & inflammatè penitùs aere, hominum corpora, nusquam frigidiore refecta aura, laborare cœperunt.*

Itaque describere] *Secundum illud nimirum, quod in Exordio promise-*

promiserat: ut qui res præteritas accuratè nosse, & in ijs quæ iterum eodem cor similiq; modo usuveniens, hæc ad suum commodum velit adhibere; non plura desiderare possit.

Etiam oblivio] *Messalam Corvinum proprij nominis ex morbo oblitum, Plin. lib. 7. cap. 24. scribit.*

Maximè canes] *Lucretius: Cumprimis fida canum vis Strata vijs animam ponebat in omnibus ag. am.*

Cum hom. cons.] *Plin. lib. 8. cap. 40. Ex his animalibus, quæ nobiscum degunt, fidelissimum ante omnia homini canis. soli dominii novère; & ignotum quoq; si repentè veniat, intelligunt; soli nomina sua; soli vocem domesticam agnoscunt, &c.*

84. Omnia sacra] *Diversum de Romanis T. L. scribit; ubi capta à Gallis urbe Roma, regebat tamen omnia pudor, discriminaq; rerum penè perditis rebus servabantur.*

Iam enim] *Dilucida sequitur descriptio improbitatis hominum, quam dum numinis iram pœnamq; ante oculos, & mortem propè imminentem cernunt, propalàm exerunt; tanquam post hanc vitam, nec præmia bonos, nec malos supplicia sequantur. De Socrate Philosopho Gellius lib. 2. Noct. Att. scribit: In illius etiam pestilentia vastitate, quæ in bello Peloponnesiaco inprimis ipsam Atheniensium civitatem, internecino genere morbi depopulata est: is parcendi moderandiq; rationibus dicitur, & à voluptatum labe cavisse, & salubritates corporis retinuisse, ut nequaquam fuerit communi omnium cladi obnoxius.*

85. Donec iud.] *Civile nimirum, apud homines.*

Fato const.] *Mortem videlicet.*

Hippagogis navibus] *Hippagogi, naves sunt equitibus in mari vehendis aptè constructæ.*

Solvissent] *Plutarchus refert, ipsum unà ducem Periclem profectum: & cùm iam omnes conscendissent, subitò oborto solis defectu, videntem tum cæteros milites, tum præcipuè gubernatorem suum vehementer consternatum, chlamyde faciem eius texisse, ac rogasse; ecquid hoc horrendum putaret ostentum. negante eo: quid ergò interest, dixisse, nisi quod maius est, quod nunc facit tenebras? Sed de hac secundi anni Eclipsi, nihil Thucydides, diligens talium rerum notator, tradidit: nec calculus Astronomicus ullam, quæ tantas tenebras facere potuerit, prodit.*

Agrum omnem] *Præter eam partem cui tetrapolis nomen fuit, Huic pepercerunt; quòd ibi maiores ipsorum Heraclidæ habitaverant, indeq; egressi Eurystheum devicerant. Diod. 12.*

Longè lateque] *Hinc Archidamicum bellum proverbio dici solitum, cùm funditùs omnia tolluntur. Erasmus in adag. chil. 3. cent. 3. ad. 29.*

Legatos

Legatos ad quosdam] *Incassis hoc loco Dionysius H. Thucydidem, quasi suæ patriæ prætor modum faventem. Cur enim, inquit, l. 4. post eadem ad Pylum legationem, ab Lacedæmonijs Athenas pertinente caussa missam, orationemq; eorum & assensum enarrat; hanc verò, qua ab Lacedæmonijs Athenienses pacem priùs petierant, tam obiter attingit? Expostulamus autem, donec nobis de hac legatione plura Dionysius edat; unde eam tam insignem dignamq; memoria fuisse constet. Cæterum ad Pylum, & legationem Lacedæmoniorum orationemq; memorabilē, & digna omnia relatu fuisse, cernas quales hæc Athenensium legatio, utrùm publico consensu solemniterq; an ubicunq; missa & alia fuerit, non video. Ipsa Thucydides legatos quosdam simpliciter è missos ait, nec multa inde verba facit. Inde ego legationem illam tam tumq; negotium, nec solemne nec dignum magna nuncupatione fuisse pro Thucydide præsumo, donec de magnitudine eius ab alio contrarium probatur.*

Nihil istorum] *Oratio deliberativi generis est. Debebatur enim suos Pericles à præsentibus moribus & consilijs, & ad sustinendum fortiter bellum excitare studet. Exordium breve est & abruptum, deductum à finis expectatione, cui facta ipsorum congruentia inveniuntur.*

Vt docceam] *Propositio orationis quasi bipartita ab oratore constituitur. Simul enim se defendere apud Athenienses, simul ne deficiens animis cohortari, instituit. Hanc orationem iracundiæ quidem Periclis, non tamen præsenti tempori, convenisse, Dionysius ait. Potiùs enim deprecationem humilem, quàm iracundam & vehementem exhortationem, attribuendam fuisse; utpote ipsi vero & amburi præsentium malorum. Verùm Dion. multò minùs se rationem præcepta considerare declarat, dum non videt, eandem caussam aliter ab alijs agi debere. Hanc quoq; orationem (quæ nec est adeò ferox & insolens, ut Dionysio videtur) optimè Periclis magnitudini convenire, quivis intelliget, qui mores, infimæ, & grauissimi viri considerabit; quæ tum alij, tum egregiè Plutarchus in Vitis, & post orationem præsentem Thucydides, describunt. Multitudinem, inquit Thuc. vastè abusse bonitate, nec magis sequebatur eam, quàm ducebat, nam quia tam magnis artibus ad tantum fastigium pervenerat, ideò nec ad voluptatē plebis dicere cogebatur: sed cum auctoritate & vehementia conveniebat eam, &c. Tali igitur viro, tum in capitis quidem periculo (in quo hoc loco Pericles non versabatur) oratione humile & abiecta, ad plebem imprimis, mendum est. Quod illustri exemplo T. Livius lib. 2. docuit in Appio Claudio, capitis ad plebem reo: Numquam, inquit, magis in vinculis plebs vestra ad iudicium vocatus est, plenius suarum, quam vestrarum iurarum. Vnus ipse App. Claudius & tribunos plebis & plebem & forum iudicium provisilio habebat. illustrem animo plo-*

næ plebis, non senatus preces, perpellere unquam potuère non modò ut vestē mutaret, aut supplex prensaret homines, sed ut ne ex cōsueta quidem asperitate orationis, cùm ad populùm agenda caussa esset, aliquid leniret. idem habitus oris, eadem contumacia in vultu, idem in oratione spiritus erat: adeò ut magna pars plebis Appium non minùs reum timeret, quàm consulem timuerat. Semel caussam dixit, quo semper agere omnia solitus erat, accusatorio spiritu: adeoq; constantia sua & tribunos obstupefecit & plebem, ut diem ipsi sua voluntate producerent, &c. Hoc nimirum est illud, quod adeò nobis Oratores commendant, deorum: cuius si quisquam alius, T. Livius præclarus est artifex, qui aliter Fabium Maximum & Scipionem Africanum, aliter Sp. Posthumium & Terentium Varronem loquentes & agentes facit. Nec ignotum est Socratis exemplum, qui quamvis in capitis iudicio versans, non tamen oratione humili voluit uti. de quo ita lib. 1. de Oratore Cicero: Socrates cùm omnium sapientissimus esset, sanctissimeq; vixisset ita in iudicio capitis pro se ipso dixit, ut non supplex aut reus, sed ut magister & dominus iudicium esse videretur. Quin etiam cùm ei scriptam orationem disertissimus orator Lysias attulisset, quam, si ei videretur, edisceret, ut ea pro se in iudicio uteretur, non invitus legit, & commodè scriptam esse dixit: sed, inquit, ut si mihi calceos Sycionios attulisses, non uterer, quamvis essent habiles, & apti ad pedem, quia non essent viriles: sic illam orationem disertam sibi & oratoriam videri; fortem & virilem non videri.

Ego verò] *Primum argumentum: Quæ pars civitatis adhuc intacta est, & alteram insuper conservare potest, eius incolumitati præcipuè convenit studere. Publica res incolumis ad id locorum, privatam longè magis sustinere potest, quàm hæc illam. Respub. ergò conservanda & ad amplitudinem eius augendam privatæ calamitatem parvi pendendæ. Eodem argumento M. Valerius Cos. apud T. Liv. lib. 26, utitur: Respub. incolumis, & privatas res facilè salvas præstat: publica perdendo, tua nequicquam serves. Eandem Thucydidis sententiam, ut & plura, in orationem Cæsaris ad milites, Dion Cass. lib. 38. transtulit.*

Ac mihi] *Alterum argumentum. Civi benè merito præstantissimoq; ob consilium datum succensere iniquum est. Talis ego sum. Ergò, &c. Minor probatur enumeratione quatuor virtutum, quæ magnum in patria civem reddant. Aristot. lib. 5. Polit cap. 9. in cive qui magistratum gerit tria requirit; ut amet præsentem civitatis statum; ut habeat potentiam maximam ad ea exequenda, quæ magistratus requirit; ut virtute præditus sit & iustitia Reipub. conformi.*

87. Tali viro] *Mirum mihi videtur, inquit Dionysius, Periclem omnium qui tunc essent oratorum maximum, ignorasse, quod mediocribus etiam ingenijs est exploratum, eorum qui se præter modum laudant*

dant orationes auditoribus esse permolestas: idq; in illis præsertim cõcionibus, quæ vel in iudicio vel ad populum habentur, in quibus non de præmijs, sed de pœnis, est periculum. tunc enim non solùm alijs molestiam, verùm & sibi, dum multitudinis invidiam concitant, infortunium pariunt. Nam qui eosdem & iudices habet & accusatores, in hoc ipso, ut eos ad audiendum benevolos reddat, infinitis lacrymis opus habet, &c. Huic obiectioni sufficerent, quæ modò in exordio huius orationis contra aliam eiusdem obiectionem dixi: sed tamen, ut appareat etiam in capitis periculo laudationes aliquando gratas esse, aliud perillustre exemplum ex T. L. lib. 38. de S. ipione Africano, domitore Annibalis & Charthaginis, in iudicium vocato, hic apponam: Iussus dicere, inquit, caussam, sine ulla criminum mentione, orationẽ adeò magnificam de rebus ab se gestis exorsus est, ut satis constaret, neminem unquam neq; melius neq; verius laudatum esse, dicebantur enim ab eodem animo ingenioq; à quo gesta erant, & aurium fastidium aberat quia pro periculo, non in gloriam referebantur.

Id verò in medium] *Secundum Persium: Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter.*

Pecunia] *De abstinentia Periclis Plutarchus scribit: Cùm continuum in annuis magistratibus imperium obtinuisset, animum tamen præstitit à pecunia invictum: interim non negligens rei familiaris.*

Quippe qui] *Tertium argumentum, à necessitate belli præsentis.*

Veruntamen] *IV. à decoro & laudabili.*

Nam quod] *Obiectionem movet: cui tamen hac oratione nil respondet. ad ea enim quæ alijs temporibus ipsos monuerat, sese refert. Et videtur satis respondisse in fine lib. 1.* 88.

Iam verò] *V. à maiestate magnitudineq; imperij ipsorum, maritimi præsertim. Quanta autem sit res maris imperium, quantaq; inde ad Atheniens. pervenerint commoda, pluribus Xenophon lib. de Rep. Athen. describit.*

Quin potiùs] *VI. argumentum.*

Cavete etiam] *VII. à maiorum exemplo. Ita pro lege Manil. Cicero: Videte ne, ut maioribus vestris pulcerrimum fuit, tantam vobis imperij gloriam relinquere, sic vobis turpissimum sit, id quod accepistis tueri & conservare non posse.*

Hosti proinde] *VIII. Qui non fortunæ modò successibus, sed consilio etiam prudentiaq; pollent, hi non confidentes solùm, sed etiam despicientes, hostem reprimere debent. Vos illis valetis. Ergò.*

Proinde ut] *IX. Honor laborque societate quadam naturali sunt iuncta. Vos igitur vel complecti ambo, vel utroque abstinere debetis.*

Nolite

Nolite enim] *X. ab inutili & periculoso. Sic Iulius Cæsar Dion. lib. 38. Qui ad tantam potentiam venerunt, eos vitam p tam agere possibile non est.*

89. Tales profectò] *XI. Otium & quies civitati perniciem affe Ergo fugienda. Similiter apud Dion. lib. 38. Cæsar milites contr manos exhortans: Privatus, inquit, qui quàm minimum habet tiorum, tutissimus esse videtur. Civitas autem, præsertim si que tinet dominatum, protinùs hoc modo collaberetur. Hæc enim n hominibus ita constituta, sed ab ipsa natura decreta, & fuerun sunt, & erunt, quoad genus mortalium erit, &c.*

Neque mihi] *XII. Quodcunq; consilium quis approbav cuius consequentia partim solita & prævisa, partim planè inexp & fortuita existunt: ob id consiliario non est succensendum. Tal fuit consilium. vos ei assensistis: agrorum vastatio minimè prater evenit: unus morbus divinitùs magis, quàm humana aliqua c incidit. Ergò non est æquum mihi succenseri.*

Hi mores] *XIII. à prioribus moribus.*

Cogitate quin] *XIV.*

Plurimos lab.] *Recitat Isocrates in oratione de pace, quam mas magnusq; Athenienfium cladès, quibus tamen frangi eorum tinacia nequierit.*

Etsi nunc] *Planè divinat exitium patriæ: quamvis non in lo tempus previdisse, sed in præsentem potiùs calamitatem oculos in disse videatur. Credibile nanq; est, ipsum Periclem tantam deûm clademq; urbis cernentem, de salute eius pertimuisse.*

Ita enim naturâ] *De rerump. conversionibus & mutation vide Bodin. lib 4. cap. 2. de Repub.*

Atque hæc] *XV. & ultimum argumentum: Quidquid spl rem ingentem & gloriam procreat: ab eo nec ignavorum reprob nec invidorum virulentia, nos absterrere debet. Imperium spl rem in præsens, gloriam in perpetuum gignit. Ergò.*

Vos igitur] *Conclusio orationis.*

90. Pecun. mulctârunt] *Mulcta summa, ut Plut. scribit, fu dum eos, qui minimum, 15. talentorum, qui plurimum, 50. fui Diod. lib. 12. octoginta talentis mulctatum scribit.*

Quandiu enim] *Sequitur encomium illustre Periclis, inpr hac in parte notandum: tum ob insigne egregij civis exemplum, quòd accuratè, quid urbem Athenienfium everterit, indicatur stendit autem ordine Thucyd. quid in pace, quid bello præsti civitati: ultimum inprimis in bello præsenti disponendo consil extollens.*

Vires in eo] *Intelligens nanq; Pericles, Athenienses intra na li invictos, eosdem terrestri bello Lacedæmonijs inferiores: hac q dem p*

dem parte quàm minimùm tentandam fortunam, illa pro viribus rem gerendam censuit cuius consilij jamè præclari fiducia bellum orsus, id tamen minùs cogitavit, non se perpetuò suis superfuturum, qui cives regere & frænare posset, ut Periclea consilio, non aliena cupiditate bellum administrarent.

Etenim si) *Quadripartitum ergò consilium fuit: ut terrestre bellum vitarent: ut maritimo operam darent: ut belli tempore detinendo magis, quàm augendo, imperio cogitarent: ne denique in manifestum aliquod discrimen Respub. darent. Huius consilij præstantia eventis maximè apparuit, cùm Athenienses, nisi quòd maritimo fortè bello satis gnaviter rem gesserunt, reliquorum nihil penè observarunt. Terrestri acie in Ætolia, Bœotia, Thracia, Peloponneso, victi sunt: Siciliam verò, rem nihil ad se pertinentem, lices ingens bellum in manibus esset, magnis viribus, maiore cupidine, attentarunt: eoque ipso in extremum casum Respub. dederunt.*

Privatis potiùs) *Privatum hoc loco reipub. opponit.*

Cujus rei causa) *Præclarissima sunt hæc quæ de Pericle memorat, & omnibus qui Respub. suam innocenter utiliterque gerere volunt, accuratè tenenda.*

Non malis artibus) *Plutarchus contrà in Pericle, plerosque alios, præter Thucydidem ferre ait, populum primùm ab eo ad agrarias divisiones, ad sportulas theatrales, & mercenarias largitiones accipiendus deductum, eoque pravo more profusum luxu, solutum istis actionibus reddidum, frugi cùm fuisset antè, & operis se suis toleravisset. Posteaquam verò planè sui iuris Athenas & totum imperium fecerit, non fuisse deinceps eundem, neque perinde tractabilem populo, aut pronum ad concedendum & obsecundandum, sicut ventis, libidini plebis: sed ex laxa illa & conveniente quadam indulgentia, quasi florido & molli concentu, aristocraticum & regalem intendentem Reip. statum, præstantem seipsum ad optima quæque rectum & inculpatum, suadendo atque docendo spontaneum ferè duxisse populum: interim urgendo perquam invitum cogendoque, applicasse ad id quod ex usu erat. Plato quoque, in Gorgia Periclem accusat, quòd cùm Athenienses accepisset honestos & probos, eos effeceris pigros, loquaces, timidos, avaros, primusque mercenaria stipendia induxerit.*

Penes ipsum) *Plutarchus refert, Athenienses ipsi urbium tributa, ipsasque adeò urbes, has ligare, illas solvere, muros nunc extruere, nunc demoliri, fœdera, opes, vires, pacem, fortunasque omnes, permisisse.*

Principem virum] *Bodinus lib. 6. cap. 4. de Repub. unius imperium reliquis omnibus præferens, hoc utitur testimonio; omnes alias Respub. vel pessimè administratas fuisse, dicens, vel sicubi se præclarè gesserunt, unius aut alterius egregij civis virtuti (quod est velut unius*

imperium) id acceptum ferendum. In summa, inquit, si quis p
rium civitatum veterem memoriam repetat, perfectò compert
cum hostibus, aut cum civibus sempiternum bellum gessisse: &
diu floruerunt, non populari, sed sapientissimi cuiusdam civi
rio, nutu, consiliis, quasi regia quadam potestate, moderata
Quandiu floruerunt Athenæ, non popul., sed Senatus Areop
imperio tenebantur. postea verò quam à Senatu ad populum
delata potestas est, Periclis unius arbitrio omnia regebantur
rectissimè Thuc. civitatis imperium habuisse confitetur.

Qui verò) *Amplificat laudes Periclis contrariorum colla*

Eorum ad quos) *Leontinorum & Egestanorum, qui acce*
in auxilium contra Syracusanos Athenienses. Sed hæc lib. 6.
mnia exponentur: quibus in libris quid præcipuè observandu
loco monstratur.

91. Lacedæmoniorum legati Aneristus, &c.) *Memorab*
est exemplum, notandumq; ob similes nostri temporis casus,
putationes de iure legationum: illud inprimis, quo Cæsar Freg
Antonius Ricon, ad Turciæ Sultanum à Francisco I. Gall
missi, anno 1541. in Insubria à Cæsarianis intercepti sunt &
Quòd si illi legati, ut societatem adversus Cæsarem Carolum
Turcis contraherent, & ad bellum Cæsari faciendum eos inci
missi fuerunt: hoc exemplo factum illud poterat defendi, quò
tos ad hostes nostros, nostrique detrimenti caussa, & contra n
sos, hostium loco habere ius sit. Nec induciis inter Cæsarem &
illis potuit caveri. hoc enim ipso Francus inducias violavit, si
Cæsarem ad hostes legatos misit. Si tamen aliis de caussis legati a
cos sunt missi, nihil Galli in Cæsarem peccarunt: qui & ipse
ad Turcos misit legatos. Bellaius certè in Comment. scribit,
sum ad Venetos, Rinconem ad Sultanum missum fuisse, ut pur
utrobique Galliæ regem suspicionibus, ei à Cæsare factis: quan
omnes contra eum principes concitaret, illis per suos ministro
significarit, ab rege se adversus ipsos solicitatum esse. Et sani
iure legatos istos interceptos fuisse, ipse Imperator Carolus, e
fonsus Vastius Cæsaris per Insubriam præfectus, in quem id fa
conferebatur, fassi sunt; negantes, ipsis vel inbentibus vel scie
factum esse. quo tamen Galliæ rex non contentus, gravissimum i
sarem bellum movit.

Desineretque) *Possunt Græca & hoc modo distingui: ναὶ*
σαι: βοηθεῖν τε αὐτοῖς. Tunc interpretatio erit: ut exercitum
Potidæam obsidentem depelleret, Lacedæmoniisq; opem ferret.

92. Sive cum neutris) *Insueti nimirum maris Lacedæmonij,*
in eo deprehensos, partis Athenienfium putabant.

Rerum Argis.) *In Peloponneso.*

Cæ

ùm Ambraciotæ) *Diversi genere is cives, priusquam in unum coalescant, plerumq; in seditiones delabuntur. ut enim ex multitudine, ita nec in qualicunq; tempore, fieri concordiam solet. Itaq; omnes ferè, qui alibi in partem civitatis aegrè acceptæ seditiones prolapsi sunt. Aristot. lib. 5 Pol. ca. 3.*

equum) *Oratio hæc Plataensium, unico constat argumento,* 93.
unicunq; maiores publicè sanctæq; libertatem civitati aliquæ dederunt: hi non debent eam oppugnare. Vestri maiores notam talem dederunt. Ergò.

Græcis) *Iidem Græci in iuramento, quo inter se obligati in contra Mardonium processerunt, nullam se eorum urbium, unà contra barbaros stituros, eversuros, comprehenderunt.*

liberatori) *Post devictum ad Plataeas Mardonium, Græcia accepit, ut aram Iovi Liberatori erigerent, nec sacra antè sacram extincto per totam regionem igne, qui esset per barbarorum Delphis ex communi foco accendendus essent. Eum se allecturus Euchidas Plataensis, Delphos cucurrit rediitq; antè diem, eadem die mille stadia emensus salutatis civibus mortuus, moribundus cecidit. Plutarch. in vita Aristidis.*

inquit) *Refellit orationem Plataensium Archidamus.*

se) *Respondent Plataenses, duabus de causis se parere posse* 94.

uidem) *Exceptio Archidami adversus Plataenses praeditionis. Nam ad prius argumentum ipsorum, de coniugibus, nihil respondet: alterius incommodum, se exilio ipsorum esse ostendit.*

etiam negl.) *Sed hanc fidem Athenienses nefando perjurio sunt, cùm tanto tempore obsessos, inopiq; ad ultimum pro fide nulla unquam ope sublevârunt.*

heroasque) *Macrobius lib. 3. Sat. Constat omnes urbes sub dei esse tutela; moremque Romanorum arcanum & multum fuisse, ut cùm obsiderent urbem hostium, eamque iam caperent, certo carmine evocarent tutelares deos: quòd aut non posse urbem non crederent, aut si posset, nefas æstimarent sacrare captivos. Nam propterea ipsi Romani, & deum incuius fide Roma est, & ipsius urbis Latinum nomen, ignotum esse dicunt, &c.*

rum vallo) *Dictum est vallum à vallis. valli enim fustes* 95.
ibus vallum muniunt. Et valli dicti, quòd figantur & evellantur. Intervalla spatia sunt inter capita vallorum, id est, stipitum quibus vallum. Isidorus lib. 15 c. de munitione.

sversa impl.) *Φορτικὸν hoc est, quemadmodum corbes sunt Maro in Gallo: Gracili fiscellam texit hibisco. Nos dicimus,*

ſicchtem. *Duos nimirum ordines lignorum texuerunt, quos inter ſe continerent.*

Operi præſtiterunt] *Operi inſiſtere T. L. vocat, quod nos dicimus*: das Werck oder die arbeit treiben.

Ligniſque inter,] *Quemadmodum in parte Germaniæ ex lateribus & lignis inter eſſis conſtruuntur.*

Coriis etiam] *Vegetius lib. 4. de re militari, cap. 6. Proſ la duplicia, ſaga cilicia, tenduntur, quæ impetum excipiam tum. nec enim facilè transeunt ſpicula quod cedis & flectun*

Cuniculum] *Idem lib. 4. cap. 24. Genus oppugnationis terreneum a. ſecretum, quod cuniculum vocant, à lepori ſub terra fod.ntes, ubi ſe condunt. Quomodo verò per mænia ruentes irri poſſit, ut ubi conſtet ſub quibus terræ partibus ſit Sanibech in obſervat. Geog. apti. docet.*

Orſi ab ejus] *Hæc ut rectiùs intelligatur, ex G. Stevvechii commentario, hæc adſcribere viſum eſt: Bene, inquit, cum nu actum erit, ſi in tempore novum murum intrinſecus in parium civitate duxerint. id quod noſtro ſeculo in uſu eſſe docta ſcilicet foſſa, & novo aggere facto ab ea parte mœnium integer eſt, usque ad alteram quæ calamitas non peri mit per ſemilunæ modum quidquid eſt ruinoſum excludant relinquant.*

Vt etiam capto] *Veget. lib. 4. cap. 23. Si tanta vis fuerit rus arietibus perforetur, ſalutis ſpes una ſupereſt, ut deſtr mibus, alius intrinſecus murus addatur, hoſtes, inter hos tes, ſi penetrare tentaverint, perimantur.*

96. Sed eos partim] *Adverſus arietum vim varia veteres invenerunt. Iſidorus lib. 18. Contra arietis impulſum vetus ſaccus paleis plenus, & in eum locum demiſſus quo aries per xo enim ſaccorum ſinu ictus arietis illiſus mollitur. Quo ſi hodie etiam ſaccis lana tomentoq; plenis pilæ tormentis miſſ untur. Plures modos avertendi arietis, vide apud Veg. l. 4. c. 2*

Validas trabes] *Sic & Vticenſes à Scipione oppugnati impetum rejiciebant transverſis trabibus.*

Arcturi exortum] *Menſe Septembri. Arcturus enim circa autumnale æquinoctium apparet.*

98. Principe fam.] *Ex familia cui ad magiſtratus patebat ad Po tus.*

99. Fundis autem] *Funda funiculus eſt, qui duobus capitibus capitur, altero cum anſula, ne exeat, altero ſine, ut dimitti poſſ in medio latior eſt, ut ibi lapis contineatur. hunc circumadh funiculo, & ab uno capite dimiſſo, vehementer projiciebat ſi res. G. Stevvechius lib. 1. Com. Veg.*

Ca

Cæterùm posteaq.] *Navale hoc Phormionis prælium, ut & subsequens, vix rectè intelliges, ni vel Geographicam Græciæ descriptionem ad manus, vel situm urbium & locorum, quorum hic fit mentio, animo accuratè complexus fueris.*

Itaque non fefell.] *Athenienses, quamvis noctu ab Naupacto profecti extraq; fretum egressi, stationem ceperant, non tamen facere voluerunt, quin id Peloponnesii sentirent.*

Priùs in Cretam] *Agunt more suo Athenienses; cùm maximè proprij belli urget necessitas, potiùs tamen aliena & ad se nihil pertinentia agunt.* 101.

Sed neque hi *Peloponnesii.*

Si quis vestrûm] *Deliberativi generis est oratio, qua militum eorum animos erigunt duces Peloponnesii. Partes tres sunt: Propositio, Confirmatio, Peroratio. Propositio initiò ponitur, victoriam ex hoste pro haud dubia expectandam.*

Etenim qui] *Argumenta confirmationis ducuntur ex loco facultatis sive caussarum. Primum est: Qui non ignavia, sed fortuna & alijs incommodis, priùs succubuerunt: ij de sua virtute desperare non debent. Vos non ignavia, sed fortuna & imperitia, victi estis. Ergo. Minor propositio prima ponitur.*

Non enim] *Maior.*

Quare nihil] *Conclusio.* 102

Enimverò non] *Secundum argumentum: Quibus animorum robur inest, multo sunt validiores ijs qui sola peritia nituntur. Nos animorum fortitudine præstamus: Athenienses nil nisi peritiam aliquam adferunt in certamen. Ergò. Rursus primum locum occupat Minor.*

Horum autem] *Maior Propositio. Hæc sententia Protagoræ quoq; est apud Platonem, ab arte quidem audaciam progigni; at fortitudinem a natura debitaq; animorum educatione nasci.*

Pavor quip] *Probatio Maioris.*

Proinde] *Colligit in breve duo præcedentia argumenta.*

Suppetit] *Tertium argumentum. Qui numero, qui auxilijs, qui locis præstant: victoria quoq; indubia potiuntur. Vos ijs rebus præstatis. Ergò. Et hic Minor antecedit.*

Vt plurimùm] *Maior propositio, opidò fallax & incerta.*

Qui & numero] *Hanc sententiam ipsis penè verbis in orationem Antonij ad milites, ad Actium contra Octavium Cæsarem pugnaturi, Dion lib. 50. transcripsit: τὰ πολλὰ τῶν ἄμεινον παρεσκευασμένων αἱ νίκαι γίνονται.*

Neque herele] *Vltimum argumentum, cuius sola Minor ponitur.*

Et jam corr.] *Respondet obiectioni: At vos Peloponnesii priùs*

quoq; navium copiam & fortitudinem in prælium ferentes, victi men est. Verum inquit, nos tum certis de caussis victos esse: sed ea cuncta correximus. Veruntamen, quod præcipuum fuit, non ex dàrunt imperitiam.

Non quod] *Conclusio orationis.*

Nim. Athenienses] *In re navali exercitatissimos.*

Certam. propinq.] *Vegetius l. b 3. cap. 12. Animis penè omni hominum hoc naturaliter evenit, ut trepident, cùm ad conflict vene. int. Monitis tamen & oratione ducis, exercitui virtus cre & animus: præcipuè si futuri certaminis talem acceperint ratione qua sint facilè ad victoriam perventuri. Tunc nimirum ignavia stium vel error ostendendus est, vel si antè à nobis superati sint, co memorandum.*

Quandoquidem int.] *Oratio Phormionis opposita in eodem nere priori, & ipsa facultatis argumentis, multò tamen firmiorib confecta est. Partes eædem, ut in præcedente. Orditur à propositio adiuncta simul caussa instituti sermonis.*

Nam primum] 1. *argumentum: Qui hostium iudicio sunt va diores, ij de victoria diffidere non debent. Nos sumus. Ergò. Poni sola Minor cum confirmatione.*

Deinde cùm] 2. *arg. In eo quinq; est fortior & animosior, in q est exercitatior. Nos in navalibus prælijs sumus peritiores, Pelop nesii in pedestri acie. Quare cùm hic navali certamine agatur, no animosiores erimus. Ponitur initiò Minor.*

103 Sed quilibet] *Maior. Simul argumentum Peloponnesiorum animositate, qua inprimis gloriabantur, verissima ratione refellit. enim, ut lib. 1. Veget. ait; scientia rei bellicæ dimicandi nutrit au ciam, & nemo facere metuit, quod se benè didicisse confidit.*

Lacedæmonii v.] 3. *arg. Ubicunq; inviti in aciem milites quuntur, ibi non est victoria speranda. Hostiũ milites inviti sequu tur. Ergò. Minor ponitur.*

In certamen trah.] *Veget l. b. 3. c. 26 Nunquam ad certamen p blicum produxeris militem, nisi eum videris sperare victoriam.*

Ne igitur] 4. *argumentum.*

Hostes en.] 5. *argumentum.*

Non inviti neque coacti.] *Hoc argumentum Phormionis il stri exemplo F. Guicciardinus lib. 11. confirmat: ubi Helvitij Nova à Gallis obsessi, eruptione in obsidentes, nulla necessitate cogente, ſ cta, illustrem victoriam reportarunt. Nunquam, inquit, neq; sup bius neq; ferocius gens Helvetiorum consilium cepit: pauci cont multos, absq; equitatu, absque tormentis, adversus exercitum his bus instructissimũ, nulla necessitate compulsi. Novaria enim perici to erat liberata, & in diem sequentem non parvam militum accessi*

ne

nem expectabant: ſponte eam rationem potiùs, in qua eſſet ſecuritas minor, ſed gloriæ ſpes maior, quàm eam, in qua maiorem ſecuritatem minor gloria ſequeretur, experiri ſtatuerunt.

Sæpè magnus] *6. argum. Qui vincuntur, hi ſunt vel imperiti vel timidi. Vos neutrum. Ergò Minor primò ponitur, inde Minor.*

Cæterùm in] *Plum. argument. de officio militum in ipſo certamine. Eius egregia exempla infrà lib. 7. habemus: ubi Athenienſes, agiles, navales in prælium contra Syracuſanos graves & validas committentes, magnam cladem acceperunt.*

Vos verò] *Concluſio argumenti, & ipſa breves continens rationes.*

Hos igitur] *Epilogus orationis, cohortatione conſtans, quæ tribus ex tribus generibus utitur argumentis.*

Vt proribus] *1. à laudabili & honeſto.*

Magnum quippe] *2. ab inutili, & periculo amittendæ maritimæ poſſeſſionis.*

Iterum dico] *3. à facili. Leve eſt vincere victos.*

Præter voluntatem] *Phormionis: cui minimè placebat in anguſtijs pugna.* 104.

Ferro ſe trajecit] *Laconicum hoc fuit, ſibi potiùs inferre manus, quàm in hoſtium venire poteſtatem. Talis ſanè mors pleriq; Ethnicorum generoſa & honeſta habita eſt: ipſique Romani, & exempla multa eius generis ediderunt, & velut magnam virtutem ſunt admirati. Ipſe Cicero, qui ſe tamen Philoſophum voluit videri, Pompeium, Lentulum, Scipionem, Afranium, qui alienis manibus occiſi erant, facilè periſſe, ai Catonem qui ſeipſe interfecerat, præclarè: lib. 9 fam. ſcribit. Rectiùs Ariſtoteles, tales molles magis quàm fortes habendos, & ſepultura quoque privandos, in Ethicis docet. Et ſapientiſſimè Plato in Phædone, non eſſe ex hac vita ante iuſſum & voluntatem domini noſtri & dei migrandum, demonſtrat. Sic Darius Perſarum rex, Q. Curtio auctore, cùm Beſſi inſidijs ſibi captivitatem mortemque imminere cerneret, ſuis: Ite, inquit, conſulite vobis, ego hic legem fati mei expecto. Forſan mireris, quòd vitam manu mea non finiam: alieno ſcelere, quàm meo, mori malo. Sic & eleganter Martialis:* 105.

Hoſtem cùm fugeret ſe Fannius ipſe peremit:
Hic rogo, non furor eſt, ne moriare mori?

Quæ reliqua] *Quæ Naupactum nondum attigerat: ut modò dictum.*

Ignes Athenas] *Ignes hi facibus tolli ſolebant, quibus aliqui ſupra murum elevatis, finitimis ſocijsve adventantium hoſtium ſigna dederunt. Ea amicis quoq; ſigna dari ſolebant, cùm auxilia ſibi venire*

[illegible] memorandum [illegible]

[illegible] quietis [illegible]

[illegible] agitatione.

[illegible]rtorum] *Portus nimirum [illegible]*

[illegible]ubus] *Portus enim definitur [illegible] inde exportantur, ea [illegible] munia. l. 50 ff. de verb. signi.*

[illegible]uor. mpactorum] *De utroque dictum [illegible].*

[illegible]ri ...] *Equites sagittarij.*

[illegible]ma[illegible]nomon] *Quasi dicas, Ensiferi : [illegible] pernicitate gradi.*

[illegible] *Syrtes.*

[illegible]ro ille] *Scomine.*

[illegible]ucum quod] *Diodorus Sic. lib 12 reditus annuos [illegible] esse scribit.*

[illegible]que Petitas] *Plut. de vitanda usura : Pe[illegible] fæ, inquit, [illegible] arbitrantur, mentiri : prius verò deum non esse*

[illegible]ec quisquam aliquid] *Idem apud Christianos in [illegible] est. [illegible] menti. rer. Moscovit. Sig. B. Herberstenius : C[illegible] tu[illegible] [illegible] rue muneribus ad dominos aditus non patet. [illegible] ad officiales & præfectos relegantur : qui nisi munera [illegible] boni decernunt constituentve. Nec ea tantum [illegible] etiam nobilium, si quid à proceribus impetrare vo[illegible].*

[illegible]discordibus] *Discordiæ enim vel ingentes vires dissi[illegible].*

[illegible]ge quàm octo] *Legenda hic, quæ in nominibus regionum [illegible] scripsi.*

[illegible]uam illarum] *Dimidiam insularum partem continentis [illegible] Herod. lib. 2. scribit.*

[illegible]am matre peremp.] *Plutarch. lib. de exilio : Alcmæon inter [illegible] Achelöi aggerem habitavit, quo Eumenides, ut aiunt, [illegible]. Ego verò potiùs, ut civiles magistratus, seditiones & furiales [illegible] declinaret, locum vel angustissimum delegisse puto, ubi [illegible] ageret.*

[illegible]one] *Ephorum auctorem Strabo l. b. 7. esse scri[illegible]m ad Thebas bellum, Alcmæonem a Diomede [illegible] Ætoliam concessisse, sociumq; sellli in Ætolia & [illegible]da præbuisse. cùm verò ad Troianum bellum [illegible]entur, Diomede profecto, Alcmæonem in Ac[illegible]os, condidisse, & de fratris sui nomine Amphi[illegible].*

LIBER III. THVCYD.

Ab Lacedæmoniis] *Metuentibus nimirum, ne vicennale fœ-* III.
us violarent.

Ex ipſis Mitylenæis] *De belli huius origine ſic ſcribit Ariſtote-*
s, lib. 5. Polit. cap. 4. Seditio Mitylenæ ob hæreditatem orta, magno-
um fuit malorum origo, belliq; cum Athenienſibus cauſſa, quo Pa-
es Mitylenem cepit. Cùm enim Timophanes civis opulentus duas
lias reliquiſſet, Doxandrus alius civis, qui filijs ſuis eas uxores
ari cupiens repulſam tulerat, ſeditionem movit, & Athenienſes,
uorum hoſpes erat, irritavit.

Bœot. conſang.] *Æolica enim utrisque origo.* 112

Indicem unum] *Ex ſuis civibus unum, qui priùs conſilia Mi-*
lenæorum Athenienſibus detexerat.

Extra mœnia] *Priſcus hic mos fuit, ut obſeſſi ab hoſte, ſicubi*
relio ſecundo pugnaſſent: in urbem non reverſi, extra mœnia caſtris
nſiderent; oſtendentes, ſe iam æquis viribus cum hoſtibus dimicare,
ec modò propulſare, ſed ultrò inferre vim poſſe. Exemplum eſt apud
om. Iliad. 8. ubi Hector Troianique, victis prælio Græcis, in eodem
mpo noctem egerunt.

Emporiumque] *Vide quæ de his emporijs, ſuprà p. 26. ſcripſi.* 113.

Ex Phormionis fam.] *Errant Acarnanes, dum paterna potiùs*
agine quàm propria virtute nobilem ducem quærunt. Sed his ali-
a venia dari poteſt: quia peritiſſimi ducis filium non ita facilè de-
neraturum ſpes erat. Quanto verò magis falli dicendum, qui ne-
io quam imaginariam nobilitatem reſpicientes, eum qui nec ipſe,
e pater, nec avus, aliqua virtute fuit inſignis, in ſummum locum
vere tollunt.

Sive filium ſive prop.] *Ita bello civili, qui in Africa Cæſari re-*
ebant Romani, cùm Scipionem Lentulum ducem haberent, certam
bi victoriam pollicebantur; rati nullum in Africa Scipionem infe-
iter rem gerere poſſe, ut Dionyſ. libr. 42. ſcribit. Quæ tamen ſpes eos
urimum fefellit. Veriſſimè enim Hom. Odyſ. C.

Παῦροι γάρ τοι παῖδες ὁμοῖοι πατρὶ πέλονται;
Οἱ πλείονες κακίονες, παῦροι δέ τε πατρὸς ἀμείνους.

Ludicrum erat] *De templo ludisq; Olympicis, vide in Nomini-*
us proprijs ad Olympiam.

Haud equidem] *Oratio Mitylenæorum Deliberativi generis eſt.*
ocietatem namque & auxilium Lacedæmoniorum implorant. Simul
fectionem ab Athenienſibus purgant. Exordium à ſua perſona de-
mpſerunt: quam ſuſpicionibus odijsq; liberare volunt, ut in ſequen-
ratione benigniores habeant auditores. Nam, ut Cæſar Auguſtus

dictitare solebat, proditionem amant homines, proditores oderunt: & transfugæ nomen execrabile est veteribus socijs, novis suspectum. Hanc suspicionem proponunt initiò Mitylenæi: tum invidiæ inde impendentis levandæ caussa sic argumentantur: Quicunque defectionis suæ caussam habuerunt, hi meritò suspicione debent absolvi. Nos iustam caussam habuimus. Ergò. Minorem in Exordio non probant: Sed contenti hac iniecta auditoribus opinione, ea ipsa de caussa se ostensuros proponunt, quàm iustas, quamque honestas suæ defectionis habuerint caussas.

Quandiu ex eis] *Philippus Macedo, proditores se inprimis amare, arebat: eos verò qui iam prodiderunt, maximè odisse. Nihil enim fidei illis haberi potest, qui priores socios deseruerunt, nisi iustissimas defectionis caussas ostendant.*

114. De jure nanque] *Propositio est purgationis de defectione.*

Venimus in] *Purgationem à capite arcessit Mitylenæus: primoq; institutam cum Atheniensibus societatem excusat: tùm paulò post secutam adversus eos diffidentiam: tandem caussas enarrat, cur iam, quod diu parturierint, ab Atheniensibus defecerint.*

Venimus in] *Narratiuncula est specialis, ostendens, quando & qua occasione societatem cum Athen. fecerint Mitylenæi.*

Id verò] *Institutam cum eis olim societatem purgat: Omnis societas Græcorum libertatis tuendæ caussa facta, iusta est & honesta. Nostra ea de caussa facta fuit. Ergò. Minorem probat: Qui libertatem propugnanteis impigrè secuti sunt, oppugnanteis verò timuerunt: de ijs nihil dubitandum, quin libertatis Græcorum caussa in alienam venerint societatem. Nos, &c. Ergò.*

Cæterùm cùm] *Obijci potuisset: Cur verò non protinùs universi obstitistis, & ab eorum societate descivistis? Vt enim libertum vobis fuit instituere eam, sic & dissolvere licebat. Huic respondet: discordiam sibi venenum fuisse: ea se præpeditos nunquam coniunctis viribus obsistere potuisse.*

Nos verbo] *Secunda pars purgationis; qua diffidentiam adversus Atheniensium societatem purgat.*

Tutissimas a.] *Vt nos proverbio dicimus:* Ein Schwert behelt das ander in der Scheiden.

Nostram verò] *Occupatio est. Dici potuisset: Ecquid autem vos solos liberos reliquerunt? ecquid non iamdudum, ut cæteros, sub iugum miserunt? Huic aliquot argumentis respondet. Primò ait, eos suæ libertatis imagine ad aliorum servitutem callidè abusos, dolo potiùs quàm viribus secum contendere statuisse.*

Simul eo] *2. argumentum. Græcus Scholiastes ipse à se hoc loco dissentit. Nam primò sic interpretatur; Athenienses subiugantes civitates, nostræ libertatis specie sunt usi, dicentes: nunquam Mitylenæus*

næos, qui liberi suique sint iuris, secum reliquos sponte (legit enim ἀκόλας apud Thucyd.) oppugnaturos fuisse, nisi illi deliquissent. Mox totam sententiam commutat, & quæ priùs ad Athen. verterat, iam sociis attribuit, legens apud Thuc ἄκολας. Itaq; cùm tota controversia in eo consistat, ἀκόλας legendum, an ἄκολας: sanè priorem dictionem potiùs retinendam, ipsa loci sententia evincit, eamq; doctissimi viri H. Stephanus & Portus observant. Quod verò Portus Scholiasten secutus, verbum ἐχώντο sociis attribuit, socios eo argumento usos: sanè & præcedentia & sequentia legentibus haud obscurè demonstrant, verbum ἐχώντο, retinentur, non minùs de Athenienſibus intelligendum, quàm præcedens ἐφύλαττο, & sequens ξυνεπῆγον.

Interim dum] *3. responsio ad obiectionem.*

Sed classis] *4.* Nec parùm] *5.*

Non tamen] *Redit ad priorem de infida Athenienſium societate orationem.*

Quare si cui] *Tertia pars purgationis, qua ipsam in præsentia defectionem à se iure factam asserit: Nemini vitio esse debet, qui suæ saluti ut potest consulit. Nos incolumitati nostræ adversus Athen. insidias non aliter consulere potuimus, nisi defectione. Ergò. Minor probatur: Saluti nostræ duobus modis consului potuit, vel ut expectaremus, quoad ipsi in nos assurgerent Athenienses, vel ut animevertentes eorum insidias, societatem solveremus. Priore via uti non licuit. impares enim viribus eramus. Ergò posteriore fuit utendum.* 115.

Has causas] *Conclusio purgationis Mitylenæorum, & transitus ad ipsam societatis petitionem: quam tribus generibus argumentorum sulciunt, ab honesto primum, tum à facili, tum ab utili.*

Id jam olim] *Narratio est ἀναμνήσεως ἴσχυς: ostendens, quomodo iam olim deficere voluerint, & quæ spes nunc defecerint.*

Itaque] *Argumentum ab honesto primum.*

Quo omnes] *Secundum.*

Occasionem] *Argum. Facultatis.*

Neq; verò] *Per occupationem utilitatis mittur argumentis.*

Moveat itaq;] *Peroratio est varijs motibus confecta.* 116.

E Corinthio in Atticum] *Isthmum, quà naves per sulcum quendam ab uno mari in alterum traducuntur,* 50. *stadiorum esse, Strabo lib. 8. ait.*

Athenienses cùm] *Egregium hoc consilium est Athenienſium, quo parvo labore accipiti perfusos metu animos Lacedæmoniorum suspendunt. Simul animorum egregia fortitudo & constantia in eis declaratur, cùm nihil apparatibus hostium moventur.*

Præter equit.] *Sigon. l. 1. de rep. Athen. Solon Athenienſium legislator civium censu quatuor excogitavit, ita ut qui ex siccis humidisq; modios explerēt quingentos, in prima classe, qui quadringentos, in*

secun-

secunda, qui trecentos, in tertia, reliquos inde omnes, in quarta, collocaret. Ex his primos Pentacosiomedimnos, alteros, Equites, tertios Zeugitas, quartos Thetas, appellavit. Postremis hu lege Solonis aditus ad magistratus non patebat postea verò ab Aristide & ipsi in eam partem Reip. sunt admissi.

117. Longè instruct.] *Videre licet, quantum huius civitatis fuerit robur, quæ tanta ab sævissimo morbo vastata clade, talem tamen classem produxit.*

Partamen] *Iam. n. 250. naves sunt: principio belli 300. fuerunt.*

Simplici muro] *Simplici muro clauditur urbs, quando uno solùm ambitu cingitur: quando gemino, ut Plataea, duplici muro cincta dicitur.*

Tributo] *Id εἰσφορὰν appellabant: de quæsic l. 4 de R. A. Sigonius: Εἰσφοραὶ collationes tributorũ fuerunt, quæ belli caussa extraordinem civib & inquilinis, Senatus Populiq; decreto indictæ sunt. Ea verò tributa pro ratione census conferebantur, diligenter fortunis cuiusq; & patrimonijs æstimatis.*

Eadem hyeme] *Insigne hoc loco Plataensium, quæ animo, quæ consilio, factum, ac nescio an amœnissimum in universa hac historia memoratur.*

118. Ex coagmentatione] *Alios modos, quibus mensura colligatur ad scalas faciendas, Veget. l. 4. c. 3. commemorat*

Patentium] *Patebant ad conspectum laterculi, quia tectorio illiti non erant.*

Crassitie lat. æst.] *Lateres quàm multi essent, numerando sæpiùs collegerunt. simul crassitudinem eorundem facilè ob propinquitatem conijcere poterant. Ex his simul cognitis æstimârunt, quanta altitudinis scalæ murum hostium æquarent.*

Lævo solùm pede] *Macr. l. 2. Sat. Ætolorũ morẽ fuisse docet, ut dextro solùm, secundũ Euripidem, pede calceati, lævo nudi essent. Aristotelema ait refutare Eur. l. 2. Poët. lævum eos tantùm pedem calceatum habuisse dicendo. Cum eo congruit locus præsens.*

Vtranq; scand] *Duas turres, quarum per intervallum transcendebant, quidam Plataensium occupârunt, ut inde concursantes arcerent hosteis, donec cæteri de suo numero murum superassent.*

119. Trecenti quib.] *De his priùs nihil memoraverat Thucydides. quod verò officium ipsorum fuerit, iam ostendit.*

Thebas versus &c.] *A Peloponnesijs nimirum, vim hostium significantes.*

Ignes complures] *Amicorum præsentiam significantes. De his ignibus dixi sup. lib. 2. p. 107.*

Ad labrum fossæ] *Quod Thucydides χεῖλος, Valla Pertusq; crepidinem, Winshemius marginem, vocant: id ego labrum appello, ductus*

num affinitate, tum Livij auctoritate, ita lib. 37. ſcribens- ubisto altam, duodecim latam cùm duxiſſes, extra duſſa circumdedis: interiore labro munitum cum crebris

gè] *Quia non ut ipſi prioribus præſidio fuerunt, ita go anxiſij habebant.*

potiùs] *Gell. l 2. Qui ventus ab oriente verno. id eſt, nis, Eurus nominatur. Is alio quoq; nomine à Græcis gmanis nauticis Subſolanus, vocatur. Veget. l. 4. c 38. o, id eſt, ab orientali cardine, ventus oritur ἀπηλιώτης, us.*

ilone] *Ἐκεῖνοι τοὺς βορείους ἀπηλιώτας, ἀείλινα ρὶ τοῦ πρώτου ψυχροῦ.*

ıalas] *Id loci nomen eſt, Latinè Capita quercus. Recam dictionem, ſicut T. L. locum ad quem T. Quin. ns regem devicit, Cynoſcephalas appellas: cùm potuiſſet pita canis.*

alteram] *Tunc enim quadragima diebus Atticam* 120.
aſtárunt. Sup lib. 2.

ıato] *Non aſſentior Porto. qui convertit, populo priorma dediſſe. Nam præterquam quòd abſonum eſt à vene cives ſine armis, quibus mœnia defenderent, fuiſſe: oq, certum eſt ψιλὸς vocare levis armaturæ milites, ſi gravia arma geſtant. Hos hoc loco d: ſcrè opponit, ὁπλίτῃσι ῥίπτῃσι ψιλὸν ὅπλον. Sicut & lib. 8. dicit: Τὸν πάντα ἐκεῖνον ψιλοὺς ὁπλίτας ἀπολιπόντα ἀβλῆ αὖθις.*

& Paralo] *De his lib. 4. de R. Ath. C. Sigonius: Sa-* 122.
æ fuerunt, Salaminia & Paralus. Salaminiam eam ea quæ Delia dicebatur, tradit ad Medianam Vlpia- fuit, qua Theſeus quondam in Cretam ad pœnas Mi- ortauus eſt. hæc enim ſumma ſemper religione refecta, ij Phalerei ætatē, teſte Plutarcho, pervenit: eádem quen Delum quæ ad ſolenne pertinerent ſacrificium deve- dies ſupplicium de aliquo capitale ſumere nefas fuit. ribis Arpocratio, à Paralo antiquo quodam heroe no- i eam conſcenderunt, Paralij ſunt appellati. Cuius offi- ior obolos acceperunt, & maiorem anni partem domi Ambas autem cùm ad bellum gerendum, tum ad præ- pus eſſes, ad inducias reducendas, & omninò ad pub- eriter obeunda, adhibitas legimus.

derat] *Simile Alb. Cranzius ſcribit lib. 2. Metrop.* 123.
us Bambergenſis comes, cùm militari de more concur- rmato Conrado Francorum duci, germano fratri Ludo-

vici

vici imperatoris, stravit Albertus Conradum, & oppressit e
res Imperatoris animum exasperavit in Albertum: cui ex h
stam vindictam constituit per omnem occasionem. Id cùm no
ret Hatto Archiepiscopus Moguntinus, suasit Alberto, ut de
ad placandum Imperatorem, se mediatorem pollicitus ad rec
onem ineundam: interpositoq; iureiurando, se incolumem red
Albertum in illius arcem firmavit: & credidit Albertus.
ingressi sunt, cùm Hatto versus in Albertum non satis, inq
prudenter consulimus, qui impransi descendimus in castra,
ni tractaturi: quin redimus in arcem tuam ad ientacula. Al
hil fraudis veritus, redibat cum illo. Gustato ita cibo, imple
menti caussa, sib. iam videbatur officio fecisse satis. Vbi in cas
runt, abreptum iussit imperator gladio feriri. Nihil illi prof
fidem archiepiscopi proditoris imploraret. nam ille ubi pro
perfecit, retraxit se ex oculis morituri.

Qui longè æquiore] *Οὐκ ἀρχόμενοι ὥσπερ οἱ ἄλλοι. Id*
interpretari possumus: Incusabant cùm ipsam defectionem,
initiò statim, sicut cæteri, hanc essent ausi, &c. nam postea dic
enim subito consilio defecisse videbantur; sed scil. longa cogi
ventũ rerum inter Athenienses & Peloponnesios expectant
liciori se parti applicarent. Οὐκ ἀρχόμενοι, id est, εὐθὺς ἐν ἀρ
Arist. lib. 2. Rhetor. c. 21. ἢ ἀρχόμενον ἢ ἀποδείξαντα.

Qui & priùs] *Incessit hic Thucydidem Dionysius, quòd*
orationibus, quibus impulsi Athenienses decretum de nece M
orum fecerant, omissis: posteriores has, nõ æquè magni mome
diderit. At ego multis de caussis ita evenire potuisse puto, ut
commodius fuerit, illis omissis, has potiùs nobis relinqui. E
fecerit Thucydides, pro eo potiùs præsumendum puto, ita c
fuisse, donec aliud edoceamur. Nam si sibi vult cred Dionysi
se est, ut illas priores nobis orationes proferat, unde iudicem
rintne æquè aut potiùs, ac hæ posteriores, edendæ.

Id temporis ac.] *De hoc Cleone, quomodo se populo insin*
cæterisq; artib. eius, legatur comœdia Aristophanis, quam Eq
scripsit. Cicero in Bruto, Cleonem turbulentum quidem civem
men eloquentem, ait fuisse. Itaq; quæ res in civitate duæ pl
possunt, summa gratia & eloquentia, eæ iam ambæ contra Mi
pugnant.

Semper ego] *Deliberativi generis est orat. Suadet eni*
Mitylenæos excidio puniendos. Exordium deducit à persona
rum, Atheniensium videlicet moribus & cõsiliis: quos sumpt
ne ex Mitylenæo negotio, inconstantiæ, credulitatis semperten
guit: eoq; viam sibi sternit ad insequentem orationem, qua ab
moribus dehortatur Athenienses, & ad vindictam acuit.

Esse judicavi] *Perniciosissimum insidiarum genus est, sub libertatis specie adulari.*

Melior enim] *Verissima sunt hæc & pulcerrima, quisquis sit Cleon qui dixit, & quodcunq; vasle falsò colligat.* 124.

Firmis immotisq;] *Leges num debeant esse ἀκίνητοι, an non, in utranq; partem sunt argumenta apud Arist. lib. 2. Polit. c. 6. Platonem in Politico & passim de Legib. T. Liv. l. 34. in orationib. Catonis & Valerij. Bodinum de rep. l. 4. c. 3. & alios.*

Inconstanter ut.] *Itaq; Aristoteles reprehendebat Athenienses, quòd cùm duas res invenissent, frumenta & leges: illis quidem uterentur, legibus non item. Idemq; l. 6. c. 4. Polit. Οὐκ ἴσιν, inquit, εὐνομία, τὸ ἐμμένειν τοῖς νόμοις, μὴ πειθομένοις δέ.*

Ac plerunq; qui] *Ioan. Bodin. lib. 4. de rep. c. 1. Est, inquit, interdum plebis, quæ imperandi summum ius habet, tanta temeritas & inconstantia, ut rerum novarum perpetua cupiditate feratur, eoq; sæpiùs accidit nationibus illis, quæ cæteris ingenio præstant, ut de Atheniensibus, Megarensibus, Syracusanis, Florentinis. Genuensibus, proditum est. nunc enim se quisq; imperio dignum iudicat, ac sibi sapere plus satis quisq; videtur: nec, nisi difficillimè, recta præceptoribus credit. Si verò genus hominum acumine ingenij minùs præstat, morem gerit, & in consilijs capiendis facilius adquiescit, quàm quos argumentorum multitudine ac disserendi subtilitate superare necesse est: ex quo pervicacia sapientibus consilijs inimica, rerumq; publicarum variæ conversiones sequuntur. Et quidem Atheniensis centum paulò minùs annis, quinquies, Florentini septies reip. statum commutarunt: quod nec Venetis accidit, nec Helvetijs, quos ingenijs minùs valere constat. Idem lib. 5 c. 1. Florentini ac Neapolitani Venetos & Insubres ingenij acumine in privatis rebus vincunt: in publicis tamen vincuntur. Nam Veneti prudenter consilia capiunt: quippe & à sententia discedere, & saniora consilia sequi, non dubitant: ut qui ingenij viribus nec planè confidunt, nec diffidunt omninò. Illi verò sive nimia disserendi subtilitate, sive ingenij ostentatione, quam semel sibi proposuerunt sententiam, mordicùs tueri pulcerrimum putant, & cùm se imperio dignos esse singuli arbitrentur, populare imperium semper maluerunt quàm optimatum.*

Legibus se sub] *Ita Pausanias Plist. cuidam rogati, quare apud Spartanos nefas esset priscam ullam abrogare legem: Quia, inquit, legibus convenit in homines auctoritas, non hominibus in leges.*

Dum rectè] *Sunt nimirum ex altero genere hominum, quod Hesiod. constituit. priores ex tertio potiùs, quàm primo.*

Quos imitari] *Ostendit adversum quos præcipuè loquatur, adversarios nimirum suos, auctores talium factorum populo.*

Equidem de mea] *Propositio est orationis, qua Cleon eiusdem se, ne*

usque inf.) *Apud Thuc. egregia & efficax est vocum allu-*
Latinis verbis haud pariter reddi quivis: ἐπανίστησαν μᾶλ-
ιν. ἢ ἀπίστησαν

norum cladibus) *Vt Naxiorum, Ægineta rum, Samiorum,*
sium, & modò Potidæatarum.

t plurim.) *Huius in proclivi ratio est. nam qui consilio &*
ia res sibi secundas peperére, ijsdem adminiculis tueri eas
plerunque possunt. At felicitas inopinatò obtingens, impe-
oque & insolentibus potest accidere: quia, quibus præsi-
bus eam tueantur, carent, perniciem plerunq́, ut ait Salomo,

ulsare) *Huius sententiæ veritas clarissimè Atheniensium in*
i bello exemplis liquet.

; enim eò insol.) *Servus à pueritia delicatè educatus, postea*
um habere cupit. Salomo sententiarum c.29. v. 21.

nium enim) *Hæc infra satis Diodotus refellit.*

d si eodem) *Alterum de supplicio Mitylenæorum argumen-*
commodo Atheniensium & contrario incommodo, ostendens
veritate subditos in officio retinendos.

em hab. loco) *Quasi vero non media via esset, ut ab hoste*
coacti facilè veniam invenirent; sua verò sponte desciscenti-
protinùs extrema supplicia iniungerentur? Quomodo cum
deficientibus agendum, vide Bodin. l.3. c.7. de Rep.

bellaturus) *Romani apud T. L. l.31. Illud periculum est, ne* 126
lè victis ignoscendo, plures eo ipso ad experiendam adversus
unam belli incitemus.

d v.) *Invitum est, quod aut violentum est, & à vi coacto su-*
, aut per ignorantiam admittitur. Arist. l.3. Ethic. Nic.

; ego) *Alio argumento ab inutili ostendit, si Mitylenæis igno-*
dmissuros maximè imperio perniciosa.

ericordia) *At verò & Romanorum exemplo ac confessione,*
torum in utranq́ partem factis, liquet, nulla re magis, quàm
ia & facilitate veniæ, imperia stabiliri Omnes certè magistra-
lementiam magis quàm severitatem propendere debere, ipse
nis boni iustitiæq́ regula docet: qui cùm se ardẽtissimum sua-
um vindicem, profiteatur, scelera tamen parentum usq́ ad
quartumq́ liberorum gradum se persequi ait; at pietatem eo-
, usq́ ad millesimam generationem remunerari. Quo eviden-
dit, infinitis modis clementiorem se quàm severiorem esse: no-
tiam magistratus, si nomen deorum, quod ipsis tribuit, tueri
observare eandem regulam teneri.

quales) *Quod per æquales intelligat, ex contrario liquet.*

essitate quad.) *Multum refert, qualis sit necessitas, utrùm ab*

ab imperantium tyrannide impoſita, an ſubditorum vitio facta. Malis enim vi & iniurijs ad rebellandum ſubditos adegerunt, multi clementia & iuſtitia eosdem in officio non invitos continuerunt.

Rerum, cap.) *Et hoc loco in Græco alluſivum eſt: ὀνειδίσαι τοῖς τοιούτοις ἀντιλήψονται Sed his manifeſtum fit, quàm iuſte Cleon vehementer ſit illis mentis, quæ maximè reprehendit, usurus.*

Enimverò) *Duo argumentor genera hactenus tractata colligit.*

Sin minùs) *Alia argumenta ſubiungit, ex quibus fortè puniendi Mitylenæos ſequitur, non tamen extremè puniendos.*

Eademigitur) *Peroratio, qua crudelius vindictæ, avidos etiam ſanguinis & intemperantes Athenienſium animos ad ſanguinem & eadem vertit.*

Aſſiduè ante ocul.) *Hoc non ignarus tractandi animos multitudinis vehementer Athenienſibus Cleon obtundit. Nihil enim magis ad vindictam acuit, quàm memoria eorum, quæ vel paſſi ſumus, vel paſſuri ſumus.* 127

Ego verò) *Oratio Diodoti perelegans, præcedenti omni exparte oppoſita eſt. Itaque cùm Cleon ante confirmationem ſententiæ de pœna Mitylenæorum, longa oratione, & adverſarios oratores copioſo in odium & ſuſpicionem adducere, & populum levitatis arguendo à mutatione conceptæ ſententiæ abſterrere, conatus eſſet: primùm Diodotus, priusquam doceat, non eſſe exitio civitatis puniendam defectionem, Cleonem & aſſeclam eius, non ſolùm ob dicta refellit, ſed invicem odio ſuſpicionis obnoxios reddit: populum verò ab id ipſum de conſiliarijs ſuis pravum iudicium caſtigat, & ad mediorum ſententiam ducit.*

Exiſtimo) *Dixerat in oratione Cleon, perniciosiſſimum eſſe civitati, ſi nulla conſiliorum ſit conſtantia. Contrà Diodotus nihil nollet ait, quàm de maximis rebus ſæpiùs deliberari.*

Et celeritatem) *Damocritus Ætolorum Prætor l. 31. T. L. Rem magnis diſcriminis conſilijs nullam eſſe tam inimicam, quàm celeritatem, ait celerem enim pœnitentiam, ſed eandem ſeram atq; inutilem, ſeparatim præcipitata raptim conſilia neq; revocari neq; in integrum reſtitui poſſe.*

Quorum alterum) *Ira videl. cet. hæc enim furor brevis eſt.*

Orationibus v.) *Quòd oratoribus Cleon invidiam fecerat, ambitionis avaritiæq; inſtructo crimine: Diodotus viciſſim Cleonem amentiæ & perverſitatis inſimulat.*

Omnium verò) *Indignitatem rei, quòd avaritiæ corruptelæq; crimen: Cleon obiecerat, auget ab inſequentibus publicè privatimſq; [illegible]*

[illegible]rem) *Oſtendit quemadmodum ſint tractandi auditores. Reſt copiam habeat conſiliariorum.*

Quòd

si quis minùs) *Xerxes Persa innumeris vitijs inquinatus d tamen rectè egit; quòd cùm Demaratum Lacedæmonium cum haberet, optima plerunq; consilia dantem: consilijs qui- arò parebat, nihilo tamen minùs ipsum & benevolum sibi & ab adversariorum criminationibus tegebat.*

item) *Vt maiorem sibi auctoritatem & dignitatem adijciat, populum ob iniqua iudicia castigat.*

itur) *De officio suo agit, quod his moribus civitatis inprimis* 128
r. Rhetores autem Athenis decem sorte legi solebant, qui a- um & in Senatu caussam publicam, re poscente, defende- officij nomine, quotiescunq; dixerunt, drachmam mercedis nt. Sigon. l. 4. de Rep. Ath.

em solùm) *Exemplum belli Siciliensis eventu habemus: m instigationibus longè ardentior plebis in bello suscipien- ts fuit. Sed ubi res malè cessit, omnes in oratores culpam nt.*

de ego) *Propositio est institutæ orationis, qua quibus de rie, & quomodo, deliberandum, quidq; potissimùm in deli- pectandum, docet. Simul deprecatione Cleoni invidiam, sibi iam auditorum, struit.*

ia exp) *Cæsar apud Salust. Maiores nostri magis quid se nàm quid in hostes iure fieri posset, quærebant. Nimirum actionibus suis honestatem, Athenienses utilitatem spo- sic & Diodotus hoc loco inseruit:*

rut. est) *Confirmatio incipit: Primum argumen. Si homi- ibus, & proinde defectione subditi, pœnarum atrocitate unt: hoc quoq; in negotio ea via utendum est. Sed non pos- 3.*

aupertas) *Ab affectuũ vehementia probat, fieri non posse,* 129
magnitudine suppliciorum à sceleribus cohibeantur.

ic præcedit) *Ignotum nec cupimus nec speramus, cogni- nò amamus, amatum cupimus: huic succedit adquirendi simul viam ad effectum rei excogitans.*

ra sint) *Blandiuntur enim spes & amor, nec aliquam sè- li speciem præ se ferunt.*

spem) *Alterum confirmationis argumentum, quo faci- e commoda, & contraria via incommoda, eadem secutura uæ Cleon secundo argumento extitura volebat, si severitatẽ cios uterentur.*

reditus) *Idem Fabius Max. dicit, l. 24. T. L. Quòd si abire is liceat, redire ad eos non liceat: cui dubium esse, quin bre- ab socijs Romana res, fœderibus Punicis omnia in Italia ura sit.*

Desperata venia) *Memorabile aptumq; loco præsenti exemplum Bernardus Girardus in Historia Franciæ, lib. 17. scribit, quod nunc paucis referre libet. Gandauenses Flandriæ populus, cùm adversus Ludovicum Flandriæ Comitem & principem suum rebelles, infelicitatis diu contendissent armis: multis tandem magnisq; cladibus fracti, pacem à Ludovico talem, qua omnium rerum suarum, præter corporum & vitæ, ei potestatem permittebant, petere sunt coacti. Verùm is ira & vindictæ cupiditate elatus, reiectis omnibus eorum precibus, nullam eis pacem se daturum respondit, nisi omnes qui supra quindecim annos essent, viri fœminæq;, nudis corporibus, colloq; inserto laqueo, urbe egressi, omnia sine exceptione aut conditione suo permitterent arbitrio. Hæc renunciata, adeò ab indignatione simul ac desperatione iram & animos Gandauensibus accenderunt, ut ad supremam rabiem versi, relictis custodibus urbis, qui si cæsam aciem suorum vidissent, tectis ignes subijcerent: delecti ex omnibus quinquies mille viri ab urbe egressi, ut potiùs in acie fortiter pugnando caderent, quàm fœda morte & supplicio vitam amitterent, ad Brugas castra ponerent. Ibi Ludovicus Comes erat, tanto cum exercitu, ut singulis Gandauensibus cum denis hostibus dimicandum fore videretur. Itaq; cùm Ludovicus contempta paucitate illorum egressus urbe, castra loco & munitione tuta adortus esset: Ganduenses memores necessitatis periculiq; sui, tanta ira & ferocia dimicarunt, ut ingentem illum exercitum funderent fugarentq;, & Brugas usq; persecuti, unà cum fugientibus intra portas irrumperent. Ibi cùm omnes adversæ partis cæderentur, Comes ipse cum extremo vitæ periculo diu in urbe apud pauperem fœminam occultatus, vix tandem solus miserabili habitu manus eorum, quibus veniam supplicibus & misericordiam negaverat, elapsus, omniq; ita ditione sua & principatu spoliatus est.*

Sumptus præst.) *Impensas in bellum factas.*

Itaque non seu.) *Docet, quemadmodum sint socij tractandi, peccantes nimirum moderatè castigandos, integra vere assiduitate officij curaq; in fide retinendos.*

Meritò repetit) *Natura enim omnes liberi sumus. quis igitur succenseat ei, qui serviens libertatem recuperare studet?*

130 Quid deinde) *Tertium argum. Plebs sociæ civitatis, principes suos perosa, Atheniensium verò rebus favens: ea non unà cum suis principibus ab Atheniensi populo debet puniri. Plebs Mityl. semper ita fuit affecta, &c. Ergò.*

Cùm quamp.) *Probatio Minoris à signo.*

Deinde princ.) *Incommodum secuturum ostendit, si plebis caussa cum principum factis coniungatur.*

Dissimulandum) *Qui enim dissimulare nescit, imperare nescit.*

[illegible]circa) *Peroratio.*

Neque

ıemiser.) *Cæsar apud Salust. Omnes homines qui de rebus*
ınsultant, ab odio, amicitia, ira, misericordia, vacuos esse de-
facilè animus verum providet, ubi illa officiunt.

:aquam) *Iudicialis generis oratio est, Status Qualitatis as-* 132
i. Non enim negant Plataenses, se hostilia in Lacedæmonios
d id factum defendunt, partim culpæ remotione in ipsos La-
ios & Thebanos, partim verò deprecatione. Exordium duci-
ò à spe Plataensium, inde metu plurimisq; circumstantibus
tibus, quarum iniquitate conciliare sibi animos Lacedæmo-
:onantur.

si ignoti) *Cicero pro Ligario ad C. Cæsarem: Quò me vertam*
ratus enim veneram, cùm tu id neq; per te scires, neque au-
nde potuisses, ut ignoratione tua ad hominis miseri salutem
: sed quoniam diligentia inimici investigatum est, confiten-
opinor.

ıverò non) *Haud obscurè Lacedæmonijs blandiuntur.*

lo tamen) *Propositio est, partitione caussæ constans. Osten-*
n se partim iure, partim deprecatione usuros. Ius tum ad La-
ios eorumq; socios, tum ad Thebanos refertur. Primò cum
onijs agunt.

dead) *Interrogationi Lacedæmoniorum ancipiti captiosæq;*
biguo responso obviam tendunt. Vtrùm hac, inquiunt, velut
u, an ut amicis percunctamini? Si hostes nos iudicatis, quid
i in vos hostilia fecimus? sin amici vestri sumus, vos ipsi in
retis, qui priores nobis vim deprecantibus arma intulistis.

nobis) *Quid si v. subiecissent Lacedæmonij? quærimus ut*
u, proindeq; iam ut in hostes animadvertemus. Tutior igitur
firmiorq; defensio.

lem tum) *Et amici, aiunt, vobis & hostes fuimus. Amici*
nte, amicitiamq; tum publicè erga omnes Græcos, tum pri-
ga vos coluimus. Hostes autem facti sumus. primò à vobis, qui
os Atticam societatem ambire iussistis, inde meritis in nos
nsium adacti.

os à Thebanis) *Hoc ita Herod. l. 6. commemorat: Cùm à* 133.
: premerentur Plataenses, primò Cleomeni Anaxandridæ
læmonijs sese dediderant. sed hi eos non receperunt, dicentes:
qui procul habitamus, exile vobis erit auxilium. nam prius-
os audiamus, ab hostibus expugnari possitis. Suademus au-
os Atheniensibus dedatis, vicinis pariter & ad tutandum nõ
s. Id Lacedæmonij non tam quòd benè cuperent Plataensibus
nt, quàm ut Baotio bello Athenienses illigarent. Plataenses
enas profecti, dum rem divinam Athenienses duodecim dijs
eis ad aram suppliciter sedentes sese dediderunt, &c. Hæc si ita

At turpe] *Obiectionem movet. Dixerant enim Plataenses se Athenienses citra turpitudinis notam deserere non potuisse.*

Longè turp.] *Obiectionem refellit.*

Quibus jur.] *At Athenienſibus quoque iureiurando erant obligati.*

Non jam hic] *Quia ſæpiùs ſocietatis cum Græcis fecerant mentionem Plataenſes, per deos fœderum teſtes, per patrium iuſiurandum obſecraverant: eo quoque præſidio eos Thebani nudare conantur.*

Vos adjut.] *At verò Corinthij tum quoque adiutárunt Athenienſes: nec ideis vitio datur.*

Quæcunque autem] *Vniverſali argumento ab Attica amicitia, omnia Plataenſium honeſta facta elevant.*

138. Noviſſimum] *Vltimo loco de proxima in urbem Plataenſium irruptione ſe purgant, iure partim aſſumptivo, conferendo culpam, ſi quaſit, in principes Plataenſium, partim abſoluto, iuſtè tam eos qui tradiderint urbem, quàm ſeſe, egiſſe affirmantes. Simul inverſi: Plataenſium telis, hoc ipſo eos crimine graviſſimè urgent.*

Noſtra ſponte] *Quàm iniquè cum eis agant, hinc videre licet; quòd priùs ſponte eos cum Athenienſibus ſtetiſſe arguebant, id et maximis meritis adacti videbantur: iam ſe ſponte Plataeam oppugnaſſe negant, ſed à privatis quibuſdam civibus vocatos. Virum maiorem ad impellendum vim habere iudicemus, quòd illi maximis in ſe meritis, hi quorundam precibus, ſe adductos ferebant?*

Nam quia cives] *Sed hoc iure quivis ſe proditor patriæ ſuæ tueri poſſet: ſuam ſe urbem aperire. Nec refert, princeps civitatis, an humillimus aliquis de plebe ſit. imò in illo ſcelus gravius magiſque eſt puniendum.*

Quoniam &] *Minimè publicum bonum, ſed privatum commodum ſpectaverant proditores.*

Hæc noſtra] *Concluſio confutationis.*

Nihil iam] *Quia in fine orationis Plataenſes miſerabili deprecatione uſi, non potuerant non aliquatenus ad commiſerationem permoviſſe Lacedæmonios: ideò Thebanus, ut id quoque ſolatiumneis extorqueas, invicem petitionem ad Lacedæmonios orationi ſuæ ſubnectit, qua & ipſorum lamentabilem comploratione eludit, & à Lacedæmonijs petit, ut dignis pœnis in gratiam egregiè meritorum ſociorum afficiantur.*

139. Quia ſe indigna] *Quia vetera benefacta recentibus corruperunt maleficijs. Ita ſupra libr. 1. Sthenelaidas de Athenienſibus ait: Quòd ſi contra Medos egregios ſe viros præſtiterunt, nunc verò in mali improbi exiſtimi: dupl'am commeriti ſunt pœnam, quòd nunc et bonis ſunt mali, facti. Idem De quo, noſtri iudicium eſt, per Propter-*

tam

tam pronunciantis : Si iustus aversus à iustitia sua, impietati sese obstrinxerit, non recordabor deinceps rectè factorum eius.

Proinde Laced.] *Epilogus orationis.*

Quibus si bona] *Quoniam Platæenses prælonga oratione sunt usi; haud nescius Thebanus, nulla re æquè ac copia verborum offendi Lacedæmonias aures: ex hoc ipso Platæensibus odium Lacedæmoniorum concitare in ipso fine suæ orationis, venenato quasi ultimùm ad reliqua vulnera adactatelo, conatur.*

Brevis commemoratio suff.] *Ita Euripides in Phœnissis:*

Απλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ
Κοὐποικίλων δεῖτ' ἄνδιχ' ἑρμηνευμάτων.
Εχει γὰρ αὐτὰ καιρὸν. ὁ δ' ἄδικος λόγος,
Νοσῶν ἐν αὐτῷ, φαρμάκων δεῖται σοφῶν.

Ad Iunonis templum] *Templi huius originem in vita Aristidis hanc refert Plutarchus: Cùm post cæsum ad Platæam Persarum exercitum, Athenienses Spartanis concedere palmam victoriæ nollent, nec trophæum eos erigere paterentur: secessione inter Græcos facta, in triste penè certamen erupissent; ni collegas Aristides induxisset, ut Græcorum iudicio res permitteretur. De eo consultantibus Græcis, Cleocritus Corinthius consilium dedit; ut omisso certamine, Platæensibus concederent victoriæ præmium, quorum honori invisuri neutri essent. Huius oratione moti, hinc Aristides ab Atheniensibus princeps, illinc Pausanias ab Lacedæmonijs, concesserunt Platæensibus, talentaque eis octoginta dederunt. Ex his illi templum Iunoni extruxerunt, signumq; eius in templo posuerunt, & id exornârunt picturis, quæ etiamnum florem retinent.* 140.

Qui in præliis] *Ducenti & quinquaginta fuerunt, pleriq; magnæ potentiæ & longè principes in civitate: de quo lib. 1.*

Clàm profugit] *Donec eris felix, multos numerabis amicos: Tempora si fuerint nubila, solus eris.* 141.

Non expectârunt] *Donec iudicium de eis fieret. vel exilio enim vel morte voluntaria iudicio se subtraxerunt.* 142.

Crimini quid apertè] *Semper enim homines aliquam fraudi speciem iuris imponunt.* 143.

Cæterùm alii] *Similia multoque atrociora, quo illustriore & maiore populo, ab Romanis in civilibus bellis commissa sunt: ut passim apud earum rerum scriptores legimus.*

Vniversa propè] *Diodorus libro decimo quinto ingentem apud Argivos seditionem describit, in qua 1200. primorum civitatis plebs peremit.* 144.

Vnde in multa] *T. Liv. lib. 4. Caussa atque initium seditionis ex certamine factionum ortum est: quæ fuère eruntq; pluribus populis*

magis exitio, quàm fames morbive, quæque alia in deum iram, vel ultima publicorum malorum, vertunt.

Mirum quantum] *Cicero Epist. lib. 4. de bello civili inter Cæsarem & Pompeium: Sc rem cùm superiores (Syllanos intelligit) nullo tali exemplo antè in Repub. cognito, tam crudeles fuissent: quæ cum postea Rempubl. armis oppressisset, multò intolerabiliorem futurum. Nam quod exemplo fit, id etiam iure fieri putant: & alia, atque alia multa addunt & afferunt de suo. Vide Dion. Cass. in princ. lib. 47. ubi trium virorum Romæ proscriptionem hac de caussa multò crudeliorem gravioremque prioribus fuisse, docet.*

Et facinorum] *Sic nostra ætas immanissima aliquot suppliciorum & cruciatuum genera, maioribus planè incognita, habet.*

Iam solita] *Idem quod hoc loco Thucydides Cato apud Salust. queritur de Repub. Romana: Hic mihi, inquit, quisquam mansuetudinem & misericordiam nominat? iampridem quidem nos vera rerum vocabula amisimus: quia bona aliena largiri, liberalitas, malarum rerum audacia, fortitudo vocatur. eo Respubl. in extremo fuit est.*

Cunctatio prou.] *Hoc Fabio Dictatori secundo bello Punico obiectum. Ita enim Minutius magister equitum pro cunctatore segnem, pro cauto timidum, affingens victna virtutibus vitia compellabat: Audendo inquit, agendoque res Romana crevit, non his sensibus consiliisque quæ timidi cauta vocant.*

Properatio] *Ita enim plerunque feroces rapidique in consiliis homines, eo ipso egregiè animosi sibi suique similibus videntur.*

Ne quid istorum] *Ne aut facere aut cavere insidias cogeretur.*

Ad quodvis temerè] *Inter propinquos, solaque natura & sanguinis cognatione iunctos, verecundia interdum peccandi absterret. at qui externas quærunt societates, hi sui similes vestigant: & cum his, velut in eam rem iunctis, nihil non patrare audent.*

145. Quæ ab adversa] *Potest & hæc sententia esse: Æquas ab adversa parte conditiones latas, admittebant: sed tantùm metu alterorum, si viribus ij præstarent, servabant: non autem generoso & candido animo. Vel, ἔργων φυλακῇ, id est, ἐπιστήρησει, καιροφυλακήσει: sed captatione occasionis tantùm, si illis negligentiùs agentibus, ipsi superiores fieri possent.*

Alterum minùs munitum] *Iureiurandi nimirum fide fretum.*

Qui civium med.] *Ita Aristhenus Prætor Achæorum in concilio apud T. Liv. l. b. 32. Nam quòd Cleomedon, inquit, modo tanquam mediam & tutissimam viam consilij, ut quiesceretis abstineretisque armis, ostendebat: ea non media, sed nulla via est, nusquam enim gratia stabili, velut qui eventum expectaverimus, ut fortuna applicaremus consilia nostra, præda victoris erimus. Sanè quidem Solon*

Atho-

Athenienſium legislator caverat, ut in ſeditione civili quiſque alteri parti adiungeret. De qua lege, & quomodo ſit utilis civitatibus, vide Bodinum de Repub. lib. 4. prope fin. cap. ult.

Quod ipſos in gratiam] Hoc planè in ipſis principibus Lacedæmoniꝰ & Athenienſibus passus: qui nullo fœdere paciſve ſunt in gratiam reduci poterant. Idem de ſuo tempore F. Guicciardinus libr. 13. ſcribit. Qui eo tempore principum actiones ponderaſſet, non unam illorum de alijs ſuſpicionem, ex ipſorum pectoribus nubem officij beneficijve genere, nullo fœdere evelli poſſe, aperiè cognoſceret intuiſſes.

Quidquam firmi] Quo ad fidem: quam quia nuſquam tutam videbant, ſuſpicionibus perpetuò intenti, ne quod uſquam incommodum exiſteret potiùs curabant, quàm ut alteri fidem haberent.

Magna cum aud.] Quia enim ingenio conſilioque ſe inferiores videbant, audaciam pro muro habebant. 146

Ii quibus vind.] Cauſſas recenſet, quibus tanta ſeditionum mala tribuenda videntur; ultionis cupiditatem, egeſtatem, avaritiam, superbiam, iram, &c.

Ab diuturna] ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβήτησις καὶ πολεμικὴ ἕξις. Ariſtot. lib. 5. Polit.

Incenſis navigiis] Sic Agathocles Syracuſanus rex, cùm Syracuſas Carthaginienſes obſiderent: relictis qui mania patriæ defenderent, cum cæteris in Africam, ut ultrò bellum inferret hoſti, traiecit: conſolatusque milites, univerſas naves conſentiente exercitu incendi iuſſit, ut omnes ſcirent, auxilio fuga ablato, aut vincendum aut moriendum eſſe. Iuſtinus lib. 22.

Athenas mittunt] Huius legationis princeps fuit Gorgias, magnæ eloquentiæ orator: qui Athenienſes, alioquin huic facultati amicos, mira & nova quadam facundia obſtupefecit. Diodorus S.

Per ſpeciem] Nuſquam non tum Athenienſes tum Lacedæmoniꝰ, aliam belli in ſpeciem cauſſam, quàm revera ſubeſt, prætendunt. 147

Vulcani in Hiera] De Hiera inſcribit Ariſtot. lib. 2. Meteorologicæ capite ſeptimo. In hac inſula pars terræ intumeſcebat, aſſurgebatque cum ſono in tumuli ſpeciem. Eo tandem diſrupto, multum ignis prodijt, qui ſcintillam cinerem que ſuſtulit, ac Liparæorum urbem; quæ haud procul aberat, in cineres redegit, & Italiæ etiam maſſam aſſigis urbes: hodieque is locus, ubi illa evomitio contigit, ignitus est.

Et jam mare] Naturalem cauſſam, cur ubi terra eſt, illic aliquando

quando occupes mare, & viciſſim, exponit Ariſtot. lib. I. M
cap. 14.

149. Exceptis Ionibus] *Iones enim palàm ſocij erant Athenien*
& eorum pars maior vi dum ſaviebat.

Iptas anguſtias] *Thermopylarum videlicet fauces, 60.*
paſſus patentes.

Laced præfecti] *Lacedæmonij enim ut ſuam Remp. pr*
gerere ſolebant, pariterq; in ea imperare & parere ſciebant: i
plerunque vel imperitè vel avarè crudeliterq; imperarunt; im
cùm ſecunda fortuna utentes, nullo hoſtium metu coercebantu
Clearchi, Lylandri, & aliorum exemplis liquet. Unus Br
præclarè ſe in omnes ſævè ſocios geſſit: tamen utrùm id ſuapte
ra & ingenio ductus fecerit, an quia ita tempori aptum fuit,
tum.

150. Pugnacemque] *Euripides eos σακιφόρους, Homerus μεν*
μας appellat.

Armis levibus] *Fundis, iaculis. Sed hæc adhuc dùm poſ*
fellerunt. levis enim Ætolorum armatura eos præcipuè affixa.

Lingua etiam] *Erant enim Ætoli paulò ab humanitate el*
res, & ad barbariem quandam inclinantes. unde μιξοβάρβα
Euripide nominantur: apud T. L. lib. 34. ab Ariſthæne Acha
prætore gravissimè eo nomine perſtringuntur. Linguam, inquit
sum Græcorum habent, ſicut ſpeciem hominum: moribus effera
bus, quàm ulli barbari, imò quàm rapaciſſimæ beluæ, utuntur.

Adverſus Bœotos] *Bœoti enim Athenienſibus perpetui*
ab Iaere hærebant, terreſtri eis Marte omninò pares. Igitur Dem
nes, ſi Ætolorum ſibi copias adjungeret, cenſebat, tum iter ſibi in
tiam ex ijs regionibus patefacturum, tum verò ſine ullo milite
nienſi, Acarnanum, Amphilochorum, Locrorum, Meſſeniorum
tolorumq; copijs ſe parem terreſtri bello Bœotis futurum. Hinc luc
graphica regionum deſcriptio multum luminis adferre poteſt.

Erant Ozolæ Locri) *Controverſiam hoc loco Thucydidi T*
movet. Locros Ozolas ſocios Lacedæmoniorum fuiſſe, ſuprà di
ſtratum ait. nuſquam autem legi eos ad Athenienſes tranſiſſe. i
ergò μεταμοντανὸς ἀμαρτὼν Thucydides eſſe. Verùm ego non repe
Etum, quòd partis Lacedæmoniorum Locri Ozolæ fuerint. Quod
lib. 2. in enumeratione ſociorum utrique partis Locros Lacedæm
adjungit: ſimulatus eſt vero, Locros eum Opuntios putare, qui in ſe
Lacedæmoniorum fictiſſe legantur, & equitatu etia
nantur: cùm Ozolæ nunquam equitatu valuiſſe inve
tem nuſquam Thucydides, quamvis in Athenar
derint, meminit: non idcirco memoria lapſum eſſe
& alia minuta vel penitùs omiſſis, vel ex conje

præcedens (ut hoc loco) innuit. quod non eſt præter graviſſimi hiſtorici officium. Quòd enim ſocij fuerint Athenienſium Ozolæ Locri, poſtea ad Lacedæmonios tranſierint, adeò pro manifeſto prodit Thucyd. ut neq; nobis ullam dubitationem relinquat.

In quo Heſiodum) *De morte Heſiodi ita ſcribit in convivio ſapientium Plutarchus: Mileſius quidam, cum quo hoſpitij uſus intercedebat Heſiodo, apud Locros hoſpitis filiam vitiarat. Re comperta, cùm in ſuſpicionem facti eius Heſiodus veniſſet, fratres eum puellæ apud Locrenſe Nemeium cum comite Troilo ex inſidijs trucidárunt. Cadaveribus autem in mare devolutis, Heſiodi corpus excipiens delphinorum grex, ad Rhium & Molycriam deportavit. Fortè tum Locri ſolennem apud Rhium conventum ſacrumq; celebrabant. qui poſtquam cadaver adferri cum admiratione vidiſſent, moxq; id Heſiodi cognoviſſent: gloria hominis permoti, quæſitos inventosq; percuſſores in mare præcipitárunt, & domum ipſorum diruerunt. Ipſe Heſiodus apud Nemeium ſepultus eſt. & ſepulcrum eius plerique peregrini ignorant. occultatur enim propter Orchomenios, qui id quærunt, reliquiasq; Heſiodi, monitu oraculi cuiusdam, auferre & apud ſe humare cupiunt.*

In Nemea] *Ambiguitate ſolita luſit oraculum. Nemea enim Peloponneſi alioqui locus eſt: quem indubiè Heſiodus putaverat deſignari.*

Locrorum aux.] *Apparet ex ſequentibus, Locros haud ſincera in Athenienſes fide moratos eſſe.* 151.

In ea par.] *Neq; canem in inſula eſſe licebat: ut Strabo lib. 10. ſcribit.* 153.

Circumiac. inſ.] *Cycladum: ut Strabo ibid.*

Ad Epheſia] *Dianæ ſacra.*

Proœmio Ap.] *Proœmium hic Thucydides hymnum vocat, fortè quòd ante ſacrificia Apollinis aut ſolenni cani ſolebat, non, ut Rhetores, Exordium orationis. Sunt enim hi verſus in hymno Apollinis, idq; non in Exordio eius, ſed circa medium ferè.*

LIB. IV. THVCYD.

Frumenta concip.] *Sic Plinius lib. 8. cap. 7. appellat, quod ſitw ἐκβολὴν nominat Thucyd.*

Vtrinque bello] *Terreſtri à Locrenſium copijs, maritimo Syracuſanis ab Meſſana navibus.*

Oram præterve.] *Athenienſium naves.*

Partem deſertam] *In loco enim ab hominibus remotiore, minore impedimento opus fieri poterat. Contrà, ſi propius Spartam aliamve Laconicam urbem caſtellum communire voluiſſent, haud dubiè prohibiti fuiſſent. quod enim ſub oculis ſit, magis ad opem ferendam ſtimulat,*

mulat. quàm quod procul à nobis periculum imminens occultat.

Plura præter] *Eludebant propositum Demosthenis, ut inutile & otiosum.*

161. Et Messenii] *Sita enim Pylus in ea regione erat, unde olim pulsi à Spartanis Messenij Naupactum ab Atheniensibus acceperant habitandam.*

Firmissimi] *Ob Atheniensium in se merita, & Lacedæmoniorum paterna perpetuaq; odia.*

Ordinum quoq; præf.] *Hos Taxiarchos appellabant Athenienses: qui deni ex singulis tribubus legi solebant. Horum negotium fuit, ut ordines militares instruerent, pedites in prælium mitterent, ijsdemque quò ire & per quos dies cibum parare oporteret, per præconem denuntiarent, & si liberet, militem ex armatorum catalogo delerent. C. Sigon. lib. 4. de Repub. Atheniens.*

Parvi fec.] *At parva hæc scintilla contempta magnum exé tavit incendium.*

162. Tutum reddit] *A tempestatibus alijsq; iniurijs.*

Octon. nov.] *Amplitudo ingressus tantum patuit in latitudinē, ut una octonæ novenæue naves, frontibus, ut ait Æ. Portus, æquatis ingredi potuerint.*

Occludere stat.] *Ne scilicet introire naves aliquæ ad suorum auxilium possent.*

Prælio navali] *Hoc inprimis Lacedæmonij declinare conantur, alioquin nec consilijs istis opus fuisset.*

163. Nemo vestrùm] *Hac oratione milites suos Demosthenes ad resistendum adversarijs hortatur. Exordium docilitatis caussa comparatum est, ut milites, quos præsens periculi metus consternare poterat, sine omni longiore disquisitione, hanc unam esse salutem sciant, ut locum fortiter tueantur. itaq; magis necessitatis eis index, quàm consilij est auctor: neq; maneant an abeant deliberandum, sed potiùs quod immineat constanti animo sustinendum.*

Non illa consult.] *Sic Catilina apud Salust. facto, non consulto, opus esse in magno periculo, ait. Et C Cæsar audacia & magna facinora facienda aiebat, non deliberanda. Plutarch. in Apoph.*

Enimverò plur.] *Propositio orationis.*

Quòd enim] *1. argumentum à loci commoditate.*

Sin cedamus] *2. argumentum à periculo, quod cedentibus impendeat. Locum enim ab hostibus facilè tunc superatum iri, simulq; audaciam ipsis ab desperatione accensurum, cùm nusquam effugium sibi patere cernentes, à fronte hostibus, à tergo arduis saxis urgentibus, tanto audaciùs fortiùsq; pugnaturi sint, quanto maior vis maiorq; animus desperantium de salute est, quàm eorum quibus alia ad salutem præter victoriam via patet.*

Equi-

Equidem dum] 3. *argumentum à præsenti resistendi facultate.*

Pares nobis] *Distinctio verborum Thucydidis prava, ipsam primò sententiam difficiliorem reddidit, inde ut interpretes quoque laberentur fecit. Ex sententia verò doctissimorum virorum, M. Cruserii, H. Stephani, & F. Porti, ad hunc modum distincta verba,* [ἀκροζάντες δὲ, ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη τὸ, τὸ πλῆθος, &c.] *nihil obscuritatis habent.*

Nec est adeò] 4. *argumentum contra multitudinem hostium, quam majorem quidem sua, non tamen usui futuram, ostendit.*

Neque in terra] 5. *argumentum à stationis hostium, unde præliaturi sint, iniquitate.*

Multæ commodit.] *Multò enim pluribus maritima bella quàm terrestria opus habent.*

Quocirca tot] *Conclusio orationis.*

Telis excipitur] *Diodorus Sic. lib. 12. fortissimè pugnasse eum,* 164.
multumque Atheniensibus peremptis cecidisse, perhibet. H. Stephanus in indice sui Thucydidis, Brasidam hoc loco occisum, aliumque ab Brasida Tellidis filio fuisse, existimare videtur. Hoc tamen præsens factum manifestè Tellidis filio, cujus aliàs frequens est apud Thucyd. mentio, Suidas attribuit. Cui & Aristophanis in Equitibus Scholiastes consentit: qui etiam minimè obscurus verbis, Brasidam hoc loco non penitùs interfectum tradit. Sicut & Thucydides, eumq; & eius verba sequentes Diod. d. l. & Plutarch. de gloria Athen. nihil aliud, quàm ἐλλειποψύχησε dicunt, quod est animo deficere, non protinùs expirare.

Cæteris animus] *Locum hunc de oppugnatione Atheniensium, his verbis commendat in libello de gloria Atheniensium Plutarchus: Ad hanc eviadeniam Thucydides perpetuò elaborat, ut auditorem vetus spectatorem constituat: quæque consternatione aut perturbatione eorum qui intersunt animos afficiunt, ijsdem legentis animum versus moveatque. Nam ad scopulum Pyli suos instruens Demosthenes, & gubernatorem ad appellendam navem adhortans Brasidas, & ad pontem pergens, & vulnera accipiens, semianimisq; in navem relabens; ad hæc ex mari terrestre prælium cientes Lacedæmonij, & navale bellum gerentes ex terra Atheniensis: hæc omnia ita sunt descripta, ita evidenter ob oculos posita, ut non minores fere, quàm in re præsente factum fuisset, motus perturbationesq; animus legentis persentiat.*

Adeò mutaverat] *Novum in his insolitumq; pugnæ genus narrat. Atheniensis enim homines alioqui nautici, tum è terra pugnabant, & ea Laconica, & defendebant eam contra ipsos Lacedæmonios: & contrà homines terrestri bello valentes, ex navibus prælia dabantur, & suam ipsi terram oppugnabant.*

Quòd

Quòd hi in terra] *Pauſanias in Atticis: Lacedæmonij an*
ſtricam cladem, nullum unquam belli caſum adverſum fuer
perti, eoq; ſe nunquam pedeſtri Marte victos gloriabantur. Na
nidæ, parta propè victoria, quòd minùs occidione Perſas deleret,
ſi longa pugna militis robur defuiſſe aſſerebant: & quæ Athe
Demoſthene duce ad inſulam Spacteriam geſſiſſent, belli potiùs
quàm victoriam fuiſſe.

165. Vt cogitaverant] *Obliti nimirum præcepti fuerunt: Pria*
inceperis, conſulto; & ubi conſulueris, maturè facto, opus eſt.

Vtrinque quà] *Egregius hic animus & fiducia ſui apud*
nienſes apparet.

Quo viſo Lacedæmonii] *Pedeſtres Lacedæmoniorum i*
copiæ.

Cùm ideò quilibet] *T. Liv. lib. 30. de Carthaginienſibus à*
ne oppugnatis: Raptim omnia ſtimulante fortuna agebantur
quo quisq; ceſſaſſet, prodi à ſe ſalutem omnium rebatur.

166. Et naves] *Immane quantum hoc loco à Romanorum in a*
conſtantia & robore abſunt Lacedæmonij! qui paucorum civi
ricul. cauſſa, iniquæ ſibi turpesq; conditiones ſubeunt. At Rom
Trebiam, Thraſymenum, Cannas, internecione penè deleti, n
millibus civium cæſis & captis: adeò tamen tanta mole cladium
ti non ſunt, ut cùm & captivos redimendi poteſtas & pacis l
Annibale ferrentur: tamen illos ne pecunia quidem liberare v
legatum verò hoſtium de pace ante noctem finibus exedere iu
Sed defendi fortan Lacedæmonij poſſunt, quòd Romani adver
ſtem externum & alienigenam id meritò fecerunt: at Gr
Græcis turpe fuit extrema pertinacia certare. Perſimile huic
gotio exemplum eſt apud Guicciardinum lib. 8. hiſtoriarum: T
rant contra Venetos fœdus, Cæſar Maximilianus I, Gallia Rex
vicus XII. Ferdinandus Hiſpaniæ Rex, & Pontifex Romanus
inter ſe diviſerant omnem eorum ditionem & poſſeſſiones. Ven
mò nihil conſ.ernati, nec pacem ſolicitè procurabant, nec ſuæ ſe
ti conſulebant: quin & ſecundis quibuſdam in bello ſucceſſibus
magis efferebantur. Poſteaquam verò Ludovicus valido cum
citu eorum ditionem ingreſſus, & oppida ſuæ partis occupavit, &
ad Giaradaddam uno prælio devicit: adeò confeſtim animos
abiecerunt, ut toto continentis imperio decedere ſtatuentes, pr
ad Maximilianum Imperatorem legatum mitterent Anton. Iu
num. Is multò humiliùs abiectiusq;, quàm hic apud Athenienſ
cedæmonij, verba faciens, nomine Venetorum Maximiliano
& legitimo principi offerebat, non ſolùm quæ Romano & Im
imperio maiores eorum ademerant, ſed omnia quæ in continen
quisq; iure poſſidebant. Imperatori adhæc & eius in imperio ſuc

erpetuum quinquaginta auri pondo tributi nomine pensu-
erys, decretis legibus eius obtemperaturos. Hæc non verbis so-
aiebant, sed reipsa Patavio, Verona aliisq; urbibus cesserunt.
Maximilianus non minùs tunc, quàm hic Athenienses, fortu-
tumens, nihil eorum accipere, nec ipsis pacem dare, nec op-
ipsis dedentibus recipere velle: maiora alia, sed incertiora, ani-
onere. interim præsentia negligere, nec oppida quæ tenebat
llo præsidio munire. Veneti igitur, cùm iam Francus & Hispa-
s quæ occupaverant contenti, non ultrà eos infestarent: exciti
ab suo veterno, paulatim Patavium aliaq; oppida partim vi
proditione receperunt: resumptiq; tandem ab tanta clade ani-
cautioribus, & Cæsari se opposuerunt, & sua oppida ita fir-
; ut Maximilianus postea licet magno exercitu magnoq; cona-
vium oppugnans, infecta re retrocedere cogeretur. Hæc omnia
s à Guicciardino descripta legi possunt. Quæ hic ob magnam
i similitudinem referre volui, ratus, similium rerum, facto-
onsiliorum, eventuum, graviorum inprimis, historias nosse,
m in omnes partes utilitatem habere.

edæmonii nos) *Oratio Lacedæmoniorum, qua pacem ab A-
sibus petunt, satis quidem ut res præsens postulat, humilis est,
nis abiecta tamen & infracta. cupiunt enim ita impetrare pa-
homines suos liberare, ut quàm minimum de suæ Reipub. di-
concedant. Exordiuntur more Laconico ab ipsa propositione.
uæ odiosam reddere orationem suam potuissent amoliuntur.
erò ostendunt, pacem hanc Atheniensibus honestam, facilem,
q; sibi verò non admodùm quidem gloriosam, non tamen om-
rpem futuram.*

que si plura) *Usitata fuerat breviloquentia Spartanis, qua
uè rebus secundis, aut non nimirum adversis utebantur. Nũc
valdè adversa, quia non licebat solita brevitate uti; ne ea res
tem suam & existimationem, tanquam fortunæ succumben-
levaret: ostendunt, non ita propriam sibi esse brevitatem sermo-
: non pluribus etiam verbis, si ita usus requirat, agere possint.
tinam nobis quoque hodie in more esset, ut in rebus parvis non
n verborum, ut in maximis, consumeremus.*

ribus non utamur) *Ita Philippo Macedoniæ regi, quædam
ras imperanti, responderunt: De quibus nobis scripsisti. Non.*

hibeamus longiorem) *A Thebanis prælio victi, multisq; cla-
affecti, cùm longa eos oratione incusarẽt: Epaminondas Theba-
si nimirum, inquit, fecerunt, ut breviloquentia uti desieritis.*

os verò non) *Alterum obstaculum amolitur Spartanus. Hostes
erant, & suadendo pacem imperitiæ Athenienseis arguere vide-
uissent.*

Idque tum) *Sic ibidem Annibal: Me iam ſecu*
res ita erudierunt, ut rationem ſequi quàm fortuna
Reputate hoc) *Maiorem propoſitionem à fo*
& inconſtantia, quam ſuo exemplo ob oculos ponu
memores rerum humanarum Athenienſes, & ſu
rentur, & alienam neurgeant.

167 Enimverò neque) *Acceptam calamitatem n*
tem, nec ob vitium aliquod ſuum, oſtendens, fortun
mienſes exterrent.

Nam quicunque) *Rurſus maiorem à proprio p*
rum & conſequentibus commodis confirmans & la

Vt res ſecundas) *Maxima cuiq; fortuna mi*
Annibal.

Arbitr. fort.) *Nunquam minùs, quàm in bello*
tus. Idem.

Tales ſanè) *Nunquam enim ſuper induſtriam*
Saluſtius ait.

Labi contingit) *Ita Paulus Æmilius, capto P*
rege: In ſecundis, inquit, rebus nihil in quenquam ſ
ter conſulere decet, nec præſenti credere fortunæ, cùi
res incertum ſit. Is demum vir erit, cuius animum n
ſuo efferet, nec adverſa infringet. T. Liv. lib. 45.

Hoc jam vos) *Aberrans Minoris propoſitionis*

Portunæ beneficio) *Suidas: Neptuno & M*
ca decertantibus, cùm Minerva vicisſet, Neptunu

se hanc urbem: sed deos tamen quæ vos peccetis convertere
is.

:dæmonii vos) *Hoc singulari cum vi & pondere, ad au-*
præsentis occasionis magnitudinem, dicitur; Lacedæmonios
tentiæ dignitatisq; populum pacem offerre. Ita Annibal: An-
quit, peto pacem.

dem censemus) *Alterum Confirmationis argumentum.*

eratè leniterque) *Bellorum enim egregij fines sunt, quoties*
do transigitur, ut Cornelius Tacitus ait.

e tum ipsi) *Duobus maioribus absolutis argumentis, alia* 168
breviter iaciunt.

l feceritis) *Conclusio orationis.*

i jam longè) *Nescia mens hominum fati sortisq; futuræ, &*
nodum rebus sublata secundis. Quòd si in tam secundis rebus
q; mens Athenienfibus fuisset, non solùm quæ evenerant,
futura reputassent. Nunc ab secunda fortuna magis etiam
anti, præclarissima hac ad pacificandum occasione spreta,
num suo & adversis coacti pacem fecerunt.

mpestate popularis) *De huiusmodi civibus, quos Græci*
vùs, Latini plebicolas, appellant, ita Aristot. lib. 4. Pol. cap. 4.
dis populus tyrannidi omninò similis est. Itaquè & mores
, & utrinq; dominatus, & hic decreta, sicut ibi mandata.
entator & plebicola, idem & similes sunt: & plurimùm hi
unt, assentatores apud tyrannum, plebicolæ apud talem po-
Hi cùm omnia populi arbitrio subijciant, auctores fiunt, ut
on leges, dominentur. Ipsi enim tum magni fiunt, cùm po-
nia, ipsi populi sententiam, in potestate habent, &c.

e pacific.) *Quando 30. annorum fœdus icerunt: de quo.*

responderunt) *Diodorus S. lib. 12. scribit: Legatos Lace-*
se totidem Athenienses captivos pro suis reddituros promi-
l negantibus ijs, legatos liberè dixisse, quòd pluris Lacedæ-
nàm seipsos iudicarent Athenienses, qui permutare capti-
t.

idiæ) *Hoc enim inter alia incommoda habet Democratia,* 169
l ferè satis in ea potest occultari: cùm plerunq; maxima in
onsilijs ad effectum res spes sit.

n mare) *Iustinus lib. 4. Siciliam ferunt angustis quon-*
ibus Italiæ adhæsisse, direptamq; velut à corpore maiore im-
rioris maris, quod toto undarum onere illuc vehitur. Proxi-
iæ promontorium, Rhegium dicitur, ideò quòd Græcè ab-
c nomine pronuncientur. Hinc igitur fabulæ Scyllam &
n peperere: hinc latratus auditos, hinc monstri credita si-

tur in promptu, ad comprehendendas retinendasqu naves. Si Dioni credimus, Harpagones celeriter em solent: manus ferrea cum pondere decidebat, retineb amplexa erat. G. Stevuech. comment. Veget.

171 Perfosso ad mare) *Littora enim maris dulcem nens aquam. Sic Æm. Paulus suis militibus aquas r nim, inquit Livius, ingentis altitudinis, spem faci qua nullos apertos euergerent rivos, occultos contin rum venæ in mare permanantes undæ miscerentu summa arena erat, cùm scaturigines turbidæ primò care, dein liquidam multamq; aquam fundere cœpera*

Precium earum statutum) *Ab Spartanis nim damno naves frangerent Helotes.*

Simul armati) *Ex obsessis Lacedæmonijs.*

Vrinatores) *Varro: Vrinæ dictæ, quòd urinant i da. Vrinare enim est mergi in aquam.*

Papaver mel.) *Plin. lib. 19. c. 8. Papaveris sativi Candidi semen tostum in secunda mensa cum mello dabatur.*

172 Imperio se) *Hoc Niciæ factum parùm prudens h miditate provinciam ultrò abiecit, & inimico tantæ aperuit occasionem: quod non ipsi solùm infamiæ, sed trimento. Cleon enim gloriam ex eo facto opesq; nacti confidentiamq; sumpsit, & multa mala in remp. inve chus in Nicia*

Hominis vanitas) *Laudat in libello de Herodoti malignitate Thucydidem Plutarchus, quòd hoc Cleonis vitium κουφολογίαν quàm θρασύτητα aut μανίαν maluit appellare.*

Præter thalamios) *Triremis dicta est, quòd tres ordines remorum (hi non in altitudinem, sed in latitudinem, considerandi) habeat, totidemq; proinde remigum. Ex his qui in primo ordine ad proram remigabant, thalamij dicebantur; qui in medio, Zygitæ; qui in puppi, Thranitæ. Thalamios hoc loco in navi non alia de caussa relictos puto, quàm ut non penitùs spoliatæ remigio naves, in quemcunque usum res posceret, paratæ essent.* 174

Cedendo pugn.) *Sicut olim Parthi, hodieq; Turcæ fugientes, in insequentem effusè hostem sagittas conijciunt.*

Ad Thermopyl.) *Leonidæ pugnam intelligis: de qua Herodot. lib. 7. Diodor. lib. 11. & plures alij.* 175

Motu manuum) *His enim misericordia imploratur. Sic Heliodorus lib. 9. Æthiop. de Synæis ab Æthiopib. obsessis:* Νῦν μὲν ὑπτίας προτείνοντες, εἰς ἱκεσίας ἔμφασιν: νῦν δὲ κατὰ νώτων πρὸς δεσμὸν περιάγοντες, εἰς δουλείας ἐξομολόγησιν.

Secundum leges) *Consuetudo erat tum Lacedæmonijs tum Atheniensibus, ut creatis magistratibus alios deinceps sublegarent; qui non extemplò munus inirent, sed si primi fortè mortui vel reiecti essent, in eorum succederent locum. Ita fiebat, ut non facilè domi vel foris magistratibus ducibusve orbari Resp. posset.* 176

Ne quid turpe) *Verebantur Lacedæmonij deditionis suis fieri auctores, simul mortem quoq; eorum nolebant. illic enim patria disciplina & mores, hic charitas propinquorum movebat.*

Numerus omnium) *Scripserat priùs, his viginti quadringentis Helotas quoq; additos fuisse. de his tamen quid factum sit, evaserintne priùs, an capti vel interfecti sint, nihil prodit.*

Vt arma trad.) *Archilochum Poëtam Spartam cùm venisset, eadem hora Lacedæmonij eiecerunt, quòd eum in carmine quodam auderant scripsisse. Satius esse abijcere in prælio arma, quàm mori. Plut. in institut. Lacon.*

Ita sagittam) *Laconicè fusum appellavit sagittam.* 177

Pugna fit vehemens) *Polyæn. lib. 1. Strategem. Niciam sub noctem adnavigasse Corinthiæ scribit, & iuxta Solyges collem expositis militibus, mille de his alios alibi in insidias occultasse. inde rursus abscessisse. Altero die cùm rursus accederet, & Corinthij summo studio concurrentes prohibere egressum vellent: eos qui in insidijs latebant consurgentes, maximam illorum partem occidisse.*

Misso caduceatore) *Hoc factum non mediocri Niciæ laudi tribuit Plutarchus. Nam licet in more positum esset, ut qui cæsorum corpora per inducias recepissent, renuntiare victoriæ viderentur, adeoq;* 178

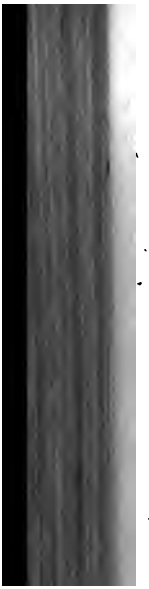

iustis exequijs & supremo honore indigne fraudant;
na abijciunt in hostilem regionem deferenda, vel su
feris avibusq; lanianda, & hostiũ contumelijs lacera
His moribus, nemo conqueri poterit, paucos esse vir
pigrè & intrepidè in hostem vadant: quando nec v
mijs, nec mortui dignis honoribus, afficiuntur.

179. Nolle se istos] *Infandum: vanissima ambitiõ*
nes miseros crudelissimè interfici, quàm exulem glo
pi, malunt. Sic persæpè duces ambitiõne peccant, dum
rem geri volunt, solùm ne alijs ad gloriam pateat via.

180. Sunt extincti] *Hæc est natura multitudinis, a*
ter, aut imperiosè dominatur: libertatem, quæ medi
re modicè nec habere scit. T. Liv.

Sol circa novilunium] *De hac Eclipsi dicetur*

181. Tunc verò] *Post subactos Mitylenæos.*

In Cythera] *Hanc insulam obrui mari, quàm e*
Laconicæ, Chilon Lacedæmonius vir sapiens dixit: n
aliquando malum ab ea suæ patriæ timens. Herodot

183. Neque infimæ] *Deliberativi generis est orati*
lienses exhortans. Exordium à sua persona Hermoc
enim attentionem sibi conciliat, & suspicionem qu
molitur. Nam pacem suadentes perpetuò suspecti h
metum ignaviamq; bellum declinantes. Itaque H
Reip. suæ vires & magnitudinem extollit, ut maior
ritate, ac etiam libertate apud Sicilienses agere pos

contrario incommodo ducuntur. Primum à bellorum difficultate & cladibus per præcisionem attingit.

Quid mali insit] *Bellum, ut rem belluinam, & perniciosissimam iuxtà atq; indignissimam humano genere, longa oratione & singulari facundia detestatur Erasmus in Adag. Chil. 4. cent. 1.*

Aut imperitia] *Imò verò plerique hominum ob imperitiam in arma aguntur. dulce enim inexpertis bellum. Sed considerandum hoc loci, apud quos agat Hermocrates agit autem cum Siciliensibus, haud ignaris bellorum, quibus per tot annos utebantur. Itaque nemo, inquit, vestrùm, ad arma se compelli, ut imperitus bellorum, sine caussa & spe commodi maioris patietur.*

Vt aliis] *Vtrique periti sunt incommodorum belli. Sed his commoda proposita præmio armorum ampliora cladibus bellicis videntur: illi odio belli quodvis in futurum periculum non detrectant, modò in præsentia damnum accipere non cogantur.*

Primò nanque] *Narratiuncula est, præsentia, præterita, & futura Siciliensium consilia comprehendens: quorum occasione alterum proponit argumentum, non tam de privatis singulorum urbibus agi, atque qua via Atheniensium insidiæ caveantur.*

Privatis tantùm] *Privatas hoc loco singulas urbes seu universitates appellat. civitates enim respectu universæ provinciæ & imperij privatorum loco habentur. l. publica appellatio. ff. de verb. signif.*

Sed qua via] *Secundum confirmationis argumentum.* 184.

Si tunc socios] *Quando rebus nostris rectè se habentibus extraq; metum positu, alieua habendi cupidine appetimus: tunc licet socios accersere, & pericula capessere. Quando verò nos invicem dissidemus, periculosa sunt alienigenarum auxilia: qui si unà vincantur, nihil commodi afferunt: sin victoriam eorum ope consequimur, tanquam mercedem lati auxilij imperium in nos requirunt.*

Nec jam illud] *Obiectioni occurrit. Dicere quis potuisset Chalcidensium, Dorienses perpetuos Ionum esse hostes (Chalcidenses sunt Iones, Syracusani Dorienses) itaque Athenienseis, qui sint tanquam parentes Ionum, maximè his adversus æternos inimicos implorandos. Respondet Hermocrates, Athenienseis minimè suos consanguineos adiutos velle, sed potiùs imperium in omnes expetere: idque præsentis eorum facti exemplo demonstrat.*

Promptis animis] *Vnde enim hæc illis promptitudo & studium iuvandi alienos, & à quibus nihil unquam utilitatis acceperunt: nisi ex cupidine & spe imperij ea spetie consequendi?*

Enimverò Athen.] *Cupiditatem imperij in Atheniensibus sic excusat, ut suorum tantò magis arguat ignaviam & imprudentiam, qui insidijs ipsorum obviam ire cunctentur.*

Pacem v.] *Tertium argumentum : Quod tam adversis qu secundis rebus est aptum, id persequi debemus. Pax talis est. Er*

Vti de bello quoque] *Nestor apud Hom. Iliad. 9.*

Ille ab amicitia, ille est alienus ab omni
Iure, focique hostis longè deterrimus est, cui
Perfida civilis grata est discordia belli.

185. Quòd si quis] *Quartum argum. à fortunæ volubilitate, qua semper iure aut viribus validissimum consequatur. Simul tacitu Cilienſium ſenſibus occurrit : quorum alij ſatis iuſtas belli cauſſa vires ſatis amplas ad bellum gerendum, ſe habere rati, arma c pacem malle videbantur.*

Sed ne ipſos] *Ita Cicero apud Dionyſ. libr. 44. Id genus v nulla ineſt conſtantia : nec qui ſemel prævaluit, victoria omnin titus eſt : ſed multi, cùm ſuis rebus confiderent, in calamitatem derunt, multi alios ulciſci cupientes, ipſi unà perierunt.*

Vt ſua quoque] *Sic Annibal confitetur ; Ita aliena appetivi ut de noſtris dimicaremus.*

Cum bona ſpe] *Melior igitur tutiorque eſt certa pax, quàm vana victoria.*

Nunc igitur] *Concluſio præcedentis orationis, enumeration gumentorum prædictorum & cohortatione conſtans.*

Enimverò ut] *Conſilium ſuum commendat à conſecutionis & oppoſitis, ni pareatur, malis.*

Atq; ego ut] *Iterum, quod in Exordio orationis fecerat, ſuæ tatis dignitatem & robur commemorando, exemplo Sicilienſes tare conatur, ut invicem concedant.*

Sicilienſ. nom.] Συκελιῶται ſeu *Sicilienſes appellantur om Siciliæ incolæ : Siculi v. pars Sicilienſium & certa gens inſula runt, de qua in princ. lib. 7.*

186. Inſolitaque fel.] *Accidit ergò Athenienſibus, quod in ora ſua imperiis accidere prædixerant Spartani : Ne idem vobis ac quodvillis hominibus evenire ſolet, quibus inſolitum aliquod bo obrigit : qui quia uſum præſens fortuna inſperatò incidit, ſæpe plura concipiunt.*

187. Cæteris circuitoribus] *Prima militia apud Athenienſes t Atticæ cuſtodiam habuit, quàm qui obierunt περίπολοι ſunt n nati. obierunt autem ſimul atque decimum octavum ingreſſi annum, idque per biennium, ut Æſchines innuere videtur. A teles autem annum ſcribit : qui idem eſt auctor, ephebos ſcuto & ſia à populo in concione acceptа, terram Atticam perluſtraſſe, i præſidijs eius excubaſſe. C. Sigon. lib. 4. de Rep. Athen.*

188. Facto ab eo] *Munus quem ipſi tenebant tranſverſum d*

Ma

Megara versus duxerunt: ab eo rursus utrinque ad mare, cui immineba Nisæa, perductis muris, eam undiquaque clauserunt.

Neque æquum] *Duo à prælio Atheniensibus abstterrebant: unum, quòd hostium maior numerus: alterum, quòd si vincerent, parvam victoriæ præmium consecuturi, neque hostes, quorum ex singulis civitatibus perpauci aderant, magna clade affecturi essent; sin vincerentur, quid exitiosum ex solis ferè civibus, & quidem flore iuventutis collectum habebant, insigni clade superiores victoriæ fadaturi sunt.* 190.

Manfitque per] *Hunc exitum habuerunt consilia istorum, qui externis servire, quàm civibus cedere, maluerunt. Callida nimirum & audacia consilia, prima fronte læta, tractata dura, exitu tristia esse solent, ut Liv. ait.*

In Pontum] *Euxinum nimirum.*

Qui priùs Minyeus] *Agens Minyarum. Strabo lib. 9.* 191.

Vrbanis copiis] *Urbanæ copiæ dicuntur cives in urbe, distincti contra eos qui foris in militia sunt.*

Non impetr.] *Sicut nostris hodie moribus, non licet militem per alterius regionem, nisi precariò, ducere.* 192.

Eos instigabant] *Atheniensis, scilicet.*

Occasionem ut] *Auxilia hactenus Lacedæmoniis Chalcidenses & Perdiccas miserant. Verùm postquam Atheniensis secundo rerum cursu florentes, in se quoque conversuros arma metuebant: revocare illa ad sui defensionem cupiebant. quod ut faciliùs possent Lacedæmoniorum fortuna facit: qui in suis regionibus impares, vicissim in longinquioribus terris socios eorum oppugnari volebant.* 193.

Quia illi] *Socij Atheniensium.*

Magna cura Hel.] *Timebant enim, ne rursus aliquando, ut olim fecerant, rebellantes, hostibus adiungerentur. Hanc rationem publicorum servorum, quales habuerunt Thessali, & Cretenses, & Lacedæmonij, ut non satis commodam rebus suis reprehendit Aristot. lib. 2. Pol. c. 8. Sæpè, inquit, in Thessalos servi eorum coorti sunt, sæpè in Lacedæmonios Heloles. quippe ut insidiantes cladibus ipsorum vitam agunt. Quod quidem Cretensibus non unquam evenit. casus fortè, quia cùm maximè bella inter se finitima gerunt urbes, nulla tamen servos aberius recipit: quòd ipsis quoque similes possidentibus servos, aventre possent. Quin si nihil aliud, cura tamen circa istos, moduque tractandi, difficilis esse videtur. quippe liberiùs si habeantur, superbiunt, & dominis æquari contendunt: sin duriùs tractentur, odijs dominos insidijsque appetere solent.*

E medio] *Ephoros Plutarchus initio magistratus bellum Helotibus denunciare solitos scribit, ne scelus foret eos peremisse.*

Nec quisquam gnarus] *Diodorus lib. 12. per domos civium eos*

occidendos d ſtributos auctor eſt. Hæc inſtituta Cryptia vocabant Lacedæmonij: minimeq; Lycurgum inclytum iuſtitiæ virum tantæ crudelitatis auctorem fuiſſe Plutarchus cenſet: ſed poſtea demum natum eſſe morem eum, cùm conſpirantes cum Meſſenijs helotes, bellumque Lacedæmonys facientes, in maximum eos adduxerant diſcrimen.

Impigrum ad omnia] *A Platone in convivio Achilli Braſidas comparatur.*

Primus enim] *Ita Cn. Scipionem maximè Hiſpani amabant, quòd ſpeciem iuſtitiæ temperantiæque Romanæ eis primus dederat.*

194 Nihilo minùs] *Amicus Perdiccæ erat Braſidas, ſed uſque adeò non. Ille æquum cenſebat, quia ſemel ſecum ſociaſſet arma, per omne fas ac nefas ſequi debere. hic vitabellum gerendum, ut ne quid iniuſti admitteretur, cenſebat, utique ex commodo omnium potiùs ſociorum, quàm partis, res conſtituerentur. Hoc nimirum eſt, quod in Ethicis docet Ariſt. amicitias ſolo commodorum & utilitatis nunc reſpectu factas, nec ullo honeſti vinculo copulatas, facilimè diſſolvi.*

Fructuum] *Autumnalium.*

Non infacundus] *Alioquin Lacedæmonij nullam operam vulgari Eloquentiæ impendebant. ſed Braſidas erat ſuapte natura non indiſertus. Fallit autem hic Ælianus, qui l. 12. c. 50. variæ hiſt. Lacedæmonios imperitos artium liberalium fuiſſe dicens, Thucydidem quoq; auctorem allegat, qui Braſidam ſcribat imperitum fuiſſe dicendi, ut Lacedæmonium, deeſt, ut idiotam: ὅτι ἦν ἀδύνατος εἰπεῖν ὡς Λακεδαιμόνιος, οἷον ὡς ἰδιώτης. Omittit Ælianus manifeſtè negationem. dicit enim Thuc. ἦν δὲ καὶ ἀδύνατος, non erat imperitus. Et ita verè legi, ſequentes eius orationes demonſtrant. Equidem non iguoro, Spartanos minimè his diſciplinis operam dare, vulgò habitum fuiſſe. ſed nihil prohibet, quin ſine multa diſciplina aliquis facundus inveniatur. Aliter tamen de inſtitutis Lacedæmoniorum Plato in Protagora: Antiquiſſima, inquit, apud Græcos philoſophia in Creta & Lacedæmone extat, & Sophiſtæ ibi plures quàm alibi uſquam reperiuntur. diſſimulant a. & imperitos ſe eſſe fingunt, ne cæteros Græcos ſapientia ſuperare deprehendantur: ſed ut videantur re militari potiùs & fortitudine cæteros anteire, veriti ne ſi id pateſiat, cæteri omnes idem ſtudium ſequantur. Reperiuntur in his civitatibus non viri tantùm doctrina egregij, ſed etiam mulieres. Quòd a. verè loquar, & Lacedæmonij optimè ad philoſophiam ſermonesq; ſint educati, hinc maximè animadvertere licet. Si quis enim cum viliſſimo etiam Lacedæmoniorum colloquatur, rudem plerunq; in verbis apparere primò comperiet. Mox ubicunq; rei ipſius opportunitas exigit, inſtar vehementis iaculatoris verbum breve contortumq;, ſed magni cuiuſdam momenti, eiaculatur, ut qui cum eo loquitur, nihil à puero differre putetur, &c.*

Miſſus

s ego] *Oratio suasorij generis. suadet enim Acanthijs, ut n Lacedæmoniorum & libertatem ultrò oblatam, non coacti ntur. Exorditur à proposito consilioq; suo, quo cum domo exi- itur occupatio & admiratio inopinati.*

i paulò] *Occupatio est. Libertatem enim iam olim promis- tamq;, nondum hactenus præstiterant Lacedæmonij. unde eps consimili pollicitatione eis fides erat. Respondit Brasidas, npore se opinione lapsos, nunc tamen quæ ad exhibenda pro- iant, ipsa re exhibere.*

eo a.] *Admiratio est, qua benevolentiam suam spemq; ad- canthios ostendens, eorum sibi vicissim animos devincit.*

l si vos] *Propositio est, ut non in æterno seipsos servitio A- neant, sed potiùs oblatam repetendi libertatem occasionem mplectantur.*

e enim vos] *Primum Confirmationis argumentum.* 195.

: iam] *Suspiciones, quæ de ipso fieri poterant, refellit. Nam atem parùm sinceram proponere, aut copias adversus Athe- abere minùs firmas, poterat videri.*

verò cùm] *Primam suspicionem amolitur, ab exemplo o- satis sibi validas contra hostes vires esse. Salubri autem mē- loco Brasidas utitur. nec enim adversus istas solas, quas tunc copias; sed adversus multò maiorem numerum, quàm ipso- exercitus, pugnam detrectaverant Athenienses.*

erò non] *Alteram suspicionem delet, docens, se sine frau- tem socijs offerre.*

si quis] *Obiectionem pernecessariò refellit. Lacedæmo- ipud quos paucorum potentatus prævalebat, in sociorum ivitatibus eandem Reipub. partem fovebant. Vnde cùm ubi- civitatibus maior populi, ob Atticum imperium, potentia missione suæ potestatis, si Lacedæmonios sequerentur, meritò*

os me] *Hactenus argumentis eos benevolentiæ & securita- is futuræ pellicere tentavit: nunc si his parùm proficiat, mi- ngit.*

robè] *Conclusio orationis, qua ad defectionem Acanthios* 196.
ex consecutura tum gloria tum utilitate.

linis] *Μέτοικοι, quos inquilinos dicimus, fuerunt, qui cùm* 197.
itate Athenas commigrassent, ibiq; rerum suarum sedem ac m collocassent: eadem cum civibus veste utentes, ut inquit, then. Xenoph. lege tamen Solonis opus facere in foro prohibe- & tributum quoddam, quod μετοίκιον dicitur, pendere coge- li quia iudiciorum non particeps litem suo nomine intenaere t, patronum sibi civem Atheniensem adsciscere, qui pro his

ageret,

ageret, ſolebant C. Sigonius lib. 4. de Repub. Athen. Idem tamen lib. 1. ſcribit, Themiſtoclem, ut nauticam turbam in urbem pelliceret, inquilinos & artifices immunitate donaſſe.

Bœotarches] Bœotarchæ magiſtratus fuerunt Bœotorum, undecim numero. Scholiaſt.

Enimverò] Diſceptatur hac oratione ſitne cum Athenienſibus pugnandum. Alij Bœotarchæ negant; quia non ſint amplius in Boetia Athenienſes. Contrariam ſententiam hac oratione tuetur Pagondas. Exordiitur à reprehenſione diverſæ opinionis, ſuam ſimul ſententiam proponit.

Ex vicina] Primum argumentum: Qui hoſtiliter in noſtram agunt regionem, hi ubivis terrarum hoſtes ſunt, & proinde ubique oppugnandi.

Quocirca ſi] 2. argum. Qui vim, inquit, patitur, non diu, quid agendum deliberare debet proximum eſt enim, ut propulſet.

Nos verò cùm] 3. arg. à maiorum exemplo.

198. Omnes enim] 4. argumentum.

Argumento ſunt] Exemplo aliorum ſententiam confirmat.

Sic igitur] Obiectioni occurrit. Dici enim potuiſſet: ſi maximè partem regionis nobis eripiant aut clade afficiant Athenienſes, non idcirco imperio ſubijcere valebunt: cùm & alibi perſæpè de finibus certetur, non tamen illicò victis iugum imponatur. His reſpondet Pagondas, longè aliam ſuæ regionis adverſus Athenienſes eſſe rationem qui non de finibus certent, ſed exemplo ſimul ac victis Bœotis fines eorum tranſcenderint, omnem regionem in poteſtate ſint habituri. Itaque non eſſe certum eis terminum in ſua regione propoſitum, ad quem uſque ditionem extendere velint: ſed univerſam Bœotiam ſpe ac cupidine amplexos.

Solent aliàs] 5. argument.

Ad Coroneam] De hac pugna ſcribit lib. 1. Thuc.

Horum vos] Peroratio conſtans adhortatione.

199. Erant gravis] Diodorus Sic. lib. 12. paulò minùs 20000 in exercitu fuiſſe ſcribit, equites mille.

Acies

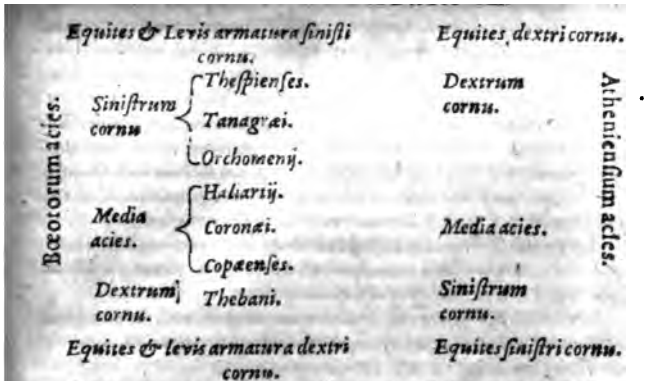

Dextrum cornu] *Id cornu honoratius fuit, ut liquet ex Herodoto: ubi adverſus Mardonium Græcis pugnaturis, magna contentio inter Athenienſes & Lacedæmonios, utri in eo cornu pugnarent, orta eſt: ſedataque tandem Ariſtidis Athenienſium ducis prudentia, qui ne ipſi diſcordia res perderent, ſuis ut cederent Lacedæmonijs perſuaſit.*

Paludis] *Copaidis.*

Quorum haud] *Tacitè carpit, ut Fr. Portus ait, Athenienſium ducem, qui cùm parem numerum militum habuerit, aciem tamen non æquè extendens, infirmiorem fecerit.*

Princip. Græc.] *Iſocrates in oratione de Bigis, Athenas urbem Græciæ dictam aſſerit.*

Qui iſtis] *De hoc lib. 1 ſcribit Thuc.*

In fugam] *Plut huic pugnæ Socratem quoq; philoſophum & Alcibiadem interfuiſſe tradit: Alcibiadem q̃, equo vectum, Socratem peditem ſe cum alijs recipientem ab hoſtib. inſtantibus texiſſe. Quin & Xenophontem Grylli F. delapſum in fuga ab equo iacere videns Socrates, qui amiſſo equo pedes pugnabat, in humeros ſublatum per multa ſtadia portavit & eripuit. Strab. lib. 9.* 200.

Effecturum] *Apud Bœotos nimirum.*

Templis in ea] *Isa apud T L. lib. 31. græviter Philippum Macedoniæ regem Athenienſes accuſant, quod indignè Græco homine barbaro more in delubra ſua, quæ ſola religione tuta fuerant, ſævierit. Templa & ſepulcra & omnia eiuſmodi capta ab hoſtibus, iure civili Romanorum deſinunt eſſe ſacra & religioſa, per l cùm loca. ff. de relig. & ſumpt. fun & l. 4. ff. de ſepulcr. violato. Vide etiam Pe. Fabrum in Semeſtr. c. 4. lib. 2.*

Nunc

Nunc autem] *Templum ſe legitimè tenere ſic probant Athenienſes: Penes quos poſſeſſio eſt regionis cuiuſdam, ijdem templorum quoque in ea regione ſunt domini. Nos obtinemus regionis veſtræ partem. Ergò &c.*

201. Quod ad aquam] *Ob aquæ ſacræ uſum ſe non eſſe damnandos volunt: quia neceſſitate cogantur. At neceſſitas illa non eſt ſimplex, ſed ex hypotheſi. bellum enim ipſi moverant, & in eam ſe neceſſitatem ipſi conjecerant. Vnde perinde eſſe videbatur, ipſum factum voluntarium, an principium ex eorũ arbitrio ortum eſſet. Sed reſpondet, eam neceſſitatem non abſoluta ſe voluntate contraxiſſe, nec temerè eò progreſſum, ſed iuſta vindictæ cupidine iuſtiq; belli occaſione eò pertractos.*

Contraxerint] *Fatetur ei qui eſt in neceſſitate, quam ipſe ſibi nõ impoſuit. l. ſi neceſſaria. ff. qui ſatisd. cogantur.*

Id veniam] *Sic David rex Iudæorum ſanctiſſimus, ſacros panes ex templo à ſacerdotibus acceptos, neceſſitate cogente, ſine ira numinis cum ſuis comedit.*

Si igitur] *Quia Athenienſes cæſos in ſuo agro iacere dixerant, Bœotioi eos ancipiti reſponſo urgent, ut vel agrum illum Bœotorum eſſe fateri cogantur, vel cæſos recuperare non poſſint. Si cæſi in Bœotia ſunt, aiunt, licebit vobis ex noſtra regione more maiorum auferre: ſin in veſtro ipſorum agro, quid opus eſt, ut à nobis copiam tollendi petatis? ipſi enim veſtro eos arbitrio ex veſtro agro tollere poteſtis. nos autem ſtultè ageremus, de veſtro agro tale pactum ineuntes. Et vos, dum à nobis cæſos repetitis, agrum noſtræ poteſtatis eſſe non obſcurè fatemini.*

202. Athen. minùs mille] *Diodorus lib. 12. tantum cæſorum numerũ fuiſſe ſcribit, ut Thebani ex manubijs ingentem in foro porticum conſtruerent, æreis q; ſtatuis exornarent, templa ſpolijs armorũ replerent, Deliorumq; ſolennem conventum ex pecunijs prædæ inſtituerent.*

Agræorumq;] *Hinc apparet, Demoſthenem, cùm ante tentatam proditione Bœotiæ urbes, in Agræos exercitum moviſſet, ad ſocietatem Athenienſium eos perduxiſſe. auxilia enim hoc loco Agræorum habet.*

Eadem hyeme] *De Amphipoli à Braſida occupata ſcripturus Thuc. ſtudioſè omnia perſequitur: ut quia ea poſtea de cauſſa damnatus præcipuè fuit, innocentia eius tanto plus pateat. Quomodo aũt & cuius opera fuerit eiectus, ipſe moderatiſſimi animi vir nuſquam hiſtoriæ inclusit; ne iracundiæ & ultionis aviditatis vel minimum tribuendo cæteræ ſcriptionis fidei periculum crearet.*

203. Omnemq; regionem] *Vndiquaq; clauſa fuerat Amphipolis, à tribus lateribus flumine, à quarto muro, qui flumen duobus cornibus ſupra urbem diviſum rurſus infrà coniunxerat. Vnde niſi flumine traiecto, ad urbem perveniri haud poterat. nam ab mari ne quis murum fluminis aggrederetur, naves Eione præſidio prohibebant. Sola*

pontis via superaret: quo occupato, protinùs omnem regionem flumine inclusam Brasidas obtinuit.

Progredi pot.] *In regionem videl. trans Strymonem sitam.* 204.

Liberandæ] *Nihil enim omninò bonorum multitudini gratius est, quàm libertas.*

Quò enim cup.] *Egregia hæc sententia est Thucydidis, humani ingenij habitum, cùm immoderata cupidine rapitur, præclarè exprimens. Quando enim cupiditate animus obsidetur, idem spem sibi potiundi rei cupitæ fingit: quæ simul coniuncta, adeò animùm excæcant, ut præceps sine respectu ad explendam cupiditatem feratur. simul quidquid obstare sibi aut impedire vident, id non rationis, sed cupidinis imperio considerationi subducunt.* 205.

Verba Brasidæ] *Liquet hinc, quantum in bello momentũ parvæ interdum res facere soleant. Nam quia ad Nisæam pugnam declinaverant Athenienses, non tunc solùm Megarenses à se alienârunt, sed deinceps quoque cæteris socijs sui contemnendi occasionem, & Brasidæ speciosæ iactationis materiam, dederunt. Hoc itaq; semper cavendum prudenti duci erit, ne in eam se & suos conditionem demittat, ut vel præsens periculum, vel futurum famæ, quæ maxima bella interdum conficere solet, detrimentum, ferre cogatur.*

Quia in præs.] *Omni enim præsente statu spes cuiq; res novandi blandior est.*

Regia fossa] *De hac vide in nominibus proprijs ad montẽ Athon.*

Bilingues] *διγλώσσους Thucyd. appellat. Sunt autem bilingues, non qui duas simul linguas callent, sed qui corrupto mistoq; ex duob., velut Græco & barbaro, sermone loquuntur. Sic Q. Curtius lib. 8. Branchiadis, qui ab Mileto Xerxẽ secuti in Asia ab eo sedem acceperant, Magni Alexandri tempore mores nondum exolevisse, ait sed iam bilingues fuisse, paulatim à domestico externoq; sermone degeneres.*

Altioribus occ.] *Altiora enim loca & ad inferendam & ad arcendam vim aptissima habentur.* 206.

Duos dies] *Hac via duplex commodum Brasidas dux solers & prudens comparavit. simul enim lenitatis apud hostes civesq; speciem quæsivit, simul spatium sibi ad comparanda quæ oppugnatione erant usui sumpsit.* 207.

Quòd illos] *Iustissima hæc est æquissimaq; Brasidæ sententia: Eos nimirum, qui nos neq; sponte læserunt, neq; imperium nostrum, animos, instituta, cognoverunt: nec puniendos esse, nec alijs deteriores iudicandos; si in veteri societate cum fide perstantes, pro ea contra alios oppugnantes acriùs resistant. Eò itaq; potiùs incumbendum, ut legitima ex caussa subactis, virtutis fideiq; & iustitiæ talia documenta demus, ut nostro imperio gaudeant, & neq; prioris societatis desiderio teneantur, neq; aliam ullam nostræ præponant.*

Diruta

Diruta & deſtructa] Καθῃλὼν, inquit *Thuc.* καὶ ἀνασκευάσαι. *Id Valla & Portus reddunt; evertit refecitq.* Sed minùs conſonum eſt, nec ulla ratio hic & cauſſa apparet, cur deſtruxerit, rurſusq; refecerit caſtellum. Potiùs itaq; τὸ ἀνασκευάζειν pro deſtruere hoc loco accipi debet. nam ut illa quoq; ſignificatione uſurpari non negaverim ſic, apud *Thucydidem* atq; alios Scriptores Græc: perſæpè aliàs vim deſtruendi habere certum eſt: vulgatumq; apud Rhetores habetur, τὸ ἀνασκευάζειν τῷ κατασκευάζειν opponi, ut refutationem ſeu deſtructionem confirmationi.

Tribus Acamant.] *De Acamantide caterisq; Athenienſium tribubus ſupra dixi lib. 2.*

Prytan. magiſtr.] *Prytaneus magiſtratus per decem tribus ſorte diſtribui ſolebat, ſic ut annuo intervallo per omnes in orbem iret. Prytanes autem numero quinquaginta & Senatui & concionibus præerant utrunque convocandi poteſtatem habentes. C. Sigonius l. 2. de Rep. Athen.*

Fuit Epiſtates] *Magiſtratus qui populi concionem regebant, erant Prytanes, Proedri, Epiſtatæ. Epiſtatarum officium fuit, ut per præconem populum, quid ei videretur, rogarent, eumq; ad decretum ſuo ſuffragio aut ſciſcendum aut antiquandum invitarent. Sigon. ibid.*

Elaphebolionis] *Cum Februario Latinorum menſe hunc congruere plerisq; cenſent: ſed quia non exactè, quoad principia & fines Athenienſium menſes conveniunt cum Latinis, Græcam & hic menſi appellationem retinere iuſtus iudicavi.*

Triremeſocia] *Ambigua loci ſententia eſt. ait enim Thucydides,* τριήρει φιλίᾳ παραπλεούσῃ: *quod ſic etiam accipi poteſt, quòd amicitiæ ergo triremis præceſſerit.*

Vt ſolet in magno] *Subitum hunc & inanem animorum tumultum Panicum veteres vocabant. De quo vide Eraſmum in Adagijs.*

Niſi vos] *Oratione hac milites ſuos Braſidas ad ſuſtinendos impetus barbarorum hortaturus, docet, partim neceſſitate, partim dignitate, ſed ad excipiendum alacriter impetum cogi: ſimul parvi eum momenti ob barbarorum imperitiam & vanitatem futurum.*

Haud perinde] *Alioquin niſi conſternati fuiſſent; militari præmiſſa de more exhortatione, eos in prælium duxiſſet. nunc ſociorum fuga, hoſtium multitudine perculſos, docere debet, cur in hoc caſu nihil eis ſit pertimeſcendum.*

Nunc verò] *Propoſitio eſt.*

Vobis.n.] *Primum argumentum, à neceſſitate præſenti.*

Neq; aliorum] *Secundum: Qui pauci multis imperare conſueverunt, ij pauciores quoq; cum maiore multitudine certamen non deverſare debent.*

Quam

'os pot.) *Ideò cum pluribus dimicare debetis, quia talib.*
ɔ ïɣ'ɛ, hanc potentiam comparastis. Omne autem imperiũ
ibus retinetur, quibus quæsitum est.
sv.) *Tertium a gum. ab hostium imbecillitate.*
:donibus) *Lyncestis nimirum. Hi enim Macedones fue-*
devicerant paulò antè Brasidani.
mq; illa) *Ita Manlius Cos. Romanus, suos adversus Gal-*
s, apud T. L. l. 38. Procera, inquis, corpora, promissæ & ru-
, vasta scuta, prælongi gladij: ad hoc cantus inconcinnum
tumultuosum, & tripudia, & quatientium scuta in patrium
orem horrendus armorum crepitus: omnia de industria
terrorem. Sed hæc quibus insulsa atq; insuesta sunt, Græ-
es, & Carent timeant: Romanis Gallicis tumultus assuetis
ates notæ sunt. Talia quædam Turcis quoq; adsunt, hostis
ci & repentino, sed minùs stabili ad cominùs conserendas
tamen alioqui militarem disciplinam severè custodit: adeò
liani bellicis artibus, sive ducum sive militum munia spe-
mus inferiores.
m ordines servant) *Sic Laches apud Platonem fortem*
d sit is qui in hostibus oppugnandis ordinem servat nec ve-
um definis onem ibidem refutat Socrates, ostendens, non
mnibus militibus convenire, ut eodem loco & ordine per-
nod paulò pòst ipse confirmat Brasidas, qui si eodem loco
continuissent, vel ordines negligere prohibuissent, non facilè
ium evasissent.
te) *Conclusio orationis.* 213
cum tum.) *Faciunt quòd modò prædixerat Brasidas.*
nu. juga) *Plaustra bobus iuncta intelligit. Hæc enim tar-*
ntium agmen consequi non potuerant.
idem) *Vasa.*
'is insolito) *Perpetuò enim ad Peloponnesios inclinasset*
s maximè Athenienſium partes necessitate aliqua coactus
cultè tamen Peloponnesiis favit, & prima occasione ad eos
le tum quoq;, ob insitum in Athenienses odium, Peloponn-
mè læto animo se adversarium gerebat. Universè autem
egione expelli malebat, vir in omnibus negotijs sui tantùm
ne amicorum respectu studiosus.
lis) *Athenienſibus.* 214
liam ne tentar.) *Thessalia enim, ut suprà dixerat Thuc. fi-*
istineris, armato præsertim, minimè patebat. 215
leges) *Vetabat enim lex impuberes ab urbe educere, aut*
ostinere. Scholiast. Pubertas autem hìc plena intelligitur,
o octavo definitur anno, non illa quæ decimo quarto. id in-

de liquet, quòd Clearidas qui in istorum est numero, paulò pò piarum dux cum Brasida fuit. quod minimè cadit in puerum quartum decimum annum natum.

216 Tegeatæ ibidem) *Sibi ergò hi dubiam victoriam vendici De quaratione Veget. lib.3. c. 25. Si pars exercitus vicerit, inqu pars fugerit: minimè desperandum, cùm in eius modi necessitan constantia totam sibi possit vindicare victoriam. Innumerabili accidit bellis, & pro superioribus sunt habiti, qui minimè de runt: nam in simili conditione, fortior creditur, quem adver frangunt. Prior ergò de cæsis hostibus spolia capias, priore clam buccinis exultare videatur. Hac fiducia perterrebit inimicos, fiduciam geminabit, quasi victor ab omni parte discesserit.*

Tintinnabulum) *Excubiarum præfecti tintinnabula ferebant, ad explorandos vigiles, ut ijs auditis responderent. Su*

LIBER V. THVCYD.

217 Ad Pythiorum dies) *Pythia ludi Delphico Apollini sac runt. De his ita Strabo lib.9. scribit: Certamen apud Delpho quitùs fuit citharœdorum, pæanem in laudem dei canentium tutum à Delphis post bellum Crissæum. Sub Eurylocho auten phictyones equestria & gymnica certamina instituerunt, coro ctori loco præmij data. Ea Pythia nominârunt, in honorem Ap qui Pythonem ingentis magnitudinis serpentem occiderat. E ludos Heliod. lib.4. Æthiop. describit: Spectabat Græcia, ludis debant Amphyctiones, certabatur cursu, lucta, cæstibus, &c.*

De qua suprà) *Libro tertio.*

Vnam fecerat) *Qua parte suburbium attingebat oppidum nia eius demolitus Brasidas, à ruinis veteris muri novum, qui bium contineret, ducere instituit.*

Eò) *Ad novi muri molitionem.*

Ad urbem) *In suburbio enim fuerat.*

218 Agros plebs) *Agrariæ actiones maximorum sæpè motu pud Romanos caussa fuerunt. Quin & hoc loco perniciem Le ferunt.*

Phæacem hunc) *Fatalis propemodùm in Athenienſibus. fuit cupido, quòd non priùs illa potuerunt abstinere, quàm in inde clade profligarentur.*

In eodem loco sed.) *Fabius apud Tit. Liu. lib.10. negat uci uno loco sedere exercitum: itineribus ac mutatione locorum n rem ac salubriorem esse. Et Vegetius: Exercitus labore profici consenescit. Aliquando tamen contrarium est, cùm timoris aut cillitatis alicuius crebra locorum mutatione significatio datur. I plum apud Guicciard lib.3.*

Eadem usus ferocia) *Talis apud Romanos C. Flaminius fuit:* 219
de quo T. L. lib. 22. Hunc insitum ingenio eius asperitatem fortuna
prospero civilibus bellicisq; rebus successu alnerat, &c. Et Cleon hoc
loco strenuè impetrium iuxtà ac fortiùs ducem agit.

Caperet sibi videbatur) *Aristoph. in Equit. Delinquentium quo-*
libet facto, quòd sibi quoq; facturus sit, sibi Cleon impudenter arro-
gat.

Existimabant) *Hostium enim copia detecta, ipsum etiam exi-*
tio hominum ignavo & mercede magna ex parte constabat, erat.

Nam fretus) *Brasidas quia subitarias minusque instructas co-* 220
pias duxit, primùm comminiscendum censebat, qui se hostibus primo,
audacia proelium ire, conficiendum darent. Athenienses enim de-
bili universi, militis tenuitatem si copiarum vim in firmitatem per-
spectam habuissent, non hercle repentino impetu & terrore (quo prae-
sipuè deinde Brasidas vicit) in fugam conturbari potuissent. Id facilè
enim vincitur, ait Vegetius, qui verè potest de suis & de adversa-
rijs copijs iudicare. Optimum igitur visum, ut occultatis nostris ad pugnã
tempus copijs, subitus eos irruptione opprimeret. Et hoc modo rem ge-
rens, secundo proelio conflixit.

Nec fas nimbec.) *Curio apud Caesarem lib. 2. de bel. civ. Vti corpo-*
ris vulnera, ita exercitus incommoda sunt tegenda, ne spem adversa-
rijs augeamus.

De patria vestra) *Animos militum Brasidas confirmat, expo-*
nendo tum sui consilij viam & rationes, tum singulis nimia certa di-
stribuendo. Orditur autem brevi commemoratione virtutis suorum
& hostium; quam ut sui hostibus praestent, sic eventu quoq; fortunae se-
peraturos docet.

Hostes verò) *Proponit, se consilium ei finem expositurum, simul*
rationem indicat, quare id sibi faciendum putet.

Non universi) *Statuerat enim, ut sequitur, cum parte invadere*
hostem: inde caeteris turbatos adoriri.

Hostes ego) *Hostium imprudens factum commemorat, cuius oc-*
casione ipsos aggredi statuerat. Occasio enim in bello amplius solet mo-
vare quàm virtus: & boni duces publico certamine nunquam, nisi ex
occasione, nimia necessitate, confligunt. Veget. lib. 3.

Patrijs contemptu) *Simili consilio Helvetij Novariam cum Maxi-*
miliano Sfortia à Gallis obsessi, eruptione in castra hostium audacissi-
mè facta, illustrem victoriam reportárunt, ut lib. 1. Guicciardinus
describit: Hominum, inquiens, quasi quaedam verum imago obversa-
batur, hanc eandem esse Novariam, in qua Ludovicus Sfortia hos-
tium ducis quinquies captus fuerit; eosdem usq; in Gallico exercitu duces,
Trivultium ac Trivultium; & cum filio esse quaedam vexilla, ut duces
eorumdem patrum militare; apud quos pater prodium ferebatur.

rimè, propter mutuum utriusq; gentis odium & glo
ultra duas horas dimicárunt. Tandem verò Helvetio
perior facta: qui tormentis fortissimè occupatis, ijsq; in
sis propria virtute & tormentorum ope eos fugárunt
prælio ex Helvetijs circiter mille quingenti, inter qu
præclari consilij auctor. Ex hostibus longè plures des
manorum maxima pars in ipso conflictu, Gallorum &
ditum pleriq; in fuga cæsi. equitatus ferè omnis evasi
quam triumphum ducentes eodem die Novariam rec
cto tantum sibi apud cunctos mortales nomen concili
consilij magnitudine, mortis evidentissima contempti
do virtute, & exitus felicitate, expensis, hoc facinus, on
claris Græcorum & Romanorum quæ leguntur rebu
re auderent.

Talia host.) Consilium suum, ut honestum & la
dit: ostendens, boni ducis esse, multò magis consilio ho
ro & vi aperta superare. De hac ratione præclarè Thu
Vtopiæ scribit: Ac to doloq; victos hostes Vtopienses imp
tur, triumphumq; ob eam rem publicitùs agunt, & v
gesta trophæum erigunt. tunc enim demum viriliter
cum virtute rem gessisse, quoties ita vicerint, quoniam
mal præter hominem potuit, id est, ingenij viribus. N
bore, aiunt, ursi, leones, apri, lupi, canes, cateraq; ho
quorum ut pleraq; nos robore ac ferocia vincunt, [illegible]
& ratione superantur.

Tu itaque) *Explicato consilio, breviter singulos cohortatur. Priùs Clearidam, ut ex dignitate sua patriæq; rem gerat, incitat.*

At vos socii) *Socios officij & disciplinæ commonefacit. Inde nihil ardui eis, aut servitutem, aut libertatem, ostendit: quarum illa victos, hæc victores, maneat.*

Si reverearis) *Sic Agamemnon apud Hom. lib. 4 Il. ad milites:*

Αἰδομένων κεν ἔπειτα μετὰ πρόσσω ἰὼν πολεμίζοις.

Ego me) *Suo ad extremum exemplo milites hortatur.* 221

Ille quippe) *Brasidas.*

Vndique ad consp.) *Loco enim alto Cleon cum exercitu consederat, unde universa urbs oculis subiecta erat.*

Ad portas) *Apparet ergò fuisse eas apertas, unde pedes solùm equitès equorum hominumq; poterant cerni.*

Id solùm liceret) *A lateribus enim flumen claudebat, à fronte hostes & hostes obiecti erant: à tergo Eion & mare fuit. quæ solùm ab licebat.*

Cùm nuda host.) *Iam tandem imperitiam hominis magno suo malo experiuntur Athenienses.*

In med. Ath.) *Aliter Frontinus lib. 1. Strateg. Brasidas ab Atheniensium multitudine circa Amphipolin numero impar deprehensus, ne dandum se præstitit, ut per longum coronæ ambitum extenuaret illem frequentiam, quaq; rarissimi obstabant, erupit.*

Ictus vulnere) *Iaculum per scutum adactum, extraxit Brasidas, ipso interfecit hostem. Rogatus autem, quomodo vulneratus esset, spondit: Prodente me scuto. Plut. in Apoch.*

Cleon qui neque) *Cadit uterq;, Cleon & Brasidas: sed diverso ad-* 222
dium eventu. hic enim victor, ille in fuga. hic generosa & inclyta orte, ut multi duces alij, occumbit: ille facto exitu, ut unus è numero avissimorum militum, obtruncatur.

Milites ejus) *Hinc satis patet, nulla sua culpa aut ignavia, sed duimperitia, casos Athenienseis: qui alioqui non ita facilè Brasidæ issent, cùm penè profligati acriter tamen initiò hostium impetum pellunt.*

Dejectis Agnon.) *Cicero in Verrem: Apud omnes Græcos hic st, ut honorem hominibus habitum in monumentis eiusmodi, nulla religione deorum consecrari arbitrentur. Sed hoc loco nulla gione Amphipolitani moventur, quin suæ voluntati & commodo fas ac nefas obsecundent.*

Brasidam servat.) *Post factum prælium, cùm Spartam quidem sent victoriam nuntiantes: mater eius, quæ in certamine se filius præstitisset, quæsivit. Vbi respondêrunt, asidam Lacedæmoniorum omnium fortissimum esse: Enimverò, inis, vir fortis erat filius meus, sed alijs longè inferior. Hoc sermone*

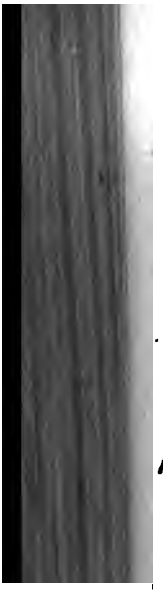

consilia homines amplectuntur.

Vt perpetuò) *Hinc apparet, quàm periculosum institutum hoc servorum fuerit apud Lacedæmonios*

Vt priùs) *Tempore terræ motus.*

Vrbes quædam) *Mantinea, Elis, &c.*

Ex bello florebat) *Sic de C. Cæsare Salustius magnum imperium, exercitum, novum bellum ex tus eius enitescere posset. Ioan. Bodinus de Repub belli semina conquirunt, ut strenui videantur, hi d dentur, quæ non nisi scabris in locis consistere possu oderunt.*

Sua flagitia) *Vide de his Aristophanem in Equ*

224 Quod pax) *Qui se fortunæ arbitrio subducere declinet necesse est. quod rursus minimè in bello, pace contingit. Illic enim fortuna potens dominatur tioni locus pruciarè patet.*

Fortunæ arbitrio) *Ita Fabius Max. apud T gentem te ratio ducat, non fortuna. tua potestas sit, &c.*

Iovis fil. sem.) *Herculis enim, qui inter semidi uibus factus) relatus fuit, posteri erant reges Laced cules Iovis filiis serebatur.*

Lycæi) *Id Iovis in Arcadia ad montem Lyc Strabo 8.*

225 Quod Aristides) *Id fuit 460. [illegible] de quo di*

in Demosthenis enim Mediana & Æschinis Timarchiana scriptum est, Dionysia in urbe & agris acta. Quem morem Acharnensium interpres declarare videtur, cùm scribit, ludos Dionysio bis in anno actos; primùm vere in urbe, cùm tributa ab socijs pendebantur; uerum in agris, cùm propter hyemis difficultatem peregrini interesse nequibant. Sigon lib. 1. de Repub. Ath.

Major anni part.] *Æstatem & hyemem.*

Mnora tempora] *Menses & dies magistratuum.*

Ex sorte] *Sortem Niciam à Lacedæmonijs clàm pecunia redemisse, scribit in vita eius Plutarchus.*

Simul illud] *Clearidas Brasidæ discipulus, eandem cum magistro, inadversando pacis consilijs, ingreditur viam.*

Bellum ponatur] Καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε, ait Thucydides. Scholiastes subiungit: τὴν ἐπελθοῦσαν πόλιν. quod vertitur: Et ab utraque simul civitate evertatur. De hoc ut libera unicuique coniectura sit, ita non dubitem, meæ conversioni egregiè consentire similia in fœdere cum Argivis verba. Nam cùm eadem illic, quæ hoc loco, quomodo cum hostium urbe agendum, præmisisset: velut clariùs quàm in præsenti locorem dicturus, ait: καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ. quod omninò cum mea congruit versione. Et paulò antè prius fœdus recitatum: ψηφισαμένων, inquit, ὥστε καταλύεσθαι: decrevisse, ut pacifieret. 227.

Hyacinthiorum] *Hyacinthia ludi apud Spartanos in Amyclæo fuerunt. Strabo lib. 6. Macrob. lib. 1. Saturn. Apud Lacedæmonios, inquit, in sacris quæ Apollini celebrant, Hyacinthia vocantes, hedera coronantur Bacchico ritu.*

Sex quidem annos] *Scribendum fortasse, septem annos & decem menses. Factum enim hoc fœdus est sub finem decimi huius belli anni. Annoposteà decimo octavo demum, Athenienses populantes maritima Laconicæ fœdus rupisse, Thucydides scribit. Decimo nono postea Peloponnesii Atticam ingressi, Deceleam communierunt.* 228.

Solvere fœdus] *Inducias quas proprio nomine contraxerant, ex socierum persona rumpebant: ut Iustinus lib. 3. ait. Quasi videlicet minus periculi contraherent, si socijs auxilia ferentes, quàm si aperto inter se bello dimicassent.*

Secundùm æstates] *Videantur quæ de his suprà in princ. lib. 2. pag. 64. contra Dionysium scripsi.*

Vsque dum] *Ex his sequi videtur, Thucydidem ad eversas usque Athenas historiam pertexuisse.*

Induciis denum dierum] *Induciæ hæ continuæ fuerunt, sic ut elapsis decem diebus, rursus alios decem inducijs peterent. Illa caussa fecisse videntur, ut liberum eis esset, quandocunque vellent, alteris*

arma inferre, aut alia eos per occasionem clade assi ere. Longiores enim induciæ multas occasiones nocendi hostibus præcidere poterant; at breves, quæ denis diebus ad finem decurrebant, liberam utendi occasione potestatem dabant.

Idque solum] *Dignum notatu, ab ipso Thucydide oraculorum fidem elevari.*

Huic ego] *Multa hoc loco commendabilia in historico de semmorat Thucydides: Vniverso se bello interfuisse, summa diligentia in eo gestas vestigasse, tam Peloponnesiorum quàm Atheniensium res seipsum perspexisse, otio demum abundasse.*

Hinc in exilium] *Patet hinc manifestè falli Bodin. de Republ. libr. 4. capit. 1. cùm nostrum hunc Thucydidem adversarium Periclis omnium maximum, & à Pericle ostracismo in exilium pulsum ait. Pericles enim ut l. br. 2. Thuc. tradit, tertio anno huius belli mortuus est: ait Amphipolis, quam sibi exilij caussam fuisse hic Thucyd. scribit, octavo anno capta fuit. Non ergo à Pericle Thucydides noster exactus fuit. Error autem Bodini inde natus est, quòd alius fuit Thucydides cognomento Milesius; adversarius in Repub. Periclis, & eius opera in exilium pulsus: ut apparet ex Plutarcho in vita Periclis, & alijs.*

229. Ex itinere] *Ab Lacedæmone enim Corinthum euntibus ob dextra situm est Argos.*

230. Neque Solium] *Hæc præcedente bello in Acarnania Corinthijs adempta sunt.*

In speciem] *Vbique homines, quando nulla iuris imago aut species alia superest, religione sua consilia & cupidinem involvunt. ob hanc enim primam omnia negotia suscepti feruntur, cùm nihil minùs quàm pietas curæ sit.*

235. Quia & bellum] *Hoc sanè nec in priore nec posteriore fœdere cautum invenio. Quòd si in altero quis designari dicat, ubi continetur. Quòd si aliqua urbs infestaverit agros seu Lacedæmoniorum seu Atheniensium, hostium numero eam utrisq; esse debere, & ab utrisque bello eam premi, & ab utraque simul civitate bellum adversus eam poni: his verbis non video caveri, ne alteri sine alterius voluntate bellum, cui lubet, faciant: nec etiam societatem cum alijs, nisi cum quibus bellum esset, vetari. Nisi quis dicere velit: cùm priore fœdere scriptum esset, arma Atheniensibus Lacedæmonios eorumq; socios, nec apertè nec ulla arte aut machinatione inferre debere: Bœotis, qui hostes Atheniensium essent, in societatem adscitis, obliquè bellum per sociorum personam Spartanos indixisse. Aut ita: Cautum erat, ne cum ijs qui agros Atheniensium infestassent, pacem sine consensu Atheniensium Spartani inirent: Bœoti agros Athen. prioribus annis infestaverant. Igitur non debent cum eis societatem Spartani sine Atheniens. pacémve facere.*

Quietem

Quietem se] *Argivi longinquam hactenus pacem experti, eiusq; dulcedine capti, à bello abhorrebant. Ac primò spe ampla potentatus in arma concitati, postquam eam irritam fieri & evanescere paulatim senserunt, protinùs abiectis consilijs belli, ad pristinum res otium quiescemque deducere student.*

Quod etiam olim] *Hanc historiam describit libr. 1 Herodotus: Per id tempus Spartiatis inciderat cum Argivis contentio, de agro qui Thyrea appellatur. quem locum terræ Argolicæ partem, Spartani interceptum tenebant. Ob hoc bellum moventibus Argivis, ita inter Argivos Lacedæmoniosq; convenit; ut triceni utrinque dimicarent, & utri superiores extitissent, eorum regio foret: sub tempus pugnæ reliquus omnis exercitus domum discederet, ne suis auxilium ferret. Delicti utrinque tanta vi dimicarunt, ut omnibus cæteris interfectis, tres solùm nocte interveniente superessent. Ex his duo Argivi, tanquam victores cursu Argos contenderunt. unus Lacedæmonius, spoliatis Argivorum corporibus, arma ad sua castra detulit. Hac de caussa utrisq; sibi victoriam vindicantibus, ex contentione rursus ad arma concurrerunt: & cùm magna cæde dimicatum esset, Lacedæmonij superarunt. Et accepta clade, Argivi tonsis capitibus, sese devoverunt, ne priùs comam alerent, néve mulieres aurum ferrent, quàm Thyream recuperassent.*

Immaturæ ætatis] *Circa tricesimum tunc annum Alcibiadem fuisse, ex Platonis Alcibiade primo colligi potest. Ibi enim Socrates Alcibiadem nondum prorsus 20. annos complevisse ait: & loquitur ibidem de Pericle, tutore Alcibiadis, tanquam adhuc vivente. is autem mortuus est tertio belli anno. Hoc ergò duodecimo Alcibiades triginta circuer, aut fortasse plures annos habuisse videtur.* 236.

Majorum autem fama] *De his vide Isocratis de Bigis orationem: ubi mirificè Alcibiadem à maiorum laude & rebus gestis cõmendat.*

Qui non alia] *Hac ita propemodùm se habuerunt, sed ab Alcibiade non syncera mente feruntur: qui privato potiùs affectu, quàm ob utilitatem Reipub. eis adversarius existit.*

Senatus] *De Senatu Athenensium infra lib. 8. dicetur.* 239.

Magistratus urbani] *Vrbani magistratus appellantur, qui in civitate rebus præsunt, nec ad exteras imperij partes munia extendunt. Sicut Romæ urbanus Prætor dici est solitus, qui in urbe ius dicebat, distinctus contra Prætores provinciales Valla & Portus hos præsenti loco tribunos pl. appellantes, angustiore verbo utuntur. Non enim soli tribuni plebis, (quos δημάρχους ipsi vocarunt) ἔνδημοι magistratus fuerunt, sed & alij plures, ut Archon, Epistatæ, Proedri, &c. Ἔνδημος verò domesticum significat, qui in sua civitate & populo continetur. Contrà fuerunt ἀπόδημοι magistratus, θεωροὶ, πυλαγόραι, ἱερομνήμονες, qui Rempub. foris gerebant.*

Prytanes] *De his suprà dixi, lib. 4. p 213.*

Artynæ] *Plutarchus in quæst. Græc. Senatores Epida artynos vocatos scribit. Sed apud Argivos alius is magistra videtur. artynas enim Thucyd. ab Senatu distinguit.*

Demiurgi] *Quales hi fuerint, nihil pro certo affirmar Valla opifices convertit. sed minimè verisimile est, hos potissi ramento præstando delectos. Itaque magis assentior Vvinsh tribunos pl. appellat. Et H. Stephanus in G. L. Thes. δημιουρ Peloponnesios Doresque fuisse ait, qui populo præerant: a Demost Hesych. Eustat.*

Sacrorum] *οἱ θεωροὶ. Hos apud Athenienses Sigonius f bit, qui pro patria ad sacra extra fines, aut ad sacros ludos solennes Græciæ mercatus, aut ad oracula, mittebantur.*

Bellique præfecti] *οἱ πολέμαρχοι.*

Panathenæa] *Inter cæteros deos deasque Minervam Athenienses coluerunt. quippe cui urbem agrosq; consecras fortunasq; suas dicassent. Hinc Athenæa sacra Erichthonii eaq; ut quotannis solenniter fierent instituit. nam Panathe Magna dicebantur, quinto quoque anno agi, postea instituit Sig. lib. 1. de R. A.*

240. Apud se inducias] *Quæ ludorum ac sacrificiorum Oly rum caussa indici solebant. Portus.*

241. Muros extend.] *Hic cùm admoneret quidam Patrense nienses vos devorabunt: Alcibiades, Forsan carptim, inquit dibus, Lacedæmonij verò à capite & semel. Plut. in Alcib.*

Apol. Pythei] *Hermionici agri templum fuit. Pausan.*

242. Circum Scyllæum] *Excurrit enim in altum Scyllæum terium. latus ad Septentriones versum, Epidaurum habet: Argis propinquius est. Ab Ægina itaq; quæ Epidauro pr Argos petentem, vel longiore circuitu Scyllæum superare op quà proxima est via, Epidauri facta excensione, terrestri iti gos proficisci.*

Carneus erat] *Hoc enim mense, qui plurimos dies fest bat, totusque adeò penè sacer erat, in expeditionem Lacedæm exibant. Scholiastes. Hunc Metagitniona Atheniensibus dici chus in Nicia scribit.*

Recessisse] *Non ignoravi verbum ἐκστρατεύεσθαι, qu hoc loco Thuc. semper alias exire in expeditionem, non recede significare. Nec me fugit etiam, paulò antè hoc ipso verbo Thu ista significatione usum. Qua de caussa Valla etiam & Vvin vulgatam hanc eius significationem retinuerunt. Verumta non potest, ut verbis Thucydidis integrè servatis, hæc signifi absurdam loci sententiam gignat. Veneram enim auxilio*

ſes, idque contra hoſtes, & Lacedæmonios modo in expedi-
reſſos. Omninò itaq; inconvenienter Thucyd. dixiſſet, Athe-
auxilio Argivis venientes, poſtquam hoſtes contra quos e-
nt in expeditionem exierant, ut nullis amplius ejus diſceſſiſſe.
iculiarem ſenſit etiam vir doctiſſimus Fr. Portus. itaque in-
ionem attulit, quæ per ſe quidem v. ſig nihil habet, ſed profe-
s Thucydidis non omninò reſpondet. Adverſativa enim par-
in alium tranſpoſita locum, ita converſis, quaſi ver ſiſſet
les: ἀλκιβιάδου χίλιοι ἱβοήθησαν, πυθόμενοι τὸν λακιδ. ἐξεργα-
ὡς δὲ τὸ δεύτερον ἐπὶ αὐτὸν ἐδόκει, ἀπῆλθον. Ita ſi legerentur Thucy-
ha, minimè controverſa ſententia & interpretatio eſſent. Sed
ia, quæ ego vidi, exemplaria ita ſcriptum habeant: ἀλκιβιάδου
πθ. καὶ Λακ. ἐβοήθησαν. πυθόμενοι δὲ τὸν λακιδ. ἐξεργαζόμε-
ὡς δὲ τὸ δεύτερον, &c. non abſonum eſſet putare, ſi verbum ἐπεγε-
ν. præpoſitionis ἐξ duplicem dicerem habere ſignificatio-
& exire in expeditionem & finire eandem ſignificare: qualis
erſt Germanica præpoſitionis auß / ut cum dicimus außzie-
ußkriegen. Nam alias quoque poſteriori hac præpoſitionis
ato, quæ ſermi ationem notat, & extra compoſitionem, (ut
edatus lib 3. dicit, ὡς δὲ ἐν τῇ δυνάμει ἐγένετο, poſtquam ſa-
finivit vel abſolvit, als er außgeopffert hat) & in com-
(ut cùm ἔξηβος vel ἐξιφυὴς dicitur, qui ex ephebis exceſſit,
eſſe puber) non eſt inuſitata. Vtcunque hæc ſint: ſententia
dis certa eſt. in cæteris ſuo quiſque indicio uti poteſt.

ſſe juſiurandum] *In priore enim cum Lacedæmoniis fœde-*
m fuerat, ne Lacedæmonii arma vel Athenienſibus vel eorum
rrent. Iam verò in Argivos ſocios Athenienſium manum mi-
Sed eo modo & Athenienſes in fœdus deliquerunt, cùm ſocios
ponienſium Epidaurios oppugnarunt.

tibus add.] ἀμπακεῦσι (legitur & ἄμπακες) *ſunt, ut Portus*
t, tantæ velocitatis pedites, ut inſtos equo- um ſubleva ti curſu
rſus adæquent. Ἀμφίπακυς *Æ lianus ab equorum mutatione*
ratos tradit. ex aliis enim equis in alios tranſilire ſolitos.

rbe] *Argivorum.*

os commoti] *Stolidè hoc loco feroces ducibus Argivi ira-* 244
, qui ſalubrimo conſilio imminentem ſuis perniciem aver-
Nam non tam Agidis pravum factum, quàm prudens Argi-
lucum conſilium fuit. Qualis enim iſtius prælij eventus ſuo-
rus, ex ſecutura paulò poſt eorundem pugna colligi poteſt,
Argivi cum omnibus ſuis ſociis ſolis Lacedæmonios pares eſ-
erint: quomodo in præſentia vim eorum ſuſtinuiſſent, ubi

Lace-

Lacedæmonij cum maximis auxilijs eos paucorum præſidio fultos circundederant?

245. Præter morem ſuum] *Non enim aliàs properè de homine Spartano acerbiùs quid conſulere ſolebant: ut lib. 1. dixerat Thucyd.*

246. Eilegârunt] *Ariſtoteles lib. 2. Polit. cap. 7. Spartanos aiunt inimicos regum ipſis legare ſolitos, adeoq; ſalutem Reipub. in eo eſſe poſuiſſe, ſi reges in ſeditionibus eſſent.*

Ad Herculis] *Intellige fanum. Latina eſt locutio, qua Livius & alij ſcriptores utuntur. Habitabat rex ad Iovis Statoris, ſcilicet templum.*

Malum malo ſanare] Κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι, *antiquum eſt proverbium, ab Oreſte Agamemnonis filio natum, qui patris mortem de matris expiare volebat. Extat idem apud Herod. lib. 3.* Μὴ τὸ κακὸν τῷ κακῷ ἰᾶν. *Et Sophocles:* Ἐνταῦθα μέντοι πάντα τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν ὅταν θέλωσιν ἰᾶσθαι κακά.

Aquam in] *Ophim amnem ſignificare videtur: de quo in deſcriptione Mantineæ.*

247. Poſtea tamen] *Sequuntur tandem impetum multitudinis, quando adeò ab ſalutaribus abhorret, duces.*

Exemplò igitur] *Hæc pugna Lacedæmonij acerrimi Martij decoris cultores, plurima inſignia militaris diſciplinæ ſpecimina edidit. Hoc primum magni iuſus & peritiæ eſt, quòd protinùs ſuos quique ordines agnoſcit: ut Romanis quoq; conſuetum fuiſſe legimus, ubi locum ſuum unuſquiſq; militum, & in acie & in caſtris ſciebat.*

Omnia imperio] *Complurium enim imperium bello inutile eſt, utroq; feliciter res in bello geruntur, ubi ducum eſt multitudo. Regum Spartæ poteſtate ſic Ariſtot. lib. 3. Polit. cap. 10. ſcribit: Reſpub. Lacedæmoniorũ regnum eſſe maximè legitimum videtur. neq; tamen omnium poteſtate regi eſt: ſed cùm egreditur extra regionem, imperator eſt in bellicis negotijs. præterea ſacra regibus ſunt commiſſa. tum hac regia poteſtas eſt tanquam imperatoria & perpetua auctoritas. nam neq; necis poteſtatem habet, niſi in bello: ut Homerus exemplo Agamemnonis docet, qui in concionibus probra audire conſtitit, poſtquam in aciem milites procedebant, mortem ignavis minitatur.*

Præfectisq; belli] *Tribunos militum Portus appellat.*

Hoc ordine] *Idem in Romano exercitu Æmilius Paulus inſtituit, ut T. L. l. 44. ſcribit.*

Sciritæ] *Cohors fuit hoc nomine hominum ſexcentorum, ut ſcribit Thucydides. Diodorus Sic. lib. 15. Cohors, inquit, quæ Sciritis apud Spartanos appellatur, non cum reliquis militibus in acie locatur, ſed proprium ſemper in uia regem obtinet locum, ſemperq; in anteitum parata eſt, ut qua parte labores acies ſuccurrat. Hac cohors dolectis ſcripta viris, magna in prælijs momenta conferre, & gloriæ victoriæ cauſſa eſſe ſolet.*

Acies

Acies Lacedæmoniorum & Argivorum.

Equites sinistri cornu.

Lacedæmoniorum acies.				Argivorum acies.
Sinistr. cornu.	*Sciritæ* *Brasidiani* *Novi ex Helotibus cives.*	*Mantinei* *Arcades* *Mille Argivorum delecti.*	*Dextrum cornu.*	
Media acies	*Lacedæmonij* *Heræenses* *Mænalij*	*Argivi* *Cleonæi* *Orneatæ*	*Media acies*	
Dextr. cornu	*Tegeatæ* *Lacedæmonij*	*Athenienses* *Equites Athen.*	*Sinistrũ cornu.*	

Equites dextri cornu.

Novi ex Helotibus] *Helotes enim benè de Republica sua meritos, libertate & civitate donabant Spartani.*

Cohors quilibet] *In cohorte Schol. 512. milites scribit fuisse: in centuria, 128: in decuria, 32. Fuit ergò totus Lacedæmoniorum unà cum Sciritis exercitus hominum 4184. Ex hoc alijsq; locis perpaucos Lacedæmoniorum fuisse cives, pro amplitudine civitatis ipsorum & imperij, patet: quorum tamen regionem mille quingentos equites & triginta millia armatorum, alere potuisse, auctor est Aristot. lib. 2. Polit.* 248.

Centuria] *Non mirari convenit, quòd πεντηκοστύα, quæ quinquagenarium numerum sonat, centuriam vocem. nec enim in Latino sermone quod ei aptius sit haberi potest: neq; semper quod in propria significatione idem in usu verba obtinent. Nam & ex Latinis scriptoribus notum est, nec centuriam centum, nec decuriam decem, milites semper habuisse.*

Decurias] *Ælianus: Totam ipsam decuriam, ordinem, versum, & decaniam, nonnulli etiam enomotiam. quasi auctorationem à sacramento militari appellant.*

Vniversè autem] *Quatuor enim ex quavis decuria in prima acie pugnasse dixerat. iam decuriæ universæ 112. fuerunt. Ex unaquaque ergò quatuor efficiunt 448.*

Æqualis quondam] *Tempestate qua Xerxes Persarum rex Græciam cum innumerabili exercitu invasit: ad Argives Spartani miserunt, ut ipsi quoq; partem capesserent belli. Quibus Argivi, paratos se esse responderunt, fœdus cum eis in annos 30. facere, si dimidium penes se imperium foret. nam licet id iure totum ad se pertineat, dimidio ta-*

oratione imperatoris fieri. quanta cuiusq; animo ani-
moribus inest, tanta in bello patere solet.

Seipsos inter se] *Embateria carmina appellab-*
bantur & in choris, & ad tibiam, cùm in hostes irent.
bellicæ exercitationis studium musicæ annexuit, ut
ardor modulatione temperatus, nihil à se ipso discrep-
ante pugnam Musis immolabat rex, ut qui pugnare
& laude dignas gererent. Plutarch. in institut. Lac.

Secundum hæc] *A. Gellius lib. 1. cap. 11. Ne-*
inquit, historiæ Græcæ gravissimus Thucydides, La-
mos bellatores, non cornuum tubarumve signis, sed
lis, in prælijs usos esse refert: non prorsus ex aliquo vi-
que rei divinæ gratia, neq; etiam ut excitarentur atq;
nimi, quod cornua & litus moliuntur: sed contrà,
modulatioresq; fierent: quod tibicinis numeris temp-
deò in congrediendis hostibus atq; in principijs prælio-
virtutemq; aptiùs rati, quàm si permulcti sonis mitio-
dicè ferocirent. Cùm procinctæ igitur classes erant, &
captumq; in hostem progredi, tibicines inter exerc-
incipiebant. Et ibi præcentione tranquilla & veneru-
quasi militaris musicæ disciplinam, vis & impetus
dispalatiq; proruerent, cohibebatur, &c.

Ciato gradu] *Quemadmodum hoc loco Lacedæ-*
vos Thucydides, sic Græcos & Troianos Homerus in-
versa ratione comparat.

Et matutinæ brevibus fera bella minantur
Pygmæis. taciti furias Mavortis anhelant
Argolici proceres, alterna in morte parati,
Irarum magnos volvunt sub pectore motus. Iliad. 3.

Æquabili gradu] *Agesilaus interrogatus, cur ad tibiæ cantum Spartani pugnarent: Vt, inquit, ad numerum incedentibus, timidi mensq; sint in conspectu. Plutarch. in Apophth. Lac.*

Ad numerum] *Val. Maximus lib. 2. cap. 6. Spartanorum exercitus non antè ad dimicandum descendere solebant, quàm tibiæ concentu & anapæsti pedis modulo cohortationis calorem animo traxissent, gotoq; crebro ictus sono strenuè hostem invadere admoniti.*

Neque ordines] *Veget. lib. 1. cap. 9. Nihil magis in itinere vel acie custodiendum est, quàm ut omnes milites incedendi ordinem servent. periculum enim ab hoste semper gravissimum sustinet divisus & inordinatus exercitus.*

Maxime tegi] *Clypeus enim sinistra geritur, idq; latus tectum est: dextra tela solùm sustinentur. unde id apertum latus est. Quare quisq; solebat dextrum latus apertum, sinistro eius qui à dextra stabat applicare, ut clypeo eius tegeretur. Hoc modo cùm alterum quisq; in dexteram partem urgeret, fiebat, ut tum ipsi clypeorum densitate tegerentur, tum verò magis magisq; in latus istud expulsi, non recta, sed transversa potiùs fronte invaderent hosteis. Vtrinque igitur hoc casu dextra cornua in latus oppositi lævi sese extendebant: & quia multitudine superabant, circumire cœperunt.*

Vt subductis] *Qui circumfundi lævo suorum lateri hostes videbat Agis: ideò ex eadem acie propinquum subsidium accersens, partem militum sinistri cornu in latus quà se hostis inferebat transire iussit, ut ea parte frons dextro hostium cornu æquaretur. interim mox ab dextro suo cornu, quod abundabat multitudine, in locum vacuum alios explendum transire iussit. Eo tardiùs, facto, Mantinei celeritate prævenientes, cùm in ipsum locum exhaustum milite sese insinuassent, pragem hostium fecerunt.* 249.

Solum ab Sp.] *Observa severitatem militaris disciplinæ apud Lacedæmonios: quam Romani quoq; prisci in suo milite acerrimè custodierunt.*

In ipso cogressu] *Peccavit in Vegetij præceptum Agis, lib. 3. cap. 10. scribentis: Observandum, ne sub tempore quo iam committitur pugna veliterdines commutare, aut de locis suis aliquos numeros ad alios transferre. statim enim nascitur tumultus atq; confusio, & imparatis conturbatisq; faciliùs hostis incumbit.*

Maximam omnium] *Nec adeò immeritò. ipsi enim non postremi huius belli auctores, malis consiliis parem tulissent eventum*

Vt illò

Vrallio quâ] *In hoc salubre pium q. miliaris disciplinæ est insti-*
tutum, ...m civem servare, quam multos hostes occidere.

... bellis temporibus interdum fieri consuevit, ubi mi-
... pro vilissimo habetur.

M...incorum al] *Scribit lib. 12. Diodorus S. Mantineos in m-*
... ad Arcadum monÿs circumventos acriter se defendisse: regem q. La-
...monior um, ut promissa civibus præstaret, præclaro q. facinore
... maculam elueret, vehementer eis institisse; omnes proculdu-
...conciturum, ni Pharax Spartanus, è numero eorum, qui ipsi con-
...adiuncti erant, viam Arcadibus patefacere, nec cum desperan-
tibus de vita inausp icata fortitudine contendere, insisteret.

Vbi verò iam] *Plutarch. in Lycurgo: Fusos fugatos q. hostes ubi-*
libet cæsos conficiebantur, dum fuga eorum confirmassent victoriam, nec
recenti cæde bant: cedere & contrucidare fractos & manu datos,
neq. generosum rati neq. Græcis dignum. Erat id non p aclarum mo-
dò & celsi animi, sed utile quoq. Certi enim hostes, eos occidere qui
subsisterent, terga vertentibus parcere: fugam capessere, quam maxi-
me persistere, commodius ducebant.

Et Æginetarum] *Coloni fuerant Atheniensium Æginam insu-*
lam tenentes.

Carneorum] *Carnea festum Apollinis fuerunt, Schol & Plu-*
tarchus in Sympos. Pausanias lib. 3. Carneus quem appellant domi-
ficum, cùm captus est apud Spartanos, antequam Hercu. liberi
ab exilio redirent. Carneus Apollinis vel gigas à Carno originem sum-
psit, qui patria fuit Acarnan, ab Apolline verò divinandi artem di-
dicit, &c.

Animos tamen] *Ita Scipio apud Tit. Liv. lib. 30. Animos quin-*
tiræ mentis fuisse, eosdem in omni fortuna gessisse gerissq. neq. se-
cundæ res extulerunt, nec adversæ minuerunt.

251. Duas ab Laced.] *Sic Romanus legatus ad Carthaginenses: illa*
vobis, inquit, bellum & pacem portamus: utrum placet, sumite. T.
Liv. lib. 21

Alcibiades aderant] *Persecutus eum fuit.*

De Deo v.] *Fibulatio, quem vocabant Epidaurii. Porro Apol-*
linem vim agricolæ loco, ob eximia patrocinia, inter Epidaurios &
Argivos fuisse notum.

Fœdus foc.] *Priores enim pacis illum fuerunt conditores.*

252 Relictis man.] *Contra Epidaurum exercitu.*

Genus ab Argis] *De hoc vide in de Antiquitate Macedoniæ.*

Fœdus antiquum] *Quod inter Pausaniam belli comitem*
... Mardonium intercesserat.

Pacatores suos] *Tenebatur mercede conductos ex omni insula*
Græcia ad ea pacanda, quæ ipse cupiebat. Videas verba, ne frustra
ver-

ȳcerentur, ſua ſponte præſidium deducunt. Callido tamen
Demoſth. conſequitur, ut non tam metu, quàm benevolentia
rios, ceſſiſſe videantur.

um imperium) Initio belli Argivi Thucyd. docuerat, eos
partem, occupatis Attico bello Lacedæmonijs, ſubegiſſe. cu-
rium cùm eis Lacedæmonij permittere nolleni, ad arma coorsi
eſſerunt.

pub. ad pauc.) Hoc nimirum pacificationi reſpondet, quæ
fuit, ut urbes Peloponneſi, ſive magnæ ſint ſive parvæ, liberæ
bus more maiorum uterentur.

orum ſtatum) Diodorus lib. 12. & Ariſtoteles lib. 5. Pol. cā.
llos delectos, de quibus priùs in pugna audivimus, imperium
ſe ſcribunt.

nopædiis) Ludi ſunt puerorum in honorem Apollinis. Pau-
.

ndoquidem) Sequitur longum, inter legatos Athenienſium 254
is colloquium, civilibus alijs, quàm plurimis ſententijs con-
Primo exordij loco quædam ultrò citroq; præmittuntur. Me-
exprobrant Athenienſes, quòd ad populum verba facere pro-
nt. inde ne perpetua ſibi oratione ſit utendum petunt.

ndoquidem) Scripſit libellum de Thucydidis hiſtoria Dio-
licarnaſſeus, in quo multa in hoc ſcriptore adeò ſpecioſè car-
præſertim modeſtè & artificioſè præfatur, ut cuivis homini,
ipſum rectè Thucydidem evoluit, meritò perſuadere poſſet. E-
n quæ ibi Dionyſius de veritatis amore & precio præfatur, fa-
nitto. Verùm & illud adiungo, facile eſſe magnorum virorum
& opera allatrare, facile tale negotium aggreſſo auditores fa-
comparare. id enim eſt multorum ingenium, ut avidè ſemper
ibus faveant contra meliores. Sed non ſemper quod clarioribus
r, continuò verum eſt: quin potiùs dum id nondum liquet,
iure præſumitur, donec manifeſtè aliquid contra eos probe-
nc quoq; Dionyſium, quamvis per omnem vitam ab inſectan-
aledicendi ſtudio ſe alienum fuiſſe ſedulò proteſtetur, nunquā
redere poſſum, quin vel omninò negligenter Thucydidem le-
de eo iudicium tulerit, vel in pleriſq; videns volensq;, quo-
aptus affectu, iniuria Thucydiden affecerit. Præſens hoc col-
m multis modis inceſſit. Ac de univerſo primùm: Quòd verò
ſermonum, inquit, minimè fuerit particeps Thucydides, cùm
ſe conventui interfuerit. neq; quæ ab Athenienſibus aut Melijs
tur audiverit, ex ijs quæ proximè ſuperiore libro commemo-
ile poſſumus cognoſcere. Nam poſtquam Amphipoli dux fuiſ-
tus è patria, per omne reliquum belli tempus in Thracia vixit.
mò manifeſtè falſum Dionyſius dicit, Thucydidem patria eie-

pterisque rebus, quas scripserunt, non modo non sui
nec eodem tempore vixerunt. Sic ipse Dionysius res Ro
psit, quibus aliquot seculis posterior fuit. Optimum q
ijs qui ipsi rebus interfuerunt omnia prodita esse, sed q
manæ non patiuntur, non idcircò falsa scriptorum f
alijs accepta memoriæ mandarunt. Thucydides tame
mnibus difficultatibus quàm minimè laboravit: qui t
nesiaci belli tempore vixit, & cùm id inciperetur, no
in ætate fuit. rebus verò gestis plurimis ipse interfui
propinquo erat, ut quotidie homines qui rebus interfu
tandi audiendique amplam habuerit facultatem. Igi
alius, certè Thucydides is est, cui minimè omnium, q
ta scripserit, obyci queat. Ex Dionysio ego multò libe
lor iustiùs, quærerem; unde orationes Æneæ, Latini
primis elegans illud, omnique artificio oratorio ela
Hostilij Romani regis cum Metio Suffetio Albano co
brevius hoc Thucydidio acceperit: cùm ipse plus qu
annis posterior vixerit, cùm nullum æqualem illis t
ptorem habuerit, quo satis certo auctore staret. Adeò e
cta insectandi libido.

Meliorum Senatus) *Synedros, quo verbo Thucy*
tores esse, ait T. L. lib. 45.

Æquitatem) *Vicissim aliud exprobrant Athen*
quòd periniqua secum conditione agant.

Quòd si vos) *Præscindunt mutuas increpatio*

ipſe uti non velis, & quibus viciſſim Meſſis abſtinere oper-

& nos) *Primum Athen. argumentum, à iure gentium e-*
rrupto: Natura in comparatum eſt, ut validiori & potenti-
rnior pareat. Nos ſumus validiores. Ergò. Hoc argumento ſi
omnis iuſtitia & æqualitas inter homines tolletur, ſemper-
di ut infirmiorem opprimere velet: ut nos proverb. dic. m u ſ
dircker iſt / der ſchiebt den andern in Sack. *Hæc tamen*
opinio ex veriore principio deſcendit. Id enim natura vult
qui alijs eſt potentior, non externis viribus, ſed virtute ſa-
, is præſit & imperet. Quo modo Ariſtoteles quoque lib 1.
1. diſtinguens, ἄρχειν, inquit, φύσει καὶ ἀρχόμενον, διὰ τὸ
ν. τὸ μὲν γὰρ δυνάμενον τῇ διανοίᾳ προορᾶν, ἄρχειν φύσει, καὶ
ν φύσει. τὸ δὲ δυνάμενον τῷ σώματι ταῦτα ποιεῖν, ἀρχόμενον
σει δοῦλον. Et quarto pòſt caput: Virtus, inquis, & vitium
m facis inter liberos & ſervos, nobiles & ignobiles. Hoc ſi ob-
nus, ut non qui externa aliqua generis & familiæ inani præ-
, ſed virtute prudentiaque alijs præcellit, eidem alij pareremus
rofectò cum rebus humanis ageretur, nec adeò indies mores
amque publicè privatimque, domi & militiæ, collabi vide-
Tunc (malum) contrariationem multi nobiles & illuſtres vi-
aſcuntur & ſæpè qui nunquam Remp. adminiſtrare didi-
illum Mariſtheve vidit, exemplo obſcurum genus, hominibus
ung, melioribus in rep. imperat, in militia ducem, tribunum,
rum, agit.

equis quidem) *Hæc, inquit Dionyſius, ad Græcos oratio,* 55
fortaſſe regibus conveniebat: Athenienſeis verò (omnium
um ſapientiſſimos, quique Perſico bello urbem & omnem re-
relinquere, quàm turpi Perſarum mandato parere, malue-
d Græcas, quos è manibus Medorum eripuerant, minimè ſa-
e decebat; nimirum, iuſta quæ ſunt, æqualium inter ſe eſſe;
ò per vim fiant, ea adverſus imbecilles fieri à potentioribus de-
: ahæc argumentatio Dionyſii, planè ſimilis eſt orationi Athe-
lib. 6. Thucydidis: qui Syracuſanis perſuadere volens, num-
enſuros in Siciliam cum exercitu Athenienſeis, ſic argumen-
Athenienſes ſinos oppugnatum venirent, nihil penitùs effice-
s. Athenienſ. ſunt ſapientiſſimi & prudentiſſimi. Vnde hoc u-
mpridem eos ſcire & conſiderare, ideoq; nunquam ad nos op-
dos animum adjicere, certum eſt. Sed illum tunc Athenago-
ſ unà noſtrum Dionyſium, egregiè ipſe ſe facto Athenienſes re-
s. Nam ipſi omnium Græcorum ſapientiſſimi, ſtultiſſimo con-
xiſſimum apparatum in Siciliam miſerunt, & perfiderunt. A-
ſium ſapientiam prudentiamq; multis celebrari nõ ignoro: ſed

eosdem varò his virtutibus uſos, cupiditatibus potiùs & ſtolidis conſilijs obſequi ſolitos, adeò pervulgatum fuit, ut in proverbium abierit Athenienſes peſſimis conſilijs, optima fortuna uti. Mirabimur ergò illos qui tot imprudenter, tot iniuſtè egerunt, quædam etiam iniuſta dixiſſe? Melij quoq́, hoc loco per vim potiùs quàm iure Athenienſeis intuliſſe arma, non negat Dionyſius; ac ne poteſt quidem: verbis a talia deſignari non poſſe opinatur; quaſi difficilius ſit, dicere quid iniuſtum (præſertim quod is iuſtum cenſeat, ut hic Athenienſes id pro iure allegant) quàm perpetrare. Ego ſi omninò ſcirem, colloquium hoc à Thuc. confictum, nihil tamen hac in parte reprehendere poſſem, quòd facilis Athenienſium orationem convenientem adiunxiſſet. Quot ſunt ubiq́ apud veros hiſtoricos factorum & verborum iniuſtorum exempla? Notum eſt illud Themiſtoclis principis conſilio & prudentia Athenienſium, qui ab Andriis argentum petens, duos ſe deos afferre dixit, vim ac ſuaſionem; ſignificans, ſi minùs impetraret ſuadendo, ſe vi expiurum. Sic Lyſander Lacedæmonius, qui Athenienſeis devicit, Argivis de finibus agri iure diſceptantibus; ſtricto enſe: Qui hoc, inquit, ſuperior eſt, is optimè de finibus diſputat. Sed vanum eſt, multa exempla conquirere eorum, quæ paſſim fieri notum eſt. Ego ſi quem hiſtoricum legerem, apud quem omnia iuſtiſſimè & honeſtiſſimè agerentur ac dicerentur, ei non magis crederem quàm Æſopo, animalia bruta humano ſermone & ratione olim uſa fingenti.

Nos quoque) *Aliud ex iure naturæ opponunt Melij argumentum, quæ inferioribus parcere, & iure potiùs contra eos, quàm viribus; ut iubet.*

Idque non) *A conſecuturis argumentum confirmant: Quales erga nos futuri eſtis, tales & alij in vos erunt.*

Nos verò) *Contra Meliorum argumentum, oſtendunt: non ſe pertimeſcere adeò vim ſuperiorum, quàm ſubditorum inferiorum. Rationem ponunt: Qui potentia prævalent, eos, imperio aſſueti ſunt hi adverſarijs imperium tenentibus non æquè ſunt acerbi, utpote qui pari ſecum animo & conſilio imperium amplecti vident. Sic Romani cum Carthaginenſibus duobus bellis ſummo diſcrimine geſtis victi tamen ignoverunt. ſic poſtea hi ipſi Athenienſes devicti, nullos clementiores Lacedæmonijs ſunt experti: qui ſoli in concilio Græcorum, cùm cæteri delendam urbem cenſerent, prohibuerunt, negantes, ſe altero oculo Græciam orbaturos. Contrà verò ſubditi alijs, longè immoderatiſſimi in victoria ſolent eſſe, tum odio eorum qui priùs imperaverant, tum metu ſtimulante, ne unquam ad priſtinum ſtatum victi redire, ac periculum ſibi creare poſſint.*

Quòd verò) *Hactenus de iure & conſequentibus id diſputatum. Nunc utilitatis argumentum proferunt Athenienſes.*

Et quemadmodum) *Objicit contrà Melius, inæqualem eſſe propoſitam utilitatem.*

Eo,

quòd) *Reſpondet Melio: Vtilis eſt vobis futura ſeruitus, quia ſi, parere vos, quàm extrema pati. Itaq; ait, nihil medium, aut lum eis, aut perennidum.*

ſi v.) *Tertium quiddam ſeruari poſſe, quos & æquum & Melius cenſet.*

hercle) *Reſpondet Melio, tantum non è vestibulo Athenienſium n, ſi ad eum modum amicos habeant Melios, ut potius ſis eos ſe. Nam ſi haſtas ſitis, nihil à vobis incommodi accipiemus, ſed rederis hoc nobis, ut documentum in alios ſubditos demus: ſin nos faciamus, omnes id ob imbecillitatem noſtram & metu ri putabunt.*

ne ergo) *Obijcit Athenienſibus, hanc de Athenienſibus opi-, æquam eſſe quidem aduerſus rebellantes ſubditos: at in eis l ad Athenienſes attinent, non pari loco eſſe ſuſpitioni. hos on oppugnatis, æquitatem potiùs veſtram moderationemque n cauſſam, quàm infirmitatem, ſubeſſe putabunt.*

tros illi) *Refellunt obiectionem Athenienſes. Ponunt au-nam univerſalem ſententiam, omnes homines alteris im- opprimere ſua natura velle, facileq; præteritum ſuæ cupi-renire: abſtineri autem ab iniurijs virium imbecillitate, quæ eſſe videns, quàm ut alterum ſubigere poſſint. Sicut Teren-e ſenex dicit: Hæc ſi neq; ego neq; tu facimus, non fuit egeſtas e.*

erò vos) *Tutiorem eſſe viam Melij docent, ſi abſtineant a-henienſes.*

nè) *Negant Athenienſes, omnes idcirco gentes in ſe con- 256*
ras. Nam qui continentem Aſiæ Thraciæq; & ipſius Græciæ nea incolant, eos minimè ſuæ libertati ab Athen. timere, le nec bellum ſibi facilè inferre. Sed eos qui inſulas teneant, s imperij ſui iugum ſenſerint, hos ſibi maximè cauendos ec-rq; eſſe.

verò ſi) *Ex præcedentibus argumentantur contra Athen.*

hercle) *Reſpondet Athenienſis, ubi non de gloria, ſed ſalute non eſſe turpe cedere valentiori.*

rò) *Noua argumenta Melij promunt, à fortunæ varietate lioris.*

equidem) *Reſpondet Melijs Athenienſis, ſpei vanitatem & da oſtendens.*

teris bonis) *Si alia præſidia, præter ſpem, habemus: licet me, non tamen ideò euertimur. alia enim ſunt quibus nita-*

hil non) *Eleganter ſpem ἀπάτην appellat, quaſi Latinè e dixeris. Vt enim homo profuſus, quidquid animus cupiu-*

plus appetit, ex opibus sibi quærit: sic spes quæcunque cupiditas desiderat, omnia an mo pollicetur.

Ii non priùs] *Blanditur enim mirificè spes, adeoque cupidum occæcat animum, ut is quamvis deprehensa vanitate, non tamen ea liberari possit, sed perpetuò licet omnia vana cernat, aliquid tamen speret. Indi get nanque spei suæ ingenium humanum, & alia subinet, postquam prima vana evaserit, succedit.*

Dum quis agnitam] *Sic de amantibus Ovid. 4. trist. eleg. 1.*

Sentit amans sua damna ferens, tamen hæret in illis.
Materiam culpæ prosequiturque suæ.

Enimverò nos] *Suprema sua præsidia Melij expediunt, Deorum & Lacedæmoniorum opem.*

Equidem deorum] *Convellunt utrunq; præsidium Meliorum, alterum nullum eis, alterum commune cum Atheniensibus futurum, ostendentes. Adeò autem hi homines corruptos animos habuerunt, ut quod est iniquissimum, id iustissimum esse putarent, & hominum consuetudines, quæ maxima parte detestandæ sunt, pro legibus allegarent.*

Neque nobis defuturam] *Secundum impij proverbium vulgi:* Gott hilfft dem stärcksten.

857. Iam antè solitam] *At verissimum est quod proverbio dicimus:* Tausent jar vnrecht/war nie kein stund recht.

Quod utile] *Sic Anaxilaus Byzantinus, cùm Byzantium victoribus Atheniensibus dedidisset, accusatus ob id Lacedæmone, sese defendit, dicens: cùm patria in summo periculo fuisset, instante hoste, spe auxilij nulla, fecisse ex eius utilitate; imitantem Lacedæmoniorum excellentissimos, quibus unum tantùm sit iustum & honestum, quod ex re sit patriæ. Hæc collaudantes Lacedæmonij, hominem absolverunt. Plut. in Alcibiade.*

Imò verò] *Quia utilitatem Lacedæmonios respectare dixerant, argumentum hinc Melij arripiunt: ob id ipsum se Lacedæmonijs curæ futuros, ne & Græcorum animos alienent, & hostium emolumenta promoveant.*

An verò] *Respondent Athenienses: Qui iucunda utilia que potiora habent, hi pericula quoque reformidant. Iam cùm iusta & honesta cum periculis & laboribus perpetranda sint, nihil est quod Lacedæmonios vestri caussa in pericula ituros speretis.*

Nostri tamen] *Alia obiectio Meliorum.*

At verò non] *Responsio ad obiectionem.*

Alios quos] *Iterum tria obijciunt Melij. 1. Si ipsi non valent re nautica, alios suo loco mittent. 2. Cùm tantum maris intercedat, facile erit nos iuvant maritimo contendere bello. si enim parsit, utetur fortuna: sin minùs, parvo labore vestras naves effugiet. 3. via auxilij:*

tilij: Vestros vicissim socios (ut priùs à Brasida vestro malo factum) oppugnando, vestrarum rerum periculo vos à nobis abstrahere possum.

Id verò & vos] *Argumenta Meliorum Atheniensis, ut levia, parvi ducit omnia refutare. Ad postremum ostendit ex prioribus exemplis, quòd Athenienses nunquam aliorum metu se ab urbium oppugnatione abstrahi sint passi.*

Ceterùm illa] *Abrumpunt colloquium Athen. Meliorumque præsidia elevant, & quæ impedire ipsos in deditione poterant, amoliri conantur.* 258.

Non enim sic] *Pudorem Melijs deditionis evellere conatur.*

Nomine illo spec.] *Turpitudinis nomen per se minimè speciosum est, sed illud gloriosum habetur, quidvis perpeti turpitudinis declinandæ caussa.*

Qui enim paribus] *Epictetus hominem cum quo conversamur tribus modis considerandum ducebat; ut præstantiorem nobis, ut inferiorem, ut æqualem. Præstantiori auscultare & obedire convenit, minorem modestè persuadere, æquali consentire. Stob. serm. 3. de Temperantia.*

Eadem nobis] *Vltima Meliorum verba sunt, quibus postemam sententiam suam exponunt.*

Vos ergò] *Concludunt & Athenienses sermonem, per Ironiam pervicaciam eorum acerbè reprehendentes, perniciem exitiumq; minantes.*

Non tamen] *Operæprecium est notare, quàm difficulter Lacedæmonij ad bellum Atheniense adigi se sint passi. quod tamen postea multis iniurijs extimulati susceperunt, susceptumque usque dum caperent Athenas gesserunt. Sic Hanno Carthagin. de Romanis: Quo lentiùs, inquit, agunt, segniùs incipiunt: hoc vereor, ne cùm cœperint perseverantiùs sæviant.* 259.

LIBER VI. THVCYD.

Cuius tamen] *Scripturus bellum Atheniensium Thucydides, quod magno animorum virium que molimine gerere aggressi, dum aliena cupidiùs appetunt, res proprias in periculum adduxerunt: imprudentiam initiò eorum coarguit, qui regioni bellum intulerunt, cuius nec magnitudinem nec vires cognitas habebant.* 260.

Non multò minùs octo] *Ephorus, auctore lib. 6. Strabone, quinque diebus & noctibus Siciliam circumiri, scribit.*

Octo dierum spatio] *Fabius lib. 1. Rhet. Reprehensi à Geometris sunt historici, qui magnitudinem insularum satis significari navigationis ambitu crediderunt. nam ut quæq; forma est perfectissimæ, ita capacissima, &c.*

Viginti ſolùm ſtad.] *Marius Niger in Siciliæ deſcriptione, minus 1000. paſſ. fretum patere ſcribit, ab alijs 12. ſtadiorum, ab alijs 7. aut 6. intervallum ferri: adeò ut matutini volucrum tranſmittantur cantus.*

A quibus verò] *Rectè Thuc. in tantæ exordio rei, Siciliam ſedem belli futuri deſcribit: ut omnia de ea ad cognoſcendum illuſtria negotij magiſque in aperto ſint.*

Antiquiſſimi fer.] *Cyclopes ab initio Siciliam tenuiſſe vetuſtiſſimi ſcriptores tradiderunt, tum ſpecus quoq; monſtroſi & portentoſa eorum cadavera, quæ in hunc uſque diem pro oſtentis viſuntur, declarant. Thomas Fazell. Siculus lib. 1. cap. 6. rer. Sicil.*

Cyclopes Læſtryg.] *Euſtat. Odyſſ. 9. Cyclopes & Læſtrygones tas incoluerunt partes, quæ circa Leontinum agrum Ætnam q; ſunt, peregrinosque acceſſu prohibuerunt. Leontini quoque in ſecuis temporibus ob morum feritatem & latrocinia Cyclopes ſunt appellati.*

Iberia] *Hiſpania eſt, ſic ab amne Ibero dicta.*

Troiani quidam] *Hæc multis recenſet Dionyſius Halic. lib. 1. hiſtoriæ.*

261. Quæ regio] *Nondum ita nobilis ijs temporibus Italia fuit.*

Ab Italo] *Gellius lib. 11. Timæum & Varronem Italiam de Græco vocabulo appellatam ſcripſiſſe, ait: quoniam boves Græca veteri lingua ιτηλοι (vituli) vocati ſint, quorum in Italia magna copia fuerit. Dionyſ. Hal. lib. 1. Italia, inquit, nominata eſt à viro præpotente Italo. Hunc Antiochus Syracuſanus ait bonum & ſapientem fuiſſe: & propinquis urbibus parſim oratione perſuaſis, partim vi coactis, multas Italiæ regiones ſub regnũ redegiſſe. ipſum Oenotrum genere fuiſſe.*

Quæ occident.] *De his paulò aliter Diod. S. l. 5. Sicani, inquit, antiquitùs vicatim habitârunt, altiſſimis metu latronum occupatis collibus. Ac initiò quidem univerſam regionem colebant, fructuq; inde percipiebant. Poſtea verò Ætna monte nimios eructante ignes, omnemq; circa regionem per multos annos infeſtam faciente: relicta orientaliore inſulæ parte, ad occidentem magis commigrârunt. Multis pòſt ætatibus Siculorum gens univerſa ex Italia in Siciliã tranſiciens, relicta ab Sicanis loca occupavit: paulatimque plura appetens, cùm finitimos incurſaret agros, tandem poſt multiplex bellum, pace facta, fines utriuſque gentis ſunt diſtincti.*

Promont. marit.] *Non ſupervacuè Maritimis additur. promontoria enim in terra quoque montes editiores appellantur.*

Breviſſimus Carth.] *Carthaginienſes quippe Phœnices origine fuerunt. Ab Lilybæo autem Siciliæ mille quingentorum ſtadiorum traiectum eſſe Carthaginem, Strabo l. 6. ſcribit.*

Inſula] *Adhibe huic loco deſcriptionem Syracuſarum in Nummis regionum.*

Leont.

ont. cond.] *Permile in præsenti negotio erit, urbium genuse singularum origines observare. id enim multum conferet ad rtia intelligenda.*

modum falcis] *Alij ab Saturni ibi deposita falce nomen ac-* 262.
rsadum. Id Macrobius fabulosum esse docens, probat tamen
rum: quòd cùm terra Siciliæ frumenti sit feracissima, non im-
Saturni falx ibi decidisse videatur.

ibusdam captivis] *Hanc similesque historias, ad urbes, regio-*
omines, propriè pertinentes, in Nominibus propriis persecuti
p.

honestam rem] *Id perpetuò apud Thu. observare licèt, quòd em-*
ferè belli alia in speciem causse, quàm verè subsint, ferantur.

nuptiales] *Diodor. lib. 12. ob agrorum fines bellum coortum* 263.
: fusos q. acia ab Solinuntijs Egestanes, Agrigentinorum &
usandrum primò fidem implevisse. Nihil autem ab eis impe-
s, suum demum transmarina auxilia molens.

et scip.] *Optimi civis Nicias exemplum præbet, cui potior est* 264.
salus, quàm proprius honor & dignitas: ut contrà Alcibiades
dvis discrimen patriam deducere non verebatur, dummodò ho-
s esset.

i videam] *Sexto historiæ libro aliquot illustres inclusa sunt o-*
es, omnes q. ferè alijs opposita. Ex quibus, quid in unaquaque
, quid falsi sit, accuratè lector indicare potest. Primo Nicias e-
qua vir optimus pestiferum patriæ bellum dissuadet, quinque
us, Exordio, propositione, confirmatione, confutatione & pero-
e absolvitur. Exordium à re præsenti ducitur: qua de populo al-
nsiderandum monet. Inde ab ipsa persona, & auctoritate, fidem,
eum benevolentiamque comparat. Simul suspiciones, quæ de
ri potuissent, purgat.

le meo] *Suspicionem purgat. Omnes enim qui bella, vim aut*
ut dissuadent, de timiditate & ignavia suspecti evadunt. Ad
pondet primò per ironiam & simplicem insinuationem. inde per
rmationem ostendit, si maximè inclinatior ad tutelam corpo-
ortunarum esse videatur, non idcirco deteriorem, sed potiùs ci-
m Reipub. secundum.

terùm qui] *Rejicit argumentum, quo ei adversus Athenien-*
esset; qui contenti certa rerum suarum possessione, non in du-
rumne alienæ Reipub. committerent. id quod Athenienses, per-
ique appetentes, parùm movebat.

is missis iis] *Propositio est orationis, qua bellum omittendum*
iis, & confirmationem suam in duo argumentorum genera
mit: primo ab rerum in sua regione statu: altero à viribus Si-
um, & difficultate ob id perficiendi belli.

Nimirum tanta] *Primum ex præsenti rerum conditione argumentum : In ista regione hostium satis habetis. Ergò non in aliena plures parare debetis.*

Forsan & in] *Alterum à fœderis, cui fidebant Athenienses, inconstantia argumentum.*

Et nostrúm &] *Arguit occultè Alcibiadem & Ephoros Lacedæmoniorum.*

265. Sunt etiam] *Tert. arg. à reliquorum Græcorum, qui fœderi non adscripti fuerunt, habitu. Reliqui Græci, inquit, satis pollentes viribus, partim apertè nobiscum belligerantur, partim brevissimi temporis inducias colunt: socij alij impunè hactenus defecerunt, alij mox idem facturos suspicionem præbent. Ergò licèt hîc maneamus, in summo tamen res nostræ discrimine versantur. adeò non debemus nos onerare bello. Et auget rei gravitatem, consecuturis ab his Græcorum animis & nova Atheniensium expeditione incommodis. Græci, inquit, si nos duobus occupatos bellis viderint, fortunæ id suæ beneficium rati, cum Siciliensibus diu exoptatam societatem iungent, & nos communibus viribus adorientur.*

Vnquam subscripserunt.] *Vt Corinthij, Bœoti, Megarenses, Chalcidenses.*

Apertè in armis] *Corinthij.*

Induciis cont.] *Bœoti & Chalcidenses.*

Continentis socii] *Milesios, Erythrenses, aliosq; respicere videtur, qui primi post fractos in Sicilia Athenienses ad Lacedæmonios defecerunt.*

Atqui licet] *Alterum genus argumentorum promit, ex ipsorum Siciliensium habitu. Primò: Concedo vos subigere Siciliam posse, et retinere utique non poteritis. non minor enim est virtus, quàm quærere, parta tueri. Quòd retineri haud possint, probat: quia longè diffiti & complures existant.*

Siculi mehercule] *Egestani eorumq; patroni, eo maximè utebantur argumento; Si minùs maturè succurrant Athenienses, fore ut Syracusani subacta tota Sicilia, in ipsos postea robur omne convertant. Huic respondet, minùs ab Syracusanis, quamvis præpotentibus, quàm reliquis Siciliensibus, sibi periculi esse. Singulos enim nunc fortè Peloponnesiis succurrere posse. Syracusanos, si Sicilia potiantur, nunquam Athenienseis cum Peloponnesiis oppugnaturos. Ratio: quia tunc Syracusani eadem conditione cum Atheniensibus essent, & si illos in evertendo Atheniensi imperio iuvarent, futurum scirent, ut ipsorum deinceps pari modo Peloponnesij imperium oppugnarent.*

Nos autem eius] *Aliud argumentum diversæ partes diluit. Semper enim metus tenebat Athenienses, ut Sicilienses classe commeatúm*

meatúve Peloponnesios iuvarent. Huic timori sic Nicias occurrit, ut ostendat tutiùs acturos, si vel planè ab eis abstineant, vel modicè virium documenta præbeant, quàm si magna mole eos adoriantur. Illa enim via semper eos metu virium incognitarũ exterrituros: hac verò, si vel paulum quid adversi cadat, se protinùs despecturi futuros, omnesq́ erectos ad eversionem suam opem collaturos. Quod postremum ipsorum in præsentia Atheniensium probat exemplo.

Nos & contemnent] *Regula Vegetij: Subita conterrent hostes, usitata vilescunt.*

Illud quoq;] *Alio demum argumento utitur, ex præsenti suæ civitatis statu: quæ iuventute iam & militari ætate abundet. Hunc tum egregium florem dignum esse ait, qui pro patria potiùs prælietur, quàm pro vanissimis & mendacissimis Egestanis. Hos enim multis modis in contemptum adducere studet, ut vel ipsorum indignitate animos à præsenti consilio avertat.* 266.

Quòd si quis] *Alcibiadis diversam caussæ partem defendentis fidem & auctoritatem elevat.*

Imperandi cupidus] 1. *quia imperio solùm & honoribus gaudeat, privatumq́ compendium, non Reipub. salutem, respectet. De Ludovico cognomento Divo Galliæ rege, memoriæ proditum est: eum dignitates & honores lectissimis viris, & optimis quibusque mandasse, per se exploratis eorum virtutibus; qui ultrò se obtulerint, eos reiecisse.*

Maximè qui] 2. *quia ætatis immaturæ, ad imperium gerendum.*

Vt ipse] 3. *quia superbus, luxuriosus, ambitiosus, profusus.*

Ob sumptus] *Lacedæmoniorum exocratio est: Vtinam ædifices, ac terram egeras, & equos alas, & uxor tua machum habeat: quòd hæc omnia sumptuosa sint & noxia.*

In equis alendis] *Aristoph. in Nubibus Alcibiadem ob luxum & profusionem in equis alendis, eiusque nomine Socratem, carpit.*

Rem famil.] *Non leve argum. qui proprias res malè administrat, eum nec publicas rectiùs gesturum est.*

Cui equidem] *Egestanos contemptu, Alcibiadem ambitione & levitate, in odium adducere conatus: iam affectas eius alia via monendo docendoq́ à proposito avertere studet.*

Pro patria] *Peroratio est, qua seniores primò & principes Reip. ad dissuadendum bellum incitat. inde suam super tota re sententiam exponit. tandemq́ principem Reip. Prytanim officij commonefacit.*

Hæc Nicias] *Diodor. S. lib. 12. Carhaginiensium quoq́ exemplis usum refert, qui ingentibus copijs summoq́ nisu Siciliam subigere conati, nihil tamen effecerint.* 267.

Quidam etiam diu] *Vt Socrates Philosophus & Meton Astrologus.*

logus. Socrates certè in Theage, quomodo dæmonij ſui monitu cladem Sicilienſem prædixerit, multos ſe teſtes habere, ait.

Vt ſe Niciæ] *Quaſi verò non alia exercendæ æmulationis, niſi cum patriæ pernicie iunctæ, occaſio haberi poſſit.*

Metuentes enim] *Hæc omnia accuratè depingit in eius vita Plutarchus.*

Bell. feliciſſ.] *In Oratione de Bigis apud Iſocratem, filius Alcibiadis dicit; nunquam patre ſuo duce trophæum hoſtes contra Athenienſes erexiſſe.*

Et imperatorem] *Oppoſita ſequitur Alcibiadis Oratio, ſatis proterva & impotens, elegans tamen & ingenioſa. Quia verò in oratione Nicias vehementibus eum increparat verbis: priuſquam ad demonſtrationem propoſiti accedat, neceſſariam ſui defenſionem inſtituit, docens ea, quæ obiecta ſibi ſint, minimè damno, ſed ſummæ utilitati patriæ ſemper fuiſſe.*

Cuius enim rei] *Magnificentiam primò & ſplendorem ſibi obiectum purgat, oſtendens, non ſibi ſolùm id gloriæ eſſe, ſed patriæ inſuper emolumento: cùm cæteris Græcis potentiæ urbis Athenarum ſit documentum ex unius civis privatis opibus univerſæ civitatis vires reputantibus.*

Magnificè apparateq;] *Suidas totum conventum convivio excepiſſe ſcribit.*

Neq; iniquum] *Animum ſuum elatiorem, & ſpiritus maiores, quàm par videbatur in libera civitate, excuſat; non negans id ob opum affluentiam copiamq; fieri. Contrariorum enim eandem rationem eſſe debere putat: & proinde, quia cum infelice nemo fortunam eius participare velit, inſtum eſſe, ut ſecunda fortuna florens alijs non perinde æqualem ſeſe demiſſumq; gerat.*

268. Cæteris æquiparari] *Hanc Alcibiadis ſententiam reprehendit apud Platonem Socrates. Amici tui, inquit, quamvis multi atq; ſuperbi erant: nemo tamen illorum fuit, quin abs te faſtu ſuperatus abiret. ais enim te nulla in re hominibus alijs indigere. quippe quæ tibi inſunt, ita eſſe præclara, ut nec ad corporis nec ad animi bonæ cuiuſquam egeas.*

Non ſum neſcius] *Oſtendit Alcibiades, quo præſidio præſentem civium ſuorum invidiam ſuſtineat. Hanc enim momentaneam eſſe, at gloriam conſecuturam perpetuam, etiam inter hoſtes ipſos, qui vivos odio habeant, cives. Nec id ſanè Alcibiadem fefellit. de hoc enim, de Themiſtocle, Ariſtide, alijq;, quos, dum vivebant, perpetua invidia lacerabant, acerbiſſimis q; iudicijs confoderant, ut præſtantiſſimis civium ſuorum gloriari Athenienſes ſolebant. Ab Alcibiade igitur in vene edoctus, quicunq; licet honeſtè in Repub. ſua innocenter q; verſatus omnium odijs invidiaq; oppugnatur: illa ſeſe ſuſtinet, hominum*

ira

as mortales, cum ipsis præsentis vitæ corporibus extingui: gloriam rrò egregij civis, qui ob publicum bonum sibi proprias simultates ir-tare, adversaq; suorum invidiæ obijci veritus non sit, perpetuam & emortalem futuram, ereptumq; in præsenti vita honorem post mor-m cumulatè rediturum. Pascitur in vivis livor post fata quiescit: unc sinus ex merito quenq; tuetur honor.

Et patria de illis] *Ita Plutarch. de Pericle: Qui vivi offendeban-r, quasi luminibus ipsorum officiente potentia, illicò eo sublato, cum lios libarent oratores & duces multitudinis, palàm tulerunt, mode-tius in severitate, vel gravius in mansuetudine, nullum visum in-enium: atq; invidiosam illam potentiam, quæ regnum antè & tyran-is fuit appellata, tunc salutarem Reipub. arcem fuisse.*

Hæc ego] *Privatis vitæ institutis satis, ut videbatur, purgatis, ctiones iam suas in Rep. gerenda prædicat.*

Quare dum] *Postquam pro se satis dixit Alcibiades, iam per con-usionem præcedentium, eadem ad præsens institutum aptat, & pro-ositionem orationis expremit. Quo facto argumentatur de Sicilia bigenda, & contraria argumenta quantum potest refellit.*

Multitudo enim] *Primum argumentum Alcibiadis, à forma vitatum Siciliæ: Vbicunq; ex variarum gentium colluvione civitates nflatæ sunt, ibi nullæ stabiles opes, nulla concordia speranda est. Si-liæ civitates ita comparatæ sunt. Ergo. Tales igitur haud magno labo-domari possunt. In convena nanq; gente, priusquam pignora con-gum ac liberorum charitasq; ipsius soli, cui longo tempore assuesci-r, animos consociârint: facilè res nondum adultas discordia dissi-t. T. L. l. 2. Quòd verò parùm inter Sicilienses conveniat, rumore llacissimo auctore probat.*

Enimverò nec] *Altero argumento bellicum eorum apparatum evat, sed profectò minimè firmiter. Infrà enim aparebit, quàm satis piarum adversus Athenienses habuerint.*

Quod barb.] *Tertium argum. à barbarorum auxilijs.*

Et præsens] *A præsenti statu Nicias argumentatus fuerat: non se novum bellum suscipiendum. Adversus id Alcibiades, nihil eum odò rectè consulatur (at ipse rectis consilijs obstabat) sibi obfuturum templo probare nititur maiorum.*

Illi sanè] *Ostendit Peloponnesios nihilo firmiores contra se futu-s, si in Siciliam eant ac si maneant. Vel enim terra vel mari nos in-adunt. illud iam æquè possunt atq; aliâs: in hoc autem nos residuam omi classem habentes, non impares erimus. Sed hæc undiq; fefelle-unt: ut lib. 7. & 8. liquebit,* 269.

Iuram hoc] *Aliud arg. Iuramenti religione se cogi ad bellum rendum.*

Nec illud] *Inutiles esse Nicias tales socios dixerat, qui nihil mu-*

tua opis

tuæ opis ſocijs conferre poſſint. Ad id reſpondet Alcibiades, negans eum finem comparatam illorum ſocietatem, ut in Græciam auxilia mitterent: ſed ut Sicilienſes hoſtes diſtinerent, atq; occuparent. Ita non inutilem eorum ſocietatem fuiſſe.

Auxilium en.] *Ab imperij ſui conditione deinceps argumentatur: imperium omne his artibus retinetur, quibus partum eſt. Atqui noſtrum auxilium impigrè ferendo paravimus. Eodem igitur modo retinendum.*

Et ſi qui alii] *Et Romanares audendo atque agendo creuit. Omnes enim ferè provincias ſuas pop. Romanus auxilia ſocijs ferendo adquiſivit.*

Quod ſi quieti] *Alterum ab imperio argum. Quicunq; in alio imperium tenent, his minimè quietem agere licet, ſed in omnes ſeparatim vertere, nihil non aggredi & moliri neceſſe habent. Non imperamus. Ergò. Maiorem probat: qui ſi nos quieti eſſe velimus, atq; minimè quieſcere ſuſtinebimus, &c. Hoc argumento utitur apud Dion. lib. 38. ad milites Cæſar.*

Sed quoniam] *Lupum enim auribus huiuſmodi tenere videntur, quem neq; ſine vi & ſolicitudine retinere, neq; ſine periculo mittere poſſunt.*

Atipſorum rationes] *Vi nimirum aut omiſſo imperio in alio quietam vitam agamus: aut ſervientes, ſub alieni præſidij umbra degamus.*

Agite dum conſc.] *Ambitioſo truciq; argum. ſtimulat Athenienſes, ſcienſens, vel ob hoc ipſum in Siciliam eundum, ut ſentiant Peloponneſij, quàm eos non metuant Athenienſes, quàmq; nihil ex ſedato ipſorum capiant voluptatis.*

Simul illis] *Argumentum quòd maximè placebat Athenienſibus, proponit.*

Adhæc ut] *A facilitate argumentatur: Si maximè, inquit, nihil efficere in illis regionib. valeamus, ſemper tamen recedere nobis licebit, nec quiſquam mortalium id prohibere valebit. Sed quàm id potuerit ex ſept. lib. intelligetur: ubi conantes quidem diſcedere, miſerè à nauibus omnes in hoſtium manus venerunt.*

Quamobrem ne] *Quia in fine orationis Niciæ ſeniores ab Alcib. alienare conatus erat: Alcibiades contrà eos dehortatur, ne ſe a iuniorum conſilijs ſeiungendo diſſidia quærant: ſed potius concordiam colendo, firmum robur patriæ potentiamq; ſtatuant.*

270. Neq; ambigitur] *Generale argum. ad ultimum iacit civitatem perpetuò aliquid agendo occupari ſolitam ſemper negocijs exercendam. Quod verum eſſe poteſt: non tamen idcirco talia ſunt negocia quærenda, quæ ſi fallant, cum pernicie ſint coniuncta. Lege hoc in Platonem lib. 8. de legibus in princ. ubi docet quomodo in pace civitas beata exiſtere.*

lia quoque] *Platon. sententia est in Theæteto, motu omnia ari & augeri, quiete corrumpi.*

rtè app.] *Nihil non molitur & tentat, ut imminentem pa- lem avertat.*

timè vellem] *Oratione hac Nicias duplicem finem propositũ t vel ad aliam sententiam animos Atheniensium trahat, vel si e non possit, apparatum copiasq; satis in omnem fortunam va- petret. Argumentum eius, quo tota constat oratio, tale est. q; prævalidæ regioni arma inferre cogitant, eos quàm firmissi- ructos esse decet. Nos ita cogitamus. Ergò. Huius argumenti membra deinceps partitione seu divisione amplificat.*

es quibus] *Medium, ut vocant, Syllogismi terminum, de Siciliæ, amplificat, enumerando omnia eorum præsidia & partes; quia urbes Siciliæ sint magnæ; quia in summa liber- entes; quia multitudine abundent, paribus secum vel singulæ structæ sint, terrestribus utriusque armaturæ militibus, clas- nauticis hominibus, pecunijs privatis publicisq; equitatu, fru- domestico. Non parva profectò singula virium roboris q; do- a.*

tem] *Selinus, Syracusæ, Camarina, Messana, Agrigentum, Gela.*

ersus tales] *Maiorem terminum Syllogismi amplificat, & ones, cur tantum esse apparatum velit interserit.*

uid dignum] *Pedestres copias non contemnendas mitti debe- tis rationibus probat.* 271.

c igitur] *Apparatum in hostes movendum, validum esse de- bat, quia in longinqua regione sit bellum futurum, & ea quæ propria, belloq; gerendo ijs opportunissima, sibi periniqua sit . Hæc nimirum ratio pro Siciliensibus est, quam unicam Fabi- ator in bello contra Annibalem gerendo, T. L. auctore, fuisse, abilemq; donec res eadem maneant, futuram iudicabat. Eius ptissima loco præsenti, hæc sunt: In Italia bellũ gerimus, in sede nostro, omnia circa plena civium ac sociorum sunt, armis, viris, mmeatib. iuvant iuvabuntq;. idiam fidei documentum in ad- eb. nostris dederunt. meliores, prudentiores, cõstantioresq; tem- q; facit. Annibal contrà in aliena, in hostili est terra inter om- nica infestaq;, procul à domo, procul à patria. neq; illi terra ne- ri est pax: nullæ eum urbes accipiunt. nihil usquam sui videt: rapto vivit. partem vix tertiam exercitus eius habet quem Ibe- nem traiecit. Plures fames quàm ferrum absumpsit. nec his iam victum suppeditat. Hæc omnia, quæ pro Italia contraq; An- n facere ostendit Fabius, eadem pro Syracusanis & contra A- ses hoc bello steterunt.*

Gravis

Gravis itaq;] *Peditatum quem prius in genere suaserat dum, nunc in specie declarat.*

Navium verò] *Naves commeatumq; unà mitti exposcit tionem addit.*

Cætera etiam] *Universè concludit, sic omnia esse comp ut suismet ipsi viribus hosti resistere valeant, nec vel minima sociorum opibus fiduciam habeant.*

In alis defigamus] *Plato in Menexeno: Cui verè ex sui sunt omnia ad benè vivendum, nec suspensus aliorum aut b aut contrario, pendere ex alterius eventis & errare cogitur, ma vivendi ratio comparata est.*

Insuper pec.] *Pecunias petit: & pollicitationes elevat.*

Quod si nos] *Concludit præcedentia, ab imparitate patris in bello gerendo.*

Itaq; hoc etiam] *Ultimo argumento apparatus magn astruit.*

Quæ omnia] *Concludit orationem commemorationem p sui, quòd cùm videat in incertissimam fortunæ aleam Rempub theniensibus dari, sic omnia comparare velit, ut quantum sic sua suaq; sint potestatis & nihil loci fortuna & casus habeant.*

272. Quadratum opus] *Mercurium prisci orationis veritatis fidem finxerunt. qua de caussa statuas quoq; eius quadrata figura fecerunt, quòd uti talis figura ex omni parte æqualis, q partem cadat erecta stabiliq; manet: pari modo veritas sibi ip tuò cõstans, nihil dissonum aut discrepans in se contineat: cum multiplex variumq; & incertum existat. Scholiast. Græcus.*

Ædium vestibulis] *Mercurios ceu contra fures custodi nuas poni solitos. Scholiast. Aristophanis in Pluto scribit.*

Et templis] *Ex Pausaniæ Corinthiacis liquet, agrorum terminos lapideis Hermis signari solitos. Et in Hipparcho Pl bis, Hipparchum Pisistrati filium, cùm cives in urbe agnitione miratione sapientiæ suæ implesset, ut rusticos quoq; erudiret, per vias urbis & pagorum Atticæ posuisse. Inde excerptis quib ex sua, quam partim didicerat, partim ipse inveneret, sapienti tentijs, versibus inclusas, Hermis inscripsisse, ut simul ipsius sap civibus innotesceret, simulijs degustatis ad reliqua discenda he invitarentur.*

Nec ad quos] *Plutarch. in Alcibiade, rumorem etiam scribit, Corinthios in Syracusanorum colonorum suorum g id fieri curasse, ut talibus ostentis impedirentur in bello A enses.*

Quæ mysteria] *Μυστήριον Græci à verbo μύειν, quod om*

ſcam, derivans. Nec tamen ineptè Hebræa origine natum
erbo nanque Satar (unde Saturni quoq; nomen, qui in
is) id eſt occuluis, celavit, deſcendit Miſtar abſconſio, res
æca uſurpatione Myſterion.

) Refert lib. 13. Diodorus S. privatum quendam civem
mpore in Senatum veniſſe, profitentem, ſe inquilini cu-
media nocte ingredientes quosdam, interq; eos Alcibia-
Interrogatum autem, quemadmodum facies per noctem
ùm ab lunæ ſplendore ſe vidiſſe affirmaſſet, ſeipſum men-
iſſe. Crimen hoc autem, cuius nomine Alcibiades poſtea
f, excuſat in oratione de Bigis Iſocrates.

in Sic) Diodorus ait, imperatores priùs cum ſenatu in
eraſſe, quomodo diſponendæ res forent, ſi Sicilia poiren-
,ut Syracuſanis & Selinuntijs everſis, reliquis impone-
tributa.

Corcyram) Vtuntur opportunitate Corcyra Athenien-
ſpectu initiò Corcyræos in amicitiam receperunt.

l.unà) Talis apud T. L. L. 29. Scipionis in Africam ex Si- 274
tio deſcribitur.

turum) De hac ſuprà lib. 2.

horum) Trierarchi fuerunt, qui armamenta trire-
m remigibus, dabant. Aliquando autem duo ſimul tri-
uxerunt, aliquando tres, aliquando decem, aut plures.
dum trierarchi armamenta omnia ſuis ſumptibus compa-
rdum à civitate acceperunt. C. Sigon. lib. 4. de Rep. Ath.

no delectu) Ex Catalogo nimirum.

terſe) Atqui nec bello, nec pace, cum civib. nobis & com-
,ſed adverſus hoſtes & inimicos, certamen æmulatio, eſſe
am, ut ſocios quàm ut adverſarijs præſtemus, ſolicitos eſſe
raclarè Alcibiadem Socrates apud Platonem docet. Pri-
certaminibus Reſp. vel laceratur vel negligitur, & nimijs
æratibus animi enervantur.

ibilia forſan) Hermocrates non nunciat ſolùm adventum 275
um Syracuſanis, ſed etiam conſolatur eos, quòd nihil detri-
cepturi, & conſilium dat, qua ratione ipſis rectiſſimè re-
xordium à moribus conſuetaq; opinione populi Syracuſani
a tacita reprehenſione fidem & attentionem ſuæ orationi

men eo) Propoſitio eſt generalis, qua ſe nihil deterri-
m Syracuſanorum, ex fide ſua & patriæ commodo acti-
rum.

ienſes igitur) Narrationem inſtituit, tum adventus, tum
q; Athenienſium.

Itaque cùm) *Specialior propositio, cogitandum quemad r sisti Atheniensibus possit.*

Quòd si quis) *Priusquam consilium exponat, consolatio stituit, quòd minimè metuendi sint Athenienses.*

Non enim) *Primum argumentum consolatorium à co fortunæq; æqualitate.*

Id ipsum quòd) *Alterum à magnitudine copiarum.*

276 Tum siquidem) *Tertiò de gloria perpetratum bellum sic ratiocinatur. Aut victoriam reportabunt ex nobis Atheni spe sua frustrabuntur. Illud nunquam continget. Ergò alter sic fiet, ut à nobis vel penitùs deleantur, vel repellantur, aut erratis labantur. horum ut certum est aliquid de his futu quodcunq; fiet, cum maxima nostra gloria erit coniunctum. I ratione, tum Atheniensium exemplo, confirmat.*

Multa adversa) *Vt à tempestatibus, itemq; suorum pr proditionibus, & inprimis propria imprudentia, quòd sempe quissimis, illis opportunissimis locis pugnavit, &c.*

Quocirca) *Consolatione peracta iam deinceps consilium resistendum sit Atheniensibus, geminum exponit. Primò, ut psos præmuniant, tum aliorum, tum Græcorum, quàm barb auxilia circumspiciant. Secundò, ut non expectent, donec Sic tingant Athenienses, sed ultrò eis occurrendo, vel ab inferen deterreant, vel cum magna sua commoditate depugnent.*

Perpetuo in metu) *Carthaginienses haud iniuria time thenienseis. Nam quo tempore Xerxes ingentes illas in Græ duxit copias: ipsi cum eo fœdere adversus omnes Græcos icto Siciliam terrestres navalesq; copias miserant. quod bellum tur lib. II. Siculus Diodous.*

Cæterùm id) *Alterum Consilium Hermocratis est, ut i classe traijcientes Syracusani, ibidem adventum Athenienss stolentur.*

Hæc maxima) *Explicat consilium suum, cuiusmodi Syr commoditates, hostibus importunitates, ferat. Omnia verò rationibus stipata connexaq; sunt, ut faciliùs ab attento lect madverti, quàm hic perscribi, possint.*

277 Maximè) *Rem ita, ut proposuit, futuram, ex Niciæ imp habitu probat: qui quia peritissimus sit, præ alijs facilè inco tates belli sit animadversurus, & quia invitus in expedition fectus, lætus prætextum honestè omittendi belli sit arrepturus*

Ac eos qui) *G. Canterus lib. 8. Novarum lection. cap. 6. inter καὶ & τοὺς interponendum censet μὴ vel ὃ hoc modo: ne προεπιχειροῦντες ἢ τοῖς γε, &c. nec tam illi solent esse terrori, quos primi invadunt, quàm qui se primis fortiter opponunt.*

Huic igitur) *Concluſio eſt Orationis.*

Quòd contemptum) *Illuſtris ſententia, nec Syracuſanis modò ſed omnibus univerſè in bellis negotijs, pernitiſa. Plerique enim hoc maximè ſe hoſtium contemptum declarare opinantur, ſi vel verborum in eos ludibrijs contumelioſè increpent, aut omnia contemptim & negligenter adminiſtrent.*

Enimverò) *Oratione hac duo agit Athenagoras: ut & civibus ſuis, non venturos Athenienſes perſuadeat, & in Hermocratem, æqualeſq; eius, ut vaniſſimorum rumorum aliores, populiq; liberati inſidiantes, invehatur. Hoc poſtremum & altera parte orationis maximè agit, & Exordium indidem ducit: ut in ipſo ingreſſu omnem fidem & auctoritatem Hermocrati deroget.* 278

Vos verò ſi quid) *Hermocratem primò per ἔνστασιν & inſſatationem refutat. Negat enim Athenienſes ſibi bellum facturos: Quicunque prudentes ſunt, eos certum eſt, tale bellum non moturos. Athenienſes ſunt. Ergò. Argumenti huius vitium inde patet: quòd ſi prudentia intelligatur perfecta, certum eſt talem in hom. num. & proinde in Athenienſes, non cadere: ſin humana quadam providentia experientiaq; nemo ignorat, talem non raro fallere, & non ſemper homines prudentiam & rationem, ſed cupiditatem queq; interdum (ut in præſenti caſu & ſæpè aliàs Athenienſes) in conſilium adhibere.*

Quòd ſi omninò) *Hactenus ἔνστασις, nunc ἀντιπαράστασις. Si omninò veniant, facile vel ſolos Syracuſanos ipſorum vim ſuſtinere poſſe.*

Magis utique) *Primum argumentum de tota Sicilia.*

Nam illud) *Secundum, de Syracuſanis, argumentum.*

Continebuntur) *Hæc interpretatio eſt, ſi retenta Græci textus diſtinctione, pro ξυνέσεται legatur ξυνέσονται. Quòd ſi Græca ſic diſtinguantur, ut poſtremum verbum ἐξώντες ad ſuperius δοκῶσιν referatur, alia per parentheſin dicantur: Μόλις μοι δοκῶσιν οὐκ ἂν πανταπασι διαφθαρῆναι (ἐπεὶ γὰρ δὴ ἐν πᾶσι πολλοῖς ξυνέσεται γὰρ) σφισιν ἐξώντες: talis erit ſententia, vix hercle videntur, &c. evadere ſine internecione poſſe, (& quando nunc minùs, quando omnem in feſtam Sicil. habebunt? conſpirabit nanq; anguſtis ex claſſe com. caſtr. & tab. neceſſ. app. non longè metu eq. noſt. progredientes.*

Noſtri verò) *Altera hæc orationis pars eſt, qua Hermocratem cæterosq; de inventute Syracuſana vehementer increpat, ut qui talibus conſilijs & machinamentis imperium urbis affectent. Simul populum extimulat ad vindictam.*

Atque ita) *Metum civibus ex falſis iuniorum inijcere tentat.*

Civitas noſtra raro quieta) *Contrarium de Venetorum Rep.* 279
Leonardus Lauredanus apud Guicciardinum lib. 8. prædicat: Ha-

possint, ne tale quid ex consilijs perniciosis inventutis c
mul ministerium eius rei sibimet deposcit ipse, ut oper
sa suum adiuvet consilium, vel potiùs libidinem in iu
matibus vexandis expleat.

Nam per deum) *Per aversionem orationis, cum i*
tat. Ac primò de imperio contendit

At leges obstant) *Sed tamen leges non debere*
virtuti Cicero Philipp. 5. Octavio Cæsari Rempub. d
his verbis docet: Legibus annalibus, cùm grandioren
sulatum constituebant, adolescentiæ temeritatem ver
sar ab ineunte ætate docuit, ab excellenti eximiaque
sum ætatis expectari non oportere. Itaq; maiores nostr
modum antiqui, leges annales non habebant: quos m
attulit ambitio, ut gradus petitionis essent inter æqual
gna indoles virtutis, priusquam Reipub. prodesse po
fuit. At verò apud antiquos Rulli, Decij, Corvini, mu
tiore autem memoria, superior Africanus, T. Flamin
adolescentes consules facti, tantas res gesserunt, ut po
rium auxerint, nomen ornârint. Quid Macedo Alex
ineunte ætate res maximas gerere cœpisset, nónne te
anno mortem obijt? quæ est ætas nostris legibus doc
quàm consularis, ex quo iudicari potest, virtutis esse q
sum celeriorem.

Non ad ignem) *Minor est rubor in iuris iniquit*
indignitatem quis prætereatur T. I. lib. 4

s, ut lib. 1. Ethic. Nicom. ait Aristot. ἀλλὰ διὰ τὸ κατὰ πάθος διώκειν ἕκαστα, &c.

an aliquis) De statu populari disputat, contra optimatum m. Populi enim potestas, & iniqua esse videtur, & inepta ad dum: ut lib. 3. in oratione Cleon dicit: contrà divitiis & opi- bicui, maximè idonei ad imperandum.

ego) Obiectioni prædictæ haud absurdè respondet. In po- m potentatu omnia inesse dicit, quæ rectè constitutæ civitati s. Nam & de omnibus rebus eum rectissimè iudicare, & pru- t sanisque civibus in eo locum esse, & divitijs facultatibusq; ue frui licitum. Contrà optimates, sicubi Rempub. obtineant, ltitudini, præter incommoda & pericula deferre: omnia ve- ommoda Reipub. præcipere: nec prudentes cives de populo nec de plebe cuiquam ad magnas opes aut dignationem ali- spirare licere.

issimè multitu. judicare) Sic & Aristoteles lib. 3. Polit. multitudinem ait synceriùs iudicare, quàm unum. & hanc s quoque corrumpi, sicut aqua maior, quàm paucos. Vno ra aut alio affectu superato, totum iudicium falsum esse ne- multitudo verò non facilè simul universa & irasci & peccare

etiam stolid.) Præcedentem orationem ad increpationem confert, quos in præsenti negotio vel summæ imperitiæ vel i obnoxios arguit.

verò) Concludit orationem dehortatione.

itia inquit) Quandoquidem satis asperè iuventutem Syra- 280
Athenagoras increpaverat: dux iste, seu Prætor, vir mode- æquus, media oratione civium studia sedat.

en. cives) θῆτες. Classes in Repub. Athenienſium quatuor 1. Quinquemodalium. 2. Equitum. 3. Zeugitarum. 4. iste- thetes seu mercenarij dici solebant. agros enim ita colebant, fructuum partem divitibus penderent. Vnde hectemorij the- ellati. Sigon. lib. 1. de R. A.

etenses) Octoginta videl. 281

nta equites) Opidò paucos ad tantæ molis bellum.

lsu) Littoris.

orium) Forum rerum venalium: ut ostensum sup. pag. 26.

Niciæ quidem) Opponitur prudentia Niciæ imprudentiæ m. Est enim viri prudentis nihil quod pœnitere possit facere, casus ita præmeditatos habere, nihil ut ei novum aut inex- n accidere possit.

usa fuit) Iamachi sententia audax nimis proculdubio & te- 282
videtur. quòd si verò ex ijs, quæ postea consecuta sunt, æstime-

ger: non ita malam rem sententiam, & fortè tutissimam & s
sinè ...ssarium fuisse censuerim. Liquet enim ex sequentib
Elandem plurimorq; rem Atheniensis corrupisse: quasi toti
confecto in Syracusanos oppugnassent, indubiè beatum felici
sem.

Prælio decernendum] *Fuit Lamachus dux admodu*
avidus q; certaminum. inde Aristophanes dicit pro etiam
quidam, μισολάμαχον quidem, hoc est, invisum Lamachu
pellat

Primo congressu] *Subita conterrent hostes, ut scitata*
Regula Vegetij. Sic Annibal primo adventu maximè terr
Romanis: qui paulatim inde assueti cum eo bellige are, d
periores evaserunt. Idem p. æsenti Atheniensium expedition

283. Ad se potiùs] *Hoc multò magis futurum fuisse si prius*
in urbem obsedissent, indeliquet; quòd postea cùm eam i
pam venissent, Syracusanos tamen ad quot prælijs victos o
pissent, non pauci ad ipsos transierunt.

Cùm opport.] *Altera quoque lectio est, ἐπὶ κέρως. q*
sus interpretatur; agm ne longo cæteris navibus instructis.

Contemplati portus] *Plutarchus in Nicia, navem*
Syracusanam scribit, & in ea tabulas, in quas tributim n
vium Syracusanorum scripta fuerint. id q; solicitus habuisse
fortè oraculi sortiti impletæ essent, quo dicebatur, Athenienses
omnes Syracusanos.

284. Magis è Rep.] *At iustius est evadere sontem, quàm da*
nocentem. Et grave est ita sceleratum requirere, ut innocen
tum fiat. l. si quis. C. de his qui latrones, &c.

Ob ind. improb.] *Ideo, inquit etiam improborum hon*
d cia admittebant, ut nemo seu nocens, seu innocens, ind
evaderet.

Nam quia fama] *Confirmat hoc Machiavelli senten*
lib 1. cap. 28. Comment. in T. L. ideo magis ingratos erga civ
enses fuisse, quàm Romanos alios q; ait; quia sæpiùs Athenie
rum civium fraude & tyrannide aniè oppressi, postquam si
libertatem adeò meticul si & suspicaces fuerint effecti, ut a
minimam offensam, imo ne speciem quidem alicuius tyranni
uliam abire paterentur.

Verùm Lacedæmonios] *Regis Cleomenis opus de qu*
Nom. prop.

Amatorio enim] *Digressionem instituit Thucyd. ad Ha*
Aristogitonis celebre facinus enarrandum. Cæterùm ex
mox huius narrationis, & cæteris quæ sequuntur, liquet:
*clarorum & illustrium virorum facinora, ob quæ ab omni

ium feruntur, à privato magis affectu, quàm virtute & patriæ honestæ ve amore, initium habuisse.

Ut vulgò opinantur] *Hanc certè opinionem Plato quoque in Hipparcho amplectitur. Ibi nanque Hipparchum Pisistrati filiorum natu maximum & sapientissimum appellans, multis verbis sapientiam eius prædicat. Ipsum verò imperasse, cæsoq; eo Hippiam per triennium imperium, quod ille iustissimè rexerat, in tyrannidem cōvertisse.*

Medocris fortunæ] *Μέσος πολίτης, inquit Thucydides. Id genus civium optimum Aristot. l. 4. Polit. c. 11. esse ait. Et Phocylides: πολλὰ μέσεσιν ἄριστα, μέσος θέλω ἐν πόλει εἶναι.*

Vicesimas solum] *Et tamen pro tyrannis habiti.* 285.

Pristinis suis legibus] *Pisistratum etiam in ius se vocari aliquando passum ferunt. Aristot. lib. 5. Polit.*

Canistrum in pompa] *Pausanias in Atticis: Virgines duæ non longè à Poliados habitant: eas Athenienses Canephoras appellant. hæc certum tempus apud Deam commorantur, deinde ubi dies festus advenit, per noctem capite tollunt, quæ Minervæ sacerdos ferre iusserit, cùm neq; ipsa quid ferendum det, neq; virgines, quid ferant, sciant.*

Magna Pan.] *De his sup. dixi l. b. 5.*

Tum verò Harmodius] *Gell. lib. 9. cap. 2. Athenienses nomina fortissimorum iuvenum, Harmodij & Aristogitonis, qui libertatis recuperandæ gratia Hippiam tyrannum adorsi fuerant, ne unquam servis indere liceret, decreto publico sanxerunt: quoniam nefas dicerent, nomina libertati patriæ devota, servili contagio pollui.* 286.

Confestim non] *Præsentis animi expeditiq; consilij in Hippia est exemplum.*

Multos civium] *In his Leænam meretricem tandiu diris cruciatibus laceravit, dum animam efflaret; quòd cùm amica Aristogitonis fuisset, conturationis eius, per quam occisus est Hipparchus, consciam fuisse suspicabatur. Huic verò postea eiectis tyrannis æneam statuam Athenienses posuerunt.*

Hippiæ quod] *Hoc Epigramma Simonidæ poëtæ Arist. libr. 1. Rhet. tribuit.*

Patremq; virumq;] *Simile huic exemplum est Mariæ Austriacæ, quæ Imperatorum, Caroli V. filia, Maximiliani II. Coniux, Rhudolphi II. mater, & Philippi Hispaniarum regis soror, fuit.*

Ibitum cuidam] *De hoc ita scribit in Alcib. Plutarchus: Inter vinctos illorum criminum caussa erat etiam orator Andocides. cui præcipuè suspicionem fecerat mutilatorum signorum, quòd inter multa alia præcisa, signum ad eius ædes positum propè solum manserat inviolatum. Accidit ut supra cæteros, qui ex eadem caussa vincti erant, amicitia Andocidi cum Timæo quodam esset. Hic Andocidi consuluit, semetipse cum paucis alijs ut deferret: Confitenti enim,* 287.

concedi ex plebiscito impunitatem, exitum incertum iudicij p
bus maximè terribilem esse. Satius esse, ut per mendacia inc
sit, quàm ex eodem crimine pereat ignominiosè, qui si com
publicum spectet, conducere, ut paucis dubijs multos & bon
eximat iræ populi. His Timæi verbis inductus Andocides, d
ipso & cæteris confessus est: ac maioris fidei caussa adiecit p
servos.

288. Vel apud hostes] *Ne hostes hoc animadverso animos sin*
castra aggrederentur, & cladem aliquam Atheniensibus af
Portus.

Exilium sibi mox] *Cognitus à quodam, dicente: nos fidi*
biades patriæ tuæ? Cætera, inquit, omnia: sed de capite meo,
tri quidem, ne fortè per imprudentiam, pro albo calculo atru
ret.

Capitis ipsum] *Audito capite se damnatum à divibus:*
inquit, illis ostendam, me vivere.

Ab læva parte] *Lævam partem Siciliæ appellat, quæ l*
gentibus ab læva manu sita est.

Non protinùs] *Hæc Lamachi sententiæ suffragantur.*

289. Non insciis] *Cogitabant Athenienses, absentibus dom*
cusanis locum opportunum ad urbem occupare. Nam si præs
ferent, nec ex navibus excensum facilem futurum, hoste in li
stante, neque terra se facilè copias ad urbem equitum men
posse, videbant.

Ad Dascona] *Ignarus hoc loco Vrinshemius, δάσκων*
proprium sinus esse, dumetum convertit. at δασὺ quidem h
vel obsitum significat: δάσκων verò nunquam appellativi
tur.

Anapi pont.] *Pariter hic Valla non considerans τὸ ἀνά*
prium esse fluminis, cuius deinde sæpiùs fit mentio, nomen
tit, pontem quo remeatur à navibus.

Pontem solverunt] *Plut. in Nicia: Dum pontes flum*
cias rescindit, materiam præbuit Hermocrati, iactandi ad con
dos suos, ridiculum esse Niciam, qui id ageret, ne pugnaret, q
ad dimicandum venisset.

In subsidiis] Ἐπὶ ταῖς εὐναῖς. *M. Crusius intelligit triari*
les apud Romanos fuerunt.

290. Quadr. agm.] Ἐν πλαισίῳ. *Genus enim quod plasium pa*
ra longius appellamus, in longitudinem magis quàm latit
porrecta acies vocatur. Ælianus.

Generatim] Κατὰ ἔθνη. *Sic Cæsar loquitur. Generati*
singulas gentes, quæ in acie stabant.

Quid verbis opus] *Oratio hæc brevis & militaris est,*

men ad præſens negotium confecta. Perſimilis eſt duarum orationum, Annibalis & Scipionis, in principio ſecundi Pun. belli, quas lib. 21. Livius recitat. Orditur autem per reiectionem, negans verbis opus eſſe, ubi facta cernantur.

Copiæ meherc.] *Primum argumentum à copiarum robore, & hoſtium exercitu infirmo & tumultuario.*

Adhæc cùm] *Alterum argumentum à comparatione copiarum.*

Recordamini] *Tertium, longè firmiſſimum à præſente neceſſitate. Talibus in orationibus Scipio & Annibal utuntur. Sed illæ collocatione differunt. Scipio enim poſtremo loco neceſſitatem ponit: Annibal & in principio & in fine.* 291.

Nam præ equitatum multitudine] *Ita Myronides Athenienſis dux adverſus Thebanos exercitum ducens, progreſſus in campos, arma milites ponere, atq; undique circumſpicere iuſſit: Tum: Videtis, inquit, quantus ſit campus. hic ſi fugiamus, cùm equite hoſtes abundent, omnes nos capi neceſſe eſt: ſin maneamus, multiplex vincendi ſpes eſt. Polyænus lib. 1. Strategematum.*

Proinde mores] *Concludit orationem adhortatione.*

Tempore anni] *Plutarch. lib. de cauſſ. Nat. Verna tempeſtate & autumno, propter temperiei inæqualitatem plurimùm tonare ſolet.* 292.

Ducum noc. mult.] *Complurium imperium bello inutile. Livius. Et Homerus Iliad β. οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω.*

Vtrunque] *Fortitudinem animorum & rei militaris peritiam.* 293.

Fiducia ſ. p.] *Vegetius de R. M. lib. 1. cap. 1. Scientia rei bellicæ dimicandi nutrit audaciam. nemo facere metuit, quòd ſe bene didiciſſe confidit.*

Legati ad vos] *Perſuadere conatur Camarinenſibus Hermocrates, ut arma cum Syracuſanis adverſus communes omnium hoſtes Athenienſes coniungant. Exordium breve eſt, cauſſam legationis exponens: quòd non copias & exercitum, ſed eloquentiam timeant Athenienſium Syracuſani: ne videlicet quos iuſta vi adigere non poſſunt, verborum ineſcatos delinimentis in ſuas partes attrahant. Deinceps argumenta partim proponit, ut ſecum in Athenienſes arma ſumant, partim obiectiones contrà oppoſitas refellit.* 294.

Veniunt enim] *Primum argumentum. Quicunq; ſub honeſta ſpecie, revera totius Siciliæ dominatum quærunt: eos æquum eſt omnes Sicilienſes, præſertim qui Dorici ſunt nominis, oppugnare. Athenienſes ita dominatum quærunt. Ergò, &c.*

Medici nanque] *Hæc ſequentia ſatis ex primo Thuc. libro apparent.*

bent, ea si eo sim singula aggrediare, parvo sæpe labore
Ita Scilurus moriturus, facula singula facilè confregit, q
octoginta filijs eius colligata frangere poterat. Plut. in A
torij iussu, imbecillus vir validi equi pilos ex cauda sing
negotio evellit, quod robustus in equo invalido caudam
nu trahens non potuit. Id. in Sertorio.

Dissidia excit.] *Concordia enim res parvæ crescun*
magnæ dissabuntur: ut Salust. ait. Et Veget. lib. 3 cap. 1
stes discordiarum serere caussas, sapientis est ducis. null
vis minima natio, potest ab adversarijs perdeleri, nisi pr
tatibus seipsa consumpserit. Nam civile odium ad inimic
ciem præceps est, ad utilitatem suæ defensionis in cautum

An verò putamus] *Obiectionibus deinceps respond*
adversus eos, qui Syracusanorum oppugnationem longi
ad se pertinere putabant, ait si Syracusani conflagrent, pr
ex continentibus tectis ad cæteros incendium traiectur un
res agitur paries cùm proximus ardet. Talia argument
quoque Europæis Turcicum bellum suadent: horum en
tiores alijs periculo videntur. Nam ut describit lib. 13. Gui
Christi 1518. omnes principes Christiani in Turcas exped
creverant, tamque qua parte & quibus viribus quisque
hostem aggredi deberet, constitutum habebant Verùm hæ
expectatione cœpta fuerint, omnesque se ad tam iustam c
borum magnificentia paratos ostenderint: tamen cùm
periculum incertum & valdè remotum, magisque ad uni
alterius rationes spectare censeretur, & privatæ rationes &
vincebant; adeò ut hæc non modò eò usque, ut spes aliqua
sit, non sint perducta, verùm etiam leviter de adestantur

ôd si quis] *Altera obiectio: Iniquum esse, postulare, ut cùm usani soli oppugnentur, cæteri id in se bellum avertant suaq; cor- r fortunas pro alienis periculo obijciant.*

in mentem] *Respondet obiectioni: Verum quidem esse, in Sy- no agro bellum futurum, sed tamen cum maximo cæterorum e- iento. Nam cùm omnes pariter armis petantur, solos tamen usanos agros belli cladibus obiecturos, cæteros cũ validis & inte- cijs simul bellum gesturos, quod alioqui soli sustinere cogerẽtur.*

quis autem] *Tertia obiectio: Syracusani, dicant Sicilienses, ntiam invisi nobis simul & metuendi sunt. Itaq; rectissimum senti negotio erit, si al quantum bello spiritus eorum opesq; de- ntur, ut deinceps moderatiùs agant; sed ita servandi, ut & no- n sint potentiores & contra externos hostes satis validi defen- Nónne & hæ rationes multos hodie Christianos inducunt, ut os alijs infestos incumbere lætentur? Ac penitùs quidem in ho- eos potestatem redigi nolunt. (tum enim ipsi proximi periculo) perpetuò tamen eorum bellis destineri cupiunt, ne unquam natibus impedimentum afferre possent, sed respondet egregiè ta- onsilijs Hermocrates.*

anè] *Respondet Hermocrates: absurdum esse, id optare, quod ni arbitrij non sit. neq; enim ipsorum potestatis eventum belli fu- , ut neutrum eorum quæ ipsi detestentur fiat. Fieri enim posse, penitùs præter eorum voluntatem delcantur Syracusani: fieri posse, ut (quod multò minùs velint) egregiè victores in eodem vadant. Vtrunq; verò magno ipsorum malo futurum, nisi ante n partem belli & periculorum capessant.*

ec vos] *Ex præcedentium occasione increpat Camarinenses lia parùm rectè reputaverint: cùm potiùs idem iam Syracusanis re deberent, quod ipsi si priores in tale discrimen venissent, ab il- tendissent.*

terùm fortasse] *Quarta obiectio: Aiebant Aamarinenses, re prohiberi, quo minùs in Athenienses sumerent arma. His det: id fœdus non contra eos esse comparatum, qui amici & ei- ederi sint adscripti, sed si quis externus hostis fœderatorum ali- oppugnet. Iam se amicos esse & eodem fœdere contineri, ab A- nsibus verò per iniuriam oppugnari. Non igitur contra se A- nses in bello iuvandos.*

egini qui] *Confirmat Rheginorum exemplo sententiam, qui ræ cæteris honestam Athenienses iuvandi speciem habeant, pru- r tamen fraudem eorum cavere sciant.*

thercle] *Tertium suasionis argument. ab inhonesto desumit: e est æternos hostes contra consanguineos iuvare: Nos consan- i sumus: Athenienses tales hostes. Ergò.*

Neque

ſes abſterrens, primò conſanguinitatis obteſtatione, inde
ratis illam ſocietatem ſecuturæ. Sive enim Athenienſes,
ſanifiant ſuperiores, præmium victoris futuros.

Societatis equidem] *Orationem ſuam Euphemus*
proœmio ab ipſa orditur propoſitione. Ait enim, ſe ſocieta
dæ cauſſa advenſſe, deq; ea etiam acturum. Sed mutaſſe
orationis Syracuſanum, qui ultrò accuſando Athenienſe
defenſionem criminum obiectorum inſtituere cogatur. D
tes ſunt huius orationis. Priore crimina diluit ſuſpicion
commemoraverat in oratione Syracuſanus: altera ad ſu
ma iungenda Camarinenſes hortatur.

Caput argumentorum] *Obiecerat Athenienſibu*
tes, quod Ionas in ſocietatem poſt Medicum bellum adſciſ
ſervitute oppreſſerint, & cum his perpetuò Dorienſes inf
oppugnárint. Itaque & Camarinenſes monebat, idem e
ſum amicitiâ paſſuros, qui licet iam blandiantur, inſi
dium in Dorienſes (quo numero ſint & ipſi) nunqua
Huic reſpondens Athenienſis utrunque confitetur, ſe
giſſe, & Dorienſes armis oppugnaſſe. Sed utrunque iu
defendit: eoq; ſimul præſens imperium ſe inſſe, vetuſtu
tenere, evincit. Ionas enim ſe iure belli, cùm adverſus
barbaris arma ferrent, domuiſſe ait: adverſus Deros autem
rere aliquando præter fas cogerentur, perpetuò ſe viriu
munïſſe.

297. Quòd tum valid.] *Summa hoc loco Athenienſium*

Sanè quisquam Athenienſium, etiam acerbiſſima fortuna mentionem, ſane miſereri poteſt.

Arma enim] *Verum quidem: ſed maxima ex parte inviti, & iam pridem ſervientes, nonidem quod Athenienſes arbitrium belli habuerunt.*

Nunc verò] *Quæ de imperio ſuo purgaverat concludit, & ad præſens negotium accommodat: oſtendens, hoc ipſum bellum pari de cauſſa abſe ſuſceptum, ut Peloponneſijs maiore vi obſiſtere poſſent.*

In præſentia] *Vbi enim ſemel animum ſuſpicio occupavit, licet verbis poſtea aliijs & modis aliud perſuadeatur, tamen ubi ad rem ventum eſt, veterem ſuſpicionem metus reſuſcitat.*

At verò] *Cauſſas inſtituti adverſus Syracuſanos belli explicans Athenienſis, aliquot ſimul ſuſpiciones ab Herm. iniectas evellere conatur.*

Hos liberari] *Leoninos videl.*

Alii quia locis] *Corcyræos, Zacynthios, Cephallenes, intelligere* 298.
lebat.

Imperium nanq;] *Accedit ad rem præſentem Euphemus, oſtendens ex parte Camarinenſium, quas ob cauſſas oblatum ab Athenienſibus auxilium non debeant aſpernari.*

Vos priùs acciviſtis] *Id fuit anno quinto belli huius: ut ſup.*

Quod autem] *Occupatione ſuſpicioni iuſtæ occurris. Quia enim horum apparatus advenerant Athenienſes, maius aliquod, quam ipſum bellum, eis propoſitum videri poſſe; ut verſa ratione civilis capiendæ conſilium ſubeſſe.*

Non ſuimus autem] *Concluſio eſt orationis, conſtans enumeratione* 299.
propoſitum defenſionis, & adhortatione ad oblatam ſocietatem & capeſſendæ.

Multa negotia] *Semper enim ob πολυπραγμοσυνης vitium Athenienſes audiebant. Sic præco Thebanus apud Euripidem apud. ad Theſeum Athenienſium regem, ait: Πρᾶσσειν δ' ἐς πόλιν πολυπράγμονα, Cui Theſeus reſpondens: Τὰ γὰρ πολεῦντα ἀλλ' ἐυδαιμονεῖ. quod tamen non ſemper contigit Athenienſibus.*

Rerum ſtudium] *Ita πολυπραγμοσύνην appello: quia uno exprimi vocabulo latino: ut A. Gell. lib. 11. cap. 15. dicit πολυπραγμοσύνην ait eſſe, ad multas res aggreſſionem animum attentum.*

Qui ſe læſum iri ſperat.

Qui inſidijs petit alium.

Si ſocii] *Lib. 4. indivimus, ſocietatem publicè inter ſe contra Cyllenen*

300. Cyllenen Eleæ] *Isocrat. Argos eum se contulisse ait. in theniensium, ab Argivis ipsum petentium, ad Lacedæmonios gere coactum.*

De crimine] *Oratione hac Alcibiades, non incitat solù lum Lacedæmonios, sed consilium quoque super eo submin curata omnia totius orationis dispositione & artificio perseq non tam Lacedæmoniorum viribus, quàm Alcibiadis consil deinceps secutas calamitates acceperint Athenienses. Ex rationis nullum est ferè. quo videtur Lacedæmoniorum voluntatem coluisse, quos breviloquentiæ amantissimos fa disset, si longiore nec necessaria præfatione usus esset. Pri que suspiciones, cæteraque ob quæ Lacedæmonijs invisus es purgat. Inde consilium eis, qua via bellum geri debeat, dan quibus Lacedæmonij ad bellum gerendum inflammentur Exponit enim Atheniensium ordine conatus & consilia ins & Syracusanos, nisi ex Peloponneso auxilijs iuventur, in resistendum fore, docet. His peractis, tum demum consili que belli gerendi duplicem exponit: ut & in Sicilia & in C mino bello Athenienses oppugnentur. Sub hæc rursus sus se, quas ex oratione concipere Lacedæmonij potuissent, purga ram suam in bello administrando pollicetur & Lacedæmo suscipiendum instigat.*

Hospitium igitur] *Purgat primò crimen, quòd Argi tineosq; ab Lacedæmonijs abalienatos Atheniensium societa xerit, & ad arma concitarit. Id defendit absoluto iuridicial cisse id se: sed iure fecisse: quia priùs Lacedæmonij ipsi de se b fecerint iniuriam.*

301. Inimicis meis] *Niciam designat.*

Quòd si me ideò] *Alterum crimen obiectum purgat: nimè Lacedæmonijs amicum, qui tanto studio populi opes rit augere.*

Me quoq; ex p.] *Isocr. in oratione de Bigis; eosdem ai dem urbe pepulisse, qui statum postea popularem solverint.*

Iustum piumque] *Neminem ob defensa publica nego suæ, infamia sequitur. lib. 9. C. ex quibus caus. infam. irrog.*

Vt quam quisq;] *Ita Octavianus Cæsar incusanti cuid nis pertinaciam, quòd seipsum vita privare, quàm Iulium adspicere, maluisset: Quisquis, inquit, præsentem Reipub. stat tari non vult, is & civis & vir bonus est.*

Et in qua florentiss.] *Qui de Rerumpublicarum for earum sit reliquis præstantior, inquirunt: exemplorum ma gatione mihi labi videntur, dum vitia earum, quas repudi censere solent. Vt qui populi imperium reprobant, Atheni*

i, Carthaginensis, & aliorum populorum intemperantiam al-
ui regium, tyrannorum exempla: qui optimatum, triginta
heniensium & decemviros Romanorum citant. Ita nulla est
forma, cui non quædam vitia tam argumentis quàm exem-
ctari possint. Verùm enimverò ego eos primò falli puto, qui
stas Rerumpublicarum nimis abstractè accipiendo, aut ab-
Democratiam, aut meram paucorum potentiam, aut plenam
testatem, sibi proponunt. Ita enim iudico, in hac hominum
& moribus optimatum quanque Rempublicam non unius o-
ò formæ esse, sed ex reliquarum unaquaque aliquid parti-
quamvis ad unam præcipuè sit comparata. Sic in Romana
nperium præpollebat: interim ex monarchia dictatores, im-
s, belliq́ue duces, ex Aristocratia senatus auctoritatem &
um prærogativam, sumpserunt. Deinde illud censeo, nul-
publicæ formam alteri absolutè præferendam; sed ut popu-
versi sint mores, ingenia, habitus, ita alij genti aliam Reipu-
rmam convenire. Sic Romanis utilissimum & saluberri-
itiò fuisse regium imperium Tit. Liv. lib. 2. in principio
Iidem postea in libertate & populi imperio degentes, ad id
m qua virtutis, qua potentiæ suæ Rempublicam perduxe-
uod omnis ætas suspicit & admiratur. Rursus cùm eo am-
is pervenissent, ut & magnitudine laborarent sua, & iam
es euntes nec vitia sua, nec remedia eorum, pati possent:
nonarchia, quæ fluctuantes dissipatosq́ue in ordinem co-
ub Octavio Augusto, opus habuère; ut præclarè docet Dion.
Videmus igitur, eidem genti alias aliam Reipublicæ for-
speciem convenire. Quæ autem cui conveniat, id tum ex
cuiusq́ populi & modo Rerumpublicarum ratiocinanti pa-
st, tum isto, quod hic Alcibiades tradit signo non parùm co-
r. Supremus enim omnium Rerumpublicarum finis est, ut
iciter beateq́ unà omnes vivamus. Vnde in qua forma gens
maximè floret, sanctitate, virtute, amplitudine præcellit, hanc
imè convenire meritò iudicabimus. Huic etiam formæ con-
e tuendæq́ & propagandæ, operam publicè privatimq́ con-

verò ea] Accedit ad caussam ipsam Alcibiades: & priùs
n Atheniensium in bello gerendo exponit, ut imminentis peri-
s territi Lacedæmonij tanto magis ad opem Siciliæ ferendam
t.

liis] Veluti Celtis.

m verò] Alterum proponit, quòd Sicilienses minimè susti-
s Atheniensium, sine Peloponnesijs, possint: quia nimirum
discordes

discordes sint, quia soli Syracusani bellum gerere cogant iam terra victi, mari insuper obsideantur. Itaq; ait, nisi ma curratur, mox Siciliam Athenienses, inde Italliam, tande ginem subacturos: quibus in unum collatis viribus, nulle inceps Peloponnesum expugnare possint.

302. Suadeo igitur] *Iam nunc consilium duplex de belli tione exponit.*

Vnicumq; hoc bello] *Quæri potest, cur si tanta su tate Deceleam communire Lacedæmonij potuerunt, non t decursu senserint eam opportunitatem, & vel Pyli comm moniti sint de simili ratione belli gerendi? Ad id responde lib. 9. posse videtur; ubi scribit: Decelienses aliquando re tuum utilem gesserunt. Cùm nanq; olim ad vestiganda Tyndaridæ cum magnis copijs oram Atticam invasissent, sedibus pellerent, ignari ubi locorum occultata Helenæ esse ses feruntur eis rem omnem gestam exposuisse, Aphidna duxisse. Quo ex facto Deceliensibus mansit ad hanc usq; in Sparta immunitas vectigalium & dignitas præsiden multos post annos bello quod inter Athenienses & Pelop gestum, Lacedæmonij cùm cæteram Atticam evastarent abstinuerint.*

Iudiciis commoda] *De his Xenophon de Rapub. At bit: Bona populo Athenienſi ex iudicijs hæc provenire dic quòd à prytaneis mercedem per totum annum accipiunt: d domi sedentes sine navigatione socias civitates administra lares servant, adversarios autem opprimunt in iudicijs. quisq; domi iurisdictionem haberent, cùm sint perosi Athe ex suis everterent, qui essent populo Athenienſi maximè an & hæc lucratur populus Athenienſis, dum Athenis ius Primò centesima urbi maior est in Piræeo: deinde si cui aut mancipium meritorium est. præterea præcones meliùs propter sociorum peregrinationes. Ad hæc nisi ad iurisdi nirent socij, eos tantùm Athenienſium honorarent, qui ad garent, imperatores, triremium præfectos, legatos: at nunc ciorum unusquisq; populum colere Athenienſem, intellig Athenas proficiscendum ad experiendum & dicendam cau apud alios, quàm populum, &c.*

303. Atq; profectò] *Explicato consilio Alcibiades, prius q orationem, necessariam subiungit suspicionem purgatione quia ingentia pollicebatur, consilium etiam maximè perni tria dabat: haud immeritò eam de se opinionem evellit, ne sceleratus & infidus (quis enim ei ullam habeat fidem, qui impius est?) vel exulum more, qui ut se novis amicis comm*

hil non ad gratiam eorum loquuntur, vanus & temerarius esse videatur.

Majores quippe) *Lacedæmonijs se instiùs favere quàm Atheniensibus, ait. Vos quoq; Lacedæmonij mei adversarij fuistis. At hostes hostem iure belli oppugnastis. Athenienses verò non hostem, sed amicum sibi, contumelia exagitârunt.*

Nunc autem) *Quo maior verbis suis fides sit, operam in toto belli negotio non segnem inutilemq; pollicetur.*

Quocirca cùm) *Conclusio est orationis, qua Lacedæmonios excitat, tùm magnitudine negotij præsentis, tum commodis belli eventum secuturis.*

Aliâ nanq;) *Extra aditus loci, quos munire statuerunt.* 304

Epipolas cum) *A Græco ἐπιπολῆς, quod est in superficie seu summitate esse, super cætera editum.*

Tribus una) *Sigonius lib. 4. de Rep. A. Cùm exercitus apud Athenienses conscribendus erat, ἐκ τοῦ καταλόγου, id est, ex tabulis conscribebatur, in quibus per tribus omnium civium nomina scripta erant, qui arma per ætatem ferre poterant. Atq; ita in suis quinq; tribubus instructi, cum hostibus de communi salute, inter se autem de laude & gloria certabant. Sic enim, ut scribit Herod. cum Medis in Marathone dimicatum est: & Thuc lib. 6. tradit, Atheniensium armatorum tribum & cum ea equites omnes, impressione facta equitatum Syracusanum in fugam coniecisse.* 305

Trophæum pugn. equest.) *Polyænus lib. 1. Strateg. Nicias castrametantibus Atheniensibus circa Olympium, in planitiem quæ pro castris erat tribulos iussit spargi. Cùm postridie equestris dux Syracusanorum equites produceret, in turpem fugam conversi sunt, tribulis in equorum pedibus infixis, ita ut multi ex ipsis ne progredi quidem possent, & à scutatis solidos indutis calceos interficerentur.* 306

Simul interea) *Murum contra Atheniensium munitionem obijcere constituunt Syracusani, eo consilio, ut siquidem absolvant opus antequam prohibeant Athenienses, impediant eo obico, quo minùs institutæ circa urbem munitiones perficiantur: sin accurrant prohibendi caussa Athenienses, intecto ibi certamine, omnibusq; in eam partem copijs eorum aversis, alia interim parte aditus obstruantur.*

Ne si dividerent) *Dividendæ autem fuissent, si Atheniensium munitiones oppugnarent: quòd interim suæ quoq; munitioni præsidium firmum relinquere debuissent.*

Substructionem) *Quam obiecerant Atheniensium munitionibus Syracusani.*

Ab munitione) *Orsi scilicet ab hactenus perfecto opere.*

Per mediam pal.) *Vt videlicet novum Atheniensium opus impedirent.*

307 Machinas &c.) *Pari consilio aliquot postea ætatibus Spartam Pythagoras dux ab Romanis oppugnatam defendit. Cùm enim magna vi iam irrupissent in urbem Romani, succendi ædificia proxima muro iussit. quæ cùm momento temporis arsissent, lateq; funderetur flamma, & qui extra urbem erant Romani recesserunt à muro, & qui iam intraverant, ne incendio à tergo oriente intercluderentur à suis, sese receperunt. T. L. l. 34.*

308 Ob patris quondam) *Cleandridas is fuit: qui in expeditione contra Athenienses Plistoanacti adolescenti adiunctus, & pecuniæ ab Pericle ob reditum acceptæ postea insimulatus damnatusq;, Thuriæ profugus egit vitam.*

Contempsit nau.) *Imprudenter agit Nicias, dum eis contemnit, cuius adventu versa est penitus Atheniensium fortuna. Parva sæpè scintilla contempta, magnum excitavit incendium. Ita incautus ab rebus secundis Nicias, rem maximi in summam totius belli momenti neglexit. Vnde protinùs secundissimæ Athenienſium conversa res sunt, ut & ipsi velut somnio lætiore, quàm quod mentes eorum capere possent, nequicquam eluderentur, & Syracusanos eadem, quæ impedierat expediret fortuna.*

Propalàm ruperunt) *Nimirum cùm semel peccare homines occeperunt, pluribus se semper maioribusq; sceleribus immergunt: ut nihil quod meritã deo hominibusq; in se animadvertendi caussam præbeat, omittant. Tantus furor Athenienses tenuit ut ingenti in Sicilia occupati bello, Lacedæmonios tamen quiescentes hactenus, ultrò nec ullo invitati emolumento, in se irritare non vererentur. Occæcat enim animos fortuna, ubi vim suam ingruentem frangi non vult: ut Liv. ait. Vel potiùs Deus, cùm sæpiùs moniti correptiq; homines benignitatem eius aspernantur, mentes eis sanas aufert, & in omne genus scelerum, extremamque ultimùm perniciem iusto iudicio prolabi permittit.*

Orant. Arg.) *Argivi Lacedæmonio gravati bello, Athenienses eodem illigari cupiebant. Hoc nimirum est quod lib. 4. Thucyd. de corruptis Græcorum moribus dixerat: fidem eos inter se, non iuris iurandi religione, sed communi aliquo perpetrato scelere, obligasse.*

LIB. VII. THVCYD.

309 Gylippus &c.) *Iam tandem ruere Athenienses incipiunt, omniaque in peius mutantur: versa nimirum post Gylippi adventum fortuna, divinisq; opibus & humanis consilijs rem Syracusanam adiuvantibus.*

Exigua parte) *Tarditatem Niciæ & Atheniensium haud obscurè reprehendit, qui cùm facilè, si nihil ab ulla parte curæ aut laboris remisissent, claudere undiquaque Syracusanos operibus potuissent:*

x indiligentiùs in opere versati, aditum Gylippo reliquerint.

spreto) *Plut in Nic. scribit: Ex militibus nonnullos per lu-*
rogasse; Ex uniúsne lanæ & baculi Laconici præsentia eva-
pentè tam validæ res Syracusanorum, ut contemptui habe-
enienses, qui multò robustiores Gylippo magisq; comatos tre-
pissent.

emis Athenienſis) *Omen hoc fuisse navalium deinceps* 311.
videtur.

magno tum.) *Admodùm significante verbo utitur hoc lo-* 312.
κατηράχθη ἐς τὰ τειχίσματα.

riores res) *Epistola hæc Niciæ nuntiatoria est; vel etiam* 313.
. Rerum nanq; in Sicilia publicè privatimq; statum eum in
arrat, ut Athenienses exercitum vel domum revocent, vel
on panitendà mittant, & ipsum imperio absolvant. Exor-
ve est, allegatione constans superiorum Epistolarum, & pro-
futuræ Narrationis.

posteaquam) *Narrationis duæ sunt partes. Priore quid*
ter ipsos & Syracusanos gestum, quæ hostium in futurum
nt, quidq; ipsi iam agant, enarrat. Altera incommoditates
alamitates recenset.

munim. n. rer.) *Leni hic verbo Nicias utitur: ἀνεχωρή-*
τὰ τείχη. Et aliò priùs Thuc. utebatur, eos cum magno tu-
trepidatione munimentis incidisse. κατηράχθη τὸ στράτευ-
τειχίσματα. Idem Latinis quoq; scriptoribus, & Cæsari in-
commentarijs, est usitatum, ut cùm Romani milites pulsi ab
uga sibi consulere coacti erant, in tutum se recepisse scribant:
u: Nostri cessére parumper.

d autem mari) *Per occupationem ad alteram narrationis* 314
ransit.

naves) *Classis duo incommoda ponit: ipsarum navium im-*
em, & τῶν πληρωμάτων, id est, tam nautarum quàm classi-
ilitum inopiam & infirmitatem. Naves autem inutiles esse
putres sint: hoc verò, quia diu in aqua steterint: hoc rursus;
es omnes partim in perpetua contra hostes statione, partim
eatibus, esse cogantur.

ipsorum urbem) *Ad Plemmyrium videl.*

gè autem) *Classis incommodis explicatis, alia detrimenta re-*

go) *Excusat, cur adeò nihil lætum aut secundum, sed omnia* 315.
versaq; perscribat. Id verò & tutissimum & utilissimum sibi
ribit: his præsertim Atheniensium moribus: ut nihil reticendo
atiam blandiendo, & Athenienses rectè consultare, & ipse
s esse possit.

nùs loco apparet.

316 Superiore nanq,) *Haud absurdè hic Lacedæmonij cundæ adversæq; fortunæ ratiocinantur: simulq; quid in gnia huius historiæ discendum sit, monent. Intuentes na ctenus gesti belli vel secundas res vel adversas: inveniemu spera evenisse fidem & fœdera per Dei numen icta serva versa spernentibus. Cuius rei ab condito mundo ad præs tempus, infinita exempla contigerunt. Ita Samnites, cùm annorum gesto adversus Romanos bello, penitùs fracti ess tati: minimè id quidem mirum esse dixerunt, si impio be fœdus suscepto, infestioribus meritò dijs quàm hominibus rè agerent: expiandum id bellum magna mercede luendu que Romanorum res, quascunq; bello ceperant, remittu belli, eorum bona, Romanis dedunt. Cæterùm aspernanti nem Romanis, tum verò imperator ipsorum C. Pontius su cohortatus, ita finijt orationem: Proinde cùm rerum hum ximum momentum sit, quàm propitijs rem quàm adversi pro certo habete, priora nos bella adversus deos magis qu gessisse, hoc quod instat ducibus ipsis dijs gesturos. Hæc no quàm vera vaticinatus, exercitu educto, duos coss. consu citus ad Caudium sub iugum misit, ut lib. 9. T. L. describ*

37 Novis civibus) *Qui ex Helotibus nimirum libert temq; ob merita acceperant.*

In naves) *Argivos milites non ut in Siciliam mitte circa Peloponnesum eis uterentur petierunt. Postea enim*

ſtra) *Hæc enim ad intimum ſinum magni portus fuerunt: a promontorio ad oſtium portus.*

ria navalis) *Duo diverſa naualia prælia commiſſa ſunt, in eo portu, & ad oſtium. Viring; vincunt Syracuſani. ſed qui a ſuperiores fuerant, dum pulſis hoſtibus effuſius irrumpunt, foriam Athenienſib reddiderunt.*

e ſine omni) *Regula Vegetij eſt: Qui diſperſis ſuis incommodatur, quam ipſe acceperat adverſario vult dare victoriam.*

bentibus id Syr.) *Nam hi utring; oſtium, illinc ab urbe, lemmyrio, poterant obſidere.* 319

ue narrarent) *Fortuna enim & minuit animos & auget.*

inominis) *Duplex eſt græca lectio: ex altera verti debuiſ- eneris.* 320

bundum peragraret) *Cùm nuntiatum eſſet Ephoris, eos leam tenebant deambulationibus ui horis pomeridianis; m ad eos dederunt: Ne deambuletis. nam oportere Lacedæ- n deambulationibus, ſed exercitijs bonam valetudinem pa- ieri. Ælian. lib. 2. variæ hiſtoriæ.*

uàm viginti) *Ioan. Bod. lib. 1. c 2. de Rep. Athenis vnotem- ſunt peregrinorum 10. millia, civium 20. ſervorum 400. t Romanos ingentem ſervorum numerum poſſediſſe ex hi- oſci poteſt. Et cùm aliquando in Senatu Romano agere- mutandis ſervorum veſtibus, ut à liberis hominibus nota ecerni poſſent: Senator aliquis interceſſit, neſi ſeipſos ſervi cœpiſſent, periculum dominis intenderent.*

b Eubœa) *Hoc Geographica Græciæ deſcriptio oſtendit.*

rit.) *Mercibus. Portus.* 341

ripum) *Sic appellatur mare, quod inter Eubœam & Auliæ interfluit, tam anguſto ſpatio, ut ponte iungi poſſit.*

littore) Ἐξω τῦ ζευγματος, *ut Thucyd. Quo ſignificari* 322 *uilius Portus, vel Euripi pontem, qui Eubœam Bœotiæ anfreti illius anguſtias. Itaq; in altum eos ſubduxiſſe naves, ut um iactus eſſent. Fortaſſis autem τὸ τῦ ζεύγματος vitioſum eo τοξεύματος legi conveniat. Vtcunq; ſit: meam converſig; lectioni aptam iudico.*

) *cornibus.* 324

ora ligna) *Hæc ligna Epotides dici ſolebant, quòd ab prorelut anres prominebant.*

nulla demerſa) *In navali prælio non facile quisquam niſi navis eius capiatur, vel ſubmergatur. Iam Attica nulla veldemerſa navis. Ergo neq; captus quisquam.*

thenienſes) *Tanta peritia gloria rei navalis prædili,*

detur, qui quo genere pugnæ ipſorum claſſis imprimis
caſionem ſibi nullam quæſiverunt: contra, potiùs
tatem conjecerunt, ut iniquiſſima ſibi & aptiſſima
decernere cogerentur.

Ex libero mari) *Ipſi enim oſtium portus exitum*
poteſtate habebant.

326 Cæteri naves) *Niciam detrectaſſe pugnam, ſcri*
abſurdum eſſe dicentem, tantam mox claſſem duce D
ſtantes, cum paucis & malè inſtructis navibus pugn
verò & Euthydemum novos duces, ambitione & cu
ſthenis Niciæ inductos, prælij auctores fuiſſe.

Ne ſeipſos labore) *Syracuſani enim paulò ant*
bus vetantes in prælium vires attulerant, eos, non di
quominus in longum tempus extraherent pugnam. C
ſaq; corpora Athenienſium ipſa mora conficiebantur
prælium differebatur, effluebant fame & laſſitudine

327 Delphinis) *Plumbei hi fuerunt, & ex antennis*
boſtili accedente navi in eam dimittebantur, fundo
mergerent.

Septuaginta) *Decem & tricentas habuiſſe tri*
bit. quis vel librarij vel ipſius Diodori eſt error.

Vbi non confectum) *Hæc verò principio adven*
tentia ſapit: qui tunc nemo adſenſit.

329 Erat luna pernox) *Forte etiam lunam à tergo*

Et quicunque Dorici] *Hostes maiore ex parte Dorienses erant. itaque qui apud Athenienses Dorici generis fuerunt, simili hostium cantu eos exterruerunt.*

Nec sanè pauci] *Duo millia cecidisse scribit Plut.* 330.

Abjectis scutis] *Cur armorum captorum maior fuerit numerus, quàm cæsorum, ostendit; quia multi milites abiectis scutis incolumes evaserint.*

Anni tempore] *Autumnus enim erat.*

Quo etiam consilio] *Oppugnaverat Epipolas Demosthenes, ut siquidem caperet, uteretur adversus Syracusanos fortuna; sin minùs, solveret obsidionem.*

Sine mora] *Salubre profectò consilium Demosthenis fuit. Sed τὰ χερέιονα νικᾷ.*

Hostium potiùs] *Modò id non cum pernicie fiat Reipubl. aliter sibi potiùs quàm patriæ talis consulere videtur. Aliâ fuit sententia Leon Byzantinus; qui ad cives suos: Malo, inquit, per vos, quàm vobiscum, occumbere.* 331.

Immotus pers.] *Mira Niciæ pertinacia fuit: qui ut ægerrimè in expeditionem extrusus fuerat, sic iam nulla re, ut domum redeat, movetur. Hinc non iniuria cum Fabio cunctatore ab Plut. comparatur, & Aristoph. verbum inde μελλονικίαν finxit.*

Lunæ defectio] *De hac in Chronographicis.* 332.

Id in prodig.] *Plut. in vita Niciæ: Solis circa trigesimum diem mensis defectum, intelligebat etiam vulgus aliquatenus subeunte fieri Luna: ipsa verò Luna haud facilè videbant, cuius obiectu & quomodo in plenilunio repentè tenebris obducatur, variosque sumat colores. Itaq; prodigium id magnarumq; cladium ostentum interpretabantur. Athenienses enim non ferebant physicos, & μετεωρολέσχας tunc appellatos, quasi rationibus absurdis sibi vendicarent, quod in deorum manu esset. Atq; accidit tunc Niciæ, ut ne peritum quidem triolum haberet: quòd familiaris eius, qui multum detrahebat superstitioni, paulò antè decesserat. Et quidem in solis & lunæ defectibus, non nisi tribus soliti erant cavere diebus. Nicias autem suadebat expectandum lunæ ambitum: quasi non vidisset illicò illustratum, ubi locum inumbratum & à terra obstructum prætervecta est.*

Nicias qui supra mod.] *Mathematicas disciplinas duci bellico necessarias esse, hoc quoque inter alia exemplo probat Polyb. lib. 9.*

Ter noveni] *His enim Luna ambitu suo in pristinum eis statum eversura videbatur.*

Et prælium] *Occasionem prælij talem recenset Plutarch. Pueri tum, inquit, omni ex parte, parvis naviculis & scaphis advecti lacesserunt Athenienses, eisque insultarunt. Eorum unum claris natali-*

bus Heraclidem, navigio ante cæteros evectum, Attica navis prehendit: cuius periculo motus patruus eius Pollichus decem bus succurrit. huic alij deinceps iuncti instam expleverunt.

In cavis] *Ad Dascænem. Diodorus.*

333. Neq; Reipub.al.mut.] *Quòd si in optimatum aut re vio hæ urbes fuissent: & poterant Athenienses, qui populi provehebant, seditiones in eis aut proditiones excitare. Nu sub quo populi potestas, ut apud Athenienses prævalebat, ni ea parte movere aut mutare licebat.*

334. Nam præter] *Cùm ais Thucyd. plures ad hanc urbem liam ullam, belli gerendi causſa gentes undique conveniſſe maiores, copias excipis, quæ totius belli tempore vel Atticam tanam convenerant ad urbem.*

Qui tunc Æg.] *Erant hi Athenienſium coloni; pulſi veteribus incolis.*

Ob imperium] *Non libera ſua voluntate: ſed quia. ſium imperio erant ſubiecti.*

Hi Æolenſes] *Sanguinis confuſa iura oſtendit Thu generis originisque civitatibus ſe invicem oppugnantibus.*

335. Magis volunt] *Priores enim ſecuti, quòd vel imperio iecti, vel neceſſitate ſua compulſi Athenienſium ſocieu bant.*

Aliique Arcades] *Arcades ſemper ut ex hiſtorijs liq inopiam ſeu militaria ingenia, mercenariâ militiam ſequu Unde Dionyſ. Mileſius in nania de Chæronenſ. clade: τὸ τ inquit, κατὰ τὴν ἀγραδίαν τρίφυ, id eſt, Græcorum mala alunt.*

Quamvis id invit.] *Expreſſè legitur ἄκοντας. Æ. Po ἀκόντας potiùs legendum cenſet. mercede enim Cretenſes mi igitur invitos. Confirmas ſententiam Porti, quòd paulò pri eorum quos deinceps recenſiturus ſit; magis voluntariam fuiſſe, ſcripſit.*

336. Ordinumque præf.] *Taxiarchi: de quibus ſup. lib.. cipio.*

Certamen quod] *Oratione hac Nicias ad ultimum ſu certamen milites confirmare ſtudens, apparatum cæteraq cula adverſus hoſtes comparata percenſet. Inde ſeorſim claſſ tes, ſeorſim ſocios, ſeorſim ipſos Athenienſes, officij in præſen cuſi in futurum, admonet. Exorditurab ipſo futuri certa crimine, quod non tam progloria, quàm patria & ſalute, turum.*

Vos verò] *Conſolatur erigitque animos, ab honeſto, à b munni, à multitudine copiarum.*

Ob timor.] *Suo quisque metu pericula metitur. Sal.* 337.

Exercit. bell. uſ.] *Et proinde fortunæ quoque varietatem experti.*

Nos quæ pro]. *Apparatum adverſus hoſtes commemoraturus Nicias, tria ab illis metuenda proponit: portus angustias, navium multitudinem roburque, & milites in tabulatis poſitos. Contra hæc omnia (quandoquidem cominùs ſit pugnandum) ſeſe paratum inſtructumque docet.*

Adinventa item] *Alium apparatum contra naves eorum factum exponit. Syracuſani enim valdè munitis prioribus, ictibus imprimis feriendis, hoſtium navibus pollebant. Contra id ferreas ait ſibi comparatas manus, ut ſemel illatam navem iniecta manu retinere poſſent. ubi tunc omne in cominus pugnando negotium futurum.*

Epotidum] *De Epotid. hus dixi pag 324.*

Ferreas comp manus] *De his ſup. p. 155.*

Modò milites] *Oſtendit Nicias, eam præcipuam dimicandi rationem eſſe, ut cominùs congrediendo manus ex propinquo conſerantur. Ex de cauſſa milites claſſicos, ad quos id negotium ſpectat, imprimis hortatur, & quid eis faciendum ſit, monet.*

Ne in terram urg.] *Veget. l. 4. de R. M. c. 46. Vile eſt, ut alto & libero mari tua ſemper claſſis utatur, inimicorum verò pellatur ad littus. quia pugnandi impetum perdunt, qui detruduntur ad terram.*

Nautas verò] *Altera ad nauticos homines directa adhortatio. Has ut officio non deſint multis argumentis hortatur.*

Particip. cum lib.] *Alij participes erant imperij, ſed ut ſubditi vectigaliſque. Hi & liberi erant, & imperij commoda ſentiebant.*

Athenienſes autem] *Tertio loco Athenienſes cives cohortatur* 338.
Nicias, commemorando, quanto in diſcrimine, ſi quidem vincantur, ſalus & gloria omnium ſint futura.

Præterita noſtra] *Oratione hac Gylippus ſuos milites ad prælium exhortatur, ab honeſto, à facili, ab utili & neceſſario.*

Athenienſes reg.] *A gloria rerum geſtarum animos ſuorum auget: Viciſſe ſe Athenienſes. Id amplificat ex utraque parte, Athenienſium hinc conatibus & rebus geſtis, illinc genere pugnæ & victoriis in eo partis ſperatuque.*

Homines nimirum] *Argumenta facultatis perſequitur: oſtendens, quæ pro ſe quæ adverſus hoſtes ſint futura. Primò de metu, ac deſperatione Athenienſium argumentatur. Nam qui in eo vincitur, quo maximè excellit, is nihil ultrà in quo nitatur habet.*

Nos verò] *A contraria ſuorum fiducia argumentatur duplici-* 339.
ter. 1. Qui minùs inſtructi vicerunt, multò magis ſi egregiè ab omni

parte ſint muniti, ſuperabunt. Nos ita vicimus. Ergò. 2. Qui validiſſimos viceruns, hos validiſſimos eſſe, & proinde ſumma in ſpe conſtitui oportet. Nos tales vicimus. Ergò.

Ratio verò] *Apparatum Athenienſium & navium multitudinem, quibus inprimis illi fidebant, elevat.*

Qui ne quomodo] *Propter anguſtiam enim navium & confertam turbam, non modò ad emittenda cum procurſu, quo plurimùm concitantur tela, ſpatium habituri non erant, ſed ne ut de gradu quidem libero ac ſtabili conarentur. itaque partim vani, partim leves admodum, ictus futuri erant.*

Vos autem quod] *Rurſus ab deſperatione & ultima Athenienſium temeritate argumentatur.*

Adverſus hæc] *Ab occaſione præſentis rei animos ſuorum ſtimulat.*

Quod jucund.] *Vindicta bonum vita iucundius ipſa. Iuvenalis.*

Nemo veſtrùm] *Honeſtatis facultatisque peractis argumentis, iam ſuos periculi commonefacit, quod univerſos publicè privatim, ſi vincat hoſtis, maneat.*

Adverſus] *Concludit orationem adhortatione ad gnaviter pugnandum.*

Nec illud] *Obiectioni occurris. Dici enim poteſſet, non opus eſſe, ut prælio pellantur hoſtes. ipſos enim ſponte ad diſceſſionem inclinare. Reſpondet Gylippus: non hic agi, ut ab Syracuſis amoveantur hoſtes (id enim adeò cupere ipſos, ut etiam ſi victores fiant profugere velint) ſed ut celerrimè bellum ex dignitate & utilitate Reipub. conficiatur: & Syracuſani occaſione data impigrè adverſus hoſtes utantur; qui ſi nunc evadant, de integro ſint orſuri bellum.*

340. Poſteaquam tale] *Ita Tit. Liv. l. 21. Annibal cùm inſtaret tamen cerneret, nihil unquam ſatis dictum ad cohortandos milites ratus, vocatis ad concionem certa præmia pronuncias, in quorum ſpem pugnarent, &c.*

Et Eudemus] *Græca exemplaria Eudemum habent. Nihil autem dubito, quin idem ſit cum Euthydemo, quem ſuprà cum Menandro collegam Niciæ adiunctum ſcripſit Thuc.*

Atrox ibi] *Pulcerrima hoc loco & qualis vix alibi legitur hypotypoſis. Imitatus eſt eam, ita ut aliquando ijſdem verbis utatur, Dion. l. 49. in deſcribendo navali prælio quo ad Siciliam Sex. Pompeius Agrippa devicit.*

342. Illinc enim] *Similitudo eſt, quòd utringue, illinc Lacedæmonii, hic Athenienſes, navibus amiſſis ademptóque maritimo ſubſidio, ut terra quidem evadendi quidquam ſpei, niſi inopinatus quis caſus exiſteret, habebant.*

Demoſth.

Demoſth. autem] *Vltimum conſilium prudentis egregijq; ducis exponitur, quod tamen & ipſum infauſtum. Adeò cùm nuſquam ferè is ſuo officio deſuiſſet, fatali tamen patriæ infelicitate obruitur, non modò nihil proſperè geſſit, ſed ultimùm miſerè occubuit.*

Septuaginta prop.] *Diodor. S. ſcrib. Athenienſium naves ſuppreſſas 60. hoſtium 8. deletas, 60. ſolùm quaſſatas.*

Ea verò exercitus] *Egreſſum in expeditionem Athenienſium* 343.
libr. 6. magnificè Thucydides ſcripſerat. Nunc flebilem eorum aem ab Syracuſis diſceſſum pari elegantia perſequendo, miſerationem in animis multiplicem auget.

Miſto cum metu] *Amici enim mortem miſerabatur; ſimul ipſe* 344.
eandem mox fortunam timebat.

Omniumque compar] *T. L. l. 1. Conſpectus alienorum malorum miſeratione integrabat lacrymas.*

Non omnem] *Vltima hæc eſt Niciæ totius que hiſtoriæ Thucydidiæ oratio, miſerabilis & præſenti calamitati congruens, ſubmiſſior tamen, quàm ex magnitudine tanti imperatoris: licet ei ob publicas privatasq; miſerias venia nonnulla dari queat. Ordine autem varia promit ad conſolationem argumenta. Primum à communi fortuna, quæ ut de gradu Athenienſes deturbaverat, ita reſtituere poſſe videbatur.*

Nam ego] *Alterum argumentum ab ipſius perſona. Ego qui an-* 345.
tè publicè privatimq; felicißimus, erga deos homines que innocenter vixi, tantis arumnis adflictor. Quare veſtrùm quoque nulli indignum videri debet, ſi & ipſe tali fortuna, quæ etiam ſummis non parcit, prematur.

Pro hiſce] *Tertium argum. Etiam qui maximè ſceleratè in deos egerunt, tamen veniam ab iis aliquando poſt ſupplicia graviora impetrárunt. Quocirca nos etiam, qui non adeò vel in deos vel in homines peccavimus, poſt tot clades perlatas, venia digni cenſebimur.*

Vos verò und.] *Quart. à copiarum magnitudine: Quicunque magno incedunt agmine, quo non propulſare modò, ſed etiam inferre vim poſſunt, hi non debent adeò conſternari. Nos &c. Ergò &c.*

Circumſpic.] *Sic Annibal apud ſuos milites: Quacunque, inquit, circumtuli oculos, plena omnia video animorum robore que, &c*

Iter ut tutum] *Quintum ab itinere præſenti.*

Præmittere oportet] Προπέμπειν *ſcriptum eſt. Legitur tamen & προπέμπεσθαι: ut κατὰ τὸ σιωπώμενον intelligatur id tam factum eſſe, miſſos videlicet ad ſocios nuntios, &c. Ei congruit, quòd paulò pòſt ait; Spes erat illic Siculos, quos acciviſſent, obviam futuros.*

Atque ut ſum] *Sextum à præſenti neceſſitate.*

Viri

Viri enim civ.] *Sic cum bello Xerxis Athenienses diruta sua naves universi conscendissent, obijciente quodam Themistocli, urbe careret: Nobis verò, inquit, est urbs omnium Græciæ am ma, ducentæ hæ triremes.*

Non mœnia] *Hæc enim urbs sunt. De differentia inter u & civitatem, Vide Bod. lib. 1. c. 6. de Repub.*

346. Vti autumnali tempore] *Ioan. Bod. de Rep. l. 4. c. 2. mu hunc nostrum autumno initium habuisse asserit: rerumq; ma rum conversiones circa autumnum, ipsoq; mense septembre, ac memorat. Hoc mense Augustum & Antonium ad Actium de R no imperio decertasse: Macedoniæ imperium, victo rege Perseo, i manorum potestatem cessisse: Darium ab Alexandro ad Arbelan victum: Iacobum Scotiæ regem ab Anglis in prælio occisum: He tios ad Marinianum ab Francisco I fusos: Gallos ab Anglis P. superatos, capto Ioan. Rege: Turcarum classem anno 71. proxi Naupactum ab Christianis prostratum: Maxentium ab Consta magno profligatum: Christianos ad Nicopolim ab Amurathe Hæc multoq; plura alia, quæ hoc mense acciderint, memorabilia loco Bodinus recenset. Sanè & hoc tempore Selimus Campsonem rum Ægypti Syriæq; Sultanum vita & regnis spoliavit; eodemq; die, quo ante biennium ab Campsone ipse in Chalderanis campis, Iovio credimus, fusus fuerat. Anno 29. prox. 22. Septemb. mannus Turca Viennam primò est aggressus. Eodem mense ann Zigethum Nicolao Sirinio viro fortissimo cæso expugnavit. Sed h fortasse ratio aliqua reddi posset, quòd plerunq; illi qui tota æstat lum gesserunt, hoc tandem tempore ante hyemis interventum mum conatum edituri, aut superant aut superantur: aut certè, solicitè quærere vellet, alium forsitan mensem æquè tot ac tant dibus insignem inveniret.*

Quadr. in long.] Ενπλασσίῳ. *de quo sup. p. 290.*

347. De sua sal. despe.] *Veget. lib. 3. c. 21. clausis ex desperation scit audacia, & cùm spei nihil est, sumit arma formido. Lib cupit commori, qui sine dubio se scit moriturum. Ideoque Sci laudata sententia est, qui dixit viam hostibus, qua fugiant, m endam.*

348. Qui cum Dem.] *De deditione Niciæ & Demosthenis Pausa Attic. ex Philisto scribit: Demosthenem in deditione se unum exc se, ac priusquam in hostium potestatem veniret, sibi ipsi mortem scivisse. Niciam verò ultrò deditionem fecisse. Quin de Demos etiam Plut. scribit, eum stricto ferro se percussisse: non tamen l vulnere accepto, ab hostibus ante mortem & comprehensum. T dides horum nullam facit mentionem, & si alter præferendus Nicias secundum eius descriptionem laudabiliùs regisse videtur.*

verè ita geſtum ſit, an aliquid amori & exiſtimationi Niciæ rit, nihil certum eſt. Pauſanias quidem certè in columna Anſi, quæ plurimis diverſis pro Rep. caſis erecta fuerat, ducum nomina, præter Niciæ, inſcripta tradidit, cauſſam cur is præ videatur ex Philiſto, ut modò ſcripſimus, allegans.

m ſe non ſallere] Polyænus lib. 1. Strategem. Niciam fraſum ſcribit. Nam cùm eum Gylippus perſequeretur, ipſum ſe miſſo, omnia facturum ſe dixiſſe, modò aliquem misteres ad m accipiendum & inſiurandum. Cui fidem habens Gylippus & quendo diſtens, cùm caſtra metaretur, interea Niciam occupaore ac tutiore loco, bellum rurſus geſſiſſe.

cias Gylippo] Deditionem Niciæ in vita eius deſcribit Plu- 349.
. Genibus advolutus Gylippi Nicias: Miſerere, inquit, Gylipor, non mei quidem, qui ex tantis calamitatibus nomen & fxomparavi, ſed Athenienſium reliquorum; memor belli comm eſſe aleam, qua clementer moderate & in ſecundis rebus conſuſi ſunt Athenienſes. Hæc dicentis Niciæ conſpectu & oratione tus Gylippus eſt. ſciebat enim in componenda pace benè meritum edæmonyr.

nanq; cædes] Ad flumen Aſinarum facta.

tomias] De hac ita ſcribit lib. 4. dec. 1. rerum Sicularum Th. us Siculus: Latomiæ ſive latumiæ, quas tagliatas hodie vocant, ex quibus ad urbem extruendam lapides petebant: his Dionyſi- cæteri poſt eum tyranni pro carcere utebantur: Opus (inquit in m Cicero) erat Syracuſis ingens, & adhuc extat totum ex ſaxo & in altitudinem mirandam depreſſum, & multorum o- e, penitùs exciſum, & omni adita obſepto munitiſſimum. La- (inquit Aſconius Pedianus) qui Syracuſis ſunt carceres, unur lingua Siculorum, quoniam loca ſunt, ex quibus lapicavabantur. Sub terra hi erant carceres maximi, vivo ex lapi- & teſtudine exciſi.

im dives erat] Ex argenti fodinis nimirum. Nam in his mille perarios habuiſſe Xenophon ſcribit.

LIBER VIII. THVCYD.

u ne præcipuis] Fertur Athenienſes hanc cladem ob numi- 351.
rimum præcipuè credere noluiſſe. Is peregrinus quidam fuit. tonſtrina ſedens, cùm quaſi re nota iam Athenienſibus ſermode illius geſtu haberet: id tonſor illicò ad prætores, ing forum de-

Pavore inde orto, cùm productus homo interrogatus unde epiſſet, nihil pro certo dicere poſſet: pro mendace & civitatis turre in rotam deligatus, tortus eſt diu, donec aly advenientes totam m ordine nunciarunt. Hæc Plutarch. in Nicia deſcribit.

Tunc

Tunc & in] *Id nimirum est quod Periclis aliiq; & inprimis Diodotus lib. 3. in Athenienſibus reprehendit: Si quando, inquit, tra ad irritum cadentis ſpei commovemini, ſuaſorem ſolùm mulctatis, nõ voſmetipſos, qui vos frequentes erroris comites præbuiſtis.*

Veruntamen qualis] *Egregia animorum magnitudo & conſtãtia in Athenienſibus, Romanæ haud abſimilis, apparet. qua parte Lacedæmonij non æquè fortes fuiſſe videntur.*

Eubœam inprimis] *Hæc enim Atticâ ab Decelea pervaſtata, horreum tunc & penus Athenienſium erat.*

352. Invitis ac] *Iam nunc violenter & imperiosè dominari Lacedæmonij incipiunt, poſtquam Athenienſium, qui hactenus eos continuerat, metu ſunt levati.*

Sibi Bœotisq;] *Sibi & Bœotis pauciores imperârunt naves quia utraq; gens terreſtri potiùs militiæ, quàm nauticæ rei, dedita erat.*

Aliaq; ſicubi non nec.] *Vtinam hæc integris reb. feciſſent.*

353. Bœotorum pro his] *Bœoti Lesbijs ob conſanguinitatem favebant. Æolica enim utriſq; origo.*

Nam is quoque] *Videre licet, quot qualiaque odia ſibi concitaverint hactenus Athenienſes, quæ nunc ab afflicta eorum fortuna erumpunt.*

354. Periœcum quendam] *Periœci ſervi fuerint ſeu coloni Cretenſium, quales apud Lacedæmonios Helotes, apud Theſſalos Peneſtæ. Ariſt. l. 2. Polit. cap. 7. & 8.*

Ab altero] *Quod Corinthiacus ſeu Criſſæus ſinus appellatur.*

Contempta Ath.] *Attamen & contemptus ſæpè hoſtis cruentum certamen edidit: ut Annibal ait.*

355. Iſthmiorum quod] *De hoc in Theſei vita Plutarchus ſcribit: Hos ludos Herculis imitatione primus ſtatuit Theſeus, ut ſicut in illius memoriam Iovi Olympia, Iſthmia Neptuno Græci in ſuum honorem agerent. Convenit ei certè cum Corinthijs, ut Athenienſibus, qui ad Iſtmia veniſſent, attribuerent prima ſubſellia, tanto ſpatio, quantum navis theoridis expanſum humi velum occupaſſet: quod Hellanicus & Andron Halicarnaſſeus ſcriptum reliquerunt. Victores pinea corona coronari ſolitos, Plin. lib. 15. ſcribit.*

Eis Athenienſes] *Athenienſes nõ pro reliquæ ſtatu fortunæ proſperè rem gerentes, parva victoria non leve momentum fecerunt.*

Vt neq; ſu.] *Parvi hoc animi, parumq; in rebus gerendis exercitati eſt, quovis levi caſu in principio rerum accepto ita conſternari, ut ſtatim ſpe omni abiecta, à conſilio rectè & deliberatè ſuſcepto, deijci nec ac depelli patiamur.*

Omnibus quos inter] *Sic Annibal cùm Tarentum proditione ibi præparata occupare vellet: ad urbem cum exercitu proficiſcens, octoginta Numidas equites præmiſit, ut diſcurrerent circa vias perluſtrarentq;*

omnia oculis, ne quis agrestium procul spectator agminis
ogressos retraherent, obvios occiderent &c. Tit. Liv. lib. 25.
nissis iis] Quos inter navigandum scil. comprehenderant.
n id & piè factum est: simul hominum tali facilitate sibi a-
iliarunt, aliter quàm Alcidas Lacedæmonius fecit, qui in
sse transmittens, quoscunq; obvios habebat captos interfecit;
uc. scribit.
tè eruptione] Non minor est virtus, quàm quærere, par- 358.
Si Athenienses, qua diligentia & ardore primò Pelopon-
tuti fuerunt, eodem in obsidendo perseverassent: neq; cla-
accepissent, neque hostibus è manu dimissis sui contemnendi
dedissent.
l. condid.] Portus hoc loco Nomen proprium πολίχνην es- 357.
, Polichnam Troadis urbem intelligens. Sed hæc urbs pro-
enis, prope Palæscepsin (ut Strabo lib. 13. scribit,) sita fuit:
e castellum sive Polichna fuit, in Ionia è regione Clazome-
sulæ.
alenta] De his l. 2. sup. p. 74.
tuta erat] Suprà h. l. 359.
us] De Peræicis dictum priùs, p. 361.
uidem terr.] Ita converti locum hunc Thucydidis verissi- 360.
legendo ex sententia clarissimi viri præceptoris mei M. Cru-
αρέπεμψεν. Nam si legatur παρέπλει, vix potest ab absurdi
tia purgari. πεζῇ enim terrestri itinere significat, παρέπλει
quæ duo manifestè pugnant, Et cùm primò πεζῇ τοὺς ἐπ-
hymnam profectos dicat: pauloq; post de Astyocho παρέπλει
ar: nihil sanè dubito, quin priore loco mendum sit ex poste-
n, scripto videlicet παρέπλει pro παρέπεμψεν.
Lada] Vndeviginti fuerunt, quæ Strombichide & Thra-
us prævenire defectionem Milesiorum maturantes, ubi fru-
uit consilium in insula illa constiterant.
am haudq.] Trophæum enim plenæ victoriæ signum e-
amen non semper observantes, ob leve sæpè momentum tro-
æci posuerunt.
mq;] Hoc in oppido ferunt Homerum scripsisse. Stephæ-
hucydidem hoc loco Boliscum vocare ait: cùm nostra exem-
ant Bolissum.
ationem] Rem profectò rarissimam & difficilimam. Se-
res etiam sapientum animos fatigant: ut ait Salustius: &
uam erga propria bona satis cautus reperitur.
Ionibus] Vbique ut molles & effœminatos Ionas Dores 361.
runt. Tamen non pauciora illorum de his, quàm vicissim,
facta illustria extiterunt. Quin si maximè delicatiores
pauli

resq́, hominum, si satis firmus steteris: si te neque colle
nec tua falsa infamia moverit. Gloriam qui sprever
bat. Sine timidum pro cauto, tardum pro consideratu
perito belli, vocent: malo te sapiens hostis metuat, qu
laudent, &c.

Tempest. cæd.] *Imò id est periti intelligentis, q́ du*
per recta fronte concurrat, aut aperto Marte in incertu
tum congrediatur: sed ut arte interdum hostem oppug
usus poscat cedere tempestivè norit.

Quam cùm ob.] *Athenienses, inquit, vel necessit*
voluntate ita ferente, ad prælium incitari possunt. Ne
berationem non cadit. nam ut maximè tu nolis, ipsa c
verò vel insto apparatu prælium inire, vel sine firmis
descendere, solent. Atqui ne illud quidem si egregi
instructi essent Athenienses, in præsenti calamitate fa
bat. multò ergò iam minùs, quando subitarius repent
noster est apparatus. Quare nulla caussa superest, ob
faciamus.

Infecta victoria.] *Acie quidem vicerant, sed non*
gnaverant hostes. Ergò capta eorum victoria, Pelopon
vensem est interpellata.

Ob cladis ac.] *Sanè caussam iræ iustam nullam*
enim culpa & negligentia sunt victi. Non tamen insi
bus esse video, ut infamiam aliquam ex proprio de
ses, ultrò succensendo timoremq́ inferendo sui causs

e prodenda patria in animum induxerint, ab Aſtyocho ſunt
i.

) Pædaritus.

Tiſſapherne) *Ad Peloponneſios nimirum, occaſione contro-* 365
quæ his cum Tiſſapherne ob ſtipendium erat.

in inſ.) *Samo vidit.* 366

gno numero transfugerunt) *Transfugia ſervorum præ-* 367
libertatis, qua hodie nos Chriſtiani ſervos nullos habemus,
s dediſſe Bod lib 1 cap. 5. de Repub. ait.

uas reg.) *Non immeritò vel ob unum hoc fœdus aſpernatus* 368
hæc. Cum enim nihil in fœdere adeò circumſpectè dici poſſit,
um in ſuam ſententiam trahere homines queant, ſi quid adver-
deratos agere velint: ſanè præſentis verba fœderis non obſcu-
gi Perſarum ſpeciem dabant, ad maiorem Græciæ partem,
maiores eius quondam Darius & Xerxes tenuerant, in ſervi-
repetendam.

dico imperio) *Sanè Græcas in Aſia urbes Lacedæmonij A-*
ſibus exutas Perſarum imperio ſubiecerunt.

obulum ſuis) *Pericles gloriæ Themiſtoclis æmulus, adiecit,* 369
naves conſcendiſſent, per octo menſium ſpatium ſtipendia fer-
r quidem ternorum in dies ſingulos obolorum. Sig. l. 4.

uod ipſi) *Veget. lib. 2 cap. 20. de R. M. Illud ab antiquis di-*
r inſtitutum eſt, ut ex donativo quod milites conſequuntur, di-
ars ſequeſtraretur apud ſigna, & ibidem ipſis militibus ſer-
r, ne per luxum aut in animum rerum comparationem à contu-
ibus poſſet abſumi. Plerique enim homines, & præcipuè pampe-
ntum erogant, quantum habere potuerint. Miles deinde qui
us ſuos ſcit apud ſigna depoſitos, de deſerendo nihil cogitat, ma-
gis ſigna.

osque) *Athenienſes & Lacedæmonios.*

emel ad) *Non falſa dixit Alcibiades. Nam, Lacedæmonij*
oſteaquam Athenienſes deviciſſent, in Regis Perſarum provin-
ellum tranſtulerunt: idque tanta felicitate, Ageſilao inprimis
æperunt, ut ni inteſtinis Græciæ armis revocati ex Aſia fuiſ-
ion exiguum in periculum regnum adducturi fuiſſe videan-

os verò bonos) *Reſpicere ad ea videtur, quæ Alcibiades in* 371
m nuntiari inſſerat, quæq; fautores eius agitaverant, non ple-
olerando imperio, ſed optimatum ſobria regimine, Alcibiadem
velle. Contra id docet Phrynichus, multò maiora optimates, ſi
potiantur, ſcelera deſignaturos, tum proprio arbitrio & libi-
n ſingulos ſæviendo, tum plebem ad cædes & ſanguinem irri-
(quod ſanè paulò poſt ſub Quadringentorum, inde Triginta

372 Adeum in) *Astyochum hunc prævalentis homi*
paret, sua compendia publicis emolumentis anteferent
Iterum mitt.) *Hic artibus certatur, & Phrynich*
cavendam fraudem movetur.

373 Eumolpidæ) *Sacerdotes hi fuerunt, ab Eumolp*
initia in Eleusine primus fecit, genus ducentes, eorum g
stodes. Hæc quia Alcibiades violasse ferebatur, ipsi eun
lem oppugnabant.
Haud sanè aptum) *Quippe tum ipsi Alcibiadi i*
optimatum potentatui inimicum visum.
Quæ priùs in urbe) *Sup. enim cùm Alcibiades de*
que paucorum imperio instituendo, nuntios in Samun
rem in exercitu primo agitatam, inde in urbem quoq; m
hinc ergò conjurationes istæ ortæ.

374 Statuit ita se) *Inter cætera insignia libri octavi, A*
ma callidissima consilia fraudesq;, quorum summus fu
censentur.

375 Quæ Asiæ limite) *Ergo Ionas quoque cæteras q*
enses priùs imperitaverant urbes, Regi concesserunt
antè Lichas abominatus fuerat, pro libertate Medico in
subdiderunt.
Lacedæmoniiautem) *Patet hinc Tissaphernem*
luisse exercitum Peloponnesiorum, sed mutuam solùm
tempus finiti belli dedisse.

Omninò itaque) *Hinc apparet, quanto cum damno mutandæ Reipublicæ conſilium, in id periculoſum tempus fuerit conceptum.*

Aptiores enim) *Expeditiora nanq; & tutiora ſunt conſilia paucorum, quàm univerſæ alicuius multitudinis. Vnde videmus eas Reſpub. in quibus inprimis populi opes floruerunt, ſenatu tamen carere nequiſſe.*

Androclem plebis) *Ordiuntur ab cædibus negotium (ut prædictum ab Phrynicho) qui optimatibus imperium ſtruebant.*

Non alios ſtipendium) *Merces quædam pecuniæ ſumma fuit, tum Senatui, tum concioni quoque & iudicibus dari ſolita. Hanc Athenienſium conſuetudinem intuens Ariſtoteles, qui ſuos de Republ. commentarios diligenti omnium rerumpublicarum obſervatione, & maximè Athenienſes, confeciſſe videtur, ſcripſit: populare inprimis eſſe, mercedem omnibus dare. concionibus, Senatui, iudicijs, magiſtratibus, & ex concionibus maximè ordinarijs. & ex magiſtratibus his præcipuè, qui unà eſſe & inter ſe veſci quotidie cogerentur. Sigon. lib. 2. de Re. Ath.*

Ex faba) *Senatus ex faba quingentorum fuit virorum. Sic dictus, quòd fabarum ſortitione legebatur. Quod ut fieri ſolitum, Sig. l. 2. deſcribit.* 378

Quos nullus unquam) *Vt Phrynichus: quem priùs audivimus acerrimè optimatum potentiam oppugnaſſe. Item Theramenes.*

Tutos reddebant) *Nam quia videbat populus, eos etiam quos minimè ſperaverant ab ſua cauſſa defeciſſe, nemini fidebant, adeoque unumquenq; coniurationis participem indicabant. Interea dum omnes ſuſpecti habentur, qui verè coniuraverant, & latère in turbido & conſilia ſua minore periculo agitare poterant.*

In colonum) *Ordinaria concionum loca fuerunt, forum, Pnyce, theatrum Dionyſiacum. Extra ordinem verò in Piræeo, in Colone, in Munychia, conciones habebantur. Sigon. l. 2.*

Præſides autem) *Præſides apud Athenienſes, qui eos proedros nominabant, novem erant, ſinguli ex ſingulis tribubus reliquis, quæ in prytaneatu non erant, ſorte in ſingulis concionibus lecti. Horum officium fuit, ut in concione ante prytanes ſedentes, populo de quare agendum eſſet, proponerent.*

Curiam ingreſſi) *De hac conſuetudine ita Sigonius lib. 2. de R. A. ſcribit: Primo anni die, menſe Hecatombæone, in Senatum venientes, unà ſolenne quoddam ſacrificium faciebant, quòd ἐισιτήρια nominarunt, votaq; pro Republica ſuſcipiebant, ad Iovis conſiliarij & Minervæ conſiliariæ, quæ erant in curia, ſacella.* 380

Ob Alcibiadem) *Ne & ipſum reducere cogerentur.*

Enimverò non) *Docere volebant milites, non iam minùs in libertate cives eſſe, quàm antea. Quinque enim millia eſſe, qui rerum*

neſi enim ubi eos impares ſibi, tum ob navium pauc
ſtinas diſſenſiones, ſeiverunt: in aciem contra ipſos
runt. Quamprimùm verò ſunt pares effecti, ultroq
navibus provocant hoſtes: ipſi quamvis 112. habe
congredi cum his audent, rati Athenienſes, ſimul a
periores eſſe.

Et eo magis coni.) *Quo enim potentiores videba*
tantò minùs obtinere ſe rem cupitam poſſe fidebant.

385 Ne ſi ad extremum) *Barbarica haec vanitas fu*
tentium, quamvis nihil præſtare in animum induxi
Cyrus Lyſandro omnia ſe ipſi ſua ſuppeditaturum pre
ultimum ex auro argentoq; factum venditurum.

Fidem verò) *Omnia quæ hactenus de Tiſſaphern*
Elaverat, ad rationes ſuas poſtremò confert. Cùm e
auxilium ab Tiſſapherne nuntiaſſet: oſtendit id non fu
terceſſione conſecuturos.

Adeoque certam) *Rectè ab Livio dictum, mu hil*
ſicus naturam maris eſſe, per ſe immobilem, ut venti a
aut tranquilli, aut procelloſi. Vix dum enim ex præte
nienſes emergentes, levi aura ſpei obiectæ, priùs qu
firmârunt, ſævire iam in alios volunt, crudelitatis od
ruentes. adeò homines iniuriam à ſe repulſam, tanq
aut pati neceſſe ſit, alijs inſungere nituntur.

Vt omnia conſ.) *Vno conſilio Alcibiades duo co*
de apud Athenienſes exiſtimationem auget familiæ

Gratiam iniſſet) *Apud regem videlicet. Improbat autem conſi-*
lium Tiſſaphernis, qui ſine tantis ſumptibus, & gratiam Regis mere-
ri, & Peloponneſios detinere potuiſſet.

Alcib poſt.) *Alia ars Alcibiadis, qua ſuam exiſtimationem am-*
plificat. Nam quia iam antè cognitum habebat, nunquam Tiſſapher-
nem Peloponneſiis claſſem permiſſurum: eo pro occaſione utitur, pro-
fectus q. oſtendit, ſe vel adducturum naves, vel certè ne Peloponneſiis
dimicantibus impeditorum. Iam igitur ſiquidem adduxiſſet naves,
ipſa quod dixerat præſtitiſſet: ſin minùs, alterum tamen obtinuiſſet,
quod opera eius Peloponneſius tantum auxilium extortum eſſet. Hoc
imirum ſolertis eſt animi, non deeſſe fortunæ præbenti ſe, & oblata
ſua flectere ad conſilium: ut Livius ait

Quæ peſtis) *Tales enim homines, ambitione quæ in principes per-*
tinerunt, eadem ad ulteriora quoq. & non conceſſa tendunt: & ubi
non tantum pollere opes ſuas, inter eiusdem faſtigij cives, quantum
ſpiunt, cernunt: ab his deficiunt, & apud populum quærunt, quod
ſic obtinere non poſſunt. Quidquid enim aliis accedit, id ſuis opibus
detrahi credunt, & ſemper alterius dignationem ſua contumelia
dendere putant. Contrà plebeij homines, non aſſueti magnis honori-
bus, altiores faſtigio ſuo publicas curationes & dignitates opinantes,
tud ægrè eminentioribus cedunt.

Primus ante alios) *Similis eſt apud Ariſtot. lib. 5. Pol. cap. 1.* 389
ntentia: Popularis, inquit, ſtatus tutior eſt minusq. ſeditionibus ob-
xius quàm paucorum potentia. Hos enim duplex ſeditio, & inteſti-
a, & adverſus populum exagitat. Populus verò adverſus pauciores
iùm rebellis eſt, ipſe ſecum non facilè ſeditiones exercet.

Vt Theram.) *Hi enim populares ex optimatibus facti, plebis pa-*
ciorum obſervè agunt.

Ad alteram) *Turris erat, ad ipſum oſtium fauces q. anguſtas*
rius muſica. Abhac vetus quidam murus continentem verſus regio-
m deductus erat. Quæ de cauſſa Quadringenti, ut ingreſſum por-
, cui ea turris immi ebat, in poteſtate haberent: à veteri muro in-
ientes, novum murum ad eandem illam turrim duxerunt. Id ca-
llum futurum erat, ipſis imminens faucibus portus, ut inde facilè
hiberi naves ingreſſuræ poſſent: ſimulq. in ſpeciem ultimam perfu-
m, quo ſi quid fortuna variaſſet, vel à civibus incolumitatem paci-
vel hoſtes intromittere poſſent.

Ab circuitore) *Plut. in Alcib. Hermonem hunc appellat: itaque* 390
m narrat, quaſi Phrynichum antè quàm Quadringenti Rempu-
icam invaſerant, occidiſſet. Hermonem enim cauſſa dicta abſolu-
m, coronaq. ab populo Athenienſi donatum, ſcribit

Ad Æginam (c.) *Embœam nanq. petentibus proxima via circa*
anium erat: Ægina & Epidauro, in ſinu retractioribus locis ſini-
rorſus relicta.

391. Minantes Therameni] *Hunc enim auctorem motus ei cabant, qui tutius tamen ratus, ut nondum apertè plebis p ageret, operam in seditione comprimenda pollicens, suspicione tit.*

Theatrum D.] *Id fuit ex ordinarijs concionum locis.*

393. Nec aliud quidquam] *In talibus enim casibus, non id cidit per se, ut lib. 22. Tit. Liv. ait, æstimandum est. Sed uti corpore, quamvis levis caussa magis quàm valido sentitur: ægræ atque affectæ civitati quodcunque adversi acciderit, n magnitudine, sed viribus extenuatis, quæ nihil quod aggr possunt æstimandum est.*

Cùm enim] *Congeries & enumeratio calamitatum c que*

Hi celeres] *Pari modo lib. 1. comparant has duas civita tione ad Lacedæmonios Corinthij: Illi supra vires audaces, consilium temerarij, & in adversis confidenti erectioque fi Vos verò minora viribus audentes, ne tutis quidem consi illi impigri contra vos cunctatores, peregrinationibus assu domi desides stabunt.*

Inprimis maris] *Illud enim, si quidquam aliud, exp lesque homines requirit: & qui diversis moribus utunt parte inprimis lædi possunt.*

Qui similibus] *Tale consilium illis Hermocrates fi Lib. 7. enim ait: Agendum & audendum ipsis & pari versus Athenienses utendum, qui non virium robore, su alios adorientes, terribiles fiant. Quòd si iam aliquis co rum audaciam pari utatur ferocia, hunc maximo eis ter rum.*

In Pycnam] *Alij Pnycen vocant. Fuit hic ex ordinar num locis.*

Legumlatores] *Sunt hoc loco Nomothetæ seu Legumla qui novas Reipubl. leges scripserunt, quales Dracon & S runt: sed præcipuum prudentum consilium, qui in conc leges suo iudicio probarunt, aut repudiarunt. Hæc legu darum consuetudo, cùm usque ad Quadringentorum do incolumis mansisset: prorsus cum Solonis Republica & exti imperio illis abrogato pariter cum ea est revocata. C. Sig. lib. pub. Athen.*

394. Maximè barbaris] *Et proinde imperitis ignarisque qu tur.*

Ad Oenoen] *Aristarchus transfugam, sine alicuius proditione venientem ad hostem, nihil aliud quàm unum*

[redacted]afame corpus eſſe ratus: id iam agit, ut principio mox alicui emolumento ſit novis amicis.

Sub idem æſt.] *Totam iam belli ſedem mutatam narrat, transiſſe ex Ionia in Helleſpontum Peloponneſiorum claſſe.*

Interhæc] *Huic loco, totiq́ue inſequenti narrationi perneceſſaria eſt ſitus regionis, urbium, littorumque cognitio.*

Duabus Peloponneſiorum] *Modò dixerat Athenienſes ſedecim navibus Abydo Elæuntem petentes, ab Mindari claſſe fugatas: eas dum perſequitur, ſub idipſum tempus Attica claſſis ſuperve[illegible], duæque ex Peloponneſia claſſe naves incautiùs priores ſecutas cepit.* 396.

Octo & ſexaginta] *Græca omnia, quæ ego vidi, exemplaria hoc loco Athenienſibus 86. naves, Peloponneſiis 68. tribuunt: idque ſequuntur Vvinshemius & Valla. Quod ego minimè ab Thucydide ſcriptum, ſed librarij errorem iudicans, non dubitavi in Latina converſione mutare: his omnibus ductus argumentis. Nam primùm in Lebodo modò Athenienſes 67. ſolùm naves univerſas habuerant quas licet omnes adduxerunt in Helleſpontum, ab Imbro etiam navibus adiunctis, non tamen 86. effeciſſent. Peloponneſii verò paulò antè ad Elæuntem 86 naves habuerunt: nec ulla cauſſa interceſſit, qua navium his numerus minueretur. Adhæc Peloponneſii nunquam tam parva & impari claſſe cum Athenienſibus congreſſi ſua ſponte fuiſſent: qui priùs ad Miletum pari navium numero inſtructi detrectaverant certamen. Certiſſimum autem ex ſequentibus argumentum ſumitur, quòd maior fuerit Peloponneſiarum navium numerus. Nam medio agmine pauciores fuiſſe Athenienſium naves, & in utroque cornu Peloponneſii ſuperaſſe numero, dicuntur. Tota ergò claſſis maior fiat: ſiquidem partes. His Diodorus quoque lib. 13. conſentit: qui hanc ipſam deſcribens pugnam, primò Athenienſes 60. Peloponneſios 88. naves habuiſſe, inde verò diſertiſſimè Athenienſes multitudine inferiores, ſcientia peritiaq́, ſuperiores evaſiſſe ſcribit. Et ſanè perlevi momento ab librario admiſti potuit, ut numeros invicem commutaret, vel affinitate præcipitatus 86. pro 68. & rurſus 68. pro 86 ſcriberet.*

Quo viſo] *Explicaverunt claſſem Athenienſes in littore Europæ, Peloponneſii Aſiæ litoribus aciem præſenderunt. Apud Athenienſes, Thraſybulus dextro cornu ad Elæuntem apertum mare verſus tendebat, Peloponneſiorũ, qui ut circumirent eum ipſi quoq, altum petebant, celeritate ſuperavit. Eodem tempore, Thraſyllus ſiniſtro cornu, quod angustias Helleſpontiverſus navigabat, in occurſum*

C

CHRONOGRAPHIA IN HISTORIAM THUCYDIDIS DESCRIPTA

à

G. A. E.

PRÆFATIO.

CHRONOGRAPHIAM HISTORIÆ *Thucydidis reſpondentem præſenti converſioni meæ adiecturus, ſic demum omnia, quorum ab Thucydide fit mentio, tempora me comprehenſurum iudicavi; ſi à Cecrope primo Athenienſium rege, qui primus paſſim per agros ſparſos ives ſuos in pagos ſeu oppida coegit, orſus, ad finem uſque Peloponeſiaci belli omnes quas memoras Thucydides hiſtorias perſequerer. ecutus ergò eum alios Chronologos, Euſebium, Ger. Mercatorem, unctingum, Funccium, tum verò hiſtoricos illorum temporum, norum in primis Thucydidem: in magna paſſim diſſenſione, eos in quabet parte potiores habui, qui & hiſtoricorum narrationibus, & cæteris quibus hic niti neceſſe eſt rationibus, convenientiùs ſtatuere ions viſi. Ante omnia, ut certiſſimum, ſic præcipuum, deſcriptionis oſui fundamentum, Eclipſium & Aſtronomici calculi ſuppputatioes; ſecutus in eo clariſſimi Mathematici M. Michaelis Mæſtlini, Præceptoris mei, mihi ab ipſo benevolè ſuppeditatas demonſtrationes. Eaum magno ex numero, quaſdam hoc loco, quæ & præſentem Chronographiam confirment, & Eclipſes multaque alia Thucydidis & Xenophontis loca explicent, commemorare libet.*

Primò igitur ſciendum, annos hiſtoriæ ſuæ Thucydidem ordiri à rimo vere, Sole circa vel ante medium aquarij (in quo veriſimum veteres, in regionibus paulò magis auſtralibus, inchoare ſolebant, teſte Varrone lib. 1. cap. 28. de re ruſt.) exiſtente: mox videlicet poſt principium Februarij menſis anni Iuliani. Vnde patet, Thucydidios annos ab Julianis, quibus hodie utimur, vetrò computatus, & quorum calendæ Ianuar. principium faciunt, parùm differre. Anni verò Olympiadum incipiuntur à Solſtitio ſequente. Nos Copernici exemplo eos n meridie primi diei Iulij, ſecundum annos Iulianos, inchoabimus. um enim diem, ut ex numeris eius colligitur, cum primo die Hec-

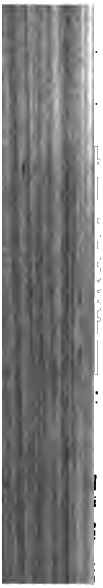

2. verum Græc. anno 28. sequitur Olympiades in an. 10.
16. 20. 24. 28. incidisse. Deinde quamquidem inter n
gni nominis historicos & chronographos controversia n
piadis 87. annum 2. in primum hujus belli annum, & O
annum 1. in annum 28. belli, decim. sincidisse; sequen
bus nisi. I, Olympiadem 93. de qua lib. 1. rer. Græc. Xen
anno belli Peloponnesiaci conveni. e d cimus, non 20.
Xenophon affirmare videtur, cum po. Olympiadem 93
22. & 24. quasi illam consequentis. m. fac. at mentionem
primo historiarum, quas illo Olympiadis 93 anno prim
scribit, nulla fit ab Thucydide mentio; qui tamen ipse
annum belli narrat. II, Ephorum ibi Xenophon nom.
pum. at anno vigesimo non Evarchippum, sed Alexippid.
fuisse, non Thucydidis modò, sed ipsius Xenophontis, test
citur. Hic enim lib. 2. absoluta hujus belli narratione, on
Lacedæmoniorum, qui singulis belli annis præfuerunt
anno 20. Alexippidam ponit; at anno 24. hunc, in
Olympias 93. Evarchippum. Manifestum igitur, hanc
anno 24. convenire. Xenophontem verò historiam suam
ratè distinxisse, cujus. finem solum Thucydidis cum pri
phontis conferenti, facilè patebit. III, Cyri junioris adve
Artaxerxem expeditionem, anno 4. Olympiadis 94. facti
vita Xenophontis Diogen. Laert. uno anno videlicet ante
cratis. quem idem Laertius necatum scribit anno 1. Olymp

ertum igitur evadis, Olympiadem 93. in annum 24. belli, non
nire. Hinc retrò numerando, annus huius belli primus inci-
cundum annum Olympiadis 87.

ò, in primis Chronographiam confirmant, & in quem vel
dum vel ante Christum annum quælibet res gesta incidat de-
int, certissimi omnium temporum characteres Eclipses. Tres
ucyd. duas Xenophon tradiderunt. Nunc si his similes cal-
ronomico investigentur: non modò omnes præclarè nostram
graphiam confirmant, sed & nullæ aliæ vel anteà vel pòst Ecli-
rehendantur, quæ & ipsarum intervallis & durationis ma-
ne, annique & diei determinato tempore, ita historicis accura-
ndeant, ut hæ, quas illis Olympiadum & ante Christum annis,
lequenti Chronographia indicabuntur, factas Astronomica
monstrat. Maioris itaque perspicuitatis & cognitionis gratia,
deinceps persequemur.

clipsin Thucyd. lib. 2. in Sole, anno primo belli, tempore æstatis,
scribit; non quidem totalem, tantam tamen ut stellæ quædam
posuerint, tempore pomeridiano. Huic egregiè consonat, quòd
abonnassari 317. die 28. Pharmuthi octavi mensis, hoc est, an-
ante Christum natum, die 3. Augusti, Sol defecisse in Græcia
rasur, digitis 9. cum dimid. à borea, hora (nostri horologij)
limid. pomeridiana. duratio fuit horarum 2. cum 2. quint.
m Sol occiderit ibi hora 7. patet eum ante occasum iterum re-
n fuisse: & magnitudo eius digitorum 9. cum dim. (vel pau-
maior) tanta est, qua aliquas stellas, maiores scilic. (non e-
it Thucydides, multas, vel omnes, sed aliquas (conspi-
sse non absimile veri est: ut Venerem ea die in 24. gradu Leo-
recturum in 20. gradu Virginis, quæ parumper meridianum
cul à Zenith prætergressa fuerat: Lyræ fidiculam, à meridie
rè orientaliorem, quanto Arcturus occidentalior fuit, &c.

Eclipsin in Sole, partialem, statim in principio anni octavi
elli, Thucyd. lib. 4. factam scribit. Huic optimè congruit, quòd
abon. 324. die 15. Chæac quarti mensis, hoc est, anno 424. ante
m, die 21. Martij, hora 9. cum quadrante ferè, ante meridiem,
ecit in Peloponneso, digit. 7. cum dim. à borea. duratio fuit
roximè 3. horarum.

Eclipsin in Luna, anno 19. huius belli, cladis Niciana inter
ssam, Thucyd. libr. 7. describit. Plutarchus mensem nomi-
tagitniona. Consensit, quòd anno 335. Nabon. die 27. Pachon
nsis, hoc est, anno 413. (bissextili) ante Christum, die 27. se-
28. Augusti, hora 9. cum besse noctis, defecit Luna Syracusis,
& 3 quint. duratio fuit hor. 3 & 2. sext. ferè.

IV. Ecli-

IV. Eclipſin in Luna, ann. 26. belli, ſub veſperem, Xenophon lib. 1 rer. Græ. prodidit. Anno igitur Nabonaſſ. 342. vel ante Chriſtum 406. Luna bis defeciſſe invenitur. Verbis autem Xenophontis magis convenit defectio prior: qua Luna defecit die 14. Tybi quinti menſis, vel 15. Aprilis, Athenis hora 9. cum quadrante, noctis, dig. 11. & 2. tert. duratio fuit hor. 3. cum 2. tert. Quòd verò præſens Eclipſis, non in 24. belli annum (ut Xenophontis ſententiam minùs accuratè ponderanti videri poſſet) ſed 26. incidat: patet tum inde, quòd nullam omninò anno 24. invenit calculus Eclipſin, at anno 26. duas; tum verò ex iis, quæ de Olympiadum & hiſtoriæ Xenophonteæ ordine paulò antè ſunt dicta. qui enim Olympiadem 93. in annum 24. belli incidere ex priùs dictis tenebit, is hanc Eclipſin, quam tertio Olympiadis 93 anno Xenophon aſſignat, anno 26. convenire non dubitabit.

V. Eclipſin in Sole factum, anno 28. belli Xenophon ſcribit. Ei convenit, quòd anno Nabon. 344. die 6. Paynidecimi menſis, horâ ſ. ante merid. defecit Sol à borea, dig. 8. cum 2. quint. duratio fuit hor. anno 404 ante Chriſtum natum die 3. Septemb. hora 8. cum dimid. 2. cum 3. quint.

Hæc hactenus ex Præceptoris mei M. Mæſtlini, viri doctiſſimi, calculo & demonſtrationibus, ſatis, ut opinor, Chronographiæ meæ præcipuam partem confirmantia, afferre viſum eſt. Plura de his & ampliora dare, nec inſtituti mei nec loci præſentis eſt. Non enim Chronologicum integrum opus, ſed hiſtoriæ huic ſatis convenientem Chronographiam, edere animus fuit. Nunc rem ipſam aggrediamur.

CHRO-

Anni Iuliani ante Christum natum.

CHRONOGRAPHIA IN HISTORIAM THVCYDIDIS.

1560 CECROPS REX PRIMVS Athenienſium, regnavit annos 50. Euſebius. Hic populum Atticum ſparſim habitantem in duodecim pagos ſeu oppida coegit. Euſeb. Thucyd lib. 2. pag 69.

1523 Hellen Deucalionis filius, à quo Græci Hellenes primum dicti ſunt, his temporibus vixit. Euſeb. Thucyd. lib. 1. pag. 2.

1515 Moſes populum Hebræum duxit ex Ægypto. Exod. 13.

1475 Ioſua Hebræos duxit in terram ſanctam. Ioſ 10.

1401 Erechtheus ſextus Athenienſium rex, ann. 50. Euſeb. Thucyd. lib. 2. pag. 69.

1324 Pelops præfuit Peloponneſo, imperavitq; ann. 59. Euſeb. Thucyd. lib. 1. pag. 5.

1309 Euryſtheus Mycenarum rex imperavit ann. 45. Euſeb. Thucyd. lib. 1. pag. 5.

1264 Atreus Mycenarum rex, ann. 65. Euſeb. Thucyd. lib 1. pag. 5.

1252 Minos mari potens fuit. Euſeb. Thucyd lib. 1 pag. 34.

1236 Theſeus decimus Athenienſium rex, ann. 30. Euſeb. Thu. l. 2. p. 69.

1199 Agamemnon Mycenarum rex, ann. 18 Euſeb. Thuc. l. 1. p. 4. 5.

1192 Græci, duce Agamemnone, Troiam obraptam ab Alexandro Helenam bello petierunt. Euſeb. Thuc. lib 1. pag. 4 5. 6.

1182 Troia à Græcis expugnata. Euſeb. Thucyd lib. 1. pag 6.

1181 Troiani quidam profugi Erycem & Egeſtam Siciliæ urbes condiderunt. Dionyſ. Hal. lib. 1. Thucyd. lib. 6. pag. 260.

1178 Simſon, vir animi corporiſq; robore præpollens, præfuit Hebræis. Iud 15

1122 Bœoti Cadmeidem regionem, quæ deinceps Bœotia dicta, occupârunt. Thucyd. l. 1. p. 6. 7.

1119 Samuel Propheta adminiſtravit Remp. Hebræorum. Act. 13.

1102 Dores ducibus Heraclidis Peloponneſum occupârunt. Th. l. 1 p. 7.

1091 Codrus ultimus rex Athenienſium, ann. 21. Euſebius.

1078 David rex Hebræorum regnare cœpit Hebrone. 2. Reg. 5.

1070 Sublata apud Athenienſes regia poteſtate, Prætores deinceps, quos Archontes appellârunt, Reipub. præfuerunt. Euſeb.

1038 Salomo rex Hebræorum, ſapientia clarus. 3. Reg. 11.

1036 Siculi circa hæc tempora ex Italia in Siciliam venientes eam de ſuo nomine Siciliam appellârunt. Thuc. l. 6. p. 26.

Reſta

Olymp. anni	Ante Christ.	
		uſque penetravit, urbem deſertam à civibus incen
		autumni denique tempus ad Salaminias anguſtia
		maritima pugna ſuperatus, aufugit; Mardonio in C
		terreſt ib. copijs relicto. Euſ. Her. l. 7. & 8. Thuc. l. 1.
		paſſim.
		Eodem anno Carthaginenſium ingens exercitus, q
		Eto cum Xerxe, duce Amilcare, in Sicilam miſeran
		ad internecionem deletus eſt. Diod. l. b 11.
	479	Mardonius cum reliquo exercitu ab Græcis, duc
		ad Platæas deletus. Her. l. 8. Th. l. 1. p. 10. l. 2. p. 93.
—		Eodem die ad Mycalen Perſæ à Græcis ſuperati.
2		Thuc. l. 1. p. 37.
		Seſtum per hyemem Græci expugnant. Thuc. l. 1.
—		Athen. urbis ſuæ mœnia inſtaurant. Thuc. l. 1. p
	478	Sol defecit, dig. 10. à hor. 17 Febr. hor. 1. poſt me
3		Themiſt. Piræum munit, rem navalem inſtrui
	477	prum oppugnant, Byzantium capiunt. Iones alijq
—		cietatem Athen. veniunt. Lacedæmonij Pauſaniam
4		nem necant. Thuc. l. 1. p. 39. 40. 52.
	476	Anaxilas Rheginorum tyrannus mortuus, cùm r
76 1		18. Diod. lib. 11.
		Lacedæmonij bellum Athenienſib. ob motus imper
—	475	ri, conſilio Hetæmaridæ perſuaſi deſiſtunt. Diod. l. 11.
2		Themiſtocles oſtracismo primùm Athenis pulſus
—	471	nè à civibus damnatus, ad Perſas confugit. Diodor. l
77 2		lib. 1. p. 56.
	470	Cimon Athen. dux Eionem Scyrumq; capit. Th. l.
—		thenienſes Caryſtios in Eubœa & Naxios rebellante
3		Thuc. l. 1. p. 41.
		Cimon perſas ad Eurumedontem fluvium terra
		cit. Diod. l. 11. Thuc. l. 1. p. 41.
	465	Xerxes ab Artabano peremptus. Succeſſit ei
—		Longimanus rex V. Perſarum: qui tamen iamp
78 4		Græcam expeditionem cum patre cœperat imperar
		Etum, ut Thuc. Themiſtoclem ad Artaxerxem reg
		ſcribat.
		Thaſios rebellantes bello perſequuntur Athen. Th.
		Novem vias coloni miſſi à Thracib. delentur Th. l. 1
—		Terræmotus ingens Spartam concuſſit. Meſſenij H
	464	Lacedæmonijs defecerunt. Eos Ithomen compulſos a
		Lacedæmonij obſederunt. Thuc. l. 1. p. 42.
79 1		Mycenæ ab Argivis everſæ Diod. l. 11.

Olymp. uni	Ante Christ.	
	462	Thasij ab Athen. subacti. Thuc. l. 1 p. 42.
2	462	Athenienſium ab Lacædemonijs accita auxilia contumelioſè dimiſſa ſunt. Itaq; Athen. relicta ſocietate Lacedæm. cum Argivis Theſſalisq; fœdus inierunt. Thuc. l. 1. p. 42. 43.
3		Megarenſes ab Athen. defecerunt. Thuc. l. 1. p. 43.
0 1	460	Athen. Ægyptijs rebellantibus contra Perſas auxilia miſerunt. Thuc. l. 1. p. 43.
2	459	Athenienſ. terra à Corinthijs & Epidaurijs ad Halias victi, eosdem mari ad Cecryphaleam vincunt. Dioder. 11. Thuc. l. 1. p. 43.
3	458	Athen. Æginetis bellum intulerunt: Corinthios ad Megaram clade affecerunt: longos muros ad mare duxerunt. Thu. l. 1. p. 43. 44.
		Eſra ab rege Perſarum ad Remp. templumq; Iudæorum inſtaurandum miſſus. Euſeb.
4	457	Laced. Doribus contra Phocenſes auxilio ſunt: Athenienſeis ad Tanagram acie vincunt. Thuc. l. 1. p. 44.
		Athenienſes Bœotiam occupant: Æginetas bello victos ſub iugum mittunt. Diod. l. 11. Thuc. l. 1. p. 45.
1 1	456	Tolmidas dux Athen. Peloponneſum claſſe circumit: navalia Lacedæmoniorum incendit: Sicyonios prælio vincit: Naupactum capit. Died. l 11. Thuc l. 1. p. 45.
2	455	Megabazus Perſa Athenienſes & Ægyptios acie victos, in Proſopitide obſidet anno uno & ſex menſibus. Thucyd. lib. 1. pag. 45.
		Itheme ab Lacedæmonijs decimo anno expugnata: Meſſenijs inde pulſis Athen. Naupactum habitandam dederunt. Thuc. l. 1. p. 43. 44.
3	454	Athen. ſexto anno ex Ægypto ab Perſis eiecti. Thucyd. l. 1 pag. 45.
4	453	Legati ab Roma Athenas miſſi ad leges Solonis deſcribendas: unde legib. XII. tabularum principium ortum. Euſ.
2 1	452	Athen. in Theſſaliâ terra, mari in Peloponneſium & Acarnaniam duce Pericle, expeditionem faciunt. Th. l. 1. p. 45. 46.
3	450	Athenien. cum Peloponneſijs in annos 5. fœdus icerunt: in Cyprum Cimone duce ducentas naves miſerunt. Diod. l. 12. Thuc. l. 1. p. 46.
4	449	Moritur in Cypro Cimon: victores Athenienſes domum revertuntur. pacem inde cum Perſis faciunt. Diod. l. 12. Th. l. 1. p. 46.
3 3 1	448	Lacedæmonij bellum ſacrum geſſerunt. Thuc. l. 1. p. 46.
2	447	Athen. ad Coroneam cæſi, Bœotiæ poſſeſſionem amittunt. Euſeb. Diod. l. 12. Thuc. l. 1 p. 46.

Olymp. anni	Ante Christ.	
		Eubœam rebellantem Pericles domuit. Thuc. l. 1. p.
		Lacedæmonij, duce Pleistoanacte, Atticam popu
		Thuc. l. 1. p. 46.
—	446	Fœdus & pax in annos 30. facta inter Lacedæmo
3		Athenienses. Euseb. Diod. l. 12. Thuc. l. 1. p. 47.
	440	Samios desciscentes Pericles post nonum mens
85 1		git. Thuc. l. 1. p. 47
—	436	Amphipolis ab Agnone condita, Thuc. l. 4. p. 202.
4		Corcyræi Corinthios, qui illis Epidamnum ad
	433	prælio vincunt: Epidamnum obsidione capiunt. Thu
86 4		Athenienses Corcyræos, auxilium contra Corin
	432	ploranteis, in societatem recipiunt: & cum eis in Co
		pugnant. Thuc. l. 1. p. 20 & seqq.
87 1		Perdiccas octavus Macedoniæ rex, annis 28. Enje
		passim.
		Potidæatæ & Chalcidenses ab Athen. deficiunt:
		enses Corinthios acie ad Potidæam vincunt, oppid
		dent. Thuc. l. 1. p. 24. & seqq.
		Lacedæmonij sociorum advocato consilio, bellu
		Athen. decernunt. Thuc. l. 1. p. 27. & seqq.
	431	I. hic est belli Peloponnesiaci annus, decim
		tus: nimirum post tricennale fœdus ictum. Id d
		Thucydides, quid quoque anno, quid æstatis, qu
		tempore, sit gestum recenset.
		Æstas. Primo vere Thebani, qui Plateam noct
—		runt, ab oppidanis sunt trucidati. Thuc. l. 1. p. 62. 63.
2		Octogesima ab eo facto die, Peloponnesij Attica
		exercitu, duce Archidamo, ingressi, regionem pop
		Athen. vicissim in Peloponnesum navibus 100. mis
		tima eius infestârunt. Thuc. l. 2. p. 67. & seqq.
		Ægineta ab Athen. insula pulsi. Thuc. l. 2. p. 74.
		Sol post mer. defecit. Thuc. l. 2. p. 74.
		Sitalces Thraciæ rex societatem cum Athen. fec
		l. 2. p. 74.
		Circa autum. Athenienses in Megarensium agros
		nem fecerunt. Thuc. l. 2. p. 75.
		Hyems. Athenienses sepulturam bello assumpsi
		fecerunt. Thuc l. 2. p. 76. & seqq.
	430	II. Æstas. Peloponnesii iterum Atticam duce Ar
		ingressi, diebus 40. regionem omnem evastârunt. con
—		in Peloponnesum naves 100. miserunt. Thuc. l. 2. p.
3		Morb. sævissimus Athenas adortus, integro bien
		fatur. Eus. Thuc. l. 2. p. 82. & seqq.

Ante Christ.

Extrema æstate legati Lacedæmoniorum ad regem Persarum euntes comprehensi sunt ab Athenienſibus & interfecti. Thuc. l. 2. p. 91.

Hyems. *Athenienſes naves 20. duce Phormione, circa Peloponneſum miſerunt. Thuc. l. 2. p. 92.*

Potidæa obſeſſa venit in deditionem. Thuc. l. 2. p. 92.

429 III. Æſtas. *Peloponneſii, duce Archidamo, Platæam obſidione cinguntur. Thuc. l. 2. p. 93. & ſeqq.*

Phormio Atticus dux navibus 20. Peloponneſiorum naves 47. devicit. Iterum adverſus 77. naves eorum cum ſuis 20. pari Marte dimicavit. Thuc. l. 2. p. 99. & ſeqq.

Sexto menſe hujus anni Pericles princeps in rep. Athen. moritur. Euſ. Thuc. l. 2. p. 91.

Hyems. *Piræeus portus Athenarum à Peloponneſiis tentatus. Thuc. l. 2. p. 105.*

Sitalces Thraciæ rex bellum Perdiccæ & Chalcidenſibus fecit. Thuc. l. 2. p. 106. & ſeqq.

428 IV. Æſtas. *Peloponneſii tertium Atticam populantes inierunt. Thuc. l. 3. p. 111.*

Lesbus inſula ab Athenienſibus deſcivit: qui miſſo exercitu, Mitylenen caput inſulæ obſidione cinxerunt. Thuc. l. 3. in princ.

Hyems. *Platæenſes à Peloponneſiis obſeſſi, dimidia pars, noctu transgreſſi hoſtium munitiones, evaſerunt. Thuc. l. 3. p. 117. & ſeqq.*

427 V. Æſtas. *Peloponneſiorum exercitus, quartum in Atticam impetu facto, gravi regionem populatione afflixit. Th. l. 3. p. 120.*

Mitylene in poteſtatem Athenienſium redacta. Thuc. l. 3. pag. 120.

Peloponneſiorum naves 40. Lesbiis ſubſidio miſæ, Ioniam primæ in hoc bello attigerunt. Thuc. l. 3. p. 121. 122.

Platæa dedita Lacedæmoniis. Thuc. l. 3. p. 131.

Seditio inter plebem & optimates Corcyræorum commiſſa. Thuc. l. 3. p. 140. & ſeqq.

Extrema æſtate Athen. naves 20. in Siciliam, quæ Leontinos tuerentur contra Syracuſanos, miſerunt. Thucyd. l. 3. p. 146. 147.

Hyems. *Morbus priſtinus in Athen. coortus, urbem non minus anno populatur. Thuc. l. 3. p. 147.*

426 VI. Æſtas. *Peloponneſii Atticam invaſuri terræmotibus averruntur. Thuc. l. 3. p. 147.*

Olymp. anni	Ante Christ.	
		Meſſanæ Siciliæ in partes Athen. pertracta. Thu
		Heraclea in Trachine ab Lacedæmonijs condit
		l. 3. p. 49.
3		*Demoſt. Athen. dux Ætolis bellum inferens, a*
		gatur. Thuc. l. 3. p. 150. 151.
		Euryl. Lacedæmon. Locros Ozolas ſubigit. Th. l.
		Hyems. *Athen. Delum luſtrarunt. Th. l. 3. p. 15*
		Demoſth. Athen. Acarnanum dux. Ambraci
		loponneſios magna clade profligavit. Thuc. l. 3 p. 1
		In Sicilia bellum varia fortuna gerunt Athen
		pag. 158.
	425	VII. Æſtas. *Meſſana Siciliæ ab Athenienſib*
		Thuc. l. 4. p. 159.
		Peloponneſii Atticam quintùm ingreſſi, dies
		pulárum. Thuc. l. 4. p. 160.
		Demoſth. Pylum in Meſſenia contra Lacedæ
		nios. Thuc. l. 4. p. 160.
4		*Lacedæmonij Pylum obſidentes, mari ab Ath*
		inſula Sphacteria. poſt 72. dierum obſidionem, p
		fruſtra tentata, expugnantur. Thuc. l. 4. p. 162. &
		Athenienſes Corinthios in ipſorum agro acie
		Thuc. l. 4. p. 177. 178.
		Exules Corcyræorum plebi bellum inferentes,
		nienſium capti peremptiq; ſunt. Thuc. l. 4. p. 179. 18
		Artaxerxes Perſarum rex obijt. Thuc. l. 4. p. 18
		Hyems. *Perſarum regis ad Lacedæm. legatus*
		captus eſt. Thuc. l. 4. p. 180.
	424	VIII. Æſtas *Darius Nothus VI. rex Perſar*
		Euſeb. Sol defecit. Thuc. l. 4. p. 180.
		Athenienſ. Cythera Thyreamq; capiunt, Laconi
		lantur. Thuc. l. 4. p. 181. 182. & ſeqq.
89 1		*Siculenſes pacem inter ſe faciunt, Athenienſeis*
		Thuc. l. 4. p. 183. & ſeqq.
		Athen. Megara proditione occupaturi, conatu
		tur. Thuc. l. 4. p. 186. & ſeqq.
		Braſidas Laced. cum exigua manu per Theſſalia
		Athenienſium profectus, Acanthum Stagirumq;
		cupat. Thuc. l. 4. p. 192. & ſeqq.
		Hyems. *Athen. Bœotiam cum exercitu ingreſſi,*
		lium ibi caſtellum communiſſent, acie à Bœotis ſupe
		Thuc. l. 4. p. 196. & ſeqq.
		Sitalces Thracum Odryſar. rex à Triballis in acie
		ei Seuthes Sparadoci ſucceſſit. Th. l. 4. p. 202.

ymp.	Ante Christ.	
		Braſidas Amphipolin Toronenq; & alias occupat urbes. Thuc. l. 4. p. 202. & ſeqq.
	423	IX. Æſtas. *Inducia inter Lacedæmon. & Athen annua. Thuc. l. 4. p. 208.*
		Sicone & Menda urbes ad Braſidam, per tempus inducia-rum, ab Athenienſibus deſciverunt. Thuc. l. 4. p. 209. 210.
2		*Perdiccas & Braſidas Arrhibæo Lynceſtarum regi bel-lum inferentes, ex eius regione pelluntur. Thuc. l. 2. p. 211 & ſeqq.*
		Athenienſes Mendam capiunt. Thuc. l. 4. p. 214. Scionem obſident. p. 215. Delios inſula pellunt. l. 5. p. 217.
		Perdiccas ad Athenienſium ſocietatem tranſit. Thuc. l. 4. p. 215.
	422	X. Æſtas. *Cleon Athen. in regiones iuxta Thraciam cum exercitu navigat, Toronam Galepſumq; capit. Thuc. lib. 2. p. 217.*
3		*Braſidas & Cleon prælio ad Amphipolin conſlixerunt: in quo duce utroq; cæſo Lacedæmonij vicerunt. Thuc. l. 5. p. 219. & ſeqq.*
		Hyems. *Lacedæmonij & Athen. pacem in annos 50. inde & ſocietatem fecerunt. Thuc. l. 5 p. 222. & ſeqq.*
	421	XI. Æſtas. *Corinthij, Mantinei, Elei, Chalcidenſes, cum Argivis fœdus iceruni. Thuc. l. 5. p. 229. 230. 231.*
4		*Athenienſes Scionem capiunt: Delios in inſulam reducunt: cum Lacedæmonijs mutuarum rerum controverſias agunt. Thuc. l. 5. p. 231.*
	420	XII. Æſtas. *Athen. cum Argivis, Eleis, & Mantineis in 100. annos fœdus fecerunt. Thuc. l. 5. p. 238.*
0 1		Hyems. *Heraclienſes in Thrachine ab accolis acie cæſi. Thuc. l. 5. p. 241.*
	419	XIII. Æſtas. *Argivi cum Epidaurijs bellum gerunt. Thuc. l. 5. p. 241.*
2		Hyems. *Athenienſes ab Lacedæmonijs, qui Epidaurijs miſerant præſidium, fœdus ruptum iudicarunt. Thuc. lib. 5. p. 242.*
	418	XIV. Æſtas. *Lacedæmonij Argivos & eorum ſocios pu-gna ſuperárunt. Thuc. l. 5. p. 247. & ſeqq.*
3		Hyems. *Argivi cum cæteris Lacedæ. & ſocietatem inire conati Thuc. l. 5. p. 251. & ſeqq.*
	417	XV. Æſtas. *Argivorum plebs optimates urbe pellit, & à Laced. deſciſcens Atticam ſocietatem repetit. Thucyd. l. 5. pag. 258.*
4		

Olymp. anni.	Ante Christ.	
		Hyems. *Lacedæmonij Argivorum agros p*
		Thuc.l.5.p.252.
	416	XVI. Æstas. *Melum insulam obsidione p*
		shenienses.Thuc.l.5.p.253.& seqq.
91	1	Hyems. *Athenienses Melum capiunt.Thuc.l*
		Egestani auxilium Athenienſium contra Seli
		Syracuſanos implorant. Itaque legati primùm
		adres inſpiciendas miſſi. Thuc.l.6.p.263.264.
	415	XVII. Æstas. *Reverſis ex Sicilia primo vere*
	2	*peditionem illò Athenienſ. decreverunt. Tum*
		claſſis Attica ab urbe mota, Corcyram primò, in
		tenuit: tandem in Siciliam tranſmiſit, Naxum
		in ſocietatem belli pertraxit.Thuc.l.6.p.263.&
		Alcibiades ex Sicilia ad cauſſam dicendam
		exilium abijt.Thuc.l.6.p.284. & ſeqq.
		Hyems. *Athenienſes ad Syracuſas venientes,*
		nos prælio vincunt. inde Catanam in hybernare
		Thuc.l.6.p.288.& ſeq.
		Lacedæmonij & Corinthij auxilia Syracuſas
		Thuc.l.6.pag.300. & ſeqq.
	414	XVIII. Æstas. *Primo vere Athen. ad obſid*
	3	*racuſanorum venientes, complurib⁹ prælijs*
		cuſanis, urbem magna ex parte munitionibus
		Thuc.l.6.p.304.& ſeq.
		Gylippus ab Lacedæmonijs miſſus dux, cum au
		loponneſo venit Syracuſas.Thuc.l.7.p.309.310.
		Hyems. *Athenienſ. ſupplementum ſuis in S*
		cernunt. Thuc.l.7.p.313.
	413	XIX. Æstas. *Lacedæmonij, Agide duce, A*
		exercitu ingreſſi, Deceleam communierunt. Thu
		Syracuſani terra mariq́ue Athenienſ. aduerſi,
		caſtella capiunt, mari vincuntur. Thuc.l.7.p.318
	4	*Thraces Mycaleſſum Bœotiæ fœdè diripiũt. Th*
		Corinthiorum claſſis cum Attica æquo Mart
		Thuc l.7.p.324.
		Syracuſani navali prælio ſuperant Athen. Th
		327.
		Demoſthenes & Eurymedon cum novis copijs a
		veniunt Syracuſas.Thuc.l.7.p.327.
		Demoſt. Epipolas noctu capere aggreſſus, magn
		clade repellitur.Thuc.l.7.p.328 & ſeqq.
		Luna defecit. Thuc. l.7.p.332.
		Syracuſanis iterum Athenienſes mari, cæſo Ea
		se, vicerunt. Th.l 7.p 333.

Athen. ultimo prælio cōgressi, ingenti strage superantur, inde tertia die ab Syracusis terra digredientes, per aliquot dies ab insectantib. Syracusanis vexati, tandē cum ducibus in hostium potestatem venerunt. Th. l. 7. p. 336. & seqq.

Athenien in urbe suorum accepto interitu consternati, resistendum hostibus accinguntur. Thuc. l. 8. p. 352.

Hyems. *Athenien. inimici in eversionem eorum conspirant. Thuc. l. 8. p. 352. & seqq.*

412 XX. Æstas. *Atheniens. Peloponnesias naves in Ioniam ituras ad Piræum devicerunt. Thuc. l. 8. p. 355.*

Chius, Erythræ Clazomenæ, Miletus, ab Athen. desciscunt. Thuc. l. 8. p. 356. 357.

Lacedæm. societatem ineunt cum rege Persarum. Th. l. 8. p. 358.

Atheniens. naves in Asiam ad retinendos in officio subditos mittunt: Chiorum urbem obsident: Peloponnesios ad Miletum prælio superant. Thuc. l. 8. p. 357. & seqq.

Hyems. *Iterum cum Persa societatem faciunt Lacedæmonij: Rhodium occupant. Th. l. 8 p. 365. 368.*

411 XXI. Æstas. *Quadringenti optimates Athenis imperium invadunt. Thuc. l. 8. p. 377.*

Alcibiadem exercitus Athenien. ab exilio revocat. Th. l. 8. p. 384.

Peloponnesii classem Atheniens. ad Eretriam profligant; Eubœam occupant. Th. l. 8. p. 392. 393.

Atheniens. Quadringentis imperium abrogant: Quinq; millia civiū, qui summæ rerū præessent, deligūt. Th. l. 8 p. 393

Peloponnesiorum classis ex Ionia in Hellespontum transiens, ibid. ab Athen. prælio superatur. Th. l. 8. p. 394. & seqq.

401 XXII. annus. *Egestani in Sicilia, Atheniens. destituti ope, Carhaginienses contra hostes suos Selinuntios & Syracusanos evocant. Diod. Sic. lib. 13.*

Peloponnesii ad Abydum ab Atheniens. classe vincuntur. Diod l. 13 Xenoph. lib. 1. Rerum Græcarum.

Euripum inter Eubœam & Bœotiam accolæ ponte consternunt. Diod. lib. 13.

Attica classis Peloponnesios ad Cyzicum, Mindaro cæso, profligat. Diod. l. 13. Xenoph. l. 1. R. G.

Lacedæmonij pacem petentes, iterum ab Athenienfibus, secundæ flatu fortunæ occæcatis, repelluntur. Diod. l. 13.

409 XXIII. annus. *Annibal Carhaginiensis dux, in Siciliam cum exercitu veniens, Imeram & Selinuntem urbes captas evertit. Diod. l. 13.*

Olymp. anni.	Ante Christ.	
		Lacedæmonij Pylum (ſecundum Diod. l 13. at X
		l. 1. ſequente anno factum tradit) Megaren. Niſæan
4	..	then. vi receperunt. Diod l 13.
		Alcibiades Chalcedonem, Byzantium, Selymbria
		Diod. l. 13.
	408	XXIV. annus. Alcibiades Athenas poſt long
		lium reverſus gaudio ſummo populi excipitur, imp
		ingenti omnium conſenſu creatur. Diod. S. l. 13.
		Cyrus regis Perſarum filius Lacedæmonios pec
		vat. Xen. l. 1.
93 1		Alcibiadi, quòd per abſentiam eius Antiochus g
		tor malè adverſus Lyſandrum pugnaverat, multi
		nienſ. multitudo imperium rurſus aufert. Diod. l.
	407	XXV. annus. Callicratidas Lacedæm. navarch
		phinium in Chio; Methymnam in Lesbo capit: Con
2		then. ducem mari fuſum Mitylenæ obſidet. Diod. l.
	406	XXVI. annus. Attica claſſis Peloponneſ. ad
		ſæ magna ſtrage, Callicratida perempto, ſuperavit
		victores, quia cives caſos non recuperaverant, à p
		then. morte ſunt multati. Diod. l. 13. Carthaginien
3		genium Sicil. octo menſium obſidione ceperunt. D
		Xen. l. 1. R. G.
		Dionyſ. Hermocratis filius, imperator ab Syracu
		tyrannidem in cives arripuit. Ita Diod. l. 13. Xen
		antium ſequentem confert.
		Luna defecit. Xen. l. 1.
	405	XXVII. annus. Darius Nothus rex Perſar
		tuus. Succeſſit Artaxerxes Memnon. Diod. lib. 13.
4		Lyſander Lacedæmonius claſſem Athenienſ.
		potamos penè univerſam delevit. Abrupta victor
		bus quæ Athenienſ. ditionis fuerant in poteſtatem
		urbem demum ipſam obſedit. Quæ per ſeme ſtren
		nem capta, naves ademit, longos muros ad ſibila
		tum dejecit, populum Lacedæmonijs parere coegit:
		ſotius Græciæ gaudio, cui ab intolerando eorum im
		beratæ tum demum libertas affulgere videbatur. D
		Xen. l. 2.
	404	XXIIX. annus. Triginta viri Athenis conſti
94 1		Sol defecit. Diod. lib. 14. Xen. lib. 2.

FINIS.

INDEX RERVM
ET VERBORVM APVD
THUCYDIDEM.

Abdera 107
Abronych. Lyſiclis F. 39
Abſentia magis admiramur ac præſentia 265
Abydus Mileſiorum colonia 376. è regione Sefti ibid. ad Pelop. deficit ab Ath. ibid.
Acamantis tribus Athenienſium 209
Acanthus Andriorum colonia 194. ad Braſidam ab Athenien. deficit 196
Acanthus Lacedæmon. 226
Acarnania ab Acarnane Alcimæonis filio dicta 110
Acarnanes optimi funditores 99. Ambraciotas magna clade profligant 156. 157. pacem cum eis faciunt 158. in Athenienſium ſocietatem veniunt 92. eisq; contrà Syracuſanos militant 334
Aceſines fluv. 170
Achaia in Peloponneſo Athen. fit ditionis 46. reſtituitur Peloponneſiis 47
Achaia Phtiothis 192. 352
Acharnæ pagus Atticæ maximus 72
Achelous fl. 110. 154
Acheron fl. 20
Acheruſia palus ibid.
Acie quando dimicandũ 362
Acræ à Syracuſ. conditæ 262
Acragas Siciliæ fl. 262
Acragas Siciliæ urbs, à Geloïs condita ibid.
Acrothoi oppidum ad montem Athon 204
Acte regio ibid.
Actium Anactoriiagri 13. 14
Admetus Moloſſorũ rex 56
Adoleſcentes poſſe gerere remp. 267. non poſſe 266
Adverſa ſuſtinere præclarum 89. propulſare faciliùs quàm tutari ſecunda 125
Æantides Lampſacenus 286
Ægaleos Atticæ mons 71
Æginam coloniam deducunt Athenienſ. 74. 334
Æginetæ claſſe valent 8. Lacedæmon. ſtudioſi 182. ab Athenienſibus bello ſuperantur 43. de imperio Athenienſ. queruntur 28. pulſi ab Athen. Thyream à Lacedæmoniis habitandam accipiunt 54. capta Thyrea ab Athenienſ. necantur 183
Ægitium Ætoliæ oppidum 151
Ægyptus à Perſarum rege deficit 43. redigitur in poteſtatem eius 45

Æmulatio adverſus vivos eſt, non mortuos 81
Æmulationes in repub. perniciosæ 145
Æmus mons 106
Æneas Ocytæ Corinthius 209
Æneſias Ephor. Spartan. 63
Ænianes 241
Ænus 172 Æolici generis urbs 334 Athenienſibus vectigalis ibid.
Æoli inſulæ 147
Æolenſes 334
Æolis 152
Æquitas non utilitate æſtimanda 135
Æſimides Corcyræus dux 21
Æſon Argivorum ad Spartanos legatus 235
Ætheenſes 42
Æthiopia 82
Ætna mons maximus totius Sicil. 159. eius incendia ibid.
Ætoli 3. gens magna & bellicoſa 150 vicatim habitant ibid. Athen. clade afficiunt 150. 151 eis mercede contra Syracuſanos militant 334
Affectuum humanorum vis & vehementia 129
Africa 43. 261. 332
Agamemnon quomodo exercitum ſuum adverſus Troianos coëgerit 4. 5 eiuſdem potentia ibid.
Agatarchid. Corinth. dux 99
Agatarchus Syracuſan. dux 319. 340
Ageſander 58
Ageſippidas Laced. 242
Agis Archidami F. Rex Lacedæm. 147 expeditionis in Atticam & alibid 242. 243 Argivos ii è manibus dimittit: id à Laced. mulctat Argivos ad Mani prælio vincit 247. Deceleam in Attic munit 316 inde contra Athen. geri eius ad Deceleam p & auctoritas 353 A nequicquam tentat
Agnon Niciæ F. Ather 48. 106. 226. 227 Poti oppugnat 86 Ampl conditor 202 eius mentum dejicium phipol.
Agræi
Agrai
Agrianes
Agrigentum vide Acra
Agrigentini bello Sy no ſe medios geru 331. 323
Alacritas Athenienſ.
Alcæus Archon Athen
Alcamenes Sthenelai cedæmon. 353 in præfectus miſſus 3 Athen. ad Piræum v interfectus
Alcibiad. Cliniæ juve maturæ ætatis, ma gloria nobilitatus prodigus, luxurioſus, alendis ſtudioſ. 267 perii avidus ibid. bitioſus, vitiisſuis puè patriam evertit Laced. quare inimici 301 Niciæ adverſari 267. 301 hoſpes

300 277. 358. bella feliciſſi mè gerebat ibid. auctoritate inter cives pollebat ib. eius in Olympia victoriæ & magnificentia ibid. Argivos ſocietate cum Athen. iungit 236. & ſeqq. bellum inter Lac. & Argivos accēdit 245. Syracuſani belli Athen. fautor 266. & ſeqq. in Siciliam cū exercitu mittitur 264. & ſeqq. ſacrorū violatorum & dominatus appetiti ſuſpectus 273. in exilium abit 288. capitis ab Athen. damnatur ib. Spartā venit, & de bello Laced. contra patriam cōſilia dat 300. 313. 354. ſuſpectus ad defectionem ab Athen. impellit 356. 357. ſuſpectus Lacedæm. ad Tiſſapher. confugit, illisq; apud eum ſuis conſiliis nocet 369. reditū ſibi in patriam ſtruit 370. ab exilio ab exercitu Athen. revocatur 392. imperator creatur 384. militū in Oligarchicos iram cōpeſcens, patriam ab exitio conſervat 385. reditum decreto populi accipit 394

Alcidas claſſis Laced. præfectus 116. 121. 122. 142 triumvir coloniæ Heracleam deducendæ 148

Alcinadas Lacedæm. 226. 227

Alcini lucus 140

Alciphron Argivus, hoſpes Lacedæm. 244

Alcmæon Amphiarai 110

Alcmæonidæ Piſiſtratidas Athenis ejecerunt 287

Alexan. Macedon. rex 56. 108

Alexarchus Corinth. dux 311

Alexicles unus de numero Quadringētorum 390. 391 profugit Deceleam 394

Alexippidas Ephorus Lacedæmon. 375

Alicyca 323

Alope 74

Almopia 108

Alyzia 322

Ambitio 145

Ambracia colonia Corinthiorum 97

Ambraciotæ bellum faciunt Amphilochis 92. & Acarnanib. 97. 154. magnam ab Acarnanib. cladem accipiunt 155. 156. pacem cum eis faciunt 158. Syracuſanis contra Athen. auxilia dant 335

Amici increpandi. inimici accuſandi 29

Amicum & hoſtem in tempore fieri oportet 298

Amicitia inter privatos eſt, ſocietas inter civitates 114

Amicitiæ firmiores ſunt, quæ datis beneficiis, quàm quæ acceptis, parantur 79

Amicitias virtutis opinio & morum ſimilitudo firmas facit 114

Aminiades Philemonis 91

Aminias Lacedæmon. 215

Aminocles Corinthius naupegus 7

Ammeas Coroebi Platæē 118

Amor ad omnia compellit 129

Amor Reip. neceſſarius 87

Amorges Piſſuthnæ filius à rege

rege Perſarum deficit 353
captus à Pelopõneſiis Perſis traditur 363
Ampelidas 227
Amphias Eupæidę Epidaurius 209
Amphilochi cũ Ambraciotis bellum gerunt 92
Amphilochia ab Amphilocho dicta & condita 92
Amphilochus. Amphiarai fil. ibid.
Amphipolis 42. Athe. colonia ſuper Strymonem flu. 202. perutilis Athen. 204. priùs Novem vię dicta 204 cur Amphipolis appellata ibidem. à Braſida occupatur 203. ab Athen. oppugnatur 313
Amphiſſa 152
Amycleum Lacedæmonium 225. 227.
Amyntas Philip. filius 106. 108
Amyrtæ. rex Ægyptius 45. 46
Anaceum 391
Anactorium 23. 228. Corinthiorum colonia ad oſtium Ambracii ſinus 180 capitur ab Acarnanibus & habitatur ibid.
Anea 117. 122. 190.
Anapus Acarnaniæ fl. 99
Anapus Siciliæ fl. 304. 328. 345
Anaxarchus Thebanus 395
Anaxilas Rheginorum tyrannus, Meſſanæ conditor 262
Andocides Leogori 22
Androcles Athen. plebis patronus acerrimus 377. Alcibiadem eiicit ibid. interficitur 378
Androcratis delubrum 119
Andromenes 236
Androſthenes Arcas Olympionices 240
Andrus inſula 85. Andrii Ionnes, ſubditi & tributarii Athenienſ. 334
Aneriſtus 91
Animi moderatio 98
Animi magnitudo cum prudentia firma 88
Animi hominũ ex fama pendent 277
Antandrus Aſiæ urbs 181. Antandrii Æolenſ. genere 397
Anthemus 108
Anthena Cynuriiagri op. 235.
Anticles 41
Antimenidas. 36
Antiochus Q reſtarum rex 58
Antiphemus Rhodius Geometricor 262
Antiphon Oligarchiæ apud Athenienſ. auctor 379. 389 eius laus 379
Anthippus Laced. 226 227
Antiſſa Lesbi op. 117. ab Ath. capitur. 121
Antiſthenes Spartanus 366
Antitanes 98
Aphrodiſia 181
Aphytis 26
Apidanus fl. 192
Apodoti 150
Apollo Archegeta 261
Apollo Pythius Athenis 70. 285
Apollo Pytheus 241
Apollonia Corinthiorum colonia 12
Aqua ſacra 70. 200
Aquilo 119
Arcades ab Agamemnone ad Troiam naves acceperunt

runt 5. bello Syrac. ab utraque parte mercede militârunt 334
Archedice Hippiæ Athenien: filia 286
Archelaus Perdiccę filius Macedoniæ rex 108
Archestratus Lycomedis 24
Archetimus Eurytimi 13
Archias Camarinensis 170
Archias Corinthius ex Heraclidarum familia, Syracusarum conditor 261
Archidamus rex Lacedæmoniorum, vir prudens & moderatus 34. cunctator 71. Athenienſib. amicus ibid. hoſpes Periclis 68. expeditionis Peloponneſiorum in Atticam dux 66. 71. 82. 111
Archonidis Siculus 210
Arcturi exortus 96
Argenti Metalla ad Lauretum 302
Argilus Andriorum colonia ad Braſidam deficit 203
Arginum 364
Arginuſæ 395
Argivi in Peloponneſo Dorienſes 334. Democratia regunntur 237. hoſtes Lacedæmoniorum 43. Athen. fœderati & amici 43. 237. 387 principatum Peloponneſi affectant 229. 250. ſocietatem iungunt cum Mantineis 219. cum Eleis 230. cū Corinthiis & Chalcidenſibus 251. cum Athenienſib. 298. Bellum gerunt cum Epidaurijs 241. 242. 250. cum Lacedæmon. 242. 243. 246 304. à Lacedæmoniis vincuntur 251. & ſeq. pacem faciunt cum Laced. 251. Oligarchia premuntur à Lac. 252. pulſis Oligarchicis ad Ath. amicitiam redeunt 252
Argos Amphiloch. 92. 154
Arianthides Lyſimach. 197
Ariſtagoras Mileſius puſus à rege Dario 202
Ariſtarch. princeps inter Quadringentos Oligarch. Athen. 389. 391. profugiens Athenis, Oenoen Bœotis tradit 394
Ariſteus Adimanti Corinth. dux 25. prælio vincitur ad Potidæam 26. legatus ad regem Perſarum, ab Athenienſibus captus & interemptus 91
Ariſteus Lacedæmon. 215
Ariſtides Archippi 180. 181
Ariſtides Lyſimachi 39
Ariſtocles frater Pauſaniæ regis Laced. 224. præfectus belli apud Laced. 249. in exilium ob timiditatem in prælio ad Manticam puſus ibid.
Ariſtocretes Athen. 226. 227
Ariſtocrates Siciliæ princeps inter Oligarchicos Athenienſium, ab eis ad populum deficit 388. 390
Ariſtogiton civis Athen. 284 Hipparchū perimit. 9. 286 interficitur 286
Ariſton Pyrrhi Syracuſanus gubernator 326
Ariſtonous Agrigenti conditor 262
Ariſtonus Lariſſæus 78
Ariſtonymus Athenienſis 210

Ariſtophon Athen. 387
Ariſtoteles Timocratis Ath. dux 154
Arnæ Chalcidica urbs 203
Arna Theſſaliæ 6
Arniſſa Macedoniæ op. 213
Arrhiani 396
Arrhibæus Bromeri Lyncestarum rex 193
Ars ſine animi fortitudine nil valet in bello 102
Artes maximè laudabiles ſũt, quæ hoſtibus plurima damna, amicis maxima commoda ferunt 220
Artibus malis ſuperior induſtrius judicatur 145
Artabazus Pharnacis 53.55
Artaphernes Perſa 180
Artas 323
Artaxerxes Xerxis filius Perſarum rex 43. regnare incipit 57. moritur 180
Artemiſium 133
Artynæ Argivorum 239
Arx Athenarum 70
Aſina 164.303
Aſopius Phormionis filius occiſus 113
Aſopus fl. 64
Aſpendus 385.387
Aſſinarus fl. clade Athenienſium nobilis 348
Aſſyriæ literæ 180
Aſtacus 109. capitur ab Athenienſ. 75
Aſtacus Tiſſaphernis legatus 398. eius in Delios ſcelus 398
Aſtymachus Aſopolai Platæenſis 132
Aſtyochus Lacedæmon. claſſis in Ionia præfectus 359 in Chium venit 359. Leſbum tentat ibidem. eius expeditiones 363. periculum ad Corycum 364. avaritia & improbitas 372. 383 385. 386. Spartam reverſus 386
Atalanta inſ. 76.147
Atalanta Macedoniæ urbs 108
Athenæ Græciæ magiſtra 79. à novem Prætoribus adminiſtrantur 52. earum arx 51. 52. 70. 225. muri 44. 69. inſtaurantur 38. & ſeqq.
Athenienſes Iones genere 297 334. primi cultioris in Græcia vitæ auctores 3. 4. magnam ſibi gloriam adquiſiverunt 80. 89. non tam apparatu & dolis quàm virtute nituntur 78. in adverſis conſtantes 89. 228 351. ſecundarum rerum impatientes 186. rerum novarum ſtudioſi 42. 168. celeres & audaces 321. 393. pravos mores & ingenia habent 125. 128. 329. 330. 352. pertinaces 223 nimium ſuſpicaces 128. quotidiana faſtidientes 124. oratorum linguis nimis dediti 125
Athenienſes qualem Remp. habeant 77. 78. 79. *quare* ſibi ſocios *quærant* 298 quomodo ſocios ſubiugârint 114. quomodo imperium ſibi parârint 29. 30. 40. 77. 78. 79. 80. quare 32. 114. & ſeq. quo iure 296 quomodo ſubditos gubernârint 9. 41. 297. imperii

:udo 321. 327. 338
iniis ex rediti-
is habent 74. 69
: mercenarias
icas habent 49
n re militari
.78. 202. urbiũ
arum periti 42
exercitatiſſimi
de & quando
eperint ſtudere
navalibus viri-
:nt 9. 47. 42. 60.
:rium adquiſie-
269
gatim olim ha-
unam urbem à
ıcti ſunt 69. in
ɔnias miſerunt
idarum do mi-
itur 284. & ſeq.
Lacedæmoniis
:adverſus Per-
:larè geſſerunt
:dæmoniorum
xcuſſerunt 296
ico uſq; ad Pe.
um geſſerint 41
ellum Pelopon
ɔmodo inſtru-
69. cum Sital-
: rege ſocieta-
:74. peſtilentia
82. 147. in Sici-
s mittunt 146.
:monios ad Py-
:165. pacem pe-
llunt 169. à Bœ-
ium vincuntur
ſida ad Amphi-
:antur 221. pa-
etatem faciunt
.224. 227. cum
Argivis fœdus ineunt 238.
ad Mantineam cum Argi-
vis contra Laced. pugnant
247. in Siciliã contra Syra-
cuſas claſsẽ mittũt 273. &c.
Syracuſas obſident 304. &
ſeq. Syracuſanos acie vin-
cunt 292. 304. 305. 313. ab iiſ-
dem vincuntur 312. 327. 333
329. 342. fœdus Lacedęmo-
niũ rumpunt 308. Deceleæ
communitione affligũtur
320. 321. 379. exercitum ad
Syracuſas amittunt 350. Pe-
loponneſios ad Piræum
vincũt 355. Oligarchicis pa-
rere coguntur 377. diſſenſi-
onibus inteſtinis & ſeditio-
ne agitantur 382. & ſeq. ad
Eretriam magna clade à
Peloponneſ. vincuntur 393
in concordiã rediguntur,
& deiectis imperio Oligar-
chicis optima forma Reip.
utuntur 393. Pelopõneſios
in Helleſponto vincunt 397
quando demum & quibus
ex cauſſis penitùs collapſi
90. 91. 228. 267
Athenæus Periclidæ Lacedę-
mon. 210. 209
Athenagoras princeps populi
Syracuſani 277. nobilitati
infeſtus 278. & ſeqq.
Athos mons 205. 218
Atramyttium 217. 398
Atreus Pelopis filius Myce-
narum regnum ab Euryſt-
heo accepit 5
Attica ab iiſdem ſemper inco-
lis habitata 2. ſterilis ibid.
hominũ multitudine quo-
modo aucta ibid.

Auda-

Audacia Athenienſium 29. 42. 79. 80. 78
Audacia contra audaciam pugnandum 317
Audacia cum conſilio utilis 79. 87
Audacia fortitudo eſſe putatur 46
Audaciam paupertas iniungit 129
Audacior eſt quiſq; in eo cuius peritia præſtat 103
Aulon 203
Autocharidas Lacedæmonius 222
Autocles Tolmæi Athen. dux 181. 209
Autumno tonitrua & imbres frequentes ſunt 346
Auxilium ſociis ferendo imperia parantur 269
Axius fl. 103

B.

Bacchanalia Athenienſiũ 70. 226. 227
Bacchi templum Athenis 70
Barbari nomen Homero ignotum 3
Barbari ferrum geſtare perpetuò ſolent ibid.
Barbarorum in præliis mos 212
Barbarorum auxiliis ſe defendere Græcis licet 35
Battus Corinthius dux 177
Bella veterum Græcorum qualia fuerint 8. per caduceatorem indici ſolita 13
Bellum volẽtus magiſter 144 ſanguinis & naturæ iura confundit 335. dulce inexperto 33. 223. experto inviſum 183. eius iu mala
Bellum ex privatis ple cauſſis oritur 183. q movendum 87. non movendum 36 88. ob parva nonnunqu vendum 59 qui prio vet, non ſine dedec remittit
Bellum præſens ſempe ximum videtur 10 for & caſui ſubiectum 33 67. 121. 256. 267. mult na habet
Bellũ inferre potius eſt arcere 61. qua ratio rendum 50. 49. 67. re celeritatem 60. pecu 59. quando trahend quomodo ſtabili fin minari poſſit
Bellum Peloponneſiac nos 27. duravit 228. magnitudo 1. 6. 10. 11. ſæ & auctores 11. fini
Beneficiis dandis fim fiunt amicitiæ, quàm piendis
Beneficium opportuni latum præcedentem riam delet
Berrhœa
Bilingues homines
Biſaltia
Biſaltici
Bithyni Thraces
Bœotarchæ 63. 23
Bœoti Æoles genere ſu paucorum potentia tur 231. 234. ſexage anno poſt Troiam c Cadmeidem region cup

athenienſibus
ictis Athen. ad
beri fiunt 46.
: acie vincunt
o. ſocietatem
aciunt 235. Sy-
xilia mittunt
n. ad Syracu-
329
44
25. 203
360
oli 151
buti, turpius
onis fortunæ
ali fiunt, du-
m mercentur
anes 152
108
ab Athen. de-
25
lis Lacedæmo
us 194. pacis in-
comis & pru-
6. 209. & im-
miles bonus
s laus 193. pri-
ic bello apud
irtutis laudem
legatus Alcidę
nii navarchi
d Pylum trier-
ſtrenuè gerit
tur 164. Maga-
iccurrit 188. in
opias ducit 192
canthum 196.
196. Argilum
olim 203. 204.
Gapſelon, Oe-
Toronen 206.
Scionen 209. invidia pre-
mitur 206. aurea corona,
ut Græciæ liberator, do-
natur 210. in Lyncestas ex-
peditionem facit 211 &
ſeqq. ad Amphipolin vi-
ctor in acie cadit 221. à ſuis
honor. ficè ſepelitur 222
Bricinniæ caſtellum agri Le-
ontini 218
Brileſſus mons Atticæ 73
Bromiſcus 203
Bucolieni 216
Budorum caſtellum Salami-
nis 106 131
Buphras 208
Byzantium 107. Medis à Græ-
cis eripitur 40. 53. ab Athe-
nienſibus deficit 47. 384

C.

Cacyparis fl. 347
Cadmeis, quæ poſtea Bœ-
otia 7
Caduceator mitti ſolitus ad
bellum indicendum 13
Caduceus ſignum pacificum
in bello 23 62
Cæſi in præliis per inducias
ſepeliri ſoliti 26. 202
Caicius fl Italiæ 153
Calex fl. 191
Callias Calliadis Athenienſ.
dux Corinthios ad Poti-
dæam vincit 26. occum-
bit 26
Callias Hyperochidæ 285
Callicrates Calliæ Corinthi-
us dux 13
Calliditas laudatur ab homi-
nibus 144
Callienſes Ætoli 151

Calligetus Laophontis exul Megarenſis, Pharnabazi Lacedæmonem legatus 353-354. naves in Aſiam adducit 366
Callirhoe fons 70
Calumniæ publicè & privatim nocent 127
Camarina Dorici generis urbs 146. à Syracuſanis cõdita 262. Syracuſanis ab Archia prodita 170
Camarinenſes bello Syracuſano ſe medios gerunt 299 284. Syracuſanos modicè juvant 290. 293. 295. 299. Syracuſanas partes capeſſunt 334-323
Cambyſes Perſarum rex 7
Camirus 368
Canaſtræum 206
Carcinus Xenotimi 73
Cardamyla 360
Caria 47 117
Cares inſulas olim habitârũt 3.4.
Carnea Lacedæmoniorũ 251
Carneus menſis Laced. 242
Carthago 261.332
Carthaginenſes auri argentique vim magnam poſſident 276. à Phocæenſibus vincuntur 7. metuũt Athenienſeis 276. eorum amicitiam petunt Athenienſes 300
Carye 242
Caryſtii Eubœæ Dryopes genere 334. ab Athen. ſubacti 334
Caſmenæ à Syracuſanis conditæ 262
Caſuum humanorum varietas 15
Catana Siciliæ condita 236 Ætnæ ignibus affligitur 159. bello Syracuſano Athenienſes adjuvant 284 315 335
Caulonia 319
Caunus 47.366 367
Cea inſula 334
Cecrops Athen. rex 69
Cecryphalea 43
Cedenti imperare, invadenti reſiſtere cupimus 184
Cedere hoſti tempeſtivè non eſt flagitioſum 362
Cedere invicem conſanguineos docet 185
Celeritas imperita eſt & inconſulta 127
Cenæum Eubœæ prom. 149
Cenchreæ 177.358
Centoripe 314-323
Cephallenia inſula quatuor urbes habet 75. ab Athen. occupatur 75-334
Ceramicus 286
Cercinemons 107
Cerdylium 219
Certamen ſcientiæ & fortitudinis utiliſſimum eſt in communi diſcrimine 358
Ceſtria 21
Chæreas Archeſtrati Athenienſis 381. & ſeqq.
Chæronea Bœotiæ urbs 46 191
Chalæi 152
Chalce inſ. 367
Chalcedon colonia Megarenſium in oſtio Ponti 191
Chalcidenſes Eubœæ Ionæ, Athenienſibus ſubditi 294 334. co-

rum cum Eretrien-
ellum 8
ıſes juxta Thraciã
n. deficiunt 24. cum
ſocietatem faciunt

ıs Lacedæmoniæ
ɔræfectus 354. Ioniã
ctionem ab Athen.
it 356. 357. ſocieta-
ım Perſarum rege
e Lacedæm. facit
Athen. interficitur

æ Minervæ Lace
ne ædes 55
Acarnaniæ 99. Co-
ditionis op. ab A-
aptum 43
barbari pugnaciſſi-
98. ad Stratum cla-
ccipiunt ibid.
us 245
Apollodori 317.

ius Athen. dux naves
am adducit 363. cla-
Pelopon. accipit 367
rchicos in Samo ad-
381
das Euphiletæ Ath.
46. cæſus à Syracuſa-
148
dis 169
ıeſus Pelopõneſi 177
neſus Thraciæ 6
ium Theſprotidis 14.

Lacedæmonius 220
ves tantùm Atheni-
us præbent, cætera
i 298. 47. opulentiſſi-
ıæcorum 367. 360.
de rebellione ſuſpecti 186.
deficiunt ab Athenien. ad
Laced. 356. victi ab Athe-
nienſ. obſidentur 360. 365
& ſeq. eorum laus 360
Chœrades inſulæ 323
Chromon Meſſenius 151
Chryſis ſacerdos Argiva ob
ejus negligentia templum
Iunonis deflagrat 215
Cimon Miltiadis Eionem ca-
pit 41. Perſas ad Eurym. fl.
vincit 42. in Cypria expe-
ditione moritur 46
Circuitores Athenienſium
390. 391
Cithæron mons 95. 119
Citium Cypri 46
in Cive utili patriæ quæ re-
quirantur 87
Civem bonum non terrore,
ſed ratione vincere adver-
ſarios decet 127
Cives illuſtres præſentibus
graves ſunt, poſteris glo-
riæ 268
Cives mercenarii apud Athe-
nienſ. 287
Civibus præſtantibus patriæ
potentia & gloria debetur
80
Civis Athenienſ. quilibet ad
res plurimas aptus eſt 79
Civis bonus ſui quoque cor-
poris & fortunarum curã
gerit 264
Civis inutilis eſt, qui non pu-
blicarum quoque rerum
adminiſtrationem callet
79
Civium præclarorum exem-
pla imitari oportet 80

Civitas viri ſunt. non mœnia 345
Civitas ex convenis conflata firma eſſe nequit 268
Civitati negotiis aſſuetæ otium pernicioſum 345
Clarus inſula 122
Clazomenæ ab Athen. deficiunt 356. recipiuntur 360
Clearchus Ramphii Lacedæmonius 354. in Helleſpontum cum claſſe mittitur 384
Clearidas Cleonymi Lacedæmonius Amphipolis præfectus 215. 219. 220. Cleonem cum Braſida vincit 221. pacem turbare conatur 226
Cleippides Diniæ dux Athen. 112
Clementia, vide Miſericordia.
Cleobulus Ephorus Laced. 238
Cleomedes Lycomedis dux Athen. 254
Cleomenes Laced. 52.120
Cleon Cleæneti trucis ingenii homo 123.210. plebi acceptiſſimus 123 168. inimicus paci 168.223. Niciæ adverſarius 172. timidus 172. vanus 172. viris bonis inviſus 172. dux rudis, ignavus, & ſtolidè ferox 219. ad Pylum cum exercitu mittitur 132. Lacedæmonios in Sphacteria expugnat 132. & ſeqq. in Thraciam contra Braſidam copias ducit 217. capit Toronam ibid. & Galepſum 219. ad Amphipolin à Braſidas, in fuga obtru 222
Cleonæ op. ad Athon.
Cleonæ in Argiva r 247.304
Cleopompus Cliniæ
Cnemus Spartanus chus 91.9
Cnidus 365
Colloquium Athenie & Meliorum 254.8
Colonæ Troadis
Coloniæ in Ioniam al miſſæ
Colonias complures deduxit
Colonias Græci quas quas cœperint dedu
Coloniarum condito metropoli priſco m liti evocari
Coloniarum ergà met les honores
Coloniarum jus
Colonus Neptuni fan thenis
Colophon
Colophoniorum porti pe Scionen
Concordiæ bona 184. 296
Confidentiam imperit gnit
Conon Naupacti præf 322
Conſilia prava ſæpè ad ſariorum imprudẽtia riguntur
Conſilia optima viſa malum exitum ſortiu 49
Conſilia hominum ex

pendent 277
Consilia quoque inimici pœna prævertere oportet 279
Consilio qui nullo utuntur, his maximo impetu res ad oriuntur 67
Consilium cum audacia junctum utile 79.88
Consilium potius est contra hostes ac ferocia 130
Consilium Reip. dare qui possunt aut volunt, non sunt metu absterrendi 127
Cõsiliariorum copiam quomodo semper civitas habere possit 128
Conspiratio Harmodii & Aristogitonis contra tyrannos 286
Conspiratio de democratia Athenis tollenda 370.373. 377.378
Conspiratio contra Oligarchicos Athenis 388. & seqq.
Consultandum priùs quam agendum 33
Consultare tardè nequit is qui vim patitur, sed qui sua sponte vim inferre cupit 197
Consultare de maximis rebus sæpiùs, utile 127
Consultatione longa opus habet potiùs, qui illaturus est, quàm qui accepit, injuriam 37
Consultationi bonæ inimica sunt ira & celeritas 127
Contemptio quæ justa & cõsulta 88
Contemptio hostium factis declaranda 277
Contemptio quia multos decepit, stultitia à Græcis vocatur 50
Contentiones de principatu in Repub. pernicioſæ 91
Controversiæ Græcarum civitatum, ab aliis civitatib. aut Delphico oraculo judicari solitæ 13
Conventus Peloponnesiorũ Lacedæmone 27 40.48
Convitia neque dicere neq; auscultare prudentis est 280
Copais palus 299
Corcyræ insulæ commoditates 16
Corcyræi Corinthiorum coloni 12.16.17. classe & opib. potentes 8 12.15. 17. Epidamnum obsident 12. mari Corinthios vincunt 13 in Athe. societatem veniunt 20. à Corinth. mari vincũtur 21.22. seditione agitantur 140. & seqq. exules crudeliter occidunt 180. bello Syracusano auxilia Athenien sibus dederunt 335
Coronea Bœotiæ 46
Coronta Acarnaniæ 109
Corinthum antiquitùs Æoles tenuerunt 177
Corinthii primi in Græcia rẽ navalem excoluere 7.17. mercimoniis opes adquisierunt 7.17. mercimoniis opes adquisierunt 7. ab Athen. ad Megaram cladem accipiunt 43. cum Corcyræis ancipiti Marte bellum gerunt 21. & seqq. ab Athe. ad Potidęam vincuntur 26 ab iisdem in sua regione

ſuperãtur 177. ab Lacedęmoniis abalienati 230. ſocietatem faciunt cum Eleis 230. cum Argivis 231. Syracuſanis contra Athen. ſuppetias ferunt 303. 316. 317. 336. cum Athen. ad Erineũ pugnant 324
Corryta 182
Corycus 356. 364
Coryphaſium 160 208
Cos 367
Cranii Cephallenię 75. 76. 233
Cranonii Theſſaliæ 73
Cratæmenes Zanclæ conditor 262
Craterii Phocaidis 395
Crenæ Amphilochię 154. & ſeq.
Creſtonici 205
Creta 101
Cretenſes mercede militant Athenienſibus 335
Crimen majus eſt, non prohibere ſcelus, cùm poſſis, quàm perpetrare 28
Crocylium 150
Crœſus à Cyro ſubactus 8
Crommyon 177. 178
Crotoniatæ 324
Cruſis regio 97
Cuma Aſiæ 121 359
Cuma opiciæ 262
Cunctatio in bellis quàm utilis 35
Cunctationem ratio gignit 79
Cunctatio provida, ſpecioſa timiditas vocatur 144
Cuniculus in oppugnatione Platææ 95
Cupiditas alieni ex divitiis nata 129
Cupiditas quò agit, eò ſpe incõſiderata homines ruũt, quod averſantur, conſilio imperioſo aſpernantur 205
Cupiditatum præſcripto quæ geruntur rariſſimè ſuccedunt 266
Cyclades inſulæ 3
Cyclopes 260
Cydonia Cretæ op. 121
Cyllene Eleorum navale 14 100. 300
Cylon Athenienſ. dominatũ invadere conatur 51. & ſeq.
Cynes Theolyti 109
Cynoſſema prom. 396. & ſeq.
Cynurius ager 182. in cõfinio Laconicæ & Argivæ 236. controverſius inter Laced. & Argivos 223. 235. à Lacc. tenetur 236
Cyprum Græci oppugnant 40 43. 46
Cypſelorum caſtellum 232
Cyrene Africæ 45. 332
Cyrus rex primus Perſarum 7 Ionas, Crœſum, aliosque ſubegit 5
Cyrus junior Peloponneſios favet contra Athen. 91
Cythera inſula è conſpectu Laconicæ 181. Lacedæmoniorum colonia 374. Athenienſibus ſubjecta 181 183
Cytinium 44. 150. 152
Cyzicus 397

D.

DAithus Lacedęmonius 226. & ſeq.
Damagetus Laced. ibid.
Damagon Laced. 149
Damoteles 130

Damotimus Naucratis Sicyonius 209
Daphnus 360. 363
Dardanus 396
Darius Hiſtaſpis tertius Perſarum rex 7. inſulas ſubigit 8 in Marathone ab Athen. vincitur 287
Darius Nothus ſextus Perſarum rex 365. 375 fœdus cum Peloponneſis jungit ibid.
Daſcon ad Syracuſas 290
Daſcon Camarinæ conditor 262
Daſcylitis provincia 53
Daulia, quæ poſtea Phocis 75
Decelea in Attica 320. 317 à Lacedæmoniis communita 316. & ſeq. ſuaſu Alcibiadis 308 quanto Athenienſium damno 320. 379
Dediditii non perimendi 134
Defectionem ſubditorum quid faciat 129
Defectionis ſubditorum ab Athen. cauſſæ 41
Defectionis Græcorum ab Lacedæmonios cauſſa 53. 54
Defectio quomodo punienda 126. 127. 130
Defectio quæ venam mereatur, quæ non 125. 126. 360
Deficere à quibus non liceat 133
Deficientes cur novis ſociis odioſi 113
Deficientes ab aliis recipere damnoſum 19
Defectus Lunæ 332 Solis 11. 74. 180
Deliberatio imperatorum Athen. de bello Sicilienſi 282. & ſeq.
Delium Bœotiæ 191 ab Athen. communitum 197 à Bœotis receptum 202
Delus inſula ærarium Græcorum 41 mora ante bellum Pelop. 66. ab Athen. luſtrata 41. 53
Delii inſula ab Athen. pulſi 217 & reſtituti 231 per ſcelus pars interempti 398
Deliacus conventus & ſolennia 153. & ſeq.
Delphi 46. liberi ſunt & immunes 225
Delphica vates à Pliſtoanacte corrupta 224
Delphicum fanum Delphis Lacedæmonii tradiderunt Athenienſes Phocenſib. 46
Delphicum oraculum 12. 13. 43 48. 50. 51. 55. 70. 85. 110. 150. 208. 225. 231
Delphos ſpolia à victoribus mitti ſolita 216
Delphinium in Chio 366
Demaratus Athen. 308
Demarchus Syracuſanus 386
Demiurgi Mantineorum 239
Elorum 240
Democratia Athenienſium 77 ſublata 377. 386
Democratia melior Oligarchia 279. 371. & ſtabilior 389 æqualitatem conſervat 279 mala videtur & amens 123. 302
Demodocus Athen. 190
Demoſthenes Alciſthenis Athenienſis dux 148. in Aetolis cladem accipit 151 dux Acarnanū Ambraciotas &

Peloponneſios vincit 154
Pylum munit & contra Lacedæmon. defendit 161
Sphacteriam capit 133.
Megaram fruſtra per proditionē tentat 186. & ſeq.
longos muros Megar. capit 187. Niſæam capit 188.
ad Syracuſanum bellum mittitur 315. 317. 320 Syracuſas cum claſſe venit 327
ab Epipolis magna clade objicitur 328. diſcedere à Syracuſis cupit 330. 342
ultimo navali prælio cum Syracuſ. infeliciter confligit 340 Syracuſis cum exercitu diſcedit 343. & ſeq. ejus milites ſe Syracuſanis dedunt 348. ipſe necatur 349
Deniadas Periæcus 359
Dercyllidas Spartanus in Helleſpontū miſſus, Abydum & Lampſacum occupat 376
Derdas 24
Derſæi Thraces 109
Derus 362
Deſperatio graviſſimum malum 83
Deus quos ope ſua juvet 257
ejus ira pœnis noxiorum mitigatur 345
Dialia 51
Dictidienſes 232. 252
Didyme inſula 147
Diemporus Onetoridæ Bœotarches 63
Diffidentia laudabilis habetur 145
Diitrephes Athen. 321
Diodotus Eucratis 127.
Diomedon Athen. d
Ioniam mittitur 35
373 Chios victos
360 Democratiæ
ſus
Diomilus Andrius ,
ctus apud Syrac
304 interfectus
Dion ad Athon
Dion Macedoniæ
Dios hieron
Diotimus Strombichi
Diphilus Athen. dux
Diſciplina in re milit
cherrima & utiliſſi
67. 103
Diſciplina confuſa pe
ſa
Diſcordes animos
quoque diſſona
tur
Diſcordia inteſtina pe
ſa 114. 184. 295
nienſeis perdidit 9
maximas vires fra
Diſſimulanda quand
minum delicta
Divinitùs miſſa neceſ
renda
Divitiæ ab petulanti
perbia alieni gign
piditatem
Divitiis quomodo ut
78. 79
Doberus Pæonica
108
Dolopes
Dolor non ex abl
ignoti boni, ſed e
ſueti privatione e
81
Dominatum in alio
guli civitates exerc

Dorcis 40
Dorienſes Peloponneſum occupant 7. 177 Lacedæmoniorum parentes 8. 44. 149 Ionum perpetui hoſtes 296 Ionas contemnunt 51 Ionas vincere ſueti 220. 312. 361
Doricus Diagoræ F. Rhodius Olympiorum victor 113 Thurinarum navium præfectus 365
Dorus 192
Drabeſcus 42. 202
Drimyſſa inſula 364
Droi Thraces 109
Dryopes 334
Dryoſcephalæ 119
Dux belli liberam poteſtatem habere debet 239
Ducis boni officium 221
Duces, non qui ſequuntur culpandi 134. 138
Ducum multitudo noxia 293
Dyme Achaiæ oppidum 100

E

EBrus Thraciæ fluvius 107
Echinades inſulæ 110
Eccritus Spartanus 317
Edoni 42. 108. 202. 204
Edionea 389. & ſeq.
Egeſta Siciliæ urbs à Troianis condita 260
Egeſtani Athenienſeis contra Syracuſanos & Selinuntios evocant 263. 335 eorum in Athenienſes fraus 281
Eion oppidum ad Strymonem fluviũ 41. 180. 202. 221 Mendæorum colonia 161
Elæus Cherroneſi 395
Elaphebolion menſis 209
Elegantiæ ſtudendum cum parſimonia 78
Elei ab Athenienſibus acie vincuntur 74. ſocietatem faciunt cum Corinthiis & Argivis 230. eum Athenienſibus 238. eorum cum Lacedæmoniis controverſia 230. 231. 240
Eleus inſula 361
Eleuſin Atticæ pagus 47. 69. 71.
Eleuſinium Athenis 70
Elixus Megarenſis 384
Ellomenum 149
Eloquentia vide Oratio.
Elymi Siciliæ gens 260
Embatum 121
Eminentia omnibus inviſa 146
Empedias Lacedæm. 226
Endius Alcibiadis filius 354
Endius Ephorus Lacedæmonius, hoſpes Alcibiadis 354 356. ad Athen. legatus 237 eius cũ Agide ſimultas 356
Enipeus fl. 192
Enneacrunos fons 70
Entimus Cretenſis Gelæ conditor 262
Eordia 108
Epheſus 56. 122 180. 358. 398
Epheſia ſolennia 153
Ephororum Lacedæmoniorum poteſtas 37. 54

Ephyra urbs Theſprotidis 20
Epicles 397
Epicydidas Laced. 222
Epidamus Coreyræorum colonia belli Peloponneſiaci occaſio 11. 12. 13 14
Epidaurus 87
Epidauri cum Argivis bellum gerunt 241. 242. 243. 250 cum Athen. fœdus faciunt 252
Epidaurus Limera 182. 308. 320
Epipolæ Syracuſarum 293. 304. 305. 306. 307
Epiſtates Athenienſium 209
Epiſtola Pauſaniæ ad Xerxem 53 Xerxis ad Pauſaniam 53 Themiſtoclis ad Artaxerxem 57 Niciæ ad Athen. 313 regis Perſarum ad Lacedæm. 180
Epitadas Molori præfectus Lacedæmoniorũ in Sphacteria 162. 133 occiſus 176
Epitelidas Hegeſandri 215
Epotides 324. 325. 337
Eræ 359
Eraſinides Corinthius 312
Erechtheus Athenienſium rex 69
Ereſus vel Ereſſus Lesbi oppidum 117. 123 deficit ab Athenienſibus 359. 395
Eretrienſes Eubœæ Iones, ſubditi & tributarii Athenienſium 334 eorum cum Chalcidenſibus bellum in Athenienſ. perfidia & proditio 392
Erineum Achaiæ 324
Erineum Doricum 44
Erineus fluvius 347. & ſeq.
Erythræ Bœotiæ 119
Erythræ Ioniæ 122 ab Athen. deficiunt 356
Eryx Siciliæ urbs 260. 281
Eteonicus Lacedæmonius 360
Evalas Spartanus ibid.
Evarchus Catanæ conditor 261
Evarchus tyrannus Aſtaci ab Athen. ejectus 75 à Corinthiis reſtitutus 76
Eubœa à Pericle ſubacta 47 ab Athen. deficit 393
Eubulus 89
Euclees Athen. Amphipolis præfectus 203
Eucles Syracuſanus dux 301
Euclides Imeræ conditor 262
Euctemon Athen. 363
Evenus fl. 99
Eveſperitæ 332
Evelion Athen. 318
Eumachus Chryſidis Corin 76
Eumolpidæ 373
Eumolpus 69
Euphamidas Ariſtonymi Corinthius 76. 209. 242
Euphemus Athen. 294. 296
Eupolium Locrorum Oz. op. 150 à Peloponneſiis capitur 152
Eupolpidas Daimachi 118
Euripus Eubœæ 321
Europus 108
Euryalus 305. 310. 328
Eurybatus Corcyræus dux 21.
Eurylochus Spartanus, Peloponneſii exercitus dux. Loctos Ozolas ſubigit 152 in prælio contra Acarnanes

nes cadit 156
Eurymachus Leontiadę Thebanus 63.65
Eurymedon fl. 42
Eurymedon Thulcis Athen. dux 148 Corcyræis auxilio ab Athen. mittitur 143 in Siciliam mittitur 160. 180 Corcyræos exules captos plebi tradit 179 ob reditum ex Sicilia pecunia mulctatur 186 ad bellum Syracuſanum mittitur 315 Syracuſas cum claſſe venit 327 diſcedere à Syracuſis cupit 331 cadit in prælio 332
Euryſtheus Mycenarum rex ab Herculis libris peremptus 5
Eurytanes Ætoli 150
Euſtrophus Argivus 235
Euthydemus Athen. 226. 227 bello Syracuſano dux creatur 315 ultimo prælio cum Syracuſanis infeliciter pugnat 340
Euxinum mare 106. 107
Exequiæ bello cęſis ab Athenienſibus factæ 76. & ſeq.
Exercitus Thracum & millia hominum explens 107
Exercitus pulcerrimus Græci nominis 244
Exercitus magni rarò in remotis regionibus rem geſſerunt 276
Exercitui magno quare pernicioſa multitudo, & contra parvo quomodo utilis paucitas 103
Exercitus quilibet primo congreſſu maximè formidabilis 282
Exemplorum malorum damna 144
Exules temerarii ſunt & audaces 303

F

FActa præclara afflictis non ſceleratis prodeſſe debent 193
Fama hominum animos regit 277
Fames fœdiſſimum ſupplicium 233
Fames in obſidion: Potidææ 93
Felicitas in libertate poſita 80
Felicitas repentina plerunq; in inſolentiam mutatur 125
Ferrum geſtandi mos barbarus 3
Feſtinatio damnoſa 35
Feſti dies ſunt cum officium fit 29
Feſtum Iovis Milich. maximum 51
Fidem homines inter ſe non tam deorum reverentia, quàm communi aliquo patrato ſcelere obligant 145
Finem loquendi facere difficilimum his qui pro capite loquuntur 135
Fœdus inter Athenienſes & Peloponneſios quinque annorum 46

) afflicto inimico,
:xpetere 56
112
43. 44. 188.
menſis Lacedęmo-
209
:harum finitimi 106
25
ycales 383
Leargi 22
Corinthius 310
; Eretrienſis 53
108
106
itiqua nullos certos
cultores 2. nihil
:oiana tempora cō-
:onſenſu geſſit 2. 3.
:quando Hellas no-
cæpta ibid. olim à
is preſſa 8. mendax
ıanta mala ex bello
ionibus paſſa ſit 144
rincipes Athenien-
acedæmonii 9
ıæſtores 41
ci latrociniis dediti
Homero Danai, Ar-
chivi, vocantur 2.
is ſimiles moribus
t 3. 4. alii Laced. alii
ſequuntur 9. ad A-
ıſes ab Laced. ma-
s deſciſcunt 40. 54
n res priſcæ exiles
t 1. 2. 6. 8
ıneſta potius quam
ıærenda 134
ıullam reddere mi-
ıpe eſt, quam in re
referre 137
ı 108
Cleandridæ præfe-
ctus Syracuſanis ab Lacd.
miſſus 303. 308. Syracuſas
venit 310. vincitur ab A-
then. 312. 333. vincit Athen.
312. caſtella Plemmyrii ca-
pit 318. rurſus nova Syracu-
ſanis auxilia adducit 331. A-
thenienſeis diſcedere vo-
lenteis inſequitur 243. &
ſeq. Niciam capit 349. na-
ves ex Sicilia domum re-
ducit 356
Gymnopædiæ Lacedæmo-
niorum 253
Gyrtonii Theſſaliæ 73

H.

H Alex Italiæ fl. 151
Haliæ 43. 85
Haliartus 199
Halicarnaſſus 368
Halys fl. 8
Hamaxitus 395
Harmodius adoleſcens Athe-
nienſis 284. Hipparchæ in-
ſidias ſtruit 285. 286. Hip-
parchum interficit & in-
terficitur 9. 286.
Harmatus 395
Harmoſtæ Lacedæm. 353
Harpagum 397
Hegeſander Theſpienſis 317.
Hegeſandridas Hegeſan-
dri Spartanus navarchus
390. 392. Athenienſes ad
Eretriam vincit 392. 393
Eubœam occupat ibid.
Hegeſippidas Lacedæm. 241
Helena 5
Helimiotæ Macedones. 108
Hellanicus 41
Hellen, Deucalionis filius in
phthiotide

phthiotide imperat 2. auct. nominis
Hellenum ibid.
Helleſpontus 91. 354
Hellenica via 290. 292. 347
Helos op. 181
Helotes ſervitiorum apud Lacedæm. genus plerique à priſcis Meſſeniis oriundi 42 timentur à Laced. 223. crudeliter ab eis tractari ſoliti 193. rebelles, Ithome obſeſſi, decimoq; anno expugnati 43. Lacedæmoniis obſeſſis cibum important 171. contra Syrac. mittuntur 317. ſub Braſida militantes libertate donantur 232
Heraclea Pontica 191
Heraclea Trachinis 192. ab Lacedæm. condita 149. à Bœotis capta 241. à finitimis afflicta 241
Heraclides Lyſimachi dux Syracuſ. 293. ob rem male geſtam imperio privatur 308
Heræenſes Arcades 247
Herculis liberi 57
Hermæ Athenienſium 272 juxta ora præciſi & inde oborti motus ibid. & inquiſitio Athen. 284
Hermondas Thebanus 112
Hermione 85
Hermocrates Hermonis Syracuſanus, vir prudens belli peritus & fortis 293 pacem Sicilienſibus ſuadet 183. Syracuſanos ad bellum contra Athen. animat, hortatur, & inſtruit 275. 292. 317. 318. rator à Syrac. legit 304. imperio ob re le geſtam privatur; cilienſium auxilia ponneſiis contra adducit 361. in ex Syracuſanis mittit
Hermon
Heſiodi Poëtæ mors
Heſſii
Heſtia
Heſtiodorus Ariſtod
Hetruſci juvant in I thenienſeis 300. 335
Hiera inſula
Hieramenes
Hierenſes
Hierophon Antimne
Hippagogæ naves
Hippagretus Lacedæ
Hipparchus Piſiſtra Harmodium Con irritat 285. & ſeq. modio obtruncat
Hippias Arcadium ctus
Hippias maximus na rum Piſiſtrati patr ſit 9. 285. eius tyra 287. ab Lacedæmo ſus Athenis 286. i thone contra Ath iltat.
Hippocles Lampſace rannus
Hippocles Menippi
Hippocrates Ariphr thenienſ. dux 186. ram proditione tentat 184. & ſeq. muros Meg. capit

ſæam occupat 188. Delium in Bœotia communit 196. cum Bœotis acie pugnat 199 200. cadit 202
Hippocr. Gelæ tyrannus 262
Hippocr. Lacedæmon. claſſem in Aſiam adducit 365 Phaſetide agit 394. in Eubœam ad naves vocandas mittitur 398
Hippolochidas 192
Hipponicus Galliæ 148
Hipponoidas Lacedæmon. 249
Hippoxotæ 69.106
Hiſpani 106
Hiſtoria Attica Hellanici 41
Homerus 2.5.6.154
Homines à quibus colluntur deſpiciunt, qui minime cedunt admirantur 125
Homo homini nulla re præſtat, niſi virtute 36
Honeſtas ſemper utilitatem comitem habet 19
Honeſtum Lacedæmonii ducunt, quod eſt jucundum 263
Honoris ſtudium non ſeneſcit 81
Honorem præcedit labor 88
Hoſtilia forti animo pati convenit 90
Hoſtis qui gravis fuit, amicus eſt utilis 303
Hoſtem & amicum fieri in tempore oportet 298
Hoſtes ſunt ubique terrarum, qui hoſtilia fecerunt 197
Hoſtes certiſſima clade læduntur, ſi qua maxime timent quis adoriatur 303
Hoſtes propriis viribus & diſſidii quomodo opprimendi 369.370.375 88
Hoſtium contemptionem factis declarare, interim ad omnem caſum paratos eſſe oportet 277
Hoſtium potentia amicorum viribus reprimenda 298
Hoſtibus minime gratificandum 16
Hoſtibus quomodo reſiſtendum 297
Hyacinthia Lacedæmoniorum 227.236
Hyræi 152
Hybla 304
Hyblon rex Siculorum 261
Hyccara 288.314
Hylia fl. 324
Hyllaicus portus 141.143
Hyperbolus 381
Hyliæ 119.253

I.

Iapyges 323.335
Iapyges prom. 274. 276. 281
Iaſus 362
Iberia 260
Icarus 121 394
Ichthys prom. 74
Ida mons 181.398
Idacus 396
Idomene Amphilochiæ 157

Idomene Macedoniæ 108
Iegæ 310
Ielysus 368
Ignibus signum dari solitum 105. 119
Illustrium virorum omnis terræ sepulchrum 80
Illyrii 12. 211
Imbrus inf. 112
Imbrii eadem cum Athen lingua & legibus utuntur 334
Imera Siciliæ urbs 262. 335. 309 288
Imeræum 313
Imperitia confidentiam gignit 79
Imperitia cum modestia utilior industria cum levitate 124
Imperandi avidi non sunt apti muneribus 266
Imperandi cupidi non tam culpandi sunt, quam hi qui nimis sunt ad parendum prompti 184
Imperandum ne nobis imperetur 269
Imperare cedenti, resistere invadenti cupimus 184
Imperiũ omne præsens grave & invisum est 32. 33. 89
Imperium semel exercitum non facile omitti potest 32
Imperium tenenti nihil in cõveniens est, dum utile, nihil amicum, nisi fidum 298
Imperium qui tenent non solent contra aliud imperiũ militare 265
Imperium tenentibus plus est à subditis periculi quam ab æqualibus 254 & seq.
Imperium tenentibus otiosi quiescere non possunt 269
Imperium quare & quo jure teneant Athen. 297
Imperia parantur auxilium implorantibus impigre ferẽdo 269
Imperiis quæ pernicioſa sint 126
Impietas hominum ex morbo Attico orta. 85
Impios non esse qui humanæ naturæ ductum sequuntur putant Athenienſ. 256
Improbitas hominum nec lege vinculis nec pœnarum magnitudine arcetur 129
Imprudentiæ vitium 50
Inaros Psammetichi Afrorũ rex Ægyptum ad defectionem à Persis concitat 43. captus in crucem tollitur 45
Inconstantia pernicioſa 124
Induciæ annuæ inter Laced. & Athen. 207
Induciæ denum dierum inter Bœotos & Athen. 231
Industrius putatur qui malis artibus prævalet 145
Ineſſa 304
Infirmior valentiori parere debet 33. 255
Infirmiori parendum 255
Ingenia humiliora melius quàm solertia remp. administrant 124
Ingenia hebetiora acutioribus meliora 145. 146
Ingenii humani deſcriptio 146
Inimici non facta solum, sed etiam consilia, pœna prævertere oportet 279

nodo conſtā-
int 167
nnes ferven-
65
ram commo-
33
am reddere,
vere, potius
s habetur 145
nien. de ſacris
284.287
tius eſt, quam
29
venire, quam
otius 15
ximis meritò
89
ad aras perfu-
201
m meretur 126
25
226
enſ. coloni &
ci 2.4 7.40.70.
ſti 8, à Perſis
i Laced. ad A-
nt 40 perpetui
hoſtes 296. à
s vinci aſſueti
are ab Athen.
296
ales 7 in Delo
nventus 153
334
152
junctam ha-
ndo graviſſima
re mollitur 125.
rniciosa 50. his
ccenditur quæ
culis 67
rchi Corinthius
13
Iſchagoras Lac. 215.226.227
Iſocrates Corinthius 99
Iſter fl. 106.107
Iſthmionicus Ath. 226
Iſthmiorum ſolenne 355
Iſthmus Peloponneſi 44.354
Iſtone mons 82.146
Italia ab Italo rege quodam Arcadum dicta 261
Italiæ pleraq; oppida à Peloponneſiis condita 7
Itamanes 122
Ithome 133
Itonenſes 218
Itus 75
Iucunda quæ ſunt Laced. honeſta videntur 257
Iudicat de auditis rectiſſime multitudo 279
Iupiter Liberator 93
Iusjurandum parentum liberi ſervare debent 135. reipub. præſtitum potius eſt privato 137. quandiu ſtabile permaneat 145
Iusjurandi fides factis ſtimatur 196
Ius ſummū damnoſum quādoque 130
Iuris diſceptatio inter pares tantum locum habet 255
Iure non utitur qui vi uti poteſt 33
Iuſtum Laced. eſt, quod utile 257
Iuvenes ſenesque nil ſine mutua opera poſſunt 270

L.

LAbdalum 305 311
Labor præcedit honorē 88
Lacedæmonii Dorienſes genere 8.44. aſſiduis ſeditio-

nibus jactati 8. optimis
ſemper legib. adminiſtrati. liberi, & nullis tyrannis
obnoxii eandem Reip. formam ſervârunt 89. frugales & moderati 4. fortuna
in adverſa animos eos dè
retinent 250. cunctationis,
negligentiæ, timiditatis, &
aliorum vitiorum arguûtur 28. adverſam fortunam impatienter ferunt
182. 356. periculis ſe minime exponunt 356
Laced. paucorum poteſtate
reguntur 9. omnia ferè in
rep. occultant 247. in ſuis
rebus & domeſticis inſtitutis eximia virtute utuntur erga alios, non item
257. de homine Spartano
non facilè quid acerbius
ſtatuunt 54. 55 246. eorum
diſciplina 36. inſtituta diverſa ab aliis 34. quod jucundum eſt, honeſtum,
quod utile, juſtum ducunt
257. cur & quando breviloqui 166
Laced univerſæ Pelop. &
multis extra eam Græcis
imperant 5. inepti ad imperandum aliis 149. 34. quomodo ſociis imperârint 9.
Laced. diffiſi propriis viribus
nunquam ſoli alios aggrediuntur 257. tarde nec niſi
coacti, ſoliti capeſſere bella 48. eorum in bello &
prælii diſciplina 246. 247.
248. 249. terra & pedeſtribus pugnis invicti 164. cõſtataria tantum pugna valent
Laced. Græciæ du
rannos Græcia ex
8. 287. bellum adv
then. decernunt 3
lum accepta clad
ab Athen. petun
Spacteria ab Athe
ſi 169. & ſeq. expu
inducias annuas
then. faciunt 208.
& ſocietatem cum
faciunt 224. 227.
fam: & magno in
ptu ſunt 229. cum
bellum gerunt
246. 253. 304. Ar
eorum ſocios ad M
am acie vincunt
cem dant Argivis
racuſ. contra Ath
petias ferunt 303. 31
ticam ingreſſi De
communiunt 316
cum Perſa faciunt
375. Athen. imperiu
gunt.
Lacedæmonius Cim
Laches Melanopi A
Sicilia dux 146. M
Meſſanam capit
Locros acie vincit
Lacon Æmneſti Plac
Læda inſula
Læſpodius Athen. du
Læſtrygones
Lamachus Xenophan
191. 226. 227. dux bell
racuſ. 264. cadit in
307
La. Meg. Thapſi condi
Lamphilus Laced.
Lampon Athen.

Lampſac. 57. 286 ad Pelop. ad Athenienſ. deſciſcit 376. à Strombichide recipitur ibid.
Laodicea Oreſtidis 216
Lariſſa Aſiæ 395
Lariſſa Theſſaliæ 73 192
Latmus Inſula 122
Latomiæ Syracuſarum 349
Latrocinia priſcis Græcis uſitata nec probro data fuerunt 3
Laudandi non ſunt quos nemo unquam vituperavit 136
Laudationes alienas quousque ferant homines 77
Laurius mons 85. argenti metalla habet 302
Lexi 106. 107
Learchus Callimachi 91
Lebedus 358
Lectus 395
Lecyt. Toron caſtellum 206
Legat regis Perſi ab Athen. captus & ad regem remiſſus 145
Legati Pelop. ad regem Perſi ab Athen. intercepti & necati 91
Legatos Corcyreorum ad ſe miſſos Ath. comprehēdunt 141
Legatum Archidami pacis cauſſa miſſum non admittunt in urbem Athenienſes 68
Legati undecim Lacedæmo. Aſtyocho adjuncti 366
Leges patriæ ſervandæ 383
Leges quando immotæ & quando mobiles eſſe debeant 30
Leges deteriores, modò firmæ, utiliores ſunt bonis, ſed mutabilibus 124
Leges quo caſu negligendæ 266
Leges Athen. aliæ latæ ſunt & ſcriptæ, ſed conſuetudine obſervatæ 78
Leges nemo prudens contemnit 36
Legibus non imperare, ſed parere convenit 124 146
Lemnus Inſ. 112. Athen. ſubiecta 47 morbo Attico afflicta 82
Lemnii eadem cùm Ath. lingua & legibus utuntur 334
Lenitas imperiis pernicioſa 126 131. quibus adhibenda 127. 131
Leocorium 9. 286
Leocrates ſtræbi 43
Leon Athen. 226. in Ioniam mittitur 359. 373. Chios victos obſidet 360. popularis imperii ſtudioſus 381
Leon Laced. 149 237. 375
Leon locus ad Syracuſas 304
Leontini à Chalcidenſibus conditi 261. à Syracuſan. everſi 218 eos reſtituere volunt Athenienſ. 281. 282. 283 297
Leontychides rex Laced. 37
Lepas Acræum 346
Lepreum 230. 232. 240
Lesbus Athenienſ. ſubjecta 47. ab Athenienſ. deficit 111. ab Athen. recepta & punita 131. iterum deficit 359

Lesbii Æoles genere 111
Lesbos 557
Leucas 143. Corinthiorum colonia 14. ab Athen. & Acarnanibus oppugnatur 150
Leucimna Corcyræ prom. 14. 21 143
Leuc. Tichos pars Memp. 43
Leuconicum 360
Leuctra 242
Liberos pro Rep. cæsorum usque ad pubertatem alebant Athenienses 81
Libertas fundamentum aliorum bonorum 88. cum felicitate juncta esse solet & fortitudine animi 80 his competit, qui eam tueri possunt 196
Libertatis avidum esse magnũ animum designat 193
Libertatis amor in nullo reprehendendus 129
Libertatem conservant, qui cum finitimis paribus animis congrediuntur 198
Libya 82
Lichas Arcesilai Lacedæm. in Olympiis vincit 241. hospes Argivorum 241. legatus Lacedæmoniorum 227 366. cum Tissapherne ob fœdus contendit 368. 373. morbo moritur 386
Ligures 260
Limnæa 154
Lindii 262
Lindus 368
Lipara insul. 147
Locri Epizephyrii 309. Rheginis bellum inferunt 160. 169. cum Athenienſibus amicitiam jungunt 218. Atheniens. aqua & appulsu arcent 281 325. Peloponnesiis auxilia contra Athen. mittunt 250
Locri Ozolæ 3. 43. socii Athe. 150. desciscunt ad Lacedæmonios 151
Longi muri Athen. 44 69
Loryma 368
Lycæum 225. 241
Lycia 92
Lycophron. Corinthius dux 177. cadit in acie 178
Lycophron Laced. 170
Lyncestæ Maced. 193. 211. 268
Lyncus 211
Lysides Athen. 117
Lysimela palus 333
Lysistratus Olynthius 206

M.

Macarius Spartanus 152 in acie cadit 156 Maced. 25. ejus descriptio 108
Macedoniæ regis Argis oriundi 181
Machina Bæotorum in Delii oppugnatione 201
Machon Corinthius dux 99
Mæandrius campus 117. 273
Mædi 107
Mænalia 246
Magistratuum reverentia à peccatis absterret 78
Magnesia Asiæ urbs 57
Magnetes 109
Majorum exempla 61. 67. 78. 135. 199. 280
Majorum instituta servanda 383
Malea Lesbi prom. 112. Peloponnes.

ponnesi 181
Malum modo sanare 247
Mantinei cum Tegeatis acie pugnant 216. societatem ineunt cum Argivis 229. cum Athen. 230. bellum cũ Laced. gerunt 232. ad Lace. societatem redeunt 252. Athen. mercede militant 335
Manus ferreæ 317
Marathonia pugna 9.31
Marathusa insula contra Clazomenas 364
Mare Ægæum 41.205. Creticum 181.257. Græcum 3. Siculum 169.181. 266. Tyrrhen. 169.335
Marea 43
Massilia à Phocęensibus condita 7
Mecyberna 234
Medeon 154
Medium se gerere in certamine pernicibsum 145.255.295 296
Medorum contra Græcos bella 9.37
Megabates 53
Megabazus Persa 45
Megabazus Zopyri 45
Megara Siciliæ 262.283
Megarenses in Athen. societatem veniunt 43. ad Athe. deficiunt 46. foro & portubus Atticis arcentur 27. eorum agrum Athen. quotannis populantur 75. exules restituit urbis imperium occupant. 190
Melæi 218
Melanctidas 359
Melanthus Laced. 353
Meleas Lacon. 112
Melesander Athen. in Lycia cæsus 92
Melesias 387
Melesippus 58.67
Melitidæ 262
Melienses 148.241
Melitis Achajæ phthioticæ op. 192
Melus insula Lacedemoniorum colonia 254. ab Athen. oppugnatur 148.254. obsidetur 258. capitur 259. eò coloniam deducunt Athe. ibid.
Memoriam quidam ex morbo Attico amiserunt 82
Memphis ab Athen. capta 43 & amissa 45
Menander Athen. ad Syracusas dux 315.328. ultimo prælio cum Syracusanis infeliciter confligit 340
Menas Laced. 226.227
Menda Pallenes op. colonia Eretrienssium ad Brasidam desciscit 210. capitur ab Athenienss 214
Mendesium Nili ostium 45
Menecolus Camarinæ conditor 261
Menecrates Amphidori Megarensis 209
Menedatus Spartanus 152
Menon Pharsalius 73
Mercatus apud Athen. 78
Mercuriales statuæ vide Hermæ.
Messana ab Anaxila condita 262. ejus situs 282. Athen. dedita 148. deficit rursus 160 à Locrensibus tenetur 218. ab Athen. frustra tentatur 293

Meſſapia gens 323
Meſſapii Locri 162
Meſſenii Peloponneſi ab Laced. pelluntur 42 ab Athen. Naupactum locantur 43 eorum in bello virtus 155 Pylo ab Athen. impoſiti 177 ad Syracuſanum bellum ab Athen. deportatur 355
Metagenes Laced. 226. 227
Metapontum Italiæ 323. 334
Methone Laconica 73
Methone Peloponneſi 178
Methone Theſſaliæ 263
Methydrium Arcadiæ 243
Methymna Lesbi urbs Æolica 334 naves tantum præbet Athenienſibus, cætera libera 298 334 Athenienſibus fida 111. 112. 117 ab Athen. deficit 395 iterum paret 395
Metropolis 155
Metus providentiæ magiſter 185
Metuuntur magis incognita quàm cognita 265
Miciades Corcyræus dux 21
Migrationibus crebris, quando & cur obnoxia Græcia 26
Miletus Ioniæ urbs 361 ab Athen. deſciſcit 357
Milesii 47 ab Athen. acie vincuntur 361 Tiſſaphernis præſidium ejiciunt 385
Militaris Lacedæm. diſciplina 247. & ſeq.
Militis tyronis & veterani diſcrimen 292
Militum officium eſt, velle, revereri, ducibus pa 220
Mimas
Mindarus navarchus Peponneſius in Aſiam v 386 claſſem ex Ionia Helleſpontum trans 394 prælio ibid. vinci 396
Minervæ ſignum in arce thenarum
Minoa inſula 131. 187. 2
Minos antiquiſſimus eorum quos fama accepim majorem Græci ma partem obtinuit 3 co nias deduxit 3. 4 m prædonibus purgavit il
Miſericordia pernicioſa i periis videtur 126.
Miſericordiam in quos e cere conveniat il
Mitylene Lesbi urbs 111 ficit ab Athen. 111. 112 iis obſidetur 112 113 Lacedæm. auxilium plorat 112. 113 deditur 120 ob defectionem p ta 130 iterum deficien Ath capitur
Moderati animi eſt, ſi lædaris quieſcere
Moderatis libenter homi cedunt, contra ſuper quævis pericula ſuſcipi 167
Moderatio ignaviæ præt tus
Mollitiæ vitium
Moloſſi
Molycrium 100
Monumenta illuſtrium v

80
eſcriptio 82.
87.147
ſemper novis
:nt 30
torviq; licèt
amen moleſti
78
itas 394
tis in bello,
us oſtendit &
80
rbes 261
inconſtantia
erantium no-
292
69.390.391
186
37.383
Thracibus di-
321
regnum &
tudo 5
121.108
25
148
152
122
nica urbs
etrati 219.
ien.dux 44
digit 45
iæ conjux
uienſis 226.
iſanus 386
uienſium vio-
273.284.287
57.117

N

NAtura ſit, ut nihil perpetuò ſtabile ſit 89
Naturæ bona non addiſcuntur, ſed ingenerantur 49
Nauclides Platæenſes 63
Navis hippagogas 85. 279 lõga 9 19 quinquagenũm remigum 7. 8. & ſeq.
Navalis peritiæ & imperii utilitates 60. & ſeq.
Navalis res artem requirit, nec obiter, ſed vix magno ſtudio percipitur 60
Nautarum apud Athen. commoda 337
Naupactus 43. 92. 152
Naxus inſula ab Athen. ſubacta 41. 56
Naxus Siciliæ Chalcidica urbs 170 Athenienſium partes fovet 283 314. 335
Neapolis Africæ 332
Neceſſitas veniã meretur 201
Negligentiæ vitium 50
Nemea 224
Nericus 113
Neſtus Siciliæ 353
Neſtus Thraciæ fl. 107
Nicanor Chaonum dux 98
Niciades Epiſtates Ath. 209
Nicaſus Cecali Megarenſis ibid.
Nicias Gortyn. Cretenſis 101
Nicias Niceratı Ath. 209 feliciſſimus ſui temporis imperator 222 345 religioſus 331. 344 349 bon civis 223. 344 prudens 282 pacis ſtudioſus 273. 224. 237 dives 349 cunctator & tardus 328 pertinax 390

Minoam insulam capit 131
Melum frustrà oppugnat, Tanagræos vincit 148 Cleoni imperio imprudenter cedit 172 Cythera & Thyræam capit, Laconicam populatur 181 Corinth. acie vincit 177 Mendam capit 214 Scionem obsidione cingit 215 fœderis & pacis cum Laced. auctor 236. 237. 349 bello Syracusano præficitur 263 id bellum dissuadet 264 Syracusanos acie vincit & obsidet 291 & seq. corpore æger 307. 315. 344 discedere Syracusis recusat 330 discedit 343 Gylippo se dedit 348 necatur 349
Nicolaus 91
Nicomachus Phocensis 196
Nicomedes Cleombroti 44
Nicon Thebanus 317
Niconidas 192
Nicostratus Dittreph: dux Athen. 209. 245 Corcyræorum plebi contra optimates auxilium fert 141 Cythera & Thyream capit, Laconicam populatur 181. & seq. Mendam capit 214 Sion obsidet 215
Nilus fl. 43
Nisæa Megarensium navale 105. 131 ab Athen. tenetur 43 restituitur Pelopon. 47 ab Athen. capitur 188
Nisus 208
Nominis obscuritas nemini obest apud Athenienses 78
Notium 122
Novem viæ, postea Amphipolis 42. 203
Nymphodrus Pythei Abderites 74

O

Occasio neglecta 393
Odium diu durare nequit 89 vivos tantum non mortuos carpit 81. 89
Odomanti 109
Odrysæ Thraces 198 eorum imperium 106. & seq.
Oeanthe 152
Oeneon 150. 151. 152
Oenias 46 Acarnaniæ opp. 109 ab Athen. oppugnatur 110. 113 in societatem Athen. adactum 191
Oenoe Atticæ 71. 394
Oenussæ Insulæ 360
Oesyme Thasiorum colonia 204
Oetæi 149. 365
Oligarchia Athenis instituta 277
Oligarchia deterior est Democratia 277 pars est tantum reipub. ibid. iniusta & inæqualis ibidem. eius commoda & incommoda 370. 377 evertitur ab ambitione 389
Olophyxus 205
Olpa Locorum Oz. opp. 152
Olpæ castellum Amphilochiæ 154. & seq.
Olympia 113
Olympiorum ludierum 4. 51. 113. 240. 241. 267
Olympiaca lex 240 concilium 18
Olympejum templum 289. & seq. castello à Syracusanis

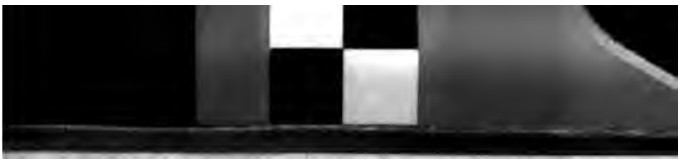

ſanis munitur 293. 311. 325
à Demoſthene fruſtrà tentatur 328
Olynthus 25. 26. 234
Onaſim. Megaclis Sicyõ 209
Oneus mons 178
Onomacles Athen. dux 361
Ophionenſes 150. & ſeq.
Opici Italiæ populus 261
Optimates per Græciæ urbes Lacedæmon. favent 144
Optimatum imperium legitimum 136
Oppugnatio Oenoæ 27 Potidææ 86 Platææ 95
Optimus eſt qui in rebus ad ſe pertinentibus rectiſſimè eſt inſtitutus 36
Oracula pauca vera dicunt 228
Oratione quando longa, quando brevi utendũ 166
Oratione res futuræ explicantur 127 de maximis rebus docemur ibid.
Orationis utilitas & modus 79. 87
Orationes magnificæ ſceleribus prætexti ſolent 139
Orationes improborum pro factis æſtimandæ 280
Orationes quomodo deſcribat Thucydides 10
Orationum delinimenta imperiis perniciosa 126
Oratorum in Rep. officium 127
Orchomenus Arcadiæ 245
Orchomenus Bœotiæ 46
Oreſtæ 98
Oreſtes Echetraidæ Theſſalorum regis filius 45
Oreſtcum Mænaliæ 246
Oreus Eubœæ 393
Ornææ 247. 263
Orœdus rex Paraväorum 98
Oropus 320. 375. 392 Athen. ditioni oppidum 73 197. 202 à Bœotis occupatur 375
Oſcius Thraciæ fl. 107
Oſtraciſmus Athen. 50. 381
Otium magnis Rebuſpubl. perniciosum 89. 270
Otium nequit eſſe perpetuum, niſi cum negotio 89

P

PAches Epicuri Athen. dux 117 Mitylenen capit 121 & Notium 122
Pæan cantus militaris 22. 104. 178. 329. 348
Pædaritus Leontis Chio ab Lacedæm. præfectus 363 cæſus ab Athenienſib. 374
Pæonia 106. & ſeq.
Pagæ Athen. ſubjectæ 43. 46. reſtitutæ Peloponneſiis 47
Pagondas Æolidis Thebanº Bœotarches 197. 200
Palenſes Cephalleniæ 75
Palirenſes Acarnaniæ ibid.
Pallene 24. 26. 207
Pammilus Megarenſis, Selinuntis conditor 262
Pamphilia 42
Panactum Atticæ caſtellum, à Bœotis captum 218 & dirutum 235. 236
Panæi Thraces 109
Panærus 192
Panathenæa 10. 239. 285
Pandion Athen. rex 75
Pangæus mons 108

Panormus Achajæ 101
Panormus Miletij agri 360
Panormus Siciliæ 261
Pantacius fl. ibid.
Parali 381 387
Paralos navis 122. 142. 381
Paralii Melienſes 249
Paraſii Theſſaliæ 73
Paravæi 98
Paſes jure diſceptant ibid.
Parnaſſus mons 150
Parnes mons 74. 200
Parthaſii Arcades 232
Parus 203
Paſitelidas Lacedæm. 217
Patræ Achajæ 100. 101. 241
Patriam injuſtam non amandam 303
Patriam armis oppugnare an liceat ibid.
Patriam præclarè adminiſtrare eſt, ut eam quantis fieri poteſt commodis afficias, aut certè tua ſponte nihil lædas 271
Paucorum potentatus & optimo cuique repugnat & proximè ad tyrannidem accedit 136
Paupertas neceſſariò audaciam injungit 129 nemini probro eſt apud Athen. ſed eam non effugere velle, id vitio datur 79
Pauſanias Cleombroti dux Græcorum 40 Græciam à barbaris liberat 93 ejus ſuperbia & tyrannis 40 faſtus, mores, & victus peregrinus 53 proditio & interitus 52. & ſeq.
Pauſanias Pliſtoanactis 120
Pax bello ſtabilitur 51
Pacis utilitas 144. 184. 224
Pace infida bellum pr 228
Peccata quæ veniam n antur
Peccata propria magis n quàm hoſtium co nocent
à Peccatis abſterrere reve tia magiſtratuum & gum
Pecunia nervus belli 276
Pelainſula
Pelaſgi 2 aliquand Lemno & Athenis hab runt
Pelaſgicum locus Ath facet
Pella
Pellenenſes Achæi
Pelops pecuniarum o in Peloponneſo po nomen regioni dedit
Peloponneſi partes qui ibid.
Peloponneſii agreſtes homines 59 inopes ad lentiora & mari bella rudes 59 100 a gnas promptinon ad la gerenda 59 Athe re militari præcellun
Peloponneſii pleraque liæ, Siciliæque & quæ reliquæ Græciæ op condiderunt 7 Lace mone de bello contr then. conventus agun in Atticam incurſione ciunt 46. 71. 72. 82. 111 160. 316 mari à Phorm

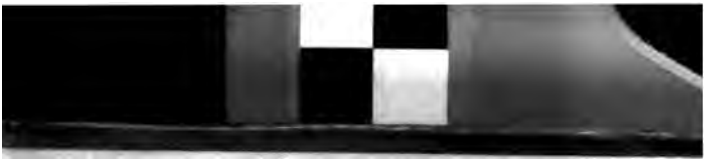

Athen. bis victi 99 102. 104 Syracuſanis auxilia contra Athen. mittunt 317 Athen. ad Eretriam mari vincunt 392 ab Athen. in Helleſponto vincuntur 397
Pelorus Siciliæ prom. 169
Pentacoſiomedimni 117
Peparethus 147
Perebia 192
Perdiccas Alexandri filius Macedoniæ rex 24. 108 Argis antequitùs oriundus 252 ſororem Seuthæ dat in matrimonium 109 Ath. ſocius 25. 75. 215. 313 hoſtis 26. 253
Perfectum & deterius & medium ſimul juncta, maximum robur habent 270
Pericles Xantippi. eius maternum genus 52 prudentia 68. 72 73. 86. 90 virtutes 86 elogium 90. 91 potentia Athenis 52. 58. 90 Laced. infeſtus eſt 52 in Pelop. & Acarnaniam expeditiones facit 46 Eubœam ſubigit 47 & Samum 47. 48 moritur 91
Pericula rariſſima ſunt, quæ hinc parvum damnum, illinc ingens emolumentum propoſitũ habent 340
Pericula magna non ferunt longam conſultationẽ 163
Pericula maxima maximi conſequuntur honores 61
Periculi propinquitas animos conſternat 102 à periculis honeſtis nec aſperæ nec jucundæ res nos debent abſterrere 79. 80
Periculis ſe exponere debẽt, non qui ſecunda, ſed qui adverſa fortuna utũtur 238
Perieres Zanclæ cõditor 262
Periæci 354. 359
Perſæ 107
Perſidæ 5
Petra Rhegini agri 325
Phacium 192
Phæaces 12
Phæax Eraſiſtrati 218
Phaënis ſacerdos Iunonis Argivæ 22
Phagres 108
Phalerus 44 69
Phalius Eratoclidæ Corinthius, conditor Epidãni 11
Phanæ 360
Phanotis Phocidis op. 191
Phanomach. Callimachi 93
Pharnabazus Pharnabaci 353 384. 394
Pharnaces 91 217
Pharſal. Theſſaliæ 46. 73 192
Pharus 43
Phaſelis 92. 388 394
Phæræ Theſſaliæ 73
Phia Elidis 73. 322
Philippus frater Perdiccæ 24. 25. 106
Philippus Laced. 388. 394
Philocharidas Eryxidaidæ Laced. 209. 226. 227. 237
Philocrates Demeæ 259
Philoctetes 6
Philoſophia non efficit molles animos 78
Phlius 243. 259
Phocæa 395
Phocæenſes Maſſiliam condiderunt 7 mari Carthaginienſes vicerunt ibid.
Phoceæ 218
Phocis 191 Athenienſibus ſubdita 46

Phocenſes Athen. amici 150. ab Troia in Siciliam delati 261. bellum Dorienſibus faciunt 44. templum Delphicum ab Athen. accipiunt 46
Phœnices plerasque inſulas Græcas olim habitârunt 4. Siciliam incolunt 261. commertii dediti 261
Phœnicum claſſis 8. 42. 47. 369. 388
Phœnicus portus 364
Phænippus ſcriba Athenienſ. 209
Phormio Aſopii Athenienſ. dux 27 bello Samio rem gerit 47. Acarnanibus auxilium fert 92. 109. Atticæ claſſis præfectus 97. & ſeq. Peloponneſ. mari vincit 99. 100. 104
Pholius Chaonum dux 98
Phrygia Atticæ 73
Phrynichus Athenienſ. dux 361. prudens 362. Peloponneſ. ad Miletum vincit 361. pro Democratia pugnat 371. callide cum Alcibiade certat 371. imperio privatur 373. Oligarchiæ adjuvat 379. 389. pacis cauſſa Lacedæm. mittitur 389. interficitur 390
Phrynis periæcus 354
Phthiotis 2. prima Hellas dicta 3
Phrycum caſtellum Eleorum 240
Phyſca 108
Phytia 154
Pieria 108
Pierium Theſſaliæ 222
Pindus mons 109
Piræeus navale Athen. 44. 69. 273. 389. tres portus nativos habet 39. 40. à Peloponneſiis tentatur 105
Piræus Corinthii agri portus 355
Piraica regio 73
Piratæ Theſſaliæ 73
Piſander Athenienſ. diſſolvendæ Democratiæ cauſſa mittitur 371. Democratiam in Oligarchiam convertit 373. 377. 378. 379. 389
Deceleam profugit 394
Piſiſtratidarum in Athen. dominatus 284. & ſeq. ab Laced ſublatus 284. 287. eorundem laus 385
Piſiſtratus exacta ætate mortuus regnum filiis reliquit 284. 285
Piſiſtratus Piſiſtrati nepos 285
Piſſuth. Hiſtaſpis 47. 121. 129
Pithias ſenator Corcyr. 141
Pitanaten cohortem nullam apud Laced. eſſe 10
Pittacus Edonorum rex 204
Platæa à Thebanis condita 136. à Peloponneſ. oppugnatur 95. obſidetur 96 diruitur à Thebanis 139. 140
Platæenſes cum Græcis contra Perſas pugnant 94. à Pauſania libertatem & immunitatem accipiunt ibid. de Græcia bene meriti 132. 133. Ath. ſocii fiunt 63. & cives 133. quare non adhæſerint Perſis ſed Athen. 136. & ſeq. Thebanos urbem

bem ſuam occupare volentes cædunt 63. obſeſſi, pars noctu erumpunt 117. & ſeq. ad Lacedæm. deditionem faciunt 131. ſupplicio afficiuntur 141 Scionen ab Athenienſ. habitandam accipiunt 231. eis ultra Syracuſanos & Bœotos militant 334
Plebs in Græcis civitatibus ſemper partes Athen fovet 144
Plemmyrium promont. 311. 318. 319
Plearon 152
Pliſtarchus Leonidis 54
Pliſtoanax Pauſaniæ rex Lacedæmoniorum 44. 47 72. 232. 233. 250.
Pacis ſtudioſus 224. in exilium ejicitur 72. 224. reducitur 224
Pliſtolas Ephorus Lacedæmonius 226 & ſeq.
Poetis non facile credendum 10. 79
Polichna Cretæ 101
Polis Argivus 91
Polis vicus Locrorum Ozol. 152
Polles Odomandorum res 219
Polyanthes Corinth. dux 324
Polycrates Samiorum tyrannus 7. 153
Polydamidas Lacedæmno. 211. 214
Polymedes Lariſſæus 73
Pontus 111
Popularis gubernatio Athenis ſublata 376. 377. & ſeq.
Populus inceptus ad imperandum 90. 123
Populi appellatione continetur, quidquid potentatui adverſatur 301
Populi nomen Univerſum Remp. complectitur 279
Portus magnus Syrac. 283. 306 307. 311. 318. 325. oſtium habit octo ſtadiorum 336
Portus minor Syracuſ. 318
Poſſeſſa reſpoliari turpius quam conatu fruſtrari 88
Potamidas Syracuſanus 386
Potentatus æmulatio 145
Potentia non ideò ſemper firma eſt, quia cum bona ſpe conjuncta 185
Potentia firmior eſt, quæ ratione & juſtitia, quàm quæ cupiditate dirigitur 19
Potentiori libentius cedimus quam pari 33
Potentiores odio metuq; premuntur 295
Potidæa 25, 27. Corinthiorum colonia 24. obſidione ab Athen. cingitur 26. 86. deditur Athenienſ. 92. qui coloniam eò ducunt 93. à Braſida fruſtra tentatur 216
Potidania Ætoliæ 150
Præliandi mos apud barbaros qualis 212
Prælium vide pugna præmia virtuti propoſita viros efficiunt præſtantiſſimos 81
Praſiæ Atticæ 392
Praſia Laconicæ 85
Pratodæmus 91
Priapium 397
Priene 47
Princeps privatis rebus ex æquo frui

quo frui in publicis, ut dignitate ita consilio & auctoritate præire decet 48
Princeps semper in bello ob adversa malè audiunt 224
Principi nihil inconvenies est, dum utile, nihil amicum nisi fidum 298
Principiis obstandum' 48
Privato metu qui tenentur, hi reip. quoque metum inferre student 278
Privatis sumptibus reip. emolumenta comparare pulcrum 276
Privatos conservat respublica, non vicissim 86
Proci Helenæ 5
Procles Athenienſis 226.227
Procles Theodori Athen. dux 148. in Ætolica cadit 151
Procne Pandionis filia 74
Proditio Amphipol. 203
Proditio Bœotiæ cum Ath. constituta 191. ad irritum cadit 197
Proditio Megarorum conflata, detecta, discussa 187 & seq.
Proditio Teronæ 206
Proditores non sunt, qui boni publici & libertatis causa urbem aliis tradunt 207
Profectio Classis Atticæ in Siciliam 273. & seq.
Pronæi Cephallenia 75
Properatio præceps animositas esse putatur 144
Propylæa arcis Athenarum 68
Proschium Ætoliæ
Prosopitis inſ.
Prole insula
Proteas Epidi
Protesilai delubrum
Proxenus Capatonis
Prudentia in omnibu bita, segnities perp dicatur
Prudentia quæ gerun ces ut maximè c habent
Prudentiæ magiſte 185
Prudentiæ existimati modo parari possit
Prudentis est, nec nec ignominia mo non contemnere l ex sua prudentia, liorum erratis, spem re
Prytanes Athenienſi 239. 266. 380
Prytaneus magistratu
Ptæodorus exul The
Pteleum 225 3
Publica beneficia præferenda
Publici boni causſa v facere licet
Pudor in periculis p ſus
Pugna cum Perſis ad am 93. ad Eurymec ſi. 42. ad Delium ad Amphipolim 2 Mantineam 247. no ad Syracuſas
Pycna
Pydius ſl.
Pydna
Pylus Meſſeniæ ca

160. à Demoſthene communitur 161. a Laced. oppugnatur 161
Pyrrha Lesbi op. 117 120 123
Pyſtil Agrigenti conditor 262
Pytangelus Phylidis Bœotarches 63
Pythen Corinth. claſſis ad Syracuſ. præfectus. 308. 309. 340.
Pythia 217
Pythod. præter Athen. 63. 308
Pythodorus Iſolochi Ath. in Sicilia dux 119. ob reditum ex Sicilia exilio mulctatur 186

Q.

QVadringentorum optimatum apud Athen dominatio 377. & ſeq. eorum tyrannis 379. cum Lacedæmoniis pacem facere tentant 380. 387. 289. ad exercitum Athenienſ. legatos mittunt 380. 386 muniunt ſe contra populum 389 390 imperio dejiciuntur 393. puniuntur 379
Quæſtores Græciæ 41
Quies otiosa non non minus eſt damnum, quam negotium laborioſum 29
Quiete conſtante fruuntur, qui tam bello quam paci parati ſunt ibidem
Quinque millium Athenis reſp. jactatur 378. 379. 380. 386. 388. 392. inſtituitur 393

R.

RAtio cunctationem gignit 79
Reges Lacedæmon. in bello ſummam poteſtatem habent 247. in carcerem ab Ephoris duci poſſunt 54
Regionem alienam non impetrato itinere tranſire, ſuſpectum Græcis habitum 192
Regna priſca Græcorum hereditaria erant, & certis honoribus conditionibus que definita 7
Res certæ ob incertas non ſunt in periculum deducendæ 264
Reſpub. Athen. democratia eſt 77. 90. deſcribitur 77. & ſeq.
Reſpublica Peloponneſiorum quibus vitiis laboret 59. & ſeq.
Reſp. quæ præſentibus legibus licet peioribus ſine certamine adminiſtratur, tutiſſime ſe habet 270
Reſp. lædiur, dum à ſingulis non iuvatur 59
Reſp. per quos viros provehatur 81
Reſp. quomodo amanda ib.
Reſp. privatos conſervat non non viciſſim 87
Reſpub. præſtantiſſimos viros habet, in qua ſunt maxima virtutis præmia 81
Reſpub. otium perniciosum 89
Rempub. immutare hoſtibus incumben-

incumbentibus periculoſum 301
Reip. ſemper potior eſſe debet, quàm privatorum cura 86
Reip. forma optima eſt, ſecundum Thucyd. in qua paucorum & multitudinis poteſtas æquabiliter eſt temperata 393
Reip. formam, quam quis accepit, & in qua florentiſſimam eſſe patriam cernit, eam conſervare debet 301
Ramphias Lacedæmon. 58 222
Rhegini Iones genere 147. ſeditionibus affliguntur 160. ab Locrenſibus oppugnantur 160. 169. bello Syracuſano ſe neutros gerunt 283 295
Rhenea inſ. 5. 153
Rhetus 177
Rhætium Aſiæ 181. 195
Rhypæ Achaiæ 324
Rhiti locus Atticæ 71
Rhium Achaicum 101. 105
Rhium Molicricum 100. 101
Rhodii Argivorum coloni Athenienſ. ſubditi 334. ad Peloponneſios deficiunt 368
Rhodope mons 106. & ſeq
Robur corporis plus, quam opes, ad bellum conferre 49

S.

Sabylinth. Moloſſor dux 98
Sacon Imeræ conditor
Sacrificia Athenienſ. c 78
Sadocus ſitalcis Odryſ regis filius, civis A 75. 91
Sagax putatur cui inſidi cedunt & longe ca qui eas prævidit
Salethus Lacon Mityl miſſus 120. & ſeq. c ab Athen. & interf 123.
Salaminia navis Athen. 142. 284. 288
Salamis Cypri urbs
Salamis inſula
Saluti ſuæ conſulere cu cet
Salynthius Agræorum 157. & ſeq.
Samæi Cephallenïæ
Saminthus
Sami inſulæ urbs ab A communita
Samii rebelles à Perick acti 47. & ſeq. eorum tentia 382. plebs op tes pellit & libertate then. accepta, in e ſocietate perſiſtit
Sane Andriorum co 205
Sandius collis
Sardis
Sargeus Sicyonius *dux*
Scandia Cytheriorum 181
Scelus Chalciæcum 52. C nicum 51. Tænarium
Sceleris nomen quid m tur
Scelera ex Attici morbi

rta 84
:i militaris sine for-
e nullius momenti
ab Pellene ex Pe-
ieso oriundum 209.
sidam. deficit ibid.
en. expugnatur 231
nsibus habitādum
ibid.
s Athen. dux Pelop.
tum aciē vincit 361
privatur 373
las Thebanus 322
cedæm. 247
conica 232
225
nons 106. & seq.
ricus Athen. 313
isulam subigunt, &
m eo mittunt Athe
41
prom. 242
iconica 54
6. eorum laus 107
res ab ratione ortæ
s sunt quam repen
125
rebus non efferri
rimum 167
perniciosissima est
dissidentibus insi-
aliis struuntur 184.
intestinæ mala 2. e-
ssa affluentia opum
s in paupertate ra-
iunt ibidem
pud Epidamnios 11.
r. 140. 180. per Græ-
& inde nata mala

Selinus Siciliæ urbs 262. 332. 335. 361
Senatus fabæ apud Athen. 378 381. imperio ab Oligarchi dejectus 380
Senat quatuor Bœotorum summam potestatem habent 234
Senes juvenesq; nil sine mutua opera possunt 270
Senes honore magis quàm lucro gaudere 81
Sepulturæ nefandæ tempore Attici morbi 84
Sermylis 27
Servitiorum multitudo Chiis damnosa 3[illegible]7
Servitutem parit tam minima quam maxima juris species 59
Servorum multitudo apud Athen. 320
Sestus Chersonesi op. 37. 376
Severæ deæ 58
Seuthes Spardoci patruelis Sitalcis & maximæ secundum eum auctoritatis 109 sororem perdiccæ ducit ib. Odrysarum rex creatur 107. 202
Sicanus Execestæ Syracusanus dux 293. 330. 340. imperio ob rem malè gestam deponitur 308
Sicani Siciliæ incolæ 260
Sicania dicta Sicilia 261
Sicanus Iberiæ seu Hispaniæ 260
Siccitates in Græcia 11
Sicilia prius Triacria & Sicania dicta 260. Eius magnitudo & incolæ ibid.
Siciliensium potentia & co-

piæ 270 273. homines ru
ces atq, imperiti sunt 302.
pacem inter se faciunt 186.
omnes pro è cum Syra-
cusanis stant cõtra Ath. 323
Siculi ex Italia in Siciliam ve-
niunt 201. Athen. in bello
juvant 300 323. 345
Sicyon 202. 252 317. 335
Sidusa 360
Sigeum 287 395
Sigillum regis Persarum 53
Silentium in omni genere
militię, plurimum in re na-
vali, valet. 1 3
Silva ex se ipsa incensa 96
Simonides Athen dux 161
Simplicitas derisa in Græc 145
Simplicitas animiq; candor
in primis in generosis men-
tibus cernuntur ibidem
Simus Imeræ conditor 262
Sinti 107
Sinus Ambracius 13. 23 92 155
Crissæus 44. 99 100. 101 191
Iasicus 361 Ionis 11. 260. 266
Maliacus 151. 201 352 pie-
ricus 108. Terinæus 308.
Tyrrhenus 288
Siphæ 191
Sitalces Teris Thracum O-
drysarum rex, cum Athen.
societatẽ init 74. Macedo-
niæ bellum infert 106 &
seq. à Triballis acie victus
occumbit 202
Societas auxiliaris, in pro
pulsandavi non inferenda
consiste [illegible]
Societas inter civitates ami-
citia [illegible] privatos [illegible]
Societas [illegible]ditur, non solum
cum [illegible] sociis infertur, sed
etiam cum eis non arcetur
295
Societatem petentes majora
plerunq; præsidia deside-
rant, quàm tribuunt 17
Societates virtutis mutua o-
pinio, & morum similitu-
do, firmas reddit 114
Societates tutissimas reddit
mutuus metus ibid.
Societates alius benevolen-
tia, alias metus stabiles
reddit 115
Societates alienas potius quã
propinquas quærunt ho-
mines 144
Societates cur parare studeãt
Athenienses 298. & seq.
Socii alii aliter utiles 269
Socii inutiles sunt, qui tãtum
accipiunt, non reddant
commoda 266
Socii externi potius, accersen-
di cum aliena appetimus,
quàm cum nostra sunt in
discrimine 184
Sociorum suorum injurias
cuique persequi licet 19. &
seq.
Socius quare succurrendum
2 9
Sociis inter se quibusdam di-
micantibus, neutros à cæ-
teris sociis juvandos 301
Socrates Antigenis 73
Solium vel Sollium Corinth.
op 75. 150 230
Solois Siciliæ 268
Sophocles Sostratidæ Athen.
dux in Siciliã mittitur 159
160. 180. Corcyræos exule
captos plebi tradit 170. ob
reditum ex Sicilia exilio ab
Athen.

Athen punitur 136
Solygea vicus 177
Solygeus collis 177
Spartolus urbs Bottica 97
Spectacula animorum remiſſiones 78
Spes nihil non polliceturs 245 ad omnia facino a compellit 128. amor punctu damnosa eſt ibid.
Spe vis in dubio eſt 88
Spem in adverſis penitus abiicere imperiti eſt 337
Spem quisq; in ſe ipſo, non in aliis, fixam habere debet 271
Spes quando loc at nisi 256
Sphacteria inſula 162 169. & ſeq.
Stagirus Andriorum colonia 196
Strater Daricus 363. Phocaicus 181
Stretagoras 47
Stheneleidas Ephorus Lac. 32
Stipendium peditum & equitum apud Græcos 259
Stipendium ab Ath ſuis datum 117 369. eur id parcius dederint 369
Stipēdium Thracū mercenarioū drachma indies 320
Stipendiū à Tiſſapherne militibus datum 360. 369 371
Stipendi m magiſtratibus apud Athen datum 379. 393
STRATEGEMATA ſeu artes militares.
Ariſtei Corinthi & Callix Athen ad Potidæam 25. 26
Strationum adverſus Chaones 98
Plataenſium contra Peloponneſios oppugnantes 93
Phormionis Attici ducis cōtra claſſem Peloponeſ. 99. 100
Peloponneſiorum contra Phormionem 104
Eorundem in tentando Piræeo 105
Demoſthenis cōtra Ambraciotas & Elop. 151
Eiuſdem in expugnandi Laced in Sphacteria 133. & ſeq
Athenien. claſſis in tentandis Megaris 167
Braſidæ contra Ath ad Megara 190
Eiuſdem ſalubre mēdaciū de imbecillitate Ath 195 204
Eiuſdem contra Cleonem ad Amphipolim 213. 218
Bœotorum in Delio expugnando 278
Demoſthē ad Epidarum 252
Athenienſium contra Syracuſanos 289
Niciæ in defendendis caſtris 307
Syracuſanorum contra Ath. 345. & ſeq.
Hermocratis in impedienda fuga Athen. 343
Athenientium in diſceſſu ab Syracuſis 346
Aſtriarchi in occupanda Oenoe 394
STRATEGEMATA ſeu artes Politicæ.
Athen. legatorū, ut Laced. à bello deterrendo averterent 31
Themiſtoclis contra Laced in mœnibus inſtaurandis 38

Atheniensium in subjiciendis imperio Græcis 40. & seq.
Argilii cuiusdam in deregendis consiliis Pausaniæ 55
Themistoclis fuga in Atticam classem delati 56
Periclis ut sibi privatim à periculo caveret 68
Lacedæm. ne Platæã reddere aliquãdo cogerẽtur 131.224
Corcyræorum plebis adversus exules captivos 179
Laced. contra Helotas 193
Lacedæmoniorum ne socii ipsorum ad Athen. deficerent 227.237
Alcibiadis in deludendis legatis Laced. 237
Niciæ in dissuadenda Siciliensi expeditione 270
Egestanorum contra Athenienses 281. & seq.
Hippiæ in opprimenda conjuratione Aristogitoni 86
Captivi cuiusdam ob Hermarum præcisionem 287
Inter Phrynichum & Alcibiadem 37 . & seq.
Alcibiadis contra Athen. legatos 374
Eiusdem contra Oligarchios & Tissaphernem 385
Eiusdem apud milites 388 397
Quadringentorum optimatum Athenis 392
Stratonice soror perducę 109
Stratus Acarnaniæ urbs 98
Stratiorum de Chaonibus victoria 99
Strombichides Diotimi Ath. dux 358.363.376
Strongyle insula 147
Strophacus 192
Strymon fl. 41.106.107
Studium multarum rerũ 209
Styrenses Eubœæ Iones subditi Atheniensium 324
Styphon pharacis Laced. 176
Suadens ac cõsentiens idem merentur 128
Subditi quomodo in officio retineãtur 126.127.128.129
Subditos quomodo regant Athen. 298
Subota insulæ 21 23
Subota portus Thesprotidis 22.142
Subsolanus ventus 119
Suffragium Lacedæm. vocedant, non calculis 37
Sanium prom. 320.352
Superbiam suam excusat Alcib. 168
Supplicãdi modus apud Molossos 56
Supplices occidere Gręcię leges vetant 37.139
Suppliciũ maximè par delicto sumitur, cum recentissimus est offensionis dolor 124
Suppliciorum magnitudo an utilis 125 128
Suspiciones nimiæ damnosæ 128
Suspicionibus esse deditum egregium habeatur 145
Syma insula 367
Symæthus fl. 289
Syracusæ conditæ ab Archia Corinthio 261
Syracusani homines manuũ ferè laborib. assecuti 292 intestinis dissensionib. sæpe afflicti 279. cum Leon. bellum gerũt 146. ab Ath. acie vincuntur 292.305.306.307.312.318. obsidẽtur 305. & seq. Athen. vincunt 327.329.33

342. magnos in bellū ſumptus faciunt 331. præclaram ex bello cū Ath laudē reportant 333 Athen. exercitū diſcedere volentem opprimunt 140. & ſeq. Pelopon. auxilia cōtra Athen mittūt 361 362. 394. 396

T.

TÆnarum Laconicæ 52. 55 317
Tages 357
Tamos 387. 363
Tanagra Bœotiæ 45 148
Tantalus Patrocli Laced. 383
Tarentum Italiæ 276. 277 281
Taulantii 11
Taurus Echetimidę Lac. 209
Tegea urbs potens in Pelop. 231 ad defectionē à Corinthiis & Argivis fruſtra ſolicitatur 231. ab Argivis obſidetur 245. cum Mantineis pugnat 216
Telles Laced. 226. 227
Tellias Syracuſanus dux 308
Telluris templum Athen. 70
Temenidæ Macedoniæ regū progenitores 108
Temenites 293. 366. 310
Templum Iunonis Argis deflarat 215
Templa morbo Attico profanata 83
Templis hoſtium temperandum 200
Templa eorum ſunt qui regionem obtinent ibid.
Tenedus 111. Æolica inſula Atheniē ſibus ſubjecta 343
Tenus 379
Teres Odryſarum rex 75
Tereus Thracum rex ibid.
Teria fl. 283. 304
Terræmotus tēpore belli Pelop. 13. 237. 241 354. 147. 180
Terræmotus Spartæ 42. 133
Terrēt magis nova & improviſa quā ſolita 283. 289 327
Terror Panicus 211 346
Teſſeracoſtæ Chiæ 395
Teſſera militaris 329
Teugluſſa inſula 368
Teos generis Ionici op. Ath. ſubditi m 334. & ſeq deficit ad Pelop. 358. & ſeq.
Teutiaplus Eleus 121
Thapſus Siciliæ 261 & ſeq.
Tharyps Moloſſorum rex 98
Thaſius inſula 203
Thaſii rebellātes ab Ath. ſubacti 42. & ſeq. Oligarchicis ab Athen. ſubjecti 377
Thaſiorum metalla 42
Theænetus Timidæ vates Platæenſis 118
Theagenes Megarēſium dominus 51
Theatrum Dionyſ. Athen 391
Thebani benè de Græcia meriti 136. cū barbaris contra Græcos arma tulerūt 133 & ſeq. id coacti fecerunt 136. Platæam noctu occupare volentes ab oppidanis cæduntur 61. & ſeq.
Themiſtocles navali ſtudii Ath. auctor 8. 39 ei⁹ in bello Xerxis prudētia 31. mœnia Athen. inſtaurat, lōgos muros ædificat, Piræeū munit 39. & ſeq. in exiliū ejicitur 56. in Corcyrā primò, inde ad Moloſſos demū ad Perſas cōfugit 56. & ſeq. Eius apud regē Perſarum dignitas 57. elogium mors ibid.